

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΚΕ'

Τετάρτη 19 Μαΐου 2021

ΘΕΜΑΤΑ

A. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Ειδική Συνεδρίαση για την Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου και τήρηση ενός λεπτού σιγής, σελ. 12479 - 12485

2. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 12485, 12486, 12492, 12501, 12504, 12505, 12506, 12508, 12510, 12511, 12517, 12524, 12525, 12527, 12528, 12534, 12538, 12541, 12543, 12552, 12558, 12560, 12563, 12567

B. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Κατάθεση σχεδίου νόμου:

Ο Υπουργός Εσωτερικών, ο Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών, ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης, οι Υπουργοί Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Εξωτερικών, Προστασίας του Πολίτη, Εθνικής Άμυνας, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας, Δικαιοσύνης, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Επικρατείας, οι Αναπληρωτές Υπουργοί Οικονομικών, Εξωτερικών, Υγείας, καθώς και ο Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη κατέθεσαν στις 18.5.2021 σχέδιο νόμου: «Εκλογή Δημοτικών και Περιφερειακών Αρχών», σελ. 12486

2. Μόνη συζήτηση και ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων, των τροπολογιών και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης: «Μεταρρυθμίσεις αναφορικά με τις σχέσεις γονέων και τέκνων και άλλα ζητήματα οικογενειακού δικαίου», σελ. 12486 - 12567

3. Ένσταση αντισυνταγματικότητας από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΜέΡΑ25 στα άρθρα 5 και 13 του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης σύμφωνα με το άρθρο 100 του Κανονισμού της Βουλής, σελ. 12486 - 12491

4. Συζήτηση επί της ένστασης αντισυνταγματικότητας επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, σελ. 12504 - 12508

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ

ΑΒΔΕΛΑΣ Α.,	σελ. 12495 - 12511
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Χ.,	σελ. 12511 - 12526
ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν.,	σελ. 12479 - 12495
ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ.,	σελ. 12526 - 12542
ΣΑΚΟΡΑΦΑ Σ.,	σελ. 12542 - 12567

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

A. Αναφορά για την Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου.

ΑΒΔΕΛΑΣ Α.,	σελ. 12495
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ Σ.,	σελ. 12480, 12481
ΑΠΑΤΖΙΔΗ Μ.,	σελ. 12484
ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Κ.,	σελ. 12483
ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Κ.,	σελ. 12496
ΔΕΛΗΣ Ι.,	σελ. 12482
ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν.,	σελ. 12479
ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ Χ.,	σελ. 12481
ΜΑΝΗ – ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΝΝΑ.,	σελ. 12492
ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ Θ.,	σελ. 12494
ΠΙΚΡΑΜΜΕΝΟΣ Π.,	σελ. 12479

ΤΕΛΙΓΙΟΡΙΔΟΥ Ο., σελ. 12481

B. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΑΒΔΕΛΑΣ Α.,	σελ. 12501, 12504, 12505, 12506, 12508, 12510
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Χ.,	σελ. 12511, 12517, 12524, 12525
ΒΟΥΤΣΗΣ Ν.,	σελ. 12510
ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Κ.,	σελ. 12508, 12541
ΔΡΙΤΣΑΣ Θ.,	σελ. 12560
ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν.,	σελ. 12485, 12486, 12492
ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ Χ.,	σελ. 12534
ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ Β.,	σελ. 12552
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο.,	σελ. 12558, 12560, 12563, 12567
ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ.,	σελ. 12527, 12528, 12534, 12538, 12541
ΛΟΒΕΡΔΟΣ Α.,	σελ. 12524, 12527
ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ Α.,	σελ. 12506
ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ Θ.,	σελ. 12508, 12534
ΣΑΚΟΡΑΦΑ Σ.,	σελ. 12543, 12552

Γ. Επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης:

ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ Ε.,	σελ. 12541
ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ Α.,	σελ. 12501
ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ Χ.,	σελ. 12553
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ Α.,	σελ. 12524, 12525
ΑΡΣΕΝΗΣ Κ.,	σελ. 12520
ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ Β.,	σελ. 12558
ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ Χ.,	σελ. 12549, 12550
ΒΟΛΟΥΔΑΚΗΣ Μ.,	σελ. 12524
ΒΟΥΤΣΗΣ Ν.,	σελ. 12508, 12509
ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ Ό.,	σελ. 12511
ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Κ.,	σελ. 12496, 12552
ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ Μ.,	σελ. 12523
ΓΚΑΡΑ Α.,	σελ. 12565
ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Κ.,	σελ. 12538
ΔΕΛΗΣ Ι.,	σελ. 12517
ΔΟΥΝΙΑ Π.,	σελ. 12518
ΔΡΙΤΣΑΣ Θ.,	σελ. 12559, 12560
ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ Κ.,	σελ. 12562, 12563
ΚΑΪΡΙΔΗΣ Δ.,	σελ. 12544
ΚΑΠΠΑΤΟΣ Π.,	σελ. 12547
ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ Χ.,	σελ. 12543
ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ Χ.,	σελ. 12555
ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ Β.,	σελ. 12552
ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ Ό.,	σελ. 12529
ΚΟΜΝΗΝΑΚΑ Μ.,	σελ. 12498
ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ Γ.,	σελ. 12548
ΚΟΥΒΕΛΑΣ Δ.,	σελ. 12514, 12515
ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ Δ.,	σελ. 12537
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Δ.,	σελ. 12560, 12561
ΚΩΤΣΗΡΑΣ Γ.,	σελ. 12550, 12552
ΛΙΑΚΟΥΛΗ Ε.,	σελ. 12515
ΛΙΟΥΠΗΣ Α.,	σελ. 12554
ΛΟΒΕΡΔΟΣ Α.,	σελ. 12525, 12526, 12527
ΛΟΒΕΡΔΟΣ Ι.,	σελ. 12540
ΜΑΝΗ - ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Α.,	σελ. 12492, 12493

ΜΑΝΩΛΑΚΟΣ Ν. ,	σελ. 12557
ΜΕΛΑΣ Ι. ,	σελ. 12564
ΜΠΙΖΙΟΥ Σ. ,	σελ. 12561
ΜΠΟΥΓΑΣ Ι. ,	σελ. 12510, 12511
ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ Α. ,	σελ. 12527, 12528
ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Α. ,	σελ. 12563
ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ Θ. ,	σελ. 12494, 12552
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Χ. ,	σελ. 12542
ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ Γ. ,	σελ. 12519
ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ - ΠΑΛΙΟΥΡΑ Α. ,	σελ. 12546, 12547
ΠΑΤΣΗΣ Α. ,	σελ. 12516
ΠΛΕΥΡΗΣ Α. ,	σελ. 12535
ΠΟΥΛΟΥ Π. ,	σελ. 12557, 12558
ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ Ι. ,	σελ. 12530, 12531
ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ Ε. ,	σελ. 12513
ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ Κ. ,	σελ. 12512
ΣΟΥΚΟΥΛΗ - ΒΙΛΙΑΛΗ Μ. ,	σελ. 12556
ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ Ε. ,	σελ. 12534, 12535
ΤΖΙΟΥΦΗ Μ.,	σελ. 12522
ΤΣΙΑΡΑΣ Κ. ,	σελ. 12486, 12510, 12521, 12526, 12531, 12543, 12550, 12559, 12563
ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ Β. ,	σελ. 12533
ΦΑΜΕΛΛΟΣ Σ. ,	σελ. 12566
ΦΩΤΙΟΥ Θ. ,	σελ. 12530
ΧΗΤΑΣ Κ. ,	σελ. 12500
ΧΙΟΝΙΔΗΣ Σ. ,	σελ. 12521
ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ Ρ. ,	σελ. 12545

Δ. Επί της ένστασης αντισυνταγματικότητας:

ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Κ. ,	σελ. 12504
ΚΟΜΝΗΝΑΚΑ Μ. ,	σελ. 12506
ΜΑΝΗ - ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Α. ,	σελ. 12505
ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ Α. ,	σελ. 12505, 12506
ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ Θ. ,	σελ. 12507
ΠΛΕΥΡΗΣ Α. ,	σελ. 12506, 12507
ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ Κ. ,	σελ. 12506
ΤΣΙΑΡΑΣ Κ. ,	σελ. 12508

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

ΙΗ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΚΕ'

Τετάρτη 19 Μαΐου 2021

Αθήνα, σήμερα στις 19 Μαΐου 2021, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9.42' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Α' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΝΙΚΗΤΑ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.
Εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Ειδική Συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής για την Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου.

Κατά τη σημερινή συνεδρίαση θα τοποθετηθούν για πέντε λεπτά εκ μέρους του Προεδρείου ο ομιλών, εκ μέρους της Κυβέρνησης ο Αντιπρόεδρος της κ. Παναγιώτης Πικραμμένος και οι συνάδελφοι Βουλευτές, που έχουν οριστεί από τις Κοινοβουλευτικές τους Ομάδες.

Σήμερα Τετάρτη συμπληρώνονται εκατόν δυο χρόνια από τη Γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού, μιας μελανής σελίδας στην ιστορία μας, που παραμένει μέχρι σήμερα αδικαίωτη. Το Ολοκαύτωμα των Ποντίων αδερφών μας αποτέλεσε ένα από τα αγριότερα εγκλήματα της Τουρκίας κατά της ανθρωπότητας. Ένα ασύλληπτο κύμα αγριότητας με προμελετημένους διωγμούς, βασανιστήρια, δολοφονίες, καταναγκαστικά έργα, καταστροφές, λεηλασίες, εκτοπισμούς και μία ανεπανόρθωτη ανθρωπιστική καταστροφή, που μετράει περί τις τριακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες χαμένες ψυχές. Αμέτρητα τα θύματα που είτε καταδικάστηκαν να πεθάνουν μαρτυρικά, είτε καταδικάστηκαν να ζήσουν μία ζωή φρικτή και ρημαγμένη. Μια θλιβερή προσθήκη στον μακρύ κατάλογο μεθοδικού αφελληνισμού της Ανατολής, που ολοκληρώνεται με τα εγκλήματα κατά των Κυπρίων, των Μικρασιατών και των Αρμενίων.

Ως σήμερα η επίσημη τουρκική ηγεσία συνεχίζει να αρνείται πεισματικά την ποντιακή Γενοκτονία και με απύθμενο θράσος την κατατάσσει στην κατηγορία των παράπλευρων απωλειών μιας παραγμένης εποχής. Από την άλλη πλευρά εμείς διαχρονικά άλλοτε χλιαρά και άλλοτε σθεναρά, έχουμε διεκδικήσει, την αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας και των θυμάτων μας. Οι κατά καιρούς προσφυγές στη διεθνή κοινότητα έχουν συναντήσει ποικίλες αντιδράσεις. Στα θετικά μπορούμε να πιστώσουμε την αναγνώριση της Γενοκτονίας από την Αρμενία, την Κύπρο, τη Σουηδία, από εννέα πολιτείες της Αμερικής, από τμήματα του Καναδά και από ορισμένες ομοσπονδιακές ενότητες της Ρωσίας, καθώς και την Ολλανδία, την Αυστρία, τη νότια Αυστραλία και τη Νέα Νότια Ουαλία. Στον αντίποδα της αναγνώρισης αυτής βρίσκεται δυστυχώς η ολομέλεια του δικού μας Ευρωπαϊκού Κοινο-

βουλίου, όταν προ δύο ετών η απόπειρα αναγνώρισης της Γενοκτονίας καταψηφίστηκε θεαματικά.

Βέβαια, ανεξάρτητα από τις κατά καιρούς αντιδράσεις, δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε πως η ιστορία μπορεί να αργεί αλλά δεν συγχωρεί. Αυτό το διαπιστώσαμε πρόσφατα μέσα από τις εξελίξεις στις σχέσεις μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Τουρκίας. Η αρχή έγινε με τα αλληπάλληλα χαστούκια του Προέδρου Μπάιντεν προς τον σουλτάνο, που ξεκίνησαν με τον αποκλεισμό της Τουρκίας από την παραγωγή μαχητικών F-35 και κορυφώθηκαν με την απόφασή του να προχωρήσει στην επίσημη αναγνώριση της Γενοκτονίας των Αρμενίων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, που προφανώς βασίστηκε σε άλλα ιδιοτελή κίνητρα, θα μπορούσε ενδεχομένως να ενταχθεί η δική μας προσπάθεια διεκδίκησης για την αναγνώριση της Γενοκτονίας και του ποντιακού Ελληνισμού.

Βεβαίως είναι σαφές και αυτονόητο ότι δεν μπορούμε να ελέγξουμε την ισχύουσα ισορροπία δυνάμεων σε μια εξίσωση συμπεριρόνων μεταξύ ΗΠΑ και Τουρκίας. Μπορούμε ωστόσο να εκμεταλλευτούμε τις εξελίξεις προωθώντας τα δικά μας δίκαια, καταρτίζοντας μια ενιαία και συμπαγή πρόταση για την αναγνώριση της Γενοκτονίας αλλά και των συνολικών απωλειών του Ελληνισμού στην παρούσα φάση. Είμαστε σε ευνοϊκή θέση ώστε να αξιοποιήσουμε την αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας, γιατί αν δεν το παλέψουμε εμείς, κανείς δεν θα το κάνει για εμάς.

Σήμερα περισσότερο από ποτέ έχουμε ανάγκη την ενότητα απέναντι σε ένα κοινό δίκαιο αίτημα. Έχουμε ανάγκη να κρατάμε τη μνήμη ζωντανή και το μέλλον μας ακλόνητο και έτσι οφείλουμε να προχωρήσουμε με τιμή και πείσμα στον αγώνα για τη δικαίωση των προγόνων μας όσες και αν είναι οι δυσκολίες, όποια κι αν είναι η έκβαση, όσο και αν χρειαστεί να παλέψουμε, γιατί όπως λέει ένα παλιό γνωμικό του Πόντου, το δίκαιο ασχέτως θέσης ή δύναμης οφείλει πάντα να αποκαθίσταται. Και αυτός ακριβώς είναι ο εθνικός προσανατολισμός μας.

Ας είναι, λοιπόν, η σημερινή ημέρα όχι απλά μία επέτειος, αλλά μία αφορμή για ενωτική δράση. Τώρα είναι η ώρα για μια νέα εθνική προσπάθεια με σύνεση, συνεννόηση και συναίνεση, γιατί όλοι μαζί οφείλουμε να σταθούμε όρθιοι και περήφανοι μπροστά στην ιστορία μας. Το χρωστάμε στις γενιές που έφυγαν, αλλά και σε αυτές που έρχονται.

Εκ μέρους της Κυβέρνησης τον λόγο παίρνει για πέντε λεπτά ο Αντιπρόεδρος της κ. Παναγιώτης Πικραμμένος.

Κύριε Αντιπρόεδρε, έχετε τον λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΙΚΡΑΜΜΕΝΟΣ (Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης): Κυρίες Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, το 1994 η Βουλή των Ελλήνων με ομόφωνη απόφασή της καθιέρωσε την 19^η Μαΐου ως Ημέρα Μνήμης για τη Γενοκτονία των Ελλήνων στον μικρασιατικό Πόντο. Όπως ήδη είπε ο κύριος Αντιπρόεδρος της Βουλής

από εκείνη τη μακρινή και αποφράδα ημέρα της 19^{ης} Μαΐου του 1919, τη μέρα δηλαδή που τέθηκε σε εφαρμογή το σχέδιο ολικής εξόντωσης των Ελλήνων του Πόντου, έχουν ήδη περάσει εκατόν δυο χρόνια. Εκείνες τις μέρες τριακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες Έλληνες χριστιανοί του Πόντου εξολοθρεύθηκαν. Οκτακόσια δεκαπέντε χωριά ανασκάφηκαν. Χίλιες εκατόν τριάντα τέσσερις εκκλησίες καταστράφηκαν. Εννιακόσια εξήντα σχολεία γκρεμίστηκαν και τετρακόσιες χιλιάδες ξεριζωμένοι συμπατριώτες μας έφτασαν στην ελεύθερη Ελλάδα. Άφησαν πίσω τους έναν πολιτισμό τριών χιλιάδων ετών περίπου, έναν πολιτισμό που άνθισε επί είκοσι οκτώ αιώνες περίπου και προσέφερε στην ανθρωπότητα κριτική σκέψη, έρευνα, πολιτική και επιστήμη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα στο σημείο αυτό να πω ότι η απόφαση του Προέδρου Μπαϊντεν να αναγνωρίσει τη Γενοκτονία των Αρμενίων είναι ένα γεγονός εξαιρετικής σημασίας για τους εξής λόγους: Πρώτα απ' όλα, βάζει στον παγκόσμιο διάλογο τη λέξη «γενοκτονία». Δεύτερον, αναγνωρίζει εμμέσως τη γενοκτονία όλων των χριστιανικών πληθυσμών της ανατολής. Τρίτον, ανάβει το πράσινο φως και σε άλλες κυβερνήσεις να ακολουθήσουν παρόμοια βήματα. Και τέταρτον, δίνει σε εμάς την ευκαιρία να αξιοποιηθεί το ζήτημα της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου.

Ο Πρόεδρος Μπαϊντεν έκανε το πρώτο βήμα. Είμαι βέβαιος ότι θα ακολουθήσουν και άλλοι. Γιατί η ιστορία είναι η ταυτότητά μας, η ιστορία των Ελλήνων του Πόντου, των Θρακών, των Ελλήνων της Μικράς Ασίας είμαστε εμείς οι ίδιοι. Γιατί η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου αποτελεί για όλους μας, αποτελεί για τον Ελληνισμό, τη βάση σφυρηλάτησης της εθνικής μας συνείδησης. Γιατί η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου δεν είναι θέμα μόνο ελληνικό, είναι θέμα παγκόσμιο, όπως το Ολοκαύτωμα των Εβραίων από τους ναζί, όπως η Γενοκτονία των Αρμενίων. Είναι θέμα της ανθρωπότητας. Οφείλουμε να αντισταθούμε στη λήθη που βολεύει εκείνους που εγκλημάτησαν και που τώρα προσπαθούν να διαστρεβλώσουν την ιστορία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η δύναμή μας είναι η ιστορία μας, οι ρίζες μας, το εθνικό μας φρόνημα, η αδάμαστη ελληνική ψυχή και το ελληνικό πνεύμα. Και κλείνω λέγοντας «Η Ρωμανία κι αν πέρασεν, ανθεί και φέρει κι άλλο».

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΡΟΔΡΕΥΩΝ (Νίκητας Κακλαμάνης): Συνεχίζουμε με τον συνάδελφο κ. Σάββα Αναστασιάδη εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας.

ΣΑΒΒΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Αντιπρόεδρε της Κυβέρνησης, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος τιμούμε στο εθνικό Κοινοβούλιο την επέτειο της Γενοκτονίας του ποντιακού Ελληνισμού. Οι διεθνείς συνθήκες προσδίδουν ξεχωριστή σημασία στη φετινή επέτειο και μας δείχνουν τον δρόμο.

Σήμερα είναι γνωστό πλέον ότι τα γεωπολιτικά συμφέροντα στην περιοχή εξηγούν γιατί συνέβησαν όσα συνέβησαν τότε. Τα συμφέροντα της Γερμανίας, που διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη γενοκτονία, αλλά και οι πολιτικές της Αγγλίας και της Γαλλίας, που εγκλώβισαν τον Ελληνισμό στη μικρασιατική παγίδα, όπως και η πολιτική των μπολσεβίκων, είναι οι εξηγήσεις για το τι έχει συμβεί. Αυτοί ήταν οι ηθικοί αυτουργοί του εγκλήματος της Γενοκτονίας.

Τι ακριβώς σημαίνει όταν λέμε ότι τιμούμε τη μνήμη των αδικωμένων; Να πούμε δυο, τρεις συγκινητικές λέξεις στη μνήμη των νεκρών και των ξεριζωμένων; Να στείλουμε με τις δηλώσεις μας ένα μήνυμα στην Τουρκία; Να μην ξεχάσουμε τις ρίζες και την ιστορία μας; Όλα αυτά βέβαια, αλλά όχι μόνο αυτά.

Ως τρίτη και τέταρτη γενιά των σφαγιασθέντων και των νεκρών στις πορείες θανάτου και στα «αμελέ ταμπουρού», ως απόγονοι αυτών των ξεριζωμένων προσφύγων, που άφησαν τα κορμιά τους στα πατρώα χώματα, αλλά κράτησαν την ψυχή τους οφείλουμε πολλά περισσότερα.

Εννήντα εννέα χρόνια μετά την ολοκλήρωση της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου εμείς οι πολιτικοί εκπρόσωποι του ελληνικού λαού ως πολιτικοί εκφραστές του ποντιακού κι όλου του προσφυγικού Ελληνισμού οφείλουμε να κάνουμε το μεγάλο

βήμα, να σχεδιάσουμε, να οργανώσουμε, να υπηρετήσουμε ένα σχέδιο και να πετύχουμε τη διεθνή αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου, της Μικράς Ασίας και Θράκης, να αναλύσουμε και να κατανοήσουμε τις γεωπολιτικές πτυχές του. Γιατί το θέμα της αναγνώρισης της Γενοκτονίας είναι έντονα πολιτικό.

Η συγκυρία είναι εξαιρετική και η ευκαιρία ίσως μοναδική. Δεν είναι τυχαίο ότι η δήλωση του Αμερικανού Προέδρου με την οποία αναγνωρίζει τη Γενοκτονία του αρμενικού λαού από τους νεότουρκους έγινε τώρα, έναν αιώνα μετά και τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Σημειώνεται ότι το ψήφισμα, που υπερψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και προωθήθηκε στον Πρόεδρο ήταν έτοιμο εδώ και δεκαετίες, δεν περνούσε, όμως, από τη Βουλή γιατί δεν το επέτρεπαν τα συμφέροντα των δύο χωρών. Έγινε τώρα, γιατί οι αμερικανοτουρκικές σχέσεις είναι σε πολύ κακό σημείο και η αναγνώριση ήρθε ως απάντηση στην Τουρκία για μία σειρά από ζητήματα όπως το κουρδικό, τη Συρία, τη Λιβύη και κυρίως τις σχέσεις με τη Ρωσία.

Δεν είναι τυχαία επίσης η πρόσφατη έκθεση του Στέιτ Ντιπάρτμεντ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Τουρκία και η αναφορά στις τρεις αναγνωρισμένες θρησκευτικές κοινότητες, που υφίστανται συστηματικές διακρίσεις: Των Ελλήνων, των Εβραίων και των Αρμενίων. Δεν είναι τυχαίο ότι κάνει λόγο για ασφυκτικούς περιορισμούς και αθέμιτες πιέσεις στο Οικουμενικό μας Πατριαρχείο.

Η αμερικανική έκθεση επιπλήττει επίσης την Τουρκία για τη βεβήλωση της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας, για τη μετατροπή τους σε τζαμί, κάτι που είναι ευθεία επίθεση στους ορθόδοξους χριστιανούς. Όλα αυτά επιβεβαιώνουν τις κακές αμερικανοτουρκικές σχέσεις και στέλλουν ένα μήνυμα στην Τουρκία.

Δεν είναι τυχαίο επίσης το Twit του Μπενιαμίν Νετανιάχου πριν από πέντε ημέρες απαντώντας στον Ερντογάν, που λέει: «Δεν είστε ντόπιοι στην Ανατολία. Ήρθατε από την κεντρική Ασία και διαπράξατε γενοκτονία εις βάρος του τοπικού ελληνικού χριστιανικού πληθυσμού. Η Ιστανμπούλ είναι στην πραγματικότητα η Κωνσταντινούπολη και την καταλάβατε παράνομα. Κατέχετε παράνομα τη βόρεια Κύπρο, τη βόρεια Συρία και το Κουρδιστάν. Η Τουρκία ιδρύθηκε επί μιας γενοκτονίας Ελλήνων χριστιανών». Έγινε και αυτό τώρα, γιατί οι σχέσεις Ισραήλ και Τουρκίας τον τελευταίο καιρό είναι άσχημες και επιδεινώθηκαν μετά την ανοιχτή υποστήριξη της Τουρκίας στη Χαμάς.

Η Τουρκία, παραβιάζοντας κάθε διεθνή συνθήκη, με μια συμπεριφορά που δεν διαφέρει καθόλου από τη στάση των κεμαλικών και με τη διαχρονική ανοχή των Μεγάλων Δυνάμεων, κατάφερε να εξαφανίσει ολοσχερώς σχεδόν τον Ελληνισμό της Κωνσταντινούπολης, τον Ελληνισμό της Μικράς Ασίας, τον Ελληνισμό της ανατολικής Θράκης, τον Ελληνισμό της Ίμβρου και της Τενέδου. Κατάφερε να εισβάλει και να επιβάλει κατοχή στη μισή Κύπρο εδώ και μισό αιώνα περίπου. Και τώρα μας απειλεί στο Αιγαίο, στην ανατολική Μεσόγειο, στη Θράκη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν γίνεται να παραμένουμε άλλο αδρανείς. Πριν από εκατό χρόνια έφταναν καθημερινά τηλεγραφήματα σχετικά με τις βιαιότητες των Τούρκων, που εξελίχθηκαν σε βιαιοπραγίες, εν ψυχρώ δολοφονίες, λευκό θάνατο, αφανισμό, γενοκτονία. Όμως, τότε κάποιοι έκλειναν τα μάτια, κουκουλωνόνταν με μια κουβέρτα για να μην ακούνε τις κραυγές του θανάτου.

Η διανοποίηση της Γενοκτονίας του ποντιακού Ελληνισμού δεν είναι θέμα μόνο σεβασμού προς την ιστορία. Δεν αφορά μόνο το παρελθόν. Αφορά πολύ περισσότερο το μέλλον της Ελλάδας και την περιοχή μας. Αφορά την ειρηνική συνύπαρξη των λαών. Αφορά την ευημερία στην ανατολική Μεσόγειο.

Μόλις πριν από έναν χρόνο ο Κυριάκος Μητσοτάκης ως Πρωθυπουργός μίλησε για γενοκτονία και δήλωσε ότι η πολιτεία θα προωθήσει τη διεθνοποίηση και την παγκόσμια προβολή της. Ήταν η πρώτη θαρραλέα δημόσια παρέμβαση Πρωθυπουργού της Ελλάδας.

Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και το σημερινό μήνυμα του Πρωθυπουργού και τον ευχαριστούμε γι' αυτό. Μέσα σε αυτό το κλίμα, εκφράζοντας όχι μόνο τις χιλιάδες των απανταχού Πον-

τίων Ελλήνων, αλλά και την αγωνία για το μέλλον της πατρίδας μας, πιστεύω ότι είναι ώρα η Ελλάδα να αξιοποιήσει τη διεθνή συγκυρία και να φέρει στο προσκήνιο της διπλωματίας και της πολιτικής επικοινωνίας το ζήτημα της Γενοκτονίας στον Πόντο.

Τώρα που η υφήλιος συνειδητοποιεί ότι πριν από εκατό και πλέον χρόνια η Τουρκία διέπραξε ένα έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, τώρα που το διεθνές κλίμα είναι βαρύ γι' αυτήν είναι η ώρα να μιλήσουμε για τα δικά μας, να σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων, να κινηθούμε έξυπνα και συλλογικά, να αξιοποιήσουμε το απίστευτο δυναμικό του οικουμενικού Ελληνισμού. Τώρα είναι η στιγμή να περιληφθεί το ζήτημα της διεθνούς αναγνώρισης της Γενοκτονίας στην ελληνική διπλωματική ατζέντα, ώστε να τίθεται επίσημα πλέον σε κοινοβούλια και κυβερνήσεις ξένων κρατών, όπως κάνει εδώ και πολλά χρόνια η μικρή και αδύναμη Αρμενία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ολοκληρώστε, κύριε συνάδελφε.

ΣΑΒΒΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Το άδικο ξεινύχισμα των αδικαιώτων θα συνεχίζει να είναι η δύναμή μας, η δύναμη χιλιάδων Ποντίων, αλλά και εκατομμυρίων ανθρώπων που επιθυμούν και προσδοκούν δικαιοσύνη, δημοκρατία, ειρήνη και αρμονική συνύπαρξη. Γιατί ο αγώνας για τη διεθνή αναγνώριση της Γενοκτονίας είναι πάνω απ' όλα αγώνας για τα πανανθρώπινα αυτά αγαθά. Η ιστορία έχει δικαιώσει αυτή την εκτίμηση. Η χώρα μας, η χώρα που γέννησε τη δημοκρατία, οφείλει να πρωτοστατήσει σ' αυτό με πράξεις.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ευχαριστούμε.

Εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία θα μιλήσει η συνάδελφος κ. Ολυμπία Τελιγιόρδου.

ΟΛΥΜΠΙΑ ΤΕΛΙΓΙΟΡΙΔΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Αντιπρόεδρε της Κυβέρνησης, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, «Αναστοράω τα παλαιά και η καρδιά μ' φαρμακοῦται». Κρούνε στον νου μ' τα μέρα μου και η γούλα μ' γομοῦται». Και συμβαίνει αυτό γιατί η καταγραφή της ιστορίας στη συλλογική μας μνήμη δεν προέρχεται απλά από μια διανοητική επεξεργασία, αλλά από σκληρές βιωματικές εμπειρίες, από τις αφηγήσεις των παππούδων μας που δεν ξεχνούσαν και νοσταλγούσαν πάντα την πατρίδα, από τη σιωπή των γιαγιάδων μας, που δεν ήθελαν να θυμούνται τον ανεπίπτο πόνο. Είναι εκείνη η συλλογική συνείδηση, που διαμόρφωσε την ιδιαίτερη ψυχοσύνθεσή μας, μια ψυχοσύνθεση που πηγάζει από τη γνώση του ολέθρου, της βίας, του θανάτου, της εξόντωσης και του ξεριζωμού. Πηγάζει από τη συνειδητοποίηση της θέσης του πρόσφυγα και από το μετέπειτα βίωμα των διακρίσεων, του ρατσισμού και του περιθωρίου με τα λοιμοκαθατήρια της Καλαμαριάς και της Μακρονήσου. Πηγάζει όμως και από το πείσμα για ζωή, ελπίδα, αγώνα, περηφάνια και δημιουργία.

Ο λαός μας, που για χιλιάδες χρόνια έζησε στην απέναντι όχθη του Αιγαίου και δημιούργησε μια σπουδαία εστία ελληνικού πολιτισμού, μπορεί να μαρτύρησε και να έχασε τις προγονικές του εστίες, όμως δεν έχασε ποτέ την αξιοπρέπεια και τον αυτοσεβασμό του. Σε ολόκληρη την ιστορική του διαδρομή στάθηκε στην κορυφή του χρέους και της ευθύνης απέναντι και στους προγόνους του και στους απογόνους του. Από τον 8^ο π.Χ. αιώνα άφησε το στίγμα του, από τον Διογένη, τον Στράβωνα, τον Βησσαρίωνα, τον Αθανάσιο Αθωνίτη, τον Ξυφίλινο, τον Χιονιάδη, τον Λουκίτη, τον Γεώργιο Τραπεζοῦντιο, τον Αλέξιο Κομνηνό, τον Υψηλάντη μέχρι τον μάρτυρα Νίκο Καπετανίδη, υπηρέτησε τις αρχές και τις αξίες του ελληνικού αλλά και του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Αυτό το μεγάλο ταξίδι του ποντιακού Ελληνισμού μέσα στους αιώνες της ιστορίας επιχείρησε να ανακόψει το τουρκικό κατεστημένο στις αρχές του προηγούμενου αιώνα.

Εμείς οι Πόντιοι, μαζί με άλλους χριστιανικούς λαούς που κατοικούσαν στα ασιατικά εδάφη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, υπήρξαμε θύματα της πρώτης οργανωμένης γενοκτονίας του 20^{ου} αιώνα. Και μπορεί να έχει επιλεγεί η 19^η Μαΐου ως Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων, όμως η αρχή βρίσκεται στο 1913, όταν οι νεότουρκοι ίδρυσαν τη διαβόητη «Μυστική

Υπηρεσία» και το «Γραφείο Εγκατάστασης Φυλών και Μεταναστών».

Την περίοδο 1914 - 1918 έγινε η πρώτη φάση της Γενοκτονίας από τους νεότουρκοι. Στις 19 Μαΐου 1919, με την αποβίβαση του Κεμάλ στη Σαμψούντα, αρχίζει η δεύτερη και σκληρότερη φάση της ποντιακής Γενοκτονίας με τριακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες θύματα. Αυτό αποκαλύπτει η ιστορία μέσα από πλήθος πηγών, όχι μόνο ελληνικών αλλά και από την Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Είναι ξεκάθαρο πως είτε μιλάμε για τη Γενοκτονία από τις συμμορίες του Τοπάλ Οσμάν, είτε μιλάμε για την αργή και μαρτυρική εξόντωση των Ποντίων με τα τάγματα «αμελέ ταμπουρού» ήταν μια συνειδητή, κεντρικά σχεδιασμένη, οργανωμένη και εκτελεσμένη γενοκτονία του τουρκικού καθεστώτος, που είχε στόχο τη δημιουργία ενός «καθαρού» κράτους απαλλαγμένο από ανεπιθύμητους αλλόφυλους και αλλόθρησκους.

Η ελληνική Βουλή το 1994 με πρωτοβουλία του τότε πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου και με ομόφωνη απόφαση αναγνώρισε τη Γενοκτονία. Το έκανε όμως με μεγάλη καθυστέρηση, εβδομήντα χρόνια μετά, όταν οι αδελφοί μας Αρμένιοι από την πρώτη στιγμή οργάνωσαν τη δίκαιη διεκδίκηση, την παγκόσμια αναγνώριση του δικού τους μαρτυρίου, που πρόσφατα αναγνωρίστηκε από τον Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών.

Η Τουρκία εξακολουθεί να αρνείται το εγκληματικό παρελθόν και την ίδια ώρα χρησιμοποιεί ως εργαλείο το δράμα εκατομμυρίων νέων προσφύγων, εκβιάζοντας την Ευρώπη για να αποσπάσει γεωπολιτικά και οικονομικά ανταλλάγματα.

Η χώρα μας βρίσκεται στο επίκεντρο αυτής της αναθεωρητικής πολιτικής. Έχουμε χρέος να υπερασπιστούμε το Διεθνές Δίκαιο και τα ανθρωπίνια δικαιώματα. Σ' αυτό λοιπόν το ιστορικό πλαίσιο η αναγνώριση της Γενοκτονίας του ποντιακού Ελληνισμού δεν είναι απλά η εκπλήρωση ενός ηθικού καθήκοντος, αποτελεί πολιτική δήλωση που δεν αφορά μόνο το χθες, αλλά κυρίως τον σημερινό και αυριανό κόσμο. Η παγκόσμια αναγνώριση του εγκλήματος, η καταδίκη του εθνικισμού και η απόκρουση της ψευδο-ιστορίας είναι προϋπόθεση για την ειρηνική συνύπαρξη στον σύγχρονο κόσμο.

Σήμερα, εμείς, τα εγγόνια και τα δισέγγονα όσων μαρτύρησαν στον Πόντο, δεν ζητάμε εκδίκηση, ζητάμε δικαίωση των προγόνων μας. Είμαστε μια δύναμη μνήμης, γλώσσας, αλληλεγγύης και δημοκρατίας.

Η σημερινή μέρα δεν ανήκει σε κόμματα, δεν προσφέρεται για αντιπαραθέσεις. Ωστόσο, θέλω να τονίσω την αμετακίνητη θέση του κόμματός μας για τη δημιουργία μουσείου ποντιακού και προσφυγικού Ελληνισμού στη Θεσσαλονίκη στον χώρο και στην ακριβή έκταση, που προέβλεπε ο αρχικός σχεδιασμός για το στρατόπεδο Παύλου Μελά, όπως είχε ανακοινώσει ο Πρόεδρός μας Αλέξης Τσίπρας.

Η Κυβέρνηση οφείλει να διαθέσει αξιοπρεπή χώρο, που θα αποτελέσει την κιβωτό της ιστορίας και του πολιτισμού μας και να μην αλλάξει τον αρχικό σχεδιασμό. Αυτό είναι καθήκον όλων μας απέναντι στις γενιές του μέλλοντος, που έχουν δικαίωμα να ξέρουν την ιστορική αλήθεια και να προχωρήσουν στο αύριο με αυτογνωσία.

Κυρίες και κύριοι, σαν Πόντια αισθάνομαι το βάρος της ευθύνης και της βαριάς ιστορίας. Κύριε Πρόεδρε, αναπολώντας την ιστορία του ποντιακού Ελληνισμού ανά τους αιώνες θέλω να σας πω πως νιώθω το εξής: «Εσκώθα αν, εντόκα καν, εφέκα οπίς τον πόνον». Έμπροσθεν τερών τον αητόν και πορπατώ στον χρόνον».

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Εκ μέρους του Κινήματος Αλλαγής θα μιλήσει ο συνάδελφος, κ. Χαράλαμπος Καστανίδης, Βουλευτής από την Α' Περιφέρεια της Θεσσαλονίκης. Ορίστε, κύριε Καστανίδη, έχετε τον λόγο.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ: Μεγάλωσα ακούγοντας, συνήθως τις νύχτες, τα χαμηλόφωνα μοιρολόγια των γιαγιάδων μου για τα αγαπημένα πρόσωπα, που χάθηκαν και σφαγιάστηκαν μπροστά στα μάτια τους. Στο σύντομο χρόνο που γνώρισα τους παππούδες μου είδα εκείνη την περιέργη πείριση σιωπής τους, ερμητικά κλεισμένοι στον εαυτό τους να μη μιλούν, παρά κατ'

εξαίρεση κάποιες φορές να εκτοξεύουν λέξεις και ονόματα φορτωμένα με πίκρα. Κατάλαβα αργότερα ότι συμβαίνει σε ορισμένους ανθρώπους να μην αποκαλύπτεται η βαθιά τραυματισμένη μνήμη, μα κάποιες φορές να υπονοείται από τα θραύσματα της γλώσσας.

Καταλαβαίνετε ότι η σχέση μου με την ποντιακή Γενοκτονία είναι βιωματική και επειδή μπορεί η συγκίνηση να μην μου επιτρέπει την από στήθους ομιλία αποφάσισα να υποβάλω τον εαυτό μου στην πειθαρχία ενός κειμένου.

Η Γενοκτονία είναι έγκλημα κατά της ανθρωπότητας γι' αυτό και είναι απαράγραπτο. Μια γενοκτονία μπορεί να συντελεστεί δύο φορές, την πρώτη φορά ως γεγονός και τη δεύτερη ως λήθη του δράματος.

Αυτόν τον κίνδυνο επιχείρησε να αντιμετωπίσει με αίσθημα εθνικής ευθύνης η Βουλή των Ελλήνων, όταν το 1994, με πρωτοβουλία των Βουλευτών του ΠΑΣΟΚ, αναγνώρισε τη Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου και καθιέρωσε ως ημέρα μνήμης την 19^η Μαΐου. Δεν ήταν, δηλαδή, μόνο η εύλογη υποχρέωση της πολιτείας να αναγνωρίσει τον ποταμό αίματος και τη θυσία μιας κοινότητας των Ελλήνων, αλλά και η στερήρη εθνική πεποίθηση ότι μέσα στη σιωπή της λήθης ξεριζώνεται και έτσι ευάλωτο από την άγνοια το έθνος αδυνατεί να ορίσει τους δρόμους, που του αξίζει να βαδίσει προς το μέλλον.

Δεν είναι εύκολο να περιγράψει κανείς τη βαρβαρότητα, που υπέστησαν όσοι χάθηκαν και όσοι επέζησαν, την εξόντωση τριακοσίων πενήντα τριών χιλιάδων ψυχών με όλα σχεδόν τα μέσα που μπορεί να επινοήσει η ανθρώπινη ραδιουργία, τις εκτελέσεις, τις δηώσεις, τις ατέλειωτες πορείες θανάτου, τα τάγματα εργασίας. Δεν είναι εύκολο να περιγράψει κανείς την εικόνα των χιλιάδων άταφων νεκρών, την αλλαγή του ρου των ποταμών από τα στοιβαγμένα πτώματα, τις κακουχίες στα χιόνια ή στα λιοπύρια.

Ας κρατήσουν οι νεότερες γενιές τρεις εικόνες βαθιά μέσα στην καρδιά τους και στη μνήμη τους ως οδηγό για το δικό τους αυριανό εθνικό χρέος. Νοέμβριος 1916, στην πόλη της Κερασούντας προστρέχουν πολλοί Ρωμιοί κατατρεγμένοι από τους διωγμούς στα χωριά και τις πόλεις τους, με την ελπίδα μεγαλύτερης προστασίας. Οι Οθωμανοί συγκεντρώνουν τους ενήλικες στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου και κάθε φορά που ο αριθμός των συγκεντρωμένων ξεπερνά τα διακόσια πενήντα άτομα τους εκτοπίζουν σε άγνωστη κατεύθυνση. Τα βρέφη και τα παιδιά παραδίδονται στους άτακτους Τσέτες, που τα μεταφέρουν στην παραλία της Κερασούντας και τα συνθλίβουν ανάμεσα στα βράχια των ακτών.

Δεκέμβριος 1917, ο Αυστριακός πρόξενος Κβιάτοφσκι περιγράφει σε τηλεγράφημά του προς το Αυστριακό Υπουργείο Εξωτερικών την έλευση στη Σαμψούντα ενός Τούρκου λοχαγού, που με θολωμένο από τη σφαγή βλέμμα, παρακαλεί τον στρατιωτικό διοικητή της περιοχής να σταματήσει το μακελειό, που οι τουρκικές δυνάμεις προκαλούν σε βάρος των Ποντίων κατοίκων της ευρύτερης περιοχής της Πάφρας. Η βαθιά νύχτα του σκοταδισμού ποτέ δεν επέτρεψε να μάθουμε την τύχη του Τούρκου λοχαγού.

Εικόνα τρίτη, η Σανταία μάνα αναγκάζεται να θυσιάσει το μωρό της για να μην προδοθεί από το κλάμα του η θέση των διωκόμενων γυναικόπαιδων και γερόντων, που κρύβονταν μέσα στο δάσος. Ένα απίστευτο τραύμα στη συλλογική μνήμη του γένους των Ποντίων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν έχω την απαίτηση ούτε διατηρώ την ψευδαίσθηση ότι ένας νέο-οθωμανός θα μπορούσε να ακολουθήσει το συγκλονιστικό και ταυτόχρονα διδακτικό παράδειγμα του γονυπετούς Βίλι Μπραντ να ζητά την καθαρτήριο συγγνώμη για το Ολοκαύτωμα των Εβραίων. Έχω, όμως, την απαίτηση από την ελληνική πολιτεία να ηγηθεί του αγώνα, που δίνουν οι ποντιακές οργανώσεις ανά τον κόσμο για να αναγνωριστεί από διεθνείς οργανισμούς και ξένα κοινοβούλια η Γενοκτονία του ποντιακού Ελληνισμού, όπως συνέβη με την αρμενική Γενοκτονία.

Έχω την απαίτηση από την ελληνική πολιτεία να εντάξει στην ημερήσια διάταξη της επίσημης διπλωματίας της αιτήματα, που απορρέουν από το δράμα της ποντιακής Γενοκτονίας, όπως πα-

ραδείγματος χάριν είναι ο σεβασμός και η παράδοση ιστορικών κειμηλίων. Έχω την απαίτηση από την ελληνική πολιτεία να έχει μονίμως προ οφθαλμών την ιστορική αλήθεια ότι, αν το ολοκαύτωμα των Εβραίων συμπυκνώνεται στην εικόνα του Άουσβιτς, η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου συμπυκνώνεται στη δραματική διατύπωση του Πολυχρόνη Ενεπεκίδη «Άουσβιτς εν ροή». Να θυμηθούμε την πυκνή, ιστορικά ακριβή και οδυνηρά αποκαλυπτική περιγραφή του:

«Η γενοκτονία αλά τούρκα είναι βουβή, πονηρή, ανατολίτικη, δεν έχει θεωρητικά background, αλλά μάλλον πρακτικά πλατιστολογικά. Οι καλούμενες εκτοπίσεις, εξορίες των κατοίκων ολόκληρων χωριών, οι εξοντωτικές εκείνες οδοιπορίες μέσα στο χιόνι των γυναικόπαιδων και των γερόντων -οι άνδρες βρίσκονται ήδη στα τάγματα εργασίας ή στο στρατό- δεν οδηγούν φυσικά σε κανένα Άουσβιτς με τους διαβολικά οργανωμένους μηχανισμούς της φυσικής εξόντωσης των ανθρώπων. Όχι. Ήταν, όμως, ένα Άουσβιτς εν ροή. Οι άνθρωποι πέθαιναν καθ' οδόν, δεν περπατούσαν για να φτάσουν κάπου, όχι, περπατούσαν για να πεθάνουν από τις κακουχίες, την παγωνιά, την πείνα, τον εξευτελισμό του ανθρώπινου. Αυτό ήταν το διαβολικό σύστημα, πονηρά οργανωμένο. Δεν υπήρχε στο τέρμα κανένα Άουσβιτς, γιατί για τους περισσότερους δεν υπήρχε τέρμα. Το ταξίδι τους προς το θάνατο ήταν ο θάνατος, όχι το τέρμα του ταξιδιού».

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ευχαριστούμε.

Εκ μέρους του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας θα πάρει τον λόγο ο Βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης, κ. Ιωάννης Δελής.

Ορίστε, κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ατενίζει το μέλλον με εμπιστοσύνη όποιος κατέχει την ακριβή γνώση του παρελθόντος, οποίος διατηρεί άσβεστη την ιστορική μνήμη.

Γι' αυτό και δεν ξεχνάμε και δεν πρέπει να ξεχνάμε όσους χάθηκαν στη φοβερή Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου, στα χρόνια του βίαιου και βάρβαρου ξεριζώμού τους από τις πατρογονικές τους εστίες μαζί με άλλες μειονότητες. Τιμούμε τη μνήμη τους, μα και διδασκόμαστε συνάμα για τις συνθήκες και τις αιτίες που οδήγησαν σε αυτή την καταστροφή.

Αυτός ο βίαιος και βάρβαρος ξεριζωμός των Ελλήνων του Πόντου, αλλά και άλλων μειονοτήτων από τις περιοχές του Εύξεινου Πόντου πριν από έναν αιώνα δεν μπορεί να ερμηνευθεί ολοκληρωμένα αν δεν ενταχθεί στο ιστορικό, το πολιτικό, το κοινωνικό πλαίσιο της, αν δεν φωτιστεί, δηλαδή, το ιστορικό υπόβαθρο της περιόδου εκείνης.

Ήταν ο ιμπεριαλισμός τότε, στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, άπληστος ήδη από τότε για τις αγορές, που οδηγούσε την ανθρωπότητα στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Την ίδια ακριβώς περίοδο και μέσα σε συνθήκες παρατεταμένης αποσύνθεσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, διαμορφώνονταν και αναπτύσσονταν τα εθνικά αστικά κράτη των Τούρκων, των Αράβων και των Αρμενίων στην εγγύς Ανατολή, όπως και των νότιων Σλάβων στα Βαλκάνια. Το τότε ιστορικό μείγμα ήταν εκρηκτικό για τους λαούς της περιοχής και γίνονταν ακόμη πιο επικίνδυνο εξαιτίας της επιλογής της τουρκικής αστικής τάξης να ωθήσει με βίαιο τρόπο τη διαδικασία της διαμόρφωσης του τουρκικού έθνους-κράτους.

Οι Έλληνες του Πόντου είχαν, λοιπόν, απέναντί τους πριν από όλα την τουρκική αστική τάξη, που με το γενικευμένο και σχεδιασμένο αιματοκύλισμα, επεδίωκε να εκτοπίσει το ανταγωνιστικό, γι' αυτήν, ελληνικό κεφάλαιο. Είχαν όμως, δυστυχώς, απέναντί τους, όπως αποδείχθηκε -και ως μην γινόταν τότε και τόσο πολύ καθαρά- και την ελληνική αστική τάξη, που με το τότε πολιτικό της προσωπικό χρησιμοποίησε αδίστακτα τους πληθυσμούς στον Πόντο ως αντιπερισπασμό και ως μέσο πίεσης για τα δικά της ανταγωνιστικά συμφέροντα, εγκαταλείποντάς τους την τελευταία κρίσιμη στιγμή στην τύχη τους. Και αυτοί που την πλήρωσαν, βέβαια, ήταν κυρίως η φτωχολογία, ο λαός.

Μέσα σε αυτό, λοιπόν, το ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο συνέβησαν και οι σχεδιασμένοι διωγμοί των εθνικών μειονοτήτων και, βέβαια, και του ελληνικού ποντιακού πληθυσμού, όπως και άλλων πληθυσμών τότε, στη Θράκη και στη Μικρά Ασία. Μα, μήπως σήμερα άραγε σταματήσαν αυτοί οι ανταγωνισμοί των

αστικών τάξεων, όπως της ελληνικής και της τουρκικής, όπως και άλλων ισχυρότερων στην περιοχή;

Κάθε άλλο, η ένταση της επιθετικότητας της τουρκικής αστικής τάξης το μαρτυρά. Όλοι βλέπουμε πως η περιοχή μας, η Νοτιοανατολική Μεσόγειος γίνεται το πεδίο του ανταγωνισμού και των συγκρούσεων πολλών αστικών τάξεων, με τις εστίες του πολέμου να ρημάζουν χώρες, όπως η Συρία και να δολοφονούν λαούς, όπως τον παλαιστινιακό από το κράτος-δολοφόνο του Ισραήλ.

Ας επαγρυπνεί, λοιπόν, ο ελληνικός λαός, αλλά και όλοι οι γειτονικοί λαοί. Το τότε αποτέλεσμα των πολιτικών και των ανταγωνισμών αυτών των αστικών τάξεων και των δύο χωρών, είναι γνωστό. Εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι χάθηκαν και περίπου ενάμισι εκατομμύριο ψυχές πήραν τον δρόμο της προσφυγιάς.

Και σήμερα, όπως και τότε, στις μαρτυρικές τότε πορείες των Ποντίων, τα καρβάνια των προσφύγων κινούν για το μακρύ και επικίνδυνο ταξίδι τους. Και σήμερα, όπως και τότε, οι συνθήκες της διαβίωσής τους άθλιες είναι. Και σήμερα, όπως και τότε, οι πρόσφυγες έχουν απέναντί τους εχθρούς τους πατριδοκαπηλούς εθνικιστές, τους φασίστες ναζιστές και οι Πόντιοι όλα αυτά τα ξέρουν πάρα πολύ καλά. Το έζησαν στο ίδιο τους το πετσί. Και σήμερα λοιπόν, όπως από τότε, οι ιμπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί εγκυμονούν θανάσιμους κινδύνους για τους λαούς, κινδύνους που μόνον οι ίδιοι οι λαοί μπορούν με την πάλη τους να αποσοβήσουν.

Κλείνοντας, θέλουμε να διαβεβαιώσουμε για μία ακόμα φορά το οργανωμένο ποντιακό κίνημα ότι στο ΚΚΕ θα βρει έναν σταθερό συμπαράστατή σε κάθε δίκαιη διεκδίκησή του. Και όπως γνωρίζουν καλά οι χιλιάδες ομογενείς από τη Σοβιετική Ένωση, το ΚΚΕ θα είναι πάντα μαχητικά στο πλευρό τους στα σοβαρά προβλήματα που ακόμα αντιμετωπίζουν.

Και καθώς οι λαϊκές παραδόσεις αποτελούν βιωματικούς φορείς της ιστορικής μνήμης, θα συνεχίσουμε μαζί με τους ποντιακούς συλλόγους να διεκδικούμε από το ελληνικό κράτος τη στήριξη και την ανάδειξη της πολιτιστικής και πνευματικής κληρονομιάς και δραστηριότητας των Ποντίων από όλες τις γενιές. Και βέβαια θα συνεχίσουμε παντού και πάντα να στηρίζουμε τη δίκαιη προσπάθεια για τη διεθνή αναγνώριση της Γενοκτονίας του ποντιακού Ελληνισμού.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Εκ μέρους του κόμματος Ελληνική Λύση θα μιλήσει ο Πρόεδρός του, ο κ. Κυριάκος Βελόπουλος.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, άκουσα προσεκτικά όλους τους ομιλητές. Είμαι ποντιακής καταγωγής κατά το ήμισυ. Το άλλο μισό από την Προύσα και το Ικόνιο, πάλι πρόσφυγας, διωγμένος, ξεριζωμένος από τις πατρογονικές εστίες. Συναισθηματικά είμαι φορτισμένος πάρα πολύ γιατί και εγώ, όπως ο Χάρης Καστανίδης, μεγάλωσα από τα όσα μου έλεγαν ο παππούς και η γιαγιά, οι Πόντιοι, καθισμένοι στο περβάζι του σπιτιού, στον παλιό Μυλότοπο Γιαννιτών. Μου έλεγαν τα πόσα πέρασαν.

Και θυμάμαι μια στιχομυθία μεταξύ των δύο, όπου ο παππούς μου έλεγε ότι από τα οκτώ αδέρφια γύρισαν στην Ελλάδα οι τέσσερις, το 50%. Τέσσερις άνθρωποι χάθηκαν στη διαδρομή για να έρθουν στη μητροπολιτική Ελλάδα. Τριακόσιες χιλιάδες ογδόντα περίπου ήταν οι νεκροί.

Κοιτάξετε, εμένα με ενοχλεί άλλο πράγμα. Χθες είδα τον Πρωθυπουργό να είναι εδώ για την κλιματική αλλαγή. Ήρθε εκτάκτως μαζί με την κ. Γεννηματά και τον κ. Κουτσούμπα, χωρίς να ενημερώσουν κανέναν, στην επιτροπή. Πρωτόγνωρο στα χρονικά! Σήμερα όμως δεν είναι κανείς εδώ. Θα έπρεπε να είναι εδώ.

Είναι εδώ ο κ. Πικραμμένος θα μου πείτε και τον ευχαριστούμε γι' αυτό ως Πόντιοι και ως Μικρασιάτες. Γιατί δεν είναι μόνο η ποντιακή γενοκτονία, είναι και η γενοκτονία των Ανατολικοθρακικών και των Μικρασιατών. Είναι οι γενοκτονίες που υπέστησαν όλοι οι Έλληνες. Είναι εκατοντάδες χιλιάδες ψυχές.

Σκεφτείτε να πάτε από εδώ με τα πόδια στον Πόντο. Το αντίστροφο έγινε. Μόνο σκεφτείτε αυτή τη διαδρομή με τα πόδια,

πόλεμος, διώξεις, πείνα. Μόνο με τη σκέψη αυτή μπορεί να καταλάβει κάποιος τι σημαίνει για έναν άνθρωπο να ξεριζώνεται, να ξεκληρίζεται.

Τι άλλαξε από τότε μέχρι σήμερα; Δυστυχώς για το ελληνικό πολιτικό σύστημα δεν άλλαξε τίποτα. Οι Τούρκοι κάνουν τα ίδια. Τα ίδια έκαναν στην Κύπρο το 1974. Τα ίδια κάνουν τώρα με τα όμορα κράτη τους. Κυνηγούν μειονότητες, κυνηγούν εθνότητες. Ο Τούρκος δεν αλλάζει. Δεν θα πω τι έλεγε ο παππούς μου ή η γιαγιά μου. Θα ακουστεί ακραίο και δεν μου αρέσει. Όμως έλεγαν «όσο και να φιλέψεις έναν Τούρκο, πρέπει να είσαι προσεκτικός για το τι μπορεί να σου κάνει στην πορεία», γιατί το είχαν υποστεί. Είχαν βιώματα.

Όμως το ερώτημα, που πλανάται και θα έπρεπε να ρωτήσουμε είναι το εξής. Όλες οι κυβερνήσεις από τότε μέχρι σήμερα, πότε επίσημα, κύριε Καστανίδη, έθεσαν τέτοιο θέμα στην τουρκική κυβέρνηση; Άκουγα τον κ. Δένδια και τη Νέα Δημοκρατία να επαίρονται εσχάτως -και καλά κάνουν- για τα όσα είπε ο κ. Δένδιας μπροστά στους Τούρκους και ήταν η πρώτη φορά που ξέφυγε από την πεπατημένη οδό ένας Υπουργός και είπε κάτι παραπάνω.

Πότε επισήμως ελληνική Κυβέρνηση έθεσε θέμα Γενοκτονίας των Ποντίων Μικρασιατών από την Κωνσταντινούπολη στην Τουρκία; Πότε; Πείτε μου.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Γιατί το να συζητάμε μεταξύ μας εδώ, οι Πόντιοι και όχι μόνο οι Πόντιοι, το να πάρουμε το βιντεάκι και να πάμε στο χωριό μας, να το δείξουμε κάπου, γιατί εκπροσωπούμε Ποντίους, αυτό δεν μου λείπει τίποτα. Πραγματικά δεν μου λείπει τίποτα. Εάν θέλετε να μου πει κάτι, πρέπει τώρα να αποφασίσει η Κυβέρνηση να τεθεί, όταν θα έρθει ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών στην Αθήνα το θέμα της Γενοκτονίας των Ποντίων. Γιατί δεν το κάνουν;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Ο παππούς, που ήξερε και λίγα γράμματα, μου έλεγε «εν αρχήν ην ο Πόντος». Εν αρχή ην ο πόντος! Για κάθε Πόντιο ο πόντος είναι έντονος, για κάθε Μικρασιάτη.

Μιλάμε για Πόντο. Έχει καταλάβει κανείς πλην των Ποντίων, που φαντάζομαι γνωρίζουν, τι σημαίνει Πόντος; Ησίοδος, Αργοναυτική Εκστρατεία, Ελληνισμός, αποικίες, παρουσία χλιετηρίδων. Μια ολόκληρη οντότητα ελληνική να υπάρχει χιλιάδες χρόνια και να ξεκληρίζεται μέσα σε δέκα χρόνια. Τη συνέχεια του Ελληνισμού από την Ιωλκή, την Αργοναυτική Εκστρατεία, τον Πίνδαρο, τον Ξενοφώντα, «Κύρου Ανάβασις», όλα καταγεγραμμένα στην ελληνική ιστορία.

Πότε τα μάθαμε όμως; Πότε γνωρίσαμε πραγματικά τι σημαίνει Πόντος; Όπου στον Πόντο είχαμε τα πρώτα ελληνικά πανεπιστήμια πριν την επανάσταση ακόμα. Πόσοι το γνωρίζουν εδώ μέσα; Πόσοι γνωρίζουν ότι είχαμε παρθεναγωγεία, σχολεία, βιβλιοθήκες; Δεν θα πω για τον Υψηλάντη. Δεν υπάρχει λόγος να τα πω όλα αυτά, για τους Κατακουζηνούς, δεν χρειάζεται.

Όμως, με ενοχλεί περισσότερο ότι υπάρχουν ακόμα και τώρα ιδεοληπτικοί και μέσα στη Βουλή, οι οποίοι αμφισβητούν τη Γενοκτονία και παίζουν με τις λέξεις; Δεν υπήρχε Γενοκτονία, μπορεί να υπήρχε μιας μορφής διώξη, εθνοκάθαρση. Υπάρχουν Έλληνες Βουλευτές που το λένε. Γιατί δεν κάθεστε να τα πείτε όλα αυτά, να συζητήσουμε σοβαρά, γιατί αυτή η ιδεοληψία τους, η εμμονή τους ή ότι είναι ελληνοφοβικό να το υπερασπίζονται; Και αυτό είναι που με προκαλεί ειλικρινά, είναι οι εμμονικοί, οι νεωτεριστές της ιστορίας, λες και το αίμα ακόμα και τώρα δεν υπάρχει. Πραγματικά απορώ. Ποιος μπορεί να μιλήσει; Οι μάρτυρες.

Το μέγα ερώτημα, όμως, για να κάνουμε αυτό που λέω πολλές φορές ως επιστήμων της ιστορίας, κύριε Πικραμμένε, -ασχολούμαι με την ιστορία ως άνθρωπος που σπουδάσε το αντικείμενο- είναι το εξής. Γιατί έγινε έχει σημασία, γιατί έγινε η Γενοκτονία, για να μην επαναλάβουμε τα ίδια λάθη. Γιατί τα επαναλαμβάνουμε και τώρα τα λάθη δυστυχώς.

Κανείς δεν τόλμησε να πει, πλην ενός ομιλούντα, ποια ήταν η πραγματικότητα για να γίνει μια γενοκτονία, ποιοι έφταιγαν. Δεν θα μπω εγώ στα ελληνικά -Βενιζελικοί, αντιβενιζελικοί, βασιλικοί κ.λπ.- όχι. Τότε οι ίδιοι άνθρωποι που κυβερνούσαν τη χώρα έλεγαν ότι οι σύμμαχοι θα μας σώσουν. Θα μας σώσει η Αντάντ.

Έτσι λέγανε. Ιταλοί, Γάλλοι, οι σύμμαχοί μας ήταν και ήταν οι πρώτοι που μας πούλησαν. Για γεωστρατηγικούς, γεωοικονομικούς, γεωπολιτικούς –Μέση Ανατολή- λόγους, πετρέλαια που βρέθηκαν εκείνη την περίοδο, μας πούλησαν όλοι για να μην μεγαλώσει η Ελλάδα.

Σήμερα λέμε τα ίδια πράγματα. Το Διεθνές Δίκαιο, η Ευρωπαϊκή Ένωση, η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη. Αν συνεχίζεις τα ίδια λάθη, θα ανακυκλώσεις και θα ξαναζήσεις την ίδια ιστορία. Παράδειγμα: Δεν μαθαίνουμε από τα λάθη μας. Οι ηθικοί φυσικοί αυτουργοί –εγώ θα μιλάω με την αλήθεια- ήταν οι Γερμανοί, οι οποίοι ήθελαν ενέργεια, όπως θέλουν και τώρα ενέργεια. Όπως κάνουν και τώρα, έτσι έκαναν και τότε. Στρατηγοί του Κεμάλ ήταν Γερμανοί, οι οποίοι έδωσαν εντολές, κύριε Καστανίδη, να ξεκληρωστεί ο Ελληνισμός της Μικράς Ασίας και του Πόντου. Ψάξτε λίγο την Ιστορία. Όλοι ήταν συμμετέχοντες στο έγκλημα, οι φίλοι μας και οι εχθροί μας, για να σφαχτούν Έλληνες.

Θα μου πείτε, τι σχέση έχει αυτό με το σήμερα; Έχει. Στόχος ήταν η εθνοκάθαρση, μια «καθαρή» Τουρκία, για να μπορεί η Γερμανία να την ελέγχει την χώρα αυτή για τα δικά της συμφέροντα και καλά έκανε. Δικαίωμα της. Αλλά μας πούλησαν οι σύμμαχοί μας στην Αντάντ. Μας πούλησαν οι Ιταλοί, οι Γάλλοι, πέταξαν τα όπλα, τα έδωσαν στον Κεμάλ, μαζί με τους κομμουνιστές που είχαν το άλλοθι όμως «τι δουλειά είχαμε να στείλουμε στρατό στην Κριμαία;». Τι δουλειά έχουμε τώρα να στέλνουμε στρατό στα Βαλκάνια εναντίον της Ρωσίας; Τα ίδια λάθη κάνουμε.

Είμαστε φίλοι με το ΝΑΤΟ, λένε. Ναι, το ΝΑΤΟ τι κάνει για μένα δεν λένε όμως στο Αιγαίο. Τα ίδια κάναμε και τότε, σας λέω, τα ίδια κάνουμε και σήμερα. Κάνουμε λάθη. Όταν συγκρούονται σφαίρες επιρροής, αυτός που την πληρώνει είναι ο Πόντιος, ο Μικρασιτης, ο Έλληνας, ο απλός πολίτης. Αυτή είναι η αλήθεια. (Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Να διδαχθούμε, λοιπόν, από τα λάθη μας.

Και για να κλείσω, θα είμαι ξεκάθαρος. Και θέλω να ξεκαθαρίσω ορισμένα πράγματα μεταξύ μας, γιατί αυτό είναι που λείπει. Ήθελα να διαβάσω μερικές μαρτυρίες, κύριε Καστανίδη, αλλά δεν θα το κάνω, μαρτυρίες όμως Αμερικανών, μαρτυρίες ξένων για το ζήτημα, όχι Ελλήνων που μπορεί να έχουν και βιώματα. Δεν θα το κάνω. Όποιος θέλει να διαβάσει ιστορία, διαβάζει. Όποιος δεν θέλει, δεν θα μάθει ποτέ. Θα αμφισβητεί μέχρι να πεθάνει η Γενοκτονία των Ποντίων. Αυτοί είναι οι νεοέλληνες.

Πρότασή μας: Είναι πολύ φθηνή, κύριε Καστανίδη, κύριοι συνάδελφοι, η προσπάθεια να μεταλαμπαδεύσεις και να επικοινωνήσεις ένα μήνυμα. Υπάρχουν τα σόσιαλ μίντια. Ποια κυβέρνηση ανέλαβε οργανωμένα να προσλάβει Ποντίους, που να γνωρίζουν την τουρκική γλώσσα; Γιατί ο γεωπολιτισμός είναι ένα εργαλείο, που μπορεί να ασκηθεί ειρηνικά για να συνυπάρξουμε με τους γείτονές μας. Και να μιλάει στην τουρκική και να εκπέμπει στον Πόντο μηνύματα. Υπάρχουν κρυπτοχριστιανοί σήμερα εξοδαμωθέντες, Πόντιοι. Εγώ συνάντησα στη Γερμανία πριν από πέντε-έξι χρόνια έναν ο οποίος ανακάλυψε από ένα τεστ DNA που έκανε –υπάρχουν, το έκανα κι εγώ- ότι έχει ελληνική ρίζα, ποντιακή και άρχισε να ψάχνει και βρήκε και συγγενείς στην Ελλάδα.

Να οργανώσει η Βουλή επιτέλους, κάποιος, η κυβέρνηση –δεν είναι ακριβό αυτό το πράγμα- επικοινωνία στα σόσιαλ μίντια για την ελληνική παρουσία και τώρα ακόμα στον Πόντο. Γιατί υπάρχουν τώρα ονόματα Ελλήνων, τουρκικά ονόματα που είναι Έλληνες Πόντιοι. Να τους εκμεταλλευθούμε γεωπολιτισμικά. Γιατί το λέω αυτό; Τα ίδια έκανε η Τουρκία δεκαετίες και οι εκτούρκισες λίγους κακούς στη Θράκη. Δεν μπορούμε να κάνουμε το αντίστροφο εμείς; Τόσο δύσκολο είναι, κύριε Πρόεδρε της Βουλής; Πέντε άτομα χρειάζεται, έξι. Τόσους προσλαμβάνετε, όχι εσείς. Να βάλουμε κι εμείς δύο μετακλητούς. Βάλτε κι εσείς, για να κάνουμε το αυτονόητο. Τα σόσιαλ μίντια είναι πάμφθυνα, δεν είναι τίποτα. Και να επιστημόνουμε τη Γενοκτονία. Να ξέρουν τουρκικά και ποντιακά. Να επηρεάσουμε τους κατοίκους για να ζήσουμε και να συνυπάρξουμε ειρηνικά με αυτούς, τους Τούρκους, γιατί με τον Ερντογάν δεν θα τα βρούμε ποτέ. Με τους Τούρκους πολίτες υπάρχει η δυνατότητα να τα βρούμε, αρκεί να τους πείσουμε ποιο είναι το πρόβλημα.

Τι ζητάνε οι Πόντιοι, λοιπόν, πέρα από την πρόταση αυτή που την έχουμε έτοιμη, κύριε Πρόεδρε, τη μελέτη και μπορώ να σας

τη στείλω και στο γραφείο σας, άμα θέλετε; Αλλά έχω βαρεθεί να στέλνω μελέτες και να τα «γράφουν» οι κυβερνώντες, να μην πω την κουβέντα. Στέλνω, στέλνω, στέλνω, αλλά τίποτα πραγματικά και ενοχλούμαι. Από τη μία λέτε «δεν κάνετε προτάσεις», κάνουμε προτάσεις και δεν μας ακούτε.

Φίλες και φίλοι, τελειώνω εδώ. Οι Πόντιοι ζητάνε κάποια πράγματα. Θα τα καταθέσω εδώ για ακόμη μια φορά στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Ελπίζω ο Πρόεδρος της Βουλής να συστήσει μια διακομματική επιτροπή από Βουλευτές –το ζητάνε οι Πόντιοι αυτό- ώστε να είναι επίσημος φορέας που να έχει τη δυνατότητα να προάγει το έργο, όχι να το κάνουμε επικοινωνιακά «κάνουμε μια επιτροπή για το ποντιακό ζήτημα». Όχι. Το ζήτημα είναι να θεθεί το θέμα επισήμως πλέον στην ατζέντα από την πλευρά μας...

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

...Ίμβρος, Τένεδος, Πόντος, όταν μιλάμε με την Τουρκία. Να τεθεί επισήμως. Να καταγραφεί στα Πρακτικά των διασκέψεων, συσκέψεων μεταξύ των Υπουργών.

Κλείνω λέγοντας αυτό που έλεγε ο παππούς μου και έκλαιγε και το ξέρουν οι Πόντιοι. «Την πατρίδα μ' έχασα, έκλαψα και πόνεσα. Λύουμαι κ' αροθυμώ, ν' ανασπαλώ κι επορώ».

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Ορθοί οι Βουλευτές της Ελληνικής Λύσης χειροκροτούν ζωηρά και παρατεταμένα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Και θα κλείσουμε τη σημερινή συμβολική εκδήλωση με τη συνάδελφο κ. Μαρία Απατζίδη από το ΜέΡΑ25, Βουλευτή Α' Ανατολικής Αττικής.

Ορίστε, κυρία Απατζίδη.

ΜΑΡΙΑ ΑΠΑΤΖΙΔΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

«Ωσπου θα έν ο θάνατον, ώσπου θα έν ο χάρον». Εκατόν δύο χρόνια από τη Γενοκτονία των Ποντίων, βρίσκομαι εδώ ως μία ακόμα ξεριζωμένη, για να σας πω τι; Δεν ήρθα εδώ για να πω τετριμμένα πράγματα και να με χειροκροτήσετε ή να πω, όπως λένε πολλοί, να αφήσουμε πίσω τα παλιά και να κοιτάμε μόνο μπροστά.

Όχι, λοιπόν, Ελληνίδες και Έλληνες Βουλευτές. Σήμερα δεν μπορώ και δεν πρέπει να αναλωθώ στα συνηθισμένα. Εγώ δεν μπορώ να πω ότι ο Κεμάλ δεν ήταν εθνικιστής ή ότι δεν κατακρεούργησε τους Πόντιους. Ούτε μπορώ να πω ότι η Ελλάδα μάς υποδέχτηκε με ανοιχτές αγκάλες. Ούτε το '22 ούτε το '90.

Για να έχει κάποιο νόημα η σημερινή επέτειος, κάθε επέτειος, πρέπει να χρησιμοποιούμε τη γλώσσα της αλήθειας, ιστορικής και τρέχουσας. Ο θάνατος είχε τότε ένα όνομα: «αμελέ ταμπουρού», τα τάγματα εργασίας και εξόντωσης της οθωμανικής γενοκτονικής βίας, μέσα στο άρρωστο πλαίσιο που έθεταν οι Γερμανοί και υλοποιούσαν οι νεότουρκοι. Άγνωστο είναι ακόμα και σήμερα με πόσες δεκάδες χιλιάδες κορμιά αθών Ελλήνων γέμισαν τα χώματα της γης των προγόνων μας, αλλά οι Πόντιοι δεν θα μπορούσαν να μείνουν με σταυρωμένα χέρια, ώστε να τους ξεκληρώσουν όλους.

Οι Πόντιοι γεννήθηκαν ελεύθεροι και έμαθαν να δίνουν το αίμα τους, ώστε να παραμένουν ελεύθεροι. Οι αντάρτες του Πόντου, με μπροστάρηδες τον Βασίλ Αγά, τον Κοτζά Αναστάς, τον Κουρτίδη και άλλους ηρωικούς Πόντιους οπλαρχηγούς έκαναν ό,τι ήταν ανθρωπίνως δυνατό για να υπερασπιστούν τα σπίτια, τις γυναίκες, τα παιδιά και την αξιοπρέπεια τους από τις ματωμένες λεπίδες των κεμαλικών και των Τσετών.

Η Γενοκτονία δεν ξεκίνησε απ' την Σαμψούντα το 1919, ούτε και τελείωσε με το κρέμασμα του χασάπη Τοπάλ Οσμάν, του Αιχμαν του ποντιακού Ελληνισμού. Η Γενοκτονία ξεκίνησε από τον Σουλτάνο σε συνεργασία με τους Γερμανούς και ειδικότερα με τον στρατιωτικό σύμβουλό του Γερμανό στρατηγό Λίμαν φον Σάντερς. Στις αρχές του Α' Παγκοσμίου Πολέμου έβαλαν τις βάσεις για το ξεκλήρισμα των Ποντίων. Στη συνέχεια, οι νεότουρκοι και ο Κεμάλ αποδείχθηκαν ικανότεροι από τον Σουλτάνο στη συνταγή του εθνικισμού, της σχεδιασμένης εξόντωσης και της Γενοκτονίας, που είχαν εισάγει οι Γερμανοί στρατιωτικοί στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Όμως, τα χειρότερα ήρθαν το 1919, όταν συνέβη κάτι που εμείς οι Πόντιοι δεν περιμέναμε ποτέ να συμβεί. Την ίδια στιγμή που εντείνονταν οι σφαγές εις βάρος των Ποντίων και των Αρμενίων, που πάλευαν να κρατήσουν άσβεστη τη φλόγα του αγώνα για την ελευθερία, ο Βενιζέλος είχε αποφασίσει να στείλει είκοσι τρεις χιλιάδες στρατιώτες στην Ουκρανία. Η Ελλάδα δεν έστειλε ποτέ στρατό στον Πόντο. Η Ελλάδα δεν έστειλε ποτέ όπλα στον Πόντο. Η Ελλάδα δεν έστειλε ούτε καν φάρμακα ή τρόφιμα. Το μόνο που έστειλε ήταν λίγα καράβια για να μαζέψουν τις ψυχές όσων επέζησαν από την κόλαση της σφαγής.

Γιατί; Ρωτάω γιατί, κύριοι Βουλευτές. Γιατί μας φέρθηκε η χώρα μας έτσι; Γιατί μας φέρεται ακόμη και σήμερα σαν πολίτες δεύτερης κατηγορίας, σαν αυτούς που κάποτε τους έλεγαν «τουρκόσπορους», σαν αυτούς που κάποιοι τους λένε Ρωσοπόντιους, σαν αυτούς που δεν πρέπει να παίρνουν ποτέ σύνταξη, σαν αυτούς που πρέπει πάντα να μένουν σε γκέτο. Γιατί οι Αρμένιοι έχουν είκοσι ερευνητικά κέντρα και μουσεία κι εμείς, εκατό και πλέον χρόνια μετά, δεν έχουμε ένα μουσείο, ένα ερευνητικό κέντρο για τη Γενοκτονία των Ποντίων;

Δεν πρόκειται κανείς να μας επιβάλει μια σοφρωνισμένη μνήμη, που θα πειθαρχεί σε ένα πολιτικά ορθό αφήγημα. Γι' αυτό καλούμε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να αναλάβει την ιστορική του ευθύνη και να αναγνωρίσει ως Γενοκτονία τη συστηματική και βίαιη εξόντωση εκατοντάδων χιλιάδων Ποντίων. Καλούμε να καθιερώσει τη 19^η Μαΐου ως Διεθνή Ημέρα Μνήμης, στέλνοντας ένα ηχηρό μήνυμα κατά της ρατσιστικής και εθνικιστικής βίας, καθώς και της μαζικής βίας κατά των γυναικών.

Ξέρουμε, όμως, βαθιά μέσα μας ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν

θα το κάνει μόνο και μόνο για έναν λόγο. Επειδή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν καθιερώνει ποτέ τίποτα ενάντια στον προνομιακό εταίρο, ενάντια στην Τουρκία του φασίστα δικτάτορα Ερντογάν. Στον καπιταλισμό τους τα λεφτά είναι πάντα σημαντικότερα από τη δικαιοσύνη και την αλήθεια. Αλήθεια, οι τριακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες ψυχές του Πόντου δεν αξίζουν περισσότερα από τους ισολογισμούς τους;

Δεν πρόκειται να ξεχάσουμε. Η γιαγιά μου έλεγε: «Να ξεραίνεται η γούλα μ' αν ανασπάλλω την πατρίδα μ', τον Πόντο»!

(Χειροκροτήματά από την πτέρυγα του ΜέΡΑ25)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ευχαριστούμε πολύ και για την τήρηση του χρόνου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σας καλώ να τηρήσουμε ενός λεπτού σιγή στη μνήμη των θυμάτων της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου.

(Στο σημείο αυτό τηρείται στην Αίθουσα ενός λεπτού σιγή)

Αιώνια η μνήμη! Ζήτω ο ποντιακός Ελληνισμός!

(Χειροκροτήματα)

Αγαπητοί συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε η συζήτηση της Ειδικής Συνεδρίασης για την Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου και τήρηση ενός λεπτού σιγή.

Με τη συναίνεση του Σώματος θα διακόψουμε για λίγο και θα συνεχίσουμε με την ημερήσια διάταξη νομοθετικής εργασίας, όπως σας έχει διανεμηθεί.

Είναι 10:45'. Στις 11:00' ακριβώς παρακαλώ πολύ οι εισηγητές, οι ειδικοί αγορητές και Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι να είναι στις θέσεις τους.

(ΔΙΑΚΟΠΗ)

(ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συνεχίζεται η συνεδρίαση.

Έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι ο Υπουργός Εσωτερικών, ο Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών, ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης, οι Υπουργοί Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Εξωτερικών, Προστασίας του Πολίτη, Εθνικής Άμυνας, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας, Δικαιοσύνης, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Επικρατείας, οι Αναπληρωτές Υπουργοί Οικονομικών, Εξωτερικών, Υγείας, καθώς και ο Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη κατέθεσαν στις 18-5-2021 σχέδιο νόμου: «Εκλογή Δημοτικών και Περιφερειακών Αρχών».

Παραπέμπεται στην αρμόδια Διάρκη Επιτροπή.

Εισερχόμαστε στην ημερήσια διάταξη της

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μόνη συζήτηση και ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης: «Μεταρρυθμίσεις αναφορικά με τις σχέσεις γονέων και τέκνων και άλλα ζητήματα οικογενειακού δικαίου».

Η Διάσκεψη των Προέδρων αποφάσισε στη συνεδρίασή της, της 12^{ης} Μαΐου 2021, τη συζήτηση του νομοσχεδίου σε μία -και εφόσον χρειαστεί, να διατεθεί και δεύτερη- συνεδρίαση ενιαία επί της αρχής, των άρθρων και των τροπολογιών.

Ειδικότερα, η συζήτηση του σχεδίου νόμου προτείνεται να διεξαχθεί με συνδυασμό φυσικής παρουσίας και υπηρεσίας τηλεδιάσκεψης σε δωδεκαμελείς κύκλους, που θα περιλαμβάνουν ομιλητές με την εξής αναλογία ανά Κοινοβουλευτική Ομάδα: Πέντε από τη Νέα Δημοκρατία, τρεις από τον ΣΥΡΙΖΑ και από ένας από τα υπόλοιπα κόμματα. Τα ονόματα των ομιλητών έχουν ήδη οριστεί από τις Κοινοβουλευτικές Ομάδες με σχετικές επιστολές και η αρμόδια Υπηρεσία έχει καταρτίσει κατάλογο, που θα σας διανεμηθεί.

Υπενθυμίζω ότι οι ομιλητές που θα τοποθετηθούν μέσω τηλεδιάσκεψης, θα μιλήσουν μόλις ολοκληρωθούν οι κύκλοι των ομιλητών με φυσική παρουσία.

Σύμφωνα με τον αριθμό των ομιλητών, που έχουν οριστεί από τις Κοινοβουλευτικές Ομάδες, προτείνω στο Σώμα να διατεθεί και δεύτερη συνεδρίαση την Πέμπτη και ώρα 10.00' το πρωί για τη συνέχιση της συζήτησης του νομοσχεδίου.

Σήμερα, για να έχετε μία εικόνα, θα πάμε σίγουρα μέχρι τις 21.00' και ίσως και 22.00', ώστε αύριο να τελειώσουμε πολύ νωρίς το απόγευμα ξεκινώντας στις 10.00' το πρωί.

Προσθήκες δεν θα γίνουν δεκτές παρά μόνο αμοιβαίες αλλαγές.

Υποθέτω ότι έχω τη σύμφωνη γνώμη του Σώματος.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Το Σώμα συνεφώνησε.

Πριν δώσω τον λόγο στην εισηγήτρια της Νέας Δημοκρατίας, την κ. Άννα Μάνη - Παπαδημητρίου, θα δώσω τον λόγο στον κύριο Υπουργό για λίγα λεπτά, για να αναφερθεί στην υπουργική τροπολογία, ώστε να την έχουν υπ' όψιν τους οι εισηγητές, οι ειδικοί αγορητές και οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι.

Δεν σας βάζω χρόνο, κύριε Υπουργέ. Είμαι σίγουρος ότι θα είστε σύντομος.

Ορίστε, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, από χτες είναι γνωστή η καταθεθείσα τροπολογία του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Αφορά σε τρέχοντα ζητήματα, τα οποία πρέπει να επιλυθούν στον παρόντα χρόνο. Νομίζω ότι όλοι οι εισηγητές και οι ειδικοί αγορητές των κομμάτων την έχετε δει και είναι υπ' όψιν σας. Η τροπολογία έχει επτά άρθρα.

Με το πρώτο άρθρο συστήνονται οι δέκα οργανικές θέσεις

προσωπικού στο Υπουργείο Δικαιοσύνης προκειμένου να στελεχωθεί η διεύθυνση στατιστικών, την οποία, ουσιαστικά, είχαμε νομοθετήσει με προηγούμενη νομοθετική πρωτοβουλία.

Με το δεύτερο άρθρο μειώνονται οι χρονικές προϋποθέσεις, που θα πρέπει να πληρούν οι δικαστικοί λειτουργοί οι οποίοι θα καταλαμβάνουν θέσεις αντιπροέδρων, προέδρου και εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Για ποιο λόγο; Διότι υπάρχει, ουσιαστικά, η ολοκλήρωση της θητείας οκτώ ανωτάτων δικαστικών και είναι αδύνατο, με βάση το χρόνο που, ουσιαστικά, φαίνεται μέχρι σήμερα, να μπορέσει να γίνει η επιλογή από την επετηρίδα. Αυτός είναι ο μόνος λόγος.

Με το τρίτο άρθρο, αντιμετωπίζεται το θέμα του καθορισμού του χρόνου θητείας των ήδη υπηρετούντων μελών των ανεξαρτήτων αρχών. Έχει ήδη νομοθετηθεί ότι κάποιο μέλος το οποίο αντικατέστησε κάποιο άλλο στο μέσον της θητείας, επιλέγεται, ουσιαστικά, για όλο το χρονικό διάστημα που επιλέγονται αρχικά τα μέλη. Και αυτή η συγκεκριμένη ρύθμιση επεκτείνεται και σε αυτούς, που στο πρόσφατο παρελθόν είχαν επιλεγεί ακριβώς με αυτόν τον τρόπο.

Με το τέταρτο άρθρο ουσιαστικά ρυθμίζονται οι κενές θέσεις ειρηνοδίκων. Ξέρετε ότι ακόμη και φέτος, μέχρι να έχουμε την πρώτη σειρά ειρηνοδίκων από την Εθνική Σχολή Δικαστών, είμαστε αναγκασμένοι, κατά κάποιον τρόπο, να καλύψουμε τις θέσεις από τον πίνακα των επιτυχόντων. Άρα, προβλέπεται η συγκεκριμένη νομοθετική ρύθμιση.

Με το πέμπτο άρθρο δίνεται η δυνατότητα, στο πλαίσιο της ανάγκης λήψης έκτακτων μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κίνδυνο της περαιτέρω διασποράς του κορωνοϊού, να υπάρχει αναστολή μέχρι και τις 31-8-2021 της υποχρέωσης καταβολής τελών, παραβόλων και εισφορών.

Με το έκτο άρθρο αντιμετωπίζονται προβλήματα που διαπιστώθηκαν στη στελέχωση και λειτουργία των ομάδων διοίκησης του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ. Είναι ένα θέμα το οποίο έχει, ουσιαστικά, θεσμοθετηθεί από την προηγούμενη κυβέρνηση. Προσπαθούμε να αντιμετωπίσουμε κάποιες δυσρρυθμίες, προκειμένου αυτή την περίοδο, που προχωρούμε με πολύ γρήγορο βηματισμό στην ψηφιακή εποχή, να μπορέσουμε να ρυθμίσουμε όλα αυτά τα ζητήματα.

Και, τέλος, με το έβδομο άρθρο αντιμετωπίζεται το ζήτημα της διαχείρισης του όγκου των υποθέσεων, που επιλαμβάνονται οι εισαγγελείς οικονομικού εγκλήματος. Ουσιαστικά πλέον θα τους ανατίθενται τα ζητήματα τα οποία έχουν σοβαρή ποινική απαξία. Υπήρχε, δυστυχώς, η πρακτική κάθε υπόθεση, η οποία αφορούσε σε ένα αντίστοιχο ζήτημα, να βρίσκεται στην εισαγγελία του οικονομικού εγκλήματος, με αποτέλεσμα να υπάρχει μια πολύ μεγάλη αύξηση του όγκου της δουλειάς και να μην μπορούν οι υποθέσεις, οι οποίες έχουν ένα, πραγματικά, πολύ μεγάλο ενδιαφέρον, να αντιμετωπίζονται και με την ταχύτητα, αλλά, βεβαίως, και με την παρουσία των προσώπων που θα έπρεπε από την πλευρά της εισαγγελίας οικονομικού εγκλήματος.

Όλα αυτά θα ενσωματωθούν ως ένα επιπλέον, ουσιαστικό, κεφάλαιο του νομοσχεδίου. Νομίζω ότι αυτά είναι θέματα νομοτεχνικά, για τα οποία θα επανέλθουμε στη διάρκεια της συζήτησης.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Να σας ενημερώσω ότι από το ΜέΡΑ25 ο συνάδελφος κ. Κλέων Γρηγοριάδης, εκ μέρους, βέβαια, της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του κόμματός του, κατέθεσε ένσταση αντισυνταγματικότητας. «Η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΜέΡΑ25 καταθέτει, σύμφωνα με το άρθρο 100 του Κανονισμού της Βουλής, ένσταση αντισυνταγματικότητας στα άρθρα 5 και 13 του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης "Μεταρρυθμίσεις αναφορικά με τις σχέσεις γονέων και τέκνων και άλλα ζητήματα οικογενειακού δικαίου", καθώς παραβιάζονται τα άρθρα 2, 5, 21, 25 και 28.»

Πρέπει να συμπληρώσετε κάτι, κύριε Γρηγοριάδη. Σας το υποδείξαμε.

(Στο σημείο αυτό το προαναφερθέν έγγραφο καταχωρίζεται στα Πρακτικά και έχει ως εξής:

Αθήνα, 19 Μαΐου 2021

Προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων,
κ. Κωνσταντίνο Τασούλα

Θέμα: «Ένσταση Αντισυνταγματικότητας»

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΜέΡΑ25 καταθέτει, σύμφωνα με το άρθρο 100 του Κανονισμού της Βουλής, ένσταση αντισυνταγματικότητας στα άρθρα 5 και 13 του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης «Μεταρρυθμίσεις αναφορικά με τις σχέσεις γονέων και τέκνων και άλλα ζητήματα οικογενειακού δικαίου», καθώς παραβιάζουν τα άρθρα 2, 5, 21, 25, 28.

Εκ μέρους της Κ.Ο. του ΜέΡΑ25

ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ενστάσεις Αντισυνταγματικότητας

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του Συντάγματος: «Η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους. Το Κράτος μεριμνά για τη διασφάλιση συνθηκών αξιοπρεπούς διαβίωσης όλων των πολιτών μέσω ενός συστήματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, όπως νόμος ορίζει.

2. Πολύτεκνες οικογένειες, ανάπηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, θύματα πολέμου, χήρες και ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το Κράτος.

3. Το Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων.

4. Η απόκτηση κατοικίας από αυτούς που την στερούνται ή που στεγάζονται ανεπαρκώς αποτελεί αντικείμενο ειδικής φροντίδας του Κράτους.

****5.** Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής, καθώς και η λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων αποτελεί υποχρέωση του Κράτους.

****6.** Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας.»

Περαιτέρω σύμφωνα με το αρθ. 2 παρ. 1 του Συντάγματος « 1. Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας..»

Επιπρόσθετα το αρθ. 5 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει ότι: «1. Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας,

εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη.»

Επιπλέον στο **αρθ. 25 παρ. 1 εδ. γ** του Συντάγματος ορίζεται ότι «..... Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν...» (Αρχή της Τριτενέργειας)

Τέλος το **άρθρο 28 παρ. 1** του Συντάγματος ορίζει ότι: «1. Οι γενικά παραδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου, καθώς και οι διεθνείς συμβάσεις, από την επικύρωσή τους με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους καθεμιάς, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου...»

Οι ανωτέρω συνταγματικές διατάξεις, δεν είναι απλώς «κατευθυντήριες», απλές προγραμματικές διακηρύξεις, υπό τη μορφή ευχολογίου, αλλά αποτελούν επιτακτικούς κανόνες δικαίου.

Το δικαίωμα, δηλαδή, για τη προστασία της παιδικής ηλικίας συνιστά και «εγγύηση θεσμού».

Ο κοινός νομοθέτης οφείλει, συνεπώς, να θεσπίσει ρυθμίσεις που είναι κατάλληλες και αναγκαίες για την προστασία της παιδικής ηλικίας.

Ωστόσο με θλίψη για ακόμα μια φορά αντιλαμβανόμαστε ότι οι διατάξεις που εισάγονται με το υπό κρίση νομοσχέδιο, παραβιάζουν κατάφορα συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματα και μάλιστα των νεότερων των πολιτών, που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας και προσοχής, αδιαφορώντας πλήρως για το πραγματικό συμφέρον τους, με μοναδικό σκοπό να εξυπηρετηθούν συγκεκριμένα πελατειακά συμφέροντα.

Συγκεκριμένα:

Στο **άρθρο 5** προβλέπεται ότι : «2. Στο βέλτιστο συμφέρον του τέκνου, που εξυπηρετείται ιδίως από την ουσιαστική συμμετοχή και των δύο γονέων στην ανατροφή και φροντίδα του, καθώς επίσης και από την αποτροπή

διάρρηξης των σχέσεών του με καθένα από αυτούς, πρέπει να αποβλέπει και η απόφαση του δικαστηρίου, όταν αποφασίζει σχετικά με την ανάθεση της γονικής μέριμνας ή με τον τρόπο άσκησής της. Η απόφαση του δικαστηρίου συνεκτιμά παραμέτρους όπως την ικανότητα και πρόθεση καθενός εκ των γονέων να σεβαστεί τα δικαιώματα του άλλου, τη συμπεριφορά κάθε γονέα κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα και τη συμμόρφωσή του με τις νόμιμες υποχρεώσεις του, δικαστικές αποφάσεις, εισαγγελικές διατάξεις και προηγούμενες συμφωνίες που είχε συνάψει με τον άλλο γονέα και αφορούν το τέκνο.»

Εν προκειμένω ο Νομοθέτης παραβλέποντας το πραγματικό συμφέρον του τέκνου όπως αυτό ορίζεται από τις διατάξεις των αρθ. 21 παρ. 1, στο αρθ. 2 παρ. 1, στο άρθρο 5 παρ. 1, στο άρθρο 25, καθώς επίσης και στις διεθνείς συμβάσεις που η χώρα μας έχει επικυρώσει και εφαρμόζει σύμφωνα με το άρθρο 28 του Συντάγματος και δεν είναι άλλο από την ελεύθερη και αξιοπρεπή διαβίωση και διαμόρφωση της προσωπικότητας του θεωρεί εκ προοιμίου, ως προς το συμφέρον του τέκνου την ουσιαστική συμμετοχή και των δύο γονέων στην ανατροφή και φροντίδα του, καθώς επίσης και από την αποτροπή διάρρηξης των σχέσεων του με καθένα από αυτούς θέτοντας κριτήρια που ουδεμία σχέση έχουν με το συμφέρον του τέκνου αλλά προσπαθούν να προστατεύσουν τα συμφέροντα των ενηλίκων γονέων του.

Καθ' αυτό τον τρόπο όμως παραβιάζονται τόσο οι διεθνείς συνθήκες που αφορούν την προστασία των παιδιών όσο και οι διατάξεις των προαναφερόμενων άρθρων του Συντάγματος.

Στο άρθρο 13:

Ο κατ' ουσίαν αυθαίρετος χρονικός προσδιορισμός της επικοινωνίας σε 1/3, (ποσοστό που θυμίζει –ενδεικτικό των προθέσεων του νομοσχεδίου

- την κατά τεκμήριο συμμετοχή στα αποκτήματα του γάμου, **το τέκνο ΔΕΝ είναι απόκτημα**), πέραν της προφανέστατης ασάφειας και της ελαστικότητας που διαθέτει σε συνδυασμό με την, απαίτηση του Νομοθέτη της σύμφωνής γνώμης ή της δικαστικής απόφασης που απαιτείται να έχει ο γονέας που ασκεί την επιμέλεια προκειμένου να αλλάξει κατοικία, , παραβλέπονται πλήρως οι ανάγκες του παιδιού, αφού θεμέλιο της ανάπτυξης του παιδιού είναι η σταθερότητα και στο εξωτερικό περιβάλλον (π.χ. σπίτι, σχολείο, συντροφιάς, παιχνίδια κ.λπ.), και αποτελεί γεγονός αναντίρρητο ότι οι συνεχόμενες μεταβολές στο περιβάλλον διαβίωσης προκαλούν άγχος και ανασφάλεια ιδίως στα μικρά παιδιά αλλά και στους εφήβους.

Με αυτόν τον τρόπο ως προς το παιδί παραβιάζονται κατάφορα οι διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1, 5 παρ. 1, 25 παρ. 1 εδ, γ και 28 του Συντάγματος, ενώ ως προς τον γονέα που χρειάζεται έγγραφη συναίνεση ή δικαστική απόφαση για την μεταβολή της κατοικίας του παραβιάζονται οι διατάξεις των αρθ. 2 παρ. 1, 4 παρ. 1, και 5 παρ. 1.

Τέλος και σε ότι αφορά τον εξαναγκασμό στη συνεργασία μεταξύ των δύο γονέων, που τονίζεται με κάθε ευκαιρία, σε κάθε άρθρο του νομοσχεδίου, οφείλουμε να τονίσουμε ότι δεν μπορεί κανένας νόμος να εξειδικεύσει ποιο είναι το καλύτερο για την κάθε οικογένεια, την κάθε γυναίκα, το κάθε παιδί.

Αυτό είναι έργο του δικαστή και η υποκατάστασή του από τον νόμο με ποσοτικές έννοιες, όπως επιχειρείται από το νομοσχέδιο, είναι αντισυνταγματική.

Σε κάθε περίπτωση εργαλειοποιεί τα παιδιά και θέτει σε περισσότερο κίνδυνο την κατάσταση της ισότητας των φύλων και της οικιακής ειρήνης που τις έχουν ανάγκη τα παιδιά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Οπότε, προτείνω να μιλήσουν οι εισηγητές και οι αγορητές και αμέσως μετά να συζητηθεί η ένσταση αντισυνταγματικότητας.

Τον λόγο έχει η εισηγήτρια της Νέας Δημοκρατίας, κ. Άννα Μάνη - Παπαδημητρίου.

ΑΝΝΑ ΜΑΝΗ - ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: Ευχαριστώ.

Κύριε Πρόεδρε, πριν τοποθετηθώ επί του νομοσχεδίου, θέλω και εγώ να αναφερθώ στη σημερινή ημέρα, στην επέτειο της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου, μία ημέρα θλιβερής μνήμης για όλο τον Ελληνισμό που ζωντανεύει μία από τις πιο απάνθρωπες και αποτρόπαιες σελίδες της ιστορίας. Στον τόπο μου, μάλιστα, την Πιερία, είναι χιλιάδες οι Έλληνες του Πόντου, που εγκαταστάθηκαν μετά τη Γενοκτονία και τον βίαιο εκτοπισμό τους και αποτελούν σήμερα ένα από τα πιο δυναμικά και δημιουργικά κομμάτια της τοπικής μας κοινωνίας.

Τιμώ, λοιπόν, και εγώ σήμερα, με σεβασμό και συγκίνηση στα χιλιάδες θύματα, την επέτειο μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου και καταδικάζω απερίφραστα τέτοιες ενέργειες αποτρόπαιης βαρβαρότητας. Πιστεύω ότι είναι χρέος όλων μας να διαφυλάξουμε τη μνήμη των θυμάτων, ώστε να μην επαναληφθούν παρόμοια εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας στο μέλλον και να αποκατασταθεί η ιστορική αλήθεια.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη είναι μία Κυβέρνηση, που αντιμετωπίζει τα προβλήματα κατά πρόσωπο και δίνει λύσεις χωρίς να υπολογίζει κανένα πολιτικό κόστος, πόσω μάλλον όταν το διακύβευμα αφορά τη ζωή χιλιάδων παιδιών όπως στην προκειμένη περίπτωση. Εξάλλου, και ο Υπουργός Δικαιοσύνης, ο κ. Τσιάρας, επανειλημμένα επισήμανε κατά τις συνεδριάσεις των επιτροπών, ότι η μεταρρύθμιση, που εισάγει αναφορικά με τις σχέσεις γονέων και τέκνων, ήταν ένα ζήτημα, που παρέμενε για χρόνια στα συρτάρια του Υπουργείου.

Επειδή, μάλιστα, πρόκειται για ένα πολύ ευαίσθητο κοινωνικό θέμα, το νομοσχέδιο διαμορφώθηκε αφού τέθηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα στη δημόσια διαβούλευση, εισήχθη προς επεξεργασία στη Βουλή χωρίς καμμία πίεση χρόνου, ενώ κατά την ακρόαση των φορέων κλήθηκε διπλάσιος αριθμός -είκοσι ένας συνολικά φορείς- για να καταθέσουν τις απόψεις τους.

Το μεγάλο ενδιαφέρον, δε, της κοινωνίας επιβεβαιώθηκε από την πληθώρα σχολίων, που κατατέθηκαν στη δημόσια διαβούλευση του νομοσχεδίου. Δεκατέσσερις χιλιάδες οκτακόσια είκοσι ένα σχόλια αναρτήθηκαν στη σχετική ιστοσελίδα, περισσότερα από το σύνολο όσων κατατέθηκαν στα τελευταία νομοσχέδια.

Το μέγεθος του προβλήματος, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το γνωρίζουμε όλοι. Όλοι μας γνωρίζουμε ότι οι δικαστικές αίθουσες και πολλές φορές και τα αστυνομικά τμήματα συγκλονίζονται από συγκρούσεις γονέων, πρώην ζευγαριών, που επιδίδονται σε διαμάχες με επίκεντρο τα παιδιά τους. Δεν μπορούσε, συνεπώς, η Κυβέρνηση αυτή και το Υπουργείο να αδιαφορήσει για αυτό το μείζον κοινωνικό ζήτημα.

Την ίδια, μάλιστα, άποψη εξέφρασαν και οι εκπρόσωποι των φορέων, κυρίως οι εκπρόσωποι του νομικού κόσμου, οι οποίοι συμφώνησαν για την αναγκαιότητα της μεταρρύθμισης καθότι όπως και οι ίδιοι δήλωσαν έχει δημιουργηθεί μία νομολογιακή πρακτική, που δεν ανταποκρίνεται στις σύγχρονες συνθήκες. Αυτό άλλωστε μαρτυρά και η ραγδαία αύξηση των οικογενειακών διαφορών που καταλήγουν τα τελευταία χρόνια στα δικαστήρια. Ενδεικτικά από τις εννέα χιλιάδες επτακόσιες ενενήντα εννέα υποθέσεις που εισήχθησαν προς εκδίκαση το 2016 φτάσαμε σε τέσσερα μόλις χρόνια το 2019 στις δεκαπέντε χιλιάδες οκτακόσιες εξήντα τρεις υποθέσεις.

Αυτή την πραγματικότητα ρυθμίζει σήμερα το Υπουργείο Δικαιοσύνης με ένα νομοσχέδιο τομή με ξεκάθαρα παιδοκεντρικό χαρακτήρα, θεσπίζοντας το σχεδόν αυτόνομο, την από κοινού δηλαδή άσκηση της γονικής μέριμνας και από τους δύο γονείς σε περίπτωση διακοπής της συμβίωσης, διαζυγίου, ακύρωσης του γάμου ή λύσης του συμφώνου συμβίωσης.

Έχοντας πάντα στον πυρήνα του το συμφέρον του παιδιού, το νομοσχέδιο εισάγει πέντε καινοτόμες μεταρρυθμίσεις στις οποίες θα αναφερθώ συνοπτικά. Πρώτη μεταρρύθμιση: Θεσπίζεται για πρώτη φορά η από κοινού και εξίσου άσκηση της γονι-

κής μέριμνας και από τους δύο γονείς σε περίπτωση χωρισμού. Η γονική μέριμνα είναι καθήκον και δικαίωμα των γονέων και περιλαμβάνει την επιμέλεια του τέκνου τη διοίκηση της περιουσίας του και την εκπροσώπηση του σε κάθε υπόθεση ή δικαιοπραξία ή δίκη που αφορά το τέκνο ή την περιουσία του. Για όλα λοιπόν αυτά τα κρίσιμα ζητήματα για τη ζωή και την ανατροφή του παιδιού τους έχουν πλέον λόγο και οι δύο γονείς.

Από κανένα σημείο της σχετικής διάταξης δεν προκύπτει η καθιέρωση υποχρεωτικής κοινής επιμέλειας, όπως αρκετοί συνάδελφοι της αντιπολίτευσης ανέφεραν. Και μάλιστα σε επόμενη διάταξη προβλέπεται ρητά η δυνατότητα των γονέων να παρεκκλίνουν από τον κανόνα της από κοινού άσκησης της γονικής μέριμνας και να ρυθμίσουν διαφορετικά, με άλλο τρόπο τα ειδικότερα ζητήματα, που την αφορούν. Αν διαφωνούν, προσφεύγουν κατ' αρχάς σε διαμεσολάβηση και εν συνέχεια στο δικαστήριο.

Συνεπώς δεν υφίσταται οριζόντια υποχρεωτική εφαρμογή του κανόνα της κοινής επιμέλειας αφού ρητά ορίζονται παρεκκλίσεις από αυτήν είτε συναινετικά είτε με απόφαση δικαστηρίου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο λόγος για τη θεμελιώδη αυτή αλλαγή είναι το πραγματικό συμφέρον του παιδιού. Όπως ακούσαμε και από τους φορείς όλες οι επιστημονικές μελέτες καταλήγουν στην παραδοχή ότι τα παιδιά, που μεγαλώνουν με τη φυσική παρουσία και των δύο γονέων είναι παιδιά με λιγότερα προβλήματα, παιδιά με πιο ισορροπημένη ανάπτυξη, που μπορούν να ανταπεξέλθουν με μεγαλύτερη ευκολία στις δυσκολίες της ζωής, να ενταχθούν ευκολότερα στην κοινωνία και να επιτύχουν περισσότερα πράγματα. Άλλωστε ανόλογο νομοθετικό πλαίσιο στην άσκηση της γονικής μέριμνας εφαρμόζεται ήδη με επιτυχία εδώ και χρόνια σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης πλην της Βουλγαρίας, η οποία κινείται και αυτή τώρα προς την ίδια κατεύθυνση.

Επιπλέον, ιδιαίτερα σημαντική καινοτομία είναι η θέσπιση της εκ του νόμου κοινής άσκησης της γονικής μέριμνας και από τους δύο γονείς και για τα τέκνα τα οποία γεννήθηκαν εκτός γάμου, εφόσον αυτά έχουν αναγνωριστεί εκούσια ή δικαστικά από τον πατέρα. Διάταξη που σημειώνω ότι αφορά αρκετά μεγάλο αριθμό παιδιών και καταργεί στην πράξη την αναχρονιστική διάκριση σε τέκνα εντός και εκτός γάμου.

Δεύτερη μεταρρύθμιση είναι η θέσπιση του μαχητού τεκμηρίου του ενός τρίτου του ελάχιστου χρόνου επικοινωνίας του παιδιού με τον γονέα με τον οποίο δεν διαμένει, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται αυξημένη επικοινωνία και ποιοτικός χρόνος του τέκνου και με τους δύο του γονείς. Όπως επανειλημμένα προανέφερα το τεκμήριο είναι μαχητό, άρα χωρά ανταπόδειξη και ο δικαστής μπορεί να παρεκκλίνει από το ένα τρίτο και να καθορίσει μικρότερο ή μεγαλύτερο χρόνο επικοινωνίας αν το επιβάλουν λόγοι, που αφορούν στις συνθήκες διαβίωσης ή στο συμφέρον του τέκνου και με την προϋπόθεση πάντα ότι δεν διαταράσσεται η καθημερινότητά του, όπως για παράδειγμα οι σχολικές, εξωσχολικές και κοινωνικές του δραστηριότητες. Η πρόβλεψη της διάταξης είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς διασφαλίζει τη σταθερότητα στη ζωή του παιδιού και κατ' επέκταση και την ψυχική του ισορροπία. Και σε κάθε περίπτωση πρόκειται για μία πολύ ισορροπημένη ρύθμιση βασισμένη στη λογική και πάντα με πυξίδα το συμφέρον του παιδιού.

Άλλωστε όλοι νομίζω ότι συμφωνούμε ότι το να διασφαλίσουμε ένα μίνιμουμ επικοινωνίας και με τους δύο γονείς είναι πάρα πολύ σημαντικό πρώτα απ' όλα για το ίδιο το παιδί για την προσωπικότητά του και την ψυχοσωματική του υγεία. Αλλά και για τους γονείς μπορεί να αποτελέσει μια βάση διαλόγου και συνεννόησης ώστε να περιοριστούν κατά το δυνατόν οι εντάσεις και οι δικαστικές διενέξεις αναφορικά με τα ζητήματα της επικοινωνίας.

Η τρίτη μεταρρύθμιση του νομοσχεδίου είναι η προώθηση των εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης των οικογενειακών διαφορών συμπεριλαμβανομένης της διαμεσολάβησης. Οι γονείς θα μπορούν να ρυθμίσουν τα ειδικότερα ζητήματα της γονικής μέριμνας της επιμέλειας και της επικοινωνίας κατ' αρχάς με έγγραφη συμφωνία μεταξύ τους. Και σε περίπτωση που δεν καταλήξουν σε συμφωνία, θα απευθύνονται σε εξειδικευμένο διαμεσολαβητή.

Επειδή μάλιστα ακούστηκε και ο αντίλογος ότι ενδεχομένως κάποιοι γονείς δεν θα μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά, σας παραπέμπω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο ν.4640/2019 της διαμεσολάβησης ο οποίος βρίσκεται και εν προκειμένω εφαρμογή και προβλέπει το ευεργέτημα της πενίας και για τους οικονομικά ασθενείς.

Ο θεσμός της διαμεσολάβησης πιστεύω ότι θα βοηθήσει αν όχι όλους τουλάχιστον κάποιους από τους γονείς να διαχειριστούν ειρηνικά το χωρισμό τους, να αποφύγουν τις ανηλεείς δικαστικές μάχες, τις συγκρούσεις και τις ακραίες συμπεριφορές, που τραυματίζουν τις ψυχές των παιδιών τους. Αυτός είναι άλλωστε και ένας από τους βασικούς στόχους του νομοσχεδίου, η ενίσχυση δηλαδή της κουλτούρας συναίνεσης και η εξεύρεση λύσεων με ειρηνικό τρόπο ώστε να μην φτάνουν όλες οι υποθέσεις στις δικαστικές αίθουσες.

Τέταρτη μεταρρύθμιση του νομοσχεδίου: Θεσπίζονται για πρώτη φορά αντικειμενικά κριτήρια κακής άσκησης της γονικής μέριμνας τα οποία εφόσον ο δικαστής διαπιστώσει μπορεί ακόμα και να αφαιρέσει τη γονική μέριμνα ή την επιμέλεια από τον υπαίτιο γονέα και να την αναθέσει αποκλειστικά στον άλλον ή ακόμα και σε τρίτον εφόσον αυτό επιτάσσει το συμφέρον του ανήλικου παιδιού. Μεταξύ των κριτηρίων, που αναφέρονται ενδεικτικά περιλαμβάνεται η αδικαιολόγητη άρνηση καταβολής διατροφής, η υπαίτια παραβίαση των δικαστικών αποφάσεων και των συμφωνιών των γονέων, η διάρρηξη των σχέσεων του παιδιού με τον άλλο γονέα, καθώς και η οριστική καταδίκη του γονέα για ενδοοικογενειακή βία ή για εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας ή για εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής.

Και στο σημείο αυτό πράγματι διατυπώθηκαν από συναδέλφους ενστάσεις αντιρρήσεις και επιφυλάξεις. Αλήθεια, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πιστεύετε ότι ο Έλληνας δικαστής δεν θα λάβει υπ' όψιν του όλες τις παραμέτρους ανάλογα με την περίπτωση που κρίνει; Δεν θα λάβει υπ' όψιν του όλα τα πραγματικά περιστατικά της κάθε υπόθεσης; Έχω απόλυτη εμπιστοσύνη στη δίκαιη κρίση του Έλληνα δικαστή ο οποίος για το σχηματισμό της δικανικής του κρίσης θα εκτιμήσει κάθε πραγματικό περιστατικό. Αυτό που κάνει απλά η διάταξη είναι να παρέχει στον δικαστή μία βάση, κάποια επιπλέον νομικά εργαλεία δηλαδή.

Άλλωστε οι δικαστικοί λειτουργοί, που θα εκδικάζουν τις οικογενειακές διαφορές -και κάπως έτσι φτάνουμε στην πέμπτη και ίσως σημαντικότερη μεταρρύθμιση του νομοσχεδίου- θα έχουν παρακολουθήσει ειδικά σεμινάρια και επιμορφωτικά προγράμματα. Τα σεμινάρια θα διενεργούνται από ειδικούς επιστήμονες, που έχουν ασχοληθεί με το ζήτημα, όπως από εξειδικευμένους ψυχολόγους, κοινωνιολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς αλλά και από καθηγητές ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και δικαστικούς λειτουργούς. Στο περιεχόμενο των σεμιναρίων θα περιλαμβάνονται και οι διεθνείς συμβάσεις και ιδίως η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της οικογενειακής βίας. Επιχειρείται κατ' αυτόν τον τρόπο -και είναι βέβαιο ότι θα είναι θετικά τα αποτελέσματα, αυτήν την άποψη άλλωστε διατύπωσαν και οι εκπρόσωποι των φορέων- ότι η επιμόρφωση του δικαστικού σώματος στις νέες πρόνοιες και στις κοινωνικές ανάγκες θα έχει μόνο θετικά αποτελέσματα.

Αυτό που είναι αξιοσημείωτο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Αντιπολίτευσης, είναι ότι η συνεισφορά σας στον κοινοβουλευτικό διάλογο περιορίστηκε μόνο στην προσπάθεια αποδόμησης του νομοσχεδίου. Η μόνη σας πρόταση που είχε θετικό προσανατολισμό ήταν αυτή για την ίδρυση οικογενειακών δικαστηρίων.

Η μόνη σας πρόταση, που είχε θετικό προσανατολισμό ήταν αυτή για την ίδρυση οικογενειακών δικαστηρίων. Άριστη πρόταση, αλλά αυτή τη στιγμή, τουλάχιστον άμεσα, όχι αντικειμενικά εφαρμόσιμη. Σε κάθε περίπτωση, οι συνάδελφοι του ΣΥΡΙΖΑ στο συγκεκριμένο ζήτημα θα έπρεπε πρώτα να κάνουν την αυτοκριτική τους. Όχι μόνο οικογενειακό δικαστήριο δεν ίδρυσαν επί τεσσαράμισι χρόνια που διακυβέρνησαν, αλλά ούτε καν τόλμησαν να αγγίξουν αυτό το ευαίσθητο κοινωνικό ζήτημα, που εμείς σήμερα τολμάμε, ούτε καν τόλμησαν να προβούν στην επιμόρ-

φωση των δικαστών με ειδικά επιμορφωτικά σεμινάρια. Η Κυβέρνηση αυτή, όμως, το τολμά και κάνει ένα σπουδαίο βήμα για να βοηθήσει και να συμβάλει στην επίλυση των οικογενειακών διαφορών και ένα από τα πολύ θετικά βήματα είναι η καθιέρωση των επιμορφωτικών σεμιναρίων προς το δικαστικό σώμα.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο διάλογος που διεξήχθη με τους κοινωνικούς φορείς, τα κόμματα και την κοινωνία διήρκεσε περισσότερο από ενάμιση χρόνο. Διατυπώθηκαν σχόλια, αντιρρήσεις, παρατηρήσεις και προτάσεις από διάφορους φορείς σε όλη τη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης και οι περισσότερες προτάσεις των επίσημων φορέων έγιναν δεκτές από τον Υπουργό, όπως εξάλλου και οι ίδιοι οι εκπρόσωποι των φορέων δήλωσαν. Ενδεικτικά, στο τελικό κείμενο του νομοσχεδίου ενσωματώθηκαν σημαντικότερες παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου αλλά και της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων, τις οποίες ανέφερα αναλυτικά σε προηγούμενη τοποθέτησή μου. Συνεπώς, αυτό που δεν μπορεί κανείς να αμφισβητήσει είναι ότι το παρόν σχέδιο νόμου, όπως τελικά διαμορφώθηκε, είναι μετά βεβαιότητας το αποτέλεσμα ενός γόνιμου και εξαντλητικού διαλόγου, προϊόντος σύνθεσης των απόψεων της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίοι εκφράστηκαν με ρεκόρ συμμετοχής στη δημόσια διαβούλευση.

Με βάση τα παραπάνω, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι πραγματικά κρίμα που απ' ό,τι φαίνεται δεν καταφέραμε τελικά να συμβαδίσουμε σε αυτήν την μεγάλη μεταρρύθμιση, που όπως πολλές φορές τόνισα δεν έχει κανένα κομματικό πρόσημο. Κι η αλήθεια είναι ότι τουλάχιστον από ορισμένα κόμματα της αντιπολίτευσης η κοινωνία θα ανέμενε διαφορετική στάση. Ξέρετε, όσο χρόνο κι αν συζητούσαμε, ατελείωτες ώρες συνεδριάσεων να πραγματοποιούσαμε, άλλο τόσο να έμενε το νομοσχέδιο στη διαβούλευση, πάντα θα υπήρχαν σημεία στα οποία θα είχαμε διαφορετικές απόψεις. Αυτή είναι, άλλωστε, και η μαγεία του διαλόγου και η ουσία της ίδιας της δημοκρατίας. Όπως επίσης, όσο άρτια και επιστημονικά δομημένο να είναι ένα νομοσχέδιο με τέτοιον χαρακτήρα, δεν μπορεί εκ των προτέρων να καθορίσει τη συμπεριφορά των χωρισμένων γονέων. Αυτό που επιχειρεί -και το επαναλαμβάνω- να πράξει αυτό το νομοσχέδιο είναι να θέσει μια βάση διαλόγου και συνεννόησης μεταξύ των χωρισμένων γονέων.

Εκτιμώ -και θα το πω για μία ακόμη φορά- ότι μετά την ενσωμάτωση των προτάσεων που διατύπωσαν οι φορείς οι διαφωνίες μας είναι ελάχιστες και όχι ικανές για να σας κατευθύνουν στην καταψήφιση του νομοσχεδίου, ενός νομοσχεδίου με αποκλειστικά κοινωνικό και ανθρώπινο πρόσημο. Και στο σημείο αυτό και επειδή η σημερινή συνεδρίαση πραγματοποιείται στην Ολομέλεια του Κοινοβουλίου, στην οποία συμμετέχουν όλοι οι Βουλευτές, θέλω να απευθυνθώ σε όλους τους συναδέλφους ξεχωριστά, καλώντας τους να δουν το νομοσχέδιο στην πραγματική του διάσταση, δηλαδή ως μια ειλικρινή προσπάθεια, που στοχεύει στην καλύτερη εξυπηρέτηση του συμφέροντος των παιδιών των χωρισμένων γονέων και να καλλιεργήσει μία κουλτούρα συναίνεσης. Διότι πιστεύω -όλοι αυτό πιστεύουμε- ότι άνθρωποι που μοιράστηκαν ένα μικρό κομμάτι της ζωής τους μπορούν να παραμερίζουν τον εγωισμό τους και να αλλάζουν σελίδα με γνώμονα το καλό των παιδιών τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Παρακαλώ, ολοκληρώστε, κυρία Μάνη.

ANNA MANH - ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Κλείνοντας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σας καλώ να υπερψηφίσετε τη νομοθετική πρωτοβουλία της Κυβέρνησης, όχι μόνο ως εισηγήτρια της πλειοψηφίας, αλλά κυρίως ως μητέρα, που έχω μεγαλώσει δύο παιδιά και πιστεύω ακράδαντα ότι ένα παιδί μεγαλώνει πιο σωστά, πιο ισορροπημένα, όταν έχει στη ζωή του την παρουσία τη φροντίδα και την αγάπη και των δύο γονέων του. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα παιδιά είναι το παρόν και το μέλλον μας, είναι ό,τι πολυτιμότερο έχουμε οι γονείς, η κοινωνία, η πατρίδα μας. Και θα επαναλάβω -και κλείνω με αυτό, κύριε Πρόεδρε- αυτό που είπε ο νομπελίστας ποιητής μας Οδυσσεάς

Ελύτης «Μετρημένο τόπο έχουν οι σοφοί και στα παιδιά δοσμένος είναι ο ίδιος αλλ' Απέραντος!».

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο θα πάρει τώρα ο εισηγητής από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ, συνάδελφος κ. Θεόφιλος Ξανθόπουλος.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σήμερα είναι 19 Μαΐου και η μνήμη κι η σκέψη όλων μας, και ημών που είμαστε πρόσφυγες ποντιακής καταγωγής αλλά και όλων των ανθρώπων, τρέχει στην αποφράδα ημέρα καταστροφής και γενοκτονίας του ποντιακού Ελληνισμού. Είναι μία οδυνηρή μέρα, αλλά είναι και μία μέρα αναστοχασμού. Ο τουρκικός εθνικισμός, επιδιώκοντας τις εθνοκαθάρσεις, φρόντισε να εξοβελίσει από την πατρώα γη, επί χιλιάδες χρόνια που κατοικούσαν άνθρωποι ελληνικής συνείδησης, και να δημιουργήσει το τραύμα της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας. Δεν ξεχνούμε και ξέρουμε ότι η διαφορετικότητα του καθενός είναι προϋπόθεση για την επιβίωση όλων μας. Ας είναι η τελευταία γενοκτονία που συνέβη στον κόσμο και ειδικρινά ως Πόντιος και ως εγγονός προσφύγων συμμερίζομαι απόλυτα το δράμα των ανθρώπων, που ξεπιτώνονται από τις εστίες τους.

Σε ό,τι αφορά το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, κύριε Υπουργέ, κάθε μέρα έρχεται κι ένα νέο επεισόδιο να προστεθεί σ' αυτήν την οδυνηρή διαδικασία ψήφισης του νομοσχεδίου. Θέλω να επισημάνω σε όλο το Σώμα -έχει πάρα πολύ ενδιαφέρον, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, και θα αναφερθώ στα επιμέρους άρθρα κατά τη διάρκεια της δευτερολογίας μου- θέλω όμως να αναδείξω τον κόλαφο, που προκύπτει για το νομοσχέδιο από την έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής. Κύριε Υπουργέ, εδώ υπάρχει ένα πάρα πολύ σοβαρό πρόβλημα, το οποίο και οι συνεργάτες σας οφείλτε να το δείτε. Διότι εσείς μεν δεν είστε νομικός, αλλά περιστοιχίζεστε, υποθέτω, από έγκριτους νομικούς και πραγματικά δεν μπορείτε να επιλέγετε κατά το δοκούν και από τον σάκο ό,τι σας εξυπηρετεί, αγνοώντας διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας, υπερεθνικά κείμενα, τον Αστικό Κώδικα, τη νομολογία, και με τη μέθοδο της κοπτοραπτικής να φέρντε ένα νομοσχέδιο το οποίο έχει εξεγείρει την κοινωνία γενικώς, έχει διχάσει τους πολίτες, άνδρες και γυναίκες. Εγώ -και φαντάζομαι κι όλοι οι συνάδελφοι- υφιστάμεθα πολύ μεγάλη πίεση, γιατί ακριβώς πέρασε στον κόσμο μια λάθος εντύπωση. Και τρίτον, υπάρχει η αντίρρηση της επιστημονικής κοινότητας, η οποία ουσιαστικά απονομιμοποιεί πλήρως το νομοσχέδιο. Εάν δε λάβω υπ' όψιν μου και τα φίλα πυρά, που κατατέθηκαν με δέκα τροπολογίες το τελευταίο διάστημα και την απροθυμία -για να μην χρησιμοποιήσω άλλη λέξη- των Βουλευτών της Συμπολίτευσης να στηρίζουν το νομοσχέδιο, που στη δεύτερη ανάγνωση κανένας Βουλευτής από την πλειοψηφία δεν πήρε τον λόγο, καταλαβαίνω, πάρα πολύ καλά, τη μοναξιά σας στα υπουργικά έδρανα. Πρέπει λοιπόν να αναπροσανατολίσετε τη σκέψη σας. Πρέπει να ξανασκεφτείτε τι φέρατε και πρέπει να ξανασκεφτείτε τι επιλογές κάνετε και αν είναι προς τη σωστή κατεύθυνση.

Αντιλαμβανόμαστε, πάρα πολύ καλά, όλοι μας ότι υπάρχει ένα θέμα στην ελληνική κοινωνία. Αυτή η λεόντιος αναλογία, 90% περίπου η επιμέλεια στις μανάδες και 10% στους πατεράδες, οι οποίοι επικοινωνούν με το τέκνο τους δύο Σαββατοκύριακα εναλλάξ τον μήνα και καμμία ενδιάμεση μέρα, είναι ένα πρόβλημα το οποίο πρέπει να το αντιμετωπίσουμε. Είτε η νοοτροπία των δικαστών, είτε η νομολογία έτσι όπως έχει παγιωθεί, είτε η λογική της ήσσονος προσπάθειας, επαναλαμβάνει αυτό το φαινόμενο.

Η απάντηση, όμως, σε αυτό το φαινόμενο δεν είναι το προτεινόμενο νομοσχέδιο. Χρειάζεται μια πολύ ουσιαστική κουβέντα, την οποία η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης δεν φρόντισε να κάνει συντεταγμένα, αλλά δυναμίτισε το κλίμα με τον αποκλεισμό των γυναικείων οργανώσεων από τη νομοπαρασκευαστική επιτροπή, στη συνέχεια αγνόησε, προκλητικά θα έλεγα, το πόρισμα της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, έκανε διαδοχικές αλλαγές, που αλλοίωσαν εν πολλοίς αυτό το πόρισμα, το οποίο θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση της συζήτησης. Φτάνουμε σήμερα στην Ολομέλεια, έχοντας κάνει μία

εξαντλητική συζήτηση και έχοντας αναδείξει όλες τις αντιφάσεις και όλα τα λάθη στην στόχευση, που έχει η νομοθετική πρωτοβουλία.

Δεν θα επιμείνω άλλο στην κριτική του νομοσχεδίου, αλλά θ' αντλήσω στοιχεία από την έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής. Πραγματικά, με πολύ ενδιαφέρον θ' ακούσω τεκμηριωμένες απαντήσεις. Διότι αυτά δεν τα λέμε εμείς στον ΣΥΡΙΖΑ, δεν τα λέει η υπόλοιπη Αντιπολίτευση, δεν τα λένε φεμινιστικές οργανώσεις των πέντε και δέκα ατόμων, όπως προσφυώς ισχυρίζεται η κυβερνητική πλειοψηφία. Τα λέει το κατ' εξοχήν αρμόδιο όργανο. Και εδώ, οφείλτε ριζικές και ουσιαστικές απαντήσεις.

Έρχομαι στη σελίδα 5, παρατηρήσεις των επιμέρους άρθρων.

Επί του άρθρου 1, εδάφιο β, δεδομένου ότι σκοπός του νομοσχεδίου, σύμφωνα με το άρθρο 1 εδάφιο β είναι η εξυπηρέτηση του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου, θα μπορούσαν ν' αναφέρονται και ειδικότερες ή διεθνείς συμβάσεις, όπως η Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα Του Παιδιού -το κάνατε με προσθήκη προχθές- ή η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εδώ, στα κεφάλαια Β' και Γ' κάνει μια λεπτομερειακή παρατήρηση που για εμάς τους νομικούς έχει μόνο σημασία, αλλά εξ όνυχος τον λέοντα, δείχνει πόσο προσεκτικά νομοθετείτε.

Επισημαίνεται ότι οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα δεν είναι διαρθρωμένες σε αριθμημένες παραγράφους. Δεδομένου ότι τα κεφάλαια Β' και Γ' εντάσσονται στον Αστικό Κώδικα πρέπει για λόγους νομοτεχνικής ενότητας να υιοθετηθεί η ίδια διάρθρωση και να αφαιρεθούν οι αριθμοί των παραγράφων. Το είπε η κ. Κεφαλογιάννη και δικαιώνεται. Είναι λεπτομέρεια, αλλά είναι ενδεικτική του τρόπου με τον οποίο προσεγγίζετε τη διαδικασία.

Στο άρθρο 5, για το οποίο κατατέθηκε ένσταση αντισυνταγματικότητας, στο βέλτιστο συμφέρον του τέκνου, που εξυπηρετείται ιδίως από την ουσιαστική συμμετοχή και των δύο γονέων στην ανατροφή και φροντίδα του, εκτός από τη λαθορχειρία, που κάνατε και αντικαταστήσατε το «πρωτίστως» με το «ιδίως» και αναγκάσατε μία ομάδα των Βουλευτών της Αντιπολίτευσης να επικαλείται τα λεξικά, για να σας αποδείξει ότι το «πρωτίστως» και το «ιδίως» έχουν το αυτό περιεχόμενο και την ίδια βαρύτητα, να μπούμε στην ουσία του θέματος.

Η κατ' άρθρο ανάλυση του σχετικού άρθρου και η αιτιολογική έκθεση αναφέρονται στο συμφέρον του τέκνου και όχι στο βέλτιστο συμφέρον του τέκνου. Ο όρος προέρχεται προφανώς από τη μετάφραση του όρου «child's best interests», ο οποίος κατ' ουσίαν αποδίδει την ισχύουσα έννοια του συμφέροντος του τέκνου. Ο όρος «συμφέρον του τέκνου», όπως έχει εξειδικευθεί από τη νομολογία, φαίνεται να μην είναι δεκτικός διαβαθμίσεων. Συνεπώς, η εισαγωγή του όρου «βέλτιστο» χρήζει ενδεχομένως διευκρίνισης ως προς το αν εισάγει εκτός από λεκτική, ορολογική και ουσιαστική εννοιολογική διαφοροποίηση.

Στην εξειδίκευση στην παράγραφο 2 της αόριστης νομικής έννοιας του «συμφέροντος του τέκνου» -εδώ, έγινε ολόκληρη συζήτηση και επιμείναμε ότι ο δικαστής είναι εξ ορισμού και εκ φύσεως αόριστη νομική έννοια και ο δικαστής έρχεται να την συγκεκριμενοποιήσει με την έκδοση της απόφασης- λέει η Επιστημονική Επιτροπή: «Η εξειδίκευση αυτή φαίνεται να δεσμεύει σε κάθε περίπτωση τον δικαστή, διότι δεν ορίζεται ότι τα κριτήρια αυτά συνεκτιμώνται, όπως με τις παραμέτρους της επόμενης παραγράφου».

Στη θέσπιση, στην παράγραφο 2 του 1511, κριτηρίων παραμέτρων τα οποία συνεκτιμά το δικαστήριο κάνει, λοιπόν, μία αναφορά -για να μην κουράζω το Σώμα- και καταλήγει στην αναδιατύπωση της παραγράφου 4 του 1511, υπό την έννοια ότι ανάλογα με την ωριμότητά του τέκνου πρέπει να ζητείται και να συνεκτιμάται η γνώμη του πριν από κάθε απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα, όχι εφόσον η απόφαση αυτή αφορά τα συμφέροντα του τέκνου, όπως ορίζει η ρύθμισή σας, αλλά σχετικά με τη γονική μέριμνα και τα συμφέροντα του.

Επισημαίνονται περαιτέρω τα εξής: Το συμφέρον του τέκνου είναι αόριστη νομική έννοια, η οποία, όπως αναφέρεται ανωτέρω, προστατεύεται και από υπερεθνικούς κανόνες. Κάναμε επίκληση προηγουμένως στην Χάρτα των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της

Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Ως αόριστη νομική έννοια, το συμφέρον του τέκνου εξειδικεύεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση με κριτήρια αξιολογικά, τα οποία αξιολογούνται, πλην των άλλων, και από τα πορίσματα της ψυχολογίας. Παρέχεται, συνεπώς, στον δικαστή η δυνατότητα να δίνει σε αυτή διαφορετικό περιεχόμενο, στη συγκεκριμένη περίπτωση, υπό το φως της ιδιαιτερότητας κάθε έννομης σχέσης του υποκειμένου. Η κρίση του δικαστή πρέπει να σχηματίζεται, αφού ληφθούν υπ' όψιν όλα τα στοιχεία, χωρίς να είναι αποφασιστικό ένα και μόνο κριτήριο. Η σχετική δικαστική κρίση πρέπει να αιτιολογείται ειδικά και εμπεριστατωμένα.

Επί του άρθρου 6, για το οποίο έγινε πάρα πολύς λόγος στις συζητήσεις που προηγήθηκαν, σχετικά με την υποχρεωτικότητα ή όχι της διαμεσολάβησης, η ως άνω μη απαγόρευση των υποχρεωτικών, εναλλακτικών διαδικασιών επίλυσης διαφορών, συμπεριλαμβανομένης της διαμεσολάβησης και του συμβιβασμού δεν φαίνεται να συνάδει με το άρθρο 1 του νομοσχεδίου, το οποίο ορίζει ότι οι διατάξεις του νομοσχεδίου δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δικαιολογούν τη μη τήρηση των υποχρεώσεων, που απορρέουν από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης.

Επομένως, η ρητή απαγόρευση της διαδικασίας διαμεσολάβησης στις περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας, όπως αυτές τυποποιούνται στον ν.3500/2006 και στα άρθρα 312, 330 και 333 του Ποινικού Κώδικα.

Ας πάμε, τώρα, στο μείζον θέμα που απασχόλησε, απασχολεί και δυστυχώς, θα απασχολήσει την κοινωνία, στο άρθρο 7 και στο περίφημο «εξίσου». Η λέξη «εξίσου», η οποία έχει προστεθεί χρήζει αποσαφήνισης. Θα μπορούσε, κατ' αρχάς, να σημαίνει «ισότιμα», με την έννοια ότι οι γονείς έχουν ισότιμη συμβολή στην άσκηση της γονικής μέριμνας. Πρόκειται για θεμελιώδη αρχή του οικογενειακού δικαίου. Ζητήσαμε ν' αφαιρέσετε τον προσδιορισμό «εξίσου». Σας ζητήσαμε εάν επιμένετε, να το αντικαταστήσετε με το «ισότιμα», διότι το «ισότιμα» έχει μια ποιοτική διάσταση, ενώ το «εξίσου» έχει μια ποσοτική. Το λέει η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής.

Θα μπορούσε, όμως, η λέξη «εξίσου» να σημαίνει ισόχρονη άσκηση της γονικής μέριμνας. Υπό το ερμηνευτικό αυτό ενδεχόμενο θα εισάγονταν μετά τη διακοπή της συμβίωσης η απαίτηση της ισόχρονης γονικής μέριμνας, η οποία συνακόλουθα για λόγους συνέπειας θα έπρεπε να περιληφθεί ρητά και κατά μείζονα λόγο και στο πλαίσιο της άσκησης της γονικής μέριμνας κατά την έγγαμη συμβίωση των γονέων τους.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ζ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΒΔΕΛΑΣ**)

Τι έτι χρειαζόμαστε μαρτύρων; Έρχεται το κατ' εξοχήν αρμόδιο, το οποίο κανείς δεν μπορεί να εγκαλέσει για κομματική μεροληψία και σας λέει αυτό που φωνάζουμε όλοι μαζί. Και αν θέλετε, εγώ και επί του πολιτικού ηγούμενου συμφωνώ. Πάρτε μία απόφαση και πείτε: «Για εμάς η άποψη είναι ότι πρέπει να είναι εξίσου» και να κονταροχτυπηθούμε σε αυτό το θέμα για το ποιος έχει δίκιο και να κρίνει η κοινωνία αν έχετε εσείς ή εμείς. Με το να λέτε, όμως, ότι το «εξίσου» δεν συνομολογεί, δεν εμπεριέχει, δεν υποκρύπτει τη δυνατότητα να φτάσουμε σε αυτό που λέει η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής είναι υποκρισία.

Συμπερασματικά, θα ήταν σκόπιμο να αποσαφηνιστεί το εννοιολογικό περιεχόμενο της λέξης «εξίσου» στην προτεινόμενη ρύθμιση. Άλλως, αν το «εξίσου» δεν ορίζει κάτι το διαφορετικό, σε σχέση με την από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας, η απάλειψή της λέξης.

Να επιμένω; Να δώσω και άλλο πόνο; Ειλικρινά, δεν καταλαβαίνω γιατί επιμένετε να κρατάτε αυτήν την άκρως προβληματική έκφραση, το «εξίσου», αφού αντιλαμβάνεστε ότι δημιουργεί εσφαλμένες, σύμφωνα με τη δική σας προσέγγιση, εντυπώσεις. Απαλείψτε τη. Και αν θέλετε ν' αφήσετε κάτι, σας έχουμε προτείνει να βάλετε το «ισότιμα».

Στη συνέχεια, για το περίφημο δικαίωμα της πληροφόρησης, το ισχύον δίκαιο στο 1513 παράγραφος 3, παρέχει στον γονέα, στον οποίο δεν έχει ανατεθεί η άσκηση της γονικής μέριμνας δικαίωμα πληροφόρησης. Το δικαίωμα αφορά σοβαρά ζητήματα. Ο γονέας, δε, που δεν ασκεί τη γονική μέριμνα έχει το δικαίωμα να πληροφορείται.

Το σχόλιο: «Η εισαγωγή υποχρέωσης προηγούμενης ενημέρωσης του γονέα, με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο, από τον άλλο γονέα, με τον οποίο αυτό διαμένει, αναφορικά με τις συνήθειες και επείγουσες πράξεις, δηλαδή υποχρεώσεις μόνο για τον γονέα με τον οποίο διαμένει το τέκνο, να προβαίνει σε ενημέρωση, μολονότι η γονική μέριμνα ασκείται από κοινού, συνιστά άνιση αντιμετώπιση του υπόχρεου να προβαίνει σε ενημέρωση γονέα, η οποία δύναται υπό προϋποθέσεις να μην συνάδει με τον σκοπό του άρθρου 4 του Συντάγματος». Εμμέσως κάνει αντισυνταγματική κρίση για τη συγκεκριμένη διάταξη.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Και συνεχίζει «...του οποίου φαίνεται να αμφισβητείται εκ προοιμίου η ικανότητα και η επάρκεια άσκησης της γονικής μέριμνας και μάλιστα, σε κατά κανόνα ήσσονος σημασίας ζητήματα, για τα οποία μπορεί να υπάρξει και εκ των υστέρων ενημέρωση». Θα τελειώσω σε ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

Επί του άρθρου 12, το συσχετίζω με το προηγούμενο: «Παρέλκει η ανάγκη πληροφόρησης για θέματα περιουσίας του τέκνου, αφού εξ ορισμού συμμετέχει στη διαχείρισή τους, ενώ ο άλλος γονέας δεν οφείλει να δώσει τη σχετική πληροφόρηση».

Σε ό,τι αφορά το 1/3 -και με αυτό θα τελειώσω, γιατί νομίζω ότι τα υπόλοιπα θα τα πούμε και στη δευτερομιλία μας: «Ο κύριος σκοπός του δικαιώματος επικοινωνίας είναι η ικανοποίηση του συναισθήματος της αγάπης μεταξύ του γονέα και του παιδιού και η αποφυγή της αποξένωσής τους». Είναι λογικό ότι το δικαίωμα επικοινωνίας υπόκειται σε περιορισμούς, εφόσον αυτοί είναι αναγκαίοι για την προστασία του συμφέροντος του τέκνου. Οι περιορισμοί, τους οποίους επιβάλλει το δικαστήριο, μπορεί να αναφέρονται στον τόπο, τον χρόνο επικοινωνίας, την παρουσία τρίτων ή ακόμα να συνίστανται στη λήψη μέτρων ειδικών, σύμφωνα με την περίπτωση.

Είναι αυτονόητο ότι ο αποκλεισμός δεν αφορά το δικαίωμα, αλλά την πλαισίωσή του υπό συγκεκριμένες περιστάσεις. Αν αυτές μεταβληθούν, το ζήτημα θα ρυθμιστεί εκ νέου και διαφορετικά.

Είναι αυτονόητο, επίσης, ότι ο αποκλεισμός έπεται της εξάντλησης κάθε προσπάθειας, για να ασκηθεί το δικαίωμα χωρίς περιοριστικούς όρους ή με συγκεκριμένους περιοριστικούς όρους, ενώ διαρκής αποκλεισμός δύναται να επιβληθεί μόνο όταν αλλά χρονικός περιορισμένα μέτρα δεν επαρκούν.

Εν κατακλείδι, ο εξαιρετικός χαρακτήρας των ως άνω μέτρων σε συνδυασμό με τις διαφορετικές συνέπειες του περιορισμού ως προς τον αποκλεισμό του δικαιώματος αλλά και την υπερνομοθετική κατοχύρωση του δικαιώματος επικοινωνίας, επιβάλλει την εφαρμογή διαφορετικών και διαβαθμισμένης βαρύτητας κριτηρίων για τον περιορισμό εν σχέσει με τον αποκλεισμό του δικαιώματος, υπό τον όρο, βεβαίως, της αρχής της αναλογικότητας.

Τέλος, το περίφημο άρθρο 14 για την οριστική καταδίκη θα ήταν ορθότερο νομοτεχνικά -το έχουμε προτείνει επανειλημμένα και εγώ και άλλοι Βουλευτές- να αντικατασταθεί για ενδοοικογενειακή βία με τη φράση «για τα αδικήματα που προβλέπεται στον ν.3500/2006 και στα άρθρα 312, 330 και 333».

Ολοκλήρωσα, κύριε Πρόεδρε, κάνοντας χρήση μόνο της έκθεσης της Επιστημονικής Επιτροπής της Βουλής, για να σας πω ότι δεν αντιδρά μόνο η κοινωνία. Αντιδρά και η επιστημονική κοινότητα. Με αυτή την επίκληση που κάνω και είναι πλέον σε κοινή γνώση όλων των πτερύγων της Βουλής, κύριε Υπουργέ, αντιλαμβάνεστε ότι πρέπει να πάρετε δραστικά μέτρα. Αυτό το κείμενο, που φέρατε έχει πολύ σοβαρά νομοτεχνικά και νομικά προβλήματα. Περιπλέκει τις σχέσεις, δημιουργεί εντάσεις, αυξάνει τις εστίες εντάσεων και δεν βοηθάει στην καταλλαγή και στην αντιμετώπιση του ουσιαστικού προβλήματος που προανέφερα.

Είμαστε υπέρ της συνεπιμέλειας, όχι της αναγκαστικής, όχι της οριζόντιας ρύθμισης. Είμαστε υπέρ της ουσιαστικής επικοινωνίας γονέων και τέκνων. Αυτό το νομοσχέδιο που εισάγεται οξύνει και παροξύνει τις αντιθέσεις, παρά τις καταλαγιάζει.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε για την ανοχή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Ξανθόπουλε.

Καλημέρα σας και από εμένα. Όσον αφορά τη σημερινή Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων, την οποία τιμάμε, όπως κάθε μαύρη σελίδα της ιστορίας, μας, ένα έχω να πω στους φίλους μου Πόντιους εντός και εκτός Ελλάδος -γιατί είχα και ένα τηλεφώνημα από τη Στουτγκάρδη. Θα αγωνιστούμε μέχρι τελικής δικαίωσης, που είναι η διεθνής αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου και η διεθνής καταδίκη της Τουρκίας, γιατί πιστεύουμε ότι μόνο τότε θα ησυχάσουν οι ψυχές των αδικοχαμένων αδελφών μας και θα αποτραπούν νέες γενοκτονίες.

Καλείται στο Βήμα η κ. Νάντια Γιαννακοπούλου από το Κίνημα Αλλαγής.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ (ΝΑΝΤΙΑ) ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να ξεκινήσω και εγώ τη σημερινή μου ομιλία αναφερόμενη στη σημερινή ημέρα. Σήμερα, 19 Μαΐου 2021, συμπληρώνουμε εκατόν δύο χρόνια από τον αφανισμό των Ελλήνων του Πόντου και των Ποντίων συνολικά και υποκλινόμαστε με σεβασμό. Υποκλινόμαστε με σεβασμό στη μνήμη τους, στη μνήμη των τριακοσίων πενήντα τριών χιλιάδων σφαγιασθέντων Ποντίων, που το ιστορικό μας χρέος και το ελάχιστο καθήκον επιτάσσει να διατηρούμε ζωντανή τη μνήμη τους.

Στο νομοσχέδιο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τώρα. Θα ξεκινήσω για τρίτη συνεχόμενη φορά την ομιλία μου με την εξής προτροπή προς τον κύριο Υπουργό και πλέον, στο συμπέρασμα, θα έλεγα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι: Μακάρι η συζήτηση αυτή για το τόσο ευαίσθητο αυτό ζήτημα να γινόταν κάτω από άλλα δεδομένα και να ερχόμασταν όλοι, όλες οι πτέρυγες σήμερα της Βουλής εδώ, για να στηρίξουμε τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν στο οικογενειακό δίκαιο.

Γιατί, κυρίες Υπουργέ, το έχω πει επανειλημμένως σε όλες τις ομιλίες μου στις επιτροπές, μία είναι η αλήθεια. Κανείς, μα κανείς δεν μπορεί να είναι κατά, δεν μπορεί να είναι απέναντι της από κοινού άσκησης της γονικής μέριμνας, μετά τη λύση του γάμου. Όλοι προτιμούν ένα χωρισμένο ζευγάρι να μεγαλώνει το παιδί τους με κοινή φροντίδα και ευθύνη και η συνεπιμέλεια υποδεικνύει και υπογραμμίζει τόσο στο παιδί, όσο και στο κοινωνικό σύνολο της γονικής συνυπευθυνότητας, πέραν των διαφωνιών και του παραγκωνισμού των διενέξεων, για το καλό του παιδιού, ενώ, αν θέλετε, ενέχει και μια υψηλή, συμβολική, κοινωνική, προσωπική και συναίσθηματική αξία.

Το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, λοιπόν, το οποίο φέρνεται, κυρίες Υπουργέ, θα μπορούσε να είναι μια πολύ καλή ευκαιρία για τον εκσυγχρονισμό ορισμένων διατάξεων και για βελτιώσεις, σύμφωνα και με τις νέες κοινωνικές συνθήκες, αφού η τελευταία μεταρρύθμιση έγινε το 1983 από το ΠΑΣΟΚ και από τον Ανδρέα Παπανδρέου.

Ήταν η πιο προοδευτική μεταρρύθμιση που είχε γίνει και πραγματικά, νιώθω πολύ χαρούμενη και περήφανη για την παράταξή μου, γιατί σύσσωμες οι πτέρυγες στο ελληνικό Κοινοβούλιο, αλλά και οι φορείς στην ακρόασή τους, αναγνώρισαν την τεράστια σημασία εκείνης της μεταρρύθμισης, η οποία προέβλεπε, μεταξύ άλλων, ήδη από το 1983 ότι η γονική μέριμνα θα ασκούνταν, πλέον, από κοινού και από τους δύο γονείς, σε αντίθεση με το παρελθόν, όπου ο πατέρας και ο σύζυγος ήταν ο απολύτως κυρίαρχος.

Θα μπορούσε, επίσης, το νομοσχέδιο το οποίο μας φέρνεται να είναι μια πολύ μεγάλη ευκαιρία για περαιτέρω ενσωμάτωση προβλέψεων της Συνθήκης της Κωνσταντινούπολης, που υπογράφηκε δέκα χρόνια πριν για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.

Όμως, δυστυχώς, το νομοσχέδιο, το οποίο φέρνεται, χάνει αυτή την ευκαιρία. Δεν καταφέρνει να ανταποκριθεί στις νέες κοινωνικές ανάγκες και συνθήκες. Δεν καταφέρνει να παραμείνει στο επίκεντρο των νέων ρυθμίσεων το συμφέρον του παιδιού, όπως οφείλει να είναι το οικογενειακό δίκαιο.

Το πρόβλημα -το είπαμε πολλές φορές, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι- είναι υπαρκτό και είναι αναμφίβολο. Εξαίτιας κυρίως εσφαλμένης και ατεκμηρίωτης ερμηνείας και εφαρμογής του νόμου, με δικαστικές αποφάσεις φασόν, έχει δημιουργηθεί ένα σοβαρό κοινωνικό φαινόμενο, αυτό του αποκλεισμού του ενός

γονέα, συνήθως -ναί- του πατέρα, από την επικοινωνία, από την επιμέλειά του με το τέκνο του.

Και η κατάσταση βεβαίως μπορεί να επιδράσει με πολύ άσχημο τρόπο στην ψυχολογική κατάσταση του παιδιού και στη μετέπειτα εξέλιξή του ως ατόμου. Η απονομή δικαιοσύνης, ναι, μέχρι στιγμής έχει γίνει με ένα τυφλό μοντέλο, αν θέλετε, τυφλής αντιδικίας, χωρίς ενθάρρυνση της διαπραγματεύσεως και κατά κανόνα χωρίς τη διατύπωση ειδικής γνώμης από επιστήμονες, από ειδικούς, με αποτέλεσμα οι ανθρώπινες σχέσεις να οδηγούνται σε αδιέξοδο.

Δυστυχώς, όμως, αυτό το νομοσχέδιο σε καμμία απολύτως περίπτωση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί μεταρρύθμιση, σε καμμία απολύτως περίπτωση έτσι όπως είναι τώρα. Σας καλούμε μέχρι και την τελευταία στιγμή να μας ακούσετε όλους και να κάνετε αλλαγές. Αυτό το νομοσχέδιο έτσι όπως είναι τώρα δεν μπορεί να δώσει λύση στα προβλήματα.

Η νομοθετική σας πρωτοβουλία όφειλε να λειτουργήσει ως μια μεγάλη πρόκληση για ριζικές αλλαγές και για πιο αποτελεσματικές λύσεις στη δικαστική προσέγγιση. Εκεί πέρα είναι το πρόβλημα, κυρίες Τσιάρα, και κυρίως στο δικονομικό πλαίσιο εφαρμογής του οικογενειακού δικαίου και αυτών των τόσο ευαίσθητων θεμάτων.

Η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας -αυτό είναι το δικό βήμα της λεγόμενης συνεπιμέλειας- οφείλει να αποτελεί βασική αρχή του οικογενειακού δικαίου προς το συμφέρον του παιδιού, εξαιρουμένων βεβαίως των περιπτώσεων κακοποιητικών συμπεριφορών ή ακαταλληλότητας του ενός γονέα. Η συνεπιμέλεια, λοιπόν, οφείλει να είναι μία υπεύθυνη, οφείλει να είναι μία συναινετική -για να μπορεί να λειτουργήσει- επιλογή υπέρ του συμφέροντος του παιδιού.

Όμως, τι γίνεται, όταν αυτή δεν συμφωνείται; Μπορεί να επιβληθεί με τρόπο υποχρεωτικό; Μπορεί να επιβληθεί με αριθμητικά καλούπια, όπως επιχειρείται; Μπορεί να επιβληθεί με αυθαίρετες ποσοστώσεις του συστού του 1/3;

Και ενώ θα μπορούσατε με αυτό το νομοσχέδιο να κάνετε ένα θετικό βήμα, δυστυχώς, κάνετε ένα μετέωρο βήμα. Δεν καταφέρατε να αποφύγετε ούτε τις στρεβλώσεις ούτε τις εσφαλμένες προβλέψεις, οι οποίες έχουν προκαλέσει πολύ εύλογες αντιδράσεις από τους νομικούς και από τους επιστημονικούς κύκλους. Και το κυριότερο δεν παρέχεται καμμία δικονομική εγγύηση για το πώς ακριβώς θα εφαρμοστεί στην πράξη -εκεί πέρα είναι το πρόβλημα, κυρίες Τσιάρα!- χωρίς να προκαλείται επίταση της αντιδικίας και πολλαπλασιασμό των σχετικών δικών. Αυτό είναι το μεγάλο ζητούμενο!

Με λίγα λόγια, οι καλές προθέσεις στην πολιτική -και το ξέρουμε όλοι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι- ποτέ δεν ήταν αρκετές, καθώς πρέπει πάντα να συνοδεύονται από ρεαλισμό και ολιστική και όχι επιλεκτική, όπως κάνετε, μεταρρυθμιστική τόλμη. Και με αυτό το περιεχόμενο και ιδίως με το τεκμήριο κατανομής της γονικής μέριμνας με το παντελώς αυθαίρετο 1/3 αναμένεται να δημιουργήσετε πολύ περισσότερα προβλήματα από αυτά τα οποία καλείστε να λύσετε.

Τι κάνετε; Και το καταγγέλαμε διαρκώς σε όλες τις επιτροπές. Κατ' αρχάς, αποφασίσατε να αγνοήσετε τη νομοπαρασκευαστική επιτροπή, που εσείς ο ίδιος συγκροτήσατε για να λυθεί το ζήτημα. Δεν ακούσατε τη νομοπαρασκευαστική επιτροπή, που συμμετείχαν δικαστές, συμμετείχαν καθηγητές, συμμετείχαν δικηγόροι και άλλοι επιστήμονες.

Παραδεχθήκατε ότι ουσιαστικά ξαναγράψατε μόνος σας το συγκεκριμένο σχέδιο νόμου και είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι τις περισσότερες ενστάσεις τις έχουν ασκήσει μέλη της ίδιας της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, όπως για παράδειγμα το τεκμήριο του 1/3 του χρόνου, το οποίο καταψηφίστηκε όπως ειπώθηκε στους φορείς από την επιτροπή με 15-3.

Η δε έκθεση της Επιστημονικής Επιτροπής της Βουλής είναι ένας κόλαφος -κόλαφος πραγματικός!- γι' αυτά τα οποία φέρνεται και για τον τρόπο με τον οποίο επιχειρήσατε να δικαιολογήσετε αυτά τα οποία φέρνεται στις προηγούμενες επιτροπές.

Σήμερα λοιπόν, έρχεστε και μας λέτε και μας κουνάτε και το δάχτυλο κυρίες Τσιάρα ότι πρέπει να συναινέσουμε. Βεβαίως θέλουμε να συναινέσουμε, αλλά σε τι; Σε κάτι το οποίο εσείς αρνη-

θήκατε να διαβουλευθείτε με την κοινωνία των πολιτών, αρνηθήκατε να διαβουλευτείτε με φορείς που έχουν αντικείμενο τη στήριξη και την προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας; Φανταστείτε να μην είχαμε και το ελληνικό «Me Too» τι θα κάνατε τότε!

Επιχειρήσατε να μην διαβουλευτείτε, όταν έπρεπε, με δικαστές, δικηγόρους, ψυχιάτρους και λοιπούς επιστημονικούς φορείς. Και είναι απαράδεκτο και είναι και αυτό κόλαφος το ότι βγήκαν οι ίδιοι οι φορείς και σας διέψευσαν, κύριε Υπουργέ, όταν δηλώνατε ότι διαβουλευθήκατε μαζί τους και όπως γράφεται ψευδέστατα και αναληθέςστα και στην έκθεση συνεπειών αυτού του νόμου.

Το κατήγγειλαν με δημόσιες παρεμβάσεις η Παιδοψυχιατρική Εταιρεία Ελλάδας, αλλά και θεσμικές γυναικείες οργανώσεις. Ο δε Συνήγορος του Πολίτη και η Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων, που αναφέρεστε τακτικά για τη δήθεν υποστηρίξη τους στο νομοσχέδιό σας εξέφρασαν σοβαρότατες επιφυλάξεις, όσον αφορά τα προβληματικά άρθρα του νομοσχεδίου. Γιατί; Διότι επιλέξατε να συνδιαλλαγείτε μονόπλευρα, μόνο με τη μία πλευρά, μόνο με το λόμπι των χωρισμένων μπαμπάδων, και να παρακάμψετε όλες τις γυναικείες οργανώσεις.

Δεν είναι, άλλωστε, τυχαία η έκκληση από οκτώ ευρωπαϊκά και διεθνή δίκαια και εκατόν τέσσερις γυναικείες οργανώσεις, φορείς και συλλογικότητες από τριάντα χώρες – από τριάντα χώρες, το τονίζω – που ζητούν από τον Πρωθυπουργό την παρέμβασή του, για να αποσυρθεί το συγκεκριμένο νομοσχέδιο ως εξαιρετικά επικίνδυνο και θέλω να το καταθέσω για τα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Κωνσταντίνα Γιαννακοπούλου καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Επίσης, θα ήθελα να αναφερθώ και στην ικανοποίησή σας για τον τεράστιο, όπως είπατε, θετικό αριθμό σχολίων στη διαβούλευση. Τα είπε και η κ. Γιαννάκου, τα είπαμε όλοι οι Βουλευτές που μιλήσαμε στις επιτροπές. Είναι τουλάχιστον κωμικοτραγικό να αναφέρεστε σε αυτά τα σχόλια, όταν η συντριπτική πλειοψηφία τους ήταν πανομοιότυπα μηνύματα, τα οποία στελνόντουσαν καρά ριπάς – copy-paste – και απλά προερχόντουσαν από διαφορετικούς χρήστες. Είναι πραγματικά άξιο αναφοράς αυτό για την εξαγωγή συμπερασμάτων;

Όσον αφορά τώρα την ουσία του νομοσχεδίου, στο άρθρο 1513 το «εξακολουθούν» είναι ψευδέστατο, αναληθέςστα. Οφείλετε να το διαγράψετε και σας ζητήσαμε και σας ζητούμε και εξακολουθούμε να σας ζητάμε την αφαίρεση της λέξης «εξίσου». Σας το είπαμε εμείς, σας το είπαν οι φορείς, όλοι οι φορείς και ο Συνήγορος του Πολίτη. Σας το λέει η νομοπαρασκευαστική επιτροπή. Σας το είπε η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής.

Αναρωτιέμαι για ποιο λόγο δεν ακούτε. Γιατί όλοι, μα όλοι, σας είπαν ότι με αυτόν τον τρόπο εισάγετε από το παράθυρο την υποχρεωτική, ισόχρονη συνεπιμέλεια, άσκηση γονικής μέριμνας. Είστε ο μόνος, ο μόνος από όλους, που επιμένετε ότι δεν γίνεται αυτό με το «εξίσου»! Αυτή η εμμονή δημιουργεί πολύ σοβαρά ερωτηματικά, κύριε Υπουργέ, και καλείστε να δώσετε σοβαρές απαντήσεις και όχι υπεκφυγές.

Για το 1520 και το τεκμήριο του 1/3 του συνολικού χρόνου, το οποίο καταψηφίστηκε –επαναλαμβάνω– με 15-3 από τη προπαρασκευαστική επιτροπή, αυτό το γεγονός –δηλαδή το 15-3– δεν σας έκανε να προβληματιστείτε; Και εκτός αυτού, σας είπα ότι το «τεκμαίρεται» χρησιμοποιείται στη νομική επιστήμη –εσείς, εντάξει, δεν χρειάζεται να το ξέρετε, οι σύμβουλοί σας δεν το ξέρουν;– για τη διάγνωση και αναγνώριση εννόμων συνεπειών ή πραγματικών περιστατικών που την στοιχειοθετούν και όχι για τη διάπλωση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

Επιπλέον –και σας το λέει και η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής– ποιος είναι ο συνολικός χρόνος και πώς θα τον επιλέξει ο εκάστοτε δικαστής; Ορίστε το. Ορίστε το! Μην κάνετε τόσο μεγάλη νομικά λάθη που θα έχουν τεράστιες, δυστυχώς, συνέπειες.

Ως προς το άρθρο 14, το έχω αναλύσει και σε όλες τις προηγούμενες τοποθετήσεις μου, και σε αυτό το άρθρο αφήνονται αιωρούμενα συμπεράσματα.

Όσον αφορά στα θέματα της ενδοοικογενειακής βίας, ζητάτε

κατ' εξαίρεση για κάτι τόσο σοβαρό, που αποτελεί πρωτίστη προτεραιότητα της ελληνικής κοινωνίας και υποτίθεται της Κυβέρνησής σας και υποτίθεται του Πρωθυπουργού του κ. Μητσοτάκη –αν και με αυτά που φέρνετε, δεν φαίνεται κάτι τέτοιο–, ζητάτε, λοιπόν, κατ' εξαίρεση από όλες τις άλλες περιπτώσεις οριστική δικαστική απόφαση, αφήνοντας έτσι ανήλικα παιδιά στο έλεος δράστων ενδοοικογενειακής βίας από δύο έως πέντε χρόνια.

Το ελληνικό τμήμα της Διεθνούς Αμνηστίας έθιξε πολύ σωστά –και πρέπει να ακουστεί σ' αυτή την Αίθουσα– το ιδιαίτερο θέμα που ανακύπτει ειδικά με τις γυναίκες πρόσφυγες, με τις μετανάστριες, με τις γυναίκες αιτούντες ασύλου τονίζοντας ότι οι μητέρες αυτές ειδικά με το συγκεκριμένο άρθρο καλούνται να αντιμετωπίσουν ένα τεράστιο πρόβλημα γι' αυτές σε ένα ιδιαίτερα περίπλοκο δικαστικό σύστημα με πολύ υψηλά νομικά κόστη και σημαντικά κενά στις υπηρεσίες διερμηνείας. Το καταθέτω και αυτό για τα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Κωνσταντίνα Γιαννακοπούλου καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Κύριε Πρόεδρε, θα χρειαστώ λίγο χρόνο, όσο μίλησαν και οι προηγούμενοι συνομιλητές μου, παρακαλώ.

Κύριε Υπουργέ, πρέπει έστω και τώρα, σας το ζητούμε και θα σας το ζητούμε μέχρι την τελευταία στιγμή που θα γίνει η συζήτηση στην Ολομέλεια, να επεξεργαστείτε το σχέδιο νόμου εκ νέου και πριν να είναι αργά από τη θεσμική θέση, που κατέχετε να προστατέψετε τη χώρα μας, κατ' αρχάς, γιατί θα βρεθείτε αντιμέτωποι με παραβιάσεις πολλών διεθνών συμβάσεων και κανονισμών, όπως η σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού, όπως η ευρωπαϊκή οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων, όπως η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, που καταπατάται βανάουσα με το άρθρο 1532. Σας είπα ότι η ολιστική αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος οφείλει να είναι ολοκληρωμένη και να στηρίζεται στο τρίπτυχο «πρόληψη, υποστήριξη, αρωγή και αντιμετώπιση». Για να επιτευχθεί αυτό το τρίπτυχο, χρειάζεται η λειτουργία οικογενειακού δικαστηρίου.

Η έκθεση της Εταιρείας Οικογενειακού Δικαίου έπεται από το πρώτο πανελλήνιο επιστημονικό συνέδριο, που έκανε το 2013 και το σχέδιο το οποίο συνέταξε, αποτελεί την καλύτερη απάντηση προς τα εσάς, κύριε Υπουργέ, ότι αυτά που λέμε είναι δήθεν ουτοπικές παρεμβάσεις μας. Αναρωτιέμαι και σας απευθύνω την εξής ερώτηση και ζητάω απάντηση στην ομιλία σας, κύριε Υπουργέ. Μην το ξεχάσετε. Είναι σε γνώση σας η έκθεση αυτή και το σχέδιο νόμου που σας κατέθεσε, όπως λέει η Εταιρεία Οικογενειακού Δικαίου; Την γνωρίζετε; Την καταθέτω στα Πρακτικά και για τους συναδέλφους.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Κωνσταντίνα Γιαννακοπούλου καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Προς ενημέρωση όλων, γιατί εμείς είμαστε εδώ για να συζητήσουμε πάνω σε αυτό, θεωρούμε ότι η συγκεκριμένη πρόταση αποτελεί μια εξαιρετική βάση συζήτησης για το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του οικογενειακού δικαστηρίου, κάτι στο οποίο πιστεύουμε αταλάντευτα και αποτελεί πρότασή μας εδώ και πάρα πολλά χρόνια.

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Καμμία μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου δεν μπορεί να πετύχει χωρίς το κατάλληλο δικονομικό πλαίσιο. Πρέπει να γίνει σαφές. Το ΠΑΣΟΚ διαχρονικά στήριζε και στηρίζει την ίδρυση αυτής της νέας δικαστικής δομής, που είναι η μόνη που μπορεί να εγγραφεί την ορθή, τη δίκαιη ερμηνεία του νόμου κατά περίπτωση σε κάθε οικογένεια, σε κάθε παιδί με προβάδισμα το συμφέρον του παιδιού και της οικογένειας. Εμείς έχουμε επεξεργαστεί πολιτική πρόταση για την αναμόρφωση του οικογενειακού δικαίου με κομβικό στοιχείο την ίδρυση οικογενειακού δικαστηρίου, για την οποία ήδη από το 2014 έχει καταρτιστεί σχετικό κείμενο. Η Νέα Δημοκρατία, δυστυχώς και μετά το 2012, στο πλαίσιο της τότε συγκυβέρνησης, δεν επέτρεψε στη μεταρρύθ-

μιση αυτή να πάρει σάρκα και οστά. Δυστυχώς, το ίδιο συνέχισε και ο ΣΥΡΙΖΑ και οι μετέπειτα κυβερνήσεις, αν και γνώριζαν τη συγκεκριμένη πρόταση.

Εμείς, λοιπόν, σήμερα επανερχόμαστε. Σας ζητούμε προσωπικά, κύριε Υπουργέ, να το λάβετε πολύ σοβαρά υπ' όψιν. Επιφυλασσόμαστε σε πολύ σύντομο χρόνο να καταθέσουμε πρόταση νόμου για το θέμα της δημιουργίας μιας οργανωμένης, σύγχρονης και αποτελεσματικής δομής, γιατί μόνο έτσι μπορεί να δοθεί λύση εξατομικευμένη, ορθή και δίκαιη. Έτσι μόνο μπορεί η Ελλάδα να ακολουθήσει τα παραδείγματα άλλων κρατών, όπως οι ΗΠΑ, η Αγγλία, ο Καναδάς ή Γαλλία και το Βέλγιο, με μεγάλα ποσοστά επιτυχίας της εξωδικαστικής μεθόδου επίλυσης. Αυτό θα ήταν μία θετική τολμηρή μεταρρυθμιστική πρόταση. Αυτό το οποίο σας λέμε, σας το ζητούμε, το καταθέτουμε, αλλά και αυτό το οποίο πραγματικά, πέρα από τις αντιδικίες μαμάδων - μπαμπάδων, πέρα από τις πιέσεις ομάδων πίεσης, θα μπορέσει να επιτελέσει αυτό το οποίο οφείλει να κάνει το οικογενειακό δίκαιο: Να ικανοποιήσει με τον καλύτερο τρόπο το αληθινό συμφέρον του παιδιού.

Σας καλώ λοιπόν και πάλι την ύστατη στιγμή να λάβετε πολύ σοβαρά υπ' όψιν τις προτάσεις μας, αν και δυστυχώς οφείλω να ομολογήσω ότι μέχρι στιγμής δεν βλέπουμε τη διάθεση σας να τακτοποιήσετε τα κακώς κείμενα και να υιοθετήσετε τις αλλαγές που σας τέθηκαν από σύσσωμη την Αντιπολίτευση και την πλειοψηφία των φορέων. Θα αναμένουμε και θα τοποθετηθούμε στην πορεία της συζήτησης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ, κυρία Γιαννακοπούλου.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

Καλείται στο Βήμα η ειδική αγορήτρια από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, η κ. Μαρία Κομνηνάκη.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΜΝΗΝΑΚΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Για το ΚΚΕ είναι απολύτως ξεκάθαρο ότι έχει ωριμάσει η ανάγκη αλλαγών γύρω από τα ζητήματα της γονικής μέριμνας, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις και την επίδρασή τους στη σχέση των γονέων με τα παιδιά. Υποστηρίζουμε, επομένως, την τροποποίηση των διατάξεων του οικογενειακού δικαίου για την κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας και της συνεννόησης των δύο γονέων στα ζητήματα της επιμέλειας. Η τοποθέτησή μας έχει αφετηρία τις κοινωνικές ανάγκες του παιδιού και από αυτή τη σκοπιά αντιμετωπίζει και τις υποχρεώσεις των γονέων απέναντι στα παιδιά, είτε βρίσκονται στη συμβίωση είτε όχι. Η κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας του παιδιού μετά το διαζύγιο αφορά στην κοινή τους ευθύνη, στην ουσιαστική συμμετοχή τους στην ανατροφή και φροντίδα του παιδιού, το οποίο θα διαμένει βέβαια κυρίως με τον ένα γονέα και θα έχει κατά το δυνατόν ευρύτερη επικοινωνία με τον άλλο.

Για εμάς είναι επίσης ξεκάθαρο ότι απαραίτητη προϋπόθεση για να μπορέσει να λειτουργήσει, να αναπτυχθεί αυτή η κοινή ευθύνη των γονιών στην άσκηση της γονικής μέριμνας και η συνεννόηση για την ανατροφή και φροντίδα των παιδιών τους, είναι αυτή να υποβοηθηθεί με την ολόπλευρη οικονομική, νομική και κοινωνική στήριξη των ζευγαριών από τη μεριά του κράτους. Γι' αυτό και σας καταθέτουμε επανειλημμένα τη συνολική μας πρόταση. Γι' αυτό και σήμερα σας καταθέσαμε τρεις συγκεκριμένες τροπολογίες και σας προτείνουμε να τις κάνετε δεκτές με μέτρα στήριξης των οικογενειών σε αυτή την κατεύθυνση.

Τι κάνει όμως η Κυβέρνηση σε αυτό το σύνθετο κοινωνικό ζήτημα, που πράγματι πρέπει να επιλυθεί; Ουσιαστικά οι τροποποιήσεις που φέρνει με το νομοσχέδιο αντιμετωπίζουν μόνο με έναν τυπικό και όχι ουσιαστικό τρόπο το ζήτημα, χωρίς να παίρνει υπ' όψιν της αυτή την αναγκαία προϋπόθεση για να αποκτήσουν πράγματι ουσία οι επιβεβλημένες αλλαγές στο οικογενειακό δίκαιο. Η κρατική κοινωνική στήριξη απουσιάζει τόσο από τις ισχύουσες όσο και από τις προτεινόμενες ρυθμίσεις του οικογενειακού δικαίου. Στην πράξη μπορεί από τις όποιες αλλαγές να βγουν ενδεχομένως ωφελημένοι περισσότερο όσοι έχουν εξασφαλισμένες τις οικονομικές προϋποθέσεις, δηλαδή η αστική τάξη, τα υψηλά αμειβόμενα μεσαία στρώματα. Για όλους αυτούς όμως, που παλεύουν ασθμαίνοντας για την επιβίωση, για το μεροκάματο, που βιώνουν στην καθημερινότητα τα εξαντλητικά

ακανόνιστα ωράρια, μια ζωή κυριολεκτικά λάστιχο, λειτουργούν αντικειμενικά υπονομευτικά, όχι μόνο στο ελάχιστο επίπεδο συμφωνίας που πρέπει να εξασφαλίζεται μεταξύ των γονέων, αλλά στέκονται ανυπέρβλητο εμπόδιο γι' αυτή την ίδια ουσιαστική συμβολή στη φροντίδα των παιδιών τους. Γι' αυτό και επιμένουμε ότι χρειάζεται να είναι υποχρεωτική η στήριξη των γονιών και των παιδιών από κοινωνικές δομές και θεσμούς που θα εξομάλυναν αυτές τις συγκρούσεις ανάμεσα στους γονείς, οι οποίες θα διαμορφώνονται αντικειμενικά στην πορεία προς το διαζύγιο και μετά από αυτό.

Πώς περιμένετε, λοιπόν, αυτά τα σύνθετα κοινωνικά ζητήματα να λυθούν ατομικά, χωρίς την ανάλογη επιστημονική και κοινωνική στήριξη; Ένα τέτοιο πλαίσιο θα περιόριζε δραστικά τις περιπτώσεις των παιδιών, που βιώνουν τις συνέπειες χρόνιων κοινωνικών προβλημάτων και συμπεριφορών.

Γι' αυτό επιμένουμε στην κριτική ότι δεν αρκεί να διαμορφώσετε το θεσμικό πλαίσιο για τη ρύθμιση των σχέσεων γονιών - παιδιών μετά το διαζύγιο, γιατί αυτό θα παραμείνει κενό γράμμα, όταν απουσιάζουν οι κατάλληλες υποστηρικτικές κρατικές κοινωνικές δομές: Οι δωρεάν συμβουλευτικές και άλλες κοινωνικές δομές, όπως προγράμματα θεραπειών της οικογένειας και ζεύγους πριν φτάσουν στη λύση του γάμου, η συμβουλευτική των γονέων, οι κατάλληλες παιδοψυχιατρικές υπηρεσίες, που θα μπορούν να παρακολουθούν, να στηρίζουν και να παρεμβαίνουν έγκαιρα στις περιπτώσεις που χρειάζονται, στελεχωμένες με το κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό, ώστε να είναι σε θέση να παρακολουθούν την εξέλιξη και εφαρμογή των όποιων προστατευτικών ρυθμίσεων.

Αν, λοιπόν, όντως, κύριε Υπουργέ, όπως είπατε στην τελευταία συνεδρίαση της επιτροπής, αναγνωρίζετε αυτή την αναγκαιότητα, σας καλούμε να εντάξετε στο νομοσχέδιο την υποχρέωση του κράτους να παρέχει στους νέους γονείς αυτές τις κοινωνικές υπηρεσίες, ώστε να προχωρήσει ακολούθως η αναγκαία στελέχυσή τους.

Τι αρνείστε ακόμα να δείτε; Την αναγκαιότητα δημιουργίας οικογενειακών δικαστηρίων με εξειδικευμένους δικαστικούς λειτουργούς, που θα συνεπικουρούνται όμως από ειδικούς επιστήμονες, ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, παιδοψυχιάτρους, ενταγμένους στο κρατικό δίκτυο κοινωνικών υπηρεσιών. Πώς αλλιώς θα εξασφαλίζεται το συμφέρον του παιδιού, στο οποίο διακηρυκτικά αναφέρεται το νομοσχέδιο, όταν ο δικαστής για τον σχηματισμό της δικαστικής του κρίσης δεν έχει στη διάθεσή του εκείνα τα επιστημονικά εργαλεία, τις απαραίτητες γνωματεύσεις των επιστημόνων ψυχικής υγείας, οι οποίοι από την άποψη της κρατικής μέριμνας στην όλη διαδικασία είναι ανύπαρκτοι, ή όταν ο πυρήνας του νομοσχεδίου ενισχύει την άποψη ότι η προσπάθεια των δύο γονιών να ρυθμίσουν τη σχέση τους με το παιδί αποτελεί αποκλειστικά ατομική τους υπόθεση, χωρίς καμμία κρατική στήριξη;

Το ίδιο βέβαια κάνει και το σημερινό οικογενειακό δίκαιο, το οποίο τα άλλα κόμματα, ιδίως ο ΣΥΡΙΖΑ, το Κίνημα Αλλαγής, αλλά και το ΜέΡΑ25 τόσο ένθερμα υποστηρίζουν, ενώ απουσιάζει και από τις δικές τους τοποθετήσεις η αναγκαιότητα της λειτουργίας και στήριξης κρατικών κοινωνικών δομών, των ουσιαστικών μέτρων οικονομικής ενίσχυσης των διαζευγμένων γονιών της εργατικής λαϊκής οικογένειας. Εξάλλου, αυτό απουσίαζε και από τις ίδιες τις πολιτικές όλων αυτών των κομμάτων όταν βρέθηκαν στην κυβέρνηση.

Πώς προστατεύεται ακόμα το συμφέρον του παιδιού, όταν γι' αυτό θα αποφασίζει ο ιδιώτης διαμεσολαβητής στον οποίο σπρώχνονται οι γονείς που δεν μπορούν να βρουν κοινά αποδεκτές λύσεις; Και γι' αυτό το ζήτημα δεν βγάζει τσιμουδιά κανένα από τα άλλα κόμματα. Πώς θα μπορούσε, άλλωστε, αφού από κοινού ψηφίσατε τον ν.4640/2019 στο όνομα της αποσυμφόρησης δήθεν των δικαστηρίων από τις οικογενειακές υποθέσεις;

Αποσιωπάτε αυτό που επισημαίνει τόσο η Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων όσο και η ολομέλεια των δικηγορικών συλλόγων, ότι μια τέτοια διαδικασία δεν είναι μόνο κοστοβόρα, άρα και αντικειμενικά διαμορφώνει ανισότητες μεταξύ των διαδίκων, αλλά στερείται και τις όποιες εγγυήσεις αμεροληψίας που διαθέτει ο δικαστής.

Διαμορφώνετε μάλιστα και έναν φαύλο κύκλο συγκρούσεων μεταξύ των γονιών, όταν προβλέπεται στο νομοσχέδιο η δυνατότητα του δικαστή να διατάξει επανάληψη της ιδιωτικής διαμεσολάβησης όταν ήδη η υπόθεση μέσα από αυτή τη διαδικασία έχει φτάσει στο δικαστήριο και δεν μπόρεσε να καταλήξει σε συμφωνία. Γι' αυτό με τροπολογία, που καταθέσαμε ζητάμε να απαλειφθεί εντελώς η ιδιωτική διαμεσολάβηση, η οποία τελικά μόνο υπονομευτικά μπορεί να λειτουργήσει στις σχέσεις των γονέων, αλλά και της σχέσης με το παιδί τους, όταν απλά παρατείνει τις εντάσεις, προσθέτει σε αυτές νέα οικονομικά βάρη και χρόνο, αλλά τελικά και η επίλυση της διαφοράς στερείται την όποια αμεροληψία και αξιοπιστία της κρίσης του φυσικού δικαστή.

Τι άλλο σας προτείνουμε, αν θέλετε πράγματι να λειτουργήσει το νομοσχέδιο βοηθητικά στην προσπάθεια συνεννόησης των γονιών για την κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας; Να αποσαφηνίσετε έννοιες, που τελικά δημιουργούν επιπλέον ερμηνευτικά προβλήματα και κατ' επέκταση νέες εστίες έντασης μεταξύ των διαζευγμένων γονιών.

Πρώτον, τι σημαίνει η άσκηση της γονικής μέριμνας από κοινού και εξίσου; Πώς οι γονείς θα ασκούν εξίσου τη γονική μέριμνα, όταν μάλιστα στο άρθρο 8 δημιουργούνται ασάφειες και συγχύσεις στις έννοιες της γονικής μέριμνας και της επιμέλειας, που αντικειμενικά ευνοούν διαφορετικές ερμηνείες για το αν αυτό αφορά τελικά την ισόχρονη κατανομή της, με όλες τις προεκτάσεις που αυτό έχει και έχουν επανειλημμένα εκτεθεί; Πολύ περισσότερο, που τελικά η ισότητα των γονέων που επικαλείστε είναι μόνο τυπική. Στην πράξη, σε μια ανισότιμη κοινωνία ρυθμίζονται ανισότητες και οι σχέσεις των γονιών με τα παιδιά με βάση την κοινωνική ταξική τους θέση.

Αλήθεια, τα ίδια προβλήματα αντιμετωπίζουν όλοι οι γονείς μετά από ένα διαζύγιο, όταν οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες επιδρούν καθοριστικά ακόμα και σ' αυτή τη διαδικασία της διάλυσης του γάμου, ώστε οι γονείς να αποφύγουν την οικονομική αιμορραγία μιας δικαστικής διένεξης ή μιας ιδιωτικής διαμεσολάβησης, που τώρα προβλέπεται;

Γι' αυτό και θέτουμε ως ουσιαστική προϋπόθεση την παράλληλη οικονομική στήριξη των διαζευγμένων γονιών και σας καταθέσαμε συγκεκριμένη τροπολογία, που σας καλούμε να κάνετε δεκτή, με όσα σας προτείνουμε για την έγκαιρη απόδοση του επιδόματος τέκνου στον γονιό που έχει την επιμέλεια, για φορολογικές ελαφρύνσεις για τους δύο γονείς και για όσους έχουν περισσότερα από δύο παιδιά από διαφορετικούς γάμους, ακόμα και αν δεν ασκούν την επιμέλεια γι' αυτά.

Ταυτόχρονα, παίρνοντας υπ' όψιν ότι τα οικονομικά προβλήματα επηρεάζουν και τη συμπεριφορά των γονέων μεταξύ τους τόσο μέσα στον γάμο όσο και όταν βρίσκονται σε διάσταση, αποτελώντας παράγοντες είτε όξυνσης των σχέσεων μεταξύ τους είτε και οικονομικής εξάρτησης του ενός από τον άλλον, διεκδικούμε μια σειρά προστατευτικά μέτρα, όπως το επίδομα ανεργίας χωρίς προϋποθέσεις, τη στήριξη και προστασία της λαϊκής κατοικίας, ελαφρύνσεις από χρέη και άλλα.

Αναρωτιόμαστε ακόμα τι επίδραση μπορεί να έχει αυτή η εξίσου άσκηση της γονικής μέριμνας σε σχέση με τις αξιώσεις διατροφής του τέκνου, όταν μάλιστα στο άρθρο 10 με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται η δυνατότητα καθενός από τους δύο γονείς να ασκεί τις αξιώσεις διατροφής, που έχει το τέκνο κατά του άλλου γονέα ή του τρίτου, χωρίς να ενδιαφέρει δηλαδή με ποιον γονέα διαμένει το παιδί, ποιος έχει την επιμέλεια του.

Εμείς σας προτείνουμε ο προσδιορισμός της διατροφής να παίρνει υπ' όψιν του την απόφαση για την ανάθεση της επιμέλειας του παιδιού σε σχέση με τον προσδιορισμό της κύριας κατοικίας του και ταυτόχρονα να υπολογίζει τις ανάγκες που προκύπτουν για τον γονέα, που δεν διαμένει με το παιδί με βάση το βιοτικό του επίπεδο, το εισόδημα, την κατοικία και άλλα.

Επίσης, ως μια ελάχιστη οικονομική διευκόλυνση προτείνουμε με την τρίτη τροπολογία, που καταθέσαμε για το άρθρο 4 στην περίπτωση του συναινετικού διαζυγίου να μην είναι υποχρεωτική για κάθε έναν από τους δύο γονείς η σύμπραξη δικηγόρου, εφόσον συμφωνούν στην από κοινού εκπροσώπησης τους από έναν δικηγόρο, όπως γινόταν και παλιότερα.

Ακόμα, το νομοσχέδιο με τον ίδιο τυπικό τρόπο επιχειρεί με μαθηματικούς τύπους να καταναίει τον χρόνο του παιδιού με τους δύο γονείς, εισάγοντας αυτό το μαχητό τεκμήριο του ενός τρίτου του συνολικού χρόνου, δημιουργώντας τελικά περισσότερα προβλήματα απ' αυτά που επιχειρεί να λύσει.

Πώς αλήθεια θα ρυθμίζεται ένα τόσο σύνθετο και ευαίσθητο ζήτημα με τέτοιους μαθηματικούς τύπους; Πρώτον, δεν απαντάτε πώς θα υπολογιστεί ο συνολικός χρόνος του παιδιού. Αφορά τον συνολικό του χρόνο ή μόνο τον ελεύθερο χρόνο από άλλες κοινωνικές δραστηριότητες, αφαιρώντας το σχολείο, τις αθλητικές δραστηριότητες, το φροντιστήριο;

Δεύτερον και κυριότερο, πώς θα κατανέμεται ο χρόνος επικοινωνίας του γονέα όταν εργάζονται και οι δύο με τα ωράρια «λάστιχο», όταν πάτε να απορρυθμίσετε τελείως τις συνθήκες εργασίας και ζωής με το νέο αντεργατικό τερατούργημα που φέρνεται, με τα εξαντλητικά και ακανόνιστα ωράρια; Τελικά, αναρωτηθήκατε μετά από δέκα-δώδεκα ώρες δουλειάς, αν οι γονείς θα είναι σε θέση, όχι να έρθουν σε συνεννόηση μεταξύ τους, αλλά τελικά να ασχοληθούν με την ίδια την ουσιαστική φροντίδα του παιδιού τους;

Όταν με μαθηματικούς τύπους, λοιπόν, επιχειρείτε να καταναίμετε τον χρόνο του παιδιού ανάμεσα στους δύο γονείς, επί της ουσίας ακόμα και για τον γονιό, που δεν έχει την επιμέλεια του παιδιού περιορίζετε, αντικαθιστάτε τη δυνατότητα για ουσιαστική συμβολή του στην ανατροφή του παιδιού του από την εξασφάλιση τελικά ενός στείρου χρόνου επικοινωνίας.

Η κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας μπορεί να έχει πολλές μορφές, υπολογίζοντας διάφορους παράγοντες, όπως το ηλικιακό στάδιο ανάπτυξης του παιδιού, τη βαθμίδα της εκπαίδευσης, την προϋπάρχουσα ψυχική του κατάσταση, αλλά και τις ίδιες τις συνθήκες ζωής και εργασίας των γονιών του. Κάτι τέτοιο είναι κατανοητό ότι δεν μπορεί να επιτευχθεί με αυτό τον τυπικό ισομερισμό του χρόνου του παιδιού, στον οποίο στην πραγματικότητα αποκλειστικά εστιάζει το νομοσχέδιο. Με τον τρόπο αυτό, στην πραγματικότητα η ευθύνη των γονιών τελικά κατακερματίζεται.

Προβληματικός, όμως, είναι και ο τρόπος που η Κυβέρνηση υποτίθεται έρχεται να θέσει αντικειμενικά κριτήρια, όπως λέτε, για τις περιπτώσεις της κακής άσκησης της γονικής μέριμνας, ιεραρχώντας, όμως, μόνο συγκεκριμένες περιπτώσεις που καταδεικνύουν, αν θέλετε, και τις προτεραιότητες που θέτετε γι' αυτήν την προστασία.

Αν, λοιπόν, θέλετε πράγματι να διαφυλάξετε το παιδί από τις περιπτώσεις κακής άσκησης της γονικής μέριμνας, σας ζητάμε ξανά, όπως έκαναν και πολλοί από τους επιστημονικούς φορείς, να προτάξετε τις περιπτώσεις παραμέλησης της υγείας, της εκπαίδευσης του ανηλίκου, την προστασία του από την εκμετάλλευση της ανήλικης εργασίας, την εγκατάλειψη και την έκθεσή του σε κίνδυνο. Ταυτόχρονα, βέβαια, είναι αδιανόητο πραγματικά για τις περιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας ή των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ζωής να καταγράφονται ουσιαστικά στο νομοσχέδιο ως ανεκτό χρονικό διάστημα για να μένει εκτεθειμένο ένα παιδί τα χρόνια που μεσολαβούν για την έκδοση μέχρι την οριστική καταδίκη του γονέα, ώστε να κριθεί αν κάποιοι είναι ακατάλληλοι για την άσκηση της γονικής μέριμνας. Δεν μπορεί να αποτελεί απάντηση σε αυτό το αντεπιχείρημα, που χρησιμοποιείτε για το ενδεχόμενο της, πράγματι, άδικης στέρησης του ύψιστου αυτού δικαιώματος του γονέα σε περίπτωση ψευδούς μήνυσης του. Αυτό το μόνο που επιβεβαιώνει ουσιαστικά με τον πιο εμφανή τρόπο είναι ότι οι όποιες προστατευτικές ρυθμίσεις του νομοσχεδίου παραμένουν κενό γράμμα χωρίς τη συνδρομή των κατάλληλων κρατικών κοινωνικών δομών που θα εξασφαλίζουν στην πράξη την εφαρμογή τους.

Γι' αυτό, λοιπόν, σας καλούμε ξανά να κάνετε κατ' αρχάς δεκτές τις τροπολογίες που καταθέτουμε, αλλά κυρίως να υιοθετήσετε τα ολόπλευρα μέτρα κοινωνικής και οικονομικής στήριξης των ζευγαριών, που θα διαμορφώσουν ένα πιο στέρεο έδαφος για να οικοδομηθεί η αναγκαία κοινή προσπάθεια των γονιών για την ουσιαστική συμμετοχή τους στην ανατροφή και τη φροντίδα των παιδιών τους, αναγνωρίζοντας παράλληλα την ανάγκη για την από κοινού ευθύνη των δύο γονιών στην άσκηση της γονικής

μέριμνας και την επιθυμητή συνεννόησή τους για τα ζητήματα της επιμέλειας, θέτοντας στο επίκεντρο τις ανάγκες του παιδιού, τοποθετούμαστε επί της αρχής με το «παρών» στο νομοσχέδιο με όλες τις παραπάνω παρατηρήσεις που αναλύσαμε. Κυρίως καλούμε τους ίδιους τους γονείς, ιδίως όσους ανήκουν σε εργατικές λαϊκές οικογένειες, να δώσουν από κοινού την πάλη για την καθολική διασφάλιση των σύγχρονων δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών στη σταθερή εργασία, με σταθερό ωράριο και αξιοπρεπές εργασιακό εισόδημα, με μέτρα ουσιαστικής προστασίας της μητρότητας, με ολόπλευρη κρατική στήριξη και φροντίδα της οικογένειας και προστασία των παιδιών μέσα από ένα κοινωνικό κρατικό δημόσιο πλαίσιο φροντίδας υγείας, πρόνοιας και εξασφάλισης των αθλητικών και πολιτιστικών ενδιαφερόντων του παιδιού. Αυτοί όλοι είναι οι απαραίτητοι όροι, για να μπορέσουν πραγματικά να ανθίσουν ισότιμες σχέσεις μεταξύ των γονιών.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Κι εμείς ευχαριστούμε, κυρία Κομνηνάκη.

Καλώ στο Βήμα τον ειδικό αγορητή της Ελληνικής Λύσης, κ. Κωνσταντίνο Χήτα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, φτάσαμε, ήρθε η ώρα. Μακάρι, να ήταν διαφορετικά τα δεδομένα, αλλά ο θεσμός της οικογένειας περνά συμπληγάδες και μάλιστα εν μέσω θαλασσοταραχής. Αυτό είναι κάτι το οποίο πρέπει να το αποδεχτούμε όλοι, δυστυχώς. Κι επειδή «ο καλός ο καπετάνιος στη φουρτούνα φαίνεται» αποδεικνύεται για ακόμη μία φορά ότι το μόνο, που θα καταφέρνεται να κάνετε με επιτυχία, κύριε Υπουργέ Δικαιοσύνης, ως Κυβέρνηση και ως κόμμα είναι το να διχάζεστε. Αυτό το κάνετε με επιτυχία πραγματικά.

Και δεν διχάζετε μόνο τα κόμματα, να πεις: «στο καλό να πάει, διχάσαμε τα κόμματα». Ουμνηθείτε ότι από τα κόμματα ζητήσατε και συναίνεση πριν ξεκινήσει η διαδικασία, τόσο πολύ δηλαδή. Δεν διχάσατε μόνον τους δικούς σας Βουλευτές -βλέπε στο εσωτερικό σας τι γίνεται και θα δούμε ποιοι θα ψηφίσουν το νομοσχέδιο αυτό και ποιοι όχι- εδώ έχετε διχάσει τους Έλληνες. Έχετε καταφέρει να διχάσετε για άλλη μια φορά τους Έλληνες. Διχάσατε με τις μάσκες. Το θυμάστε πάρα πολύ καλά. Είστε η Κυβέρνηση του διχασμού. Διχάσατε τον κόσμο με τα εμβόλια. Διχάσατε τον κόσμο σε «ψεκασμένους» και «αψέκαστους». Εσείς τα κάνατε αυτά, η Κυβέρνησή σας. Και τώρα διχάσατε για άλλη μία φορά την Ελλάδα, για άλλη μία φορά τους Έλληνες, δημιουρήσατε δύο στρατόπεδα, άντρες από τη μία, γυναίκες από την άλλη.

Το τι καταγγελίες έχουν έρθει στα γραφεία μας, στα e-mails μας, στα social media, στα κινητά δεν περιγράφεται. Μαμάδες που τα έχουν με τους μπαμπάδες, μπαμπάδες που τα βάζουν με τις μαμάδες, σύλλογοι, ενώσεις, μεσάζοντες, συγγενείς, δικηγόροι, γνωστοί, φίλοι, χαμός, πραγματικά χαμός.

Αυτό, όμως, που κανείς σας δεν σκέφτεται μάλλον είναι ότι στη μέση όλης αυτής της ιστορίας, που έχετε δημιουργήσει και του ορυμαγδού είναι το παιδί, που κάποιοι του συμπεριφέρονται λες και είναι κάποιο έπαθλο. Τους επιτρέπεται να αντιμετωπίζουν το παιδί σαν να είναι μπαλάκι του τένις, το παιδί που κάποτε ήρθε στον κόσμο -και αυτό να αναλογιστούμε όλοι- από δυο ανθρώπους που αγαπήθηκαν και τώρα έχουν φτάσει στο σημείο να μισούνται θανάσιμα. Και εσείς, αντί να χτίζετε γέφυρες, γκρεμίζετε ό,τι έχει απομείνει και σκάβετε και τα χαρακώματα ακόμα πιο βαθιά.

Θέλω να πω κάτι πριν μπω στην ουσία. Έχετε την παραμικρή ιδέα πόσο δύσκολα πέρασαν τα παιδιά των χωρισμένων οικογενειών τώρα με τον κορωνοϊό; Ξέρετε ότι οι περιορισμοί της каранτίνας πολλές φορές λειτουργήσαν ως πρόσχημα να μην πάρει ο μη έχων την επιμέλεια το ένα παιδί ή το άλλο στο σπίτι; Ξέρετε με πόσα ψυχολογικά θέματα θα έρθουμε όλοι μας οι γονείς στη μετά-εγκλεισμού εποχή; Πρόκειται για μια εποχή εγκλεισμού που φέρει τη δική σας υπογραφή. Και αντί λοιπόν να κοιτάξετε την καρδιά του προβλήματος, νομίζετε ότι με «μπαλώματα», ότι με μεσοβέζικες λύσεις θα δώσετε απαντήσεις. Από τις αντιδράσεις και μόνο πραγματικά το νομοθέτημα σας είναι καταδικασμένο σε αποτυχία.

Θέλω να πω το εξής: Πώς να μην είναι καταδικασμένο σε αποτυχία; Πάντα σαν τους κάβουρες πάτε, κύριε Υπουργέ. Στην Κυβέρνηση πάτε σαν τα καβούρια, ανάποδα. Νομοθετείτε χωρίς να έχετε την πλήρη και πραγματική εικόνα του προβλήματος. Ποια είναι και πόσα τα δεσμευμένα ζευγάρια, πόσα είναι τα ζευγάρια, που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, με ό,τι αυτό συνεπάγεται -και κρατήστε το αυτό- πόσα παιδιά είναι εκτός γάμου; Αν δεν έχετε πλήρη εικόνα του προβλήματος, πώς πάτε να νομοθετήσετε για να το λύσετε;

Το κάνατε και στο νομοσχέδιο για τον εκσυγχρονισμό του κράτους. Σας λέγαμε να κάνετε πρώτα τον χάρτη του δημοσίου και μετά ελάτε να τον ψηφιοποιήσουμε και να τον εκσυγχρονίσουμε. Όχι, ανάποδα κι εκεί εσείς. Χωρίς να ξέρετε πόσους δημοσίους υπαλλήλους είχαμε, προχωρήσατε στην ψηφιοποίηση του κράτους.

Δυστυχώς, όμως, η οικογένεια -και το λέμε με πόνο ψυχής στην Ελληνική Λύση- καταρρέει ως θεσμός. Δεν το λέει η Ελληνική Λύση, δεν το λέει ο Κυριάκος Βελόπουλος, το λένε οι ίδιες οι έρευνες, το λένε οι αριθμοί, κύριε Υπουργέ.

Θα σας παρουσιάσω κάποιες έρευνες σήμερα. Στην Ευρώπη τέσσερα στα δέκα παιδιά -θα φτάσω και στην Ελλάδα- γεννήθηκαν εκτός γάμου το 2018. Από το 25% που ήταν το 2000, πήγαμε στο 42% μέσα σε δεκαοκτώ χρόνια. Πρόκειται για αύξηση δεκαεπτά ποσοστιαίων μονάδων. Αυτά είναι στοιχεία που πρέπει να τα βλέπουμε πριν νομοθετήσουμε. Το ποσοστό αυτό αποτυπώνει ξεκάθαρα τη διάλυση του θεσμού της οικογένειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αντίστοιχη, όμως, είναι η εικόνα και στην Ελλάδα. Μέσα σε δύο δεκαετίες το ποσοστό των παιδιών εκτός γάμου ανέβηκε από το 4% που ήταν στην Ελλάδα το 2000 στο 11,1% το 2018. Σύμφωνα μάλιστα με τα τελευταία στοιχεία, έχει αυξηθεί ακόμη περισσότερο.

Οι λόγοι που ο ιερός θεσμός της οικογένειας αιμορραγεί επικίνδυνα είναι: καθημερινές συγκρούσεις, λιγότεροι γάμοι, μείωση των γεννήσεων, αυξημένος αριθμός διαζυγίων, διαλυμένες οικογένειες, ακοινώνητα παιδιά. Ιδιαίτερα τώρα με τον κορωνοϊό, όπως είπα πριν, τα παιδιά έχουν αποξενωθεί πλήρως από όλες τις δραστηριότητές τους και θα χρειαστεί πολύς καιρός για να επανέλθουν στην κανονική τους ζωή. Και φυσικά υπάρχουν και οι νέοι τύποι οικογένειας, αυτά είναι νέα «φρούτα» -θα τα πούμε σε λίγο- με τους ίδιου φύλου γονείς, γονείς 1, 2, 3, 5, 8 και τα λοιπά.

Για όλα αυτά υπάρχουν προφανείς αιτίες, αλλά και ύπουλοι, πολλοί ύπουλοι εχθροί, κύριε Υπουργέ, που σκάβουν το λάκκο στην καρδιά της Ελλάδος, που είναι η οικογένεια. Την οικογένεια, κύριε Υπουργέ, που κράτησε και κρατά όρθιους τους Έλληνες τα δέκα, έντεκα χρόνια των μνημονίων. Αυτή ήταν η διαφορά της Ελλάδος από τα υπόλοιπα κράτη. Είχε την οικογένεια, την οικογένεια, που στήριξε με κάθε τρόπο τα άνεργα παιδιά, που περιέβαλλε και περιθάλπει ακόμα τους ηλικιωμένους. Και εμείς αυτήν την οικογένεια, αντί να την προφυλάξουμε, να την διαφυλάξουμε ως κόρη οφθαλμού την πετάμε στον Καϊάδα.

Για την κρίση της οικογένειας, λοιπόν, ευθύνη δεν έχει μόνο ο γρήγορος, ο αγχώδης τρόπος ζωής, δεν ευθύνονται μόνο οι οικονομικές δυσκολίες, η ανεργία και πάει λέγοντας, δεν είναι μόνο ο δισταγμός των νέων να έρθουν εις γάμου κοινωνία ή γενικότερα η χαλάρωση των ηθών, όπου συμπλέετε τώρα τελευταία και θα τα πούμε σε λίγο. Πού είναι η Εκκλησία; Πού είναι η Εκκλησία σε όλο αυτό να πάρει θέση και να στηρίξει με θερμή όμως την οικογένεια και τον γάμο;

Ποια είναι τα πρότυπα που καλλιεργούνται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης; Δεν το βλέπετε κάθε μέρα; Καταιγισμός, δεν χάνουν ευκαιρία να προβάλουν ομοφυλοφιλικές οικογένειες, σχέσεις, γονέα 1, γονέα 2. Παντού, καταιγίδα κάθε μέρα. Δεν το βλέπετε αυτό; Δεν είναι σημεία των καιρών αυτά; Πού είναι η πολιτεία, που αντί να στείλει μήνυμα συμπαράστασης και στήριξης στην οικογένεια, την παγκόσμια ημέρα οικογένειας που είχαμε προχθές, επιλέγετε -και θα κριθείτε- να συμπαραστέκεστε στους ΛΟΑΤΚΙ, που ήταν η επόμενη παγκόσμια μέρα. Κάντε τα και τα δύο. Γιατί απορρίπτετε το ένα; Αυτό έκανε πριν λίγες μέρες ο κ. Μητσοτάκης ο Πρωθυπουργός. Δεν θα μπορούσε ο κ. Μητσοτά-

κης να κάνει μια ανάρτηση για τη σημασία της ελληνικής οικογένειας το Σάββατο 15 Μαΐου που μας πέρασε, που ήταν η παγκόσμια ημέρα οικογένειας; Γιατί δεν το έκανε; Ο Πρόεδρος μας δηλαδή γιατί το έκανε; Ο Κυριάκος Βελόπουλος γιατί το έκανε; Γιατί το πιστεύει.

Τώρα τελευταία, σας το είπα και στις επιτροπές, θα το πω και σήμερα με τον πλέον επίσημο τρόπο, κύριε Υπουργέ, πολύ μοντέρνοι, πολύ ρευστοί είστε εκεί στη Νέα Δημοκρατία. Έχει χαλάσει η πυξίδα σας η ιδεολογική; Αλλού δείχνει ο βορράς, αλλού ο νότος, αλλού τα πιστεύω σας; Για άλλα σας ξέραμε, άλλα κάνετε. Αλλάξατε τελείως. Είστε πολύ ρευστοί σε θέματα αρχών, παραδόσεων και πίστης.

Ποιος θα το περίμενε ότι με Νέα Δημοκρατία θα βλέπαμε γονέα 1 και γονέα 2; Ποιος θα το περίμενε ότι η Νέα Δημοκρατία θα μιλούσε για τη διαφορετικότητα και θα είχαμε και επίσημα post από τον Πρωθυπουργό και θα την επιβράβευε τη διαφορετικότητα; Αντί να επιβραβεύσει την ικανότητα, επιβραβεύει τη διαφορετικότητα. Το είπε εδώ μέσα στη Βουλή. Ποιος θα το περίμενε ότι ο νομοθέτης της Νέας Δημοκρατίας θα έφερνε νομοσχέδιο που θα έλεγε για τη σεξουαλικότητα. Ανεξαρτήτως της σεξουαλικότητας, εσείς το προσθέσατε. Δεν υπήρχε από το '84 μέχρι και σήμερα. Το προσθέσατε σήμερα εσείς.

Ποιος θα πίστευε ότι η Νέα Δημοκρατία θα απέτρεπε και θα ψήφιζε νόμο για αλλαγή φύλου στα 16, αν έχετε το θεό σας; Ποιος θα πίστευε ότι η Νέα Δημοκρατία, το πατριωτικό κόμμα, θα έκανε μια απίστευτη ανακυβίστηση στο θέμα των Πρεσβών και θα υποδέχονταν τον Μακεδόνα, ψευτομακεδόνα Ζάεφ στο Μαξίμου; Ποιος θα πίστευε ότι η Νέα Δημοκρατία θα έδινε συνέχεια στις κωλοτούμπες και θα ψήφιζε τον πάφο στο ελληνικό Κοινοβούλιο, που πριν ένα χρόνο κατακραυμώνταν;

Γι' αυτό σας λέω, γι' αυτό και η Ελληνική Λύση θα αγωνιστεί για να παραμείνει η Ελλάδα χριστιανική, ορθόδοξη και ελληνική. Αυτός είναι ο στόχος και ο στόχος αυτός περνάει μόνο μέσα από την οικογένεια. Για εμάς οικογένεια δεν σημαίνει γονέας 1, 2, 3, αδιακρίτως φύλου κ.λπ.. Οικογένεια σημαίνει το παιδί να μεγαλώνει με τον πατέρα, να μεγαλώνει με την μητέρα, να έχει ως πρότυπα και βιώματα την πατρική και μητρική φιγούρα και όχι αριθμούς. Αυτό είναι κάτι, που πιστεύουμε ακράδαντα και έχει ως γνώμονα και βάση το συμφέρον του παιδιού, την ισορροπημένη ανάπτυξη σε ένα ασφαλές, σε ένα σταθερό περιβάλλον.

Πρέπει να γνωρίζετε ότι ρυθμίζοντας απρόσωπα, όπως κάνετε εδώ, και κανονιστικά τις διαπροσωπικές σχέσεις του κόσμου, των ζευγαριών έξω αναπόφευκτα εκεί που πάτε να πετύχετε κάτι θα χάσετε και ό,τι είχατε. Είναι δύσκολο το εγχείρημα. Υπάρχει όμως μια πυξίδα, η δικιά μας η πυξίδα λειτουργεί κανονικά, η δικιά σας χάλασε. Υπάρχει μια πυξίδα, ένας γνώμονας που όλοι -και το πιστεύουμε αυτό πραγματικά- συμφωνούμε στην αξία και στην προτεραιότητα. Ο γνώμονας αυτός δεν είναι άλλος από το συμφέρον του παιδιού. Βασικοί άξονες του οικογενειακού δικαίου ποιοι είναι; Ο προστασμός του παιδιού, η προστασία του παιδιού, η προστασία των δικαιωμάτων του, δηλαδή το συμφέρον του. Δεν χρειάζεται να είσαι νομικός να αντιλαμβάνεσαι ότι το παιδί και οι ανάγκες του παιδιού πρέπει να είναι ο θεμελιώδης λίθος των νομοθετικών ρυθμίσεων.

Στην Ελληνική Λύση πιστεύουμε ακράδαντα ότι το συμφέρον του τέκνου συνδέεται αναπόσπαστα με την οικογένεια ως έννοια, αλλά και ως αξία και μιλώντας για οικογένεια, μιλάμε για την οικογένεια με τη φυσική της μορφή για ένα οικογενειακό περιβάλλον, που μεγαλώνει το παιδί με πατρικά και μητρικά πρότυπα.

Κύριε Υπουργέ, μακριά από εδώ, λέμε όλοι ότι δεν θέλουμε, αλλά χωρίζετε, που εύχομαι να έχετε ένα βίο ανθόσπαρτο μέχρι τα βαθιά γεράματα, πώς θα σας φαινόταν, δηλαδή, σαν εικόνα -κάντε το εικόνα- να πάει το μικρό παιδί να δει τη μαμά και να είναι η Κατερίνα με τη Σοφία ή ο Βαγγέλης με τον Τάκη; Πείτε μου λίγο εσείς. Θα νιώθετε άβολα, ναι ή όχι; Κάντε το δικό σας, πριν νομοθετήσετε. Μιλάμε για την ελληνική οικογένεια, που στέκεται στο πλευρό των παιδιών και τι τους κάνει; Τους εμφυσά αρχές, αξίες, ιδανικά για να γίνουν και αυτοί με τη σειρά τους μετά, τα παιδιά αυτά, υπεύθυνοι πολίτες, χρήσιμοι πολίτες στην κοινωνία. Αυτή η οικογένεια, αυτό το συμφέρον του τέκνου, αποτελούν τη βάση της πεποίθησής μας, αξία και όχι δικαιολογία για εμάς να

μην ψηφίσουμε το νομοσχέδιο πονηρά. Όχι, για εμάς είναι βασικές αξίες αρχές. Εμείς δεν κάνουμε τούμπες. Δεν αλλάζουμε ανάλογα με το πού φυσάει ο άνεμος. Είναι αξίες αυτές για εμάς και δεν μας επιτρέπεται να το ψηφίσουμε αυτό με αυτά που έχετε μέσα με τη σεξουαλικότητα και είμαστε αντίθετοι με το ότι στο νομοσχέδιο προβλέπεται στη δικαστική απόφαση για την άσκηση μέριμνας να μην γίνονται διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού. Δεν υπήρχε αυτό. Εσείς το βάλατε, θα το γράψει η ιστορία, αλλά πρέπει να τα ακούει ο κόσμος αυτά και ο ψηφοφόρος της Νέας Δημοκρατίας ποιους ψήφισε. Μα, δεν ψήφισε αυτούς, μεταλλάχθηκαν στην πορεία, με άλλα βγήκατε στην Κυβέρνηση και άλλα κάνετε στην πράξη.

Θέλω να σταθώ, επίσης, στα θέματα ενδοοικογενειακής βίας που είναι πολύ σημαντικό και εδώ είμαστε ξεκάθαροι πάλι ως Ελληνική Λύση. Όταν ο γονέας είναι επικίνδυνος για τη σωματική και ψυχική υγεία του παιδιού, η πολιτεία, κύριε Υπουργέ, πρέπει να δρα γρήγορα, άμεσα, αποτελεσματικά. Αυτός ο γονέας πρέπει να απομακρύνεται άμεσα από το παιδί. Η Ελληνική Λύση το έχει πει πολλές φορές σε όλους τους τόνους, το επαναλαμβάνουμε και σήμερα: Λέει όχι στις ποινές «χάδια», λέει όχι σε ποινές που επιβάλλονται αλλά δεν εκτίονται. Δεν εκτίονται οι ποινές αυτές. Είναι απαράδεκτο και επικίνδυνο να βλέπουμε τους εγκληματίες, που έχουν βρεθεί ένοχοι, να έχουν καταδικαστεί και λίγα χρόνια μετά να είναι πάλι έξω.

Ζητάμε ξανά και από το Βήμα αυτό για άλλη μία φορά σήμερα αυτοτροποποίηση ποινών και πραγματική έκτιση των ποινών. Σας θυμίζουμε, επίσης, για άλλη μια φορά να συμβάλλετε και εσείς στην πρόταση του Κυριάκου Βελόπουλου της Ελληνικής Λύσης για να αποζημιωθεί μια ελληνική οικογένεια, της Μυρτούς, που περνάει έναν γολγοθά, να προσληφθεί στη Βουλή, να βοηθήσουμε την οικογένεια αυτή. Τι περιμένετε; Βοηθήστε αυτήν την οικογένεια.

Κλείνοντας, επισημαίνω ότι πρέπει η πολιτεία, κύριε Υπουργέ, να στηρίξει ουσιαστικά την οικογένεια, να δώσει ευκαιρίες, κίνητρα, να δώσει προνόμια, διευκολύνσεις για να μπορέσει να ανταπεξέλθει στις δύσκολες συνθήκες, να δώσει πραγματικά κίνητρα για δημιουργία οικογένειας και όχι να μοιράζει τώρα κάποια ψίχουλα. Λύσαμε το δημογραφικό με δύο χιλιάρια στην πρώτη γέννα; Αυτό είναι; Τελείωσε; Τόσο απλά λύνεται το δημογραφικό, το τεράστιο αυτό πρόβλημα;

Συμμετείχα το Σάββατο σε μία συνάντηση, που είχαμε με τους τρίτεκνους και ρώτησαν οι άνθρωποι το αυτονόητο. Θεωρείτε ότι οι έχοντες τρία παιδιά είμαστε πολύτεκνοι; Τρία; Από δύο παιδιά και πάνω, λέει η Ελληνική Λύση, είναι πολύτεκνοι και πρέπει να τους στηρίξουμε.

Βέβαια, για την Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, απ' ό,τι βλέπουμε, λύση στο δημογραφικό και την υπογεννητικότητα είναι το «μπόλιασμα», όπως είχε πει και ο Πρωθυπουργός, με τους παράνομους μετανάστες, που έρχονται στη χώρα μας. Αυτό θέλετε και αυτός είναι ο στόχος σας. Το είπατε εδώ μέσα, δεν το λέμε εμείς, το ακούσαμε με τα αυτιά μας.

Έχουμε ξαναπεί πως το πρόβλημα της υπογεννητικότητας είναι πολύ σοβαρό, πρέπει να αντιμετωπιστεί με σοβαρότητα, με υπευθυνότητα, μακριά από ψηφοθηρικούς σκοπούς. Η Ελληνική Λύση θέλει να αναπαράξουμε το ελληνικό DNA και όχι το μεταλλαγμένο DNA. Η Ελληνική Λύση θέλει να φέρουμε τα παιδιά μας πίσω, εδώ στην Ελλάδα και να κάνουν εδώ τις οικογένειές τους. Η Ελληνική Λύση θέλει την ελληνική ορθόδοξη οικογένεια να πάρει τη θέση που της αξίζει στην Ελλάδα του αύριο. Και η Ελληνική Λύση θα το καταφέρει, όταν πάρει τη δική σας θέση και έρθει η ώρα να κυβερνήσει αυτόν τον τόπο.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Και εμείς ευχαριστούμε, κύριε Χίτη.

Καλείται στο Βήμα η ειδική αγορήτρια του ΜέΡΑ25 κ. Αγγελική Αδαμοπούλου.

Αμέσως μετά θα συζητηθεί η ένσταση αντισυνταγματικότητας που κατέθεσε το ΜέΡΑ25.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Κύριε Υπουργέ, το σημερινό νομοσχέδιο θα μπορούσε κάλλι-

στα να φέρει τον τίτλο «τα ευκόλως εννοούμενα». Και το λέω αυτό, διότι διαμαρτυρηθήκατε έντονα για το γεγονός ότι τόσο εμείς ως Αντιπολίτευση όσο και επιφανή στελέχη σας αναφέραμε ότι με αυτό το νομοσχέδιο πάτε ουσιαστικά να καθιερώσετε την υποχρεωτική συνεπιμέλεια και την εναλλασσόμενη κατοικία και είπατε ότι αυτό πουθενά δεν αναφέρεται στο νομοσχέδιο.

Πραγματικά, κύριε Υπουργέ, τέτοιου είδους επιχειρήματα, επειδή είναι αστεία και διασκεδαστικά, λογικό είναι να ακούγονται σε μία χαλαρή καφενειακή συζήτηση μεταξύ φίλων ή μεταξύ συμμαθητών στην αυλή ενός σχολείου, αλλά όταν μιλάμε για τόσο σοβαρά ζητήματα, τέτοιου είδους επιχειρήματα προσβάλλουν και τη σπουδαιότητα του ζητήματος, αλλά και τη νοημοσύνη μας.

Ξέρετε πάρα πολύ καλά ότι ένα νομοσχέδιο πάντα έχει μία συγκεκριμένη ηθική, έχει μία συγκεκριμένη πολιτική στόχευση. Τα ζητήματα τα οποία πάει να ρυθμίσει ο νόμος έχουν μία συγκεκριμένη πολιτική κατεύθυνση, έναν συγκεκριμένο προσανατολισμό.

Κατ' αρχάς, από τις διατάξεις διαφαίνεται ότι πάτε να θεσμοθετήσετε και την υποχρεωτική συνεπιμέλεια και την εναλλασσόμενη κατοικία, διότι σας είπαμε ότι αυτό το «εξίσου», που αναφέρεται δίπλα στην από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας είναι πάρα πολύ προβληματικό. Γιατί δεν το αντικαθιστάτε, εν πάση περιπτώσει, από το «ισότιμα»; Είναι προφανές ότι καθιερώνει την ισόχρονη, την εναλλασσόμενη, εν πάση περιπτώσει, κατοικία.

Αυτό το οποίο μας λέτε, αυτό το επιχείρημα ότι δεν αναφέρονται μέσα σε αυτό το νομοσχέδιο, είναι σαν να μας λέτε ότι αύριο, όταν ο κ. Χατζηδάκης φέρει τον εργασιακό όλεθρο με το νομοσχέδιο, που πρόκειται να συζητηθεί, θα πρέπει να διαμαρτυρηθεί, διότι πουθενά στο νομοσχέδιο δεν αναφέρονται οι λέξεις εργασιακή γαλέρα, εργασιακός μεσαίωνας, εργασιακός κλάδος ή όταν η κ. Κεραμής έρθει με ένα νομοσχέδιο και καταργήσει κάποια πανεπιστημιακά τμήματα, ναι, δεν θα αναφέρεται πουθενά στο νομοσχέδιο ότι καταλύεται η δημόσια δωρεάν εκπαίδευση ή όταν ο κ. Πέτσας μοίραζε στα μέσα μαζικής ενημέρωσης τα 20 εκατομμύρια ευρώ, ναι, πουθενά δεν έγραφε έναντι αντιτίμου υποστήριξης.

Αυτά τα επιχειρήματα δείχνουν ότι το Υπουργείο σας παραπαιεί και μαζί με εσάς παραπαιεί ολόκληρη τη κυβερνητική παράταξη. Και αυτά –επαναλαμβάνω– δεν σας τα είπαμε μόνο εμείς, σας τα είπαν και δικά σας στελέχη. Αν μάλιστα κάποιος, ο οποίος δεν έχει καμμία σχέση με την ελληνική πραγματικότητα, άκουγε τις δηλώσεις της κ. Γιαννάκου και της κ. Κεφαλογιάννη, θα έλεγε ότι δεν ανήκουν στο δικό σας κόμμα, στη δική σας παράταξη, ότι ανήκουν στην Αντιπολίτευση. Αυτό δείχνει μία αφορήτη, μία πραγματική μοναξιά του Υπουργείου, ενώ πραγματικά εντυπωσιακή ήταν και η απροθυμία των ίδιων των Βουλευτών της κυβέρνησης παράταξης να έρθουν από το Βήμα της Βουλής και να υποστηρίξουν αυτό το νομοσχέδιο, την ώρα που έπεφτε το απίστευτο, το ανελήγτο σφυροκόπημα από την Αντιπολίτευση.

Ακόμη και σήμερα μέτρησα ότι είναι γύρω στους τριάντα οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, που θα μιλήσουν για το νομοσχέδιο. Απ' αυτούς, οι δύο είναι κατά του νομοσχεδίου, άρα συνολικά θα μιλήσουν υπέρ του νομοσχεδίου είκοσι οκτώ. Αυτή η αμηχανία των ίδιων των Βουλευτών σας, κύριε Υπουργέ, δεν σας λέει κάτι;

Μας είπατε, επίσης, ως ένα άλλο επιχείρημα, ότι η επιτυχία του νομοσχεδίου διαφαίνεται από το πλήθος των σχολίων, που υπήρχαν στη δημόσια διαβούλευση. Δηλαδή, εσείς αξιολογείτε τον εαυτό σας και το νομοσχέδιο από την πληθώρα των σχολίων, θέλοντας να μας πείτε προφανώς ότι νομοσχέδια τα οποία θα έχουν λιγότερα σχόλια είναι χαμηλότερης ποιότητας ή χαμηλότερης στάθμης.

Μου δημιουργείται η απορία, λοιπόν: Πώς τόσο εσείς όσο και κάποιοι υπέρμαχοι αυτού του νομοσχεδίου, οι οποίοι μας κάνουν και επιθέσεις στο Facebook, έχετε μετρήσει τις δεκατέσσερις χιλιάδες σχόλια και έχετε δει ότι από τις δεκατέσσερις χιλιάδες τα περισσότερα είναι θετικά; Δηλαδή, θα έπρεπε να αφιερώσετε τουλάχιστον διακόσιες τριάντα ώρες για να κάνετε αυτή τη στατιστική καταγραφή.

Προφανώς, πρόκειται για σαθρά επιχειρήματα, όπως σαθρό είναι βεβαίως και το τεκμήριο του ενός τρίτου της επικοινωνίας, που καθιερώνετε. Ποτέ, μα ποτέ, καμμία σοβαρή έννομη τάξη δεν σκέφτηκε τόσο ευαίσθητα ζητήματα να τα ρυθμίσει με όρους μαθηματικής εξίσωσης, όπως είπε η κ. Γιαννάκου, με κλάσματα μέσα από τους νόμους. Ποτέ καμμία σοβαρή έννομη τάξη δεν σκέφτηκε να αντιμετωπίσει αυτά τα ζητήματα μέσα από την ηθική, μέσα από το κυνικό μάτι του Σολομώντα, με σολομώντειες λύσεις. Και πότε, βεβαίως, μία σοβαρή έννομη τάξη δεν σκέφτηκε να περάσει μέσα στο οικογενειακό δίκαιο τη μεθοδολογία του εμπράγματος, του ενοχικού και του κληρονομικού δικαίου.

Αντιμετωπίζετε τα παιδιά σαν να είναι αποκτήματα των γονέων, σαν να είναι τραπεζικοί λογαριασμοί, σαν να είναι διαμερίσματα, σαν να είναι χωράφια, τα οποία πρέπει οι γονείς να μοιράσουν. Η δε επιμέλεια και επικοινωνία είναι για εσάς σαν να είναι συμμετοχή στα αποκτήματα.

Δεν είναι έτσι. Τα παιδιά είναι αυτόνομες, είναι ανεξάρτητες, αυθύπαρκτες προσωπικότητες, με ιδιαίτερο ψυχισμό, με ιδιαίτερες ψυχοσυναισθηματικές ανάγκες, ζουν σε ιδιαίτερες συνθήκες και θα πρέπει να αντιμετωπίζονται πάνω από όλα εξατομικευμένα. Κι αυτό, πιστέψτε με, το αποκόμισα από τη διπλωματική μου εργασία, όταν έκανα μεταπτυχιακό στα ανθρώπινα δικαιώματα. Επειδή η διπλωματική μου εργασία είχε να κάνει με τα δικαιώματα του παιδιού, η κρατούσα θεωρία που υπάρχει στην επιστήμη είναι η θεωρία της βούλησης του παιδιού, ότι η γνώμη του παιδιού και η βούλησή του παιδιού θα πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν, όχι μόνο κατά τον καθορισμό των αναγκών του, αλλά και κατά τη διαμόρφωση των δικαιωμάτων του στην έννομη τάξη. Και ναι, τα παιδιά έχουν την ωριμότητα να ξέρουν πολύ καλύτερα από τον οποιοδήποτε ποιες είναι οι ανάγκες τους και ποιο είναι το συμφέρον τους και ποιο είναι το καλύτερο γι' αυτά. Ακόμη και αυτά που χειραγωγούνται, αντιλαμβάνονται, πάρα πολύ καλά, ποιος είναι ο κατάλληλος γονέας.

Γι' αυτό, λοιπόν, σας λέμε ότι η νοοτροπία που έχετε για τα παιδιά είναι ιδιοκτησιακή, είναι εγκληματική, έχετε πάρει από την αρχή πολύ στραβά όλο το θέμα και δυστυχώς είναι λανθασμένη όλη η κεντρική φιλοσοφία, το κεντρικό πνεύμα και η στόχευσή σας με αυτό το νομοσχέδιο.

Κύριε Υπουργέ, ενοχληθήκατε στην πρώτη συνεδρίαση επί της αρχής, όταν είπα ότι έχετε συστρατευθεί με κάποιες φωνές, οι οποίες ουσιαστικά τι κάνουν; Πρωθούν μέσα απ' αυτό το νομοσχέδιο την ατζέντα τους, στοχοποιούν και απειλούν δικαστές, απειλούν και «λασπολογούν» δικηγόρους και βεβαίως, έχουν ρίξει πάρα πολλά εκατομμύρια σε καμπάνιες και στο lobbying. Δεν περιμένετε, όμως, ότι ακριβώς το ίδιο θα σας έλεγαν και δικά σας στελέχη, ούτε θα περιμένετε ότι στο διαδίκτυο διακινούνται βίντεο με εκπροσώπους τέτοιων ομάδων, που υποστηρίζουν επί λέξει το εξής: «Όλη αυτή η Εταιρεία Οικογενειακού Δικαίου κατάλαβε ότι δεν μπορεί να κάνει τίποτα στον Τσίπρα μέσω δικηγόρων, μέσω gay και μέσω συλλογικότητων και τι έκαναν; Έριξαν το βαρύ πυροβολικό. Το βαρύ πυροβολικό ήταν ο κ. Γεραπετρίτης, ο Υπουργός Επικρατείας. Επιστρατεύτηκε, ώστε να δημιουργήσει αμφιβολία στον κ. Μητσotάκη σχετικά με την εναλλασσόμενη κατοικία. Το δεύτερο κομμάτι ήταν η γονική αποξένωση».

«Αυτό» –επί λέξει διαβάζω– «το πάλεψε πάρα πολύ ο κ. Τσίπρας σε τηλεδιάσκεψη που είχε με τον Υπουργό Επικρατείας και με τον κ. Μητσotάκη». «Παρά λίγο» –λέει– «το νομοσχέδιο να ακυρωθεί εντελώς. Και αυτό σας το λέω όχι από πληροφορία» –λέει αυτός που τα γράφει– «αλλά ήμουν σχεδόν μπροστά».

Θέλετε λοιπόν αυτό το νομοσχέδιο να κάνει την αρχή και να πάμε παρακάτω; Δηλαδή, κύριε Υπουργέ, ρωτάω το εξής. Βάζετε ενδιαφερόμενους αυτές τις ομάδες πίεσης, να είναι παρόντες σε συζητήσεις που έχετε με τον Πρωθυπουργό και τον Υπουργό Επικρατείας; Όταν κάνατε αυτές τις συναντήσεις, γνώριζαν ο Πρωθυπουργός και ο Υπουργός Επικρατείας ότι αυτοί ήταν παρόντες;

Σε αυτές τις συναντήσεις φέρατε την Εταιρεία Οικογενειακού Δικαίου; Φέρατε γυναικείες οργανώσεις; Καλέσατε τα μέλη της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, της οποίας το έργο το ακυρώσατε; Φέρατε κοινωνικούς λειτουργούς, παιδοψυχιάτρους να

ακούνε τι λέτε στον Υπουργό Επικρατείας και στον Πρωθυπουργό ή φέρατε μόνο εκείνους, που πιάνονται στα πράσα να παραδέχονται αυτό που λέμε και εμείς, ότι με αυτό το νομοσχέδιο πάτε να καθιερώσετε την εναλλασσόμενη κατοικία;

Και παρ' ό,τι ο κύριος που σας προανέφερα είπε ότι υποστηρίζετε με πάθος τη γονεϊκή αποξένωση, όταν τα ανέφερα εγώ, ενοχληθήκατε. Ενοχληθήκατε όταν σας είπα ότι πάτε να φέρετε ως μία κανονικότητα το σύνδρομο της γονεϊκής αποξένωσης, παρ' όλο που πρόκειται για μία ψευδοεπιστήμη άκρως επικίνδυνη, που καμμία επιστήμη δεν αναγνωρίζει ως διαγνωστικό εργαλείο. Ενοχληθήκατε όταν διάβασα στα μέλη της επιτροπής συγκεκριμένες δηλώσεις και αναφορές αυτού του θεωρητικού της ψευδοεπιστήμης, του Ρίτσαρντ Γκάρντνερ.

Θα καταθέσω σήμερα στα Πρακτικά αυτή τη δεκασέλιδη λίστα, που είχα πει, με δηλώσεις αυτού του ψυχιάτρου. Δεν θα επαναλάβω αυτά που είπα επί της αρχής. Θα πω κάποια άλλα πράγματα. Είχε πει λοιπόν ότι η παιδοφιλία μπορεί να ενισχύσει την επιβίωση του ανθρώπινου είδους, εξυπηρετώντας παραγωγικούς σκοπούς. «Η παιδοφιλία είναι μια διαδεδομένη και αποδεκτή πρακτική μεταξύ κυριολεκτικά δισεκατομμυρίων ανθρώπων».

Επιπλέον, ο Γκάρντνερ πιστεύει ότι πολλοί διαφορετικοί τύποι ανθρώπινης σεξουαλικής συμπεριφοράς, συμπεριλαμβανομένης της παιδεραστίας, του σεξουαλικού σαδισμού, της νεκροφιλίας, της ζωοφιλίας, της κοπροφιλίας μπορούν να αντιμετωπιστούν ως πρακτικές, οι οποίες έχουν ως αξία τη διαιώνιση του είδους. Η κοπροφιλία και η ζωοφιλία θα εξαλείψουν την υπογεννητικότητα, σύμφωνα με αυτόν τον κύριο. Δεν δικαιολογείται λοιπόν να αποκλειστούν από τον κατάλογο των λεγόμενων φυσικών μορφών ανθρώπινης σεξουαλικής συμπεριφοράς.

Ο Γκάρντνερ υποδεικνύει ότι τα παιδιά θέλουν να κάνουν σεξ με ενήλικες και μπορεί να τους αποπλανήσουν. Αν αποκαλυφθεί η σεξουαλική σχέση, το παιδί είναι πιθανό να φτιάξει τα γεγονότα έτσι ώστε ο ενήλικας να κατηγορηθεί για την εκκίνηση. Η σεξουαλική κακοποίηση δεν είναι απαραίτητα τραυματική, λέει. Ο καθοριστικός παράγοντας για το αν η σεξουαλική παρενόχληση θα είναι τραυματική για το παιδί είναι η κοινωνική στάση απέναντι σε αυτές τις συνευρσεις.

Κρατήστε το παιδί συνδεδεμένο με τον κακοποιό, έλεγε. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να λαμβάνεται, ώστε να μην αποξενώνεται το παιδί από τον γονέα που παρενοχλεί, διότι η απομάκρυνση ενός παιδοφιλικού γονέα από το σπίτι, πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη, αφού όλες οι απόπειρες θεραπείας της παιδεραστίας και η προσέγγιση με την οικογένεια αποδειχθούν μάταια. Πείτε στο παιδί ότι η σεξουαλική κακοποίηση από έναν πατέρα είναι φυσιολογική. Τίποτα δεν είναι καλό ούτε κακό. Η σκέψη είναι που το κάνει.

Ο Γκάρντνερ μάλιστα επιρρίπτει την ευθύνη της κακοποίησης του πατέρα προς το παιδί στη μητέρα, επειδή εκείνη δεν εκπληρώνει τις σεξουαλικές του επιθυμίες. Προτείνει λοιπόν οι θεραπευτές να βοηθήσουν τις μητέρες παιδιών θυμάτων ασέλλειας να εκπληρώσουν τις σεξουαλικές επιθυμίες των ανδρών. Ενθαρρύνετε την να μείνει με το σύζυγο. Κατηγορήστε αυτή και την κόρη της για τη σεξουαλική παρενόχληση από τον πατέρα.

Αυτά είναι κάποια από όλα όσα είπε. Θα τα καταθέσω στα Πρακτικά μαζί με το εξής. Υπάρχει πλούσια αρθρογραφία. Η Εθνική Ένωση Εισαγγελέων Αμερικής και το Εθνικό Κέντρο Δίωξης Παιδικής Κακοποίησης, σε ενημέρωση που έχει κάνει σε επιστημονικό περιοδικό, ξεκαθαρίζει πως η επίσημη θέση της Ένωσης Εισαγγελέων Αμερικής είναι κατά του συνδρόμου της γονεϊκής αποξένωσης.

Είναι μη αποδεδειγμένο. Μπορεί να απειλήσει την ακεραιότητα του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης, την ασφάλεια των κακοποιημένων παιδιών. Οι εισαγγελείς θα πρέπει να εκπαιδεύσουν τον εαυτό τους γι' αυτό το σύνδρομο και να είναι προετοιμασμένοι να απορρίψουν την αποδοχή του στο δικαστήριο. Σε περιπτώσεις όπου γίνεται αποδεκτή η μαρτυρία, είναι ευθύνη του εισαγγελέα να εκπαιδεύσει το δικαστή για τα μειονεκτήματα αυτής της θεωρίας και καταλήγουν ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει αναγνωρίσει, πως πρόκειται για μία ψευδοεπιστήμη, επιστημονικά βάσιμο σύνδρομο, που δεν πληροί τα αποδεικτικά

κριτήρια αποδεικτικότητας επιστημονικής μαρτυρίας.

Όταν δηλαδή υπάρχει ένας γονέας, η μητέρα για παράδειγμα η οποία αντιστέκεται σε τέτοιου είδους συμπεριφορές και έρχεται ο άλλος γονέας, ο κακοποιητικός να στοχοποιήσει και να ενοχοποιήσει τη μητέρα ότι, τάχα μου, πάσχει από το σύνδρομο της γονεϊκής αποξένωσης, αυτό το σύνδρομο δεν γίνεται αποδεκτό από το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Αμερικής.

Τα καταθέτω στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Αγγελική Αδαμοπούλου καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Και να δούμε λίγο τα συμπεράσματα σε σχέση με αυτό το νομοσχέδιο. Τι κάνετε; Σε γενικές γραμμές παίρνετε το παραδοσιακό παιδοκεντρικό μοντέλο, που διέπει το οικογενειακό δίκαιο και κάνετε αναστροφή σε ένα γονεοκεντρικό μοντέλο, το οποίο δεν δίνει βάση στο υπέρτερο συμφέρον του παιδιού.

Έρχεστε με τελείως αυθαίρετα κριτήρια, με αόριστες αναφορές, αλλά και με μία διφορούμενη γλώσσα να επιβάλλετε μία επιβλαβή συνθήκη για τα παιδιά. Παίρνετε εξ ορισμού διαφορετικές και πολύ σύνθετες περιπτώσεις και τις βάζετε στο ίδιο κρεβάτι του Προκρούστη και εμφανίζετε ως τάχα πρωτοπόρο και καινοτόμο ένα νομοσχέδιο το οποίο προβλέπει πράγματα που προβλέπει ήδη το ισχύον οικογενειακό δίκαιο.

Αντί, κύριε Υπουργέ, να προβλέψετε ένα συμπεριληπτικό και ολιστικό υπόδειγμα εξατομικευμένης διαχείρισης και ρύθμισης των οικογενειακών υποθέσεων, εσείς κάνετε μία οριζόντια ρύθμιση σαν να επιβάλλετε ένα ενιαίο ΦΠΑ σε προϊόντα. Το ερώτημα είναι με τι υπηρετείται πρωτίστως το συμφέρον του παιδιού; Με αυθαίρετα νομικά κριτήρια ή με την αρωγή από ειδικούς επιστήμονες, οι οποίοι θα αγκαλιάσουν την οικογένεια, θα αφουγκραστούν τις ανάγκες της και στη συνέχεια θα καταλήξουν στο καλύτερο δυνατό και για το παιδί και για τους γονείς;

Γι' αυτό σας είπα λοιπόν από την αρχή ότι είναι άλλη η στόχευσή σας. Εδώ έρχεται και κολλάει το «ευκόλως εννοούμενα», διότι όταν μας λέτε ότι αυτό, που θέλετε να πετύχετε ουσιαστικά μπορούν να σας το δώσουν τα ήδη υπάρχοντα εργαλεία του ισχύοντος νόμου, τότε δεν μας λέτε κάτι. Δεν μας λέτε την αλήθεια. Δεν μας λέτε τι ακριβώς υπηρετείτε.

Για παράδειγμα, μας λέτε ότι δεν καθιερώνετε την εναλλασσόμενη κατοικία, όταν ουσιαστικά ανοίγετε διάπλατα την πόρτα στην εναλλασσόμενη κατοικία. Λέτε ότι δεν θα οδηγήσετε στην απορρύθμιση του παιδιού, όταν τελικά εκεί θα οδηγήσετε. Μιλάτε για το παιδί χωρίς να έχετε την παραμικρή αγωνία για το παιδί. Μιλάτε στεγνά για το παιδί. Ο μεγάλος σας καημός προφανώς δεν είναι το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού, είναι τα συμφέροντα των ολίγων.

Στρώνετε το δρόμο για ένα απορρυθμισμένο παιδί, το οποίο θα γίνει μπαλάκι μεταξύ δύο γονιών, θα γαλοχηθεί με τη νοοτροπία ουσιαστικά ότι υπάρχουν δύο γονείς. Υπάρχει ο φορτικός γονέας της καθημερινότητας και ο χαλαρός διασκεδαστικός γονέας του σαββατοκύριακου. Κι αυτό γιατί; Ας μη γελιόμαστε, η μαμά είναι αυτή η οποία θα αναλαμβάνει την καθημερινότητα, θα αναλαμβάνει ως εργαζόμενη, ως τροφός, ως νοικοκυρά και θα απορροφά τις καθημερινές εντάσεις της καθημερινότητας του παιδιού και θα έρχεται ο πατέρας, ο χαλαρός, ο διασκεδαστικός ο οποίος θα είναι μόνο για το σαββατοκύριακο, ο χαρούμενος.

Έτσι, λοιπόν, πάτε ουσιαστικά παγιωμένες καταστάσεις να τις οδηγήσετε σε μία δικαστική επανεξέταση. Θα αυξηθούν οι ενδοοικογενειακές συγκρούσεις και αυτό θα έχει οδυνηρές συνέπειες, πρώτα από όλα για τα παιδιά. Το χειρότερο όμως από όλα είναι ότι ακυρώνετε μονοκονδυλιά τα διαρκή και πάγια αιτήματα του οικογενειακού δικαίου, τα κενά του οικογενειακού δικαίου, διότι δεν βλέπουμε πουθενά ρυθμίσεις, που προωθούν την επιτάχυνση της δικαιοσύνης, την επιτάχυνση απονομής της δικαιοσύνης στις οικογενειακές υποθέσεις. Προφανώς η επιτάχυνση σας αφορά μόνο όταν είναι να βγάλετε στο σφυρί ένα σπίτι.

Δεν προβλέπετε πουθενά στελέχωση ενός μηχανισμού υποστήριξης, που θα συνεπικουρεί τον οικογενειακό δικαστή στον ρόλο του. Δεν προβλέπετε ούτε οικογενειακά δικαστήρια δηλαδή, όπως σας είπαμε, αλλά ούτε και έναν μηχανισμό από κοι-

νωνικές δομές μέριμνας, οι οποίες θα παρέχουν συμβουλευτική και στα παιδιά και στους γονείς. Εν ολίγοις, δηλαδή, δεν προβλέπεται στοχευμένες επιχειρησιακές πρωτοβουλίες, που έχει ανάγκη και το παιδί, αλλά και η οικογένεια ολόκληρη.

Αυτό το οποίο επιλέξατε είναι να δείτε με προχειρότητα ζητήματα και στο τέλος το νομοσχέδιό σας να προκαλέσει πάρα πολλά προβλήματα, γιατί έχετε αποφασίσει να προσδεθείτε στο άρμα συγκεκριμένων συμφερόντων που έχουν πληρώσει κυριολεκτικά εκατομμύρια για τη διαφήμιση και το «lobbying» που σας κάνουν. Προφανώς οι «λομπιστές» έχουν πολύ μεγαλύτερη αξία για εσάς από τα παιδιά μας.

Τελειώνοντας, καλώ, λοιπόν, όλους τους συναδέλφους από όλες τις παρατάξεις να σκεφτούν πάρα πολύ καλά τι θα ψηφίσουν, διότι σήμερα, κύριε Υπουργέ και όσοι τελικά υπερψηφίσετε αυτό το νομοσχέδιο, βάζετε τη σφραγίδα σας σε ένα κοινωνικό έγκλημα το οποίο θα δημιουργήσει έναν «στρατό» από κακοποιημένα παιδιά, από παιδιά απορυσθμισμένα, από παιδιά ψυχοσυναισθηματικά διαταραγμένα, έναν «στρατό» από κακοποιητικούς γονείς οι οποίοι θα βρουν την ευκαιρία να βγάλουν όλη την αρρώστια τους πάνω στα παιδιά.

Καλώ, λοιπόν, να βάλουμε πάνω απ' όλα το συμφέρον των παιδιών, την ψυχοσυναισθηματική τους υγεία πάνω από τις κομματικές γραμμές και από τα κομματικά συμφέροντα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΜΕΡΑ25)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ, κυρία Αδαμοπούλου.

Και τώρα περνάμε στη συζήτηση για την ένσταση αντισυνταγματικότητας, που κατέθεσε η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΜΕΡΑ25 στα άρθρα 5 και 13 του σχεδίου νόμου που συζητάμε σήμερα, σύμφωνα με το άρθρο 100 του Κανονισμού της Βουλής.

Όσον αφορά το τι παραβιάζεται, θα μας το πει ο λέγων και Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΜΕΡΑ25 κ. Κλέων Γρηγοριάδης. Ορίστε, κύριε Γρηγοριάδη, έχετε τον λόγο.

ΚΛΕΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητέ κύριε Πρόεδρε, κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Συντάγματός μας, η οικογένεια ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του κράτους μας. Το κράτος μεριμνά, επομένως, για τη διασφάλιση συνθηκών αξιοπρεπούς διαβίωσης όλων των πολιτών μέσω ενός συστήματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, όπως ορίζει ο νόμος.

Δεύτερον, οι πολύτεκνες οικογένειες, οι ανάπηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, τα θύματα πολέμου, οι χήρες και οι ορφανά παιδιά που έπεσαν σε πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη σωματική και πνευματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το κράτος.

Τρίτον, το κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητάς, του γήρατος, της αναπηρίας και την περίθαλψη των απόρων.

Επίσης, τέταρτον, η απόκτηση κατοικίας από αυτούς, που τη στερούνται ή που στεγάζονται ανεπαρκώς αποτελεί αντικείμενο ειδικής φροντίδας του κράτους μας και, πέμπτον, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής, καθώς και η λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων αποτελούν επίσης υποχρέωση του κράτους.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του Συντάγματός μας, ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας μας.

Επιπροσθέτως, το άρθρο 5 παράγραφος 1 του Συντάγματός ορίζει ότι πρώτον, καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στη κοινωνική οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη.

Επιπλέον, στο άρθρο 25 παράγραφος 1, εδάφιο γ του Συντάγματός μας ορίζεται ότι τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών -και εδώ είναι η σημαντική λεπτομέρεια- στις οποίες προσιδιάζουν. Αυτή είναι η γνωστή, σε εσάς πιο πολύ απ' ό,τι σε εμένα φαντάζομαι, αρχή της τριτενέργειας.

Τέλος, το άρθρο 28 παράγραφος 1 του Συντάγματός μας ορίζει ότι οι γενικά παραδεδομένοι κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, καθώς και όλες οι διεθνείς συμβάσεις από την επικύρωσή τους με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ, σύμφωνα με τους όρους της καθεμιάς, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού Ελληνικού Δικαίου και υπερισχύουν μάλιστα από κάθε άλλη αντίθετη σε αυτές διάταξη νόμου.

Οι ανωτέρω συνταγματικές διατάξεις, ξέρετε, κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ και κυρίες και κύριοι Βουλευτές, δεν είναι απλώς κατευθυντήριες, κατά τη γνώμη μας, δεν είναι απλώς απλές προγραμματικές διακηρύξεις υπό τη μορφή κάποιου ευχολογίου, αλλά αποτελούν επιτακτικούς κανόνες του δικαίου μας. Το δικαίωμα, δηλαδή, για την προστασία της παιδικής ηλικίας συνιστά και εγγύηση θεσμού. Ο κοινός νομοθέτης οφείλει, συνεπώς, να θεσπίσει ρυθμίσεις, που είναι κατάλληλες και αναγκαίες για την προστασία της παιδικής ηλικίας.

Ωστόσο, με θλίψη, κύριε Πρόεδρε, για μία ακόμα φορά αντιλαμβανόμαστε ότι διατάξεις, που εισάγονται από το υπό κρίση νομοσχέδιο παραβιάζουν κατάφωρα συνταγματικές κατοχυρωμένα δικαιώματα και μάλιστα των νεότερων, των νεοτάτων πολιτών μας, που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας και προσοχής, αδιαφορώντας πλήρως για το πραγματικό συμφέρον τους με μοναδικό σκοπό να εξυπηρετηθούν συγκεκριμένα «πελατειακά» συμφέροντα.

Συγκεκριμένα, στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 5 του παρόντος σχεδίου νόμου, που συζητάμε σήμερα προβλέπονται τα εξής, διαβάζω επί λέξει: «Στο βέλτιστο συμφέρον του τέκνου, που εξυπηρετείται...» -σύμφωνα με το σκεπτικό του νομοσχεδίου σας, κύριε Υπουργέ- «...ιδίως από την ουσιαστική συμμετοχή και των δύο γονέων στην ανατροφή και φροντίδα του, καθώς επίσης και από την αποτροπή διάρρηξης των σχέσεων του με καθένα από αυτούς, πρέπει να αποβλέπει και η απόφαση του δικαστηρίου, όταν αποφασίζει σχετικά με την ανάθεση της γονικής μέριμνας ή με τον τρόπο άσκησης της». Πρέπει, δηλαδή, και το δικαστήριο να αποβλέπει σε αυτό.

Και συνεχίζει: «Η απόφαση του δικαστηρίου συνεκτιμά παραμέτρους...-εσεις το λέτε αυτό, δηλαδή ο νόμος σας- «...όπως την ικανότητα και πρόθεση καθενός εκ των γονέων να σεβαστεί τα δικαιώματα του άλλου, τη συμπεριφορά κάθε γονέα κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα και τη συμμόρφωσή του με τις νόμιμες υποχρεώσεις του, δικαστικές αποφάσεις, εισαγγελικές διατάξεις και προηγούμενες συμφωνίες, που είχε συνάψει με τον άλλο γονέα και αφορούν το τέκνο».

Εν προκειμένω, ο νομοθέτης παραβλέποντας το πραγματικό συμφέρον του τέκνου, όπως αυτό ορίζεται από τις διατάξεις των άρθρων 21 παράγραφος 1, του άρθρου 2 παράγραφος 1 και του άρθρου 5 παράγραφος 1, όπως και του άρθρου 25 του Συντάγματός μας, καθώς επίσης και των διεθνών συμβάσεων που η χώρα μας έχει επικυρώσει και εφαρμόζει, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Συντάγματός και δεν είναι άλλο από την ελεύθερη και αξιοπρεπή διαβίωση και διαμόρφωση της προσωπικότητας, θεωρεί εκ προοιμίου ως προς το συμφέρον του τέκνου την ουσιαστική συμμετοχή και των δύο γονέων στην ανατροφή και τη φροντίδα του, καθώς επίσης και την αποτροπή διάρρηξης των σχέσεων του με καθέναν από αυτούς, θέτοντας κριτήρια, που ουδεμία σχέση έχουν με το συμφέρον του τέκνου, αλλά στην πραγματικότητα προσπαθούν να προστατέψουν τα συμφέροντα των ενήλικων γονέων του.

Όμως, κατ' αυτόν τον τρόπο παραβιάζονται τόσο οι διεθνείς συνθήκες, που αφορούν στην προστασία των παιδιών, όσο και οι διατάξεις των προαναφερόμενων άρθρων του Συντάγματος.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Θα τελειώσω γρήγορα, κύριε Πρόεδρε. Αν έχετε την καλосύνη, δώστε μου ακόμα ένα λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Συνεχίστε, κύριε Γρηγοριάδη.

ΚΛΕΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Στο άρθρο 13 του νομοσχεδίου σας ο κατ' ουσίαν αυθαίρετος χρονικός προσδιορισμός της επικοινωνίας στο 1/3 είναι ποσοστό που θυμίζει -και είναι ενδεικτικό, κατά τη γνώμη μας, των προθέ-

σεων του νομοσχεδίου σας, κύριε Υπουργέ- την κατά τεκμήριο συμμετοχή στα αποκτήματα ενός γάμου, ενώ βεβαίως προφανέστατα το τέκνο δεν είναι απόκτημα, καθώς ένα ανθρώπινο πλάσμα, κάθε ανθρώπινο πλάσμα δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αποτελεί απόκτημα. Πέραν της προφανέστατης ασάφειας και της ελαστικότητας που διαθέτει, σε συνδυασμό με την απαίτηση του νομοθέτη της σύμφωνης γνώμης ή της δικαστικής απόφασης, που απαιτείται να έχει ο γονέας που ασκεί την επιμέλεια προκειμένου να αλλάξει κατοικία, παραβλέπονται πλήρως οι ανάγκες του παιδιού, αφού θεμέλιο της ανάπτυξης του παιδιού δεν είναι άλλο από τη σταθερότητα και στο εξωτερικό περιβάλλον, στο σπίτι, στο σχολείο, στις συντροφίες, στο παιχνίδι κ.λπ.. Επίσης, αποτελεί ανατίρητο γεγονός ότι οι συνεχόμενες μεταβολές στο περιβάλλον διαβίωσης προκαλούν άγχος και ανασφάλεια, ιδίως στα μικρά παιδιά, αλλά και στους εφήβους.

Με αυτόν τον τρόπο ως προς το παιδί παραβιάζονται κατάφωρα οι διατάξεις των άρθρων 2 παράγραφος 1, του άρθρου 5 παράγραφος 1, 25 παράγραφος 1 εδάφιο γ και 28 του Συντάγματος μας, ενώ ως προς τον γονέα, που χρειάζεται έγγραφη συναίνεση ή δικαστική απόφαση για τη μεταβολή της κατοικίας του, παραβιάζονται οι διατάξεις των άρθρων 2 παράγραφος 1, του άρθρου 4 παράγραφος 1 και του άρθρου 5 παράγραφος 1.

Τέλος, σε ό,τι αφορά τον εξαναγκασμό στη συνεργασία μεταξύ των δύο γονέων, που τονίζεται με κάθε ευκαιρία και σε κάθε άρθρο του νομοσχεδίου, οφείλουμε να τονίσουμε ότι δεν μπορεί κανένας νόμος να εξειδικεύσει ποιο είναι το καλύτερο για την κάθε οικογένεια ξεχωριστά, για την κάθε γυναίκα και το κάθε παιδί. Αυτό θα πρέπει να είναι αυταπόδεικτα και αυτονόητα το έργο του δικαστή και η υποκατάστασή του από τον νόμο με ποσοτικές έννοιες, όπως επιχειρείται με το νομοσχέδιο σας, είναι εντελώς αντισυνταγματική.

Σε κάθε περίπτωση, το νομοσχέδιο «εργαλειοποιεί» τα παιδιά και θέτει σε περισσότερο κίνδυνο την κατάσταση της ισότητας των φύλων και της οικιακής ειρήνης, που τις έχουν πάρα πολύ μεγάλη ανάγκη τα παιδιά.

Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε, για τη μικρή ανοχή.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΜέΡΑ25)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Γρηγοριάδη.

Και τώρα πάμε στον «αντιλέγων», στη Νέα Δημοκρατία και τον λόγο έχει η κ. Άννα Μάνη - Παπαδημητρίου, που είναι και η εισηγήτρια του νομοσχεδίου.

Ορίστε, κυρία Παπαδημητρίου, έχετε τον λόγο για πέντε λεπτά.

ANNA MANH - ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Θα μιλήσω από τη θέση μου, γιατί θα είμαι σύντομη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΜέΡΑ25 η υπό συζήτηση ένσταση αντισυνταγματικότητας, μία ένσταση η οποία προφανώς έγινε μόνο για πολιτικο-επικοινωνιακούς λόγους, καθώς σε αυτήν δεν υπάρχει καμία ορθή νομική βάση.

Σαφώς είναι δικαίωμα και των κομμάτων και των συναδέλφων να καταθέτουν ενστάσεις αντισυνταγματικότητας, όταν όμως πράγματι διατάξεις νομοσχεδίων οι οποίες δεν είναι σε συμφωνία με το Σύνταγμά μας. Διότι η αντίθεση και μόνο των κομμάτων σε νομοσχέδια δεν μπορεί άκριτα να καταλήγει σε ενστάσεις αντισυνταγματικότητας.

Έτσι και η σημερινή ένσταση αντισυνταγματικότητας, που κατέθεσε η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΜέΡΑ25 είναι παντελώς αβάσιμη και αόριστη. Η απλή παράθεση λίστας των συνταγματικών διατάξεων, που περιέχει και η εν συνεχεία η απλή αναφορά των διατάξεων του νομοσχεδίου με τις οποίες η Κοινοβουλευτική Ομάδα διαφωνεί, χωρίς όμως να υπάρχει επαρκής αιτιολογία, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να τεκμηριώσει νομικά την ένσταση της αντισυνταγματικότητας.

Ειδικότερα μάλιστα, γίνεται και εσφαλμένη επίκληση διατάξεων. Και θα είναι συγκεκριμένη. Γίνεται επίκληση της γενικής διάταξης του άρθρου 5 του Συντάγματος, το οποίο αναφέρεται στην ελεύθερη ανάπτυξη προσωπικότητας του ατόμου και στη συνέχεια γίνεται επίκληση της ειδικότερης διάταξης του άρθρου 21, που αναφέρεται στην υποχρέωση του κράτους για την προ-

στασία της οικογένειας και της παιδικής ηλικίας. Δεν μπορεί, όμως, όταν επικαλούμαστε την ειδική διάταξη να επικαλούμαστε και τη γενική διάταξη του Συντάγματος. Ας καταλήξετε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ποια είναι η νομική βάση της ενστάσεώς σας.

Επίσης, στη συνέχεια γίνεται επίκληση της αρχής της τριτενέργειας. Αυτή, όμως, η αρχή της τριτενέργειας που θέτετε, πέραν του γεγονότος ότι δεν μπορεί να είναι γενική, αλλά μόνο στις περιπτώσεις στις οποίες προσιδιάζει, δεν εξηγείτε στην προκειμένη περίπτωση πώς προσιδιάζει η αρχή της τριτενέργειας.

Περαιτέρω, καμία υποκατάσταση, όπως επικαλείστε, του δικαστή δεν υπάρχει, καθώς από καταβολής της έννομης τάξης ο νομοθέτης είναι αυτός, που θέτει το πλαίσιο κι ο δικαστής το προσαρμόζει στην εκάστοτε περίπτωση, άρθρο 26 του Συντάγματος περί διάκρισης των εξουσιών.

Εξάλλου, από κανένα σημείο του νομοσχεδίου δεν προκύπτει η υποχρεωτικότητα των διατάξεών του.

Κλείνοντας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πέραν του ότι στην έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας δεν γίνεται πουθενά αναφορά για αντισυνταγματικότητα των διατάξεων, η ένστασή σας είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα άκριτης και αόριστης παράθεσης συνταγματικών διατάξεων χωρίς ειρμό. Αντιλαμβάνομαι την πολιτική σας στόχευση, αλλά θα ήταν ορθό να μην εμπλέκετε το Σύνταγμα απλά για λόγους εντυπώσεων.

Ζητώ την απόρριψη της ένστασης αντισυνταγματικότητας.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ, κυρία Παπαδημητρίου.

Πάμε στις Κοινοβουλευτικές Ομάδες και πρώτα στην Ελληνική Λύση και στον κ. Αντώνη Μυλωνάκη. Όσοι θέλετε μπορείτε να μιλήσετε και από τη θέση σας, όπως η κ. Μάνη - Παπαδημητρίου.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα δείτε ότι καθ' όλη τη διάρκεια της συζήτησης σε αυτό το νομοσχέδιο ενστάσεις έχουν όχι μόνο οι Βουλευτές, αλλά πιστεύω ότι διαβάσατε και την έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής η οποία έχει πολλές ενστάσεις.

Πιστεύουμε ότι δεν λύνει προβλήματα. Αντίθετα, μεγαλώνει τα ήδη υπάρχοντα προβλήματα. Δεν είναι τυχαίες οι ενστάσεις έμπειρων Βουλευτών της Νέας Δημοκρατίας, και αναφέρομαι επειδή τη βλέπω μπροστά μου στην αξιότιμη κ. Γιαννάκου, η οποία ξέρει πόσο την εκτιμώ. Διάβασα προσεκτικά αυτά τα οποία έβαλε στις ενστάσεις, στις δέκα παρατηρήσεις της και νομίζω ότι πολλές από αυτές θα έπρεπε να τις έχετε λάβει σοβαρά υπ' όψιν. Αυτά θα τα πούμε, όμως, κατά τη διάρκεια της ομιλίας μου, γιατί για το νομοσχέδιο αναφέρθηκε ο ειδικός αγορητής της Ελληνικής Λύσης ο Κώστας Χήτας.

Θέλω να πω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι ο καθένας που μας ακούει αυτή τη στιγμή, ακούει για συνεπιμέλεια, ακούει για γονική μέριμνα, δεν καταλαβαίνει τίποτα αν δεν είναι δικηγόρος. Νομικά, κι εμάς μας τα εξήγησαν ορισμένοι. Δεν είστε δικηγόρος, όπως δεν είμαι και εγώ. Δεν είμαστε, γι' αυτό μας τα εξηγούν οι δικοί μας οι άνθρωποι, οι νομικοί.

Πρέπει να ξεχωρίσουμε τους όρους τι σημαίνει επιμέλεια και τι σημαίνει γονική μέριμνα. Όσον αφορά την επιμέλεια, ο γονέας ο οποίος αναλαμβάνει την επιμέλεια του ανήλικου δύναται να αποφασίσει για κάθε ζήτημα, που άπτεται της ψυχικής και σωματικής ανάπτυξης του ανήλικου τέκνου. Ζητήματα επιμέλειας αποτελούν ενδεικτικά η ένδυση, η υπόδηση, η τροφή, η στέγη του σπιτιού, η φροντίδα της υγείας του, ο τακτικός έλεγχος της κατάστασης υγείας του, η επιλογή του γιατρού και ορισμένα άλλα.

Το νομοσχέδιο σε άλλα σημεία μιλάει για επιμέλεια και σε άλλα σημεία για γονική μέριμνα. Για παράδειγμα δεν αναφέρεται στην πατρότητα, στη μητρότητα. Και θα πω στον κ. Γρηγοριάδη και θα σας αποδείξω ότι σε άλλο σημείο θα μπορούσε να συζητηθεί η ένσταση αντισυνταγματικότητας, όχι σε αυτό που κάνατε, το οποίο ουσιαστικά δεν τεκμηριώνει ένσταση αντισυνταγματικότητας.

Η γονική μέριμνα αφορά τα σοβαρά θέματα, που δεν αφορούν

στην καθημερινή φροντίδα του παιδιού, ανήκουν στο πεδίο άσκησης της γονικής μέριμνας η οποία ασκείται και από τους δύο γονείς. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η επιλογή θρησκείας, η υποβολή σε σοβαρή χειρουργική επέμβαση, η ονοματοδοσία αποτελούν ζητήματα γονικής μέριμνας. Αυτά λένε τα νομικά ή νομικίστικα αν θέλετε.

Πάντως, να πάμε τώρα στην ένσταση αντισυνταγματικότητας που κατέθεσε το ΜέΡΑ25 στα άρθρα 5 και 13 του παρόντος σχεδίου νόμου. Εγώ νομίζω -και νομίζω ότι δεν έχουμε άδικο σαν Ελληνική Λύση- ότι θα μπορούσατε να αναφερθείτε σε άλλο άρθρο. Αναφερθήκατε στο άρθρο 5, παράγραφος 2. Εκεί είναι για σας η ένσταση αντισυνταγματικότητας για το άρθρο 5. Δεν είναι ολόκληρο το άρθρο 5, αν δεν κάνω λάθος, κύριε Γρηγοριάδη. Το άρθρο 5, παράγραφος 2, λοιπόν, όπως αναφερθήκατε κι εσείς προηγουμένως, δεν τεκμηριώνει ένσταση αντισυνταγματικότητας.

Αντίθετα, τεκμηριώνει ένσταση αντισυνταγματικότητας το άρθρο 5, παράγραφος 3, η οποία τι λέει -προσέξτε- βάσει του άρθρου 21 του Συντάγματος; Επειδή σ' αυτό αναφέρεστε. Αφήστε αν το Σύνταγμα το έχουμε κάνει κουρελόχαρτο. Εν πάση περιπτώσει, θα το συζητήσουμε. Λέει το άρθρο 5, παράγραφος 3 του σχεδίου νόμου του Υπουργού: «Η απόφαση του δικαστηρίου πρέπει επίσης να σεβεται την ισότητα μεταξύ των γονέων, να μην κάνει διακρίσεις εξαιτίας του φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της φυλής, της γλώσσας, της ιθαγένειας».

Δηλαδή, κύριε Γρηγοριάδη, αυτό που λέει το άρθρο 21, παράγραφος 1 και 5 του Συντάγματος «...η οικογένεια ως θεμέλιο συντήρησης και προαγωγής του έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα...». Να το, αν θέλαμε να στηρίξουμε κάτι και να συζητήσουμε για αντισυνταγματικότητα. Μιλάει για μητρότητα. Το άρθρο 5 παράγραφος 3 του σχεδίου νόμου του κ. Υπουργού δεν μιλά για μητρότητα πλέον. Καταλάβατε; Το καταλάβατε πιστεύω. Γιατί να σας πω κάτι; Είστε πατέρας. Κι εδώ μέσα επικαλούμαι τη λογική. Είμαστε γονείς. Άλλοι είναι πατεράδες, άλλες είναι μανάδες. Πώς θα σας φαινόταν, κύριε Γρηγοριάδη, εάν είχατε χωρίσει -ω μη γένοιτο- δεν ξέρω αν έχετε χωρίσει..

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Εμείς κορίτσι έχουμε και το αγαπάμε.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ: Άλλο θέλω να πω. Γιατί κι εγώ έχω χωρίσει, κύριε Πλεύρη, και δεν είχα κανένα πρόβλημα. Θα πάω στον κ. Πλεύρη τώρα, γιατί νομίζει ότι είμαι σαν τον κ. Γεωργιάδη που λέει μπάφο από τη μια μεριά «όχι» και μπάφο από την άλλη «ναι».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Κύριε Πλεύρη, σας παρακαλώ. Συνεχίστε, κύριε Μυλωνάκη.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ: Σκεφτείτε ότι είχατε χωρίσει, λοιπόν, και πήγαμε το παιδάκι σας πέντε χρονών στη μαμά του κι ερχόταν πίσω και σας ρωτούσε: Καλά, η μαμά μου γιατί κοιμάται με την κ. Χρύσα; Τι θα του λέγατε;

Αυτό είναι το πρόβλημα! Αυτό δεν προβλέπει το Σύνταγμα. Γιατί μιλάει για μητρότητα και πατρότητα. Δεν μιλάει για ομοφυλοφιλία, τον Κώστα και τον Μπάμπη μαζί να κοιμούνται και να γυρνάει μετά στη μαμά και να λέει το παιδάκι των πέντε χρονών, κύριε Πλεύρη, αν θέλετε να τα κάνουμε λιανά τα πράγματα, όπως τα λέει η κοινωνία, καλά, μαμά, εγώ πήγα στο μπαμπά μου κι αυτός κοιμόταν με τον Κώστα. Αυτά λέει το παιδί. Αυτό είναι το αντισυνταγματικό. Γιατί το Σύνταγμα μιλάει για πατρότητα και μητρότητα.

Και να σας πω και κάτι άλλο; Στο άρθρο 21 του Συντάγματος, παράγραφος 5 λέει: «Ο σχεδιασμός και η δημοκρατική πολιτική, καθώς και η λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων αποτελεί υποχρέωση του κράτους».

Ποια δημογραφική πολιτική θα κάνεις όταν μιλάς για ίδιου φύλου ανδρόγυνα; Δηλαδή, οι δύο άνδρες θα γεννήσουν μαζί; Εκτός αν έχει τη δυνατότητα κάποιος άνδρας να γεννάει και δεν το ξέρουμε.

Αυτά είναι τα θέματα, κύριε Πλεύρη.

Αυτά πρέπει να κοιτάξει η Νέα Δημοκρατία, κύριε Υπουργέ,...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Κύριε Μυλωνάκη, σας παρακαλώ...

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ: ...και όχι να γίνετε πιο Αριστεροί από τους Αριστερούς, ψευτοπροοδευτικοί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): ...για την αίτηση αντισυνταγματικότητας.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ: Αυτά λέει η κοινωνία.

(Θόρυβος από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Γελάτε!

Άρα, κατά την Ελληνική Λύση, κύριοι του ΜέΡΑ25,...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ολοκληρώστε, κύριε Μυλωνάκη.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ: Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε. Τα είπα απλά, για να τα καταλάβει η κοινωνία. Γιατί ακούει για συνεπιμέλειες, ακούει για γονικές μέριμνες και δεν καταλαβαίνει τίποτα. Τα ίδια προβλήματα η μάνα με τον πατέρα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Δεν είπα το αντίθετο. Να ολοκληρώσετε είπα.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ: Η Ελληνική Λύση καταψηφίζει την ένσταση αντισυνταγματικότητας που κατέθεσε το ΜέΡΑ25 για τα άρθρα 5 παράγραφος 2 και 13 του σχεδίου νόμου. Δεν τεκμηριώνεται νομικά.

Τα υπόλοιπα κατά την ομιλία μου σαν Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Ελληνικής Λύσης.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Σας ευχαριστούμε πολύ, κύριε Μυλωνάκη.

Τον λόγο έχει η ειδική αγορήτρια του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, κ. Μαρία Κομνηνάκη.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΜΝΗΝΑΚΑ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Οι παρατηρήσεις που καταθέτει το ΜέΡΑ25 για τις συγκεκριμένες διατάξεις του νομοσχεδίου στην πρόταση αντισυνταγματικότητας, ευσταθούν μεν σε πολλά ζητήματα -μιλάμε για προβληματικές διατάξεις, για τις οποίες και εμείς κάναμε κριτική στην αρχική μας τοποθέτηση- ωστόσο αφορούν την ουσία των διατάξεων, την ουσία του νομοσχεδίου και δεν συνδέονται, ουσιαστικά, με τις γενικές συνταγματικές διατάξεις που επικαλείται η πρόταση.

Είναι ορθό -ασκήσαμε την ίδια κριτική- το ζήτημα του μαχητού τεκμηρίου του 1/3, ότι, ουσιαστικά, δημιουργεί προβλήματα, ότι δεν βοηθάει στην ουσιαστική κατανομή, στην ουσιαστική άσκηση της γονικής μέριμνας από τους γονείς, ότι δημιουργεί, ουσιαστικά, μεγαλύτερα προβλήματα απ' ό,τι επιχειρεί να λύσει. Συμφωνούμε ότι τα ζητήματα του συμφέροντος του παιδιού δεν λύνονται με τις διατάξεις που προβλέπει το νομοσχέδιο, όταν, μάλιστα, θεωρείται ατομική υπόθεση των δύο γονιών η ρύθμιση και η προστασία αυτών των ζητημάτων και δεν υπάρχει καμμία πρόνοια για την ουσιαστική στήριξη της οικογένειας με κρατικές δομές, με οικονομικά μέτρα στήριξης τους, όταν διαχρονικά οι κυβερνήσεις εναποθέτουν αποκλειστικά το οικονομικό βάρος της ανατροφής του παιδιού σε άνεργους, κακοπληρωμένους γονείς χωρίς την παραμικρή πρόνοια για την οικονομική ενίσχυσή τους. Συμφωνούμε, δηλαδή, στις παρατηρήσεις αυτές που γίνονται, ωστόσο αυτές οι παρατηρήσεις αφορούν την ουσία της πολιτικής, που εφαρμόζει η Κυβέρνηση.

Κάναμε αναλυτική κριτική -και κάνουμε με κάθε ευκαιρία- στα ζητήματα αυτά. Δεν συνδέονται, δεν αφορούν αυτή την επικαλούμενη συνταγματική προστασία. Για εμάς, εξάλλου, είναι ξεκάθαρο ότι αυτή η επίκληση της ισότητας των φύλων των δύο γονέων, που γίνεται τόσο από τη μεριά της Κυβέρνησης στο νομοσχέδιο, όσο και από τη μεριά εκείνων, που ισχυρίζονται ότι δεν προστατεύεται με τις συγκεκριμένες διατάξεις, δεν είναι παρά μια τυπική ισότητα, γιατί στην πραγματική ζωή η ανισοτιμία ζει και βασιλεύει. Το ίδιο ισχύει και για πολλές άλλες διατάξεις, που περιλαμβάνονται δήθεν στα διάφορα νομοσχέδια για την τυπική ισότητα μεταξύ των πολιτών σε μια κοινωνία που διατηρεί και αναπαράγει τις κοινωνικές ανισότητες.

Από αυτήν την άποψη, δεν θα συμμετάσχουμε στην ψηφοφορία του αιτήματος, γιατί θεωρούμε ότι δεν σχετίζονται τα ζητήματα αυτά με τις διατάξεις του συνταγματικού δικαίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ, κυρία Κομνηνάκη.

Τον λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κινήματος Αλλαγής, ο κ. Κωνσταντίνος Σκανδαλίδης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κοιτάξτε, για εμάς το ζήτημα, όπως έχουμε αναλύσει και τεκμηριώσει και τις προηγούμενες φορές, είναι πολύ σοβαρό σε επίπεδο ουσιαστικό και νομικό. Υπάρχει ένα πλήθος διατάξεων του συγκεκριμένου σχεδίου νόμου που είναι αναποτελεσματικές και έχουν και κινδύνους ως προς το κυρίαρχο κριτήριο «το αληθές συμφέρον του παιδιού».

Είναι, επίσης, αληθές ότι τα άρθρα 5 και 13 -και όχι μόνο- προκαλούν προβληματισμό και εμπεριέχουν αρνητικές ρυθμίσεις, που μπορούν να προκαλέσουν εντάσεις στις ανθρώπινες σχέσεις και ιδίως ενάντια στο συμφέρον του παιδιού.

Ωστόσο, η πολιτική μας αντιπαράθεση μπορεί και οφείλει να γίνεται πάνω σε στέρεα νομικά και πολιτικά επιχειρήματα, τα οποία δεν είναι αναγκαίο να περιβληθούν και συνταγματικό μανδύα. Είναι πάγια θέση της Κοινοβουλευτικής μας Ομάδας να μην καταφεύγουμε εύκολα και αβίαστα σε ανάλογες ενστάσεις σχετικά με τη συμβατότητα διατάξεων νομοσχεδίων. Είμαστε υπέρμαχοι της φειδωλής επίκλησης του Συντάγματος για την ίδια την προστασία του ως ανώτατου νόμου του κράτους. Ο έλεγχος, δηλαδή, της συνταγματικότητας οφείλει να γίνεται με προσοχή, σύνεση και φειδώ, με κυρίαρχο, βέβαια, το διάχυτο έλεγχο από όλα τα ελληνικά δικαστήρια, που είναι βέβαιο ότι θα ασκηθεί στο άμεσο μέλλον και για τις διατάξεις του συγκεκριμένου νόμου.

Πολιτική, λοιπόν, και όχι συνταγματική είναι η αντίθεσή μας με το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Η τεκμηριωμένη πολιτική αντιπαράθεση, η αντίδραση της νομικής και επιστημονικής κοινότητας, καθώς και έκθεση της Επιστημονικής Επιτροπής της Βουλής, παρέχουν επαρκή -επαρκέστατα, θα έλεγα- επιχειρήματα για την καταψήφιση των σχετικών διατάξεων ως αντίθετων στον πυρήνα του ελληνικού και ευρωπαϊκού οικογενειακού δικαίου, το πραγματικό συμφέρον όχι των πατεράδων ή των μητέρων αλλά του ίδιου του παιδιού.

Είμαστε κατά της πρότασης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Σκανδαλίδη.

Τον λόγο έχει ο εισηγητής του ΣΥΡΙΖΑ κ. Θεόφιλος Ξανθόπουλος για πέντε λεπτά.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Έχει ενδιαφέρον η συζήτηση και πολιτικό και ιδεολογικό, αποκτά και αμιγώς νομικό.

Σύμφωνα με το άρθρο 21 η παιδική ηλικία τελεί υπό την προστασία του κράτους. Το συμφέρον του τέκνου ως αόριστη νομική έννοια πρέπει να αναζητείται από τον δικαστή ανά συγκεκριμένη περίπτωση και σε σχέση πάντα με κάθε συγκεκριμένο παιδί. Συνεπώς περιορισμοί, που τίθενται στο νόμο προτάσσοντας στην έννοια του συμφέροντος του παιδιού κάποια στοιχεία έναντι άλλων, όπως η μη διατάραξη των σχέσεων του με τους γονείς, μπορεί να είναι σε βάρος συγκεκριμένων παιδιών. Και εδώ, πραγματικά, παραβιάζεται η συνταγματική υποχρέωση του κράτους.

Ως αόριστη νομική έννοια το συμφέρον του τέκνου εξειδικεύεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση με κριτήρια αξιολογικά, τα οποία αντλούνται, μεταξύ άλλων, από τα πορίσματα της ψυχολογίας. Παρέχεται, συνεπώς, στο δικαστή η δυνατότητα να δίνει σε αυτή διαφορετικό περιεχόμενο ανά συγκεκριμένη περίπτωση υπό το φως της ιδιαιτερότητας κάθε έννομης σχέσης και των υποκειμένων της. Η εξατομικευμένη κρίση γίνεται δεκτό ότι συνιστά και εφαρμογή της επιταγής του άρθρου 2 παράγραφος 1 του Συντάγματος, η οποία αποκλείει τη στερεότυπη αντιμετώπιση ως προς την αξιολόγηση ατόμων και προσωπικών σχέσεων.

Επομένως, και από την άποψη αυτή που σας διάβασα, της παραγράφου 2, επαφίεται ένα ευρύτατο πεδίο παρέμβασης στο δικαστή να κρίνει ανά συγκεκριμένη περίπτωση και κάτω από τις συγκεκριμένες συνθήκες. Συνεπώς, με τη διάρθρωση που επικρατεί στην προσβαλλόμενη διάταξη, νομίζουμε ότι, πραγματικά, τίθεται θέμα αντισυνταγματικότητας.

Να υπενθυμίσω, επίσης, ότι αλιεύσαμε από την έκθεση της Επιστημονικής Επιτροπής της Βουλής και τη διάταξη του άρθρου 7, που λέει ότι συνιστά άνιση αντιμετώπιση του υπόχρεου να προβαίνει σε ενημέρωση γονέα, η οποία δύναται υπό προϋποθέσεις να μη συνάδει με το σκοπό του άρθρου 4 του Συντάγματος. Άρα, μας επιστημονικά και άλλη μία πλημμέλεια συνταγματικού περιεχομένου η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής. Το θέτω, λοι-

πόν, και αυτό στην κρίση των συναδέλφων.

Τέλος, η υποχρεωτική επικοινωνία του άλλου γονέα τουλάχιστον κατά το 1/3 μπορεί να αποβεί σε βάρος του παιδιού, το οποίο μπορεί να καλείται να συνυπάρξει με γονέα που λειτουργεί αρνητικά, κακοποιητικά ή βίαια σε σχέση με εκείνο.

Επομένως, και στην περίπτωση αυτή έχουμε πάλι πρόβλημα συνταγματικής αντιμετώπισης ακριβώς γιατί είναι υπερβολικά στενά τα περιθώρια, που θέτει προκαταβολικά ο νομοθέτης στο δικαστή, περιορίζοντας, ουσιαστικά, τη δικαιοδοτική του κρίση.

Για όλους αυτούς τους λόγους ψηφίζουμε θετικά, υπέρ της πρότασης αντισυνταγματικότητας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Ξανθόπουλε.

Τον λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας, ο κ. Αθανάσιος Πλεύρης.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Εντυπωσιάστηκα από την θέση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Διότι ενώ είδατε ότι σύσσωμη η Αντιπολίτευση μπήκε ακριβώς στη λογική ότι αν υπάρχει ένα θέμα πολιτικής αντιπαράθεσης, δεν πρέπει να το φτάνουμε στο κομμάτι της συνταγματικής αξιολόγησης, στην πραγματικότητα η Αξιωματική Αντιπολίτευση τάχθηκε υπέρ της ένστασης αντισυνταγματικότητας, που υπέβαλε το ΜέΡΑ25. Και γεννάται το εύλογο ερώτημα: Αφού είχε αυτές τις ανησυχίες, γιατί δεν υπέβαλε την ένσταση η ίδια η Αξιωματική Αντιπολίτευση;

Προσέξτε τι γίνεται όταν προσπαθούμε να ερμηνεύσουμε το Σύνταγμα με βάση τις πολιτικές μας αντιλήψεις. Είδατε το ΜέΡΑ25 και την Ελληνική Λύση πώς έρχονται και ερμηνεύουν το άρθρο 21 κατά την πολιτική τους προσέγγιση. Ο κ. Μυλωνάκης στηρίζεται στη μητρότητα και άρα σου λέει ότι οτιδήποτε κατά την άποψή του παραβιάζει τη μητρότητα υπάρχει θέμα αντισυνταγματικότητας. Και μας είπε εμμέσως πλην σαφώς εδώ πέρα ότι δεν θα τον ενοχλούσε αν άκουγε για μία σύζυγο ότι πάει με κάποιον, αλλά πάει με κάποια. Δηλαδή δεν θα τον ενοχλούσε ως σύζυγο αν υπάρχει κάποια εξωσυζυγική σχέση, θα τον ενοχλούσε ποιας φύσεως είναι η εξωσυζυγική σχέση ή εμμέσως πλην σαφώς ότι κάποιος που έχει μια σεξουαλική προτίμηση δεν θα έχει δικαίωμα ενδεχομένως -γιατί αυτό λέει- να έχει επικοινωνία με το παιδί, άμα μπορούμε σε τέτοιες λογικές κρίσης.

Το δε ΜέΡΑ25 έρχεται και σας λέει κάτι άλλο. Ερμηνεύω, λοιπόν, ότι η οικογένεια είναι θεμέλιο και η προστασία της παιδικής ηλικίας και άρα -όπως θα κρίνω εγώ ότι προστατεύεται η παιδική ηλικία- αν ο νόμος κατά την άποψή μου δεν προστατεύει κατά αυτόν τον τρόπο την παιδική ηλικία που εγώ κρίνω, θα έρθω να ζητήσω να κριθεί αντισυνταγματική η διάταξη.

Το Σύνταγμα, λοιπόν, έρχεται και θέτει μία υποχρέωση του κράτους. Η υποχρέωση είναι ότι η οικογένεια ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του έθνους -έχει και αυτήν τη σημασία το πως έβλεπε ο συνταγματικός νομοθέτης και το βλέπει ακόμα την ύπαρξη της οικογένειας- ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του κράτους.

Τι κάνει λοιπόν το συγκεκριμένο σχέδιο; Εγώ θα σεβαστώ οποιαδήποτε ένσταση μπορεί να υπάρχει σε πολιτικό επίπεδο αν κάποιος θεωρήσει ότι με αυτό τον τρόπο κατά την άποψη του καθενός δεν προστατεύεται. Βάζει αυτή τη συνταγματική υποχρέωση. Κάθε απόφαση των γονέων σχετικά με την άσκηση γονικής μέριμνας πρέπει να αποβλέπει στο βέλτιστο συμφέρον του τέκνου. Ικανοποιείται η επιταγή του Συντάγματος για προστασία της παιδικής ηλικίας; Προφανώς και ικανοποιείται, διότι αυτή είναι η αρχή και η βάση του δικαίου, όπως συζητούσαμε και εδώ πέρα.

Πάμε τώρα στις αόριστες νομικές έννοιες, που εξειδικεύονται από τον δικαστή. Πράγματι εξειδικεύονται από τον δικαστή. Πουθενά όμως δεν έχει τεθεί ως θέμα αντισυνταγματικότητας η δυνατότητα του νομοθέτη να δώσει γενικές κατευθύνσεις ως προς ερμηνεία που εναπόκειται απόλυτα και κυριαρχικά στον δικαστή να δει αν και εφόσον αυτές οι κατευθύνσεις που δίνονται, κατά περίπτωση πληρούνται.

Διαφωνεί κάποιος με αυτό; Μπορεί να διαφωνήσει. Και είναι σεβαστό. Μπορεί να θεωρήσει ότι δεν είναι προς όφελος και συμφέρον του τέκνου να δούμε ότι πρέπει να υπάρχουν οι καλές σχέσεις ή η αποτροπή διατάραξης των σχέσεων μεταξύ των γο-

νέων. Αυτό όμως είναι πολιτική κριτική. Είναι ένα κομμάτι πολιτικής αντιπαράθεσης όπως άκουσα και τους εισηγητές και την εισηγήτρια εδώ πέρα του Κινήματος Αλλαγής που κάνουμε μια πολιτική αντιπαράθεση και συζητάμε σε αυτό. Θα μπορούσε κάποιος σοβαρά τώρα να θεωρήσει ότι τίθεται θέμα συνταγματικής τάξης εάν ο νομοθέτης έρχεται και στις έννοιες, τις οποίες θα εξετάσει ο δικαστής δίνει κάποιες κατευθύνσεις, όπως έχουν διαμορφωθεί σε ένα πλαίσιο και κυριαρχικά το δικαστήριο αποφασίζει;

Αντιστοίχως ερχόμαστε και λέμε στο πλαίσιο -γιατί βλέπω ότι τίθεται αυτοτελώς- του χρόνου της επικοινωνίας ότι πάλι είναι μια πολιτική κριτική. Το να έρθει όμως ο νομοθέτης και να πει ότι εγώ αφήνοντας ελεύθερα το δικαστή να κρίνει πώς θα γίνεται αυτή η επικοινωνία, θεωρώ ότι υπάρχει κατ' αρχάς ένα τεκμήριο, που ξεκινάει από αυτό που προστατεύει το ίδιο το Σύνταγμα, από το γάμο και την παιδική ηλικία και την οικογένεια ως θεμέλιο προαγωγής του έθνους ότι προφανέστατα σε αυτή τη σχέση θα πρέπει να υπάρχει μια ισορροπία μεταξύ των γονέων. Διότι προστατεύεται ο γάμος, προστατεύονται οι γονείς, προστατεύεται η μητρότητα, προστατεύεται η παιδική ηλικία.

Όμως σε αυτήν την ισορροπία υπάρχει ένα τεκμήριο το οποίο δεν δεσμεύει το δικαστή, γιατί επαφίεται πλήρως στη νομολογία που θα διαμορφωθεί, με βάση τις ειδικές συνθήκες που υπάρχουν, να κρίνει ποια θα είναι αυτή επικοινωνία. Μπορεί κάποιος να διαφωνεί, μπορεί κάποιος ενδεχομένως στο μυαλό του να θεωρεί ότι δεν πρέπει να υπάρχει και καθόλου επικοινωνία του άλλου μέρους και να πει ότι εγώ θεωρώ ότι αυτό είναι το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου.

Το γεγονός, λοιπόν, ότι έρχεται εδώ ο νομοθέτης, ικανοποιεί την επιταγή του άρθρου 21 και παράλληλα με τις κατευθύνσεις τις οποίες δίνει, αφήνει ελεύθερη την νομολογία να διαμορφώσει σε αυτό το πλαίσιο τις αποφάσεις κατά περίπτωση, στην πραγματικότητα είναι απόλυτος σεβασμός στη συνταγματική επιταγή. Και κύριοι συνάδελφοι, θα πρέπει κάποια στιγμή σε αυτήν την Αίθουσα να είμαστε πολύ προσεκτικοί όταν θέτουμε θέματα αντισυνταγματικότητας. Θα ήθελα να δω με χαρά το ΜέΡΑ25 και τον ΣΥΡΙΖΑ που την στηρίζουν να πάνε αύριο το πρωί στο Συμβούλιο της Επικρατείας στην πρώτη απόφαση και να πουν ότι είναι θέμα αντισυνταγματικότητας. Με συγχωρείτε, εννοώ στον Άρειο Πάγο. Να πάτε, λοιπόν, στον Άρειο Πάγο και να πείτε ότι είναι αντισυνταγματικό το συμφέρον του τέκνου, που θα έχει εξειδικεύσει ο δικαστής, επειδή υπήρχαν κατευθύνσεις από τον νομοθέτη.

Διαφωνήστε πολιτικά. Όμως, όταν έρχεστε εδώ να βάζετε θέματα αντισυνταγματικότητας, τουλάχιστον μην ερμηνεύετε το Σύνταγμα, διότι αξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι θα σας έρθει και ο κ. Μυλωνάκης της Ελληνικής Λύσης και θα σας πει για την μητρότητα και θα ερμηνεύει την μητρότητα όπως ο ίδιος κρίνει. Μην μεταφέρουμε θέματα πολιτικής αντιπαράθεσης σε θέμα νομικής συνταγματικής αντιπαράθεσης. Διότι έτσι τι κάνουμε;

Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Χάνεται το νόημα τις φορές που πραγματικά θα σηκωθεί κάποιος εδώ και θα πει ότι αυτές οι διατάξεις προσβάλλουν κάτι συγκεκριμένο.

Εκείνη τη στιγμή που υπάρχουν και πολλές φορές έχουμε αντιπαράθεσι κι έχουν βγει και νόμοι αντισυνταγματικοί διαφορετικών κυβερνήσεων, πόσο απαξιώνεται ο νομοθέτης εδώ, όταν την ένσταση της αντισυνταγματικότητας αντί να την βάζει στη βάση του Συντάγματος, την βάζει στη θέση και την σκέψη της ιδεολογικής του προσέγγισης και τον τρόπο που ο ίδιος αντιλαμβάνεται τις συνταγματικές επιταγές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Πλεύρη. Αγχωμένος πολύ ο κ. Πλεύρης. Ούτε το όνομά του δεν πρόλαβα να πω.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Έχω ένα λεπτό από προηγούμενη ομιλία μου, να το συμπληρώσω, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Τον λόγο έχει ο Υπουργός Δικαιοσύνης, κ. Κωνσταντίνος Τσιάρας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι ακούγοντας όλη την επιχειρηματολογία, που αναπτύχθηκε σχετικά με το ζήτημα της συνταγματικότητας του συγκεκριμένου νόμου είναι προφανές ότι τέτοιου είδους θέμα δεν υπάρχει. Και το λέω κυρίως για τους εκ-

προσώπους του ΜέΡΑ25, ότι υπάρχουν μεν κάποια ζητήματα τα οποία όντως κινούνται στη λογική της πολιτικής αντιπαράθεσης ή της διαφορετικής άποψης. Ο σεβασμός, όμως, στο Σύνταγμα, που φαντάζομαι ότι για όλους μας είναι η υπέρτατη προσήλωση όταν ερχόμαστε είτε να νομοθετήσουμε είτε να συζητήσουμε για νομοσχέδια, είναι νομίζω μια βασική αρχή, την οποία κανείς μας και για κανένα λόγο δεν μπορεί και δεν πρέπει να ξεπεράσει.

Θέμα αντισυνταγματικότητας, τουλάχιστον, με την επιχειρηματολογία που αναπτύχθηκε από την σημαντική πλειοψηφία των παρισταμένων εκπροσώπων των κομμάτων, δεν υφίσταται.

Άρα, λοιπόν, νομίζω ότι από εδώ και πέρα, κύριε Πρόεδρε, μπορούμε να συνεχίσουμε τη συζήτηση, εφόσον βέβαια ολοκληρώσετε εσείς την διαδικασία και να μπορούμε στη δυνατότητα να ακούσουμε όλους τους συναδέλφους, οι οποίοι φαντάζομαι ότι με ενδιαφέρουν προσέρχονται να καταθέσουν τις απόψεις τους στη συζήτηση του συγκεκριμένου νομοσχεδίου. Η ελληνική κοινωνία, μας παρακολουθεί και μας κρίνει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Υπουργέ.

ΚΛΕΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Κύριε συνάδελφε, δεν είναι αυτή η διαδικασία, το ξέρετε. Πολύ θέλω να σας ακούσω και εγώ.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση επί της ένστασης αντισυνταγματικότητας και σύμφωνα με την πρακτική, που ακολουθούμε στις ψηφοφορίες αυτές δεδωμένων των υγειονομικών συνθηκών λόγω του κορωνοϊού, δηλαδή το τεκμήριο της πλειοψηφίας, αρχή της δεδηλωμένης, η πρόταση απορρίπτεται. Άλλωστε, αυτό προκύπτει και από τις θέσεις των κομμάτων, απ' ό,τι άκουσα.

Πριν πάμε στους ομιλητές με φυσική παρουσία, ζήτησε τον λόγο και θα τον έχει ο τέως Πρόεδρος της Βουλής κ. Νίκος Βούτσης.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε ένα πάρα πολύ κρίσιμο, πάρα πολύ σοβαρό νομοσχέδιο και οι πλευρές των ενστάσεων, των διαφοροποιήσεων, των ευθέων διαφοροποιήσεων αναλύθηκαν, πιστεύω, με πληρότητα και από τον εισηγητή της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, τον κ. Ξανθόπουλο, αλλά και από τις εισηγήτριες, απ' ό,τι παρακολούθησα, των κομμάτων της Αντιπολίτευσης και ιδιαίτερα την κ. Γιαννακοπούλου και την κ. Αδαμοπούλου.

Επιτρέψτε μου πριν ξεκινήσω, αγαπητέ κύριε Υπουργέ, να επισημάνω το εξής. Πιστεύω εκ παραδρομής χθες σε μια ραδιοφωνική εκπομπή αναφερθήκατε στο ότι οι ενστάσεις των συναδέλφων Βουλευτών της Νέας Δημοκρατίας οφείλονται σε βιωματικές καταστάσεις, σε βιώματα. Επειδή αυτό, όπως αντιλαμβάνεστε, δεν είναι ψόγος αλλά είναι έπαινος κατά τη γνώμη μου και έτσι θα έπρεπε να εκληφθεί, αλλά ο λόγος που χρησιμοποιήσατε δεν κατατείνει προς τα εκεί, θα ήθελα να σας το σημειώσω και θα βρείτε την ευκαιρία ενδεχομένως να αποκαταστήσετε.

Και είναι έπαινος, διότι θα ήθελα από του Βήματος της Βουλής να κάνω την επισήμανση ότι θα έπρεπε και το πολιτικό σύστημα, οι συναδέλφισσες νυν και πρώην Βουλευτρίες ή οι άντρες Βουλευτές να συμμετέχουν, εάν το θέλουν βεβαίως και αν έχουν τέτοια βιώματα ή οποιοδήποτε βίωμα, πολύ πιο ουσιαστικά στο σημαντικό κίνημα «Me Too» στην ελληνική περίπτωση, έτσι όπως τους τελευταίους μήνες έχει έρθει στην επιφάνεια με εκρηκτικό τρόπο και σε κρίσιμες πλευρές της δημόσιας ζωής, όχι μόνο του πολιτισμού, του αθλητισμού, της κοινωνίας μας, αφήνει το αποτύπωμά του. Πρέπει και σε αυτά τα ζητήματα να είμαστε παρούσες και παρόντες. Δεν μπορώ και ούτε θέλω να πω κάτι περισσότερο. Νομίζω ότι έγινε αντιληπτή η επισήμανση την οποία έκανα. Διότι μπορεί να καθυστέρησε αυτή η δημοσιότητα και αυτό το κίνημα στην Ελλάδα και να βρήκε αφορμή από την γενναία παρουσίαση, που έκανε η Σοφία Μπεκατώρου να ξετυλιχθεί τους τελευταίους μήνες, αλλά έχει το λίπασμά του, τις απαρχές του εδώ και χρόνια στο ότι η κοινωνία συνενέγρη και για τη δολοφονία της Τοπαλούδη και όλη τη συζήτηση ύστερα που έγινε μέχρι τη δική, για τη δολοφονία του Ζακ Κωστόπουλου και όλα τα θέματα τα οποία άνοιξαν.

Είμαστε, λοιπόν, σε μια εποχή, γι' αυτό λέω θα αναφερθώ ίσως σε επιπλέον ζητήματα πέραν αυτών, που οι και εισηγήτριες έχουν θέσει, είμαστε σε μία εποχή όπου η πανδημία -όλοι το αναγνωρίζουν και όλες και η Κυβέρνηση- έχει δημιουργήσει ένα επιπλέον δυσμενές περιβάλλον για ζητήματα ενδοοικογενειακής βίας. Διεθνώς οι τέσσερις ή και οι περισσότερες κρίσεις που συνυπάρχουν και αλληλοεπικαλύπτονται, η κλιματική κρίση, η οικονομική, η κοινωνική, οι εκφάνσεις της μεταναστευτικής προσφυγικής κρίσης φέρνουν στην επιφάνεια το κρίσιμο ζήτημα της παραγωγής νέων ανισοτήτων και όξυνσης των ανισοτήτων σε παγκόσμια, σε διεθνή κλίμακα.

Είμαστε επίσης σε μια Βουλή η οποία έπεται της προηγούμενης περιόδου της Βουλής, για να πιάσω το νήμα από αυτό, που ακούστηκε προηγούμενα και για τη μεγάλη μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου το '83, αλλά και η προηγούμενη Βουλή είχε καταθέσει με δυσκολίες, διότι θυμάστε και γνωρίζετε ότι δεν είχαμε την απόλυτη πλειοψηφία για να περνάμε τέτοιου είδους νομοθεσίες, προώθησε πολύ σημαντικές νομοθεσίες που αφορούν στην ταυτότητα του φύλου, στην αντιμετώπιση των έμφυλων διακρίσεων, στην αντιμετώπιση όλων των μορφών των διακρίσεων, στην -επιτέλους- κύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, στις οριζόντιες πολιτικές για τα φύλα και τα λοιπά.

Ερχόμαστε, λοιπόν, στη σημερινή Βουλή να κατατεθεί αυτό το νομοσχέδιο, το οποίο -και θα ήθελα να το τονίσω αυτό- δεν έχει καμία υποχρεωτικότητα ως προς εναρμόνιση ενδεχομένως με ευρωπαϊκές συνθήκες και με ευρωπαϊκούς κώδικες. Διότι είναι σαφές ότι για υποχρεωτική συνεπιμέλεια καμμία ευρωπαϊκή νομοθεσία δεν κατατείνει σε μια τέτοια αντίληψη έτσι όπως αφήνεται ευθέως μέσα από το «εξίσου» και τα λοιπά και γι' αυτό γίνεται αυτή η συζήτηση, να σπρώχνετε εσείς μια τέτοια διαδικασία, ενώ είναι κοινά αποδεκτό και από το Ελληνικό Δίκαιο και από τις ευρωπαϊκές νομοθεσίες ότι μετά το διαζύγιο από κοινού ασκείται η γονική μέριμνα, εκτός αν υπάρχει μεγάλη διαφωνία, που τα ποσοστά δεν είναι και πολύ μεγάλα. Όλοι θα πρέπει να βοηθήσουμε για να είναι τα μικρότερα, να υπάρχουν πραγματικές συναινέσεις, οπότε υπάρχει καταφυγή στα δικαστήρια.

Το δε θέμα της επιμέλειας και της επικοινωνίας, που είναι διαφορετικό και δεν πρέπει να συγχέεται -τονίστηκε προηγούμενα- η επιμέλεια με τη γονική μέριμνα, η συνεπιμέλεια και τα λοιπά, ασκείται με βάση συμφωνίες, συνεννοήσεις που γίνονται εν πάση περιπτώσει μετά με βάση τη νομοθεσία της εκάστης χώρας και όχι στη βάση μιας υποχρεωτικής ευρωπαϊκής οδηγίας. Αυτό είναι κοινός τόπος, είναι εναρκτηρία για τη συζήτησή μας.

Δεν θα αναφερθώ, λοιπόν, σε αυτά τα οποία επιστημονήθηκαν και είναι πολύ σοβαρά, παραδείγματος χάριν, για επιλεκτικές εξαιρέσεις στις κακοποιητικές συμπεριφορές και σε χρόνους που αφήνουν απροστάτευτα παιδιά, για το ζήτημα των ομόφυλων ζευγαριών, που είναι μία από τις μορφές σύγχρονης οικογένειας που είναι ως αόρατοι γονείς, διότι δεν συμπεριλαμβάνονται σε αυτό το νομοσχέδιο ή εν πάση περιπτώσει για οριζόντιες ρυθμίσεις και για τις συγχύσεις που αναφέρθηκαν προηγούμενως.

Θέλω να τονίσω κάτι γενικότερο, ότι στη φάση ακριβώς που βρισκόμαστε, ταυτόχρονα με την όξυνση των ανισοτήτων σε όλα τα επίπεδα και την ανάγκη επιπλέον εγγυήσεων, επιπλέον θωράκισης, επιπλέον δικαιωμάτων, επιπλέον ελεγκτικών μηχανισμών υπέρ των αδυνάτων στο πλαίσιο αυτών των ανισοτήτων, σε πάρα πολλές εκφάνσεις της κοινωνικής, της οικονομικής, της προσωπικής ζωής, αυτής της μέριμνας, έχει διεθνώς αναπτυχθεί ένα επιθετικό κίνημα, που διεκδικεί την ανατροπή, αντίθετα, των όποιων θεσμικών εγγυήσεων, την άρση εγγυήσεων για διακρίσεις και ανισότητες.

Στο νομοσχέδιο το οποίο θα φέρετε σε λίγο καιρό για τα εργασιακά, παραδείγματος χάριν, έρχεται στην επιφάνεια η πρωτοφανής έννοια της ισοδυναμίας του απλού εργαζόμενου, του νέου εργαζόμενου με τον εργοδότη και θεωρείται μεταρρύθμιση το να υπάρχει μια προσωπική διαπραγμάτευση και διευθέτηση για τους ρόλους εργασίας, για τις εγγυήσεις πάνω στην εργασία, ακόμα και για μισθολογικά ζητήματα. Είναι πραγματικά εντελώς έξω από οποιαδήποτε αντίληψη, όταν ξέρουμε πολύ καλά ποιος έχει το πάνω χέρι. Δεν μιλάω σε

αυτήν την περίπτωση για θύμα και θύτη, αλλά ποιος έχει το πάνω χέρι σε αυτήν την σχέση.

Το ίδιο γίνεται και το ίδιο έχετε κάνει μέσα από την κυβερνητική σας πρακτική στη διετία για κρίσιμα ζητήματα όπου υπάρχουν άλλες μεγάλες ανισότητες, παραδείγματος χάριν, για το περιβάλλον, για την κλιματική αλλαγή, για εγκλήματα που γίνονται στο περιβάλλον, στη χώρα μας, όπου η συρρίκνωση των μηχανισμών των επιθεωρήσεων σε όλους τους τομείς, ακόμα και στο θέμα του περιβάλλοντος, τελικά μπαίνει σε βάρος αυτών που υφίστανται τις δυσμενείς συνέπειες από την περιβαλλοντική καταλήστευση.

Θα μπορούσαμε να αναφερθούμε σε πάρα πολλά ζητήματα, διότι θέλω να έρθω στον πυρήνα. Ο πυρήνας είναι ότι προφανώς δεν υπάρχει ισότητα γυναικών και ανδρών. Προφανώς δεν υπάρχει ισότητα γονέων με την έννοια του άνδρα και της γυναίκας. Πρέπει να πούμε κάτι και το λέω. Δεν ακούστηκε σήμερα από Βήματος, είμαι σίγουρος ότι στις επιτροπές το συζητήσατε αρκετά από όλες τις πτέρυγες. Ζούμε ακόμα και μάλιστα σε ένα εντεινόμενο με νέους όρους καθεστώς όπου υπερισχύουν -όπου δεν επικρατούν και εντελώς σε άλλες ηπείρους, σε άλλες χώρες- ανδροκρατικές πατριαρχικές αντιλήψεις και δομές, που παράγουν σχέσεις που επικαθορίζουν και υπονομεύουν την ουσιαστική ισότητα.

Έχουμε ξεπεράσει αυτή τη φάση; Διότι σας επαναλαμβάνω ότι αναπτύσσονται κάποια κινήματα, όπου κι αυτή η επιθετικότητα, που αναφέρθηκε προηγούμενα από ορισμένες ομάδες ανδρών, μπαμπάδων ή οτιδήποτε για το ζήτημά τους -και μάλιστα είναι διεθνές αυτό το κίνημα- έχει να κάνει και σε μεγάλο βαθμό εναρμονίζεται με την αντίστοιχη επιθετικότητα διαφόρων λόμπι παγκοσμίως απέναντι στις υπάρχουσες ανισότητες, δηλαδή όπου θεωρούν ότι λόγω της φάσης της παγκοσμιοποίησης και προ πανδημίας, όπου υπάρχει μια γενίκευση, κατά τη γνώμη τους, προσφοράς αγαθών και μια έκρηξη ισότητας και άρσης των ανισοτήτων, θα πρέπει να φύγουμε από το προηγούμενο καθεστώς, που επί δεκαετίες είχε οικοδομηθεί, με διεθνείς συμβάσεις, ευρωπαϊκές συμβάσεις, ειδικές συμβάσεις ειδικά για τα δικαιώματα των παιδιών, όλα αυτά που ακούστηκαν προηγούμενα, διεθνείς οργανισμοί, εγγυήσεις στα συντάγματα, που τι ήταν; Κατέτειναν στην ελάχιστη θωράκιση, εγγύηση, του αδυνάτου σε μια σχέση, του υφιστάμενου σε ενυπάρχουσες ανισότητες, είτε λόγω της οικονομικής κατάστασης είτε του κυρίαρχου συστήματος, είτε -και αυτό αφορά τους άνδρες και τις γυναίκες, γιατί τα πατριαρχικά μοντέλα είναι σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητα από τα οικονομικά συστήματα, τα οποία επικυριαρχούν.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Σε ένα λεπτό τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ: Θεωρούν λοιπόν, και γι' αυτό είναι τόσο επιθετικές αυτές οι απόψεις, ότι ήρθε ο καιρός να τελειώσουμε, να τελειώνει ο κόσμος με την υποστήριξη, την ενίσχυση, τη θεσμική προσφορά εγγυήσεων προς όλους οι οποίοι βρίσκονται από την πλευρά του αδυνάτου στις υπάρχουσες ανισότητες, οι οποίες επαναλαμβάνω ότι εξόνονται, δεν αμβλύνονται.

Άρα, λοιπόν, και από αυτή την άποψη, που δεν είναι καθόλου φιλοσοφική -είναι μία άποψη η οποία συζητήθηκε επανειλημμένα σε αυτό το Κοινοβούλιο όταν έρχονται τα σχετικά νομοσχέδια και, επαναλαμβάνω, με συγκλίσεις από όλες τις πτέρυγες ή από άλλες πτέρυγες, δεν είναι μια αποκλειστικότητα της Αριστεράς και δεν τις παρουσιάζω σαν τέτοιες- και σε αυτό το ζήτημα το οποίο είναι πάρα πολύ κρίσιμο μέσα στην πανδημία αντιφάσκει. Έρχεται σε αντίθεση η φιλοσοφία, το γράμμα του νομοσχεδίου γύρω από το ζήτημα της συνεπιμέλειας. Και με αυτήν την έννοια πρέπει να εξηγήσει κανείς τα καταθέντα έγγραφα, τις ενστάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, τις διαφωνίες ή και ενστάσεις της Επιστημονικής Επιτροπής της Βουλής, τις καταγγελίες, τις διαφωνίες ή τις ενστάσεις διά των οργανισμών ή νομικών που είναι σε όργανα τέτοια, την απουσία των γυναικείων οργανώσεων από τη σχετική συζήτηση που έγινε, που προφανώς δεν μπορούσαν να συναινέσουν σ' αυτό το νομοσχέδιο. Πρέπει δηλαδή να

ανακαλύψετε εσείς -κι εμάς από την πλευρά μας το χρέος μας είναι να αποκαλύψουμε, εγώ αυτήν την ψηφίδα ήθελα να βάλω στη συζήτησή μας- ποιο είναι το γενεσιουργό αίτιο. Δεν είναι μια αντίληψη αναχρονισμού, δεν είναι μια αντίληψη να μείνουμε στο τι έγινε το '83, προς θεού, αναλύθηκε ότι πρέπει να δούμε με σύγχρονο τρόπο, να προσεγγίσουμε προβλήματα, που έχουν υπάρξει από την εφαρμογή, στη νομολογία, στη νομοθεσία κ.λπ.. Αλλά όλοι αυτοί και όλες αυτές και όλη η αντίρρηση, η οποία έχει συμπτυκνωθεί απέναντι στον νόμο, στο νομοσχέδιο που προτείνετε, έχει μια αφετηρία. Κι η αφετηρία είναι ότι, ιδιαίτερα μάλιστα σε αυτές τις συνθήκες της πανδημίας, της διεθνούς παγκοσμιοποίησης κ.λπ., σε αντίθετη κατεύθυνση, με μια σαφήνεια δηλαδή πολύ μεγαλύτερη, θα πρέπει τα δικαιώματα, οι εγγυήσεις, που αφορούν τα ζητήματα αυτά τα οποία συζητάμε, να καταγράφονται, να θεσμοθετούνται και, το κυριότερο, να ελέγχονται και να υποβοηθούνται, να υποβοηθούνται και με τα ειδικά δικαστήρια και κοινωνικά, όπως αναφέρθηκε προηγούμενα από την άλλη εισηγήτρια, του ΚΚΕ, και κυρίως, όπως έχει αναφερθεί επανειλημμένα από την κ. Φωτίου, με το πακέτο των κοινωνικών στηρίξεων που υπάρχουν για παιδιά κ.λπ..

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να πάρω τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Βεβαίως, έχετε τον λόγο, κύριε Υπουργέ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα προσπαθήσω να μην απαντήσω σε κάθε ομιλούντα και το λέω για να μπορέσουμε να τηρήσουμε όλη τη διαδικασία, πλην της μοναδικής αυτής εξαίρεσης, μετά από όσα άκουσα από τον αξιότιμο κύριο πρώην Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων. Προφανώς δεν υπάρχει δέσμευση της ελληνικής νομοθεσίας να ακολουθήσει αυτό, που συμβαίνει στο δίκαιο των υπόλοιπων ευρωπαϊκών χωρών και αυτό νομίζω ότι είναι ξεκαθαρισμένο. Το βήμα το οποίο γίνεται, γίνεται ακριβώς για να βρεθούμε κοντά σε μια φιλοσοφία η οποία αποδεδειγμένα υπάρχει. Και για του λόγου το αληθές θέλω να καταθέσω στα Πρακτικά τα στοιχεία τα οποία υποστηρίζουν για δέκα-δεκαπέντε ευρωπαϊκές χώρες -για όλες είναι το ίδιο- από τον επίσημο ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και βεβαίως αφορούν στη γονική μέριμνα και στη διαμεσολάβηση, δύο από τα βασικά στοιχεία του νομοσχεδίου.

(Στο σημείο αυτό ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Κωνσταντίνος Τσιάρας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Το δεύτερο που θα ήθελα να σχολιάσω, για να λυθεί κάθε παρεξήγηση, είναι η αναφορά στα προσωπικά βιώματα. Προσωπικά βιώματα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχουμε όλοι και φαντάζομαι ότι αυτό είναι αντιληπτό και προφανώς το λέω απευθυνόμενος και στην αξιότιμη πρώην Υπουργό κ. Γιαννάκου, προφανώς δεν εμπειρείε καμμία «μομφή» η δική μου τοποθέτηση απέναντι στα όσα ενδεχομένως η ίδια μας προβάλλει ως δικές της αντιστάσεις. Εγώ σέβομαι τις διαφορετικές απόψεις, θέλω να το ξεκαθαρίσω αυτό. Όπως επίσης έχω καταθέσει τον σεβασμό μου σε όλη την πολιτική πορεία της κυρίας Υπουργού, με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους, και σε καμμία περίπτωση δεν θα ήθελα αυτό να εκληφθεί με έναν λάθος τρόπο. Αντίθετα, το γεγονός ότι όλοι μας σε έναν γενικότερο οικογενειακό και κοινωνικό περίγυρο γινόμαστε δέκτες τέτοιου είδους καταστάσεων νομίζω ότι είναι μια πραγματικότητα την οποία κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει. Αυτή είναι η πραγματικότητα, το ξέρουμε πολύ καλά. Δεν νομίζω ότι αυτό επιδέχεται κάποιου άλλου είδους άγνοια και βεβαίως μέσα σε αυτό το πλαίσιο που έχει δημιουργηθεί το τελευταίο χρονικό διάστημα με το «Me Too», στο οποίο αναφέρθηκε ο αξιότιμος πρώην Πρόεδρος της Βουλής, και με όλα αυτά τα ζητήματα, τα οποία πρέπει κάποια στιγμή να αντιμετωπίσουμε ως πολιτικό σύστημα, νομίζω ότι μας βάζουν ακριβώς στη θέση, που με ευθύνη, με σοβαρότητα και με ήπια,

μετριοπαθή προσέγγιση πρέπει όλοι μαζί και να τα δούμε και να τα λύσουμε.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Υπουργέ, και να πάμε στον κύκλο των ομιλητών με φυσική παρουσία. Την αυλαία θα ανοίξει ο κ. Ιωάννης Μπούγας από τη Νέα Δημοκρατία.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, και εγώ ήμουν με φυσική παρουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Στους ομιλητές αναφέρομαι, κύριε Πρόεδρε.

Μετά τον κ. Μπούγα θα ακολουθήσει η κ. Όλγα Γεροβασίλη και μετά ζήτησε τον λόγο ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κινήματος Αλλαγής κ. Σκανδαλίδης.

Κύριε Μπούγα, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ξεκινήσω με μία παρατήρηση. Η διατύπωση, το πάθος, η ένταση της ρητορικής είναι δυσανάλογα, δυστυχώς, της ουσίας των επιχειρημάτων και της κατάθεσης τελεσφόρων προτάσεων της Αντιπολίτευσης. Αυτό, βεβαίως, οι ομιλητές από την Αντιπολίτευση το γνωρίζουν πολύ καλά, αλλά παρατηρώντας τον διαχωρισμό και την πόλωση των κοινωνικών ομάδων, που άλλες υποστηρίζουν τα δικαιώματα των ανδρών και άλλες υποστηρίζουν τα δικαιώματα των γυναικών, αντί να κατευνάσουν τα πνεύματα, λέγοντας ποια είναι η ουσία των ρυθμίσεων του συζητούμενου σχεδίου νόμου, ενισχύουν τη διχαστική ρητορική, προσβλέποντας, δυστυχώς, σε μικροκομματικά οφέλη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το υπό συζήτηση σχέδιο νόμου, κατά τρόπο προσεκτικό και ήπιο, επιχειρεί μετά από σαράντα χρόνια περίπου να εισαγάγει μικρού εύρους μεν, αναγκαίες όμως μεταρρυθμίσεις στον πλέον ευαίσθητο τομέα του οικογενειακού δικαίου, στις σχέσεις γονέων και τέκνων. Εκκινεί από τη βασική διαπίστωση ότι οι ισχύουσες ρυθμίσεις αναπαράγουν ένα στερεότυπο που έχει δημιουργηθεί με την παγιότητα της νομολογίας των δικαστηρίων μας, τα οποία σε περίπτωση διάστασης των συζύγων αναθέτουν, στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων τη γονική μέριμνα στη μητέρα, με στερεότυπη και τυπική πολλές φορές αιτιολογία.

Θέτει το σχέδιο νόμου ως θεμέλιο την ισότιμη συμμετοχή των γονέων στην ανατροφή, στη σωματική, την ψυχική, τη συναισθηματική και πνευματική ανάπτυξη των τέκνων τους. Αυτό συμβαίνει -και το λέει ο νόμος- και κατά τη διάρκεια του γάμου. Ευκαίτο είναι και μετά τη διάσταση ή τη λύση του γάμου να υπάρχει ισότιμη συμμετοχή των γονέων. Γι' αυτό, το ίδιο το σχέδιο νόμου που συζητάμε δίνει προτεραιότητα στους γονείς, οι οποίοι γνωρίζοντας καλύτερα από κάθε άλλον το παιδί τους και το συμφέρον του, οφείλουν να συμφωνήσουν για τα ζητήματα επιμέλειας του προσώπου, της κατοικίας, της διατροφής και της επικοινωνίας του με τον γονέα με τον οποίον δεν θα κατοικεί μαζί.

Για το ζήτημα της επιμέλειας, παραδείγματος χάριν, οι γονείς μπορεί ελεύθερα να συμφωνήσουν, είτε τη συνεπιμέλεια είτε την αποκλειστική επιμέλεια ενός από αυτούς. Σε περίπτωση διαφωνίας τους, δίδεται η δυνατότητα να προσφύγουν στη διαμεσολάβηση. Αν δεν επιθυμούν τη διαμεσολάβηση ή αν η διαμεσολάβηση αποτύχει τότε, όπως συμβαίνει σε κάθε ευνομούμενη κοινωνία, τον τελικό λόγο τον έχει ο δικαστής.

Τα νομικά δεδομένα, όμως, που ο νόμος ορίζει ότι ο δικαστής πρέπει να λάβει υπ' όψιν του διαφέρουν ποσοτικά, αλλά και ποιοτικά από τις υφιστάμενες ρυθμίσεις, γεγονός το οποίο δεν είναι κακό, αντιθέτως, είναι καλό, διότι παρέχει στον δικαστή μεγαλύτερη ευχέρεια στον σχηματισμό της δικανικής του κρίσης και διευρύνει, στο πλαίσιο του ανακριτικού συστήματος βάσει του οποίου ερευνά την υπόθεση, το αποδεικτικό του πεδίο.

Θεμελιώδης κανόνας, που διατρέχει το σύνολο των ρυθμίσεων γονέων και τέκνων είναι ότι οι γονείς ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα του παιδιού τους. Ο κανόνας αυτός απορρέει από τη βασική επιστημονική παραδοχή ότι η σωστή ανάπτυξη του τέκνου προϋποθέτει την ενεργή παρουσία και των δύο γονέων μέχρι την ενηλικίωσή του. Το επίρρημα «εξίσου», για το οποίο έχει γίνει πολύς λόγος, δεν υπηρετεί «πονηρούς σκοπούς», αλλά επιχειρεί εμφλεκτικά να σημειώσει την ισότιμη συμμετοχή των γονέων στη μέ-

ριμνα των τέκνων τους. Οι ισχυρισμοί, οι οποίοι ακούστηκαν, ότι -τάχα- διά του τρόπου αυτού εισάγεται επί της ουσίας η υποχρεωτική εναλλασσόμενη κατοικία για το τέκνο και η υποχρεωτική συνεπιμέλεια είναι απλά οι προφάσεις όσων θέλουν να καταψηφίσουν το νομοσχέδιο.

Επί της ουσίας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα επιχειρήματα αυτά δεν έχουν βάση, διότι τα ζητήματα στα οποία αναφέρθηκαν οι ομιλητές της Αντιπολίτευσης ρυθμίζονται ειδικά και εξαντλητικά στα άρθρα 3, 8 και 12 του σχεδίου νόμου και δεν μπορεί, εάν κανείς καλόπιστα διαβάσει το νομοσχέδιο, να προκύψει έμμεσα ή άμεσα υπόνοια για ρυθμίσεις του νομοσχεδίου που αντίθετα-δήθεν- με άλλες διατάξεις του «εισάγουν» -τάχα- τη συνεπιμέλεια και την υποχρεωτική εναλλασσόμενη κατοικία. Πρόκειται, κατά την άποψή μου, για νομικές παραδοξότητες.

Σημαντική, επίσης, διάταξη είναι η θέσπιση μαχητού τεκμηρίου του ενός τρίτου για την επικοινωνία του παιδιού με τον γονέα με τον οποίο δεν διαμένει. Το τεκμήριο αυτό δεν είναι αυθαίρετο, αλλά πρέπει να γνωρίζετε -νομίζω ελέγχθη κατά τις συνεδριάσεις στην οικεία επιτροπή- ότι υπάρχουν πορίσματα σύγχρονων μελετών, που προσδιορίζουν τον ελάχιστο αναγκαίο χρόνο επικοινωνίας του γονέα με το τέκνο του στο 35% περίπου.

Όλοι σχεδόν οι αγορητές αναφέρθηκαν στο πόσο σημαντική είναι η επικοινωνία του παιδιού με τον γονέα που δεν συγκατοικεί, ώστε να ενισχύεται ο ψυχικός δεσμός και ο ρόλος του γονέα στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του παιδιού. Όταν, όμως, έρχεται η ώρα του συγκεκριμένου, επιστρατεύουν διάφορες δικαιολογίες, όπως ότι δεν είναι κατ' αρχάς σκόπιμη και νομοτεχνικά ορθή η εισαγωγή ποσοτικού κριτηρίου στη ρύθμιση προσωπικών σχέσεων και ότι δεν προσδιορίζεται ο χρόνος αναφοράς της διάταξης, για να αρνηθούν, τελικά, την υπερψήφιση του άρθρου 13 του σχεδίου νόμου, που προβλέπει το 1/3 του συνολικού χρόνου, παραβλέποντας, όμως -και αυτό είναι ιδιαίτερος σημαντικό- τη βασική προϋπόθεση που τίθεται σε αυτήν τη διάταξη, ότι δηλαδή παρέχεται το 1/3 υπό την προϋπόθεση πως δεν διαταράσσεται η καθημερινότητα του τέκνου. Και αυτή την προϋπόθεση ποιος την κρίνει; Κυριαρχικά, την κρίνουν οι γονείς. Αν, όμως, οι γονείς διαφωνήσουν, τότε ποιος είναι ο τελικός κριτής για το αν πληρούται η προϋπόθεση αυτή; Είναι ο δικαστής.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**)

Επίσης, καθιερώνει αντικειμενικά κριτήρια κακής άσκησης της γονικής μέριμνας, τα οποία λαμβάνονται υποχρεωτικά υπ' όψιν από το δικαστήριο, στη ρύθμιση ζητημάτων γονικής μέριμνας και επιμέλειας των τέκνων, όπως η μη καταβολή της διατροφής, ο μη σεβασμός στις δικαστικές αποφάσεις και στις συμφωνίες των διαζευγμένων γονέων και η διάρρηξη των σχέσεων του παιδιού με τον άλλο γονέα.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Επιτρέψτε μου, κύριε Πρόεδρε. Θα ήθελα λίγο χρόνο.

Με την καθιέρωση αντικειμενικών κριτηρίων αναδεικνύεται ο λειτουργικός χαρακτήρας των δικαιωμάτων, καθώς ο φορέας των δικαιωμάτων δεν έχει απλώς την ευχέρεια, αλλά την υποχρέωση να τα ασκεί, διότι τείνουν τα δικαιώματα αυτά, της γονικής μέριμνας και της επικοινωνίας, στην εξυπηρέτηση ενός νομικά σπουδαίου και γενικά ωφέλιμου σκοπού, που δεν είναι άλλος από το συμφέρον του τέκνου. Η πλημμελής άσκηση των υποχρεώσεων αυτών που απορρέουν από τα λειτουργικά δικαιώματα έχει κυρώσεις.

Οι επικριτές του σχεδίου νόμου διατείνονται ότι η διαπιστωθείσα τάση της νομολογίας δεν μπορεί να είναι αντικείμενο νομοθετικής ρύθμισης και επισημαίνουν ότι όσα προβλέπονται στο σχέδιο νόμου μπορούν να αποφασιστούν από τα δικαστήρια, με μεταστροφή της νομολογίας υπό τις ισχύουσες ρυθμίσεις.

Επ' αυτού δύο παρατηρήσεις: Πρώτον, όταν ο νομοθέτης, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, διαπιστώνει αδικίες, παθογένειες και αρρυθμίες δεν μπορεί να μένει απλώς θεατής, με την ελπίδα της μεταστροφής της νομολογίας. Δεύτερη παρατήρηση: Ουδείς πρέπει να υποτιμά την παιδαγωγική κατευθυντήρια λειτουργία των κανόνων δικαίου, που μπορεί να αποτελέσουν ισχυρό σημείο αναφοράς και να φέρουν αλλαγή στην κουλτούρα των δικαστών, αλλά και των γονέων.

Δuo λόγια για το οικογενειακό δικαστήριο. Η συζήτηση για το οικογενειακό δικαστήριο έχει ξεκινήσει πολύ νωρίς, από τη δεκαετία του '60 και συγκεκριμένα, από το 1969, στο Βερολίνο, σε διεθνές συνέδριο δικαστών. Πολύ σύντομα, ας δούμε τα βασικά επιχειρήματα υπέρ της συγκρότησης οικογενειακού δικαστηρίου και να τα αντιπαραβάλλουμε με όσα προβλέπονται από το νομοσχέδιο και ισχύουν σήμερα στη χώρα μας.

Επιχείρημα πρώτο υπέρ της συγκρότησης: Ο καθορισμός της υλικής αρμοδιότητας. Στη Γερμανία, η συζήτηση εστιάζεται στο εάν οι διαφορές θα κρίνονται σε επίπεδο ειρηνοδικείου ή πρωτοδικείου. Εδώ, έχουμε λάβει εδώ και δεκαετίες -και δεν υπάρχει αντίλογος- την απόφαση να υπάρχει εξαιρετική αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου.

Σημείο δεύτερο, η ταχύτητα της διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Πρέπει να ολοκληρώσετε, κύριε συνάδελφε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, τελειώνω σε ένα λεπτό.

Στο δικό μας δίκαιο, ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας προβλέπει ειδική διαδικασία, που επιταχύνει την επίλυση των διαφορών αυτών.

Σημείο τρίτο, η υποστήριξη του δικαστή από ειδικούς επιστήμονες. Στην Ελλάδα, ο δικαστής μπορεί να καταφύγει σε πραγματογνωμοσύνη, σε περίπτωση που θέλει να επιλύσει δυσχερή ζητήματα.

Σημείο τέταρτο, η εξειδίκευση των δικαστών που πρέπει να εξοπλίζονται με σύγχρονες και όχι τις παραδοσιακές γνώσεις, για να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις διευθέτησης των διαφορών των γονέων και τέκνων. Μα, αυτό κάνει και το νομοσχέδιο, προβλέπει την κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων της Εθνικής Σχολής Δικαστών για την επιμόρφωση των δικαστικών λειτουργών που θα δικάζουν τις οικογενειακές διαφορές.

Με ενδιαφέρον, λοιπόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, που υποστηρίζετε τη συγκρότηση τέτοιων δικαστηρίων, περιμένω ν' ακούσω τι θα προσέθετε το οικογενειακό δικαστήριο σε αυτά τα οποία σήμερα ισχύουν στο Δίκαιο;

Ενίοτε στην πολιτική είναι δυσκολότερο ν' αντιμετωπίζεις με τρόπο προσεκτικό, ήπιο και μετριοπαθή μεγάλα και σοβαρά κοινωνικά ζητήματα από το να αποπειράσαι ριζοσπαστικές τομές και από την άλλη πλευρά, να επιτρέπεις τη διαιώνιση παθογενείας, χωρίς να αναλαμβάνεις πρωτοβουλίες για την επίλυσή τους.

Η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης αποδεικνύει ότι δεν διστάζει να φέρει σε δημόσιο διάλογο θέματα που απασχολούν την ελληνική κοινωνία και να προτείνει στην Εθνική Αντιπροσωπεία ρεαλιστικές λύσεις, για την αντιμετώπισή τους.

Κύριε Υπουργέ, να είστε βέβαιος ότι το σχέδιο νόμου που εισηγήστε θα επιδράσει θετικά σε κανονιστικό, αλλά κυρίως σε παιδαγωγικό επίπεδο στον ευαίσθητο τομέα των σχέσεων γονέων και τέκνων. Ελπίζω, όσοι σήμερα κάνουν κριτική για τις διατάξεις του σχεδίου νόμου, όταν διαπιστωθεί η θετική επίδρασή τους στην ελληνική κοινωνία, να έχουν το θάρρος να ομολογήσουν το λάθος τους.

Σας ευχαριστώ θερμά για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Και εγώ ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο έχει η κ. Όλγα Γεροβασίλη από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΟΛΓΑ ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ζήσαμε με ευθύνη φυσικά της Κυβέρνησης το πιο παρατεταμένο και το πιο αναποτελεσματικό lockdown σε όλη την Ευρώπη. Τώρα ξεδιπλώνεται μπροστά μας ένα καινούργιο, δήθεν, success story, όταν -στα αλήθεια- οι μονάδες εντατικής θεραπείας είναι γεμάτες, τα νοσοκομεία είναι γεμάτα και η χώρα μας είναι εκτός της πράσινης λίστας των ταξιδιωτικών οδηγιών. Όλα ανοίγουν, ο τουρισμός, τα σχολεία, η εστίαση, η δημοκρατία σε καραντίνα.

Η Κυβέρνηση επιμένει να φέρνει στη Βουλή κρίσιμα νομοσχέδια, που διχάζουν την ελληνική κοινωνία και βεβαίως με το παρόν επιμένει να βάλει άλλο ένα πρόβλημα σε ελληνικές οικογένειες όπου ήδη υπάρχουν προβληματικές σχέσεις. Όλοι μας ξέρουμε ότι οι δύσκολες ενδοοικογενειακές σχέσεις στον καιρό της πανδημίας έχουν ενταθεί περαιτέρω, με πολλά ζητήματα τα οποία

ακούστηκαν πριν και από τον Πρόεδρο κ. Βούτση.

Εδώ και μήνες έχει αποκλειστεί η φυσική παρουσία Βουλευτών, ως ένα βαθμό λογικά, σήμερα υπέμετρα. Και, βεβαίως, υπό το φόβο του ελέγχου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας, έχουμε εικονικές ονομαστικές ψηφοφορίες –που, όπως ξέρουμε όλοι, απαιτούν φυσική παρουσία, την οποία αρνείται πεισματικά η Κυβέρνηση να επιτρέψει- μέσω των γραμματέων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων.

Και βεβαίως ο Πρωθυπουργός, στο πλαίσιο της ιδιοκτησιακής εν γένει αντίληψης για το κράτος, με πάρα πολλές παρεμβάσεις –δεν θα τις απαριθμήσω εδώ- εννοεί να μην έρχεται στη Βουλή να απαντήσει σε ερωτήματα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, του Προέδρου της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, του Αλέξη Τσίπρα, να νομοθετεί όσο μπορεί χωρίς έλεγχο –δεν τα καταφέρνει πάντα, διότι υπάρχουν και οι Βουλευτές παρ' όλα αυτά- και πολύ συχνά να επιλέγει και στο ελληνικό Κοινοβούλιο με ποιον θέλει να συνομιλήσει, τότε αυτό το σόου μπορεί να γίνει καλύτερο.

Σήμερα, λοιπόν, έρχεται ένα νομοσχέδιο για τη συνεπιμέλεια με άκαιρη και επικίνδυνη μικροπολιτική σκοπιμότητα και, βεβαίως, με την αντίστοιχη απέχθεια στα επιστημονικά δεδομένα, κάτι που το συνήθιζε η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας.

Το νομοσχέδιο αυτό εμφορείται από μία κυνική ιδιοκτησιακή αντίληψη για τα παιδιά και έρχεται να εκμεταλλευτεί συναισθήματα, τα γονεϊκά συναισθήματα γυναικών και ανδρών. Στην περίπτωση τη συγκεκριμένη προσπάθει να εκμεταλλευτεί τα γονεϊκά κάποιων πατεράδων, μη λέγοντάς τους και την πλήρη αλήθεια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν θα διαφωνήσω ότι το καθεστώς προστασίας της οικογένειας, των παιδιών, ενδεχομένως χρειάζεται βελτιώσεις. Όμως, να συνομολογήσουμε ότι είχαμε ένα εξαιρετικά προοδευτικό οικογενειακό δίκαιο, το οποίο έφθασε μέχρι και σήμερα ικανοποιητικά και έλυσε πάρα πολλά ζητήματα.

Ωστόσο, σε καμμία περίπτωση δεν μπορεί να δικαιολογηθεί η κατάργηση κεκτημένων δικαιωμάτων των παιδιών. Σήμερα η Κυβέρνηση επιτίθεται στα δικαιώματα των παιδιών, με επίκεντρο όχι όπως ήταν μέχρι τώρα το συμφέρον του τέκνου, το οποίο θυμίζω ότι κρινόταν εξαιρέτως στο δικαστήριο για το κάθε παιδί. Τώρα στο επίκεντρο είναι ο γονέας, τα ιδιοκτησιακού τύπου δικαιώματα στο παιδί και πού θα τελειώσει η σύγκρουση μεταξύ των γονέων, μη βάζοντας το παιδί στο κέντρο αυτής της σύγκρουσης.

Και βέβαια τα δικαιώματα του γονιού δεν θα κρίνονται ad hoc, κατά περίπτωση, αλλά οριζόντια, εκ των προτέρων για κάθε περίπτωση και αυτή είναι μία κραυγαλέα παρανομία. Σύμφωνα με όλα τα διεθνή δεδομένα, σύμφωνα με τη σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εδώ ήρθαν φορείς που μίλησαν, μίλησαν όλοι οι φορείς ενάντια σε αυτό το νομοσχέδιο. Γνωμοδότησε η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής με αντίστοιχες παρατηρήσεις. Κανείς δεν ακούει.

Και βεβαίως οριζόντια νομοθέτηση και εκ των προτέρων και σε ένα τέτοιο ζήτημα εκτιμώ πως δεν νοείται. Δεν μπορεί, όπως είπαν και οι επιστημονικοί φορείς, ο νομοθέτης να καθιερώνει το 50-50, ισόχρονη εναλλασσόμενη κατοικία του παιδιού ούτε υποχρεωτικούς χρόνους επικοινωνίας, χωρίς να εξετάσει για ποιους γονείς πρόκειται, τι ανάγκες έχει το παιδί. Αυτά δεν γίνονται σε καμμία χώρα, δεν υπάρχουν σε κανένα δίκαιο.

Μια άλλη δήθεν καινοτομία είναι η διαμεσολάβηση. Όμως, η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης απαγορεύει ρητά τη διαμεσολάβηση σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας και δεν απαιτεί βέβαια να έχει καταδικαστεί ο κακοποιητής γονέας, το οποίο – όπως ξέρουμε όλοι- παίρνει πάρα πολλά χρόνια.

Οι φορείς κατακεραύνωσαν το νομοσχέδιο. Η Κυβέρνηση δεν ακούει τίποτα. Επεμβαίνει στη δικαστική εξουσία και θεσπίζει τον «κακό» γονέα των διαβάσματος, των υποχρεώσεων και τον «καλό» γονέα των διακοπών, δίνοντας υποχρεωτικά το 1/3 της επικοινωνίας. Και βεβαίως με όλο αυτό το μηχανισμό θα οδηγηθούν σε αναδίκαση, δηλαδή θα συρθούν πάλι στα δικαστήρια δεκάδες ή ενδεχομένως εκατοντάδες ή χιλιάδες ελληνικές οικογένειες, για τις οποίες το δικαστήριο είχε ήδη ρυθμίσει το καθεστώς επιμέλειας των τέκνων και την οφειλόμενη διατροφή.

Η Κυβέρνηση λοιπόν αντί να εξασφαλίσει ένα σταθερό, ασφαλές περιβάλλον για την ανάπτυξη του παιδιού, καθιστά τα παιδιά μπαλάκι ανάμεσα στους γονείς, με την υποχρεωτικά εναλλασσόμενη κατοικία.

Και βεβαίως κλείνω με την περίφημη γονική αποξένωση –το είπαν και οι φορείς-, μια έννοια επιστημονικά αστήρικτη αλλά και επικίνδυνη. Τι σημαίνει «αποξενωτής γονέας»; Στη διεθνή βιβλιογραφία υπάρχει αυτό, δηλαδή είναι επιστημονικό δεδομένο, ή είναι μια συγκεκριμένη αντίληψη κάποιου ή μήπως όλα αυτά υπογορεύτηκαν από lobbies που –όπως καταγγέλλθηκε- έριξαν και πολλά λεφτά για τη διαφήμιση του συγκεκριμένου νομοσχεδίου;

Κοιτάξτε, η Κυβέρνηση έχουμε αντιληφθεί ότι δουλεύει και δουλεύει πυρετωδώς για να εξυπηρετήσει συγκεκριμένα συμφέροντα. Το χειρότερο είναι ότι τώρα η Νέα Δημοκρατία δεν διστάζει να προωθήσει τα όποια συμφέροντα, ακόμη και στον ευαίσθητο τομέα του οικογενειακού δικαίου και μάλιστα εις βάρος των παιδιών.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Και εγώ ευχαριστώ, κυρία Γεροβασίλη.

Θα δώσω τώρα το λόγο στον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του Κινήματος Αλλαγής κ. Κωνσταντίνο Σκανδαλίδη. Στη συνέχεια θα μιλήσει ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Σιμόπουλος.

Ορίστε, κύριε Σκανδαλίδη, έχετε το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Υπάρχει πρόβλημα στη συνεπιμέλεια, δηλαδή στην από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας, που πρέπει τώρα και όχι αύριο να αντιμετωπιστεί; Η απάντηση είναι αναμφίβολα «ναι». Πρόκειται για ένα σύνθετο κοινωνικό ζήτημα, που η αντιμετώπισή του εδώ και πολλά χρόνια ζητά λύση.

Η δικαστηριακή πρακτική, δυστυχώς, από συνήθεια, από υποβάθμιση του προβλήματος, από εύκολη και ανέξοδη αντιγραφή της νομολογίας, είτε το αντιμετωπίζει μεροληπτικά εκδίδοντας αποφάσεις κατά συρροή υπέρ της μητέρας, σε κάθε περίπτωση το αναπαράγει ως πρόβλημα. Είναι λοιπόν ανάγκη να αντιμετωπιστεί τώρα.

Δεύτερον, θεωρώ θετική κατ' αρχάς την πρόθεση της Κυβέρνησης να το αντιμετωπίσει καταθέτοντας μια νομοθετική πρόταση. Επιστημαίνω μια αδήριτη ανάγκη –ανεξάρτητα από τις συμφωνίες ή τις διαφωνίες, που είναι φυσικό να εγείρονται σε ένα τόσο σύνθετο και κρίσιμο ζήτημα- το ύψος και το ήθος της αντιπαράθεσης απόψεων οφείλει να ξεπεράσει τις μικροκομματικές και μικροπολιτικές επιδιώξεις, να σεβαστούμε τη μοναδική και εξαιρετική κατάσταση κάθε περίπτωσης ξεχωριστά, να μην οδύνομε το ήδη διαμορφωμένο κλίμα στην κοινωνία, να μην υποταχθούμε στη φίλαλλη αντιπαράθεση και στη δογματική τύφλωση που αν εξαιρέσει κανείς ακραίες απόψεις –που δυστυχώς ακούστηκαν και σε αυτήν την Αίθουσα- είναι ένα κοινωνικό πρόβλημα, που οριζόντια τέμνει την κοινωνία. Δεν την τέμνει αποκλειστικά προς τον έναν ή τον άλλον χώρο.

Δεν έχει λοιπόν κανένα νόημα ο στενά κομματικός ανταγωνισμός. Υπάρχουν προοδευτικές και συντηρητικές αντιλήψεις; Προφανώς, σε όλα τα θέματα υπάρχουν και προοδευτικές και συντηρητικές αντιλήψεις. Κάθε τι που βελτιώνει έστω και ελάχιστα το σχέδιο να γίνεται αποδεκτό και εμείς, κύριε Υπουργέ –το είπα και η εισηγήτριά μας- είμαστε ανοιχτοί, πέρα από τις διατυπωμένες επιμέρους συμφωνίες μας στις όποιες θετικές τροποποιήσεις, μέχρι το τέλος της συζήτησης να συγκατανεύσουμε και σε αυτά που ελπίζουμε ότι μπορεί έστω και την ύστατη ώρα να φέρετε.

Τρίτον, θυμάμαι σαν να είναι τώρα την ατμόσφαιρα, που συνόδεψε την επαναστατική αλλαγή που συντελέστηκε το 1983 από την κυβέρνηση της αλλαγής, ένα σύγχρονο, προοδευτικό και αποτελεσματικό οικογενειακό δίκαιο που ανέτρεπε άρδην κατεστημένες αντιλήψεις και πρακτικές ατέλειωτων δεκαετιών, που σημάδευαν αρνητικά την ελληνική κοινωνία και ήταν η εικόνα της οπισθοδρόμησης της.

Επίσης, θυμάμαι και τη μεγάλη κοινωνική αντίσταση που βρή-

καν εκείνες οι αλλαγές και, μάλιστα, με έναν πολύ οξυμένο τρόπο. Παρ' όλα αυτά, ήταν μία επανάσταση στο οικογενειακό δίκαιο, μία μεγάλη μεταρρύθμιση.

Σε ό,τι αφορά το παιδί, οι αλλαγές τότε διαπνέονταν από μία παιδοκεντρική φιλοσοφία, που δεν λέω ότι την αποβάλλει το νομοσχέδιό σας, αλλά δυστυχώς την αμφισβητεί σε έναν σημαντικό βαθμό.

Εκείνη η μεταρρύθμιση ασφαλώς χρειάζεται μία νέα πνοή μετά την εμπειρία τόσων δεκαετιών, δεν είναι επίκαιρη τώρα, είναι εδώ και πολλά χρόνια η ανάγκη της μεταρρύθμισης, της νέας πνοής. Είναι αλήθεια ότι στον ενδιάμεσο χρόνο το επιχειρήσαμε, το '96, το 2012 και μετά οι κυβερνήσεις που ακολούθησαν εκείνη την περίοδο μέχρι τώρα. Δυστυχώς, δεν καταφέραμε να υλοποιήσουμε αυτή την από τόσο καιρό ώριμη ανάγκη να υπάρξει μια παρέμβαση.

Τέταρτον, πώς περιγράφεται σήμερα το πρόβλημα και ποιες είναι οι κρίσιμες συνιστώσες της αντιμετώπισής του; Κατ' αρχάς, όλοι συμφωνούμε στην κοινωνική βάση και ομνύουμε στην ανάγκη το παιδί να αναχθεί, χωρίς υποσημειώσεις και αστερίσκους, στο επίκεντρο και στην όποια ρύθμιση να επιχειρήσουμε να πρυτανεύσει η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας. Αυτή είναι η βάση. Φαντάζομαι δε ότι όλοι επίσης συμφωνούμε στην ανάγκη να εξαντλείται κάθε δυνατότητα για υπεύθυνη και συναινετική επιλογή υπέρ του παιδιού πριν το ζήτημα φτάσει στη δίκη.

Έχουμε κατά συνέπεια δύο κυρίαρχα ζητήματα να διασφαλίσουμε: Το πρώτο, τη διαμεσολάβηση που πρέπει να καταστεί μια εξονυχιστική προδικαστική διαδικασία και που πρέπει να έρθει στο επίκεντρο μιας προοδευτικής νομοθετικής ρύθμισης, όσο το δυνατό λιγότερες δίκες. Και δεύτερο, αν φτάσει στο ακροατήριο, είναι καθοριστικό ζήτημα η δίκαιη δίκη, στόχος που προφανώς δεν λύνεται με παραινήσεις ή αναγκαστικές εξωτερικές παρεμβάσεις, αλλά με αλλαγές στην ίδια τη δικαιοσύνη για να αλλάξει ριζικά η δικαστηριακή πρακτική.

Πέμπτον, διασφαλίζει τις κυρίαρχες αυτές προϋποθέσεις το παρόν σχέδιο νόμου; Πώς αντιμετωπίζεται ένα τόσο κρίσιμο και δύσκολο κοινωνικό ζήτημα; Βάζοντας καλούπια μηχανιστικά; Υποτάσσοντάς το στην προκρούστεια κλίνη των ποσοστών; Τι σημαίνει ακριβώς το ένα τρίτο του χρόνου ή το εξίσου στην κατοικία;

Αυτό και μόνο το σημείο αναιρεί την όποια θετική πρόταση του νομοθέτη. Ούτε η διαμεσολάβηση ούτε η δίκαιη δίκη αντιμετωπίζονται με τέτοιες λογικές. Και αν τα δικά μας επιχειρήματα δεν είναι ικανά να σας πείσουν, έρχεται η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής να τεκμηριώσει τις βάσιμες αντιρρήσεις της. Αυτό θα έπρεπε να σας προβληματίσει, κύριε Υπουργέ. Τέτοια κριτική δεν γίνεται ούτε συνηθίζεται σε νομοσχέδια σε τόση έκταση όσο αυτή που είδαμε στο συγκεκριμένο κείμενο.

Έκτο, μια αποτελεσματική παρέμβαση οφείλει να έχει τη δυναμική μιας πραγματικής νέας προοδευτικής μεταρρύθμισης. Με απλά λόγια, χρειάζεται θεσμική αλλαγή, όχι διευθετήσεις χρόνου και παρεμβάσεις έξωθεν. Με βάση τη δική σας πρόταση δεν σου δίνεται η δυνατότητα να δώσεις μια οριστική λύση και να ικανοποιήσεις τα δύο αιτήματα που ανέφερα προηγούμενα.

Είναι εύκολη αυτή η λύση; Κάθε άλλο. Η δική μας πρόταση απαντά ολοκληρωμένα και στα δύο κυρίαρχα ζητήματα: Και στην αποτελεσματική διαμεσολάβηση, που θα καταστήσει τη δίκη έσχατο μέσο και στην αλλαγή της απαράδεκτης ως τώρα δικαστηριακής πρακτικής.

Διάλεξα αυτό το σημείο για να αναφερθώ λίγο πιο αναλυτικά στη δική μας πρόταση. Δεν σας κρύβω ότι το ερέθισμα το πήρα και από τον πρώτο ομιλητή από την πλευρά της Νέας Δημοκρατίας, ο οποίος μας είπε ότι δεν καταθέτουμε προτάσεις και δεν έχουμε θέσεις. Όταν σήμερα διαβάζοντας στον Τύπο είδα τις προτάσεις του κυρίου Πρωθυπουργού για τον κλιματικό νόμο, που θα φέρει δεν είναι γραμμένο πουθενά ότι εμείς καταθέσαμε έναν κλιματικό νόμο χθες, τον οποίο ζητήσαμε να συζητήσουμε και εσείς μας παραπέμψατε στον δικό σας, που θα φτιάξετε σε τρεις μήνες. Αν αυτό λέγεται «δημοκρατία» στα μέσα και στην ενημέρωσή, να μου το πείτε. Εμείς τη δουλειά μας κάνουμε. Και νόμους θα φτιάχνουμε και προτάσεις θα καταθέτουμε και τεκμηριωμένα θα μιλάμε. Αλλά δεν νομίζω ότι σας τιμά να αντιμετωπί-

ζετε με αυτόν τον τρόπο την αντιπολίτευση.

Πάμε, λοιπόν, στη συγκεκριμένη πρότασή μας.

Εμείς προτείνουμε τη δημιουργία του θεσμού του οικογενειακού δικαστηρίου, με κατάλληλα επιμορφωμένους και εξειδικευμένους δικαστές, που θα εκδικάζουν αποκλειστικά υποθέσεις οικογενειακού δικαίου. Ένα δικαστήριο, που θα υποστηρίζεται ενεργά και διαρκώς από κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό, παιδοψυχολόγους, οικογενειακούς συμβούλους, κοινωνικούς λειτουργούς και άλλους. Η διαθεσιμότητα υλικών και ανθρωπίνων πόρων καθιστά ρεαλιστική την ίδρυση τέτοιων δομών σε κάθε εφετειακή περιφέρεια. Ο προσανατολισμός του δικαστηρίου θα είναι σαφώς προς την αξιοποίηση πρωτίστως των εναλλακτικών μορφών επίλυσης, οικογενειακή διαμεσολάβηση, δικαστική μεσολάβηση. Μόνο ως έσχατη λύση θα πρέπει να διεξάγεται δίκη σε συνθήκες κατά τεκμήριο μειωμένης αντιδικίας, έτσι ώστε να ελαχιστοποιούνται ιδιαίτερα οι ψυχοφθόρες -ιδίως για τα παιδιά- χρονοβόρες και δαπανηρές για τα εμπλεκόμενα μέρη διαδικασίες.

Το νέο οικογενειακό δικαστήριο αναμένεται να προσδώσει στο σύστημα επίλυσης των οικογενειακών διενέξεων έναν χαρακτήρα άμεσο, αποτελεσματικό, φιλικό προς την οικογένεια και συμφιλιωτικό, με την αναγκαία εξειδίκευση των δικαστών και τη συνδρομή ειδικού επιστημονικού προσωπικού με τεκμηριωμένες δικαστικές αποφάσεις.

Έτσι μόνο, κύριε Υπουργέ, θα μπορέσει η Ελλάδα να ακολουθήσει παραδείγματα άλλων κρατών, που έχουν αναπτύξει ειδικά σχεδιασμένα οικογενειακά δικαστήρια, όπως είναι η Αμερική, η Αγγλία, ο Καναδάς, η Γαλλία, το Βέλγιο, με μεγάλα ποσοστά επιτυχίας της εξωδικαστικής μεθόδου επίλυσης και σπουδαία ελάφρυνση του δικαιοδοτικού μηχανισμού από τις οικογενειακές υποθέσεις.

Αυτή είναι η θετική, τολμηρή, μεταρρυθμιστική πρόταση του Κινήματος Αλλαγής για ένα οικογενειακό δίκαιο σύγχρονο και δίκαιο, με εφαρμόσιμες και ρεαλιστικές διατάξεις, που δεν σκοπεύουν στην ικανοποίηση ομάδων πιέσεων, αλλά του αληθινού συμφέροντος του παιδιού, με εξατομικευμένη αντιμετώπιση κάθε υπόθεσης από ένα εξειδικευμένο και άρτια στελεχωμένο δικαστικό όργανο. Ένα οικογενειακό δίκαιο με το παιδί στο επίκεντρο.

Η δική σας πρόταση απέχει δυστυχώς παρασάγγας από μια τέτοια οριστική θεσμική λύση που έχει ανάγκη μια πραγματική μεταρρύθμιση στο οικογενειακό μας δίκαιο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ευχαριστούμε, κύριε Σκανδαλίδη, και ειδικά για την τήρηση του χρόνου.

Τον λόγο έχει ο κ. Σιμόπουλος από τη Νέα Δημοκρατία, μετά ο κ. Κούβελας και στη συνέχεια η κ. Λιακούλη.

Κύριε Σιμόπουλε, έχετε τον λόγο.

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ (ΣΤΡΑΤΟΣ) ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ.

Κύριοι Υπουργοί, προφανώς δεν θα σας μιλήσω νομικά, μηχανικός είμαι άλλωστε. Απλώς διατηρώ το δικαίωμα να ισχυρίζομαι ότι έχω την κοινωνική εκείνη εμπειρία ώστε να προσεγγίζω θέματα όπως το συγκεκριμένο. Από το πρωί στην Αίθουσα άκουσα και ψύχραιμες φωνές, άκουσα όμως και «υστερικές» -μέσα σε εισαγωγικά- φωνές, άκουσα να επικεντρώνονται κάποιοι στους κακοποιητικούς γονείς. Πόσοι είναι αυτοί μες στην κοινωνία; Υπάρχουν, ναι, αλλά σε τι ποσοστό; Άκουσα επίσης να μας γίνεται μάθημα για τις αρχές της παράταξης. Άκουσα επίσης πομπώδη κενολογία. Άκουσα και νομικίστικη καθαρά προσέγγιση.

Όπως σας είπα, θα μιλήσω καθαρά πολιτικά. Λέω, λοιπόν, ένα πολύ μεγάλο «ναι» στο νομοσχέδιο. Ένα «ναι» το οποίο προκύπτει από την προσωπική μου κοινωνική εμπειρία γιατί όλοι λίγο πολύ έχουμε γίνει μάρτυρες του τι συμβαίνει εκεί. Όλοι πρέπει να γνωρίζουμε ότι την ώρα που εκφράζουμε δημόσιο λόγο είτε από το βήμα της Βουλής είτε προφανώς στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ο λόγος μας αυτός αφορά στη ζωή και στην καθημερινότητα, κυρίως, χιλιάδων συμπολιτών μας. Γι' αυτό, λοιπόν, πρέπει να προσέχουμε τον τρόπο με τον οποίον εκφραζόμαστε. Πρέπει η αντιπαράθεσή μας να έχει κοινωνικές αναφορές. Όλοι μίλησαν στην Αίθουσα αυτή για το ότι έπρεπε να κάνουμε ένα

βήμα μπροστά. Λίγοι όμως αναφέρθηκαν στο πως πρέπει να γίνει αυτό το βήμα μπροστά. Η κυβέρνηση σήμερα και το αρμόδιο Υπουργείο το κάνει. Παίρνει το πολιτικό θάρρος να αποφασίσει τι ακριβώς θα γίνει. Γιατί πάντα στην πολιτική πρέπει να αποφασίζεις ανάμεσα σε πλευρές οι οποίες προσεγγίζουν τα θέματα διαφορετικά, πολλές φορές ανάμεσα σε αντιμαχόμενα συμφέροντα. Αν και εδώ δεν μιλάμε για συμφέροντα.

Είναι γεγονός ότι έτσι όπως λειτουργούσε το δικαίό μας σύστημα μέχρι τώρα ο ένας γονέας, ο πατέρας, γινόταν μακρινός συγγενής. Και γινόταν μακρινός συγγενής γιατί το σύστημά μας ήταν καθαρά μητριαρχικό. Μπορεί να είναι υπερβολικό αυτό που λέω. Με το παρόν νομοσχέδιο πιστεύω ότι έρχεται μια ισότητα την οποία ζητούσαν κατά κανόνα οι γυναίκες οργανώσεις. Αυτές που τώρα είναι απέναντι στο νομοσχέδιο. Είναι κάτι το οποίο δεν κατανοώ. Είχα και εγώ τις επιφυλάξεις μου. Ρώτησα, έμβαθα, διάβασα. Και από ό,τι γνωρίζω το νομοσχέδιο έχει δικλείδες ασφαλείας. Έχει δικλείδες ασφαλείας που αφορούν το δικαστήριο, που αφορούν προφανώς και τη διαμεσολάβηση. Προφανώς, επίσης, και την επιμόρφωση των δικαστών. Συμφωνώ απόλυτα ότι πρέπει να ενισχύσουμε τις κοινωνικές υποστηρικτικές δομές. Θεωρώ, λοιπόν, ότι θέματα όπως είναι η προτίμηση του παιδιού, όπως μπήκαν στην προηγούμενη συζήτηση, ρυθμίζονται. Παίρνετε υπ' όψιν η προτίμηση του παιδιού στη συζήτηση.

Όλοι μιλούν για τη συνεπιμέλεια. Βέβαια κάποιοι διακρίνουν την επιμέλεια ή εστιάζουν στην συνεπιμέλεια σε άλλα θέματα, που δεν αφορούν στο παρόν νομοσχέδιο. Παραδείγματος χάριν στα ομόφυλα ζευγάρια. Προσπαθούν να ψαρέψουν σε θολά νερά. Το θέμα της συνεπιμέλειας όσον αφορά στο συγκεκριμένο νομοσχέδιο είναι κάτι άλλο και πρέπει ο' αυτό όσο μπορούμε να εστιάσουμε.

Έχει εστιάσει η αντιπολίτευση στη λέξη «εξίσου». Βέβαια η συμπολίτευση ισχυρίζεται ότι δεν είναι παράθυρο για την εναλλασσόμενη κατοικία. Μακάρι να είναι παράθυρο για την εναλλασσόμενη κατοικία. Μακάρι. Θεωρώ ότι πρέπει να το δούμε και αυτό. Βέβαια κατανοώ ότι δεν μπορεί να είναι κάτι οριζόντιο και γι' αυτό υπάρχει και το δικαστήριο. Γιατί να μην υπάρχει εναλλασσόμενη κατοικία όταν οι γονείς είναι κοντά; Πού είναι το πρόβλημα; Μακάρι, λοιπόν, κύριε Υπουργέ, το «εξίσου» να γίνει ένα παράθυρο για την εναλλασσόμενη κατοικία.

Επίσης, όσον αφορά στον χρόνο είμαστε στο 1/3. Τον χρόνο τον οποίο πρέπει να αφιερώνει ο γονέας το παιδί του, ο γονέας ο οποίος δεν κατοικεί με το παιδί. Θεωρώ, λοιπόν, ότι κι αυτό θα μπορούσε να είναι 50-50. Βέβαια φαντάζομαι ότι μέσα από το δικαστήριο ή μέσα από μία συναινετική διαδικασία μπορούμε να πάμε και στο 50-50. Θεωρώ ότι η Αντιπολίτευση, όπως κάνει συνήθως κυρίως η Αξιωματική, εξαντλείται στη φράση την οποία θα πω πολύ κοινά «λύκος στα πρόβατα, λύκος στα πρόβατα» σε όλα τα θέματα.

Τελικά, κύριες και κύριοι συνάδελφοι, ο λύκος δεν έρχεται και η κοινωνία είναι εκεί και μας παρακολουθεί. Όπως μας παρακολουθεί σε θέματα δημοκρατίας, όπως μας παρακολουθεί σε θέματα κοινωνικά, όπως μας παρακολουθεί σε θέματα οικονομίας, όπως μας παρακολουθεί ακόμη και στα θέματα τα οποία χειρίστηκε η κυβέρνηση κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Επειδή, λοιπόν, ο λύκος δεν έρχεται θεωρώ ότι θα πρέπει -ελπίζω να μην το κάνετε βέβαια- να αλλάξετε και το αντιπολιτευτικό σας αφήγημα. Η χώρα χρειάζεται Αντιπολίτευση, κυρίως Αξιωματική.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Και εγώ ευχαριστώ, κύριε Σιμόπουλε.

Τον λόγο έχει ο κ. Κούβελας από τη Νέα Δημοκρατία.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ξεκινώ με μια αναφορά στη μνήμη των αθών θυμάτων της αδίστακτης Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου την οποία τιμούμε σήμερα και δηλώνω ότι θα αγωνιζόμαστε μέχρι τη δικαίωση, δηλαδή, την καθολική διεθνή αναγνώριση της. Ο θάνατος των αθών και ο ξεριζωμός αποτελούν βαθύ τραύμα που θα θυμίζουμε πάντα στις νεότερες γενιές όχι με εκδικητική αλλά με πρόθεση την αποκατάσταση της ιστορικής

αλήθειας και στόχο την ειρηνική συνύπαρξη των λαών χωρίς φανατισμούς και μισαλλοδοξία.

Το σημερινό σχέδιο νόμου θα το χαρακτηρίζα ως νομοσχέδιο αυξημένης ευαισθησίας. Ανήκει σε εκείνη την κατηγορία των υπό ψηφίση νόμων, που δεν χωρά στα αλήθεια κομματική αντιπαράθεση, ούτε αντιπολιτευτικές κορώνες, ούτε ιδεολογικές εμμονές, μόνο και μόνο για να δημιουργήσουν κάποιοι εντυπώσεις. Θέλω να πιστεύω ότι η κάθε πλευρά προσήλθε στη συζήτηση καλόπιστα για την κατάρτιση ενός νομοσχεδίου, που στο τέλος θα αποβλέπει στα αλήθεια στο συμφέρον του παιδιού. Αυτήν την πρόθεση βέβαια πρέπει να την αναγνωρίσουμε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές της Αντιπολίτευσης και στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Στο ευαίσθητο αυτό θέμα χωράει οπωσδήποτε κοινωνικός διάλογος. Και έγινε αυτός. Έρχεται σήμερα στην Ολομέλεια μετά από μια μακρά διαδικασία κοινωνικής ζύμωσης ενώ στην επίσημη διαβούλευση συγκέντρωσε αριθμό ρεκόρ παρεμβάσεων πολιτών και φορέων με δεκαπέντε χιλιάδες σχόλια. Στην κοινοβουλευτική διαδικασία επίσης είχαμε ρεκόρ συμμετοχής είκοσι ενός φορέων στις επιτροπές μας. Εφαρμόστηκε στην πράξη συνεπώς ο κανόνας της καλής νομοθέτησης, όπως όλοι επιζητούμε. Στις δημοκρατίες άλλωστε ο υγιής διάλογος είναι ζητούμενο. Και αυτό έγινε στην περίπτωση αυτή.

Σέβομαι όσους εκφράζουν καλόπιστα προβληματισμούς αλλά δεν βλέπω γιατί κάποιος θα πρέπει να είναι με τους μπαμπάδες ή θα πρέπει να είναι με τις μαμάδες. Εγώ συμφωνώ να είμαστε οπωσδήποτε με τα παιδιά. Το σχέδιο νόμου δημιουργεί για τους γονείς μια καθοριστική βάση διαλόγου και συνεννόησης προκειμένου να λύσουν ειρηνικά τις διαφορές τους μετά τον χωρισμό για το πραγματικό συμφέρον του παιδιού τους. Το πνεύμα της όλης ρύθμισης κατατείνει στη δημιουργία καλλιέργειας, αν θέλετε, κουλτούρας συνεννόησης ώστε οι ίδιοι οι γονείς να αντιληφθούν ότι πρέπει να συνεργαστούν για το καλό του παιδιού τους. Έτσι προβλέπονται τα βήματα για την επίλυση τυχόν διαφορών που προκύπτουν. Άλλωστε είμαι δικηγόρος και έχω χειριστεί αρκετές υποθέσεις οικογενειακού δικαίου έχουν δει και ακούσει αρκετά τα αυτά μου. Όμως πάμε αρχικά να δούμε τη συνεννόηση των ιδίων των γονιών συναινετικά. Αν δεν καταλήξουν σε συμφωνία προβλέπεται η προσφυγή στον διαμεσολαβητή για οικογενειακές υποθέσεις και βέβαια η έσχατη λύση αν δεν πετύχουν τα προηγούμενα είναι η προσφυγή στα δικαστήρια.

Άκουσα αρκετούς συναδέλφους στο πλαίσιο της γνωστής όμως στείρας αντιπολιτευτική στάσης να μιλούν για ένα γονεοκεντρικό νομοσχέδιο. Μα το αντίθετο συμβαίνει εδώ, κυρίες και κύριοι της Αντιπολίτευσης. Στη βάση του νομοσχεδίου βρίσκεται το παιδί και ο πιο αδύναμος γονέας. Κι αυτό αποδεικνύεται αν διαβάσει κανείς προσεκτικά το σχέδιο νόμου. Για πρώτη φορά εισάγονται διατάξεις και θα εφαρμόζονται σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις και τις υποχρεώσεις, που απορρέουν από αυτές ιδίως από τη διεθνή σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού και από τη σύμβαση της Κωνσταντινούπολης για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας.

Νομίζω ότι συμφωνούμε όλες οι πλευρές ότι η παρούσα μεταρρύθμιση κρίνεται επιβεβλημένη μετά από τριάντα οκτώ ολόκληρα χρόνια από τον νόμο του '83, ένας νόμος που υπήρξε πραγματικά νεωτερικός στην εποχή του, αλλά οι συνθήκες μεταβάλλονται και οι ανάγκες μιας κοινωνίας, όπως είναι φυσικό, εξελίσσονται, αν αναλογιστούμε ότι το 1983 ήταν πολύ λιγότερες οι γυναίκες που εργάζονταν, ενώ σήμερα είναι ο κανόνας η μητέρα-γυναίκα να είναι εργαζόμενη.

Άκουσα, επίσης, αρκετά σχετικά με τον ρόλο του δικαστηρίου στις υποθέσεις αυτές για τη νομολογία που επικρατεί, πώς θα αλλάξει αυτή κ.ο.κ.. Δεν καταλαβαίνω, όμως, γιατί κάποιος πρέπει να ζητούν από τον νομοθέτη να οδηγήσει τη δικαστική κρίση προς συγκεκριμένη κατεύθυνση ή κάποιος άλλοι να ζητούν να περιοριστούν οι δυνατότητες του δικαστή ή ενδεχομένως αυτές να είναι χωρίς όρια.

Το παρόν σχέδιο νόμου προτείνει κάτι ισορροπημένο και αφήνει πεδίο δράσης στον δικαστή να υπηρετεί στα αλήθεια τον παιδοκεντρικό χαρακτήρα των νέων ρυθμίσεων. Μην υποτιμούμε ούτε την κρίση, ούτε την αντίληψη των δικαστών, ούτε την κα-

τάρτισή τους. Είναι υψηλή. Ας τους εμπιστευθούμε.

Επιπλέον, θεσμοθετείται με το σχέδιο νόμου και επισταμένη επιμόρφωση σε θέματα οικογενειακού δικαίου από την ίδια την Σχολή Δικαστών. Ίδανικό θα ήταν να υπήρχε η δυνατότητα να έχουμε ειδικά τμήματα και δικαστές που θα δικάζουν μόνο υποθέσεις οικογενειακού δικαίου σε όλα τα πρωτοδικεία της χώρας. Αυτό, βέβαια, συμβαίνει ήδη σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Πειραιά. Στα μικρότερα πρωτοδικεία πρακτικά αυτό δεν είναι δυνατόν. Καλή, λοιπόν, η πρόταση, αλλά μην κάνουμε τώρα σαν να ανακαλύψαμε τον τροχό ή σταματάμε τη συζήτηση μέχρι να επιλύσουμε αυτό το πρακτικό ζήτημα.

Έτσι, λοιπόν, θεσπίζεται για πρώτη φορά η από κοινού και εξίσου άσκηση της γονικής μέριμνας και από τους δύο γονείς, διασφαλίζοντας την ίση συμμετοχή τους σε περίπτωση χωρισμού στα πιο κρίσιμα ζητήματα που αφορούν τη ζωή και την ανατροφή του παιδιού τους. Γιατί μας τρομάζει τόσο πολύ η έννοια των ίσων υποχρεώσεων, όπως άλλωστε επιτάσσει και το Σύνταγμα, που κάποιοι από εσάς επικαλέστηκαν νωρίτερα; Γιατί οι ευθύνες και τα δικαιώματα των δύο γονέων δεν θα έπρεπε να διατηρούνται κοινά και ίσα, ακόμη και μετά τη λύση του γάμου τους;

Παρ' όλα αυτά, από κανένα σημείο των διατάξεων δεν προκύπτει η καθιέρωση υποχρεωτικής κοινής επιμέλειας ούτε είναι στο πνεύμα του νομοθέτη, ενώ και πάλι ορίζεται ότι ο δικαστής είναι αυτός που θα κρίνει κατά περίπτωση. Φυσικά, οι περιπτώσεις διαφέρουν η μία από την άλλη και αυτό είναι κάτι το οποίο εξασφαλίζεται με την παρούσα νομοθετική προσέγγιση. Επίσης το «κοινού» και «από εξίσου» μπορεί να καμφθεί, καθώς προβλέπεται αρχικά, όπως είπαμε, η δυνατότητα των γονέων να συνεννοηθούν, να ρυθμίσουν ελεύθερα τη σχέση και τα ζητήματα, που αφορούν αυτούς και τα παιδιά. Αν διαφωνούν, πηγαίνουν στο δικαστήριο. Πουθενά, όμως, δεν υπάρχει οριζόντια εφαρμογή υποχρεωτικής κοινής επιμέλειας.

Προβλέπεται, ναι, ελάχιστος χρόνος επικοινωνίας του τέκνου με τον γονέα που δεν διαμένει μαζί του, με τον γονιό που κατά κύριο λόγο θα βλέπει στο πλαίσιο της επικοινωνίας, αλλά και αυτό είναι ένα μαχητικό τεκμήριο. Ορίζεται σήμερα στο 1/3 του συνολικού χρόνου. Μικρότερος ή μεγαλύτερος χρόνος πάλι θα καθοριστεί από το δικαστήριο, σε περίπτωση διαφωνίας, με έναν τρόπο, όμως, που δεν θα διαταράσσει την καθημερινότητα του παιδιού. Αυτό είναι βασικό, είναι σημαντικό και προβλέπεται στο νομοσχέδιο.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Οι ρυθμίσεις, λοιπόν, είναι ισορροπημένες, είναι προοδευτικές, παρέχουν δικλίδες ασφαλείας προς όφελος του παιδιού. Στην πράξη, τελικά, όλα θα κριθούν από την ίδια τη ζωή στην κοινωνία μας και είναι στο χέρι μας να προάγουμε την κουλτούρα συνεννόησης ανάμεσα στους γονείς που χωρίζουν προς όφελος των παιδιών τους.

Σέβομαι την άποψη όσων λένε να κρατήσουμε το ισχύον δίκαιο, όπως σε κάποιες άλλες χώρες συμβαίνει, όπου για δεκαετίες διατηρούν τις ίδιες ρυθμίσεις. Εσείς όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι του ΣΥΡΙΖΑ και οι Βουλευτές άλλων κομμάτων της Αντιπολίτευσης, που συμφωνείτε στην ανάγκη αλλαγών, αλλά τελικά προτείνετε να μην αλλάξετε τίποτα, να ξέρετε ότι θα πρέπει να δώσετε σαφείς εξηγήσεις στην κοινωνία και στους πολίτες, που παρακολουθούν αυτή τη συνηρητική στάση σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ολοκληρώστε, κυρίες συνάδελφε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ: Ολοκληρώνω, κυρίες Πρόεδρε, λέγοντας ότι αν ακούγαμε καθαρά τα ίδια τα παιδιά, θα μας έλεγαν ότι θέλουν ο μπαμπάς και η μαμά τους να συνεχίσουν να τα αγαπούν, να τα προστατεύουν και να τα φροντίζουν από κοινού. Μην τα υποτιμούμε, λοιπόν. Ας τα βάλουμε και ας τα κρατήσουμε στο κέντρο της συζήτησης, στο κέντρο της επόμενης ημέρας μετά την ψήφιση του νομοσχεδίου, το οποίο σας καλώ να υπερψηφίσουμε.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Και εγώ ευχαριστώ, κυρίες Κούβελα.

Η κ. Ευαγγελία Λιακούλη από το Κίνημα Αλλαγής έχει τον λόγο. Θα ακολουθήσει ο κ. Ανδρέας Πάτσης από τη Νέα Δημοκρατία.

Κυρία Λιακούλη, έχετε τον λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Ευχαριστώ, κυρίες Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το 1994 με εισήγηση του αείμνηστου Ανδρέα Παπανδρέου το ελληνικό Κοινοβούλιο ψήφισε την ανακήρυξη της ημέρας αυτής, της 19^{ης} Μαΐου, ως Ημέρα Μνήμης για τη Γενοκτονία των Ελλήνων στον Πόντο.

Η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου ως τραυματικό γεγονός, τόσο για τα θύματα, όσο και για τους θύτες, δεν μπορεί να μείνει στο περιθώριο της συλλογικής μνήμης των λαών, που κατοικούν τόσο στις ανατολικές, όσο και στις δυτικές ακτές του Αιγαίου. Οι τριακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες σφαγιασθέντες δεν ήταν θύματα συνωστισμού σε ένα λιμάνι! Αμφότεροι μπορεί έστω να γιαιτρευτούμε μόνο αν αποδεχθούμε τις σκληρές αλήθειες.

Η διεθνής αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ποντίων είναι ένας αγώνας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, που συνεχίζεται.

Κύριε Υπουργέ, σήμερα αφού αναστατώσατε πρώτα την ελληνική κοινωνία ολόκληρη, μας βάλατε να θυμηθούμε και να ανασύρουμε περιστατικά, εμείς οι μαχόμενοι δικηγόροι της πρώτης γραμμής εδώ και πολλά χρόνια, που ξέρετε άλλα γράφουν οι νόμοι, άλλα εφαρμόζονται στην πράξη και άλλα η πραγματική ζωή σε κατεβάζει, τελικά, να δεις στο πραγματικό έδαφος.

Ένα αγοράκι, λοιπόν, νηπιακής ηλικίας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μετά το διαζύγιο των γονιών του, ζούσε μαζί με τη μητέρα του, καθώς σε αυτήν ανατέθηκε η επιμέλεια. Είναι το σύνθημα. Ο πατέρας διατήρησε το δικαίωμα της επικοινωνίας μαζί του. Ο εν λόγω πατέρας είχε επιδείξει επανειλημμένα συμπεριφορά βίας και επιθετικότητας μέσα στην οικογένεια, στη σύζυγο, στο παιδί. Καταγγελίες είχαν γίνει στην αστυνομία από τη σύζυγο κ.λπ.. Κατά την επικοινωνία του πατέρα με το παιδί, παρατηρήθηκαν σωματικές βλάβες στο παιδί, που έφταναν στην καύση του παιδιού με τσιγάρο σε διάφορα σημεία του σώματος. Η μητέρα, λοιπόν, απευθύνθηκε -πού αλλού;- στη δικαιοσύνη. Δεν βρήκε άκρη. Έκανε ασφαλιστικά μέτρα να διακόψει, έστω προσωρινά, την επικοινωνία, μέχρι να αποφανθούν οι ειδικοί. Δεν βρήκε άκρη. Ζήτησε διά της εισαγγελίας ανηλίκων να ξεραστεί το παιδί από ιατροδικαστή. Δεν βρήκε άκρη. Ζήτησε να διαταχθεί όλα τα μέλη της οικογένειας, αυτή η ίδια, να ελέγχονται από κοινωνικό λειτουργό, από παιδοψυχίατρο το παιδί, από ψυχίατρο ο πατέρας. Δυστυχώς, κανείς επίσημος φορέας της πολιτείας δεν επενέβη σε αυτό το δράμα του παιδιού. Μετά από πολύχρονο αγώνα, μέσα από ιδιώτες ιατροδικαστές, δικηγόρους, ψυχολόγους, ειδικούς παιδαγωγούς -«ιδιώτες», κυρίες Υπουργέ, ακούτε-, κατάφερε η μητέρα να αποδείξει το έγκλημα που τελούσαν. Πού ήταν η πολιτεία για να προστατεύσει το παιδί;

Στον αντίποδα αυτής της ιστορίας, σε μία άλλη αίθουσα στην Ευελπίδων, μετά το διαζύγιο των γονιών, η επιμέλεια της νηπιακής ηλικίας κοριτσιού ανατέθηκε στη μητέρα. Ο πατέρας διατήρησε με πολλούς κόπους την επικοινωνία με το παιδί του, η οποία συστηματικά παρεμποδίζονταν από τη μητέρα. Η μητέρα έπασχε από σοβαρή ψυχική ασθένεια. Σταμάτησε, όμως, ξαφνικά και χωρίς λόγο να παίρνει τα φάρμακά της. Το παιδί παραμελούνταν συστηματικά, γεμάτο μώλωπες, σε αστία, με εμφανή καθυστέρηση στη βάρδια και στην ομιλία του. Ο πατέρας ξεκίνησε έναν αγώνα δρόμου. Απευθύνθηκε στην εισαγγελία. Δεν βρήκε άκρη. Απευθύνθηκε σε ασφαλιστικά μέτρα στα δικαστήρια. Δεν βρήκε άκρη. Έκανε διαδικασίες ξανά και ξανά, χωρίς αποτέλεσμα. Σκούμπωσε τα μανίκια, λοιπόν, και ο ίδιος, για να σώσει το παιδί του. Επέμεινε με διαδικασίες τριών χρόνων, παρακαλώ, και τη βοήθεια ιδιωτών πάλι ειδικών, παιδοψυχιάτρων, ψυχολόγων κ.λπ.. Και πού ήταν πάλι η πολιτεία, κυρίες Υπουργέ; «Πού είναι οι δομές της;» αναρωτιέται κανείς όταν μας ακούει. Πού είναι ο αυτοματισμός της κατ' αρχάς; Πού είναι η ταχύτητα που απαιτείται; Διότι η κάθε ημέρα παραμέλησης ή κακοποίησης για ένα παιδί είναι ένας θάνατος.

Πού είναι η ειδική μέριμνα, λοιπόν; Πού είναι η εξειδικευμένη προσέγγιση, η προστασία της ανηλικότητας όταν οι καταγγελίες

που αφορούν σε παιδιά και χωρισμένους γονείς μπαίνουν απλώς κι αυτές στη σειρά τους;

Καλώς ή κακώς μαχόμενη, επαναλαμβάνω, στις αίθουσες των δικαστηρίων, δεν υπάρχουν, κύριε Υπουργέ μου, η δομή και τα εργαλεία που απαιτούνται για τη διασφάλιση της ψυχικής και σωματικής υγείας του παιδιού για το περιβόητο συμφέρον του παιδιού, όπως το λέτε όλοι, αλλά θεωρητικά.

Νιώθω λοιπόν σήμερα ότι συζητάμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για το μέρος χωρίς να έχουμε συζητήσει για το όλο. Σήμερα προσπαθούμε να χτίσουμε τον πρώτο όροφο, χωρίς να έχουμε θεμέλια και ισόγειο. Πού θα το στηρίξετε, στον αέρα; Συζητάμε για το θέμα της συνεπιμέλειας του παιδιού σε οικογένειες, που διασπαστηκε η έγγαμη ή η συντροφική σχέση παραδίδοντας νομικές διατάξεις στο ίδιο το σύστημα. Ποιο σύστημα; Αυτό που σήμερα δεν μπορεί να ανταποκριθεί, στο ίδιο.

Εσείς λοιπόν καλείτε την υπάρχουσα δικαιοσύνη, με τους υπάρχοντες δικαστές, με τα υπάρχοντα τμήματα των δικαστηρίων, με την υπάρχουσα δομή που εμείς κι εσείς τη λέτε προβληματική και γι' αυτό λέτε ότι την αλλάζετε. Και τι κάνετε; Ένα σύνολο διατάξεων που την παραδίδετε πάλι στο ίδιο πλαίσιο. Τους δίνουμε δηλαδή να τοποθετήσουν τις πρίζες χωρίς να έχουμε χτιστεί τον τοίχο. Πού θα τις βάλουν;

Κοιτάξε, είναι αλήθεια, έχετε δικίο όταν λέτε: «Δεν είναι παρκότο το πρόβλημα;». Σας άκουσα. Βεβαίως και είναι παρκότο και είναι μια μεγάλη παραδοχή, ότι δυστυχώς ένα διαζύγιο φέρνει τη μερική αποξένωση των παιδιών από τον έναν ή από τον άλλο γονέα και σε κάποιες τραγικές περιπτώσεις και την ολική. Πρόκειται για μια μεγάλη παραδοχή που πρέπει να κάνουμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Αυτός που έχει την επιμέλεια, τα έχει όλα. Ο άλλος έχει ή τίποτα ή ψίχουλα. Είναι σπάνιες οι περιπτώσεις που ο άλλος έχει κάτι, αλήθεια.

Μια τραγική παραδοχή είναι ακόμη ότι το παιδί είναι λάφυρο για πολλούς γονιούς. Δεν καταβάλλεις, για παράδειγμα, τη διατροφή; Διακόπτω την επικοινωνία με το παιδί. Είναι μια αλήθεια, επίσης, όμως, κύριε Υπουργέ -και είναι δικό σας τώρα το πεδίο-, ότι ανάμεσα σε εγγραφές προσημειώσεων, ακόμη και σε υποθέσεις ρύθμισης κατάστασης για τα λασπόνερα του γείτονα, κατατάσσεται η υπόθεση της επιμέλειας, δηλαδή της ζωής ενός παιδιού, της γενιάς που θα καθορίσει τα πράγματα στο τώρα και στο αύριο. Θα δικαστεί από τον ίδιο δικαστή, στην ίδια αίθουσα, με τον ίδιο τρόπο, χωρίς την παρουσία ενός ειδικού, χωρίς μαρτυρική κατάθεση, χωρίς στοιχεία, χωρίς έρευνα, χωρίς πραγματογνωμοσύνη. Θα δικαστεί. Παράλληλα, θα βγουν όλα τα «άπλυτα» της οικογένειας στη χώρα -μίσθ, πάθη, εμμονές, ανοιχτές πυρορροούσες πληγές, μια δυσωδία, που συμπληρώνει καθοριστικά την τραγωδία και θα ληφθεί μια απόφαση προσωρινής διαταγής για την ανάθεση της επιμέλειας, συνήθως στη μητέρα και σπανιότερα στον πατέρα, με έναν απολύτως αβόητο δικαστή.

Άκουσα πολλούς και την εισηγήτρια, που εκτιμώ πάρα πολύ, της Συμπολίτευσης, να λέει: «Μα, δεν έχουμε εμπιστοσύνη στους δικαστές;». Γιατί, λέει κανείς ότι δεν έχουμε εμπιστοσύνη στους δικαστές; Τι είναι όμως οι δικαστές; Οι δικαστές είναι ειδικευμένοι, κυρία συνάδελφε, σε θέματα της νομικής επιστήμης. Είναι κοινωνιολόγοι; Είναι ψυχολόγοι; Είναι κοινωνικοί λειτουργοί; Είναι πραγματογνώμονες; Είναι ιατροδικαστές; Από πού αντλούν αυτή τη γνώση; Ποιος τους βοηθάει σε αυτό; Δικάζουν την κατάσταση και την προσημείωση και δίπλα δικάζουν τη ζωή ενός παιδιού αβόητοι. Οι περισσότεροι από αυτούς έχουν ένα τρομερό άγχος όταν δικάζονται τέτοιους είδους υποθέσεις, γιατί έχουν μια τεράστια ευθύνη πάνω τους. Το καταλαβαίνεις, αν έχεις σχέση μαζί τους και εννοώ ανθρώπινη σχέση, εάν καλημερίζεις, βλέπεις τον άλλο, πώς είναι, πώς στέκεται. Και την ευθύνη αυτή δεν την λύνετε με το «εξίσου» ή το ένα τρίτο. Δεν το λύνετε, κύριε Υπουργέ. Αυτό είναι το πρόβλημα.

Θα το υπερψηφίζουμε σαν ένα βήμα. Αλλά ένα βήμα πού; Στο κενό; Στον αέρα; Σε ένα οικοδόμημα που δεν υπάρχει. Χτίζετε τον πρώτο όροφο χωρίς το ισόγειο. Σας το ξαναλέω, οικογενειακό δικαστήριο. Ακούστε λίγο, επειδή το έχω ξαναπεί, εδώ δεν υπάρχει κανείς άμμος. Άτολμοι υπήρξαμε, κατά την άποψή μου, και εμείς. Με κοιτάζουν και οι παλαιότεροι που έχουν βάλει πολλά, πολλούς λίθους στο οικοδόμημα της δημοκρατίας. Βε-

βαίως, το οικογενειακό δίκαιο που ανέφερε ο Κοινοβουλευτικός μας Εκπρόσωπος και η εισηγήτριά μας σήμερα ήταν η μεγάλη τομή. Είναι μια παραδοχή. Όμως, δεν το λήψαμε να πάμε ακόμα παραπέρα στο οικογενειακό δικαστήριο. Και δεν μπορούμε, κύριε Υπουργέ, μιας και μου δίνεται η ευκαιρία -το λέω με πολλή εκτίμηση στο πρόσωπό σας και το ξέρετε-, χωρίς οικογενειακό δικαστήριο και drug court, δικαστήριο ναρκωτικών, δεν μπορεί να προχωρήσει η δικαιοσύνη στην Ελλάδα. Τελείωσε. Αυτό είναι μια παραδοχή. Αν θέλετε να κάνετε μια πραγματική μεταρρύθμιση, δεν θα την κάνετε ούτε με το εξίσου, ούτε με το 1/3, ούτε χαϊδεύοντας τα αυτιά των μπαμπάδων, ούτε χωρίζοντας την κοινωνία σε μπαμπάδες και μαμάδες.

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας το εξής. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ήττα της δημοκρατίας, κατά τη γνώμη μου, είναι μία, να γεμίζουν τα e-mails μας, τα e-mails σας, καθημερινά με διαμαρτυρίες της μαμάς, του μπαμπά, της γιαγιάς, του παππού, της θείας, του θείου, που άλλοι τάσσονται, σύμφωνα με τα βιώματά τους, είτε με τη μια είτε με την άλλη πλευρά. Έτσι δεν λύνεις τα ζητήματα της δημοκρατίας. Τα ζητήματα της δημοκρατίας τα λύνεις προχωρώντας μπροστά με θεσμούς, κύριε Υπουργέ. Μόνο έτσι. Και μπορείτε να το κάνετε, αν θέλατε.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ευχαριστούμε πολύ.

Τον λόγο έχει ο κ. Ανδρέας Πάτσης από τη Νέα Δημοκρατία και στη συνέχεια θα μιλήσει ο κ. Γιάννης Δελής από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΤΣΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προτού ξεκινήσω την ομιλία μου, θα ήθελα να αναφερθώ στη σημερινή επέτειμη για τη Γενοκτονία των Ποντίων και να αναφέρω ότι στα Γρεβενά, τον νόμο από τον οποίο κατάγομαι, από τα εκατόν οκτώ και πλέον χωριά του νομού μας, τα είκοσι δύο χωριά είναι ποντιακά. Αδύνατον να ξεχάσουμε το αίμα που χύθηκε, γιατί είναι το δικό μας αίμα.

Ένας σοφός, που μια φορά τον ρώτησαν για τους γονείς του, απάντησε πως πρώτη από όλες τις δουλειές, που μας χάρισε ο θεός η καριέρα του γονιού είναι η πιο σπουδαία και έπειτα αναστέναξε, τι κρίμα που μονάχα ερασιτέχνες καταπιάνονται μ' αυτήν!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα παιδιά δεν είναι ιδιοκτησίες, αλλά αυτόνομες προσωπικότητες, που πρέπει να μεγαλώνουν σ' ένα περιβάλλον ασφαλές, με πολλή αγάπη και φροντίδα και από τους δύο γονείς, με οικογενειακά βιώματα πρότυπα και παραστάσεις, προκειμένου να διαμορφώσουν έναν σωστό χαρακτήρα και να είναι συναισθηματικά υγιή και ισορροπημένα. Αυτό, βέβαια, όχι μόνο όταν χωρίζουν οι γονείς, αλλά και όταν μένουν μαζί. Κι αυτό δεν μπορεί να οριστεί από κανέναν νομοθέτη, γιατί είναι πάνω απ' όλα θέμα παιδείας και συνείδησης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ως πατέρας έχω μεγαλώσει και μεγαλώνω παιδιά και ως δικηγόρος έχω διαχειριστεί υποθέσεις οικογενειακού δικαίου, όπου δυστυχώς στις περισσότερες των περιπτώσεων τα παιδιά δεν παραμένουν ο σκοπός, αλλά γίνονται το μέσο, που χρησιμοποιείται για τις προσωπικές διαφορές και αντιπαραθέσεις των γονέων. Γίνονται ο μοχλός της συναισθηματικής πίεσης, εκβίασης και δυστυχώς ακόμα και εκδίκησης. Δεν μπορεί κανείς από εμάς να ισχυριστεί ότι δεν γνωρίζει τέτοιες περιπτώσεις στο οικογενειακό ή φιλικό του περιβάλλον με μόνα πραγματικά θύματα στο τέλος τα ίδια τα παιδιά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συνεπιμέλεια είναι υποχρέωση της πολιτείας. Η συνεπιμέλεια είναι δικαίωμα των παιδιών, αλλά και τεράστια ευθύνη των γονέων. Οι γονείς οφείλουν από κοινού να δημιουργήσουν και να διασφαλίσουν, όπου βέβαια αυτό είναι εφικτό, ένα ασφαλές και υγιές περιβάλλον, ώστε το παιδί να αναπτυχθεί με τον ίδιο τρόπο, την ίδια επιμέλεια και την ίδια φροντίδα όπως ήταν και πριν, να μην υπάρχουν μεγάλες ανατροπές στη ζωή του σε κανέναν τομέα και πεδίο.

Αυτό βέβαια συνεπάγεται ότι το περιβάλλον μέσα στο οποίο μεγάλωνε ήδη το παιδί ήταν το σωστό και ήταν υγιές. Ειλικρινά, δεν διάβασα και δεν άκουσα καμμία τοποθέτηση στο θέμα αυτό για το πώς τα παιδιά μεγαλώνουν όταν οι γονείς είναι ακόμα παν-

τρεμένοι. Δηλαδή, προτού χωρίσει ένα ζευγάρι υπάρχει το αμάχητο τεκμήριο της σωστής άσκησης της συνεπιμέλειας και το πρόβλημα δημιουργείται μετά το χωρισμό;

Ας μην «στρουθοκαμηλίζουμε». Οι εκατοντάδες υποθέσεις οικογενειακών διαφορών οι οποίες οδηγούνται καθημερινά στα δικαστήρια δείχνουν αφ' ενός μεν ότι οι γονείς κάνουν τα παιδιά τους μέρος του δικού τους προβλήματος και αφ' ετέρου ότι το περιβάλλον στο οποίο μεγάλωναν ήταν ήδη προβληματικό, δεν προέκυψε εκ των υστέρων και η ευθύνη είναι κοινή: και των πατεράδων και των μαμάδων.

Διάβασα και άκουσα μία, κατά την προσωπική μου άποψη, εξωφρενική δήλωση, ότι δήθεν το παρόν νομοσχέδιο εξυπηρετεί μια ισχυρή μειοψηφία μπαμπάδων. Άκουσα για λόμπι μπαμπάδων και μάλιστα αφέθηκε και ένα υπονοούμενο ότι κάποιοι εξ ημών, όσοι συμφωνούμε με το νομοσχέδιο του Υπουργείου, είμαστε όμηροι κάποιου λόμπι ή εξυπηρετούμε κάποιο λόμπι.

Θα ήθελα να ρωτήσω το εξής: Πριν τον χωρισμό ο γονέας έχει πλήρη δικαιώματα στην επιμέλεια, ενώ μετά αυτά πρέπει να περιορίζονται; Μετά τον χωρισμό πιστεύουν κάποιοι ειδικοί, όπως τους παρουσιάζετε, ότι μειώνεται η αγάπη του ενός γονιού προς το παιδί του, η φροντίδα, το νοιάξιμο, η ανάγκη για επικοινωνία και χρόνο με το παιδί σου; Είσαι, δηλαδή, γονέας μερικώς;

Όχι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Το παρόν νομοσχέδιο επαναφέρει στο κέντρο της μέριμνας το παιδί και καλεί και τους δύο γονείς να πράξουν το ίδιο. Δεν τους υποχρεώνει, τους αναθέτει όμως την πλήρη ευθύνη, την ηθική ευθύνη πρωτίτως. Ίδια δικαιώματα και ίδιες υποχρεώσεις, γιατί επέλεξαν να είναι γονείς και αυτό σημαίνει είμαι γονιός.

Το νομοσχέδιο προβλέπει το μαχητό -επαναλαμβάνω για τους μη νομικούς- τεκμήριο της επικοινωνίας. Στην πραγματικότητα αποτυπώνει αυτό, που ισχύει μέχρι σήμερα και προβλέπεται είτε στα ιδιωτικά συμφωνητικά, όταν επέρχεται το διαζύγιο, είτε στην πλειοψηφία των δικαστικών αποφάσεων. Έχετε υπολογίσει καθόλου το μία μέρα τη βδομάδα, κάθε δεύτερο σαββατοκύριακο, πέντε μέρες το Πάσχα, πέντε τα Χριστούγεννα, δέκα-δεκαπέντε μέρες το καλοκαίρι τι ποσοστό επί των τριακοσίων εξήντα πέντε ημερών είναι αυτό; Είναι σχεδόν το 1/3.

Προς τι, λοιπόν, όλη αυτή η αντίδραση και η δήθεν αγανάκτηση; Επειδή κατοχυρώνεται πλέον και ρυθμίζεται ως ελάχιστο μαχητό βεβαίως τεκμήριο το 1/3; Για ποιο λόγο δεν θέλουμε να υπάρχει το 1/3; Μήπως -και σας κάνω μία ερώτηση διαφορετική- ο γονέας που μένει με το παιδί και έχει επικοινωνία ο άλλος γονέας αποφασίζει αίφνης για προσωπικούς του λόγους να μετοικήσει σε άλλη πόλη, παράδειγμα από την Αθήνα στην Κρήτη, μπορεί να το κάνει σήμερα; Μπορεί. Με το παρόν νομοσχέδιο μπορεί να το κάνει; Όχι, διότι έτσι προστατεύεται το δικαίωμα της πραγματικής επικοινωνίας. Μην, λοιπόν, κόπτεστε για τα δικαιώματα του παιδιού, μην, λοιπόν, κόπτεστε για το πώς θα αναπτυχθεί και ποια θα είναι η ψυχολογία ενός παιδιού, όταν με το παρόν νομοσχέδιο διασφαλίζεται ότι πραγματικά θα υπάρχει επικοινωνία και των δύο γονέων και αυτό δεν θα διακυβεύεται.

Το σπίτι του γονιού που δεν μένει μαζί του παύει να είναι φυσικός χώρος του παιδιού; Πολλή κουβέντα έγινε για την εναλλασσόμενη κατοικία, που βλέπτε το παιδί κατά μερικούς. Δεν βλέπτε το παιδί δηλαδή να μένει σε γιαγιάδες, παππούδες, θείους, αδελφια, συγγενείς, νταντάδες, φίλους και οτιδήποτε άλλο, αλλά όχι στο γονιό του; Ή μήπως δεν ξέρουμε τι συμβαίνει στη πραγματικότητα; Και αν κάποιος δεν θέλει ή δεν μπορεί να είναι γονέας, υπάρχει και ο φυσικός δικαστής, που θα κληθεί να αποφασίσει ποιο είναι πραγματικά το συμφέρον του παιδιού.

Κύριε Υπουργέ, αν θέλετε την προσωπική μου άποψη και ως δικηγόρου, θα σας έλεγα ότι δεν συμφωνώ απόλυτα με την κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων της Σχολής Δικαστών. Υπάρχουν πολύ έμπειροι δικαστές, που έχουν αντιμετωπίσει και αξιολογήσει εκατοντάδες χιλιάδες υποθέσεις οικογενειακού δικαίου. Αυτό, όμως, που πρέπει να προβλεφθεί είναι η ταχύτητα στην έκδοση των δικαστικών αποφάσεων, των αστικών και των ποινικών, που αφορούν τις οικογενειακές διαφορές και το πιο σημαντικό είναι η εφαρμογή των δικαστικών αποφάσεων, διότι κύριε Υπουργέ, η πλειοψηφία αυτών δυστυχώς δεν υλοποιείται, διότι οι γονείς βρίσκουν πάντα το παράθυρο να μην τις υλοποιήσουν.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κλείνω, κυρίες Πρόεδρε και κύριε Υπουργέ. Το να μεγαλώνει σωστά ένα παιδί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν αφορά μόνο τους γονείς, αλλά ολόκληρη την κοινωνία και είναι η υποθήκη για τις μελλοντικές γενιές.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πάτση.

Τον λόγο έχει ο κ. Γιάννης Δελής από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας και στη συνέχεια να ετοιμάζεται η κ. Παναγιώτα Δούνια από τη Νέα Δημοκρατία. Είτε και προηγούμενος συνάδελφος που προηδρεύε, ότι οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι μπορείτε να ζητάτε τον λόγο όποτε θέλετε, αλλά όχι ο ένας πίσω από τον άλλον, να μεσολαβούν δυο-τρεις συνάδελφοι και στη συνέχεια θα παίρνετε τον λόγο οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι.

Κύριε Δελή, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΗΣ: Ευχαριστώ πολύ.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, το ζήτημα της γονικής μέριμνας και επιμέλειας μετά τη διάλυση ενός γάμου αποτελεί σε κάθε περίπτωση ένα σύνθετο κοινωνικό ζήτημα και ναι, έχουν ωριμάσει ήδη οι αναγκαίες αλλαγές στο οικογενειακό δίκαιο ως προς αυτό.

Το θέμα είναι, όμως, ποιες αλλαγές χρειάζονται, με ποιο περιεχόμενο και σε ποια κατεύθυνση; Και σε αυτά τα ερωτήματα οι απαντήσεις του κυβερνητικού νομοσχεδίου, όπως θα δούμε, είναι είτε αποσπασματικές είτε επιφανειακές και απλώς ποσοτικές, απέχουν όμως πολύ από το να είναι οι κατάλληλες απαντήσεις στις ανάγκες του σήμερα. Και ο λόγος που αυτό συμβαίνει είναι απλός.

Το ζήτημα της γονικής μέριμνας το νομοσχέδιο το αντιμετωπίζει ως ένα ζήτημα αποκλειστικά ατομικής ευθύνης και ως ένα ζήτημα το οποίο περιορίζεται αυστηρά μόνο μέσα στα όρια του οικογενειακού πλαισίου. Και όμως, το ζήτημα της γονικής μέριμνας, εκτός από ατομική και οικογενειακή, έχει και μια προφανή κοινωνική διάσταση, γιατί παρ' όλο που οι γονείς έχουν την ευθύνη της καθημερινής φροντίδας και ανατροφής του παιδιού, τελικά η συνολική ανάπτυξη και διαπαιδαγώγηση ενός παιδιού δεν εξαρτάται μόνο, ούτε κυρίως από την οικογένεια, καθώς δεν υπάρχει οικογένεια, που να λειτουργεί σε κοινωνικό κενό. Αντιλαμβανόμαστε όλοι έτσι ασφαλώς πόσο καθοριστικές είναι οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες μέσα στις οποίες αναπτύσσεται η γονική σχέση και ευθύνη. Αντιλαμβανόμαστε, δηλαδή, τι σημασία έχει και πόσο επιδρά αυτό το σε τι κόσμο μεγαλώνουν τα παιδιά και με ποιους όρους οικονομικούς και κοινωνικούς. Και αυτό ισχύει φυσικά και για τη ζωή των γονιών.

Αυτά ακριβώς, όμως, είναι που προσπαθεί συνειδητά να αποφύγει το νομοσχέδιο και γι' αυτό τελικά, παρά τις ίδιες του τις διακηρύξεις και την προσπάθεια της Συμπολίτευσης να το παρουσιάσει ως σύγχρονο και αποτελεσματικό, ούτε θέλει, μα ούτε και μπορεί να δώσει ουσιαστικές λύσεις στα σύνθετα ζητήματα της γονικής μέριμνας που προκύπτουν μετά από ένα διαζύγιο.

Στο κείμενο επαναλαμβάνεται συνεχώς το συμφέρον του παιδιού. Για να δούμε, όμως, πώς το νομοσχέδιο αντιλαμβάνεται αυτό το συμφέρον του παιδιού. Μια απλή ανάγνωση των άρθρων του αρκεί, για να διαπιστώσει κανείς ότι το συμφέρον του παιδιού περιορίζεται και ουσιαστικά εξαντλείται στην ουσιαστική επικοινωνία του παιδιού με τους γονείς του. Απαραίτητη και αναγκαία φυσικά αυτή η επικοινωνία, αλλά από μόνη της δεν φτάνει, γιατί το παιδί έχει και άλλες ανάγκες στην υγεία, στην εκπαίδευση, στον αθλητισμό, στον πολιτισμό, αλλά για αυτές ούτε λέξη στο νομοσχέδιο.

Βέβαια, τώρα μιλώντας για υγεία και εκπαίδευση, δεν ξεχνάμε ότι μέσα στην πανδημία βρήκατε και την ευκαιρία να μετατρέψετε τα λαϊκά σπίτια πρώτα σε σχολικές τάξεις με την τηλεεκπαίδευση και τώρα τελευταία και σε διαγνωστικά κέντρα των self-tests, δείχνοντας μας πώς αντιλαμβάνεστε αυτό το συμφέρον του παιδιού.

Πείτε μου τώρα εσείς, πώς μπορούν να ικανοποιηθούν αυτές οι βασικές κοινωνικές ανάγκες του παιδιού στην υγεία, την παι-

δεία, αθλητισμό, πολιτισμό, στην περίπτωση ενός φτωχού διαζευγμένου ζευγαριού ή ενός άνεργου γονιού ή και δύο άνεργων γονιών; γιατί δεν είναι δα και όλοι πλούσιοι οι διαζευγμένοι γονείς.

Να, γιατί ζητάμε ως ΚΚΕ την κοινωνική και οικονομική στήριξη των διαζευγμένων, όπως άλλωστε και όλων των λαϊκών οικογενειών, προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες των παιδιών τους, μιας και το κράτος σας αδιαφορεί προκλητικά για αυτές. Να, γιατί ζητάμε το επίδομα της πολυτεχνίας να αφορά και γονείς, που έχουν πάνω από δύο παιδιά από διαφορετικούς γάμους. Και να, γιατί πρέπει επιτέλους να δίδεται αμέσως εκείνο το επίδομα παιδιού από το κράτος στον γονέα, που έστω και προσωρινά έχει την επιμέλεια και όχι αυτό το επίδομα να καθυστερεί μέχρι και δύο χρόνια μέχρι να βγει η τελεσίδικη απόφαση του δικαστηρίου.

Μέτρα στοιχειώδη είναι ασφαλώς όλα τα παραπάνω, αλλά απουσιάζουν επιδεικτικά από το νομοσχέδιο. Βρίσκονται δε, και στις τροπολογίες που κατατέθηκαν. Θέλουμε να ακούσουμε και την άποψη της Κυβέρνησης γι' αυτές τις τροπολογίες και εννοώ τις τροπολογίες, που κατατέθηκαν από το ΚΚΕ.

Ακόμα όμως και αν μείνουμε, όπως κάνει το νομοσχέδιο, αποκλειστικά και μόνο στην επικοινωνία του παιδιού με τους χωρισμένους γονείς του, αλήθεια πόσο ουσιαστική μπορεί να είναι αυτή η επικοινωνία των γονιών με τα παιδιά τους μέσα σε αυτήν τη ζούγκλα των εργασιακών σχέσεων, στην οποία εργάζονται οι γονείς, με όλα αυτά τα σπαστά ωράρια, που τους διαλύουν κάθε οικογενειακό πρόγραμμα και τους αναγκάζουν να είναι όλη μέρα στη δουλειά και τους δρόμους, με το άγχος της ανεργίας και την πίκρα της φτώχειας να τους φαρμακώνει;

Και δεν μου λέτε, αυτό το αντεργατικό τερατούργημα που ετοιμάζεστε να ψηφίσετε, για να επεκταθεί ακόμα περισσότερο η απλήρωτη δουλειά και η ζωή- λάστιχο των εργαζομένων, κι αυτό για το συμφέρον του παιδιού γίνεται; Αλήθεια τότε ακριβώς θα γίνεται αυτή η ουσιαστική επικοινωνία του γονιού με το παιδί του; Την Παρασκευή που θα έχει ο γονιός ρεπό, αλλά το παιδί του θα έχει σχολείο και απογευματινές εξωσχολικές δραστηριότητες ή μήπως την Κυριακή που το παιδί του θα έχει ελεύθερο χρόνο, αλλά ο γονιός θα είναι υποχρεωμένος να δουλεύει, αφού φροντίσατε μαζί με το ΣΥΡΙΖΑ να καταργήσετε την κυριακάτικη αργία για τριάντα δύο -παρακάτω!- Κυριακές του χρόνου σε ένα σωρό εργασιακούς κλάδους;

Κοντολογίς, πώς προστατεύεται αυτό το συμφέρον του παιδιού από ένα νομοσχέδιο, το οποίο θεωρεί ότι η προσπάθεια των δύο γονέων να ρυθμίσουν τις σχέσεις τους με το παιδί τους αποτελεί μόνο ατομική τους υπόθεση χωρίς την παραμικρή πρόβλεψη κρατικής στήριξης;

Πώς, αλήθεια, προστατεύεται το συμφέρον του παιδιού με την κραυγαλέα απουσία δωρεάν κρατικών υπηρεσιών οικογενειακού προγραμματισμού, με την ανυπαρξία κρατικών υπηρεσιών συμβουλευτικής γονέων και παιδιών, στελεχωμένες με τους κατάλληλους επιστήμονες;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Και κάτι ακόμα. Για εκείνες, κύριε Υπουργέ, τις εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, που διαπιστώνεται κακή άσκηση της γονικής μέριμνας και όπου η παρέμβαση του εισαγγελέα κρίνεται όχι μόνο απαραίτητη, αλλά οφείλει να είναι και άμεση όσο γίνεται και γρήγορη, το να διευρύνεται η προθεσμία της εισαγγελικής παρέμβασης από τον ένα μήνα που ισχύει και να πηγαίνει στους τρεις μήνες και μάλιστα με δυνατότητα παράτασης και άλλων τριών μηνών, πείτε μας, είναι προς το συμφέρον του παιδιού και αυτό; Ή μήπως εδώ τα παιδιά πληρώνουν την υποστελέχωση των υπηρεσιών της εισαγγελίας ανηλίκων;

Το σύνθετο κοινωνικό ζήτημα -και κλείνω, κύριε Πρόεδρε- της γονικής μέριμνας δεν μπορεί να εγκλωβίζεται, δεν μπορεί και δεν πρέπει να εγκλωβίζεται ανάμεσα στους υποστηρικτές της υποχρεωτικής συνεπιμέλειας με έναν οριζόντιο και ποσοτικοποιημένο τρόπο της μεζούρας από τη μια και στους υποστηρικτές του ισχύοντος οικογενειακού δικαίου που ανεμίζει τη σημαία του χθες από την άλλη.

Το ζήτημα αυτό μπορεί και πρέπει να αντιμετωπιστεί ουσια-

στικά και πρώτα -πρώτα για το καλό του ίδιου του παιδιού, μόνο μέσα από τις δωρεάν κρατικές κοινωνικές υπηρεσίες, τα οικογενειακά δικαστήρια, που θα στηρίζονται στις γνωμοδοτήσεις των παραπάνω κρατικών υπηρεσιών και φυσικά την οικονομική στήριξη των διαζευγμένων γονιών, όλα αυτά δηλαδή τα οποία λείπουν από το νομοσχέδιο, γι' αυτό και επιλέγουμε το «παρών» επί της αρχής.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Εγώ ευχαριστώ, κύριε Δελη.

Τον λόγο έχει η κ. Δούνια τώρα από τη Νέα Δημοκρατία και μετά ο κ. Παπαηλιού από τον ΣΥΡΙΖΑ.

Κυρία Δούνια, έχετε τον λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ (ΝΟΝΗ) ΔΟΥΝΙΑ: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για καθέναν από εμάς, είτε είμαστε γονείς είτε όχι, είναι αυτονόητο πως μόλις ένα ζευγάρι αποκτήσει παιδιά, στο επίκεντρο της προσοχής του τοποθετούνται πλέον αυτά. Όσο εγωιστές και αν είμαστε ως άνθρωποι, όταν φέρνουμε ένα παιδί στον κόσμο, ο προβολέας στρέφεται με ένα μαγικό τρόπο σε εκείνο και τις ανάγκες του.

Κύριο μέλημά μας είναι να είναι καλά τα παιδιά μας, γι' αυτό και φροντίζουμε να τους παρέχουμε ένα καλό επίπεδο διαβίωσης, μία σωστή ανατροφή και μία ποιοτική μόρφωση. Μα, πάνω απ' όλα, προσπαθούμε να διασφαλίσουμε τη σωματική και ψυχική τους υγεία.

Αυτή η στροφή από τον εαυτό μας και τα δικά μας θέλω στο τι χρειάζονται τα παιδιά μας είναι λογική, αλλά και απαραίτητη, απ' ενός επειδή εμείς επιλέξαμε να φέρουμε τα παιδιά σε αυτό τον κόσμο και απ' ετέρου δε επειδή τα παιδιά μας έχουν απόλυτη ανάγκη την προστασία και τη φροντίδα μας για να επιβιώσουν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως το κέντρο της οικογένειας, όσο αυτή είναι ενωμένη, είναι τα μικρότερα και τα πιο αδύναμα μέλη της, έτσι θα πρέπει να συμβαίνει και όταν οι γονείς παύουν να αποτελούν ζευγάρι και αποφασίζουν να πάρουν χωριστούς προσωπικούς δρόμους. Αυτό ακριβώς έρχεται να διασφαλίσει το νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης για το οποίο συζητάμε σήμερα.

Μέσω αυτού θεσπίζεται ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο, που θα διέπει τις σχέσεις γονέων και τέκνων στο κρίσιμο διάστημα μετά τη διακοπή της συμβίωσης των συζύγων, το διαζύγιο ή την ακύρωση του συμφώνου συμβίωσης, εκείνη δηλαδή την περίοδο, που δυστυχώς πολλές φορές οι γονείς παρασύρονται από την πικρία και το θυμό τους προς το πρώην σύντροφό τους και κινδυνεύουν να πληγώσουν ανεπανόρθωτα τα παιδιά τους.

Οι υπό ψήφιση διατάξεις, που ερμηνεύονται και εφαρμόζονται, σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις που δεσμεύουν τη χώρα μας και ιδίως βάσει της σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, τη γνωστή σε όλους μας Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, συνιστούν μία παιδοκεντρική μεταρρύθμιση. Αυτό σημαίνει πως ως γνώμόνά τους δεν έχουν τίποτα άλλο παρά το πραγματικό συμφέρον των παιδιών.

Ειδικότερα το νομοσχέδιο που εξετάζουμε, στηρίζεται στην αρχή της μη διάκρισης μεταξύ των γονέων. Σε αυτό το πλαίσιο καθιερώνει μια μορφή ισότητας των γονέων, τόσο στις ευθύνες όσο και στα δικαιώματα έναντι του παιδιού. Το ερώτημα, που ανακύπτει είναι πώς διασφαλίζεται αυτή η ισότητα πρακτικά. Αυτή διασφαλίζεται κατ' αρχάς με την από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας και από τους δύο γονείς μετά το διαζύγιο. Πρόκειται για μία πρακτική που εφαρμόζεται ήδη στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες.

Επειτα, εκφάνσεις της ισότητας μεταξύ των γονέων αποτελούν η υποχρέωση ενημέρωσης εκ μέρους του γονέα, που διαμένει με το παιδί προς τον άλλο γονέα, σχετικά με την επίδοση εγγράφων, που αφορούν το παιδί, η θέσπιση εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης των οικογενειακών διαφορών, όπως η διαμεσολάβηση ως κατ' αρχήν μέσο επίλυσης των διαφορών σχετικά με τη γονική μέριμνα, αλλά και η αναγκαστική λήψη της συναίνεσης του γονέα που δεν μένει με το παιδί για σημαντικά ζητήματα που το αφορούν, όπως βέβαια και η υποχρέωση του γονέα, που μένει

μαζί του να ενισχύει τη σχέση του με τον άλλο γονέα και τους συγγενείς αυτού.

Επιτρέψτε μου να αναφέρω εδώ το πόσο καταστροφικό είναι για την ψυχολογία των παιδιών χωρισμένων γονιών να χρησιμοποιούνται ως μέσο εκδίκησης του ενός γονιού προς τον άλλο. Απομακρύνοντας το παιδί μας από τον πατέρα ή τη μητέρα του, αντιστοίχως, όπως και από τους παππούδες και τις γιαγιάδες του, καθώς βεβαίως και δηλητηριάζοντάς το με ανυπόστατες ή ακατάλληλες πληροφορίες για την αντίπαλη πλευρά, το μόνο που καταφέρνουμε είναι να του στερήσουμε ένα υγιές γονεϊκό, πατρικό ή μητρικό ανά περίπτωση πρότυπο. Και βέβαια να του δημιουργήσουμε ανεξίτηλα ψυχικά τραύματα, που θα το ακολουθούν σε όλη τη μετέπειτα ενήλικη ζωή του.

Κάθε παιδί χρειάζεται και τους δύο γονείς του. Γι' αυτό άλλωστε καθιερώνεται και ελάχιστο τεκμήριο χρόνου επικοινωνίας του με τον γονέα με τον οποίο δεν μένει κάτω από την ίδια στέγη. Η καθιέρωση του τεκμηρίου αυτού, που υπολογίζεται στο ένα τρίτο του συνολικού χρόνου, δημιουργεί μια υπαρκτή βάση διαλόγου μεταξύ των γονιών, ώστε να αποφεύγονται οι εντάσεις μεταξύ τους ως προς το δικαίωμα επικοινωνίας. Αποκλεισμός ή περιορισμός της επικοινωνίας αυτής είναι ασφαλώς δυνατός, αλλά αποκλειστικά και μόνο για εξαιρετικά σοβαρούς λόγους.

Στο νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης καθιερώνονται επίσης αντικειμενικά κριτήρια κακής άσκησης της γονικής μέριμνας. Ανάμεσα στα κριτήρια αυτά, που λαμβάνονται υπ' όψιν από το δικαστήριο στη ρύθμιση των ζητημάτων γονικής μέριμνας και επιμέλειας των τέκνων, περιλαμβάνονται η μη καταβολή της διατροφής, ο μη σεβασμός στις δικαστικές αποφάσεις και τις συμφωνίες των διαζευγμένων γονέων και η διάρρηξη των σχέσεων του παιδιού με τον άλλον γονέα.

Τέλος, μεγάλη καινοτομία του νομοσχεδίου αποτελεί και το άυλο συναινετικό διαζύγιο, με το οποίο απλοποιείται η διαδικασία έκδοσης διαζυγίου και αποφεύγεται η ταλαιπωρία των συζύγων, ενώ πολύ σημαντική είναι και η θέσπιση ειδικών προγραμμάτων στην Εθνική Σχολή Δικαστών για την επιμόρφωση των δικαστικών λειτουργών, που θα δικάζουν τις οικογενειακές διαφορές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με το νομοσχέδιο που συζητάμε επαναπροσδιορίζεται η φιλοσοφία του νομοθέτη αναφορικά με τις σχέσεις των γονέων με τα παιδιά τους μετά το τέλος της σχέσης των γονιών. Έτσι το οικογενειακό δικαιο προχωρά από τη μονοδιάστατη άσκηση της γονικής μέριμνας στην κατά κανόνα από κοινού άσκησή της και από τους δύο γονείς. Και λέω κατά κανόνα, επειδή δίνεται πάντα η δυνατότητα στους γονείς να συμφωνήσουν κάτι άλλο μεταξύ τους. Και βέβαια, αν κριθεί αναγκαίο υπάρχει πάντα η δικαστική οδός. Η εξουσία του δικαστή επί ουδενί δεν περιορίζεται, απλώς παρέχονται σε αυτή νέα νομικά εργαλεία, που ανταποκρίνονται καλύτερα στα σύγχρονα δεδομένα της οικογένειας.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ενεργή παρουσία και των δύο γονιών είναι απαραίτητη για την ψυχική ανάπτυξη της προσωπικότητας του κάθε παιδιού, είτε αυτό προήλθε από ένα γάμο είτε από μια σχέση εκτός γάμου και αναγνωρίστηκε εκούσια ή δικαστικά, με πρωτοβουλία του πατέρα.

Τα παιδιά νιώθουν ασφαλή, πλήρη και χαρούμενα μόνο αν περνούν χρόνο και με τους δύο γονείς. Έχουν ανάγκη και από τους δύο να συμμετέχουν ουσιαστικά στη ζωή τους, να είναι δίπλα τους σε κάθε καλή ή κακή στιγμή τους. Και εμείς δεν μπορούμε παρά να σεβαστούμε και να καλύψουμε αυτή τους την ανάγκη βάζοντας το συμφέρον των παιδιών μας πάνω από κάθε τυχόν προσωπικό μας αρνητικό συναίσθημα. Τα παιδιά μας είναι το μέλλον και η ελπίδα του κόσμου και πρέπει να κάνουμε το παν για να τα μεγαλώσουμε με τέτοιο τρόπο, ώστε να γίνουν ευτυχημένα, ισορροπημένα και χρήσιμα στην κοινωνία.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κι εμείς ευχαριστούμε πολύ, κυρία Δούνια.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Γεώργιος Παπαηλίου και μετά να ετοιμάζεται ο κ. Κρίτων - Ηλίας Αρσένης από το ΜέΡΑ25.

Ορίστε, κύριε Παπαηλίου, έχετε τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι

συνάδελφοι, η οποιαδήποτε αναμόρφωση του οικογενειακού δικαίου πρέπει να είναι μία διαδικασία στην οποία να συμμετέχει ολόκληρη η κοινωνία, γιατί ολόκληρη την κοινωνία την αφορά. Πρέπει να είναι μια διαφανής διαδικασία, που να επιδιώκει ευρείες συναινέσεις και πάντως να μην προκαλεί πόλωση και διχασμό. Δυστυχώς, το νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης έχει κινηθεί και κινείται προς την αντίθετη κατεύθυνση. Ούτε ανταποκρίνεται στις αλλαγές που έχει ανάγκη η σημερινή κοινωνία ούτε ενώνει. Τουναντίον διχάζει. Αυτό το επιβεβαιώνει και η έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής την οποία δυστυχώς αγνοείτε, κύριοι Υπουργοί, αφού απαξιώσατε και το πόρισμα της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής και την Εταιρεία Οικογενειακού Δικαίου και την ολομέλεια των δικηγορικών συλλόγων, αλλά και δικά σας στελέχη τα οποία με τεκμηριωμένο τρόπο επιχειρηματολόγησαν κατά του πνεύματος και συγκεκριμένων διατάξεων του νομοσχεδίου.

Με το νομοσχέδιο επιχειρείται να καθιερωθεί η υποχρεωτική συνεπιμέλεια και η εναλλασσόμενη κατοικία, χωρίς βέβαια να γίνεται ρητή αναφορά γι' αυτά. Η συνεπιμέλεια ρυθμίζεται ήδη από το ισχύον δίκαιο και όταν υπάρχει αδυναμία συμφωνίας των γονέων, τότε το δικαστήριο εξειδικεύει τον τρόπο άσκησης αυτής, προασπίζοντας πρώτα και κύρια το συμφέρον του παιδιού. Σε οποιαδήποτε αλλαγή των σχέσεων γονέων και τέκνων, το βασικό κριτήριο και εντέλει ζητούμενο πρέπει να είναι το συμφέρον του παιδιού, η ικανοποίηση των αναγκών του και η προστασία των δικαιωμάτων του. Με αυτόν τον τρόπο εξυπηρετείται το συμφέρον του παιδιού, που προστατεύεται από το Σύνταγμα και διεθνείς συμβάσεις. Διότι το παιδί είναι αυθύπαρκτη προσωπικότητα, που έχει ίδια δικαιώματα και σε αυτά τα δικαιώματα δεν πρέπει να εμπλέκονται δικαιώματα και επιθυμίες των γονέων, πολύ περισσότερο όταν υπάρχει διακοπή της έγγαμης συμβίωσης.

Καθοριστικό, λοιπόν, κριτήριο πρέπει να είναι η προσέγγιση κατά περίπτωση και με βάση τις ιδιαίτερες συνθήκες της καθεμιάς οικογένειας. Έτσι, παρέχεται στο δικαστήριο η δυνατότητα να επιλέξει την καταλληλότερη διευθέτηση της γονικής μέριμνας και της επιμέλειας, όπως υπαγορεύεται από το Ευρωπαϊκό Δίκαιο που έχει ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία για την προστασία του παιδιού, καθώς και από διάφορες ρυθμίσεις της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Το νομοσχέδιο επιβάλλει την -από κοινού και εξίσου- άσκηση της γονικής μέριμνας με αυτόματο τρόπο. Η αναφορά σε, εξίσου, άσκηση της γονικής μέριμνας είναι, κατά την άποψή μας, άστοχη, ανακριβής και επικίνδυνη, αφού μάλιστα ούτε κατά τη συμβίωση εντός του γάμου προβλέπεται κάτι τέτοιο. Πρόκειται για σήμα για την επιβολή της υποχρεωτικής συνεπιμέλειας, όπως αναφέρει και η έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής. Το «εξίσου» μπορεί να αντικατασταθεί από το «ισότιμα», ώστε να μην είναι δυνατό να παρερμηνευθεί, δεδομένου ότι η ιστιμία, η οποία έχει ποιοτική και όχι ποσοτική διάσταση, περιλαμβάνεται στην έννοια της κοινής άσκησης.

Σύμφωνα με τις προτεινόμενες διατάξεις, η γονική μέριμνα μπορεί να αφαιρεθεί από τον γονέα, εάν κριθεί υπαίτιος για τη διατάραξη της συναισθηματικής σχέσης του τέκνου με τον άλλο γονέα και την οικογένειά του και για την με κάθε τρόπο πρόκληση διάρρηξης των σχέσεων με αυτούς. Με αυτόν τον τρόπο εισάγονται αόριστα και ασαφή κριτήρια, που μπορεί να οδηγήσουν ακόμη και στην αφαίρεση της γονικής μέριμνας, ενώ παράλληλα και σε αντίθεση με αυτό, προβλέπεται ότι ένας κακοποιητικός γονέας μπορεί να ασκεί τη γονική μέριμνα ή να έρχεται σε επικοινωνία με το παιδί μέχρι την οριστική καταδίκη του, η οποία φυσικά και απαιτεί χρόνο, διότι είναι γνωστό ότι η σχετική διαδικασία είναι χρονοβόρα. Αυτό αντίκειται και στην κοινή λογική και στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και βέβαια στο συμφέρον του παιδιού, που απαιτεί τη διερεύνηση κάθε υποψίας κακοποιητικής συμπεριφοράς να γίνεται με την άσκηση της ποινικής δίωξης, προκειμένου να αφαιρούνται τα δικαιώματα και του υπόπτου.

Σε αυτό το πλαίσιο, η αναγκαστική συνεπιμέλεια, ακόμα και σε περιπτώσεις, που βρίσκεται υπό διερεύνηση η κακοποιητική συμπεριφορά του γονέα, θέτει σε κίνδυνο το παιδί, αλλά και τον πιο ευάλωτο γονέα. Η λύση, λοιπόν, δεν είναι η αναγκαστική συνεπι-

μέλεια, ούτε βέβαια η διανομή του χρόνου με υποχρεωτικό τρόπο και χωρίς εξαιρέσεις.

Ως προς τον ελάχιστο χρόνο επικοινωνίας, το προβλεπόμενο ένα 1/3 του συνολικού χρόνου είναι ένα αόριστο αριθμητικό, ποσοτικό μέγεθος που παραπέμπει σε περιουσιακά θέματα και περιουσιακές σχέσεις με συμμετοχή στα αποκτήματα και που δεν προσφέρεται να ρυθμίσει θέματα επικοινωνίας γονέων και τέκνων.

Επιπλέον, δημιουργούνται προβλήματα υπολογισμού του χρόνου, λαμβανομένου υπ' όψιν και του γεγονότος ότι οι εργασιακές σχέσεις πλέον, εν προκειμένω και των γονέων, δεν χαρακτηρίζονται από σταθερότητα.

Εκτός από τη σύσταση οικογενειακών δικαστηρίων, απαιτείται και η δημιουργία υποστηρικτικών κοινωνικών δομών, που να στελεχωθούν με ειδικούς επιστήμονες, -οικογενειακούς κοινωνικούς λειτουργούς, παιδοψυχιάτρους- και παιδοψυχολόγους, που θα στηρίζουν τις οικογένειες συμπράττοντας στο έργο της επιμέλειας. Αντί αυτού, με το νομοσχέδιο εισάγονται έκτακτα προγράμματα επιμόρφωσης των δικαστών και εισαγγελέων που θα δικάζουν οικογενειακές υποθέσεις.

Συμπερασματικά, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με το υπό κρίση νομοσχέδιο επιχειρείται η αλλοίωση του παιδοκεντρικού χαρακτήρα του ελληνικού οικογενειακού δικαίου σε γονεοκεντρικό, υπονομεύεται το συμφέρον του παιδιού, που προστατεύεται από διεθνείς συμβάσεις, θέτοντας αντ' αυτού στο επίκεντρο των προωθούμενων ρυθμίσεων τα συμφέροντα και τις επιθυμίες των γονέων. Το παιδί αντιμετωπίζεται ως παθητικός αποδέκτης της άσκησης των γονεϊκών δικαιωμάτων και όχι ως πραγματικός φορέας αναγκών, που απαιτούν ικανοποίηση.

Το συμφέρον του παιδιού πρέπει να κρίνεται, λοιπόν, κατά περίπτωση, διότι κάθε υπόθεση είναι ξεχωριστή. Και σε αυτό το πλαίσιο είναι επικίνδυνη η διάταξη που απαιτεί -απαλείψατε το «αμετάκλητη»- οριστική καταδίκη για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας σε περιπτώσεις γονικής επιμέλειας και επικοινωνίας και πρέπει να αποσυρθεί, καθώς παραβιάζει τα δικαιώματα των θυμάτων. Διότι είναι γνωστό ότι χρειάζονται πολλά χρόνια για την έκδοση οριστικής απόφασης, επιτρέποντας έτσι στους -κακοποιητικούς- γονείς να συνεχίσουν την κακοποιητική τους δραστηριότητα εναντίον των πρώην συντρόφων τους και των παιδιών, στη βάση αποκλειστικά της αξίωσής τους ως γονέων για τη φροντίδα και την επικοινωνία με το παιδί.

Τέλος, πρέπει να τονιστεί ότι με πολλές από τις ρυθμίσεις του νομοσχεδίου παραβιάζεται το γράμμα και το πνεύμα της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, που η Ελλάδα έχει κυρώσει εδώ και τρία χρόνια και δεν έχει εφαρμόσει στην πράξη τις περισσότερες των διατάξεών της.

Η νομοθετική αντιμετώπιση των περιπτώσεων της ενδοοικογενειακής βίας έρχεται σε αντίθεση και με το περιεχόμενο της έκθεσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τον αντίκτυπο της ενδοοικογενειακής βίας και τα δικαιώματα γονικής επιμέλειας. Στην έκθεση διατυπώνεται η θέση ότι η άσκηση των δικαιωμάτων επίσκεψης ή επιμέλειας δεν πρέπει να θέτει σε κίνδυνο τα δικαιώματα και την ασφάλεια του θύματος ή και των παιδιών.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Και εγώ σας ευχαριστώ, κύριε Παπαηλιού.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Κρίτων - Ηλίας Αρσένης από το ΜέΡΑ25 και στη συνέχεια θα μιλήσει ο κ. Σάββας Χιονίδης από τη Νέα Δημοκρατία.

ΚΡΙΤΩΝ - ΗΛΙΑΣ ΑΡΣΕΝΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, Βουλευτρίες και Βουλευτές, είμαι ένας νέος πατέρας. Έχω έναν γιο δύο χρόνων και μία κόρη πέντε χρονών. Ανήκω σε μια νέα γενιά πατεράδων, που συμμετέχουν ισότιμα στην ανατροφή των παιδιών τους και δεν είναι κριτήριο για τον χρόνο και την ενέργεια που δίνουν αν είναι πατέρας ή μητέρα, αλλά ο χρόνος που είναι διαθέσιμος κάθε στιγμή της ζωής του καθένα.

Δεν μπορώ να σας περιγράψω πόσο ευλογημένος νιώθω που έχω αυτά τα παιδιά στη ζωή μου. Παλεύω πολιτικά για τα δικαιώματα των πατεράδων απέναντι σε έναν ιδιότυπο σεξισμό, που θε-

ωρεί τον ρόλο του πατέρα λιγότερο σημαντικό από αυτόν της μητέρας. Παλεύω για ίσο και επαρκή χρόνο και για τους δύο γονείς και για τους πατεράδες και για τις μητέρες, χρόνο άδειας ώστε να μπορούν να είναι με τα παιδιά τους τον πρώτο χρόνο της ζωής τους, άδειες πλήρεις και πλήρων αποδοχών και μερικής απασχόλησης για τον δεύτερο χρόνο και πλήρων αποδοχών πάλι. Είναι πάρα πολύ σημαντικά αυτά τα δύο χρόνια. Βάζουν τα θεμέλια σε αυτό το προλεκτικό στάδιο του παιδιού, τα θεμέλια για όλη την ψυχосύνθεσή του, για όλη του τη ζωή.

Πρότεινα και προτείναμε ως ΜέΡΑ25 στη συνταγματική Αναθεώρηση να συμπεριληφθεί η προστασία της πατρότητας μαζί με τη μητρότητα, που είναι ήδη κατοχυρωμένη στο Σύνταγμα. Μία πρόταση που δυστυχώς τόσο η Νέα Δημοκρατία όσο ο ΣΥΡΙΖΑ αρνήθηκαν να μπει καν σε συζήτηση.

Υπάρχει σήμερα πρόβλημα με την επιμέλεια των παιδιών; Ναι, υπάρχει. Είναι τεράστιο πρόβλημα. Έχω φίλους, εξαιρετικούς πατέρες, οι οποίοι έχασαν την επιμέλεια των παιδιών τους στα δικαστήρια από μία δικαστική αδράνεια, που θέλει τους δικαστές κατά κανόνα να δίνουν την επιμέλεια στη μητέρα. Είναι πρόβλημα νομοθετικό; Όχι. Ο νόμος του 1983 είναι ξεκάθαρος και μιλάει για εξαιρουμένη εξέταση κάθε περίπτωσης, κάθε οικογένειας. Πού εντοπίζεται το πρόβλημα λοιπόν; Εντοπίζεται στα δικαστήρια, στους δικαστές. Κι εκεί θα πρέπει να είναι η λύση.

Ως ΜέΡΑ25, προτείνουμε την εκ βάθρων αναδόμηση των οικογενειακών δικαστηρίων, με ενίσχυση του σε δυναμικό όλων των ειδικοτήτων, από εξειδικευμένους δικαστικούς, κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους και μετεγκατάστασή τους σε υποδομές εκτός των συμβατικών δικαστηρίων, ώστε να γίνεται με τον βέλτιστο τρόπο η ad hoc αξιολόγηση, με μοναδικό και απόλυτο κριτήριο την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών.

Είναι αυτό το νομοσχέδιο που έχουμε μπροστά μας μια λύση; Δυστυχώς, αυτό το νομοσχέδιο, όπως τόσα άλλα που φέρνει η Κυβέρνηση, διαστρεβλώνει ακόμα και θετικές έννοιες τη μία μετά την άλλη. Είναι προϊόν lobbying, όπως κατήγγειλε η κ. Γιαννάκου, με την οποία συνεργάστηκα ως Ευρωβουλευτής το διάστημα 2009 - 2014, όταν ήταν και η ίδια Ευρωβουλευτής. Δεν θα ξεχάσω την αξιοπρέπεία της και την εμμονή να παραμένει υπερκομματική.

Θέλω να τη συγχαρώ για το θάρρος της, γιατί ξέρω πολύ καλά ότι σε αυτό το Κοινοβούλιο, το οποίο έχει δομηθεί ώστε να τηρείται η κομματική γραμμή και προφανώς κυριώς για τα μεγάλα κόμματα, για τα κόμματα της κυβέρνησης, που έχει χίλιους τόσους κανόνες προκειμένου να μην έχει ευκαιρία ο Βουλευτής καν να διαφοροποιηθεί, η διαφοροποίησή της δεν έρχεται χωρίς κόστος και μοναξιά. Και θα ήθελα να την συγχαρώ διπλά.

Τι κάνει αυτό το νομοσχέδιο; Μετατρέπει το παιδί σε κτήση, σε κτήμα, το οποίο θα χωρίζεται ανεξαρτήτως των οικογενειακού πλαισίου στο οποίο μεγαλώνει κι αν είναι κακοποιητικό. Θα χωρίζεται μεταξύ των γονέων όπως θα χωριστεί περίπου η ιδιοκτησία τους, τα σπίτια, η περιουσία. Είναι σοκαριστικό.

Το δεύτερο που κάνει, που είναι εξίσου σκληρό, είναι ότι δίνει όπλα στον κακοποιητικό σύζυγο για να εγκλωβίσει τη μητέρα-θύμα ενδοοικογενειακής βίας στην κακοποιητική σχέση, για όσο τουλάχιστον τα παιδιά είναι ανήλικα. Μόνο όταν καταδικαστεί ένας γονιός πρωτόδικα, μόνο τότε χάνει τη συνεπιμέλεια. Και λέω γονιού, γιατί θα μπορούσε να είναι κακοποιητική συμπεριφορά και μιας μητέρας. Γι' αυτό ο νόμος του 1983 προβλέπει την εξαιρουμένη εξέταση κάθε περίπτωσης. Υπάρχουν περιπτώσεις, που ακόμα και με αυτήν την δικαστική αδράνεια δόθηκαν τα παιδιά στους πατεράδες.

Θέλω να επισημάνω τι λέει και η Διεθνής Αμνηστία στη χθεσινή της ανακοίνωση. Είναι μια πικρή ειρωνεία ότι η Ελλάδα σκέφτεται να εγκρίνει αυτήν την τροποποίηση λίγες μέρες αφού χειροκροτήθηκε η 10^η επέτειος της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, της συνθήκης-ορόσημο για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Η προτεινόμενη διάταξη θα παραβίαζε την υποχρέωση της Ελλάδας, βάσει της Συνθήκης της Κωνσταντινούπολης, η οποία απαιτεί από τα κράτη-μέλη να λαμβάνουν μέτρα για να διασφαλίζουν ότι τα δικαιώματα επιμέλειας και επικοινωνίας δεν θέτουν σε κίνδυνο τα δικαιώματα και την ασφάλεια των επιζώντων ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και τα παιδιά μάρτυρες αυτής και καλεί τις ελληνικές αρχές να αποσύρουν το νομοσχέδιο.

Για ποιον λόγο φέρνεται αυτό το νομοσχέδιο; Η κ. Γιαννάκου μίλησε για λομπίστες, για «ισχυρούς ανθρώπους με πολύ χρήμα», όπως είπε. Τι θα απαιτούσε η ορθή εφαρμογή του νόμου του 1983; Θα απαιτούσε ενίσχυση των δημόσιων κοινωνικών υπηρεσιών, ενίσχυση του κοινωνικού κράτους, κάτι που δυστυχώς, όπως φαίνεται κάθε νομοσχέδιό σας, απεχθάνεστε. Γι' αυτό θα μπορούσατε να φέρετε ακόμα και χειρότερα πράγματα, όπως το να ιδιωτικοποιήσετε τους κοινωνικούς λειτουργούς και να μπορεί να τους προσλαμβάνει και αμείβει ο κακοποιητικός σύζυγος.

Άλλωστε, αυτό δεν κάνετε στις Σκουριές; Στις Σκουριές δεν δώσατε στην εταιρεία το μονομερές δικαίωμα να εξετάζει, να προσλαμβάνει και να αμείβει τον επιθεωρητή περιβάλλοντος, ο οποίος θα είναι δικός της υπάλληλος στην πράξη, ο οποίος θα εξετάζει όλες τις καταγγελίες πολιτών για περιβαλλοντική ζημία και ρύπανση; Το ίδιο δεν είναι;

Ο λόγος, που δεν το κάνετε είναι επειδή δεν το ζήτησαν πάλι οι λομπίστες. Όμως, όταν θυσιάζετε το περιβάλλον στον βωμό του ιδιωτικού κέρδους στις Σκουριές και σε τόσα άλλα μέρη, δεν αμφισβητούμε ότι μια μέρα θα θυσιάζατε και τα παιδιά και θα τα παραδίδατε σε κακοποιητικά οικογενειακά περιβάλλοντα, σε κακοποιητικούς γονείς, αλλά και τις γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας, που τις υποχρεώνετε να παραμένουν για πάντα σε κακοποιητικές σχέσεις.

Το ΜέΡΑ25 είναι ξεκάθαρα ενάντια στο νομοσχέδιο αυτό.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΜέΡΑ25)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Χιονίδης από τη Νέα Δημοκρατία και μετά η κ. Μερόπη Τζούφη από τον ΣΥΡΙΖΑ.

Κύριε Χιονίδη, έχετε τον λόγο

ΣΑΒΒΑΣ ΧΙΟΝΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια η κοινωνία αλλάζει ραγδαία. Και βέβαια, αν μιλούμε για τη δεκαετία των αρχών του '80, που έγινε πραγματικά ένας ενδιαφέρων νόμος, ο οποίος και αποτέλεσε τομή για το οικογενειακό δικαιο, δεν δικαιούμαστε σήμερα, μετά απ' αυτές τις ραγδαίες αλλαγές, όταν μας υποδεικνύεται με στοιχεία ότι χρειάζεται σημαντική τροποποίηση, να μην προβούμε σε αυτή την κατεύθυνση.

Βέβαια, μέσα σε αυτήν την τεράστια οικονομική κρίση των τελευταίων ετών, όπως και στην κρίση του κορωνοϊού, κάποιοι θα έλεγαν ότι είναι πολυτέλεια να ασχολούμαστε με θέματα, που αφορούν την κοινωνία. Παρ' όλα αυτά η Κυβέρνηση Μητσοτάκη και το Υπουργείο, ο Υπουργός και ο Υφυπουργός, ασχολούνται με αυτά τα ζητήματα γιατί είναι κρίσιμα και είναι προεκλογικές δεσμεύσεις.

Γιατί, λοιπόν, χρειάζεται να υπάρξει αλλαγή; Το είπε ο αξιοπρεπέστατος και σοβαρός εισηγητής του ΣΥΡΙΖΑ, ο κ. Ξανθόπουλος, που κατέθεσε στοιχεία ότι το 86% δεν πάει καθόλου στο δικαστήριο, πως όσοι πηγαίνουν δεν προχωρούν στο δεύτερο βαθμό εκτός από τα ασφαλιστικά μέτρα και μόλις το 2,5% πάει στο δεύτερο βαθμό. Και ρωτά κανείς: Δεν είναι πολύ ωραία; Όχι, δεν πάει κάποιος στα δικαστήρια, γιατί ξέρει εκ προοιμίου ότι δεν πρόκειται να δικαιωθεί, διότι το 97% των αποφάσεων είναι «πατημένες» ακριβώς στη νομολογία που έχει γίνει.

Άρα, λοιπόν, αυτό για εμένα στηρίζει το αντίθετο, δηλαδή ότι σαφώς χρειάζεται η αλλαγή του νομικού πλαισίου και αυτό γίνεται εν προκειμένω. Επομένως, προχωρούμε στο να υπάρχει μια άλλη γονεϊκή αντίληψη.

Άκουσα με πολλή προσοχή τις απόψεις, καθώς παρακολουθώ το θέμα τον τελευταίο ενάμιση χρόνο και παρακολουθήσα και όλους όσους τοποθετήθηκαν. Χαίρομαι που έγινε μια σοβαρή συζήτηση από όλους τους εισηγητές στο συγκεκριμένο νόμο, παρ' όλες τις αντιθέσεις που υπήρξαν. Η διαφορά μας τώρα, απ' ό,τι φαίνεται, καταλήγει σαν κορυφή στο «εξίσου» ή «ισότιμα». Έρχεται και λέει κάποιος τώρα, προτείνω, κύριε Υπουργέ, αν πραγματικά είναι κώλυμα αυτό, για ποιο λόγο να μην περιλαμβάνουμε και στην εν γάμω συμβίωση «από κοινού» και «εξίσου»; Μια μικρή τροπολογία, που να είναι ακριβώς σε συναρμογή. Το προτείνω, λοιπόν, αυτό για να τελειώσει το θέμα. Τότε, θα είμαστε εντάξει; Και εντός του γάμου και μετά από το γάμο. Αυτήν την πρόταση καταθέτω.

Βεβαίως, αυτό το νομοσχέδιο δημιουργεί κουλτούρα συνεννόησης και ανέφερα τα στοιχεία. Δεν πας εκ προοιμίου νικητής ή εκδικητής, χρησιμοποιώντας πολλές φορές το παιδί. Δεν το λέω για το σύνολο, αλλά για τις λίγες αυτές φορές. Άρα, λες, συνεννοούμαι.

Βεβαίως, ως προς τη γονική μέριμνα, είναι σαφές, είναι ξεκάθαρο ότι οφείλουν και οι δύο γονείς να έχουν μέριμνα εξίσου και από κοινού, όπως γίνεται και στο γάμο, γιατί αυτήν την αγάπη και τη φροντίδα τη θέλει το παιδί και από τους διαζευγμένους κυρίως ο πατέρας είναι αυτός που συνήθως δεν έχει την επιμέλεια ή και από τους παππούδες και τους συγγενείς, για να νιώσει αυτή τη σπουδαία αγάπη. Αυτό το λύνει το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, βάζοντας τη ρήτρα του 30-70.

Θα έπρεπε να μπει ή όχι μια ρήτρα; Βεβαίως θα έπρεπε, γιατί αυτό μας έδωσαν όλα τα στατιστικά στοιχεία. Άλλως, δεν υπήρχε καμμία περίπτωση να έχουμε χρόνους για τον πατέρα κατά κύριο λόγο, αλλά και για κάποιες μητέρες που έχασαν την επιμέλεια. Είναι λογικό αυτό; Βεβαίως και είναι λογικό, για να μπορέσει ο πατέρας πλέον να μην είναι επισκέπτης πατέρας, να μην είναι παππούς επισκέπτης, να δίνει τη γονεϊκή του φροντίδα και την αγάπη του.

Πρέπει να αποφασίζουν μαζί; Σαφώς και πρέπει. Τι άλλο ορίζει το νομοσχέδιο; Ότι πάμε πλέον στη διαιτησία, στη διαμεσολάβηση. Εκεί, λοιπόν, χρειάζονται τεκμηριωμένες θέσεις των διαμεσολαβητών και μάλιστα σε δεύτερο χρόνο θα μπορούσε, κύριε Υπουργέ, στο αδύναμο μέρος οικονομικά, όπως στα διάφορα δικαστήρια πληρώνει το δημόσιο τους δικηγόρους, να μπορεί να πληρώνεται και ο διαμεσολαβητής, εφόσον υπάρχει αποδεδειγμένη αδυναμία πληρωμής στη διαμεσολάβηση. Πιθανόν και να υπάρχει και να μην το γνωρίζω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Υπάρχει.

ΣΑΒΒΑΣ ΧΙΟΝΙΔΗΣ: Και πού καταλήγει; Γιατί ακούστηκαν πολλά. Καταλήγει ότι ο φυσικός δικαστής εξετάζει κατά περίπτωση και όχι οριζόντια. Ξέρετε κάποιο δικαστήριο να εξετάζει οριζόντια τις υποθέσεις; Κάθε περίπτωση έρχεται στον φυσικό δικαστή. Αυτό είναι απολύτως ξεκάθαρο, για να μην υπάρχει η αίσθηση ότι τελικώς την απόφαση, εφόσον δεν καταλήξουν σε συμφωνία, θα την πάρει κάποιος τρίτος ή, τέλος πάντων, θα επιβάλει ο νόμος. Ο νόμος ορίζει στοιχεία τα οποία οφείλει να διαισθάνεται η κάθε πολιτική ηγεσία, ώστε να φέρει αυτά τα οποία απαιτεί η ίδια η κοινωνία.

Θέλω να τονίσω κάτι τελευταίο και να κλείσω. Θέλει γενναιοψυχία, για να κάνεις τομές, για να αποφασίζεις και κόντρα στο ρεύμα. Πολλοί σκέφτηκαν, ακούσαμε για λόμπι ή οτιδήποτε άλλο. Τα αντιπαρέρχομαι. Αυτό που θέλω να πω με βεβαιότητα είναι ότι οφείλεις σαν πολιτικός, σαν ηγεσία ενός τομέα τόσο σπουδαίου και ιδιαίτερα σε αυτά τα κοινωνικά ζητήματα, όπως τα ζητήματα δικαιοσύνης, να έχεις το θάρρος αυτό το οποίο δεν τόλμησαν ποτέ –γιατί το έπιασαν πολλοί τα τελευταία χρόνια– να μπορέσεις να το φέρεις εδώ και με τις ενστάσεις και με τις διαφορετικές απόψεις. Είναι σίγουρο. Όπως ανέφερα, επίσης, πολλές φορές οι επιτροπές έχουν την άποψή τους. Είναι αυτοί που συμβουλευόυν. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι η τελική απόφαση οφείλει να είναι σύμφωνα με τις συμβουλές.

Ελπίζω και πιστεύω ότι η νομολογία που θα προκύψει τα επόμενα χρόνια θα δικαιώσει αυτή την προσπάθεια και αν τυχόν χρειάζονται επιπλέον πράγματα, όπως, παραδείγματος χάριν, να γίνουν κρατικές κοινωνικές δομές και να τις βελτιώσουμε ακόμη περισσότερο, βεβαίως οφείλει το κράτος να κάνει περισσότερα.

Πρέπει, όμως, να απαντήσουμε σε αυτό. Καλώ όλους, εφόσον, κύριε Υπουργέ, δεχτείτε και τα «από κοινού» και «εξίσου» για τον έγγαμο βίο, πιστεύω ότι πλέον δεν θα υπάρχει ζήτημα, ώστε να ψηφιστεί το συγκεκριμένο σπουδαίο σχέδιο νόμου και να γίνει νόμος του κράτους από την επόμενη εβδομάδα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ευχαριστούμε, κύριε Χιονίδη.

Η κ. Μερόπη Τζούφη από τον ΣΥΡΙΖΑ θα πάρει τώρα τον λόγο και ακολουθεί η κ. Μαριέττα Γιαννάκου από τη Νέα Δημοκρατία.

Κυρία Τζούφη, έχετε τον λόγο.

ΜΕΡΟΠΗ ΤΖΟΥΦΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τιμούμε πράγματι σήμερα τη μνήμη των θυμάτων της Γενοκτονίας των Ποντίων, που οδήγησε στον θάνατο και τον ξεριζωμό από τις πατρογονικές τους εστίες ένα σημαντικό κομμάτι του Ελληνισμού με μεγάλη ιστορία. Τιμούμε, όμως, και τη συμβολή των Ποντίων στην κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ανόρθωση της πατρίδας μας, αλλά και του τόπου καταγωγής μου, τα Γιάννενα, όπου έχουμε πολλούς τέτοιους ανθρώπους, που συνέβαλαν πολύ σημαντικά και στο Νομό Ιωαννίνων.

Έρχομαι τώρα στο νομοσχέδιο, ένα νομοσχέδιο που λειτουργεί πολιτικά δυστυχώς και που η εφαρμογή του θα επηρεάσει οριζόντια και καταλυτικά την κοινωνία και τους θεσμούς της.

Παρά τις εκκλήσεις των ειδικών επιστημόνων, της Αντιπολίτευσης, να αποσυρθεί το νομοσχέδιο ή να γίνουν δεκτές σημαντικές αλλαγές σε πολλά άρθρα του, η Κυβέρνηση μέχρι στιγμής δείχνει άκαμπτη και αμετακίνητη και επιμένει στην ψήφισή του. Ο Υπουργός δεν άκουσε τις εκκλήσεις των γυναικείων οργανώσεων, της ολομέλειας των δικηγορικών συλλόγων, τις σοβαρότατες ενστάσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής, της Εταιρείας Οικογενειακού Δικαίου, αλλά και των πιο εξειδικευμένων επιστημόνων με εμπειρία και βαθιά γνώση της θεωρίας και των αναγκών του συμφέροντος του παιδιού, των Ελλήνων παιδοψυχιάτρων. Μάλιστα, κατ' αρχάς, από την ακρόαση φορέων είχε αποκλειστεί η Ελληνική Παιδοψυχιατρική Εταιρεία και χρειάστηκε ειδική προσπάθεια από σύσσωμη την Αντιπολίτευση για να κληθεί, ενώ είχαν συμπεριληφθεί διάφοροι φορείς πολύ μικρότερου κύρους και εμβέλειας. Προφανώς, ενοχλούσε η κριτική τους άποψη ότι δεν πρέπει να υπάρχουν οριζόντιες και άκαμπτες ρυθμίσεις, αλλά θα πρέπει να υπάρχει εξατομίκευση, που κάθε φορά να λαμβάνει υπ' όψιν τις ιδιαίτερες συνθήκες, τη διαθεσιμότητα και την καταλληλότητα των γονέων, αλλά και αναπτυξιακούς παράγοντες εκ μέρους του παιδιού, καθώς άλλη είναι η αντιμετώπιση του βρέφους και άλλη του εφήβου, την ψυχική τους υγεία και να προβλέπονται όλες οι μορφές επιμέλειας και επικοινωνίας παιδιών και γονέων και κάθε φορά να επιλέγεται εξατομικευμένα η καταλληλότερη για το συγκεκριμένο παιδί, χωρίς να επιβάλλεται υποχρεωτική νομοθετική ρύθμιση συνεπιμέλειας και υποχρεωτικός χρόνος διαμονής των παιδιών με κατέναν από τους γονείς.

Αδιαφορήσατε, κύριε Υπουργέ, όπως είπα, για τις προτάσεις των κομμάτων της αντιπολίτευσης, λέγοντας ότι δεν υπάρχουν ή ότι είναι ανεδαφικές, ακόμα και για τις διαμαρτυρίες σημαντικών στελεχών της παράταξής σας -της κ. Γιαννάκου, της κ. Κεφαλογιάννη- που κατέθεσαν συγκεκριμένες τροπολογίες. Παραμένετε στη θέση σας αμετακίνητος και εμμένετε, προκειμένου να ικανοποιηθεί μία μικρή μερίδα ισχυρών συμφερόντων, όπως ήδη καταγγέλλθηκε και εντός Βουλής. Οι μικροαλλαγές που έγιναν, δεν αλλάζουν την ουσία του νομοσχεδίου. Υπάρχει ένα αυταρχικό πνεύμα και μία εμμονή σε αναχρονιστικές, πατριαρχικές αντιλήψεις.

Δυστυχώς, για τη Νέα Δημοκρατία η ισότητα των φύλων και το συμφέρον του παιδιού με επιλογή εκφυλίστηκαν και αυτή τη φορά σε επικοινωνιακές πρακτικές και πολιτικές σκοπιμότητες.

Νομοθετείτε, λοιπόν, για έναν πολύ μικρό αριθμό γονέων. Τους δίνετε το δικαίωμα, αλλά όχι και τις υποχρεώσεις, προς όφελος του συμφέροντος του παιδιού. Και αυτό σας το επεσήμανε και ο Συνήγορος του Πολίτη, όπου σας είπε ότι δεν κατοχυρώνονται πλήρως τα δικαιώματα του παιδιού με το συγκεκριμένο νομοσχέδιο και αποδυναμώνεται ο λειτουργικός χαρακτήρας, ενώ υποχωρεί το καθήκον των γονέων έναντι των τέκνων.

Επομένως, κύριε Υπουργέ, δεν είναι παιδοκεντρικό το νομοσχέδιο, είναι γονεοκεντρικό. Και το χειρότερο; Αντί να εξαλείφει τα έμφυλα στερεότυπα, δημιουργεί γονείς δύο ταχυτήτων: Τον γονέα που συνήθως έχει μόνο δικαιώματα και τον γονέα -συνήθως τη μητέρα- που θα πρέπει να λογοδοτεί στον άλλο γονέα, να προάγει τις σχέσεις με τους παππούδες, να επικοινωνεί κάθε μέρα με το σύζυγο. Από εκεί, λοιπόν, προκύπτει η υποχρεωτικότητα μέσα στο νομοσχέδιό σας, αλλά και η υπαιτιότητά του αν

δεν το κάνει. Αυτός είναι ο πυρήνας του νομοσχεδίου.

Επιπλέον, αποφασίζετε οριζόντια για όλα τα παιδιά στη χώρα μας, ανεξάρτητα από την κοινωνική και οικονομική θέση των γονιών τους, τον τόπο διαμονής, την εθνικότητα. Είναι καταπέλτης -το είπε και ο συνάδελφος, ο κ. Αρσένης- η Διεθνής Αμνηστία στη χθεσινή της ανάρτηση, όπου σας επισημαίνει ότι τα γονικά δικαιώματα των δραστών ενδοοικογενειακής βίας ή σεξουαλικών αδικημάτων μπορούν να παύσουν ή να περιοριστούν μόνο από πρωτοβάθμια οριστική δικαστική απόφαση, που θα τους καταδικάζει για αυτά τα αδικήματα. Μέχρι αυτό να τελεσιδικήσει, απαιτούνται δύο έως πέντε χρόνια και μέχρι τότε οι δράστες μπορούν να έχουν πρόσβαση στα θύματά τους, πράγμα που δημιουργεί πολύ μεγάλη ανησυχία. Στη Γαλλία νομοθετείται αναστολή του δικαιώματος γονικής μέριμνας και επικοινωνίας του κακοποιητή με το παιδί από την πρώτη στιγμή της ποινικής δίωξης. Υπάρχουν και πρόσφατα, δυστυχώς, δραματικά περιστατικά και στη χώρα μας.

Προχωρήστε και σε αυτή τη διόρθωση, κύριε Υπουργέ.

Το οικογενειακό δίκαιο επηρεάζεται -από τα πιο προοδευτικά στη χώρα μας- και διαμορφώνεται σε σημαντικό βαθμό σε συνάρτηση με το κοινωνικό περιβάλλον. Γι' αυτό κάθε χώρα πρέπει να έχει τους δικούς της κανόνες και τις δικές της υποχρεώσεις, που προφανώς χρειάζονται επικαιροποίηση. Μόνο που γι' αυτό απαιτείται χρόνος και ευρύτερες δυνατότες συναίνεσης.

Εσείς, κύριε Υπουργέ, απορρίψατε μέχρι και τις θέσεις της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής που εσείς συστήσατε και υιοθετήσατε εξαιρετικά μειοψηφικές απόψεις εντός αυτής.

Επομένως, η προσπάθεια να ρυθμίσετε σοβαρές προσωπικές σχέσεις των ανθρώπων, οικογενειακές υποθέσεις, δεν μπορεί να γίνει με αυτού του τύπου το νομοσχέδιο. Τα επιμορφωτικά σεμινάρια στους δικαστές είναι σημαντικό βήμα, είναι θετικό βήμα. Δεν φτάνει όμως. Πρέπει να προχωρήσετε -και σας το είπαμε πολλοί- στην ίδρυση οικογενειακών δικαστηρίων, που υπάρχουν σε όλη την Ευρώπη, με εξειδικευμένους δικαστές -και, βεβαίως, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και το Ταμείο Ανάκαμψης σε αυτήν την κατεύθυνση- και με επιστημονικές επιτροπές που να στηρίζουν το δικαστικό έργο, με την ίδρυση σώματος οικογενειακών κοινωνικών λειτουργών, που προβλέπεται από νόμο του 1996, που σε συνεργασία με το δικαστικό διαμεσολαβητή θα εξετάζει τα ζητήματα της γονικής μέριμνας και της συνεπιμέλειας εξατομικευμένα, καλλιεργώντας κλίμα συναίνεσης και συνεργασίας για το συμφέρον του παιδιού.

Δυστυχώς, το νομοσχέδιο ξεχνάει τελείως και σύγχρονες μορφές ζευγαριών που είναι ανύπαρκτες -ομόφυλα ζευγάρια, μονογονεϊκές οικογένειες που αγνοούνται παντελώς- παρ' ότι αυτό προβλέπεται από διεθνείς συμβάσεις και της Κωνσταντινούπολης και της σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού που μεριμνούν γι' αυτό.

Επομένως, δεν προβλέπονται καινοτόμες διατάξεις σε αυτό το νομοσχέδιο που θα έπρεπε και θα όφειλαν.

Αντί, λοιπόν, να εκσυγχρονίσετε το πεπαλαιωμένο ισχύον οικογενειακό δίκαιο, κινείστε σε αντίθετη κατεύθυνση. Μάλιστα, απουσιάζουν από το νομοσχέδιο τα αρμόδια κυβερνητικά στελέχη για την οικογένεια...

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

....όπως η υφυπουργός οικογενειακής πολιτικής, πράγμα που δείχνει την περιχαράκωση και την απομόνωση του νομοσχεδίου στις αγωνίες μιας μειοψηφούσας ομάδας, αγνοώντας αυτό που είπα πριν, την ανάγκη αναπλαισίωσης του οικογενειακού δικαίου προς την κατεύθυνση των σύγχρονων προβλημάτων της ελληνικής οικογένειας και της κοινωνίας.

Κύριε Υπουργέ, έχετε ακόμη χρόνο να αποσύρετε τις διατάξεις που έχουν προκαλέσει αντιδράσεις στο ελληνικό Κοινοβούλιο και στην πλειοψηφία των φορέων. Είναι καιρός να αντιμετωπιστεί το συμφέρον του παιδιού όχι τυπικά και επιτόλαιο, αλλά ουσιαστικά, αποτελεσματικά και εναρμονισμένα με τις υπαγορεύσεις και τις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας, με την απαραίτητη θεσμική πλαισίωση, με τις εξειδικευμένες δημόσιες δομές ενός κοινωνικού κράτους αλληλεγγύης που είναι απολύ-

τως απαραίτητο να χτιστεί και να υπάρξει. Αυτό, βεβαίως, απαιτεί πολιτικές αλλαγές.

Για ένα λεπτό θα ήθελα να υποστηρίξω και μία τροπολογία, που έχουμε καταθέσει από τον ΣΥΡΙΖΑ, την τροπολογία 894/73, για την επίλυση του συνταξιοδοτικού προβλήματος των εκπαιδευτικών, που τέθηκαν σε διαθεσιμότητα το 2013. Με την προτεινόμενη τροπολογία προβλέπεται ότι για τους εκπαιδευτικούς και όσους δημόσιους υπαλλήλους τέθηκαν σε διαθεσιμότητα με τον ν.4172/2013 και προκειμένου για την εξαγωγή του μέσου όρου των συντάξιμων αποδοχών τους, οι μήνες που βρίσκονταν σε διαθεσιμότητα να υπολογίζονται με τις αποδοχές του Ιουνίου του 2013, του τελευταίου, δηλαδή, μήνα εργασίας τους προτού τεθούν στην άδικη διαθεσιμότητα και απωλέσουν το 25% των αποδοχών τους για δύο περίπου χρόνια.

Καταθέτουμε αυτή την τροπολογία, που αποτελεί πρόταση της ΟΛΜΕ προς όλες τις Κοινοβουλευτικές Ομάδες για λόγους στοιχειώδους δικαιοσύνης. Υπενθυμίζουμε ότι το 2013 η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας έθεσε σε κατάφωρα άδικη διαθεσιμότητα -τον προθάλαμο, δηλαδή, των απολύσεων- δύο χιλιάδες πεντακόσιους εκπαιδευτικούς με αποτέλεσμα να οδηγήσει στην απαξίωση της δημόσιας επαγγελματικής εκπαίδευσης. Ο ΣΥΡΙΖΑ ως κυβέρνηση προσπάθησε να διορθώσει τη ζημιά, που είχε υποστεί ο θεσμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης, αλλά και να τον αναβαθμίσει, προβαίνοντας, μεταξύ άλλων, στην επαναφορά των εκπαιδευτικών από τη διαθεσιμότητα. Είναι ηθική υποχρέωση της Κυβέρνησης και όλων των κομμάτων της Βουλής να αποκαταστήσουμε, τουλάχιστον, τη διά βίου επίπτωση που είχε αυτό το άδικο μέτρο της διαθεσιμότητας των εκπαιδευτικών.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Και εγώ σας ευχαριστώ.

Τον λόγο έχει η κ. Μαριέττα Γιαννάκου από τη Νέα Δημοκρατία.

ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, ουδείς αμφισβητεί το δικαίωμα της Κυβέρνησης να προτείνει αλλαγές σε ορισμένες διατάξεις του οικογενειακού δικαίου, που έχουν διαρκέσει τριάντα οκτώ χρόνια τώρα. Εδώ και μήνες περίμενα ένα καθαρό σχέδιο νόμου, που να αποσαφηνίζει καλύτερα την αυθεντική βούληση του συντάκτη. Οι δικές μου προτάσεις ήταν πολύ πιο πριν γνωστές. Κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της επιτροπής τις ανέφερα αναλυτικά. Το μόνο που δεχθήκατε από τις τροπολογίες που καταθέσαμε, ήταν μερικώς αυτό που σας αναφέραμε στην τροπολογία για το άρθρο 3 περί σύγχυσης στην κατοικία ανήλικου. Τίποτε άλλο. Καμμία ουσιαστική αλλαγή. Επιμένετε σε κάτι που θα δημιουργήσει περισσότερα προβλήματα από αυτά που θέλει να επιλύσει.

Κατηγορήσατε όλους όσοι κάναμε προτάσεις ότι δεν ενδιαφερόμαστε για το συμφέρον του παιδιού και πως παίρνουμε θέση υπέρ του ενός ή του άλλου γονέα. Τη Δευτέρα, βέβαια, ήταν το αποκορύφωμα. Στο ραδιόφωνο -πρώτο θέμα- κατηγορήσατε εμένα και την κ. Κεφαλογιάννη πως οι ενστάσεις μας προέρχονται από προσωπικά βιώματα. Σας ευχαριστώ πολύ για το ενδιαφέρον σας, κύριε Υπουργέ, αλλά μόνο αυτό δεν συμβαίνει. Οι ενστάσεις μας προέρχονται από την κοινή λογική και τη γνώση της επιστήμης.

Ως παλαιό μέλος της Νέας Δημοκρατίας θέλω να σας πω ότι έχω εκπλαγεί ειλικρινά, διότι μέσα στο ναό της δημοκρατίας εσείς αμφισβητήσατε το δικαίωμα των Βουλευτών να εκφέρουν ελεύθερα τη γνώμη τους. Δεν καταθέσαμε, όμως, εμείς το σχέδιο νόμου, κύριε Υπουργέ. Εσείς το πράξατε. Το κείμενο σας φανερώνει τη γονεοκεντρική του λογική.

Οι περισσότερες διατάξεις, που υπάρχουν φανερώνουν πως δεν έχουν διαμορφωθεί με γνώμονα και επίκεντρο το παιδί, αλλά τις επιθυμίες των γονέων. Δεν σημαντικό σε αυτό το σχέδιο νόμου όμως δεν πρέπει να είναι οι γονείς αλλά τα δικαιώματα των παιδιών.

Να ξεκαθαρίσω ορισμένες παρερμηνείες όμως και να τονίσω πως οι προτάσεις, που κατέθεσα αφορούν και σε νομοτεχνικά λάθη. Είμαι κατά της οριζόντιας επιβολής τεκμηρίου χρόνου στην επικοινωνία του παιδιού με τους γονείς του. Τώρα, πού βρήκε ο

Υπουργός ότι στο 90% περιπτώσεων γονέων που αποφασίζουν να χωρίσουν σημειώνονται αποκλεισμοί στην επικοινωνία με τα παιδιά τους, όταν το 86% των διαζυγίων και των ρυθμίσεων επικοινωνίας γίνονται συναινετικά, μόνο εκείνος το ξέρει.

Επίσης είμαι κατά της υποχρεωτικότητας. Ποτέ άλλωστε δεν ήμουν υπέρ των υποχρεωτικών ποσοστώσεων, πόσο μάλλον υπέρ γενικών και οριζοντίων κριτηρίων. Καλό είναι να απευθυνόμαστε στην επιστημονική κοινότητα, η οποία αναδεικνύει αυτό που λέει η κοινή λογική. Τα παιδιά έχουν ανάγκη και από τους δύο γονείς. Δεν υπάρχει λογικός άνθρωπος που το αμφισβητεί αυτό. Δεν πρέπει όμως -σας το είπα πολλές φορές- να υπάρχει μια οριζόντια και άκαμπτη ρύθμιση της επιμέλειας των παιδιών. Την καθημερινότητα πρέπει να διαχειρίζεται εκείνος ο γονέας, που έχει την επιμέλεια.

Επίσης αναφορικά με την γονεϊκή μέριμνα, το «εξίσου» υπαινίσσεται χρονική διάρκεια και μειωμένη διατροφή. Επιπλέον, η προσπάθεια επιβολής της εκεί όπου δεν υπάρχει διάθεση υπέρβασης των αρνητικών συναισθημάτων του ενός γονέα κατά του άλλου και ειλικρινούς συνεργασία μεταξύ τους, μάλλον θα προκαλέσει περισσότερα προβλήματα απ' αυτό που υποτίθεται ότι θα επιλύσει. Και επιπλέον θα αποτελέσει αφορμή για την διεξαγωγή περαιτέρω δικών.

Η γονεϊκότητα είναι κατ' εξοχήν κατάσταση υποχρέωσης προς τα παιδιά και όχι ατομικών δικαιωμάτων των γονέων. Σημαντικό είναι επίσης όποτε χρειάζεται το παιδί να βλέπει τους γονείς του χωρίς εμπόδια από τον έναν προς τον άλλον.

Στο δια ταύτα, το ζήτημα που πραγματεύεται το σχέδιο νόμου είναι κοινωνικό, επιστημονικό και σε τελευταία ανάλυση ηθικό, κύριε Υπουργέ. Οι υποχρεωτικές ποσοστώσεις δεν ταιριάζουν με τη ρύθμιση κοινωνικών πραγματικότητας και οικογενειακών θεμάτων και καταλήγουν συνήθως σε αντίθετα αποτελέσματα.

Σας λέμε ότι δεν μπορεί ένας νόμος να ορίζει εκ προοιμίου και αντίθετα με τη σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού το συμφέρον του, ουσιαστικά καθοδηγώντας τον δικαστή. Για την απώρευση αλλαγής τόπου διαμονής του παιδιού χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του άλλου γονέα βεβαίως στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει συμφωνία θα κρίνει το δικαστήριο. Όμως επειδή πάντοτε υπάρχει ο κίνδυνος να συντηρείται μια μακρόχρονη αντιδικία και η αμετάκλητη απόφαση να ληφθεί μετά από πολλά χρόνια, ακόμα και μετά την ενηλικίωση των παιδιών, είναι σημαντικό να προβλεφθεί με κάποιο τρόπο η δυνατότητα άμεσης ρύθμισης ανάλογων προβλημάτων.

Μας είπατε τέλος ότι σε ζητήματα ενδοοικογενειακής βίας από τελεσίδικη απόφαση, το κάνετε οριστική. Έτσι όμως ο κακοποιητικός γονέας θα βρίσκει νόμιμες αφορμές να παρεμβαίνει και να συνεχίζει την κακοποιητική του συμπεριφορά. «Διαπιστωμένη πράξη» είναι το πιο σωστό. Αυτό υπάρχει και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης τις οποίες εσείς επικαλείστε.

Εν κατακλείδι εάν νομίζετε πως όλοι εμείς κάνουμε αντιπολίτευση και υπηρετούμε μικροπολιτικά συμφέροντα, δεν απορείτε γιατί όλοι οι πραγματικοί επιστημονικοί φορείς που εκλήθησαν να συνεισφέρουν, δηλαδή, η παιδοψυχιατρική εταιρεία, τα μέλη της νομοπαρασκευαστικής, τα πανεπιστήμια, η ολομέλεια προέδρων δικηγορικών συλλόγων έκαναν τις ίδιες επισημάνσεις, που ανέφερα αναλυτικά; Και αυτοί κάνουν αντιπολίτευση; Και στο τέλος, τέλος, η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής κάνει αντιπολίτευση που συμφωνεί με όλες τις τροπολογίες τις οποίες έχουμε υποβάλει συνολικά, κύριε Υπουργέ;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Πρόεδρε, πολύ φοβούμαι ότι το σχέδιο νόμου θα δημιουργήσει περισσότερες δικαστικές προσφυγές και εντάσεις και από τη στιγμή που δεν αλλάζει το «εξίσου», το «1/3» και το «οριστική», εγώ δεν μπορώ να το ψηφίσω.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ, του Κινήματος Αλλαγής και του ΜέΡΑ25)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ευχαριστώ την κ. Γιαννάκου.

Ο επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Μανούσος Βολουδάκης από τη Νέα Δημοκρατία και στη συνέχεια είναι η κ. Αθανασία Αναγνωστοπούλου από τον ΣΥΡΙΖΑ.

Ορίστε, κύριε Βολουδάκη, έχετε τον λόγο.

ΜΑΝΟΥΣΟΣ - ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΟΛΟΥΔΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στα τριάντα οχτώ χρόνια που έχουν μεσολαβήσει από την τελευταία αναθεώρηση του οικογενειακού δικαίου έχουν αλλάξει πολλά στην κοινωνία, στην οικογένεια, στο πώς βλέπουμε την οικογένεια και έχουν δημιουργηθεί πολλά προβλήματα στη ζωή των ανθρώπων και της οικογένειας, τα οποία η νομοθεσία ως σήμερα δεν αντιμετωπίζει.

Η αναπροσαρμογή, λοιπόν, η μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου είναι προφανώς αναγκαία σε πολλά σημεία. Με το νομοσχέδιο, που συζητάμε σήμερα γίνονται πολλά θετικά βήματα για να αντιμετωπιστούν πολλά από τα νέα προβλήματα που έχουν ανακύψει και για να δώσουμε μία απάντηση σε παθογένειες τις οποίες έχουμε δει στην πράξη.

Η αλήθεια είναι ότι ο δημόσιος διάλογος κυριαρχείται από το θέμα αυτό με μια ιδιαίτερη έμφαση από την πλευρά πολλών ανθρώπων κατ' εξοχήν πατεράδων διαζευγμένων -είναι η αλήθεια- στο ζήτημα της συνεπιμέλειας των τέκνων τους. Και μάλιστα πολλοί απ' αυτούς έχουν διατυπώσει την απαίτηση -υπάρχει σαν αίτημα, το ακούσαμε και στην Αίθουσα αυτή- της συνεπιμέλειας που οδηγεί και σε εναλλασσόμενη κατοικία του παιδιού.

Είμαι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πατέρας τριών παιδιών και μπορώ να καταλάβω τους πατεράδες. Σαν πατέρας καταλαβαίνω την αγωνία των πατεράδων, οι οποίοι δεν κατάφεραν να συνεχίσουν με τη σύζυγό τους και οι οποίοι βρίσκονται σε καταστάσεις, που συχνά και στα δικαστήρια καταλήγουν σε αποφάσεις που δεν αποδίδουν δικαιοσύνη, που βλάπτουν και τα παιδιά και σε πολλές περιπτώσεις είναι γεγονός ότι έχουμε δει και γνωρίζω και εγώ περιπτώσεις όπου το θεσμικό πλαίσιο, που πράγματι δεν ανταποκρίνεται στις σημερινές ανάγκες, μπορεί να καθιστά κάποιους πατεράδες θύματα ακόμα και εκβιασμών με αντικείμενο τα παιδιά τους. Και αυτό πράγματι πρέπει να αντιμετωπιστεί.

Όμως κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτό δεν μπορεί να σημαίνει εναλλασσόμενη κατοικία. Και ορθώς ο νόμος δεν προβλέπει κάτι τέτοιο και ορθώς ο νόμος δεν προσπαθεί να μοιράσει, στο άρθρο στο οποίο γίνεται η αναφορά, το χρόνο που περνούν οι γονείς με τα παιδιά εξίσου, γιατί το παιδί πρέπει να έχει μία κατοικία. Η ιδιότητά μου του πατέρα δεν με κάνει σε αυτό να ακολουθώ οτιδήποτε λένε οι πατεράδες, γιατί προέχει για εμένα αυτό που σκέφτομαι ότι είναι το συμφέρον του παιδιού. Ορθώς λοιπόν δεν ακολουθεί το νομοσχέδιο αυτήν την τάση την οποία είδαμε πολύ έντονα να αναπτύσσεται -είναι η αλήθεια- στην κοινωνία και στον δημόσιο διάλογο.

Πιστεύω ότι αυτό το 1/3 του χρόνου, κύριε Υπουργέ, που βάλατε είναι ένας συμβιβασμός εύλογος εν πάση περιπτώσει. Ενδεχομένως θα μπορούσε να είναι και λίγο περισσότερο εξειδικευμένο το πώς ακριβώς προκύπτει και το τι αφορά. Εν πάση περιπτώσει όμως είναι ένας εύλογος συμβιβασμός. Και ορθώς επίσης στο συγκεκριμένο άρθρο και γενικά το νομοσχέδιο αφήνει και στον δικαστή τη διακριτική ευχέρεια να κρίνει κατά περίπτωση. Γιατί πραγματικά σε ό,τι έχει να κάνει με τα ανθρώπινα δεν μπορούμε να τα προβλέψουμε όλα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Δεν μπορούν όλα να μπουν σε διατάξεις ενός νόμου. Ασφαλώς εδώ έχει ρόλο ο δικαστής. Και αυτό πρέπει να το σεβόμαστε.

Και πολύ σωστά επίσης το νομοσχέδιο θέτει και θέματα εκπαίδευσης των δικαστών αλλά και προβλέπει και τη διαμεσολάβηση. Και πραγματικά θα ευχόμασταν όλοι αυτές οι υποθέσεις να λύνονται με διαμεσολάβηση και όχι στις αίθουσες δικαστηρίων.

Τώρα ένα άλλο σημείο για το οποίο έχει γίνει πολύς λόγος είναι το άρθρο 7 με την αναφορά στην από κοινού και εξίσου επιμέλεια των παιδιών.

Κατ' αρχάς, να ξεκαθαρίσω ότι η κατάσταση, ως έχει σήμερα, πράγματι δημιουργεί προβλήματα, πράγματι δεν ανταποκρίνεται σε αυτό που είναι οι σημερινές ανάγκες. Διότι ο Αστικός μας Κώδικας προβλέπει ότι το δικαστήριο δίνει την επιμέλεια στον έναν από τους δύο γονείς και τελειώνει η υπόθεση. Αυτό είναι σε γενικές γραμμές και αυτό πραγματικά δεν μπορεί να είναι η πραγματικότητα, γιατί η αλήθεια είναι ότι οι γονείς μπορεί να μην μπορούν να ζήσουν μεταξύ τους, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν

αγαπάνε τα παιδιά τους ή δεν μπορούν να μεγαλώσουν τα παιδιά τους. Άρα, λοιπόν, πρέπει σαφώς να έχουν από κοινού την επιμέλεια και ορθώς λοιπόν φέρνετε την τροποποίηση του αστικού κώδικα, ώστε να υπάρχει από κοινού επιμέλεια.

Όμως, κύριε Υπουργέ, εκεί πραγματικά είμαι από αυτούς που ακούω την άποψη και τη συμμερίζομαι, ότι δύο λέξεις περισσεύουν. Το «εξίσου» περισσεύει. Αρκεί το «από κοινού». Διότι μπορεί να προκαλέσει συγχύσεις. Πρέπει σε αυτά τα θέματα να είμαστε πάρα πολύ ακριβείς και λεπτομερείς. Δεν πρέπει μία μεταρρύθμιση, που είναι ουσιαστικής, κι είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, και θα λύσει χρόνια προβλήματα, και θα διευκολύνει ανθρώπους, που υφίστανται εκβιασμούς κιόλας, όπως είπαμε πριν, δεν είναι σωστό για μια τόσο μικρή αλλαγή των δύο λέξεων, που είναι όμως πολύ ουσιαστική, να τίθεται εν αμφιβόλω. Διότι δημιουργείται η υπόνοια -το είπαν και κάποιοι συνάδελφοι, κάποιοι το είπαν και ως θετικό αυτό- ότι με την αναφορά σε «εξίσου» επιμέλεια οδηγούμαστε, διά της πλαγίας οδού ή από το παράθυρο, σε έναν διαμερισμό του χρόνου στα δύο, το οποίο θα ήταν λάθος. Διότι, όπως είπα και πριν, το παιδί πρέπει να έχει μία κατοικία, το παιδί πρέπει να έχει την έδρα του, τη βάση του. Αυτό λένε και οι ειδικοί, οι παιδοψυχολόγοι, οι παιδοψυχίατροι και όλοι όσοι έχουν ειδικότητα στο αντικείμενο αυτό. Δεν πρέπει να προσθέτουμε όρους σε ένα νομοθέτημα το οποίο έχει σκοπό να κατευθύνει τους δικαστές σε υποθέσεις πολύ δύσκολες και να τους διευκολύνει να αντιμετωπίσουν την πραγματικότητα ως έχει σήμερα. Δεν πρέπει να προσθέτουμε όρους που μπορεί να δημιουργούν οποιαδήποτε ασάφεια.

Άρα λοιπόν, κύριε Υπουργέ, εγώ θα σας καλούσα να το επανεξετάσετε. Ξέρω την άποψή σας. Άκουσα και την άποψη άλλων συναδέλφων και έγκριτων νομικών. Εγώ δεν είμαι νομικός, σφειλώ να το πω αυτό ως επιφύλαξη. Άκουσα την αντίρρηση συναδέλφων και έγκριτων νομικών -κύριε αγαπητέ συνάδελφε, κύριε Μπούγα- που λέει ότι εφόσον ο νόμος προσδιορίζει λεπτομερώς με ποιον τρόπο ασκείται η από κοινού επιμέλεια δεν δημιουργείται σύγχυση. Πάλι, όμως, θα πω, καλά, αφού το προσδιορίζει ο νόμος με τρόπο που είναι επαρκής, γιατί να προστίθεται αυτή η φράση, που σήμερα δεν υπήρχε και που δεν μπορεί να προσδιοριστεί ακριβώς αυτό το «εξίσου»;

Αυτά είχα να πω. Ελπίζω ότι θα καταλήξουμε στο καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα για το συμφέρον των παιδιών πάνω από όλα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κι εγώ ευχαριστώ, κύριε Βολουδάκη.

Τον λόγο έχει η κ. Αναγνωστοπούλου από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, δεν είμαι αμέσως μετά;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κύριε Λοβέρδο, θα μιλήσετε αμέσως μετά την κ. Αναγνωστοπούλου;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ναι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ωραία. Μετά την κ. Αναγνωστοπούλου θα μιλήσει ο κ. Λοβέρδος και έπειτα η κ. Κεφαλογιάννη. Μετά την κ. Κεφαλογιάννη θα μιλήσει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ κ. Ραγκούσης.

Κυρία Αναγνωστοπούλου, έχετε τον λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Μετά την κ. Μαριέττα Γιαννάκου, πραγματικά, δεν θα είχα να προσθέσω καμμία λέξη. Και επικαλούμαι την κ. Γιαννάκου, όχι ως μία πολιτικό από τη Νέα Δημοκρατία, που ευνοεί τη θέση του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά ως μία δεξιά πολιτικό, με ακλόνητες πάντα δημοκρατικές πεποιθήσεις, πεποιθήσεις ισοτιμίας, με την οποία διαφωνώ σε πολλά και την εκτιμώ και τη σεβόμαι βαθύτατα. Έδωσε δείγματα δημοκρατικής διαβούλευσης μέσα στο Κοινοβούλιο. Μπράβο σας, κυρία Γιαννάκου. Κι αυτό δεν ευνοεί την αντιπολίτευση, ευνοεί όλο το Κοινοβούλιο και την πολιτική ζωή.

Κύριε Υπουργέ, ένα νομοσχέδιο που έχει την τάση, που έχει τη φιλοδοξία να αλλάξει ένα σημαντικό, πάρα πολύ σημαντικό δίκαιο, όπως είναι το οικογενειακό, πρέπει να εξασφαλίζει τη δημοκρατική συναίνεση. Δεν μπορούν εδώ να ανεβαίνουν βουλευτές και εσείς ο ίδιος να απαξιώνετε την αντιπολιτευτική φωνή, να

απαξιωνετε τις αντίθετες φωνές, μόνο και μόνο επειδή δεν ταιριάζουν με τη δικιά σας πεποίθηση.

Άκουσα τον κ. Χιονίδη να λέει ότι έχουμε θάρρος, έχει θάρρος η Κυβέρνηση να φέρνει ένα τέτοιο νομοσχέδιο. Έχει θράσος η Κυβέρνηση να φέρνει ένα τέτοιο νομοσχέδιο, όπως πολλά άλλα νομοσχέδια. Έχει θράσος σε πρακτικές, οι οποίες πραγματικά θέτουν σε κίνδυνο...

Σας παρακαλώ λίγο, τι γίνεται με αυτές τις φωνές, δεν μπορούμε να συγκεντρωθούμε.

Έχει θράσος λοιπόν με πρακτικές, οι οποίες συγκρούονται με το δημοκρατικό αίσθημα. Θα σας πω μόνο, κύριε Υπουργέ -είσα-στε και Υπουργός Δικαιοσύνης- ότι σήμερα τα ξημερώματα και μέχρι τώρα οι αστυνομικές δυνάμεις τσιμεντώνουν ένα άλλο μνημείο, έναν άλλο θεσμό πολιτισμού, το θέατρο «ΕΜΠΡΟΣ». Μπήκαν μέσα, σε έναν αυτοδιαχειριζόμενο χώρο, έναν χώρο πολιτισμού επί μία δεκαετία, και τώρα τον κλείνουν, τον τσιμεντώνουν. Άρα λοιπόν για θράσος μιλάμε.

Ας έρθω, όμως, στο νομοσχέδιο. Κύριε Υπουργέ, ποιο είναι το ερώτημα στο οποίο προσπαθείτε να απαντήσετε με το νομοσχέδιο; Σε ποιες κοινωνικές πραγματικότητες, ηθικές πραγματικότητες, παραδόσεις-πραγματικότητες αλλά και διεθνείς πραγματικότητες προσπαθεί να απαντήσει το νομοσχέδιο; Όταν η επιστημονική κοινότητα, όταν διεθνείς και ελληνικές οργανώσεις, όταν σήμερα, αυτή τη στιγμή που μιλάμε, υπάρχουν υπογραφές οργανώσεων και ανθρώπων διεθνώς εναντίον του νομοσχεδίου και μάλιστα που κάνουν έκκληση στον Πρωθυπουργό να μην ψηφιστεί το νομοσχέδιο, ήθελα να ήξερα πώς εσείς εξασφαλίσετε τη συναίνεση για ένα νομοσχέδιο, που πρέπει να έχει δημοκρατική συναίνεση, γιατί αφορά όλη την κοινωνία και γιατί αφορά το πολυτιμότερο, λέμε όλοι μας, ισχυριζόμαστε, κομμάτι της κοινωνίας, που είναι τα παιδιά και είναι το μέλλον της χώρας. Αυτά όλα δεν τα είδαμε πουθενά.

Ένα ακόμα ερώτημα που θέλω να κάνω. Πού είναι άραγε η αρμόδια Υφυπουργός για την ισότητα; Πού είναι η αρμόδια Υφυπουργός για τα ζητήματα οικογενειακής ζωής; Δεν την είδαμε, δεν την απαντήσαμε, δεν ακούσαμε μία λέξη από αυτήν. Είναι δυνατόν να συζητιέται ένα τέτοιο νομοσχέδιο και να μην έχει έρθει εδώ να τοποθετηθεί και να συζητήσει μαζί μας; Βέβαια από την Κυβέρνηση είδαμε ευθύς εξαρχής το πώς αντιμετωπίζει την ισότητα των φύλων με την υποβάθμιση της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, αλλά και αυτό άπτεται του νομοσχεδίου που συζητάμε. Αν υπάρχει ένα μείζον θέμα, το οποίο θα μπορούσαμε να συζητάμε σήμερα και θα μπορούσαμε να έχουμε ανοίξει δημοκρατική συζήτηση εδώ και πάρα πολύ καιρό, και στις τηλεοράσεις και σε δημόσια βήματα και παντού, με όλους, οργανώσεις, και γυναικείες οργανώσεις, και επιστημονικούς φορείς, ψυχολόγους, και παιδοψυχολόγους, και κοινωνιολόγους κ.λπ., αν υπάρχει ένα μείζον ζήτημα στο οποίο το οικογενειακό δίκαιο του '83, αυτή η μεγάλη τομή και το αποτύπωμα προοδευτικής κατεύθυνσης, που είχε αφήσει αυτό το νομοσχέδιο, θα ήταν να αντιμετωπιστεί πρώτα και κύρια αυτό που αποκαλύπτεται πια από την ίδια την κοινωνία, που είναι η ενδοοικογενειακή βία και γονείς κακοποιητές. Αντί λοιπόν να συζητάμε γι' αυτό και πώς θα θεραπευτεί, και μέσα στην οικογένεια όσο συμβιώνει το ζευγάρι, αλλά και όταν σταματάει η συμβίωση, ο γάμος ή οποιαδήποτε μορφή συμβίωσης, εδώ έχουμε ένα νομοσχέδιο που αντί να προστατεύει το παιδί, αντί να το βάζει στο επίκεντρο, αντί να εξασφαλίζει πάση θυσία τα δικαιώματα του παιδιού, αυτό που κάνει είναι να εξασφαλίζει δικαιώματα γονέων.

Εδώ, υπάρχει τεράστιο πρόβλημα. Και υπάρχει κι ένα άλλο πρόβλημα, που υποκρύπτεται πίσω από αυτό: Αντί για ισότητα φύλων, έτσι όπως ορίζεται με αυτές τις φράσεις, τις διατυπώσεις, «εξίσου», και την ποσοτικοποίηση, το 1/3 έναντι των 2/3 κ.λπ., αντί να μιλάμε για ισότητα των φύλων προχωράμε σε σύγκριση φύλων. Προσέξτε το αυτό πάρα πολύ. Και αντί να μιλάμε για δικαιώματα παιδιού μιλάμε πια για δικαιώματα γονέων.

Εγώ, λοιπόν, έχω να σας προτείνω, κύριε Υπουργέ, να το αποσύρете το νομοσχέδιο και να συζητήσουν όλες οι οργανώσεις, να συζητήσουν οι επιστημονικοί φορείς, να συζητήσουν οι πάντες, για να μην πάμε σε καταστάσεις, οι οποίες θα είναι πάρα πολύ άσχημες.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Δυστυχώς, δεν έχω χρόνο, γιατί είχα να πω πάρα πολλά. Θα πρέπει να φύγουμε από τη λογική ότι το παιδί εξυπηρετεί τους γονείς και όχι ότι οι γονείς είναι προς όφελος και προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών.

Κύριε Υπουργέ, όταν λέτε «εξίσου» και μάλιστα, αυτό το «εξίσου» αφορά και περιπτώσεις όπου μπορεί να έχουμε κακοποιητικούς γονείς και μάλιστα, ορίζεται, από το τελεσίδικη το κάνετε μέχρι την οριστική απόφαση, τι ακριβώς εννοείτε; Σε αυτό πρέπει να απαντήσετε ξεκάθαρα. Διαφορετικά, όλη αυτή η υπερπροσπάθεια, που γίνεται από την κοινωνία τον τελευταίο καιρό, από την ίδια την κοινωνία -μας φωνάζει κάτι και είμαστε υποχρεωμένοι να το ακούσουμε- την πετάτε στα σκουπίδια. Αφήνετε το παιδί έρμαιο στο όνομα των δικαιωμάτων του γονέα. Αφήνετε το παιδί έρμαιο σε τέτοιες καταστάσεις. Αυτό δεν συνάδει με οποιαδήποτε διεθνή σύμβαση, είτε της Κωνσταντινούπολης είτε τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Είναι ευχής έργο και μάλιστα, πρέπει να αλλάξουν οι νοοτροπίες και να προχωρήσουμε όλοι προς αυτήν την κατεύθυνση. Η από κοινού επιμέλεια να οικοδομείται ήδη μέσα στη συμβίωση. Κι εκεί χρειάζονται τολμηρές θεσμικές αλλαγές, αλλά και αλλαγές στη νοοτροπία. Έτσι μόνο θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για ισότιμη επιμέλεια και μετά τη λύση, όταν αυτές οι νοοτροπίες αλλάξουν, και με θεσμική κατοχύρωση με τα οικογενειακά δικαστήρια. Σας τα έχουμε πει όλοι οι Βουλευτές εδώ, και της Αντιπολίτευσης και της Συμπόλιτευσης. Δώστε σημασία, κύριε Υπουργέ. Δεν μιλάμε για εμάς, δεν μιλάμε για ενήλικες, μιλάμε για τα παιδιά.

Για εμάς, βεβαίως, τα παιδιά αυτό χρειάζονται, αγάπη. Η αγάπη δεν είναι προνόμιο του ενός γονιού εναντίον του άλλου. Η αγάπη είναι προνόμιο όλων όσων αγαπάνε το παιδί. Αυτό θέλουμε να κατοχυρώσουμε. Μην το κατευθύνετε όμως σε άλλους δρόμους, οι οποίοι και υπονομεύουν την ισότητα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Παρακαλώ, ολοκληρώστε, κυρία Αναγνωστοπούλου. Έχετε πάει στα δέκα λεπτά.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ναι, έχετε δικίο. Συγγνώμη.

...και επαναφέρουν νοοτροπίες, οι οποίες είναι απολύτως αναχρονιστικές, αλλά και θα δημιουργήσουν τεράστια προβλήματα στην ελληνική κοινωνία.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κι εγώ σας ευχαριστώ.

Τώρα, τον λόγο έχει ο κ. Λοβέρδος από το Κίνημα Αλλαγής.

Για να οργανώσουμε λίγο τη συζήτηση, να σας πω ποιες αλλαγές έγιναν. Μετά τον κ. Λοβέρδο θα μιλήσει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Ελληνικής Λύσης, ο κ. Μυλωνάκης, στη συνέχεια η κ. Κεφαλογιάννη, μετά ο κ. Σ. Κυτταράκης και μετά ο κ. Ραγκούσης, ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ.

Κύριε Ραγκούση, πριν ήταν λάθος του Προεδρείου, γιατί έχει δηλώσει ο κ. Μυλωνάκης. Δεν χάθηκε ο κόσμος για πολύ λίγο.

Κύριε Λοβέρδο, έχετε τον λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ξεκινώ επικαλούμενος ένα σημερινό άρθρο στα «ΝΕΑ» του καθηγητή πανεπιστημίου και συνάδελφού μας στην προηγούμενη θητεία της Βουλής, του Θεόδωρου Παπαθεοδώρου, σύμφωνα με το οποίο σημειώνεται πως εδώ και τριάντα χρόνια, σε πολλά κράτη μέλη της Ευρώπης η βασική προοδευτική τάση είναι να βλέπουμε τις περιπτώσεις των συγκρούσεων μεταξύ δύο γονέων χάριν του παιδιού. Και επειδή πρέπει να το βλέπουμε χάριν του παιδιού, να κοιτάμε ότι διαμορφώνουμε νομοθεσίες όπου η γονική μέριμνα δεν επιφυλάσσεται -δεν είναι καλό για το παιδί να επιφυλάσσεται- μόνο στον έναν γονέα, αλλά και στους δύο. Αξίζει το κείμενο του κ. Παπαθεοδώρου να διαβαστεί. Επαναλαμβάνω βρίσκεται στα σημερινά «ΝΕΑ».

Είναι μία τάση, μία κίνηση, που έχει διαμορφώσει πάρα πολύ ενδιαφέροντα συγκριτικά δεδομένα. Υπάρχει ανάλυση για κάθε χώρα ξεχωριστά. Όμως, εγώ καταθέτω στα Πρακτικά, επειδή εδώ τα παραδείγματα είναι κραυγαλέα και πάρα πολλά -κύριε

Υπουργέ, σπάνια καταθέτω στα Πρακτικά, γιατί φορτώνουμε τις βιβλιοθήκες και τις αίθουσες της Βουλής χωρίς να υπάρχει κανέναν νόημα- μια περιλήψη των χωρών, των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των χωρών της Ευρώπης, που έχουν προοδευτικότερη νομοθεσία από τη δική μας ως προς το θέμα που μόλις ανέφερα.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ανδρέας Λοβέρδος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Για ποιο θέμα μιλά όμως; Έχω ακούσει από την τηλεόραση, έχω ακούσει στον δημόσιο διάλογο, άκουσα και τώρα δυο τρεις ομιλίες. Για ποιο θέμα μιλάμε; Του έδωσε έναν πάρα πολύ ωραίο τίτλο η Μαριέττα Παπαδάτου-Παστού, που επιστημονικά σας τον συνιστώ: «Συνεπιμέλεια σε περιπτώσεις υψηλής γονεϊκής σύγκρουσης».

Καταθέτω και μία περίληψη αυτής της σκέψης της καθηγήτριας, της οποίας σημείωσα τον τίτλο, που είναι ο ακριβής επιστημονικός τίτλος για το θέμα για το οποίο μιλάμε.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ανδρέας Λοβέρδος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Πάμε λίγο πιο απλά. Πότε είναι χρήσιμη η Βουλή και οι νόμοι της; Ποτέ είναι χρήσιμοι οι Υπουργοί, οι διαμεσολαβητές, οι δικαστές; Είναι σε αυτές τις περιπτώσεις, όπου οι γονείς δεν έχουν το επίπεδο, και οι δύο ή ο ένας ή η μία εξ αυτών, να συνεννοηθούν. Τότε είναι χρήσιμη η Βουλή και οι νόμοι της. Τότε είναι χρήσιμοι οι διαμεσολαβητές και οι δικαστές. Εκεί που -λαϊκά θα το πω- δεν τα βρίσκουν οι γονείς. Και όχι μόνο δεν τα βρίσκουν, αλλά συγκρούονται με πολύ μεγάλη ένταση, που καταλήγει σε εκδικητικότητα και σε μίσος.

Όταν μιλάει κάποιος γονιός από αυτούς, εγώ δεν σέβομαι απλώς, αλλά υποκλίνομαι. Γιατί ό,τι και να λέει, είτε συμφωνώ είτε διαφωνώ -επαναλαμβάνω, κι εγώ είμαι νομικός, δεν είμαι οικονομολόγος ή κοινωνιολόγος- σέβομαι κάθε αντίθετη άποψη. Υποκλίνομαι, όμως, εκεί όπου μιλάει κάποιος βιωματικά, γιατί το έχει το πρόβλημα στο σπίτι του. Τον σέβομαι ό,τι και να λέει, όσο και να διαφωνούμε.

Ωστόσο, όταν ο νομοθέτης αντιδράσει λογικά και βλέπει τι θέμα έχει να λύσει πρέπει να το έχει καταλάβει. Κι εδώ, δεν λύνουν τα βιώματα. Δεν μπορεί να έχουμε τριακόσιους βιωματικούς ως προς τη συνεπιμέλεια Βουλευτές και κόμματα. Έχουμε κάποιους, όμως, οι οποίοι μπορούν να το δουν το θέμα πιο ψύχραιμα.

Ποιο είναι το θέμα μας; Το θέμα μας είναι ότι σήμερα, όπως είναι διαμορφωμένος ο Αστικός Κώδικας, στο άρθρο 1511, κατά βάση αυτού, δημιουργούνται προβλήματα στην πράξη. Αν διαβάσετε, συνάδελφοι, και μπειτε στον κόπο, εσείς που δηλώνετε πως δεν είστε νομικοί και όμως μιλάτε, το 1511, θα συμφωνήσετε πλήρως με τη διάταξη. Μια χαρά. Και χαίρομαι και υπερηφανεύομαι να λέω ότι το οικογενειακό δίκαιο, όπως είναι διαμορφωμένο, είναι προϊόν του ΠΑΣΟΚ και της μεγάλης μεταρρύθμισης της κυβέρνησης του Ανδρέα Παπανδρέου στη δεκαετία του 1980. Αλήθεια είναι αυτό. Ποιος έχει αντίρρηση σε αυτό;

Αν διαβάσετε το άρθρο -δεν πιστεύω ότι υπάρχει συνάδελφος που παίρνει τον λόγο χωρίς να έχει διαβάσει το άρθρο- θα δείτε ότι τα λέει τέλεια.

Είναι όμως η πράξη κατά το άρθρο διαμορφωμένη; Όχι, δυστυχώς. Ενώ το συμφέρον του παιδιού θέλει να προάγει το οικογενειακό δίκαιο ως έχει σήμερα, ενώ μιλά με κατανόηση για τους συγκρουόμενους γονείς, η εφαρμογή, δηλαδή οι αποφάσεις των δικαστηρίων, είναι κατά πολύ μεγάλο ποσοστό -άνω του 90%- μονόπλευρες. Βλέπουν τη μια πλευρά και θεωρούν ότι ικανή για τη γονική μέριμνα, για την επιμέλεια, είναι κατά βάση η μητέρα.

Το λέει αυτό ο Αστικός Κώδικας; Μα όχι! Όμως, πηγαίνουν δράματα στα δικαστήρια. Γιατί για να πας στα δικαστήρια, δεν πας επειδή διαφωνείς, πας επειδή συγκρούεσαι. Τη διαφωνία τη λύνεις με συμφωνία. Όσοι έχουν οικογένεια το ξέρουν αυτό. Διαθέτεις υψηλό πολιτισμό, ώστε να αρθείς άνω των συγκρούσεων; Ναι, πολλοί τον διαθέτουν.

Όμως, πολλοί δεν τον διαθέτουν και συγκρούονται και χρησιμοποιούν το παιδί. Γι' αυτές τις περιπτώσεις κάλεσα από το 2016 τους τότε Υπουργούς του ΣΥΡΙΖΑ, τον κ. Παρασκευόπουλο πρώτο, να επιταχύνουν τις αλλαγές στο οικογενειακό δίκαιο, δίνοντας προτεραιότητα στα θέματα, που αφορούν την επιμέλεια των τέκνων.

Ο κ. Παρασκευόπουλος ήταν θετικός, δεν ξέρω ακριβώς σε ποια ακριβώς κατεύθυνση, αλλά ήθελε να γίνει μια αλλαγή στον τομέα αυτό και την υποσχόταν. Διαβάστε τα Πρακτικά της Βουλής. Μάλιστα στην «ΑΥΓΗ» διατυπώνονταν διαφωνίες για την άρνηση του επόμενου, του κ. Κοντονή, που δεν ήθελε, που πίστευε ότι τα πράγματα είναι μια χαρά και σέβομαι την άποψή του. Σέβομαι την άποψή του, όπως σέβομαι και κάθε άλλη άποψη.

Στο ίδιο μας το κόμμα με την κ. Γιαννακοπούλου, με την οποία συνδέομαι και την οποία παραδέχομαι, έχουμε διαφωνήσει, αλλά αυτό το θεωρούμε υγιές και οι δύο. Γιατί και οι δύο έχουμε τα ίδια κίνητρα. Κανένας από τους δυο μας δεν μιλάει βιωματικά, αλλά μιλάμε κατά τις απόψεις μας και πρέπει να σεβόμαστε το ένας τον άλλον.

Είναι αυτά θέματα για κομματικές συγκρούσεις ή για ενδοκομματικές συγκρούσεις; Με ενδιαφέρει εμένα να λέω τι λέει η κ. Γιαννάκου, για να τα ρίχνω στη Νέα Δημοκρατία, ή τι λέει ο τάδε ή ο δείνα από άλλα κόμματα; Είμαι έξω από αυτά. Όποιοι θέλουν να μένουν μέσα σε αυτά, ας μένουν μέσα σε αυτά. Όμως, το θέμα δεν απαιτεί τέτοιες στάσεις.

Εδώ, λοιπόν, επειδή η νομολογία διαμορφώθηκε έτσι, κάλεσα τους Υπουργούς του ΣΥΡΙΖΑ να πάρουν κάποια μέτρα. Παρασκευόπουλος, Καλογήρου ήταν θετικοί στις δηλώσεις τους. Η κλήση έγινε στη Βουλή. Υπάρχουν τα Πρακτικά. Ο Κοντονής ήταν πεντακάθαρος αρνητικός, αλλά καθαρός. Σεβόσουν αυτό που έλεγε.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο ΣΤ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ)

Ποιος Υπουργός ανταποκρίθηκε; Ο παρών, ο κ. Τσιάρας. Όμως, ο Υπουργός ο οποίος ανταποκρίθηκε, έκανε μια νομοπαρασκευαστική επιτροπή, πέρασαν δύο χρόνια και φέρνει εδώ μία ρύθμιση. Τι πρέπει να δούμε ως Σώμα, για να δούμε αν συνιστά πρόοδο η ρύθμιση αυτή;

Δεν είναι σωστό, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ο νόμος να είναι πολύ συγκεκριμένος και μονοδρομικός. Σας μιλάει ένας μαχητής της συνεπιμέλειας. Εγώ πιστεύω στη συνεπιμέλεια. Όμως, ξέρω ότι μία άκαμπτη νομική ρύθμιση για 50-50 θα ήταν άδικη, γιατί ο δικαστής βλέπει τους διαδίκους. Ο μεσολαβητής πριν το δικαστή.

Ποιος μεσολαβητής; Κάνετε καινούργιο μεσολαβητή ή ο παλιός μεσολαβητής; Είναι ένα θέμα. Διαβάζοντας το νόμο δεν καταλαβαίνουμε. Είναι ο παλιός, ο κανονικός μεσολαβητής ή είναι ειδικός οικογενειακός μεσολαβητής;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Ειδικός οικογενειακός διαμεσολαβητής.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Είναι ένα προστάδιο ειδικής δωσιδικίας.

Εμείς ως ΠΑΣΟΚ, ως Κίνημα Αλλαγής, προτείνουμε τη λειτουργία οικογενειακών δικαστηρίων και αυτό είναι μία καλή πρόταση. Την έχουμε κάνει εν ψυχρώ, πριν από τη συζήτηση για τη συνεπιμέλεια, και είναι στο πρόγραμμά μας των εκλογών του 2019.

Εν πάση περιπτώσει, η διαμεσολάβηση, ο δικαστής πρέπει να δουν τι τους λένε οι διάδικοι και να σταθμίσουν. Μια άκαμπτη συνεπιμέλεια θα ήταν άδικη, σε βάρος του παιδιού, και πρέπει να αποφεύγεται μια τέτοια πρακτική.

Σε αυτή την κατεύθυνση, για την ανάγκη κοινής γονικής μέριμνας, έχει εκφραστεί και ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών -και θα καταθέσω τα σχετικά-, αλλά όχι με άκαμπτες ρυθμίσεις, που απαγορεύουν τη στάθμιση. Η στάθμιση είναι υποχρέωση της διαμεσολάβησης και του δικαστή.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ανδρέας Λοβέρδος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Άρα, λοιπόν, ο νόμος πρέπει να ορίζει ότι και οι δύο γονείς

χάριν του παιδιού –όλες οι μελέτες και εγώ καταθέτω μία, γιατί τέτοια βιβλιογραφία δεν έχω δει σε καμμία άλλη- ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κύριε Λοβέρδο, κλείστε, σας παρακαλώ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κλείνω, κύριε Πρόεδρε. Δώστε μου σας παρακαλώ μισό λεπτό. Είμαι ο πολιτικός, που έχει φέρει το θέμα στη Βουλή. Δεν ζητάω ξεχωριστή μεταχείριση, σε καμμία περίπτωση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Εντάξει, φτάσαμε όμως στα δέκα λεπτά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ζητώ μισό λεπτό ακόμη.

Καταθέτω, λοιπόν, μια μελέτη του Ρίτσαρντ Γουόρσακ, όχι επειδή ένας επιστήμονας από αμερικανικό πανεπιστήμιο είπε κάτι, αλλά γιατί η βιβλιογραφία, που συνεισφέρει στον αναγνώστη και οι έρευνες τις οποίες επικαλείται είναι ατέλειωτες. Και σας παρακαλώ πάρα πολύ να το δείτε. Είναι νομίζω ένας αδιάψευστος μάρτυρας, ότι όσοι στέκονται ιδεοληπτικά και πολιτικά γιατί το λένε κάποιες οργανώσεις που είναι κοντά στο κόμμα και πρέπει να είμαστε καλά με τις οργανώσεις, δεν βοηθούν το θέμα για το οποίο συζητάμε σήμερα.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ανδρέας Λοβέρδος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Κοντολογίς, το ερώτημά μας δεν είναι πολιτικό, με την έννοια της καθημερινής μας αντιπαράθεσης και σύγκρουσης. Το θέμα μας είναι βαθύτατα κοινωνικό, πολλές φορές τραγικά βιωματικό και κανένας δεν έχει εξ ορισμού δίκιο και ο άλλος άδικο.

Όμως, αν σκεφτείτε ότι αυτό το οποίο νομικά προσδιορίζει είναι σωστό, τι εφόδια δίνουμε στο δικαστή, στο διαμεσολαβητή πριν από αυτόν, για να σταθμίσει τα αγαθά, για να σταθμίσει τους ανθρώπους που έχει μπροστά του, ενώ δεν το κάνει από το 1983 και μετά και αποφασίζει μονόπλευρα με βάση ιδεοληψίες και αυτονόητα πράγματα και τελειώνει με αυτό, κύριε Πρόεδρε. .

Σας θυμάμαι, κύριε Πρόεδρε, όταν είχα κάνει αντιπαράθεση με τον κ. Κοντονή, πάντα σε υγιές, κόσμιο και πολιτικό πλαίσιο για το θέμα, ήσασταν εδώ σε μια επίκαιρη που είχατε κι εσείς και είχατε συμφωνήσει ότι μια χαρά τα λέει ο νόμος σήμερα. Τη θυμάμαι αυτή τη συζήτηση, που είχατε και σας φώναζα εγώ από πίσω ότι, ναι, έχετε δίκιο, ο νόμος μια χαρά τα λέει, το θέμα είναι τι αποφασίζουν οι δικαστές.

Και όπως κι εγώ ένιωσα, μου έχουν πει και άλλοι ότι το νιώθουν όταν συναντούν πρώτη φορά το θέμα, δηλαδή λένε «καλά, ρε παιδί μου, είναι δυνατόν να έχουμε εναλλασόμενη κατοικία, είναι δυνατόν;». Αυτό ήταν η πρώτη μου αντίδραση. Είναι δυνατόν τόσο ωραίο άρθρο να χρειάζεται αλλαγές; Και αυτό ήταν η πρώτη μου αντίδραση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Εντάξει, κλείστε, κύριε Λοβέρδο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Μόλις καταρτίστηκα, κατάλαβα ότι με τέτοιου είδους προσεγγίσεις μπορείτε να κάνετε μια συζήτηση στην Ομόνοια με άλλους παρόμοιους, αλλά να αλλάξετε τον νόμο σε σωστή κατεύθυνση δεν μπορείτε.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Ελληνικής Λύσης κ. Μυλωνάκης.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε σήμερα ένα νομοσχέδιο το οποίο μετά από τριάντα πέντε, τριάντα οκτώ χρόνια προσπαθεί να φέρει μεταρρυθμίσεις για ένα θέμα, που αφορά την ίδια την κοινωνία μας, τα παιδιά και τα εγγόνια μας, τα μωρά αυτά τα οποία δεν έχουν κανένα πρόβλημα όταν ζουν με τους γονείς τους μαζί, αλλά αποκτούν πολλά προβλήματα όταν κάποια στιγμή οι σχέσεις των δύο γονιών, του πατέρα και της μητέρας, σπαράζονται και τελικά φτάνουν στους χωρισμούς.

Σχεδόν όλοι μας εδώ –κι εύχομαι και σε αυτούς οι οποίοι δεν έχουν ακόμα παιδιά να αποκτήσουν- είμαστε γονείς. Αυτό το νομοσχέδιο, κύριε Υπουργέ –σας το είπα και όταν μιλούσαμε για την ένσταση αντισυνταγματικότητας, που είχε υποβάλει στην

αρχή το ΜέΡΑ25- φέρνει περισσότερα προβλήματα, παρά λύνει –θα σας τα εξηγήσω αναλυτικά- τουλάχιστον έτσι όπως το αντιλαμβανόμαστε εμείς.

Εγώ δεν είμαι αρνητικός, δεν είμαστε αρνητικοί. Ξέρω ότι προσπαθήσατε. Όμως, το αποτέλεσμα δεν ήταν αυτό το οποίο περιμέναμε οι γονείς και οι μητέρες και οι πατεράδες γιατί προσπαθήσατε –πιστεύω- να ικανοποιήσετε και τις δύο πλευρές και έτσι κάπου χάθηκε το μέτρο. Δηλαδή το επίκεντρο δεν ήταν το παιδί, αλλά μήκαν οι γονείς. Το πρόβλημα δεν είναι οι γονείς. Το πρόβλημα είναι πώς θα μεγαλώσει το παιδί.

Προτού ξεκινήσω όμως, θέλω να πω ότι σήμερα τιμήσαμε και μέχρι την Κυριακή θα υπάρξουν εορταστικές εκδηλώσεις για τη Γενοκτονία του ποντιακού Ελληνισμού. Εκατόν δύο χρόνια, κυρίες και κύριοι, από την πιο άγρια γενοκτονία από τους Τούρκους με την καθοδήγηση των Γερμανών συμβούλων τους. Από το 1919 μέχρι τη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922 οι Ελληνοπόντιοι, που έχασαν τη ζωή τους ξεπέρασαν τις τριακόσιες πενήντα χιλιάδες.

Ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης, κύριε Υπουργέ, επειδή εκπροσωπείτε την Κυβέρνηση σήμερα εδώ, κάλεσε την Κυβέρνηση να ανασύρει μνήμες, να αναλογιστεί τις υποχρεώσεις της, όπως και όλοι μας, να συνέλθουμε από αυτόν τον λήθαργο στον οποίο βρισκόμαστε χρόνια τώρα, να μην επαναλάβουμε τα ίδια λάθη και να κάνουμε ό,τι είναι δυνατόν για να περάσει η Γενοκτονία των Ποντίων όπως πέρασε και των Αρμενίων σε όλο τον κόσμο. Νομίζω ότι είναι υποχρέωση όλων μας.

Πάμε τώρα σε κάτι άλλο, κύριε Υπουργέ, προτού ξεκινήσω, διότι μου έκανε εντύπωση και νομίζω ότι άπτεται του Υπουργείου και της δικαιοσύνης γενικότερα, όχι του Υπουργείου Δικαιοσύνης, αλλά της δικαιοσύνης. Ο εκβιασμός, κύριε Υπουργέ, είναι πράξη η οποία τιμωρείται; Θα σας ρωτήσω. Σας ξαναρωτώ. Θα σας ρωτώ συνέχεια, κύριε Υπουργέ.

Ο εκβιασμός, λοιπόν, τον οποίο βλέπουμε σε μια διαταγή του Αρχηγού της Πυροσβεστικής, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, του κυρίου Κολοκούρη, ένας αξιωματικός ο οποίος βλέπουμε μάχιμο, μπαίνει στη φωτιά μέσα, κύριε Υπουργέ, και βγάζει μια διαταγή η οποία λέει το εξής για τον εμβολιασμό, «να προγραμματιστεί ο εμβολιασμός της ΕΜΑΚ...» -με ακούτε, κύριε Υπουργέ;- «...και εφόσον το επιθυμούν, μέχρι την 11^η Ιουνίου του 2021 να έχουν εμβολιαστεί». Για την ΕΜΑΚ μιλάμε, για το ειδικό σώμα της ΕΜΑΚ. Προσέξτε τώρα τι λέει. «Σε αντίθετη περίπτωση, θα δρομολογηθεί η αντικατάστασή τους από τις άλλες υπηρεσίες, από άλλους υπαλλήλους του Πυροσβεστικού Σώματος».

Θέλω να ρωτήσω, αυτό δεν είναι εκβιασμός; Είναι δυνατόν; Και απευθύνομαι και στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, αλλά και στον ίδιο -δεν μιλάω για τον κ. Χαρδαλιά. Προφανώς εντολή του κ. Χαρδαλιά θα ήταν- στον Αρχηγό της Πυροσβεστικής που μας παρακολουθεί, αφού δεν μπορείς να το κάνεις αυτό το πράγμα, αυτό που λέει εδώ μέσα.

Ξέρετε, πολλά χρόνια ήμουν στον Στρατό, πολλά χρόνια ήμουν πιλότος. Μια εντολή είναι εντολή όταν είναι πραγματοποιήσιμη. Είναι δυνατόν η ΕΜΑΚ αύριο το πρωί, άμα του πει ότι όλη η ΕΜΑΚ, το ειδικό αυτό σώμα, το επίλεκτο, το οποίο αποτελείται από καταδρομείς, από βατραχανθρώπους, όλη μέρα στα γυμναστήρια γιατί το θέλουμε για ορισμένο σκοπό, αν του πουν αύριο ότι «δεν εμβολιάζομαστε κανένας», θα αντικαταστήσει την ΕΜΑΚ με πυροσβέστες οι οποίοι σβήνουν φωτιές στα σπίτια ή αυτοί οι οποίοι κάθονται στα γραφεία; Ποιον κοροϊδεύει; Αυτό το χαρτί είναι για πέταμα. Αυτή δεν είναι διαταγή, είναι ένας στυγνός ψευτοεκβιασμός. Και πρέπει ο Αρχηγός της Πυροσβεστικής να το πάρει αμέσως τώρα, παρ' ότι είναι φίλος μου. Το λέω ότι πέφτει στη μάχη με τη φωτιά. Αυτή η διαταγή πρέπει να είναι εντολή προϊσταμένου πολιτικού ο οποίος δεν έχει καμμία σχέση με το τι σημαίνει ΕΜΑΚ. Άμα νομίζει ότι θα αντικαταστήσει την ΕΜΑΚ με απλούς πυροσβέστες, είναι πολύ γελασμένος.

Και επειδή οι διαταγές που βγαίνουν, κύριε Πλεύρη, πρέπει να εκτελούνται και να είναι δυνατές, εκτελεστές, αυτό είναι μια μαρούφα. Εγώ τον καλώ, αν αύριο το πρωί πει η ΕΜΑΚ «δεν εμβολιάζομαστε», να δω πώς θα τους αντικαταστήσει όλους και ποιοι θα κάνουν το έργο της ΕΜΑΚ. Αυτά είναι. Βιάζουν την κοινή λογική. Εκεί είναι που τρελαινόμαστε. Τρελαίνεται ελληνικός λαός.

Είπε ο κ. Χήτας πριν από λίγες μέρες στον κ. Χρυσόχοϊδη ότι έχετε τα ονόματα πεντακοσίων ατόμων, εγκληματιών, δολοφόνων, Ελλήνων και αλλοδαπών. Τους αλλοδαπούς γιατί δεν τους διώχνετε, δεν τους επαναπατρίζετε, να πάνε στην πατρίδα τους αύριο το πρωί; Σήμερα πριν λίγη ώρα -μπορείτε να το διαβάσετε στα μεγαλύτερα σάιτ τα ελληνικά- ο κ. Χρυσόχοϊδης με μία λίστα, κύριε Υπουργέ, πεντακοσίων ατόμων. Δηλαδή έπρεπε να το πει η Ελληνική Λύση; Εμείς το ξέραμε, το ήξερε ο κ. Χρυσόχοϊδης και τόσα χρόνια τι έκανε; Και λέει «χρόνια ολόκληρα βασανίζομαστε με αυτήν τη λίστα των πεντακοσίων ατόμων». Πάρτε την, κύριε εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, και εκτελέστε.

Γιατί τώρα; Γιατί πρέπει να θρηνώμε συνέχεια ανθρώπους; Δηλαδή τη λογική δεν τη βάζουμε; Μα, δεν είμαστε πανεπιστημιακές ούτε καθηγητάδες και δεν μας ενδιαφέρει να είμαστε. Απλοί άνθρωποι. Χρησιμοποιούμε την απλή λογική. Και μπράβο στην Ελληνική Λύση και στον Κώστα τον Χήτα, ο οποίος ανάγκασε τον Χρυσόχοϊδη με μία λίστα πεντακοσίων ατόμων να πάει στον Άρειο Πάγο σήμερα, γιατί την ξέραμε, την είχαμε κι εμείς, την έχετε κι εσείς, την έχει όλος ο κόσμος.

Βροχή τα νομοσχέδια, κύριε Υπουργέ. Βροχή. Λέτε και σας κυνηγάει κάποιος. Λέτε και έχουμε βγάλει έξω μια αγέλη λύκων και τρέχει. Φέρνεται νομοσχέδια το ένα πίσω από το άλλο. Δεν προλαβαίνουμε ούτε κιχ να κάνουμε πραγματικά.

Και όχι μόνο αυτό, αλλά ενώ σας λέμε ότι ένα νομοσχέδιο όπως αυτό το σημερινό το λέει όλη η Αντιπολίτευση, το λένε οι δικοί σας Βουλευτές, το λέει η κ. Κεφαλογιάννη, σας τα είπε προηγουμένως η κ. Γιαννάκου, θα σας τα πουν προφανώς και άλλοι άνθρωποι, εδώ ερχόμαστε εμείς και μας λένε «έχετε δίκιο». Έχουμε δίκιο. Πού να το βρούμε το δίκιο;

Φέρνεται ένα νομοσχέδιο λοιπόν. Το ίδιο έγινε, κύριε Υπουργέ, με τα νομοσχέδια για τη λαθρομετανάστευση. Το είχαμε πει από τον Σεπτέμβριο του '19 στον κ. Χρυσόχοϊδη ότι θα αποτύχει το πρώτο. Απέτυχε το πρώτο, απέτυχε το δεύτερο. Φέρατε τρίτο, φέρατε τέταρτο. Συνέχεια σε δουλειά να βρισκόμαστε.

Το ίδιο για τα εργασιακά, το ίδιο για τα φορολογικά. Το ίδιο για τους φιλικούς κώδικες. Και έρχεστε τώρα, κύριε Υπουργέ, να φέρετε τώρα καινούργιο να αλλάξουμε τον Ποινικό Κώδικα και να αυστηροποιήσουμε την ποινή. Το θέμα είναι να αυστηροποιήσουμε τα ισόβια; Μετά τα ισόβια; Κατά την άποψη τη δική μου, όπως την είπε ευθαρσώς ο Πρόεδρος του κόμματος, ο Κυριάκος ο Βελόπουλος, αλλά είναι προσωπικές μας απόψεις, η εσχάτη των ποινών για εμάς σε ειδική εγκλήματα είναι η θανατική ποινή. Δεν γίνεται, μας λέτε. Πολύ ωραία. Αν και αν γυρίσετε μια βόλτα στον κόσμο, θα δείτε τι θα σας πει ο κόσμος.

Έρχεστε τώρα και λέτε ισόβια δεσμά. Μα υπάρχουν ισόβια δεσμά, κύριε Υπουργέ. Αυτή δεν είναι η εσχάτη των ποινών; Ισόβια δεσμά. Το θέμα είναι τι θα ανακοινωθεί από την έδρα του δικαστηρίου; Ή το θέμα είναι πώς θα αποτραπεί η επόμενη δολοφονία; Και πώς θα αποτραπεί η επόμενη δολοφονία, όταν ο υποψήφιος που έχει σκεφτεί να πάει να ληστέψει και να δολοφονήσει θα ξέρει ότι εάν συλληφθεί, που θα συλληφθεί, δεν θα ξαναδεί το φως του ήλιου. Θα μπει στη φυλακή μέχρι να τελειώσει η ζωή του. Γιατί λένε οι κύριοι συνάδελφοι και άκουσα και τη Νέα Δημοκρατία και από τον ΣΥΡΙΖΑ και από το Κομμουνιστικό Κόμμα σε προηγούμενες ομιλίες τους «μα, το δικαίό μας σύστημα δεν είναι τιμωρητικό, είναι σωφρονιστικό». Λάθος. Το σύστημά μας είναι τιμωρητικό για τους εγκληματίες αυτούς, κύριε Υπουργέ.

Γιατί, λέει, δεν τον αφήνουμε ισόβια μέσα, κυρία Γιαννάκου, κυρία Υπουργέ μου; Γιατί, λέει, πρέπει να έχει την ελπίδα ότι θα βγει έξω για να είναι καλός στη φυλακή. Μπα; Η ελπίδα της εικασάχρονης της κοπελίτσας, αν ήταν κόρη μας, ποια είναι; Να αναστηθεί; Δεν κατάλαβα καλά! Δεν κατάλαβα καλά! Δολοφονείται μια κοπέλα είκοσι χρονών μωρομάνια με το παιδάκι της στην αγκαλιά δίπλα και εμείς θα κάνουμε νταλαβέρι με τον δολοφόνο, με τον εγκληματία, τον κακούργο, το κάθαρμα; Δεν κατάλαβα καλά! Για να είναι καλός, λέει, και να έχει ελπίδα ότι κάποια μέρα θα βγει. Τι λέτε τώρα; Σοβαρά μιλάτε; Έτσι κάνουν στη Ρουμανία; Ο Πάσαρης γιατί θέλει να έρθει στην Ελλάδα; Δεκαοκτώ μέτρα κάτω από τη γη, εκεί, ένα πιάτο φαγητό την ημέρα μέχρι να πεθάνει, γιατί αυτή η ποινή του αξίζει.

Έτσι λέτε, ισόβια κάθειρξη. Πού είναι ισόβια; Στα δεκαέξι χρό-

νια, κύριε Υπουργέ; Και τώρα λέτε, δεν το πάμε στα είκοσι, το πάτε στα δεκαοκτώ γιατί δεν σας βγαίνει εκεί με τα συμβούλια που φτιάχνετε. Ποιοι είναι αυτοί οι σύμβουλοί σας; Ποιοι είναι αυτοί; Να δοκιμάσουν τη γλύκα να είναι η κόρη τους στη θέση της Καρολίν. Ποιοι είναι αυτοί οι σύμβουλοι τελικά να τους μάθουμε κι εμείς; Να δούμε τι ωραία που θα είναι, πόσο θα πονέσει. Δεν κατάλαβα καλά! Έχουμε φέρει εδώ πέρα όλον τον κόσμο εδώ μέσα από όλες τις φυλές του Ισραήλ, όλους τους δολοφόνους, τους έχουμε μαζέψει και τους χαϊδεύουμε. Και τους βλέπουμε μετά έξω. Εκατόν δύο φορές, λέει, τον μάζεψε η Αστυνομία τον άλλο. Γιατί να τον μαζέψει εκατόν δύο φορές; Σε δουλειά να βρισκόμαστε;

Ξέρετε κάτι άλλο, που μου έκανε εντύπωση; Τους άφησε ελεύθερους τους πέντε-έξι αυτούς τους τύπους τους περιέργους που πήγε ο φουκαράς ο εξηντάχρονος να τους κάνει παρατήρηση γιατί έξι η ώρα το πρωί χοροπηδούσαν σαν τους ινδιάνους εκεί στην πλατεία της Νέας Σμύρνης και του γυρίζανε λέει το μαχαίρι. Τον μαχαιρώνανε και του γυρίζανε το μαχαίρι.

Και τους άφησε ελεύθερους. Γιατί; Διότι έτυχε και δεν πέθανε ο εξηντάχρονος, κύριε Υπουργέ. Αυτή είναι δικαιοσύνη! Ντροπή μας! Είναι μεγάλη ντροπή για την Ελλάδα αυτό. Καθόμαστε εδώ, βγαίνουμε έξω και μας φυλάνε ένας-δύο αστυνομικοί. Αφήνουμε τους πολίτες. Μπαίνουν οι κακοποιοί μέσα στο σπίτι του παππού, τον σακατεύουν στο ξύλο τον παππού ενενήντα χρόνων και εμείς τους αφήνουμε ελεύθερους. Πήγε να φύγει ο Γεωργιανός. Γιατί να μην φύγει και να κάνει τη γύρα από τα Βαλκανικά κράτη και να μας ξαναέρθει από την άλλη μεριά;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κύριε Μυλωνάκη, θα χρησιμοποιήσετε και τη δευτερολογία σας προφανώς. Έτσι δεν είναι;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ: Ναι, θα τελειώσω.

Θα χρειαστώ δύο, τρία λεπτά -δεν θα αναλώσω παραπάνω-, γιατί ξέρετε αγγίζει το συναίσθημα αυτό το πράγμα και μου είναι αδύνατο να σκεφτώ ότι μπορεί η Βουλή των Ελλήνων να μην βάλει τα πράγματα κάποια στιγμή σε κάποια τάξη.

Είμαστε εν σταξία, κύριε Υπουργέ. Και ευθύνεται το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και πρωτίστως το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Οι ποινές υπάρχουν. Πρέπει να εκτελούνται κατά γράμμα. Ισόβια; Όλα τα χρόνια στη φυλακή μέχρι να πεθάνει, για τα ειδικά εγκλήματα, επαναλαμβάνω.

Για να τελειώσω, όμως, τα έχει πει και ο συνάδελφός μου κ. Χήτας και πάρα πολύ καλά μάλιστα, το προτεινόμενο νομοσχέδιο, κύριε Υπουργέ, θα έπρεπε να περιείχε διατάξεις η εφαρμογή των οποίων θα είχαν επίκεντρο το ίδιο το παιδί. Το είπαμε. Το είπαν όλοι οι συνάδελφοι, νομίζω, αυτό. Οι παρούσες προτάσεις δεν έχουν επίκεντρο το παιδί, δυστυχώς.

Αντιθέτως, προσπαθείτε να εκμεταλλευτείτε τα προβλήματα που αφορούν την επιμέλεια -είπαμε, άλλο επιμέλεια, άλλο γονική μέριμνα, αυτό να το ξεκαθαρίσουμε-, τη διατροφή και την επικοινωνία των διαζευγμένων γονέων, νομοθετώντας μόνο ψηφοθηρικά. Αυτό το λέω με λύπη μου, γιατί είστε ένας άνθρωπος που δεν τα κάνετε αυτά. Όμως, φαίνεται έχουν επιβάλλει κάποιοι άλλοι αυτού του είδους τα νομοσχέδια. Μαθαίνω ότι και στην Ισπανία το ίδιο νομοσχέδιο ψηφίστηκε. Θολώνετε τα νερά με τη γονική μέριμνα, όπως σας το είπα.

Σας είπα που είναι η αντισυνταγματικότητα του θέματος του νομοσχεδίου αυτού. Είναι στο άρθρο 5 παράγραφος 3, που μιλάει για μητρότητα, μιλάει για πατρότητα, βάσει του άρθρου 21 του Συντάγματος παράγραφος 1. Τα είπαμε όταν συζητούσαμε την ένσταση αντισυνταγματικότητας. Εκεί είναι. Δεν υπάρχει ούτε «γονέας 1», ούτε «γονέας 2», ούτε «γονέας 3», ούτε «γονέας 5». Δεν γίνονται αυτά τα πράγματα. Ξέρει το παιδάκι από μικρό τον μπαμπά και τη μαμά. Τώρα, αν χωρίσουν και φύγει το παιδί από τη μαμά και πάει να ζήσει ένα σαββατοκύριακο στον μπαμπά και δίπλα στον μπαμπά κοιμάται ο Μπάμπης, ο Χασάν ή οποιοσδήποτε άλλος, θα ρωτήσει το παιδί τη μαμά του όταν γυρίσει: «Ποια είναι η μαμά από τις δύο; Ο μπαμπάς μου τι είναι;» Αυτά είναι τα προβλήματα του παιδιού. Αυτά είναι τα προβλήματα τα ψυχολογικά. Έτσι δεν βγάζουμε αξίες. Έτσι χαλάμε την οικογένεια.

Οικογένεια είναι ο πατέρας, η μάνα και τα παιδιά. Τελεία και

παύλα! Πρέπει να το παραδεχτούμε και να το δεχτούμε. Αφήστε τους ψευτο-μοντερνισμούς και τους ψευτο-προοδευτισμούς της Ευρώπης. Δεν μας ενδιαφέρει τι κάνει η Σουηδία ούτε η Δανία.

Για να τελειώσω, αυτό το οποίο, επίσης, θέλω να δείτε, είναι το εξής: Τα παιδιά των διαζευγμένων γονέων, κύριε Υπουργέ, δεν είναι σύγχρονες «Περσεφόνες», κατά τον μύθο έξι μήνες στον Άδη και έξι μήνες στη γη με τη Δήμητρα. Δεν είναι. Τα παιδιά θέλουν ουσιαστική, ισομερή στήριξη και επικοινωνία και από τους δύο διαζευγμένους γονείς. Η επιμέλεια είναι αυτή η οποία παίζει τον ρόλο. Η γονική μέριμνα είναι αυτό το οποίο δεν μπορεί να αλλάξει ούτε με δικαστική απόφαση. Τελεία και παύλα. Ό,τι άλλο και να λέμε είναι απλά για να τα συζητάμε.

Επίσης, με τις ψηφιακές κοινές δηλώσεις θα δείτε ότι θα υπάρχουν τεράστια προβλήματα. Ρυθμίζουν θέματα για δύο έτη. Προσέξτε. Δηλαδή, έχουμε μία ρύθμιση με μία ψηφιακή δήλωση και του ενός και του άλλου, συμφωνούν σε κάτι και μετά από δύο χρόνια ο ένας από τους δύο λέει «Όχι, δεν το δέχομαι. Το αρνούμαι». Δεν υπάρχει δικαστική απόφαση. Άρα τι γίνεται; Φτου και απ' την αρχή. Πάμε στα δικαστήρια. Άρα, αυτή η δουλειά θα γίνεται, γιατί στα περισσότερα ζευγάρια υπάρχουν διαφωνίες και μάλιστα, μεγάλες διαφωνίες.

Εμείς δεν θα ψηφίσουμε το νομοσχέδιο, κύριε Υπουργέ, γιατί πιστεύουμε ότι δεν είναι ολοκληρωμένο, δεν είναι ένα νομοσχέδιο το οποίο βοηθά το παιδί. Βοηθά ψηφοθηρικά το κόμμα σας, για να τα έχετε καλά και με τις γυναίκες και με τους άντρες, και με τη μαμά και τον μπαμπά.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Καλώς.

Επόμενη ομιλήτρια είναι η κ. Όλγα Κεφαλογιάννη από τη Νέα Δημοκρατία. Θα ακολουθήσει η κ. Φωτίου και μετά ο κ. Ραγκούσης, Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ.

Έχετε τον λόγο, κυρία Κεφαλογιάννη.

ΟΛΓΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μετά από έναν πολύμηνο δημόσιο διάλογο, με προτάσεις, συγκρούσεις και αντιθέσεις, το Υπουργείο Δικαιοσύνης κατέθεσε το σημερινό υπό συζήτηση και ψήφιση σχέδιο νόμου αναμόρφωσης των διατάξεων του οικογενειακού δικαίου. Σκοπός του, όπως περιγράφεται και στο άρθρο 1, είναι η εξυπηρέτηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού.

Το κρίσιμο ερώτημα που τίθεται, λοιπόν, είναι: Εξυπηρετείται ο σκοπός; Ενισχύεται το συμφέρον του παιδιού; Προστατεύεται με το νέο νομοσχέδιο; Η απάντηση, δυστυχώς, είναι εύκολη. Όχι.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πράγματι, το νομοσχέδιο δίνει έμφαση στη σημασία της συνέχισης, της από κοινού άσκησης της γονικής μέριμνας μετά τον χωρισμό των γονέων. Και σε αυτό επί της αρχής συμφωνούμε όλοι, αρκεί ο γνώμονας να παραμένει εμφαντικά το ίδιο το συμφέρον του παιδιού και όχι το συμφέρον των γονέων. Διότι το νομοσχέδιο αυτό έχει γραφτεί σαν να απευθύνεται στον ένα γονέα, αυτόν με τον οποίο δεν διαμένει το παιδί, ακόμα και όταν δεν ρυθμίζει ζητήματα που τον αφορούν άμεσα.

Και το ερώτημα που τίθεται πάλι είναι: Αλλοιώνεται έτσι ο παιδοκεντρικός χαρακτήρας του οικογενειακού δικαίου; Ναι, αλλοιώνεται. Συγκεκριμένα, εισάγεται η υποχρέωση της προηγούμενης ενημέρωσης του άλλου γονέα για απλά, καθημερινά ή επείγοντα ζητήματα, τη στιγμή που ο Αστικός Κώδικας δίνει το δικαίωμα στους γονείς να επιχειρούν μόνοι τους στα ζητήματα αυτά. Δηλαδή, η νέα διάταξη, χωρίς να καταργεί το δικαίωμα αυτό, το απενεργοποιεί, βάζοντας ως προϋπόθεση την έγκριση του άλλου γονέα. Πέραν της νομικής αστοχίας, αυτή η πρόβλεψη είναι και πρακτικά ανέφικτη. Θα αυξήσει τις προστριβές των γονέων. Στις περιπτώσεις της διαφωνίας τους, θα βρεθεί σε αδιέξοδο η ίδια η καθημερινότητα του παιδιού.

Ακόμα πιο σοβαρό πρόβλημα δημιουργεί η διάταξη, που προβλέπει ότι οι γονείς εξοκολοθούν να ασκούν γονική μέριμνα από κοινού και εξίσου. Ακούσαμε τον ίδιο τον Υπουργό να λέει ότι η εισαγωγή του όρου «εξίσου» είναι ενδεικτική της επιθυμίας να υπάρχει κοινή γονική μέριμνα και μετά τον χωρισμό. Σε κάθε περίπτωση, ένα νομικό κείμενο δεν είναι ευχολόγιο. Άλλωστε, η επιθυμία αυτή καλύπτεται πλήρως από το λεκτικό «εξακολουθούν να ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα».

Επιπλέον, σύμφωνα με τη γενική διάταξη του άρθρου 1510 του Αστικού Κώδικα, εξίσου δεν ασκούν τη γονική μέριμνα οι γονείς ούτε κατά τη διάρκεια του γάμου. Άλλωστε, τα ζητήματα ισότητας των γονέων έχουν λυθεί με το νόμο του 1983, όπου και αποτυπώθηκε πλήρως στο οικογενειακό δίκαιο η συνταγματική αρχή της ισότητας των φύλων.

Το χειρότερο, όμως, όλων είναι ότι εδώ με τον όρο «εξίσου» ανοίγει ο δρόμος της οριζόντιας αντιμετώπισης όλων των παιδιών. Ένα βρέφος, δηλαδή, θα αντιμετωπίζεται εξίσου με ένα παιδί δεκαπέντε χρόνων. Η Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού αναφέρει ρητώς ότι το συμφέρον του παιδιού δεν έχει στεγανά και εξειδικεύεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Δεν λήφθηκε υπ' όψιν προφανώς. Ο ίδιος ο νομοθέτης προβλέπει και προστατεύει το συμφέρον του παιδιού, εισάγοντάς το ως μία αόριστη νομική έννοια και ως τέτοια δεν μπορεί να εξειδικεύεται, παρά μόνο από τον φυσικό δικαστή. Δεν μπορεί ο νομοθέτης να υποκαθιστά τον δικαστή.

Ο όρος «τεκμαίρεται», τώρα, στη διάταξη που προβλέπει τον χρόνο επικοινωνίας προσδίδει εσφαλμένα στο δικαίωμα της επικοινωνίας του γονέα που δεν διαμένει με το παιδί τον χαρακτήρα της υποχρέωσης.

Η επικοινωνία είναι δικαίωμα, που προστατεύεται από τον νόμο. Δεν μπορεί να ασκείται εξαναγκαστικά. Πάλι εδώ ο Υπουργός εξήγησε ότι είναι ενδεικτικοί οι όροι αυτοί και ότι προφανώς ο δικαστής είναι ελεύθερος να αποφασίσει τι συμφέρει το παιδί και σε αυτό το θέμα. Αναρωτιέται κανείς έτσι: Είναι μεταρρύθμιση ένα νομοσχέδιο, που συγκροτείται γύρω από ενδεικτικούς όρους και ρυθμίσεις; Η απάντηση είναι κατηγορηματική. Όχι, δεν είναι μεταρρύθμιση. Προφανώς οι όροι αυτοί, «εξίσου» και «τεκμαίρεται», προβλέπονται για να δεσμεύσουν το σκεπτικό και την απόφαση του δικαστή. Και μάλιστα οδηγούν σε ερμηνεία ισόχρονης άσκησης της γονικής μέριμνας με υποχρεωτική εναλλασσόμενη κατοικία. Ή θα πρέπει, λοιπόν, να αποσαφηνιστούν ή ακόμα καλύτερα να απαλειφθούν οι δυο όροι.

Για την πρόβλεψη της οριστικής καταδίκης για αδικήματα κακοποίησης ως περίπτωσης κακής άσκησης της γονικής μέριμνας στην πράξη αυτό σημαίνει ότι το παιδί θα παραμείνει εκτεθειμένο στη γονική μέριμνα ενός κακοποιητικού γονέα για χρόνια. Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης προβλέπει ότι σαφείς ενδείξεις άσκησης βίας αποτελούν ακόμα και τα πιστοποιητικά νοσοκομείων, που διαπιστώνουν κακοποίηση. Στη Γαλλία το 2020 ψηφίστηκε νόμος με τον οποίο μπορεί να αναστέλλεται η επικοινωνία και η διαμονή με το παιδί μόνο με την άσκηση ποινικής δίωξης για ανάλογα αδικήματα. Δεν μπορεί, λοιπόν, να επικαλούμαστε κατά το δοκούν τις πρακτικές άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Στην Ευρώπη λειτουργεί και ο θεσμός των οικογενειακών δικαστηρίων. Ο ίδιος ο Υπουργός είπε ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει η δυνατότητα αυτή αν και όπως γνωρίζουμε υπάρχει από χρόνια έτοιμος σχεδιασμός. Δεν είναι λοιπόν μεταρρύθμιση η υιοθέτηση αποσπασματικών τακτικών από το εξωτερικό. Δεν νοείται μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου με γονεοκεντρικά κριτήρια. Δεν είναι το οικογενειακό δίκαιο πεδίο μάχης των δύο φύλων και των επιδιώξεων των γονέων. Εδώ μιλάμε για τα παιδιά. Αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Νέα Δημοκρατία είναι μία δύναμη φιλελεύθερη, δύναμη προόδου και μεταρρυθμίσεων. Ξέρει να σέβεται αξίες και γνωρίζει να ακούει, να συνθέτει, να ενώνει. Γι' αυτό και μπορεί να επιτυγχάνει μεγάλες πλειοψηφίες, να κυβερνάει για το καλό του τόπου, να απολαμβάνει την εμπιστοσύνη του λαού, όπως ακριβώς συμβαίνει και με αυτήν την Κυβέρνηση. Με αυτές τις αρχές έχουμε μάθει να πολιτευόμαστε, έτσι τιμάμε τον ρόλο που μας ανέθεσαν οι πολίτες με την ψήφο τους: Υπερασπιζόμενοι θεμελιώδεις αξίες. Και γι' αυτό θέλουμε να κρινόμαστε: Για την πολιτική μας, τις θέσεις μας, τη γενικότερη στάση μας.

Προσωπικά στο παρελθόν έχω υποστηρίξει κατά συνείδηση σοβαρές κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, όπως ήταν το σύμφωνο συμβίωσης για ομόφυλα ζευγάρια, που στόχευαν πραγματικά στην προάσπιση ατομικών δικαιωμάτων, όχι όμως από τα προσωπικά βιώματα, κύριε Υπουργέ, αλλά από το ήθος που διδάσκει η ιστορία μας να μην μιλάμε ποτέ προσωπικά παρά μόνο πολιτικά

και φυσικά από τις αρχές που επιβάλλει η πίστη μας σε μια σύγχρονη, φιλελεύθερη, δημοκρατική κοινωνία και η πεποίθησή μας ότι είμαστε εδώ για να προχωράμε μαζί συνθέτοντας για ένα τόσο σπουδαίο θέμα όσο αυτό του νομοσχεδίου. Γι' αυτό και οι τροπολογίες, που καταθέσαμε μαζί με την συνάδελφο, την πρώην Υπουργό κ. Γιαννάκου, αποσκοπούν στη διόρθωση μιας λανθασμένης λογικής που εσφαλμένα αποτυπώθηκε στο παρόν νομοσχέδιο.

Τώρα η τελική ευθύνη ανήκει σε εσάς. Γιατί το νομοσχέδιο αντί να ενώσει διχάζει. Αντί να λύνει, δημιουργεί προβλήματα, αντί να συνθέτει, στέκεται εμμονικά σε θέσεις που δεν εξυπηρετούν τον σκοπό του που είναι το συμφέρον των παιδιών.

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε την κ. Κεφαλογιάννη.

Θα δώσουμε τον λόγο στην κ. Θεανώ Φωτίου από τον ΣΥΡΙΖΑ, αφού προετοιμαστεί το βήμα.

Όπως προείπα, θα ακολουθήσει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος κ. Ραγκούσης, ο κ. Υψηλάντης και ο κ. Συντυχάκης.

Ορίστε, κυρία Φωτίου, έχετε τον λόγο.

ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ: Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, θα μπορούσα να παραιτηθώ τώρα από ομιλήτρια μετά την ομιλία της κ. Γιαννάκου, με την οποία συμφωνώ, αλλά και μετά τα όσα εξειδικεύμένα ανέλυσε η κ. Κεφαλογιάννη. Να θυμίσω ότι ήταν τιμή μας ότι ψήφισε τον νόμο για την αναδοχή και υιοθεσία στο άρθρο εκείνο, που αφορούσε την αναδοχή των ομόφυλων ζευγαριών. Δεν το ξεχνώ. Δεν θα το κάνω όμως, κυρία Γιαννάκου, γιατί δεν θέλω να ενισχύσω ένα κοντόφθαλμο επικοινωνιακό επιτελείο, που θεωρεί ότι τέτοιες πράξεις σεβασμού πολιτικών αντιπάλων γίνονται για αντιπολιτευτικούς λόγους.

Το νομοσχέδιο για τη συνεπιμέλεια αφορά στα παιδιά των οποίων οι γονείς δεν χώρισαν συναινετικά. Μας λέτε ότι το 86% χωρίζουν συναινετικά. Το 14% δεν είναι σημαντικό ποσοστό; Είναι μικρό αλλά είναι σημαντικό γιατί κάθε παιδί μπορεί να συμβάλει όλη του τη ζωή τραύματα στην ψυχοκοινωνική του συγκρότηση, στην εγχάραξη μη ανεξίτηλων τραυμάτων σε όλη του τη ζωή μέσα από μια διεκδικητική διαδικασία, απορρίψεων, επάλληλων κρίσεων και καθημερινών δραμάτων.

Βελτιώνουμε τον νόμο του 1983; Όχι. Εκείνος κατοχύρωσε το συμφέρον των παιδιών. Εσείς των γονιών. Πέρα από αυτό, δίνετε λάθος μηνύματα στην κοινωνία, στα ζευγάρια που δεν έχουν χωρίσει. Λάθος μηνύματα στην κοινωνία, δηλαδή μηνύματα από το παρελθόν, σολομώντειες λύσεις. Να το χωρίσουμε, λοιπόν, το παιδί στη μέση με το άρθρο 7, το αμφιλεγόμενο «εξίσου», με το άρθρο που αφορά το 1/3 των γονιών σε σχέση με τα δικαιώματα των 2/3 των γονιών; Αναρωτιέμαι από πού προκύπτουν όλες αυτές οι επικίνδυνες αντιποιστημονικές και πρωτοφανείς διατάξεις που δεν υπάρχουν σε καμία ευρωπαϊκή χώρα.

Κύριε Υπουργέ, εγώ θεωρώ ότι στην πραγματικότητα αυτές οι αντιλήψεις προκύπτουν γιατί θεωρείτε ότι το παιδί είναι παρακλούθημα των γονιών του και όχι μια αυτόνομη νεαρή προσωπικότητα, ένας νεαρός πολίτης, δηλαδή, που δικαιούται να απολαμβάνει των δικαιωμάτων του ανθρώπου, που αντιστοιχούν στην ηλικία του όπως αυτά καθορίζονται από τις διεθνείς συμβάσεις του ΟΗΕ αλλά και των δικαιωμάτων από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Άσκηση των Δικαιωμάτων των Παιδιών κ.λπ.. Ότι έχει η Κυβέρνησή σας αυτή την αντίληψη αποδεικνύεται από το γεγονός ότι δεν ενεπλάκησαν στην επεξεργασία αυτού του νομοσχεδίου οι δύο αρμόδιες Υφυπουργοί. Με συγχωρείτε, κάνατε δυο Υφυπουργεία. Το ένα αφορά στην προστασία του παιδιού. Είναι η κ. Μιχαηλίδου. Το άλλο αφορά την προστασία της οικογένειας και το δημογραφικό πρόβλημα. Πού είναι αυτές; Με συγχωρείτε πάρα πολύ, το πολυπληθές επιτελικό κράτος νομοθετεί με στεγανά μεταξύ των χαρτοφυλακίων; Εσείς ενδώσετε όλα τα ιμάτια; Του Υπουργείου Δικαιοσύνης, του Υπουργού Προστασίας του Παιδιού, του Προστασίας της Οικογένειας κ.λπ.; Τελικά το επιτελικό κράτος είναι για να λύνει προβλήματα ή είναι απόν; Για επικοινωνιακούς φαντάζομαι λόγους όταν χρειάζονται βαθιές τομές και ζητήματα, που μπορεί να διχάζουν την κοινωνία που έχουν πολιτικό κόστος, τότε είναι απόν.

Ο δεύτερος παράγοντας που καθορίζει αυτό το νομοσχέδιο πηγάζει από την αντίληψή σας ότι η συνεπιμέλεια σημαίνει, κυρίως, την κατοχύρωση των συμφερόντων των γονιών και όχι του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού. Βεβαίως το άρθρο 1 δηλώνει ψευδεπίγραφα ότι ο σκοπός του νομοσχεδίου είναι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Λέω «ψευδεπίγραφα» γιατί πού εξειδικεύεται; Σε ποιο άρθρο εξειδικεύονται αυτά τα δικαιώματα του παιδιού και το βέλτιστο συμφέρον του; Δεν διασφαλίζεται βεβαίως -και το ξέρετε- με οριζόντιες υποχρεωτικές νομικές διατάξεις. Διασφαλίζεται, αντίθετα, από ένα ευρύ δίκτυο δομών, πολιτικών, υπηρεσιών και δράσεων για την προστασία των παιδιών και τη στήριξη στις οικογένειές τους σε όλες τις φάσεις της ζωής τους από την κύηση μέχρι την ενηλικίωση, από όταν φοιτούν, εφόσον φοιτούν, ή με τη λήξη των σπουδών τους. Οι παροχές και οι υπηρεσίες αυτές έχουν έναν και μόνο στόχο: τη δημιουργία αισθημάτων ασφάλειας των γονιών πως ό,τι και να συμβεί στη ζωή τους, χωρίσουν ή όχι, έχουν τη δυνατότητα να μεγαλώσουν τα παιδιά τους. Γι' αυτό επί ΣΥΡΙΖΑ στο χαρτοφυλάκιο της πρόνοιας όπου εντάσσεται η παιδική προστασία -είχα την ευθύνη του- φροντίσαμε να δημιουργήσουμε ένα πλέγμα μεγάλο όσο το δυνατόν περισσότερων ουσιαστικών δομών και συμπεριληπτικών υπηρεσιών για το παιδί.

Θα πω και κάτι που αυτές τις ημέρες δεν ακούστηκε εδώ, γιατί εμείς δεν τα προβάλουμε. Κακώς, βέβαια. Ούτε ότι από 800 εκατομμύρια που παραλάβαμε τις δαπάνες για το παιδί τις φτάσαμε στο ένα δισεκατομμύριο 400 εκατομμύρια μέσα σε τέσσερα πολύ δύσκολα χρόνια.

Το κυριότερο είναι ότι φτιάξαμε τα ΚΕΣΥΠ, κέντρα στήριξης οικογένειας, εκατό τέτοια σε εκατό μεγάλους δήμους της χώρας ως παρακλούθημα των κέντρων κοινότητας. Τα εντάξαμε στο ΕΣΠΑ. Είναι τόσα εκατομμύρια συγκεκριμένα, όλα λυμένα από το '18. Θα σας καταθέσω στα Πρακτικά την ΚΥΑ, κύριε Υπουργέ, μήπως και το πάτε παραπέρα. Το «παγώσατε»!

Το ταμείο και οι πόροι του θα μπορούσαν να αποτελούν πολύ σημαντικά βοηθήματα -χρήμα- για τέτοιου είδους δράσεις όπως αυτές για τις οποίες μιλάω για το παιδί για να κατοχυρώσουμε τα προβλήματα του παιδιού και για να το βοηθήσουμε.

Γιατί τι είναι το οικογενειακό δίκαιο για μένα που δεν είμαι νομικός; Πιστεύω ότι είναι ένα από τα συστατικά στοιχεία του πλέγματος παιδικής προστασίας και ως τέτοιο πρέπει να αντιμετωπίζεται από την πολιτεία. Γι' αυτό ο νόμος για την επιμέλεια των παιδιών μετά τον χωρισμό των γονιών, για να εξυπηρετεί όντως το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, χρειάζεται να προβλέπει την εξέταση κάθε περίπτωσης διακριτά -το είπαν όλοι, το επαναλαμβάνω- και όχι την εφαρμογή ενός «κορσέ» για όλους. Μια τέτοια γενικευμένη λύση όχι απλώς δεν σεβεται τα δικαιώματα του κάθε παιδιού, αλλά τα παραβιάζει de facto.

Χρειάζομαστε, λοιπόν, οικογενειακά δικαστήρια. Το είπαν όλοι. Μέχρι τότε θα σας παρακαλούσα να συνδράμετε με διορισμούς δικαστικών λειτουργών και τους δικαστικούς λειτουργούς, με εξειδικευμένο προσωπικό επιστημόνων, παιδοψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών, παιδαγωγών.

Εμείς σας κάνουμε πρόταση. Αποσύρετε το νομοσχέδιο σήμερα, φέρτε το νομοσχέδιο για οικογενειακά δικαστήρια, κάντε όλες αυτές τις μεταρρυθμίσεις τώρα που μπορείτε και έχετε και χρήματα από το Ταμείο Ανάκαμψης και θα είμαστε όλη η Αντιπολίτευση μαζί σας.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Θεανώ Φωτίου καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Θα δώσουμε τον λόγο στον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του ΣΥΡΙΖΑ, τον κ. Γιάννη Ραγκούση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Δεν μπορώ παρά να ξεκινήσω από κάτι το οποίο εγώ δεν γνώριζα. Φαντάζομαι και πολλοί συνάδελφοι το ακούσαμε σήμερα εδώ. Πραγματικά -θα το πω ευθέως, κύριε Τσιάρα- είναι από αυτά που κανείς δεν μπορεί να πιστέψει στα αυτιά του, ότι δηλαδή σε συνέντευξη που δώσατε καταφερθήκατε εναντίον συνα-

δέλφων σας Βουλευτριών της Νέας Δημοκρατίας, λέγοντας ότι η κ. Γιαννάκου και η κ. Κεφαλογιάννη, ορμώμενες από προσωπικά βιώματα, τοποθετήθηκαν αρνητικά για το νομοσχέδιό σας.

Εγώ έχω παρακολουθήσει τις ομιλίες και της κ. Γιαννάκου και της κ. Κεφαλογιάννη, όπως και των περισσότερων συναδελφισσών και συναδέλφων της Αντιπολίτευσης -δεν ξέρω αν είναι και απόψεις τους σε προσωπικά βιώματα, ούτε καν υπαινιγμό δεν αντιλήφθηκα.

Φαντάζομαι ότι, όχι μόνο για την κ. Κεφαλογιάννη και την κ. Γιαννάκου, αλλά για όλους μας, το λιγότερο που οφείλετε να κάνετε από αυτό εδώ το Βήμα είναι να ζητήσετε συγγνώμη, κύριε Τσιάρα, αν έχετε στοιχειώδη πολιτική ευθεία και αν ακόμη βαδίζετε με γνώμονα τη λογική και την υπευθυνότητα.

Καλά, δύο γυναίκες Βουλευτρίες της Νέας Δημοκρατίας από προσωπικά βιώματα σάς λένε «όχι». Οι άντρες, οι μαμπιάδες όλων των κομμάτων της Αντιπολίτευσης -δεν ξέρω αν είναι και από τη Νέα Δημοκρατία κάποιοι- που λέμε «όχι» πώς εξηγείται με βάση το δικό σας σπουδαίο σκεπτικό;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Τον κ. Βούτση τον ακούσατε;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Και τον κ. Βούτση άκουσα και την κ. Γιαννάκου άκουσα και την κ. Κεφαλογιάννη άκουσα. Και ακούστε και εσείς, κύριε Τσιάρα, αυτό που σας ξαναλέω. Το λιγότερο που οφείλετε να κάνετε είναι να ζητήσετε «συγγνώμη». Γιατί σε τελική ανάλυση, θέλετε να σας το πω και διαφορετικά, η κ. Γιαννάκου και η κ. Κεφαλογιάννη -έχει δίκιο νομίζω η κ. Αναγνωστοπούλου προηγουμένως με αυτό που κάνουν τιμούν την πολιτική, τιμούν το Κοινοβούλιο, τιμούν και το κόμμα τους. Το βοηθούν το κόμμα τους, δεν του κάνουν ζημιά. Στη Νέα Δημοκρατία δεν κάνουν ζημιά.

Όταν, όμως, κύριε Τσιάρα, ένας Υπουργός δεν σταματά, δεν αυτοπεριορίζεται και, την προηγούμενη φορά, έρχεται σ' αυτό εδώ το Κοινοβούλιο και αλλάζει τον τρόπο, που τοποθετείται ο επικεφαλής για την καταπολέμηση του μαύρου χρήματος στην Ελλάδα, που μέχρι τη δική σας νομοθετική επείγουσα πρωτοβουλία ο επικεφαλής οριζόταν με απόφαση της δικαιοσύνης, του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, και εσείς ήρθατε εδώ για να καθιερώσετε τη δυνατότητα τη δική σας, της δικής σας Κυβέρνησης, να ορίζει τον επικεφαλής, νομίζω ότι τα συμπεράσματα βγαίνουν πια από κάθε πλευρά. Και πολιτικά εννοώ και σε αυτά τα πολύ ιδιαίτερης πολιτισμικής αξίας, κύριε Τσιάρα, ζητήματα περί βιωμάτων.

Ποιο είναι το μείζον πρόβλημα αυτού του νομοσχεδίου; Γιατί σε όλες του τις πλευρές δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία ότι έχει πλήρως αποδομηθεί από τους Βουλευτές μας, από τον εισηγητή μας, από την τομεάρχη, όσο από όλα τα κόμματα της Αντιπολίτευσης. Αλλά αν έπρεπε να διαλέξουμε μία, τη σημαντικότερη πλευρά, το σημαντικότερο πρόβλημα που υπάρχει και γεννιέται με αυτό το νομοσχέδιο, ποιο έπρεπε να είναι;

Θα ξεκινήσω διατυπώνοντας το εξής ρητορικό ερώτημα. Αν μπορούσαμε να υποβάλουμε ρητορικά στην ελληνική κοινωνία, όπως και σε κάθε άλλη πολιτισμένη, ανεπτυγμένη και σύγχρονη κοινωνία, το ερώτημα τι είναι αυτό, που αποτελεί τη μεγαλύτερη επιθυμία της κοινωνίας να συμβαίνει όταν διαλύεται ένας γάμος, μία κατάσταση υπαρκτή, που προφανώς έχει παρελθόν, έχει παρόν και θα έχει και μέλλον -και όσο περνάνε τα χρόνια πιθανότατα τα διαζύγια να αυξάνονται όλο και περισσότερο- τι θα πει μια τέτοια κοινωνία, τι θα απαντήσει; Θα πει ότι αυτό που την ενδιαφέρει πρωτίστως είναι από αυτή τη διάλυση του γάμου να μη βλάπτεται το παιδί. Και επίσης θα αναγνωρίσει ότι η πιο κρίσιμη προϋπόθεση για να συμβαίνει κάτι τέτοιο είναι, αν μπορεί, η λύση του γάμου να γίνεται με συναινετικό τρόπο, ότι αυτό είναι το πιο κρίσιμο. Ότι αν λύνεται ένας γάμος και ένα διαζύγιο εξελίσσεται συναινετικά, αυτό είναι καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη του μείζονος στόχου, που είναι να μην βλάπτονται τα παιδιά και οι ψυχές τους, η υγεία τους, η ψυχοσωματική τους υγεία από τη διάλυση αυτού του γάμου.

Αν συμφωνούμε -που φαντάζομαι ότι συμφωνούμε- σε αυτές τις διαπιστώσεις, τότε μπορούμε να πάμε και στο επόμενο, το οποίο είναι η διαπίστωση ότι αυτό που έχει επιτευχθεί στην ελληνική κοινωνία είναι πραγματικά σπουδαίο. Λέμε και ξαναλέμε

πολλές φορές -το έχουν πει πολλοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες- ότι το 86% των διαζυγίων είναι συναινετικά.

Θα το πω με διαφορετικά λόγια. Αυτό είναι πολύ σπουδαίο κεκτημένο για την ελληνική κοινωνία, για τον πολιτισμό μας, για όλους εμάς, για τις οικογένειές μας, για τους πατεράδες μας, τις μανάδες μας και για τα παιδιά μας, για όλους τους Έλληνες και τις Ελληνίδες. Είναι πάρα πολύ σπουδαίο εννιά στους δέκα γάμους να λύνονται συναινετικά.

Αυτό έπρεπε από τον ουρανό; Είναι κάτι το οποίο υπήρχε ως γονίδιο στους Έλληνες και τις Ελληνίδες; Όχι, ούτε από τον ουρανό έπρεπε ούτε γονιδιακή είναι η προέλευσή του. Είναι κατάκτηση της κοινωνίας, είναι κατάκτηση μέσα από αυτά τα χρόνια, είναι κατάκτηση μέσα από αυτές τις δεκαετίες. Γιατί και πώς; Πού οφείλεται αυτό το σπουδαίο 86%; Οφείλεται σε δύο πυλώνες. Οφείλεται στο οικογενειακό δίκαιο, όπως αυτό θεοπίστηκε με τη μεγάλη μεταρρύθμιση που πια αναγνωρίζεται από όλα τα κόμματα του 1983 με τον νόμο 1329 της κυβέρνησης του Ανδρέα Παπανδρέου, και δεύτερον, οφείλεται σε έναν δεύτερο πυλώνα, στις δικαστηριακές αποφάσεις.

Δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία ότι οι κοινωνίες έχουν και τον καλό τους και τον κακό τους εαυτό και ότι το μεγάλο βάρος ευθύνης που έχουν και η νομοθετική και η εκτελεστική και η δικαστική εξουσία είναι με τις πράξεις και τις αποφάσεις τους να βγάζουν τον καλό εαυτό της κοινωνίας στην επιφάνεια και να περιθωριοποιούν τον κακό της εαυτό. Αυτό έχει επιτευχθεί αυτές τις δεκαετίες. Γι' αυτό έχει έρθει αυτό το πολυπόθητο 86%, το οποίο είναι σπουδαίο, επαναλαμβάνω, είναι ανεκτίμητης αξίας και απολύτως καθοριστικό για τα παιδιά.

Άρα, τι ξέρουμε; Ξέρουμε ότι η νομοθεσία που υπάρχει και ο τρόπος με τον οποίο λειτουργήσαν οι Ελληνίδες και οι Έλληνες δικαστές όλα τα προηγούμενα χρόνια έβγαλαν αυτόν τον καλό εαυτό της ελληνικής κοινωνίας. Έχει κάποιος πρόβλημα με αυτό το 86%; Είμαι βέβαιος πως κανείς, ούτε εσείς. Δεν μπορούμε να φανταστούμε ότι έχει κανείς πρόβλημα ή διαφωνεί με αυτό το 86%. Πού είναι το πρόβλημα που υπάρχει; Είναι το έχουμε αναγνωρίσει όλοι- στο 14%, εκεί που δεν υπάρχει συναινετική επίλυση ενός γάμου, εκεί που επειδή δεν υπάρχει συναινετική επίλυση ενός γάμου έχουμε συγκρούσεις, έχουμε πολλές φορές ακόμη και οικογενειακές τραγωδίες, που βλάπτουν τα παιδιά. Και πιο συγκεκριμένα, το πρόβλημα βρίσκεται -και πράγματι βρίσκεται- σε ένα μέρος αυτών των δικαστικών αποφάσεων των μη συναινετικών δικαστηρίων που πάνε από κεκτημένη, άλλοι λένε, ταχύτητα, από δικαστηριακή πρακτική, λένε άλλοι, σε μια σταθερή λογική, ενδεχομένως -και σε συγκεκριμένες περιπτώσεις αυτό δεν είναι ενδεχομένως, αλλά είναι πραγματικό γεγονός- αδικώντας τον έναν γονιό, συνήθως τον πατέρα.

Αυτή όμως η λογική που δημιουργεί αυτή τη διαδικασία, αυτά τα παραδείγματα, αυτά τα περιστατικά είναι τα αρνητικά αποτελέσματα μιας διαδικασίας που, όμως, είπαμε ότι έχει παίξει καθοριστικό ρόλο για την επίτευξη του μείζονος, που είναι το 86% να έχουμε συναινετικά διαζύγια στην Ελλάδα.

Αμφισβητεί κανείς ότι είναι πρόβλημα να είσαι πατέρας, να πηγαίνεις στο δικαστήριο, να δικαιούσαι να έχεις ένα μέρος της επιμέλειας και το δικαστήριο να μην σου τη δίνει; Όχι, είναι πρόβλημα και πρέπει να δούμε πώς θα το λύσουμε.

Πού υπάρχει τώρα η μεγάλη διαφωνία και οι μεγάλες αντιδράσεις με το δικό σας σχέδιο νόμου; Όχι στο αν υπάρχει το πρόβλημα λοιπόν, αλλά στη λύση που πάτε να δώσετε. Και γιατί είναι εξαιρετικά αρνητική και απαράδεκτη η λύση που πάτε να δώσετε; Γιατί, ενώ το πρόβλημα το δημιουργούν κάποιες δικαστηριακές αποφάσεις που αδικούν πατεράδες, κάποιες φορές και μανάδες, εσείς δεν παραμένετε σ' αυτό το σκέλος, αλλά εσείς πάτε και παρεμβαίνετε στο νομοθετικό σκέλος που είναι ο νόμος του 1983. Δηλαδή κάνετε το ουσιώδες, το μέγιστο παράπτωμα. Ενώ το πρόβλημα βρίσκεται στο δικαστηριακό σκέλος, μέρος του 14% των μη συναινετικών δικαστηρίων, εσείς πάτε και παρεμβαίνετε στη νομοθεσία χάρη στην οποία έχουμε 90% συναινετικά διαζύγια στην Ελλάδα. Και έχουμε συναινετικά διαζύγια στην Ελλάδα χάρη σ' αυτή τη νομοθεσία γιατί κάθε νόμος κουβαλάει το μήνυμά του. Πέρα από το τι γράφει, έχει αυτό που λένε οι εκλογολόγοι, τη μηχανική του. Ο νόμος του 1983 δεν έλεγε τίποτα από

όλα αυτά. Τι έκανε, όμως; Έστειλε ένα μήνυμα, όπως μάλιστα εφαρμόστηκε από την πλειοψηφία των δικαστηρίων: «Μην έχεις στο μυαλό σου να πας στο δικαστήριο, πατέρα, πρόταξε το να βρεις συναινετική λύση με τη μάνα». Αυτό το μήνυμα έπαιξε καθοριστικό ρόλο για να πετύχει η ελληνική κοινωνία αυτό το σπουδαίο πολιτισμικό αγαθό, το 90%, εννέα στα δέκα διαζύγια να τα έχουμε συναινετικά στην Ελλάδα. Κι αυτό ακριβώς είναι που πάτε εσείς και πλήττετε μ' αυτό το νομοσχέδιο. Την ώρα που σας λένε και σας ξαναλένε ότι μπορούσατε να παρέμβετε στο δικαστικό σκέλος. Κι εσείς όχι μόνο δεν παρεμβαίνετε στο δικαστικό σκέλος, κύριε Τσιάρα, αλλά εδώ τολμήσατε -και το εννοώ το τολμήσατε- με θράσος που δεν ανήκει σε κάποιον ο οποίος έχει νομοθετική πρωτοβουλία ως Υπουργός Δικαιοσύνης να ισχυριστείτε στην πρώτη σας ομιλία στην επιτροπή το εξής απίθανο: Δεν γίνεται -λέει- οικογενειακό δικαστήριο. Είπε ο Υπουργός Δικαιοσύνης, ο οποίος, με βάση το Σύνταγμα, έχει όλη την εξουσία και όλη τη δυνατότητα να ιδρύσει οικογενειακό δικαστήριο. Κανείς δεν τον εμποδίζει. Μόνο υλικοτεχνικοί λόγοι θα μπορούσαν να ήταν αυτοί, οι οποίοι προφανώς δεν μπορεί να είναι οι λόγοι για τους οποίους δεν ιδρύουμε οικογενειακά δικαστήρια στην Ελλάδα, αλλά προφανώς είναι εκείνα τα προβλήματα που πρέπει να ξεπεράσουμε για να ιδρύσουμε οικογενειακά δικαστήρια στην Ελλάδα.

Και έρχεται ο Υπουργός Δικαιοσύνης στη χώρα και λέει ότι δεν μπορούμε να ιδρύσουμε οικογενειακό δικαστήριο. Να το πει αυτό ένας δικαστής, ένας δικαστής από μόνος του δεν έχει την εξουσία να ιδρύσει οικογενειακό δικαστήριο. Να το πει ένας δικηγόρος, δεν μπορούν οι δικηγόροι από μόνοι τους να ιδρύσουν, αλλά όμως, ο Υπουργός Δικαιοσύνης που έχει τη νομοθετική πρωτοβουλία τολμάει να έρχεται στη Βουλή και να λέει: «Δεν μπορούμε να ιδρύσουμε οικογενειακό δικαστήριο;» Δεν θέλετε να ιδρύσετε γιατί αν θέλατε, αν υπήρχε η πολιτική βούληση βεβαίως και θα ιδρύατε.

Εδώ αυτή η χώρα, κύριε Τσιάρα, πριν από εσάς και πολύ μετά από εσάς θα πετύχουμε στόχους πολύ πιο φιλόδοξους, πολύ πιο μακρινούς από την ίδρυση οικογενειακών δικαστηρίων. Εδώ έχουν γίνει μεταρρυθμίσεις και ανατροπές σε αυτόν τον τόπο χάρη στην πολιτική βούληση και το σθένος πολιτικών ηγεσιών, υπουργείων ή κυβερνήσεων, γιατί όλα αυτά που λέω για εσάς, αφορούν και τον κ. Μητσοτάκη που κατά πολύ ξεπερνούν το μέγεθος της ίδρυσης των οικογενειακών δικαστηρίων.

Είπατε λοιπόν ότι δεν μπορούμε να κάνουμε δικαστήρια. Και τι κάνετε; Παρεμβαίνετε στη νομοθεσία του 1983. Ποια ήταν η πεμππουσία της νομοθεσίας του 1983, όπως όλοι έχουν πει; Ο παιδοκεντρικός χαρακτήρας. Πώς προέκυψε ο χαρακτήρας αυτός στον ν. 1329/83 αν δεν κάνω λάθος; Πώς προέκυψε; Ακριβώς μέσα από τη λογική της εξατομίκευσης που έθετε. Δεν έβαζε οριζόντιες διατάξεις, δεν έλεγε «1/3», δεν έλεγε «εξίσου», δεν έβαζε τέτοια καλούπια και άφηνε να εξειδικεύσει κάθε δικαστήριο πάνω σε κάθε παιδί και την προσωπικότητά του -αυτό σημαίνει παιδοκεντρικός χαρακτήρας- την απόφαση που θα λάμβανε.

Αναιρείται ο κεντρικός χαρακτήρας της νομοθεσίας μας του Αστικού Κώδικα και του οικογενειακού δικαίου ακριβώς γιατί εσείς ουσιαστικά παύετε την εξατομίκευση των περιπτώσεων και πάτε με μια οριζόντια λογική, όπως σας έχει καταγγελθεί, να γενικεύσετε. Αυτό είναι που πλήττει το συμφέρον των παιδιών. Γιατί παιδοκεντρική αντίληψη δεν σημαίνει να βάλουμε τα παιδιά μπροστά. Όχι, σημαίνει να αποδεχθούμε ότι κάθε παιδί είναι ειδική προσωπικότητα, ξεχωριστή προσωπικότητα, σπουδαία προσωπικότητα και ό,τι απόφαση πάρουμε πρέπει να προσαρμοστεί στα δικά του δεδομένα και όχι να γενικεύσουμε, όπως κάνετε εσείς.

Και πώς γενικεύετε; Υιοθετώντας δύο λέξεις - δηλητήριο, το «εξίσου» και το «1/3». Και ποιο είναι το αποτέλεσμα αυτής της γενίκευσης που κάνετε με αυτές τις δύο λέξεις - δηλητήριο; Είναι ακριβώς το ίδιο αποτέλεσμα που προκύπτει όταν σ' ένα σπουδαίο, αξιόλογο βαρέλι πεπαλαιωμένο κόκκινο κρασί ρίξουμε δύο σταγόνες δηλητήριο. Σ' ένα βαρέλι σπουδαίο κόκκινο κρασί πολλών ετών, αν δεχτεί δύο σταγόνες δηλητήριο καταστρέφεται, είναι για πέταμα. Αυτό ακριβώς κάνετε στο οικογενειακό δίκαιο, αυτό ακριβώς κάνετε στην ελληνική κοινωνία με το νομοσχέδιο

που φέρνετε και το οποίο περιλαμβάνει αυτές τις δύο λέξεις - δηλητήριο: «εξίσου» και «1/3». Γιατί ποιο είναι αυτό το βαρέλι κόκκινο κρασί που καταστρέφεται μ' αυτές τις δύο λέξεις - δηλητήριο; Είναι ακριβώς αυτό το 86% των συναινετικών διαζυγίων, είναι αυτό το «εννέα στους δέκα παίρνουν συναινετικό διαζύγιο».

Δηλαδή -ανακεφαλαιώνοντας- εσείς τι κάνετε; Έχουμε και πατάμε πάνω σε μια σπουδαία διαδρομή της ελληνικής κοινωνίας, που έχει πετύχει αυτό το αξιόλογο 86% να είναι συναινετικά τα διαζύγια, που εκδίδονται στην Ελλάδα, έχουμε ένα πρόβλημα διαπιστωμένο -συμφωνούμε όλοι- με την αδικία που υφίστανται, κυρίως κάποιοι πατεράδες που τα δικαστήρια δεν τους έχουν δώσει το μέρος της επιμέλειας, που έπρεπε να τους έχουν δώσει, και αντί να παρέμβετε στο δικαστηριακό, στο δικαστικό σκέλος, στο σκέλος της δικαιοσύνης, με πλειάδα τρόπων που μπορείτε, εσείς παρεμβαίνετε και αλλοιώνετε, εκθεμελιώνετε τον βασικό πυλώνα βάσει του οποίου η ελληνική κοινωνία έχει πετύχει αυτό το σπουδαίο 86%. Γιατί; Γιατί αλλάζετε τον χαρακτήρα του παιδοκεντρικού νομοθετήματος του 1983. Αυτό είναι στην ουσία του και στον πυρήνα του το μεγάλο πρόβλημα που έχει το νομοθέτημά σας.

Αυτή είναι, κύριε Τσιάρα, η μεγάλη ζημιά που κάνετε στο οικογενειακό δίκαιο και στην ελληνική κοινωνία μ' αυτό που ζητάτε σήμερα να ψηφίσουν οι Βουλευτές.

Και θα κλείσω, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας ένα τελευταίο πράγμα για το νομοσχέδιο. Γιατί τα κάνετε όλα αυτά; Είναι ένα εύλογο ερώτημα. Δεν τα έχετε ακούσει από την πρώτη μέρα από τις επιτροπές σας; Τα είπαν τόσο Βουλευτές, σας τα είπαν και οι δικές σας οι Βουλευτίες. Τα ξέρετε όλα αυτά.

Ξέρετε γιατί τα κάνετε όλα αυτά, κύριε Τσιάρα; Γιατί εκτελείτε συμβόλαιο δεσμεύσεων, που έχει αναλάβει προσωπικά ο κ. Μητσοτάκης απέναντι σε αυτές τις μικρές ολιγαρχίες, τις ισχυρές ολιγαρχίες, που ξέρετε πολύ καλά ποιες είναι, έχουν καταγγεληθεί με όλα αυτά που είπε και η κ. Γιαννάκου τις προηγούμενες μέρες για τα λεφτά που έχουν επενδυθεί σ' αυτήν την υπόθεση αυτού του νομοσχεδίου, που έχει γίνει για κάποιους πεδίο οικονομικής επένδυσης για να πετύχουν αυτά που φέρνετε εσείς εδώ.

Και εν πάση περιπτώσει εάν δεν είναι έτσι, κύριε Πλεύρη, κύριε Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπε, το λιγότερο που όφειλε να κάνει ο Πρωθυπουργός της χώρας από την ώρα που δίνει το «πράσινο φως». Δεν ξέρω αν είναι και αλήθεια αυτά που ειπώθηκαν εδώ το πρωί ότι υπάρχουν αναφορές, που έχουν βγει στη δημοσιότητα και πως κάνατε συσκέψεις και τι ρόλο έπαιζε ο καθένας σας, κ.λπ.. Το λιγότερο που όφειλε να κάνει απέναντι στην ελληνική κοινωνία, κύριε Τσιάρα, ο κ. Μητσοτάκης και απέναντί σας να σας το πω, εγώ θέλω να είμαι πάρα πολύ έντιμος απέναντί σας άσκησα δριμύτατη προσωπικά κριτική στην αρχή, τώρα στο τέλος θέλω να σας πω το εξής και απέναντί σας έχει υποχρέωση ο κ. Μητσοτάκης να έρθει εδώ να υπερασπιστεί, να εξηγήσει και να δικαιολογήσει αυτό το νομοθέτημα. Δεν μπορεί να κρύβεται ο κ. Μητσοτάκης, κύριε Τσιάρα. Δεν μπορεί να έχει βρει τον κύριο Τσιάρα, τον γιατρό για να κάνει όλη τη βρώμικη δουλειά και να κάνει ότι δεν καταλαβαίνει λες και Πρωθυπουργός της χώρας είναι ο Τσιάρας.

Αυτό που κάνετε σήμερα έχει τεράστια επίπτωση σε χιλιάδες οικογένειες μονάδες, πατεράδες, δεκάδες εκατοντάδες χιλιάδες παιδιά. Δεν μπορεί ο κ. Μητσοτάκης να απέχει από αυτήν τη συζήτηση. Να έχει το θάρρος να τιμήσει την ευθύνη που του έχει δώσει ο ελληνικός λαός και να έρθει εδώ να τοποθετηθεί για αυτό το νομοσχέδιο, το λιγότερο που οφείλει να ας διαφωνούμε στο τέλος - τέλος.

Και κάτι τελευταίο, κύριε Πρόεδρε, γιατί δεν μπορώ να το παραλείψω, το είπε και η κ. Γεροβασιλή. Θέλω και εγώ ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος να δηλώσω ακόμη μα φορά εκ μέρους μας, εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία ότι εμείς σε καμμία περίπτωση δεν μπορούμε άλλο να ανεχτούμε αυτήν την κατάσταση με τη δημοκρατία σε καραντίνα, με την κοινοβουλευτική λειτουργία ακρωτηριασμένη.

Λοιπόν, εμείς δεν μπορούμε άλλο να ανεχτούμε το Κοινοβούλιο να παραμένει ακρωτηριασμένο και οι Βουλευτές να μην μπορούν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντά τους. Και επ' αυτού να μην έχετε καμμία αμφιβολία ότι δεν πρόκειται

να σταματήσουμε όχι απλώς σε αναφορές και καταγγελίες. Δεν υπάρχει περίπτωση αυτό το πράγμα να γίνει πια ανεκτό, έχει ξεπεράσει κάθε όριο ανοχής. Και δεν μιλήσαμε στην πανδημία ούτε τους μήνες στους δύσκολους της πανδημίας, αλλά δεν μπορεί να συνεχίζεται αυτή η κατάσταση στο Κοινοβούλιο, γιατί εσείς έχετε πρόβλημα με τους δικούς σας Βουλευτές και θέλετε να κρύβετε τις αντιρρήσεις τους και τις αρνήσεις τους. Και επειδή τώρα υπάρχουν τα παραδείγματα τα εξαίρετα της κ. Γιαννάκου ή της κ. Κεφαλογιάννη νομίζετε ότι δεν ξέρει το σύμπαν ότι υπάρχουν κι άλλοι συνάδελφοι Βουλευτές που σε άλλα νομοσχέδια με αυτήν τη διαδικασία δεν τους αφήνετε να εκδηλωθούν, να πουν τη γνώμη τους, να λειτουργήσει η δημοκρατία.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Βασιλείος - Νικόλαος Υψηλάντης από τη Νέα Δημοκρατία.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ - ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ: Σας ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κύριε Υφυπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν μπορώ να καταλάβω, πραγματικά, σε τι θα ωφελούσε ο Πρωθυπουργός της χώρας, ο Κυριάκος Μητσοτάκης, να έρθει να απαντήσει στην αμετροέπεια και τον πολιτικό αμοραλισμό, που οδηγεί στον μηδενισμό των πάντων όταν μάλιστα σήμερα εισάγεται στο ελληνικό Κοινοβούλιο ένα νομοσχέδιο που έρχεται σαράντα περίπου χρόνια μετά τη θέσπιση της μεγάλης αλλαγής που έγινε, του ν. 1329/83, στο οικογενειακό δίκαιο κατ' επιταγή του Συντάγματος το '75, που θέσπισε αυτή η παράταξη και αναφέρθηκε στις αναγκαίες τότε μεταβολές, που έπρεπε να γίνουν στην ελληνική κοινωνία και στο οικογενειακό δίκαιο που σήμερα οι περισσότεροι εδώ αποσιώπησαν, διότι πρέπει να λέμε απλά ο νομοθέτης και τις υποχρεώσεις του και όχι αυτό το οποίο μία ολόκληρη παράταξη το '75 έφερε και θέσπισε στην ελληνική κοινωνία με ένα σύγχρονο Σύνταγμα για την εποχή εκείνη και με ένα Σύνταγμα που έδινε την προοπτική στην ελληνική κοινωνία και στην ελληνική δημοκρατία.

Σήμερα, λοιπόν, εισάγεται μια άλλη τολμηρή παρέμβαση από την ίδια αυτή παράταξη, η οποία έρχεται να αναμορφώσει και να ρυθμίσει θέματα οικογενειακού δικαίου, που εδώ και πολλά χρόνια έχουν να κάνουν με αβελτηρίες και στρεβλώσεις. Έρχεται σε πολλά ζητήματα να εναρμονιστεί με τις διεθνείς συμβάσεις για τα δικαιώματα του παιδιού, αλλά και τη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας.

Το υπό ψήφιση σχέδιο νόμου για την αναμόρφωση των ρυθμίσεων του οικογενειακού δικαίου αναφορικά με τις σχέσεις γονέων και τέκνων σηματοδοτεί τη μετάβαση της κύριας ευθύνης για τις αποφάσεις, που αφορούν το ανήλικο παιδί στους γονείς του σε κάθε περίπτωση που αυτοί διακόπτουν τη συμβίωσή τους. Η ρύθμιση όλων των θεμάτων, που αφορούν το παιδί εναπόκειται κατ' αρχάς στους γονείς, οι οποίοι εξακολουθούν και μετά τη διάσπαση της μεταξύ τους σχέσης να ευθύνονται εξίσου για την ανατροφή, την εκπαίδευση, την φροντίδα, την επίβλεψη και τη διατροφή του παιδιού τους.

Ο σκοπός του νόμου, όπως διατυπώνεται στο άρθρο 1, αναφέρεται στην ενεργή παρουσία και των δύο γονέων κατά την ανατροφή του παιδιού και στην εκπλήρωση της ευθύνης τους έναντι αυτού. Η λέξη ευθύνη είναι το κλειδί σε αυτό εδώ το νομοθέτημα. Όταν οι γονείς χωρίζουν οφείλουν να αναλάβουν οι ίδιοι την ευθύνη να επιλύσουν τις διαφωνίες τους σχετικά με τα ζητήματα που αφορούν το παιδί τους, να καταρτίσουν ένα σχέδιο ανατροφής, ένα parenting plan με βάση το οποίο θα πορευτούν και το οποίο οι ίδιοι θα τροποποιούν κάθε φορά που υπάρχει ανάγκη.

Επομένως, η ανάληψη της ευθύνης των γονέων απέναντι στα παιδιά τους είναι το πρώτο σημαντικό βήμα αναμόρφωσης, που επιχειρεί το σχέδιο νόμου και πιστεύω ότι σε αυτό εδώ θα πετύχουμε. Αυτή εκδηλώνεται με την προτεραιότητα, που δίνεται στην αυτενέργεια των γονέων να ρυθμίσουν τη συμφωνία και τα ζητήματα των παιδιών τους. Κάθε συμφωνία των γονέων προϋποθέτει και τις συνεργασίες τους. Αυτό είναι το μήνυμα που πρέπει να εκπέμψει σήμερα ο Έλληνας νομοθέτης μέσα από τη

Βουλή, οι γονείς να συνεργαστούν για το καλό των παιδιών τους παρά τις δυσλειτουργίες της διαπροσωπικής τους σχέσης.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει αυτό το ενδεχόμενο ένας άλλος μεγάλος θεσμός, που και αυτή η παράταξη ενθαρρύνει και προωθεί, της διαμεσολάβησης, έρχεται να δώσει μέσα από το άρθρο 8 του συγκεκριμένου νομοσχεδίου την προώθηση της συνεννόησης των δύο ανθρώπων, οι οποίοι έφεραν στον κόσμο και έχουν την ευθύνη των παιδιών τους.

Θα σας πω κάτι προσωπικό, το οποίο είναι οδηγός μου όχι στα τριάντα, τριάντα πέντε χρόνια της δικηγορίας μου που είδα, που βρέθηκα αντιμέτωπος, κόντραριστκα για τη μία ή την άλλη θέση, αλλά μία συγκινητική σκηνή οικογενειακή και θα την εκμυστηρευτώ εδώ μέσα, όταν ο μεγάλος μου ο γιός, ο Αναστάσης, πέντε χρονών, σε έναν ενδοοικογενειακό μικρό καυγά -πέντε χρόνων ήταν το παιδί- ήρθε και έπιασε το χέρι του πατέρα και της μάνας και τους ένωσε. Είναι αυτά τα ένστικτα της ελληνικής κοινωνίας, που δεν μπορεί να τα τροποποιήσει κανένας νόμος, καμμία βερμπαλιστική παρέμβαση κανενός εδώ μέσα και είναι αυτά τα μηνύματα που πρέπει να εκπέμψουμε.

Θέλω μαζί με τις ευχαριστίες μου να επισημάνω ότι ο νομοθέτης, ο Υπουργός εν προκειμένω, δέχτηκε δύο παρεμβάσεις μου. Η πρώτη αφορούσε το θέμα της διαμεσολάβησης, το οποίο ξεκαθάρισε οριστικά με το άρθρο 8. Το άρθρο 8 δίνει προβάδισμα στη διαμεσολάβηση όταν υπάρχει θέμα. Και πρέπει να πω εδώ και να αναφερθώ και στους Έλληνες δικηγόρους, οι οποίοι μέχρι στιγμής το 85% περίπου των διαζυγίων το έχουν οδηγήσει μέσα από τη διαμεσολάβηση καταληκτικά σε τέτοιες λύσεις, οι οποίες δεν εξαναγκάστηκαν να το φέρουν στα δικαστήρια συναινετικά μέσα από τη διαμεσολάβηση. Είναι κάτι το οποίο πρέπει να αποδώσουμε στον Έλληνα δικηγόρο διαμεσολαβητή.

Επίσης, θέλω να πω ότι μία άλλη παρέμβαση η οποία γίνεται με το νομοσχέδιο αυτό είναι η ενεργή παρουσία και των δύο γονέων στη ζωή και την ανατροφή του παιδιού τους, που αποτελεί τον δεύτερο σημαντικό σκοπό αυτού του νομοσχεδίου, για την εξασφάλιση της οποίας καθιερώνεται ως κανόνας η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας των ανήλικων παιδιών και μετά τον χωρισμό. Αλλάζει λοιπόν η αφετηρία της όποιας ρύθμισης γίνει στη συνέχεια από τους γονείς.

Με βάση αυτόν τον κανόνα, οφείλουν οι γονείς να συνεργαστούν για να επιτευχθεί αυτή η από κοινού άσκηση της επιμέλειας, με ρυθμίσεις τέτοιες που να συμφωνούν απευθείας οι ίδιοι ή με τη συμφωνία αυτή. Υπάρχουν προς αυτή την κατεύθυνση και οι ασφαλιστικές δικλίδες του άρθρου 5 παράγραφος 2, όπου αναφέρεται στην ουσιαστική συμμετοχή και των δύο γονέων για τις αποφάσεις για την ονοματοδοσία, το θρήσκευμα, την υγεία, την εκπαίδευση του παιδιού, την μεταβολή του τόπου κατοικίας. (Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Δώστε μου ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

Επίσης, θέλω να πω ακόμα μία επισημάνση, την οποία είχα κάνει για το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο δ', όπου η υποχρέωση επικοινωνίας του γονέα με το παιδί ενισχύεται από τη διάταξη αυτή η οποία ορίζει ότι η υπαίτια παράλειψη της άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας στο δικαιούχο γονέα συνιστά κακή άσκηση της γονικής μέριμνας.

Τόνισα στις συζητήσεις στην επιτροπή ότι στο νομοσχέδιο γίνεται λόγος για δικαίωμα επικοινωνίας, οπότε πρέπει να επισημανθεί και το γεγονός ότι η επικοινωνία αποτελεί και υποχρέωση. Ενδεχομένως με την προσθήκη στην περίπτωση δ' παράγραφος 2 του άρθρου 14 «η κακή άσκηση και η υπαίτια παράλειψη της άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας από τον δικαιούχο γονέα» των λέξεων «του λειτουργικού δικαιώματος», να μπει και αυτή η παράμετρος.

Θα ήθελα να κλείσω λέγοντας το εξής. Κύριε Υπουργέ, είτε έχουμε ενστάσεις είτε όχι, έχουν γίνει δεκτά αρκετά σημαντικά σημεία. Η πρακτική των σαράντα χρόνων δείχνει ότι θέλουμε τη λύση και αυτό έρχεται σήμερα η Νέα Δημοκρατία να προωθήσει και αυτό θα ψηφίσει η μεγάλη πλειοψηφία αυτού του Σώματος, είτε το θέλουμε είτε όχι.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε τον κ. Υψηλάντη.

Όπως είχαν εκφωνηθεί τα ονόματα, θα ακολουθούσε ο κ. Συντυχάκης και μετά ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας. Επειδή όμως ο κ. Πλεύρης συμμετέχει στην προανακριτική επιτροπή και πρέπει να ανέβει...

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ: Μήπως μπορείτε να εκφωνήσετε τα επόμενα ονόματα για να ξέρουμε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Λέω με βάση αυτά που συμφωνήθηκαν με τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους, επόμενος θα ήταν ο κ. Συντυχάκης, από τον κατάλογο των ομιλητών, μετά θα ακολουθούσαν δύο Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι, δηλαδή ο κ. Πλεύρης και ο κ. Γρηγοριάδης και με την κ. Απατζίδη θα ολοκληρωνόταν ο δεύτερος κύκλος των ομιλητών.

Γύρω στις έξι θα μιλήσει ο Γενικός Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος. Προσπαθούμε να προσαρμόσουμε τους χρόνους και με τις πιέσεις που δέχονται οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι, προκειμένου ο κ. Πλεύρης να είναι στις έξι στην προανακριτική επιτροπή.

Να δώσουμε τον λόγο στον κ. Συντυχάκη τώρα και μετά στον κ. Πλεύρη.

Κύριε Συντυχάκη, έχετε τον λόγο.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Με το παρόν σχέδιο νόμου για τη γονική μέριμνα, η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας προπαθεί να δημιουργήσει την εντύπωση προς την ελληνική κοινωνία ότι πρόκειται για μία γενναία μεταρρύθμιση, που έχει στόχο την εξυπηρέτηση του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου. Μάλιστα ο Υπουργός, ο κ. Τσιάρας σε συνέντευξή του είχε πει ότι το σχέδιο νόμου είναι πολύ κοντά στη νομοθεσία των άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

Για να δούμε όμως τι πραγματικά συμβαίνει. Στην Ευρώπη, όπως και σε διεθνές επίπεδο υπάρχει ποικιλία μορφών για την κατανομή της γονικής μέριμνας και της επιμέλειας. Υπάρχουν ακόμα και διαφορές ως προς το περιεχόμενο αυτών των εννοιών. Άρα, σε τι συνίσταται αυτή η προσέγγιση με άλλες χώρες;

Νομοθετικά όντως προβλέπεται σε πολλές χώρες η κοινή γονική μέριμνα ή η κοινή επιμέλεια των γονέων, κυρίως όμως με κοινή συμφωνία τους, με την τάση αυτό να διευρύνεται. Ναι, αλλά δεν γενικεύεται στη διεθνή νομοθεσία ούτε η αρχή του ίσου χρόνου και στους δύο γονείς, όπως γίνεται στο παρόν σχέδιο νόμου, ούτε η αρχή της εναλλασσόμενης κατοικίας μετά τη διάσταση, η οποία τελικά δεν συμπεριλήφθηκε στο σχέδιο νόμου όπως κατατέθηκε.

Επίσης, ακόμα και στις χώρες που έχει καθιερωθεί νομοθετικά η κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας ή της επιμέλειας, υποχρεωτικής ή μη, είναι πολύ μικρό το ποσοστό των διαζευγμένων ζευγαριών που επιλέγουν αυτόν τον τύπο άσκησης της επιμέλειας. Σύμφωνα με μελέτες το ποσοστό των παιδιών που οι γονείς μετά το διαζύγιο έχουν από κοινού την επιμέλειά τους είναι περίπου 30% σε περιοχές των Ηνωμένων Πολιτειών, 25% στη Νορβηγία και κάτω του 20% στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Σε πολλά καπιταλιστικά κράτη προβλέπεται η κοινή επιμέλεια των γονέων μετά από κοινή συμφωνία των ίδιων των γονέων. Ανεξάρτητα αν έχουν θεσμοθετήσει υποχρεωτικά την συνεπιμέλεια είτε όχι, ο λόγος που απαιτείται πιο ενεργός ρόλος πλέον από τον πατέρα, δεν είναι μόνο η απαραίτητη στήριξη, επικοινωνία που οφείλει να έχει με το παιδί, αλλά και το γεγονός ότι μεγαλύτερο ποσοστό των μητέρων σε σχέση με το παρελθόν εργάζονται, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την απουσία τους από το σπίτι και την ανατροφή των παιδιών.

Γι' αυτό και η τάση στην πλειοψηφία των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι η διεύρυνση του δικτύου υπηρεσιών για τη φροντίδα των παιδιών, των ηλικιωμένων, των ΑΜΕΑ, όχι όμως με ευθύνη του κράτους, με δομές, κοινωνικές παροχές και πάει λέγοντας, αλλά σε μεγάλο βαθμό εμπορευματοποιημένο και ιδιωτικοποιημένο. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η οικογενειακή συμβουλευτική και η διαμεσολάβηση, άκρως δαπανηρή και χρονοβόρα. Γι' αυτό άλλωστε καταθέσαμε και τη σχετική τροπολογία για την απαλλαγή αυτών των διατάξεων.

Στη Γερμανία σε περίπτωση διαζυγίου οι γονείς διατηρούν

κοινή γονική μέριμνα, στην περίπτωση που κανένας από αυτούς δεν έχει υποβάλει αίτηση για αποκλειστική επιμέλεια στο αρμόδιο δικαστήριο. Ο γερμανικός Αστικός Κώδικας δεν αποκλείει την κοινή επιμέλεια, ενώ επιτρέπεται ρητά στα δικαστήρια να αποφασίσουν για την υποχρεωτική συνεπιμέλεια, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη συναίνεση και των δύο γονέων.

Υπάρχει υποχρεωτική κοινή επιμέλεια σε Γαλλία, Βέλγιο, Σουηδία, Δανία και σε ορισμένες πολιτείες των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Ακόμα και σε αυτές τις περιπτώσεις της υποχρεωτικής συνεπιμέλειας, αυτή δεν έχει το ίδιο περιεχόμενο παντού, ενώ μπορεί να υπάρξουν -και υπάρχουν- τροποποιήσεις στο νόμο και στην ίδια τη νομολογία.

Στη Σουηδία, για παράδειγμα, εφαρμόζεται η αρχή της κοινής νομικής και όχι φυσικής επιμέλειας των παιδιών. Δηλαδή οι δύο γονείς συναποφασίζουν για μια σειρά κρίσιμα ζητήματα, που αφορούν στην ανάπτυξη του παιδιού, κατανέμουν μεταξύ τους όσα εμπεριέχονται στην επιμέλειά του.

Η Καλιφόρνια, που ήταν η πρώτη πολιτεία η οποία θέσπισε την υποχρεωτική συνεπιμέλεια, ίσο χρόνο και στους δύο γονείς και εναλλασσόμενη κατοικία το 1969, τροποποίησε το 1994 το νόμο προς την κατεύθυνση να επιτρέπεται μόνο εάν και οι δύο γονείς το έχουν ζητήσει από κοινού και εφόσον διατηρούνται τα συμφέροντα του παιδιού. Γαλλία, Βέλγιο, Δανία, Σουηδία, Ελβετία, Γερμανία, Αυστρία, Καταλονία, Αυστραλία, Μεξικό, Βραζιλία και σε δεκαεπτά πολιτείες των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής εφαρμόζεται και η εναλλασσόμενη κατοικία.

Τέλος, η ίδια η διεθνής εμπειρία μάς διδάσκει ότι οι αλλαγές στη νομοθεσία για την άσκηση της επιμέλειας των παιδιών δεν συνεπάγονται αυτόματα και αλλαγή στην καθημερινή ζωή και στις σχέσεις των γονέων με τα παιδιά. Επιβεβαιώνεται ότι τέτοια σύνθετα ζητήματα δεν αντιμετωπίζονται απλά με νόμους και δικαστικές αποφάσεις. Γι' αυτό άλλωστε είναι πολύ μικρό το ποσοστό των διαζευγμένων ζευγαριών, που επιλέγουν αυτόν τον τύπο άσκησης της επιμέλειας, ακόμα και στις χώρες που έχει υποχρεωτική χαρακτηρισμό.

Για παράδειγμα στη Γαλλία, αν και υπάρχει στον νόμο υποχρεωτική συνεπιμέλεια και η εναλλασσόμενη κατοικία, στο 73% των περιπτώσεων των διαζυγίων, η μητέρα ασκεί μόνη της την επιμέλεια. Οι Γάλλοι πατεράδες συμμετέχουν τρεις φορές λιγότερο από τις μητέρες στη φροντίδα των παιδιών.

Τα παραπάνω δείχνουν ότι η συνεπιμέλεια είτε η ισόχρονη παρουσία είτε η εναλλασσόμενη κατοικία δεν εφαρμόζεται και δεν μπορεί να εφαρμοστεί με οριζόντιο και μηχανιστικό τρόπο παντού. Επιδρούν οι συνθήκες ζωής και εργασίας, το επίπεδο και ο τρόπος ζωής, η ανάπτυξη εν τέλει της ίδιας της κοινωνικής συνείδησης.

Είναι τόσο ανούσια και κοντόφθαλμη η αντίληψή σας για τα ζητήματα της γονικής μέριμνας που αντιλαμβάνεστε το συμφέρον του παιδιού αποκλειστικά ή σχεδόν αποκλειστικά ως ζήτημα ουσιαστικής -έτσι λέτε- συμμετοχής και παρουσίας και των δύο γονέων στην ανατροφή και την φροντίδα του, που και αυτό στην πράξη όμως ακυρώνεται. Ούτε κατά διάνοια να προσεγγίσετε το ζήτημα της ευθύνης των γονιών απέναντι στο παιδί, τη γονική σχέση, άρα και της γονικής μέριμνας ως ένα σύνθετο κοινωνικό ζήτημα σε άμεση συνάρτηση με τον θεσμό της οικογένειας ως ιστορικό κοινωνικό φαινόμενο που συναρτάται με το επίπεδο και την ανάπτυξη της κοινωνικής συνείδησης.

Το ζήτημα της γονικής μέριμνας και η ρύθμιση των γονικών σχέσεων με τα παιδιά εγώ θα έλεγα και πριν και μετά το διαζύγιο μπορούν να βρουν τη λύση τους και πάντα προς όφελος, προς το συμφέρον των παιδιών όταν και μόνο εκλείψει ο οικονομικός, κοινωνικός καταναγκασμός που είναι βασικό συστατικό μιας κοινωνίας τέτοιας, εκμεταλλευτικής. Κι ενώ το ζήτημα της από κοινού άσκησης της γονικής μέριμνας στο σχέδιο νόμου είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, εντούτοις οι όποιες προσαρμογές στην πράξη συνιστούν απλά μια τυπική ισοτιμία. Γι' αυτό άλλωστε και ψηφίζουμε «παρών» επί της αρχής.

Στον καπιταλισμό κοινωνική ανισότητα και κοινωνικές ανάγκες είναι εκ διαμέτρου αντίθετες έννοιες. Οι ισότιμες σχέσεις μεταξύ των γονέων μπορούν να είναι πραγματικά ισότιμες μόνο όταν διασφαλιστούν βασικά δικαιώματα, όπως είναι η σταθερή δουλειά,

το σταθερό ωράριο, το αξιοπρεπές εισόδημα, η κρατική στήριξη και φροντίδα της οικογένειας, η προστασία των παιδιών, με δημόσιες δωρεάν δομές υγείας, πρόνοιας, παιδείας, αθλητισμού, πολιτισμού και πάει λέγοντας. Εσείς όμως τι κάνετε; Κάνετε το εντελώς αντίθετο. Δηλαδή γενικεύετε την ανασφάλεια και για την γυναίκα και για τον άνδρα. Καταργείτε το οκτάωρο, επιβάλλετε τη δεκαήμερη εργασία και τις απλήρωτες υπερωρίες, καταστρατηγώντας τον ημερήσιο και εβδομαδιαίο χρόνο εργασίας, ελαστικές μορφές απασχόλησης, χαμηλούς μισθούς, εντατικοποίηση της δουλειάς. Συνολικά δηλαδή οι εργασιακές σχέσεις διαμορφώνονται με βάση τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αποτελεί και το ναρκοπέδιο, σε τελική ανάλυση, για την ίδια τη μητρότητα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ολοκληρώστε παρακαλώ, κύριε Συντυχάκη.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Προκύπτουν χιλιάδες μύρια εμπόδια για την απόκτηση παιδιού, όχι της ανατροφής είτε σε συνθήκες γάμου είτε και μετά το διαζύγιο -και ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε, επιτρέψτε μου για μισό λεπτό ακόμα-, εμπόδια που μεγαλώνουν ακόμα περισσότερο για την πλειοψηφία των νέων γυναικών με βάση τις δυσκολίες ανισότητας, ανισοτιμία τους στην εργασία με τη μητρότητα. Να γιατί οι διατάξεις του σχεδίου νόμου συνιστούν κενό γράμμα, διότι αντικειμενικά καλούνται να λειτουργήσουν μέσα σε συγκεκριμένες δοσμένες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες αυτής της σύγχρονης σκλαβιάς, που συντηρεί και αναπαράγει κοινωνικές ανισότητες, ανισοτιμία μεταξύ άνδρα και γυναίκας σε ένα σύστημα που καθημερινά τσαλαπατά κάθε έννοια συλλογικότητας και αλληλεγγύης, σεβασμού και αλληλοκατανόησης. Αυτό λοιπόν το σύνθετο κοινωνικό ζήτημα δεν αντιμετωπίζεται ούτε με το ισχύον οικογενειακό δίκαιο ούτε και με τις τροποποιήσεις του παρόντος σχεδίου νόμου. Η όλη αντιπαράθεση μεταξύ των υπολοίπων κομμάτων αλλά και μεταξύ Βουλευτών που μπορεί να ανήκουν στο ίδιο κόμμα, στην ίδια κοινοβουλευτική ομάδα, περιορίζεται και εξαντλείται ανάμεσα σε όσους και όσες υποστηρίζουν την υποχρεωτική συνεπιμέλεια ή την εναλλασσόμενη κατοικία και στους υποστηρικτές του ισχύοντος οικογενειακού δικαίου.

Να λοιπόν γιατί το ΚΚΕ δεν παγιδεύεται στο ψευτοδilemma, που εντέχνως αναπαράγουν τόσο η Νέα Δημοκρατία και ο ΣΥΡΙΖΑ όσο και τα άλλα αστικά κόμματα «άσκηση γονικής μέριμνας συμπεριλαμβανομένης και της επιμέλειας και από τους δύο γονείς ή όχι;», γιατί το ζήτημα καθορίζεται από τις κυρίαρχες οικονομικές και κοινωνικές σχέσεις. Ως ΚΚΕ -και κλείνω με αυτό, κύριε Πρόεδρε- υποστηρίζουμε ότι έχει ωριμάσει όντως η ανάγκη αλλαγών που να βελτιώνουν τον Αστικό Κώδικα, ρυθμίζοντας ζητήματα γονικής μέριμνας και επιμέλειας των παιδιών μετά το διαζύγιο ή των παιδιών εκτός γάμου ή σύμφωνο συμβίωσης, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις παρατηρήσεις των επιστημονικών φορέων, αλλά με μοναδικό αφετηριακό κριτήριο το συμφέρον και τις ανάγκες του παιδιού σε κάθε φάση της ηλικίας του μέχρι την ενηλικίωση, ένα κριτήριο που πρέπει να ισχύει είτε βρίσκονται σε συμβίωση οι δύο γονείς είτε όχι.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε και για την ανοχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Θα δώσουμε τον λόγο τώρα στον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο της Νέας Δημοκρατίας τον κ. Πλεύρη, θα ακολουθήσει ο κ. Κουτσούμπας, ο Γενικός Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος και μετά θα ακολουθήσει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΜέΡΑ25 κ. Γρηγοριάδης.

Κύριε Πλεύρη, έχετε τον λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, πραγματικά σε αυτά τα θέματα -και αυτό είναι το ενδιαφέρον- όποιος ήταν στην Αίθουσα από την αρχή και παρακολουθούσε τις τοποθετήσεις βλέπει ότι οι τοποθετήσεις σε μεγάλο βαθμό βρίσκονται οριζόντια εντός αυτής της Αίθουσας -και αναφέρομαι σε αυτούς, που προσπαθούν να αναζητήσουν διαφοροποιήσεις-, σε πολλές Κοινοβουλευτικές Ομάδες είδα να αναπτύσσονται παρόμοιοι προβληματισμοί είτε στήριξης του νομοσχεδίου είτε κριτικής του νομοσχεδίου. Διότι ακριβώς πρόκειται για ένα κοινωνικό θέμα το οποίο το έχουμε αντιμετωπίσει στην πράξη και δεν μπορούμε ένα τέτοιας φύσεως κοινωνικό θέμα να θέλουμε να το δούμε μικρο-

κομματικά. Και αναφέρομαι ειδικά στην τοποθέτηση η οποία υπήρξε που πάλι πήγε να πει για συμφέροντα πίσω από ένα νομοσχέδιο, που αυτή τη στιγμή μας κοιτάει με αγωνία κόσμος που βρίσκεται στα δικαστήρια και βρίσκεται σε μια συνεχή αντιπαράθεση όπου τελικά ο πληττόμενος είναι το παιδί.

Και επειδή ειπώθηκε και για το ποσοστό των διαζυγίων, των συναινετικών ή μη, η εμπειρία είναι πάρα πολύ απλή. Όποιο διαζύγιο συζητούν μεταξύ τους οι γονείς λύνεται και λύνεται υπέρ του παιδιού. Κι όταν αυτοί οι γονείς δεν φτάσουν ποτέ στα δικαστήρια, διότι δυστυχώς, μη βαυκαλιζόμαστε, το 86% των συναινετικών διαζυγίων δεν σημαίνει ότι δεν φτάνει για άλλους λόγους η υπόθεση στα δικαστήρια, μπορεί να έχει βγει συναινετικό το διαζύγιο και αντιστοίχως να υπάρχουν θέματα επιμέλειας, επικοινωνίας και διατροφής. Διότι το συναινετικό διαζύγιο στην πραγματικότητα θέλει μία συμφωνία που ρυθμίζει μόνο την επιμέλεια και στην πορεία μπορεί να προκύψουν άλλα θέματα και τουλάχιστον το κομμάτι επικοινωνίας και διατροφής δυστυχώς φτάνει στα δικαστήρια. Αλλά προφανώς όταν οι γονείς συζητάνε προς όφελος του παιδιού οι λύσεις βρίσκονται. Και όσοι έχουμε μια ευαισθησία σε αυτά τα θέματα -και αναφέρομαι και στους συναδέλφους στο επάγγελμα- είμαστε αυτοί που πραγματικά όταν έρχονται λέμε «για το καλό του παιδιού βρείτε, έστω και ένας να κάνει πίσω, ένας να πάρει κάτι παραπάνω, αλλά το παιδί να μην περάσει όλη αυτή τη διαδικασία», διότι τουλάχιστον η εμπειρία δική μου δείχνει ότι κάποια στιγμή περνάει αυτή η μεγάλη ένταση που υπάρχει. Τα προβλήματα όμως παραμένουν στο παιδί και το παιδί βρίσκεται σε μια ηλικία εφηβείας και μπορεί από τη μία πλευρά να έχει πρόβλημα επικοινωνίας με τον πατέρα του, μπορεί από την άλλη πλευρά να έχει μία εκμετάλλευση της θέσης που έχει ο πατέρας.

Τι γίνεται τώρα; Ό,τι και να γράψουμε πάνω στον νόμο, ό,τι και να βάλετε μέσα για ίση μεταχείριση και αυτά, 99,9% την επιμέλεια την έχει γυναίκα, 0,1% την έχει ο άνδρας. Να σας πω κάτι με απόλυτη ειλικρίνεια; Εγώ να δικάζα, αυτή την απόφαση θα έβγαζα, διότι έτσι έχει μεγαλώσει η κοινωνία. Διότι αυτή τη στιγμή μέσα μας, ασχέτως τι λέμε στους νόμους, ξέρουμε ότι στο μοντέλο της ελληνικής οικογένειας όπως το ζούμε το παιδί πρέπει να είναι με τη μητέρα. Αυτό έχει φτάσει σε ένα σημείο όμως να λειτουργεί βιομηχανοποιημένα.

Και τι γίνεται σε αυτές τις σχέσεις, που ρυθμίζει και από τις δύο πλευρές το νομοσχέδιο, κύριοι συνάδελφοι; Όπου υπάρχει συνεννόηση βρίσκεται η λύση, όπου δεν υπάρχει αντιμετωπίζουμε βιομηχανικά το εξής φαινόμενο: Ξαφνικά ο πατέρας, ενώ το παιδί είχε ανάγκες, που τις ήξερε, ανακαλύπτει ότι το παιδί πλέον δεν έχει ανάγκες και τα χρήματα, που τυχόν θα δώσει για τη διατροφή δεν πηγαίνουν για το παιδί και βλέπουμε ότι στο κομμάτι εκείνο υπάρχει μία πίεση προς τη μητέρα είτε να μην πληρώνονται διατροφές -πάντα λέμε στις σχέσεις όπου υπάρχει ένταση, οι φυσιολογικές λύνονται- είτε ξαφνικά το παιδί να μην χρειάζεται να πηγαίνει φροντιστήριο ή ενώ πήγαινε σε ιδιωτικό σχολείο να μη χρειάζεται να πηγαίνει σε ιδιωτικό σχολείο και από την άλλη πλευρά την ώρα που έχει επικοινωνία ο πατέρας πρέπει όλες οι δραστηριότητες, που υπάρχουν να γίνουν εκείνη την ώρα. Από τη μία πλευρά λοιπόν, δυστυχώς με λάφυρο -κι εκείνη τη στιγμή δεν το καταλαβαίνουν οι γονείς- το παιδί, το μέρος που έχει την επιμέλεια, που είναι η γυναίκα, πιέζει στο κομμάτι της επικοινωνίας και το μέρος, που έχει σε εισαγωγικά τη δύναμη να συνεισφέρει οικονομικά πιέζει στο κομμάτι το οικονομικό. Θα μπορούσαμε να αφήσουμε αυτή την κατάσταση; Γιατί η πρόταση που άκουσα εδώ, κύριοι συνάδελφοι, είναι «αφήστε τη νομολογία να διαμορφωθεί». Μα, η νομολογία διαμορφώθηκε, αυτή είναι.

Θα πηγαίνουμε στα δικαστήρια και ο μόνος λόγος για να χάσει την επιμέλεια η μητέρα θα είναι να έχει κάνει πραγματικά κάτι τρομακτικό. Δεν θα σταθμιστεί ποτέ μήπως είναι καλύτερος ο πατέρας. Θα βλέπουμε πάντα αν έχει κάνει κάτι τρομακτικό και η επικοινωνία θα βγαίνει βιομηχανοποιημένα, σαββατοκύριακο παρά σαββατοκύριακο, Τετάρτη συγκεκριμένες ώρες. Και ναι, θα υπάρξουν και δικαστές, που σε ειδικές περιπτώσεις θα κάνουν έναν αγώνα παραπάνω. Όταν υπάρχει μία καταγγελία, ακριβώς επειδή θα υπάρχει αυτή η καταγγελία, θα υπάρχει ένα μεγάλο βάρος και άγχος για τον δικαστή μη τυχόν συμβεί το οτιδήποτε

και θα βγει μια απόφαση με προσωρινή διαταγή. Και «προσωρινή διαταγή» σημαίνει ότι θα βρεθούμε στο γραφείο ενός δικαστή, θα καθίσουμε κάποια ώρα, θα βγει μία απόφαση την επόμενη ή τη μεθεπόμενη μέρα, η οποία θα γίνει «πilotος» και για τα ασφαλιστικά μέτρα και θα κρίνει ένα δικαστήριο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μετά από δύο, δυόμισι χρόνια, όταν πλέον θα έχει διαμορφωθεί ο τρόπος ζωής του παιδιού.

Σας λέω και κάτι άλλο. Με αυτό το νομοσχέδιο δεν θα αλλάξουν δραματικά τα πράγματα, γιατί θα πρέπει να αλλάξει όλη αυτή η νοοτροπία που λέμε. Τι κάνει, λοιπόν, αυτό το νομοσχέδιο και έχει αδικηθεί; Βάζει εδώ ό,τι έχουμε δει ότι ήταν προβληματικό στην πράξη και το δείχνει ως μια κατεύθυνση, όπου στο τέλος πάλι ο δικαστής θα είναι ο κυρίαρχος που θα αποφασίσει.

Ακούσαμε σε αυτήν εδώ την Αίθουσα πως είναι αντισυνταγματικό να πεις ότι είναι προς το συμφέρον του παιδιού να έχει επαφή και με τους δύο γονείς. Έτσι μας είπαν, γιατί καθορίζουμε κατεύθυνση προς το συμφέρον του παιδιού. Σοβαρά, υπάρχει κανείς εδώ πέρα, που θα έρθει και θα πει ότι δεν ήθελε να έχει σχέση και με τους δύο γονείς του στην έγγαμη συμβίωση. Αυτό, λοιπόν, που γίνεται στην έγγαμη συμβίωση, γιατί δεν το θεωρούμε ότι είναι προς το συμφέρον; Δεν είναι προς το συμφέρον του παιδιού οι αποφάσεις και οι διατάξεις που βγαίνουν από τους δικαστές και τους εισαγγελείς να εκτελούνται και να τις σέβονται οι γονείς; Διότι υπάρχουν δικαστές που θα έχουν δει, θα έχουν ακροαστεί τα παιδιά, θα έχουν μιλήσει μαζί τους και θα καταλήξουν σε μια απόφαση. Κι αν αυτή η απόφαση δεν γίνει σεβαστή, ποιες είναι οι κυρώσεις; Καμμία! Διότι μπορεί να γίνεται πάντοτε μια επίκληση ότι δεν μπορεί να εκτελεστεί η απόφαση.

Έρχεται, λοιπόν, αυτό το νομοσχέδιο και βάζει κάποιες βάσεις, δίνει κάποιες κατευθύνσεις. Αυτές οι κατευθύνσεις έχουν να κάνουν με τρία επίπεδα. Το πρώτο επίπεδο είναι ότι θέλουμε το συμφέρον του τέκνου. Το νομοσχέδιο παραμένει κυριαρχικά παιδοκεντρικό. Δίνουμε κάποιες κατευθύνσεις, όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί και από τη νομολογία και όπως θα διαμορφωθούν, σχετικά με το πώς μπορεί να εξυπηρετείται αυτό το συμφέρον.

Όσον αφορά το δεύτερο κομμάτι, υπάρχει μια ένσταση, την οποία έχω ακούσει, για το εξής. Αν η ένσταση έμενε σε ένα τεχνικό νομικό επίπεδο, θα μπορούσα να σας πω ότι ναι, σε νομικό επίπεδο όταν λέμε «από κοινού», προφανώς έχει ακριβώς την ίδια βαρύτητα είτε έμπαινε είτε δεν έμπαινε το «εξίσου». Το «εξίσου» δεν δημιουργεί, όπως πολλοί θέλουν να πιστεύουν, κάποιον επιπλέον υποχρεωτικό κανόνα δικαίου. Από τη στιγμή που κάτι ασκείται από κοινού είναι το ίδιο. Όμως, ο νομοθέτης θέλει να δώσει αυτή την κατεύθυνση και να πει ότι με το «εξίσου» εννοεί ουσιαστικά πως ισχύει ό,τι ίσχυε και στην προηγούμενη κατάσταση που υπήρχε. Και πάλι το δικαστήριο είναι αρμόδιο να έρθει και να νομολογήσει πάνω σε αυτό και να ορίσει πώς ακριβώς θα διαμορφωθεί.

Εκεί, όμως, που δεν μπορώ να καταλάβω την ένσταση -και το λέω!- είναι στο θέμα του 1/3. Το πρόβλημα της επικοινωνίας είναι ότι πρόκειται για επικοινωνία που δεν τηρείται. Μπαίνει πάλι ένα νομικό πλαίσιο, σχετικά με το αν μπορεί να μπει ή να μη μπει ποσοστό και αν τα ποσοστά, κατά τον Αστικό Κώδικα, αναφέρονται μόνο σε άλλες σχέσεις. Ας πάμε, όμως, για λίγο στην ουσία. Δεν θεωρούμε κατ' αρχάς ότι το άτομο το οποίο δεν έχει την επιμέλεια, πρέπει να έχει μια επικοινωνία με το παιδί, η οποία και θα τηρείται;

Εσείς οι ίδιοι που πολλές φορές έρχεστε και κάνετε ενστάσεις και λέτε αν το 1/3 είναι πολύ, αν είναι λίγο, αν είναι επί του ελεύθερου χρόνου ή αν είναι επί του πραγματικού χρόνου, είστε οι ίδιοι που λέτε ότι δεν αφήνουμε τα δικαστήρια να αποφασίσουν. Μα, όταν κάτι είναι τεκμήριο και είναι μαχητό τεκμήριο σημαίνει ότι ο νομοθέτης δίνει την κατεύθυνση, βάσει των μελετών που έχουν γίνει και δείχνουν ότι το παιδί πρέπει να περνάει το ένα τρίτο του χρόνου του και με τους δύο γονείς. Έρχεται, λοιπόν, και το βάζει ως ένα τεκμήριο. Και πάλι κυριαρχικά το δικαστήριο θα πρέπει να ορίσει την επικοινωνία κατά περίπτωση, εκεί που προφανώς οι συνθήκες είναι διαφορετικές και οι δύο γονείς μένουν σε διαφορετικό μέρος.

Διότι ξέρετε τι γίνεται τώρα, κύριοι συνάδελφοι; Πηγαίνετε να ορίσετε επικοινωνία και να ελέγξετε έναν άνθρωπο, που μένει

στην Αθήνα και μετά το διαζύγιο η σύζυγός του, που έχει την επιμέλεια μετοίκησε και πήγε στην Κρήτη, για το ότι θα ασκεί επικοινωνία σαββατοκύριακο παρά σαββατοκύριακο και Τετάρτη, να μπορεί να πηγαίνει από την Αθήνα στο Ηράκλειο για να έχει επικοινωνία με το παιδί την Τετάρτη. Γιατί να μη δώσουμε τη δυνατότητα με αυτό το ένα τρίτο να μπει σε έναν προβληματισμό ο δικαστής και να δει ότι αν συντρέχουν οι όροι και μπορεί να ικανοποιηθεί αυτό το τεκμήριο, να δει τις ιδιαίτερες συνθήκες και να διαμορφώσει αυτές τις ιδιαίτερες συνθήκες; Στην πραγματικότητα πρόκειται για μια προσπάθεια του νομοθέτη να έρχεται μια ισορροπία.

Δεν έχετε πει ότι ορίζει και υποχρέωση σε αυτόν που δεν δίνει διατροφή, ενώ μπορεί να τη δώσει. Είναι η πρώτη φορά που θέτει ουσιαστικές κυρώσεις ως προς το σημείο που είναι οι σχέσεις με το παιδί. Είναι, λοιπόν, η ισορροπία που υπάρχει. Και η ισορροπία είναι παιδοκεντρική, διότι η επικοινωνία είναι παιδοκεντρικό στοιχείο το να μην μπορεί να επικοινωνήσει το παιδί με τον γονέα του, όταν ο γονέας το θέλει. Άκουσα και την κριτική που λέει «μα, αν δεν το θέλει...». Μα, αν δεν το θέλει, προφανώς έχουμε έναν γονέα ο οποίος αδιαφορεί προς το παιδί και δεν μπορεί κανείς να υποχρεώσει τον γονέα να επικοινωνήσει με το παιδί αν δεν το θέλει. Εμείς μιλάμε για περιπτώσεις που ο γονέας θέλει πραγματικά να έρθει σε επαφή με το παιδί του και να αναπτύξει τη σχέση με το παιδί του. Και αυτή τη σχέση δεν μπορεί να την ικανοποιήσει κάποιο άτομο δεν έχει την επιμέλεια. Αντιστοίχως, το άτομο που έχει την επιμέλεια θα πρέπει να ξέρει ότι δεν μπορεί κάποιος να μη πληρώνει τη διατροφή, γιατί αυτό θα επιφέρει κυρώσεις.

Ας δούμε ποια είναι η μεγάλη σημασία αυτού του νομοσχεδίου. Η μεγάλη σημασία αυτού του νομοσχεδίου είναι ότι χωρίς να έρθει να παρέμβει βίαια, όπως πολλοί είπαν, στη νομολογιακή πρακτική και δίνοντας κατευθύνσεις, θα οδηγήσει -το αντίθετο από αυτό που είπε ο κ. Ραγκούσης- στο να λυθούν συναινετικά πολύ περισσότερες περιπτώσεις. Διότι όταν καθίσουν τώρα όλοι και δουν ότι στο διαμορφωμένο πλαίσιο υπάρχουν κάποια κριτήρια, που θα έρθει ο δικαστής να τα αποτιμήσει νομολογιακά και ότι πλέον δεν έχουμε μία βιομηχανοποιημένη σχέση σε πολλά πράγματα, όπως έχει συμβεί -προφανώς και δεν αναφέρομαι στους δικαστές, γιατί και αυτοί με ένα διαμορφωμένο πλαίσιο αποφασίζουν-, θα μπουν στον εξής προβληματισμό: Μήπως τώρα πηγαίνοντας δικαστικά σε όλη αυτή τη σχέση από έναν εγωισμό που δημιουργείται μόλις λυθεί μια έγγαμη συμβίωση -διότι δυστυχώς, για να το πούμε απλά, αυτός ο εγωισμός δημιουργείται εκείνη τη στιγμή και την πληρώνει το παιδί- και αφού έχουμε όλες αυτές τις κατευθύνσεις, πρέπει να καθίσουμε κάτω και να βρούμε αυτές τις διαφορές και να πάμε σ' αυτό που είπαμε στην αρχή, δηλαδή ότι σιγά σιγά το όφελος του παιδιού είναι με τις κατευθύνσεις που υπάρχουν, ώστε να μην έχουμε πρόβλημα;

Άκουσα, επίσης, ένα θέμα που έχει να κάνει με την έκδοση της οριστικής απόφασης, αναφορικά με την κακή άσκηση της επιμέλειας. Εκεί έχει τεθεί ένας προβληματισμός. Μάλιστα, στην αρχή είχε ειπωθεί το αν θα έπρεπε να ήταν αμετάκλητη, ενώ έχει μπει το «οριστική». Εάν ο νόμος, κύριοι συνάδελφοι, μας έλεγε εδώ -γιατί πάλι εκεί δίνεται μια λανθασμένη εικόνα- ότι αν δεν υπάρχει οριστική απόφαση, τότε ο άλλος ασκεί κανονικά την επιμέλεια, θα έμπαινε στον προβληματισμό που λέτε, αν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη, αν έχουμε μία αμετάκλητη παραπομπή. Όμως, εδώ ο ίδιος ο νομοθέτης δίνει τη δυνατότητα, κάτι που συζητήσαμε πολύ και με τον Υπουργό, τον κ. Τσιάρα, και με τον κ. Κώτση, ότι αυτό είναι το «ιδίως». Όταν συμβεί λοιπόν αυτό, τότε είναι μια σαφής κατεύθυνση προς τον δικαστή, κάτι που λέει το ίδιο το άρθρο, όπως είναι διαμορφωμένο σήμερα. Σήμερα δεν λέει πουθενά ότι αν έχει ασκηθεί δίωξη συνιστά κακή χρήση της επιμέλειας. Αφήνεται πλήρως να το αποφασίσει ο δικαστής.

Τώρα, λοιπόν, ερχόμαστε και βάζουμε ένα επιπλέον στοιχείο. Αυτό έγκειται στο ότι όταν υπάρχει οριστική απόφαση, πιέζω περισσότερο τον δικαστή για το ότι αυτό δεν μπορεί να το προσπεράσει. Προσέξτε! Θεωρητικά σήμερα αν θέλει ο δικαστής, μπορεί να συνεχίσει και με οριστική απόφαση. Εδώ εμείς θέτουμε στον δικαστή τον προβληματισμό και του λέμε «πρόσεξε, αν υπάρχει οριστική απόφαση, ο νομοθέτης θεωρεί ότι είναι κακή

άσκηση. Αν δεν υπάρχει οριστική, ισχύει ό,τι ισχύει σήμερα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που ο δικαστής κρίνει ότι κινδυνεύει η ζωή ή η ψυχική υγεία του ατόμου, δύναται να υπάρξει απόφαση και μετά να βγει και απόφαση οριστικού δικαστηρίου. Άρα, είναι τελείως στην αντίθετη κατεύθυνση αυτό το οποίο πιστεύετε.

Εδώ έρχεται ένα επιπλέον προστατευτικό κριτήριο, ότι η οριστική απόφαση είναι πλέον ένα «καμπανάκι» για τον δικαστή, που μέχρι τώρα ήταν στην απόλυτη κρίση του. Όμως, η απόλυτη κρίση παραμένει και πάλι για όλο το προηγούμενο στάδιο, είτε έχουμε μια απλώς μηνυτήρια αναφορά είτε έχουμε αυτό που είπατε, και σωστά, μία κακοποιητική συμπεριφορά σε νοσοκομείο. Τότε, θα την κρίνει αυτός που θα αποφασίσει εκείνη τη στιγμή και θα πει ότι εγώ κρίνω πως αυτό το έγγραφο είναι σοβαρό. Μπορεί να πάρει αυτή την απόφαση. Πρόκειται για εξαιρετικές περιπτώσεις.

Άρα, την έχει. Ό,τι δυνατότητα είχε μέχρι σήμερα, την έχει ο δικαστής. Έχει ακριβώς τις ίδιες δυνατότητες και βάζουμε κάποιες παραπάνω παραμέτρους μεταξύ των οποίων είναι και η οριστική απόφαση. Αντίθετα, εκεί πέρα ο δικαστής, αν δεν το λάβει υπ' όψιν του, θα πρέπει να κάνει μία αιτιολογία γιατί δεν το λαμβάνει υπ' όψιν. Άρα, πάλι είναι προς τη διασφάλιση του τέκνου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επειδή ειπώθηκε και από τον Πρόεδρο της Βουλής στην αρχή για τα πρότυπα και τα στερεότυπα που υπάρχουν, για τα στερεότυπα και τα πρότυπα είμαστε όλοι υπεύθυνοι και κυρίως είμαστε οι γονείς. Ο σεξισμός που παρατηρούμε πολλές φορές ξεκινά από εμάς είτε είμαστε πατέρας είτε είμαστε μητέρα και πώς μεγαλώνουμε τα παιδιά μας.

Διότι πολλές φορές μεγαλώνεις το παιδί σου όταν έχεις κορίτσι πώς θα προσέχει και δεν μεγαλώνεις το παιδί σου όταν είναι αγόρι πώς θα πρέπει να σεβεται το κορίτσι. Το βλέπουμε σε οικογενειακές συνάξεις πώς συμπεριφέρονται. Το αγόρι τι επιτυχίες είχε κι αν έχει πολλές κοπέλες και καμαρώνουν όλοι. Αυτά είναι τα σεξιστικά πρότυπα που μεγαλώνουμε, δυστυχώς. Ξεκινάμε από εμάς κι εμείς είμαστε όλοι υπεύθυνοι γι' αυτά. Κι αυτό μεταφέρουμε στα παιδιά.

Δεν είναι νομοθεσίες απλά αυτά τα πράγματα. Είναι τρόπος ζωής ο τρόπος ζωής. Κι ο τρόπος ζωής είναι να μεγαλώνουμε τα παιδιά μας με έναν τρόπο, που να σεβεται το ένα φύλο το άλλο και ο ένας άνθρωπος τον άλλον. Να μεγαλώνουμε τα παιδιά μας και να ξέρουν ότι αν ποτέ χωρίσουμε δεν θα χρειαστεί να πάμε στα δικαστήρια για να λύσουμε τις διαφορές μας. Να μεγαλώνουμε τα παιδιά μας ώστε αν χωρίσουμε να παραμείνουμε γονείς. Να μεγαλώνουμε τα παιδιά μας με έναν τέτοιο τρόπο ώστε αν έρθει εκείνη η άσχημη ώρα και χρειαστεί να πάμε στα δικαστήρια, να ξέρουμε ότι θα κριθούμε από μια ισορροπία όπου κανένας δεν θα αδικηθεί.

Δεν θα αλλάζει το παιδί σχολείο επειδή απλώς κάποιος έχει την επιμέλεια και δεν θα ενημερώνεται ο άλλος γονέας. Γιατί άκουσα και το κόμμα της ενημέρωσης. Δηλαδή, είναι κακό αν το παιδί τελικά φύγει από το ένα σχολείο το ιδιωτικό και πάει στο δημόσιο; Πρέπει να το μάθει ο άλλος γονέας, που έχει απλώς την επικοινωνία όταν θα συναντήσει το παιδί να του το πει;

Ο νόμος, λοιπόν, παιδευτικά έρχεται και δίνει τις κατευθύνσεις. Πάλι στα δικαστήρια θα έρθει η στιγμή να αποφασίσει, αλλά πρωτίστως σε εμάς εάν βρεθούμε σ' αυτή τη θέση ως γονείς να βάλουμε πάνω τα παιδιά μας και όχι την κόντρα η οποία θα έχει αναπτυχθεί μεταξύ των δύο γονέων.

Σεβαστές όλες οι παρατηρήσεις που ακούστηκαν. Τις ακούμε με μία προσοχή. Είναι πάρα πολύ άδικο, όμως, να προσπαθείτε και σε ένα τέτοιο νομοσχέδιο που από διαφορετικές πλευρές, χωρίς την κομματική ταυτότητα, θα ακούσετε διαφορετικές θέσεις, να προσπαθήσουμε να το κομματικοποιήσουμε ότι έχει άλλα χαρακτηριστικά. Μακάρι στην πράξη αυτό, που σήμερα έρχεται και φέρνει ο Υπουργός Δικαιοσύνης να εφαρμοστεί με τέτοιο τρόπο που να υπάρχει ένας κερδισμένος, το παιδί.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Αφού απολυμανθεί το Βήμα θα δώσουμε τον λόγο στο Γενικό Γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, τον Δημήτρη Κουτσούμπα.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ (Γενικός Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας): Κυρίες και κύριοι, συζητάμε σήμερα ένα ιδιαίτερα ευαίσθητο θέμα, ένα ζήτημα πολύ σοβαρό, όπως είναι οι σχέσεις των γονιών με τα παιδιά τους.

Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας έχει μιλήσει ξεκάθαρα για την ανάγκη να προβλεφθεί νομικά η κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας και η συνεννόηση των δύο γονέων στο θέμα της επιμέλειας, το οποίο χρειάζεται να έχει στο επίκεντρο τις ανάγκες και το συμφέρον του παιδιού.

Η ανάγκη αυτή, βέβαια, προκύπτει και από τις ίδιες τις αντικειμενικές αλλαγές στις συνθήκες εργασίας, τις συνθήκες ζωής των νέων γονιών. Για παράδειγμα, όλο και περισσότερες γυναίκες εργάζονται ως μισθωτές ή αυτοαπασχολούμενες με τα γνωστά βέβαια ωράρια-λάστιχο. Από τα πράγματα, λοιπόν, επιβάλλεται οι διαζευγμένοι γονείς ή οι γονείς που έχουν αποκτήσει παιδιά εκτός γάμου ή συμφώνου συμβίωσης να συνεργάζονται καλύτερα μεταξύ τους για τα παιδιά τους.

Η θέση του ΚΚΕ αφορά στην κοινή ευθύνη των γονιών, στην ουσιαστική συμμετοχή και των δύο στην ανατροφή και φροντίδα του παιδιού. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι αποφάσεις για όλα τα σοβαρά θέματα του παιδιού πρέπει να λαμβάνονται από κοινού. Κι όταν μιλάμε για το παιδί, μιλάμε για παράδειγμα για τη μόρφωση, την εκπαίδευσή του, τα κρίσιμα ζητήματα της υγείας του και τόσα άλλα. Το παιδί, βέβαια, θα διαμένει κυρίως με τον ένα γονιό και θα έχει, όσο είναι δυνατό, ευρύτερη επικοινωνία με τον άλλον.

Το ερώτημα, όμως, είναι αρκεί μια νομοθετική ρύθμιση για να στηριχτούν οι δύο γονείς στην προσπάθειά τους να ασκήσουν από κοινού τη γονική μέριμνα; Προφανώς και όχι. Μάλιστα, η συντριπτική πλειοψηφία των επιστημονικών και κοινωνικών φορέων, που συμμετείχαν στη συζήτηση στις επιτροπές της Βουλής συμφωνούσαν και σας τόνισαν ότι χρειάζονται οριζόντια μέτρα στήριξης των διαζευγμένων γονιών από το ίδιο το κράτος. Γιατί πέρα από το επίπεδο συμφωνίας δεν αντιμετωπίζουν όλα τα ζευγάρια τις ίδιες δυσκολίες στη φροντίδα των παιδιών, ιδιαίτερα μετά από ένα διαζύγιο. Επιδρούν σε αυτό καθοριστικά μια σειρά οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες. Πρακτικά, οι εργαζόμενοι, οι άνεργοι γονείς συναντούν πρόσθετα εμπόδια στην κατανομή και άσκηση της γονικής μέριμνας, από το πώς θα συντηρήσουν δυο σπίτια μέχρι το πώς θα συνεννοηθούν μεταξύ τους για το πρόγραμμα του παιδιού. Κι όλα αυτά τα προβλήματα, φυσικά, παραμένουν ακόμα και στην περίπτωση που οι δύο γονείς συμφωνούν πλήρως για το πώς θα ανατρέψουν το παιδί τους.

Εσείς, όμως, τι κάνετε με αυτό το νομοσχέδιο; Προσπαθείτε να λύσετε αυτό το σύνθετο ζήτημα με τυπικό, διοικητικό, δικαστικό αν θέλετε τρόπο, όπως άλλωστε έκαναν μέχρι σήμερα όλες οι προηγούμενες κυβερνήσεις. Ακούμε τα μεγάλα λόγια του κυρίου Υπουργού για μία πραγματικά γενναία μεταρρύθμιση, που χρειάζεται η ελληνική κοινωνία. Ούτε λέξη, όμως, για το πώς θα στηριχτούν ολόπλευρα, οικονομικά, νομικά, αλλά και κοινωνικά οι γονείς και τα παιδιά τους. Ούτε ένα νομοθετικό μέτρο δεν προβλέπεται που να συνιστά τέτοιου είδους πραγματική στήριξη, ούτε ένα έστω για τα μάτια του κόσμου.

Κι όχι μόνο αυτό. Εδώ κάνετε ακόμα πιο ασφυκτική τη ζωή των νέων ζευγαριών με το αντεργατικό τερατούργημα που φέρνετε ως Κυβέρνηση -όχι το Υπουργείο σας, άλλο Υπουργείο, αλλά η Κυβέρνηση- το οποίο έρχεται να προστεθεί στους προηγούμενους νόμους της εργασιακής ζούγκλας που δυστυχώς ψηφίσατε κι εσείς ως κυβερνήσεις, κυρίες και κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ, του Κινήματος Αλλαγής.

Αλήθεια, πώς θα ασκούν από κοινού και εξίσου τη γονική μέριμνα των παιδιών μετά το διαζύγιο μια εργαζόμενη μητέρα σε σουπερμάρκετ κι ένας εργαζόμενος πατέρας στον επισιτισμό-τουρισμό ή στις τηλεπικοινωνίες όταν δουλεύουν σπαστά ωράρια, πρωί απόγευμα, όταν δουλεύουν ακόμα και τις Κυριακές.

Ακούμε μάλιστα να λέτε με θράσος, για να παρουσιάσετε ως δήθεν φιλεργατικό αυτό το αντεργατικό νομοσχέδιο, που έρχεται και να υπερασπιστείτε την δεκάωρη δουλειά, όπως ότι θα δουλεύει μια μητέρα -είπε ο κ. Χατζηδόκης- τέσσερις μέρες, δέκα ώρες για να βλέπει το παιδί τις υπόλοιπες τρεις μέρες.

Η μητρότητα, κύριοι και κυρίες της Κυβέρνησης, δεν είναι εκ περιτροπής απασχόληση. Δεν γίνεται να είμαι τρεις μέρες γονιός και τις άλλες τέσσερις να μην είμαι. Ποια μάνα και ποιος πατέρας μπορεί να έχει ποιοτικό χρόνο για τα παιδιά του όταν για τέσσερις μέρες θα δουλεύει δεκάωρα, θα ξεθεώνεται, βάλει επιπλέον και το πήγαινε-έλα για τη δουλειά κάθε μέρα και θα γυρνά στο σπίτι όταν το παιδί πλέον θα κοιμάται. Και από την Κυριακή που θα το έχει δει τελευταία φορά θα το ξαναβλέπει την επόμενη Παρασκευή το μεσημέρι, γιατί την Παρασκευή το πρωί θα πάει τα παιδιά στο σχολείο ή στον παιδικό σταθμό και αυτό με την ψυχή στο στόμα. Γιατί στο μεταξύ θα πρέπει να πάει μετά σουπερμάρκετ, να πληρώσει λογαριασμούς, να μαγειρέψει για το σαββατοκύριακο, αλλά και να ετοιμάσει φαγητό για τις επόμενες μέρες και δεν θα προλαβαίνει.

Αυτή η ζωή, μόνιμο τρεχαλητό-κόλαση, με τα ωράρια-λάστιχο στους τόπους δουλειάς δεν αποτελεί επιλογή των ιδίων των εργαζομένων. Είναι το αποτέλεσμα των αντεργατικών σας νόμων, σύμφωνα με απαιτήσεις επιχειρηματικών ομίλων, που, τελικά, κομματιάζουν την προσωπική, οικογενειακή, κοινωνική ζωή, εξαφανίζουν τον όποιο ελεύθερο χρόνο.

Όμως, η ουσιαστική συμμετοχή και των δύο γονέων στην ανατροφή του παιδιού, υποβαθμίζεται όχι μόνο από τη σημερινή βαρβαρότητα, αλλά και με διατάξεις του συγκεκριμένου νομοσχεδίου σας. Προσπαθείτε να λύσετε μία υπαρκτή ανάγκη, όπως είναι ο χρόνος οικογενειάς του παιδιού με τον γονέα που δεν μένει μαζί του, με μαθηματικούς τύπους. Μα, γίνονται αυτά τα πράγματα; Δηλαδή, πώς θα συμμετέχει ο γονιός, που δεν έχει την επιμέλεια, στην καθημερινότητα του παιδιού; Πώς θα ρυθμίζεται ένα τόσο σύνθετο και ευαίσθητο, συνάμα, ζήτημα σε τακτική χρονική βάση, όταν υπάρχουν αυτές οι εργασιακές συνθήκες, αυτά τα ωράρια, όταν υπάρχουν αυτές οι συνθήκες ζωής για τους νέους γονείς; Με το κομπιουτεράκι;

Ισχυρίζεστε ότι με το παρόν νομοσχέδιο υπερασπίζεστε το συμφέρον των παιδιών, γιατί εξασφαλίζετε την ενεργή παρουσία και των δύο γονιών στην καθημερινή ζωή του παιδιού, ανεξάρτητα αν οι γονείς είναι σε γάμο, σε συμβίωση ή όχι. Όντως, η συμβολή και των δύο γονιών στην ανατροφή του παιδιού μπορεί να λειτουργήσει προς το συμφέρον του.

Αλήθεια, όμως, πώς προστατεύετε το συμφέρον του παιδιού με το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, όταν η προσπάθεια των δύο γονιών να ρυθμίσουν τη σχέση τους με το παιδί αποτελεί ατομική τους υπόθεση χωρίς καμμία ουσιαστική κρατική στήριξη, όταν φορτώνετε όλα τα βάρη της φροντίδας των παιδιών στη γονική μέριμνα; Ο δικαστής θα έχει στη διάθεσή του τη γνωμοδότηση από ειδικούς επιστήμονες -ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, παιδοψυχιάτρους, από δημόσιες κοινωνικές υπηρεσίες- οι οποίοι θα μπορούσαν όχι μόνο να συμβάλουν στην απόφαση του δικαστή, αλλά και να παρακολουθούν την εφαρμογή των αποφάσεων κατά τη διάρκεια τους. Με αυτό το πλαίσιο θα μπορούσαν να λειτουργήσουν και τα οικογενειακά δικαστήρια.

Πώς προστατεύετε το συμφέρον του παιδιού όταν στο όνομα της αποσυμφόρησης των δικαστηρίων, σπρώχνετε τους γονείς σε ιδιώτες διαμεσολαβητές αντί να προχωρήσετε σε προσλήψεις δικαστών και δικαστικών υπαλλήλων;

Έχουμε ήδη ως κόμμα καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις και τροπολογίες για την ουσιαστική στήριξη των διαζευγμένων γονιών, ώστε να ρυθμίσουν αυτά τα σύνθετα ζητήματα για το συμφέρον των παιδιών τους.

Πρώτα απ' όλα μιλάμε για δωρεάν συμβουλευτικές και άλλες κοινωνικές υπηρεσίες, όπως προγράμματα θεραπείας οικογενειακής και ζεύγους, συμβουλευτικής γονιών και παιδιών, που θα στηρίζουν τους γονείς στην κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας, θα εξομαλύνουν τις συγκρούσεις μεταξύ των γονιών και θα περιορίζουν τις περιπτώσεις διαζυγίων που οδηγούνται στις δικαστικές αίθουσες.

Ταυτόχρονα, σας καταθέσαμε συγκεκριμένες προτάσεις για την οικονομική στήριξη των διαζευγμένων γονιών με φοροελαφρύνσεις, με επιδόματα.

Με αφορμή και τη σημερινή συζήτηση, θα θέλαμε να απευθυνθούμε ιδιαίτερα στους εργαζόμενους και άνεργους γονείς, που παρακολούθησαν και παρακολουθούν με μεγάλο ενδιαφέρον και

ανησυχία τη συζήτηση για την τροποποίηση των διατάξεων του οικογενειακού δικαίου όλους αυτούς τους μήνες και σήμερα. Για να αποκτήσει, όμως, ουσιαστικό περιεχόμενο η ισότιμη συμμετοχή και των δύο γονιών στην φροντίδα των παιδιών τους, απαιτείται να πληρούνται συγκεκριμένες οικονομικές, κοινωνικές προϋποθέσεις, για να στηριχθεί αυτό που λέμε «η κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας». Και αυτό για να γίνει χρειάζεται οι ίδιοι να διεκδικήσουν τέτοια μέτρα στήριξης, γιατί οι όποιες αλλαγές στο νομικό πλαίσιο ρύθμισης των σχέσεων γονιών - παιδιών, ιδιαίτερα μετά από ένα διαζύγιο, παραμένουν κενό γράμμα όταν απουσιάζουν μέτρα οικονομικής και κοινωνικής στήριξης των διαζευγμένων γονιών, όταν στερούνται και οι δύο γονείς το δικαίωμα στη σταθερή εργασία, στο σταθερό ωράριο, με αξιοπρεπείς εισόδημα με βάση τις σύγχρονες ανάγκες.

Βέβαια, είμαστε 100% σίγουροι, ότι το πραγματικό συμφέρον των παιδιών μας και η ουσιαστική συμβολή μας στη φροντίδα τους μπορούν να εξασφαλιστούν στο πλαίσιο μιας κοινωνίας που η ανάπτυξη έχει κριτήριο το σύνολο των κοινωνικών αναγκών των πολλών και όχι τα ασφυκτικά δεσμά του κέρδους των λίγων. Οι αγωνίες των νέων γονιών μπορούν να βρουν διέξοδο στο συλλογικό αγώνα για να ξεριζωθεί το αγκάθι της εκμετάλλευσης, της καταπίεσης. Γιατί αυτό είναι το αγκάθι που ξεσκίζει τις σύγχρονες δυνατότητες, να μπορέσουμε να ζήσουμε όπως μας αξίζει τον 21^ο αιώνα και εμείς και τα παιδιά μας.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε τον κ. Κουτσούμπα.

Τον λόγο θα λάβει τώρα ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΜέΡΑ25 κ. Κλέων Γρηγοριάδης και στη συνέχεια θα ξεκινήσουμε τον τρίτο κύκλο ομιλητών με φυσική παρουσία.

Πριν ξεκινήσει ο κ. Γρηγοριάδης θέλω να ενημερώσω το Σώμα, για να το έχουν υπ' όψιν τους όσοι είναι ομιλητές σήμερα, για το εξής: Υπολογίζουμε ότι η συνεδρίαση θα ολοκληρωθεί με τον αριθμό εξήντα. Άρα, θα εξαντληθεί ο τρίτος, ο τέταρτος και ο πέμπτος κύκλος ομιλητών σήμερα και αύριο θα ξεκινήσουμε με τον έκτο κύκλο ομιλητών.

Κύριε Γρηγοριάδη, έχετε τον λόγο.

ΚΛΕΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, θέλω να σας ρωτήσω: Στα σοβαρά, τώρα, από κοινού και εξίσου; Όλους θέλω να σας ρωτήσω, αλλά κυρίως τον κύριο Υπουργό. Από κοινού και εξίσου; Μα, είναι παιδί, κύριε Υπουργέ, δεν είναι κτήμα, δεν είναι οικόπεδο για να το αποκτήσεις και να το κατέχεις εξ' αδιαρέτου. Είναι μία ανθρώπινη ψυχή!

Κοιτάξτε, δεν αξίζει τον κόπο να μπλέξω πολύ με το νομοσχέδιο, όχι γιατί δεν είναι σημαντικό -είναι, ίσως, από τα πιο σημαντικά που θα ψηφιστούν και ευχόμαστε να μην το ψηφίσετε αυτό το συγκεκριμένο έτσι όπως έχει- αλλά γιατί ήδη μέσα στο κόμμα της Νέας Δημοκρατίας -ευτυχώς!- υπήρξαν άνθρωποι που έβαλαν τα πράγματα στη θέση τους.

Να επαναλάβω όσα είπαν η κ. Γιαννάκου και η κ. Κεφαλογιάννη δεν έχει κανένα νόημα, καθώς τα είπαν οι ίδιες. Και, επίσης, πιστέψτε με, δεν έχω καμμία διάθεση να δημιουργήσω ή να ποντάρω στην ανάφλεξη εσωκομματικών ερίδων μέσα στο κόμμα της Κυβέρνησης. Κάθε άλλο. Θα πω, όμως, το εξής: Ο τρόπος που χειριστήκατε το θέμα, κύριε Υπουργέ, κατά την προσωπική μου γνώμη, και, μάλιστα, δημόσια -και όταν λέω δημόσια, ξέρετε πού, στο «ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ»- λέγοντας ότι οι διαφωνούσες -θα το πω έτσι, για να είμαι πιο ακριβής κι εγώ- είναι πικραμένες από την προσωπική τους εμπειρία πάνω στο ίδιο θέμα, δείχνει απλώς και αποδεικνύει, κατά τη γνώμη, σαφέστατα, ότι έχετε πλέον, δυστυχώς, μετατραπεί σε μία νέα λούμπεν Νέα Δημοκρατία. Είναι λούμπεν συμπεριφορές και δεν συνάδουν με τίποτα, με κανέναν πολιτισμό καμίας χώρας του κόσμου. Δεν μπορεί, δηλαδή, κάθε φορά που εγώ διαφωνώ με τον κ. Βαρουφάκη -γιατί θα διαφωνώ και με εσάς- να έχω ήδη διαφωνήσει σε διάφορα θέματα- κάποιος να λέει ότι είμαι πληγωμένος γιατί δεν είχα καλή σχέση με τα κορίτσια μου ή με τα αγόρια μου αν ήμουν γκέι. Δεν μπορεί να γίνεται αυτό το 2021. Είναι πάρα πολύ βαρύ και θα πρέπει να το προσέξετε.

Επίσης, τα παιδιά δεν είναι έπαθλο. Έχω ένα παιδί και ξέρω. Τα παιδιά είναι άνθρωποι. Ξέρετε, κάποτε άκουσα κάτι -από μία

νοσηρή περιέργεια, γιατί δεν πιστεύω και ιδιαίτερα σε αυτά- από τον Έλληνα που βρίσκεται πιο ψηλά στις βαθμίδες της «MENSA», δηλαδή στην ειδικής ιδιοφυΐας ανθρώπους. Σας ενημερώνω, όσον αφορά αυτό τον Έλληνα, ότι υπάρχει άλλος ένας στα διακόσια εκατομμύρια με τέτοια ευφυΐα, σύμφωνα με της μετρήσεις «MENSA», που σημαίνει ότι στην ήπειρό μας άντε να υπάρχει ακόμα ένας σαν αυτόν τον Έλληνα. Αυτός ο Έλληνας, που μιλούσε επί παντός επιστητού, για όλα τα θέματα που αφορούν την ανθρωπότητα, ξέρετε που επικέντρωσε την ομιλία του; Είπε: «Κάνουμε ένα μεγάλο λάθος σαν ανθρωπότητα. Αντιμετωπίζουμε τα παιδιά σαν παιδιά. Τους έχουμε βγάλει και όνομα γι' αυτό, σαν να είναι κάτι άλλο.» Είπε: «Μην ξεχνάτε ποτέ στη ζωή σας, για κανέναν λόγο, ότι τα παιδιά είναι απλώς άνθρωποι που βρίσκονται σε μια άλλη ηλικία, σε μικρή ηλικία, αλλά γι' αυτό πρέπει να έχουν και ενισχυμένα δικαιώματα.»

Και εξηγούμαι: Ήδη από το πρώτο άρθρο του νομοσχεδίου σας, κύριε Υπουργέ, το πρόβλημα είναι εμφανέςτατο. Γράφετε επί λέξει: Σκοπό -έχει το νομοσχέδιό σας- την εξυπηρέτηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού της διά της ενεργού παρουσίας και των δύο γονέων κατά την ανατροφή του. Το πρόβλημα εντοπίζεται κατά τη γνώμη μας στη δεύτερη φράση που ορίζει για το σύνολο, δηλαδή, για όλες τις περιπτώσεις ως βέλτιστο συμφέρον του παιδιού την παρουσία και των δύο γονέων στην ανατροφή του.

Από τα χείλη του ίδιου του Υπουργού, μών δηλαδή, από εσάς κύριε Υπουργέ, έγινε σαφές το πώς η Κυβέρνησή σας εννοεί το φυσιολογικό και το δέον, καθώς συνέδεσε την ομαλή ψυχοκοινωνική ωρίμανση των παιδιών με την ανατροφή στο πλαίσιο - ποιας άλλης;- μίας φυσικά πυρηνικής οικογένειας, θεωρώντας ασφαλώς παράλληλα -συνεπάγεται αυτό, εξάγεται αυτονοήτως- όλα τα παιδιά των μονογονεϊκών, των ομόφυλων, των ΛΟΑΤΚΙ ή κάθε διαφορετικού τέλους πάντων είδους οικογενειών ως προβληματικά παιδιά. Και προσέξτε, αυτό είναι επίσης μια λούμπεν περίπτωση για το 2021. Όλη η υφήλιος ξέρεi ότι δεν υπάρχουν πια τέτοιοι διαχωρισμοί και όλοι οι μορφωμένοι άνθρωποι στη γη γελάνε με τέτοιους διαχωρισμούς.

Δεν υπάρχει διαφωνία από εμάς ότι η ύπαρξη στη ζωή των παιδιών των ενηλίκων ατόμων, που ξεκίνησαν να τα μεγαλώνουν θα ήταν η καλύτερη περίπτωση. Χωρίς όμως αυτό να αποτελεί σε καμμία περίπτωση κανόνα, καθώς ξέρουμε ότι υπάρχουν ενήλικες γονείς οι οποίοι έχουν παραβατικές συμπεριφορές, οι οποίοι έχουν προβλήματα, είναι αλκοολικοί, είναι τοξικομανείς, δέρνουν τις γυναίκες και τα παιδιά τους. Κατά κανόνα ενιακόσιες ενενήντα εννέα φορές στις χίλιες για να μην πω ενιακόσιες ενενήντα εννέα χιλιάδες ενιακόσιες ενενήντα εννέα φορές στο εκατομμύριο είναι ένας άντρας πίσω από αυτήν την σπιτική βία.

Με ευθύνη λοιπόν της Κυβέρνησής σας και με το μανδύα του συμφέροντος τάχα των παιδιών, του παιδιού, ένα τόσο ευαίσθητο ζήτημα μεταφέρθηκε στην αρένα τελικά της έμφυλης πάλης, καθώς το συμφέρον του παιδιού στο σκεπτικό του νομοσχεδίου σας ταυτίζεται με το συμφέρον ορισμένων πατεράδων, που αναζητούν ενεργότερο ρόλο στην ανατροφή των παιδιών τους. Κανένα πρόβλημα με αυτό. Είμαι κι εγώ ένας πατέρας, που έχει χωρίσει και έχω ενεργό ρόλο στο μέγαλμα του παιδιού μου από την στιγμή που χώρισα και μετά.

Το συμφέρον του παιδιού, λοιπόν, εξυπηρετείται έτσι κατ' όνομα μόνο, καθώς η Κυβέρνηση φαίνεται ευθέως και εκ προοιμίου πριν καν ξεκινήσουμε τη συζήτηση στην Ολομέλεια να διαλέγει πλευρά. Διαλέγει πλευρά, λοιπόν, σε μια τελείως αναχρονιστική και ψευδονόμιση έμφυλη σύγκρουση, που θέλει τις γυναίκες οργανώσεις -ακούστε το γιατί είναι πραγματικά κωμικοτραγικό- στην Ελλάδα να έχουν ήδη κατακτήσει τη δικαστική εύνοια και έτσι τη δικαστική εξουσία, η οποία λειτουργεί προς όφελός τους.

Αντίθετα, όπως όλοι ξέρουμε, όσοι ζούμε στον πραγματικό κόσμο, η έμφυλη αυτή σύγκρουση ανάμεσα στους άντρες και στις γυναίκες είναι υπαρκτότατη και εντονότατη και σε όλες τις άλλες πτυχές της κοινωνικής μας ζωής με σταθερότατους -και όλοι τους ξέρουμε εδώ μέσα- τους ρόλους του θύτη και του θύματος, όπως έδειξε εξαιρετικά πρόσφατα και η διεθνής και η εγχώρια εμπειρία μας, ιδιαίτερα τον τελευταίο καιρό με την

ανάδυση του ελληνικού «Me Too». Δεν ακούσαμε να κατηγορείται καμμία γυναίκα για βιασμούς, να κατηγορείται καμμία γυναίκα για bullying. Ακούσαμε μόνο άντρες, αποκλειστικά άντρες είτε μιλάμε για το θέατρο είτε για τον χορό είτε για τη ρυθμική γυμναστική.

Να το πω κι αυτό γιατί δεν μπορώ να το κρατήσω άλλο μέσα μου. Αυτό που συνέβη με την ρυθμική γυμναστική να ξέρετε υπάρχει κάτι πραγματικά επικίνδυνο για την χώρα μας. Αυτό δεν έχει να κάνει με την διαστροφή κάποιων διεστραμμένων ανθρώπων ή υποκειμένων -αν προτιμάτε- που παρίσταναν τους προπονητές τόσα χρόνια. Έχει να κάνει με μία κυρίαρχη ιδεολογία. Ξέρετε τι έλεγαν αυτοί οι άνθρωποι; Έλεγαν ότι αυτή είναι η πετυχημένη συνταγή. Και ξέρετε ποιο είναι το πιο τραγικό; Ότι αυτή η ήδη πετυχημένη απάνθρωπη φασιστική συνταγή έφερνε αποτελέσματα τόσα χρόνια στην πατρίδα μας. Και εμείς δεχόμασταν αυτά τα αποτελέσματα, που ήταν προϊόν βασανισμών. Πρέπει να πάψουμε, πρέπει να αλλάξουμε και είναι επείγον.

Τώρα, είναι συγκινητικό. Θα πω και μια καλή κουβέντα για την παράταξή σας με όλη μου την καρδιά. Έχετε γίνει μία λούμπεν Νέα Δημοκρατία, μία λούμπεν Νέα Δημοκρατία, μία Νέα Δημοκρατία της «Α.Ε. Κυριάκου Μητσοτάκη», που τα πρώτα στελέχη αυτής της Α.Ε., ο διευθύνων σύμβουλος θα έλεγε κανείς, αν δεν ήταν ο Κυριάκος Μητσοτάκης, θα ήταν ο κ. Γεωργιάδης ο κ. Βορίδης και αυτός, που μόλις έφυγε και δεν είναι εδώ, ο κ. Πλεύρης. Εννοώ την πιο δεξιά πλευρά σας, αυτή θα ήταν. Ωστόσο, αυτή έχει κυριαρχήσει. Αποδεικνύεται χειρότερη από την σμαρική Νέα Δημοκρατία, που ήταν ό,τι πιο ακροδεξιό έχουμε δει σε επίπεδο κυβέρνησης εννοώ, δημοκρατίας πάντα. Εκεί έχετε φτάσει και έχετε επιλέξει να σας κυβερνά η πιο δεξιά πλευρά σας.

Σήμερα όμως φάνηκε κάτι εξαιρετικό για εσάς. Σήμερα φάνηκε ότι ένα μεγάλο μέρος μέσα στο κόμμα σας, των ανθρώπων που απαρτίζουν την Κοινοβουλευτική σας Ομάδα, είναι άνθρωποι, που συνεχίζουν να έχουν δημοκρατικά αντανάκλαστα και που συνεχίζουν να υπερασπίζονται τις απόψεις τους. Σας συγχαίρω ολόψυχα από αυτό το Βήμα για την δυνατότητα αυτών των ανθρώπων να μιλούν, για τον τρόπο που τα είπαν ελεύθερα και σας ζητώ, εκλιπαρώντας σας να τους αφουγκραστείτε. Δεν ισχύει γενικά έτσι. Δεν τολμά να μιλήσει κανένας άλλος. Τολμούν να μιλήσουν πολύ ισχυρά πολιτικά πρόσωπα. Μπράβο σας που και αυτά τα ισχυρά πρόσωπα όπως η κ. Γιαννάκου και η κ. Κεφαλογιάννη τολμούν και μπορούν να μιλούν κόντρα στο νομοσχέδιο, που φέρνει ο Υπουργός της Κυβέρνησης.

Ωστόσο, όλα αυτά δεν είναι αρκετά. Δεν φτάνει να μπορούν να το πουν. Σκεφτείτε αν εγώ έχω λόγο αντιπολιτευτικό. Αν το Κομμουνιστικό Κόμμα έχει λόγο-αίτια αντιπολιτευτική, αν ο ΣΥΡΙΖΑ, αν η Ελληνική Λύση, η κ. Γιαννάκου και η κ. Κεφαλογιάννη δεν μπορεί να έχει κανένα άλλο που να τις σπρώχνει παρά μόνο την πραγματική της πίστη ότι αυτό το νομοσχέδιο αντί να βελτιώσει -και πιστεύω ότι θέλετε να τα βελτιώσετε τα πράγματα, κύριε Υπουργέ, όμως σας ενημερώνω, καθώς και η αδερφή μου είναι παιδοψυχίατρος, ότι δεν πρόκειται να βελτιώσει τα πράγματα- θα τα επιδεινώσει.

Θα κάνω χρήση όλου του χρόνου τελικά, κύριε Πρόεδρε γιατί έχω να πω μερικά πράγματα τα οποία θεωρώ σημαντικά. Και θεωρώ πολύ σημαντικό κατ' αρχάς να αναφερθώ στην τροπολογία, που έχετε την ευκαιρία να ξαναψηφίσετε, γιατί εμείς θα την ξανακαταθέτουμε όπως σας έχω υποσχεθεί μέχρι τις πανελλήνιες εξετάσεις, αυτή την τροπολογία, που θα ξαναφέρει στην ελληνική δημοκρατία τη δικαιοσύνη και θα καθιστά τους μαθητές των εσπερινών λυκείων ικανούς να μπουν στα πανεπιστήμια.

Να καταλάβει ο κόσμος τι συνέβαινε μέχρι τώρα. Έλεγε ο νομοθέτης: Αυτοί οι άνθρωποι δουλεύουν μεγαλώνοντας και παιδιά πολλές φορές όταν είναι ενήλικοι και επειδή εν πάση περιπτώσει σπουδάζουν εργαζόμενοι από οκτώ έως δώδεκα ώρες, δεν είναι ισότιμοι με τα άλλα παιδιά που δίνουν πανελλήνιες αφού πολλές φορές μεγαλώνουν και τα δικά τους παιδιά -είναι ενήλικες άνθρωποι δηλαδή- γι' αυτό τον λόγο έχω μία πρόνοια στο νομικό μου σύστημα και λέω ότι από το σύνολο των ανθρώπων, που θα μπουν στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας ανεξαρτήτως των επιδόσεών τους, το 1%, ο ένας στους εκατό που μπαίνει θα είναι οι καλύτερες επιδόσεις όσων φοίτησαν σε αυτά τα

λύκειο. Με το ασύλληπτο αντιστροφικό επιχείρημα -με συγχωρείτε για την έκφραση- της κ. Κεραμέως περί ισονομίας ότι αποκαθιστά δήθεν μία ισονομία, δηλαδή μία δικαιοσύνη, είπε ότι γιατί αυτά τα παιδιά να έχουν αυτό το πλεονέκτημα; Δεν το καταλαβαίνετε, κυρία Κεραμέως μου; Γιατί δουλεύουν δώδεκα ώρες τη μέρα, γι' αυτό να έχουν το πλεονέκτημα, γιατί μεγαλώνουν τα δικά τους παιδιά! Με συγχωρείτε συγχίστηκα. Θα προσπαθήσω να ηρεμήσω. Αλλά συγχίζομαι γιατί είναι τοξικά ταξικά αυτή η στάση.

Και εμείς θα είμαστε εδώ κοιτώντας σας όλους στα μάτια και την κ. Γιαννάκου και την κ. Κεφαλογιάννη, που επέδειξαν πριν λίγο τα δημοκρατικά αντανάκλαστικά τους, να τους πούμε ότι προλαβαίνουμε, προλαβαίνουν να πουν ότι είναι μία αδικία, που προλαβαίνετε να την αποκαταστήσετε. Σας εκλιπαρούμε πάλι. Δεν είμαστε μαχητικοί -και μαχητικοί είμαστε- αλλά κυρίως σας εκλιπαρώ: Αποκαταστήστε την. Τα παιδιά αυτά, τα φτωχά αυτά παιδιά, που δουλεύουν από παιδιά μέχρι όταν αποκτούν τα δικά τους παιδιά, αλλά δεν παραιτούνται από τον πόθο της προόδου της αυτοκαλλιέργειας, έχουν δικαίωμα να γίνουν επιστήμονες. Αφήστε τους, μην τους κλαδεύετε τα πόδια.

Συνεχίζω. Σήμερα όπως ξέρετε συνέβη η εκκένωση του θεάτρου «ΕΜΠΡΟΣ». Έχω την τύχη και την τιμή να έχω παίξει πρωταγωνιστής σε αυτό το θέατρο σε σκηνοθεσία του Τάσου Μπαντή την λαμπρή εποχή, που το είχε ο κ. Καταλειφός και η κ. Οικονομίδου, μερικοί από τους μεγαλύτερους θεατρανθρώπους αυτής της χώρας. Και ξέρω, ξέρω καλά. Αν αυτό που συνέβη σήμερα είναι η περίφημη επιστροφή στην κανονικότητα, που εξήγγειλε στο τελευταίο διάγγελμα από τα πολλά διαγγέλματά του ο Πρωθυπουργός μας, που σημαίνει ότι μετά από μία μικρή παύση λόγω πολύ μεγάλης αύξησης των θυμάτων της πανδημίας θα ξαναρχίσουμε και επισήμως να μας δένετε, δεν θέλουμε καθόλου να ξαναγυρίσουμε στην κανονικότητα. Προτιμάμε να παραμείνουμε εσαεί στην ανωμαλία.

Είχατε πάψει μετά τη Νέα Σμύρνη και τις αστοχίες, που εκεί συνέβησαν από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, -γιατί μόνο αυτό φταίει για την κλιμάκωση της βίας, επί μήνες έφταιγε να δένετε τον ελληνικό λαό. Φαίνεται ότι ξαναρχίσατε.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Δεν θα αργήσω πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Αυτό το θέατρο «ΕΜΠΡΟΣ» το οποίο είχε εγκαταλείψει από το 2009 η χώρα στην τύχη του, το έχουν αναλάβει οι πολίτες, που μένουν εκεί και μια ομάδα ανθρώπων και να σας πω και ποιοι ακριβώς είναι αυτοί. Μετά από τρία χρόνια που το είχαν εγκαταλείψει όλες οι μνημονιακές κυβερνήσεις της Ελλάδας, μία πρωτοβουλία ομάδας καλλιτεχνών «Κίνηση Μαβίλη» όπως ονομάστηκε με τη συμμετοχή και τη στήριξη της κίνησης κατοίκων του Ψυρρή καθώς και άλλων καλλιτεχνικών και θεωρητικών από τον χώρο των παραστατικών τεχνών και της μουσικής το ανέλαβαν.

Κοιτάξτε στο χρόνο που μεσολάβησε μέχρι τώρα ξέρετε τι έκαναν αυτοί οι άνθρωποι στο «ΕΜΠΡΟΣ»; Έκαναν τετρακόσιες διαφορετικές παραστάσεις, έργα θεατρικά ανέβασαν, -ούτε το εθνικό του κ. Λιγνάδη του πρώην διευθυντή του δεν έχει κάνει τέτοια δουλειά- περισσότερες από δύο χιλιάδες παραστάσεις συνολικά έλαβαν χώρα, έγιναν συναυλίες τετρακοσίων πενήντα συγκροτημάτων, εκδηλώσεις ενίσχυσης καλλιτεχνικών ομάδων, πάνω από τριακόσιες ομιλίες και διαλέξεις.

Τι πρόβλημα έχετε; Σας πειράζει η κουλτούρα; Σας πειράζει η διανόηση; Τι σας πειράζει τελικά; Το «ΕΜΠΡΟΣ» το εκκαθαρίσατε σήμερα. Θα δείτε, εδώ θα είμαστε εάν δεν έχει πέσει η Κυβέρνησή σας όπως εύχομαι, και σε ένα χρόνο θα σας λέω πάλι ότι ρημάζει όπως ρήμαζε τρία χρόνια πριν το πάρει μια πρωτοβουλία καλλιτεχνών και πολιτών.

Και τελειώνω κλείνοντας με βεβαίως την 21^η Μαΐου, μεθαύριο, που είναι η παγκόσμια ημέρα του πολιτισμού. Έχει εκδοθεί από τον συνδικαλιστικό φορέα όλων των ανθρώπων, που δουλεύουν στον πολιτισμό, την ΠΟΘΑ, ένα κάλεσμα σε μία συγκέντρωση διαμαρτυρίας, το οποίο λέει ότι στις 21 Μαΐου, που είναι η παγκόσμια ημέρα πολιτισμού, πέρσι τέτοιοι καιρό, είχαμε κάνει μία μεγάλη κινητοποίηση η οποία μάλιστα ανάγκασε τότε τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη να επισκεφθεί την πρόβα -τα θυ-

μάστε αυτά τα θαυμάσια γεγονότα- του Εθνικού Θεάτρου σε μια προσπάθεια να επισκιάσει τα δικά μας αιτήματα. Φέτος δεν πρέπει επ' ουδενί να καλλιεργηθεί η ιδέα στον κόσμο ότι ο πολιτισμός τάχα ανοίγει και τα δύσκολα πέρασαν. Γιατί δεν ανοίγει ο πολιτισμός. Ανοίγει το «Όλη η Ελλάδα ένας Πολιτισμός», που θα βολέψει πάλι ημετέρους, όπως έγινε και πέρυσι. Η συντριπτική πλειοψηφία των συναδέλφων μου -όλων των συναδέλφων μου, και των τραγουδιστών, και των χορευτών, και των μουσουργών, και των σκηνογράφων, και των ενδυματολόγων, και των μακιγιέζ και των μακιγιέρ- θα συνεχίσουν να είναι αόρατοι απ' όλο το πολιτικό σύστημα, που έχει κυβερνήσει αυτήν την χώρα, θα συνεχίσουν να λιμοκτονούν.

Λοιπόν φέτος δεν πρέπει να καλλιεργηθεί αυτή η ιδέα. Ελάχιστοι από εμάς θα καταφέρουν να δουλέψουν και θα είναι πάρα πολύ κρίσιμο να πετύχουμε μία παράταση των μέτρων στήριξης για αυτούς, το 80% ή το 85%, που δεν θα καταφέρουν να δουλέψουν. Θα πρέπει το καλοκαίρι να στηριχθούν με μέτρα στήριξης. Γι' αυτό και οργανώνουμε μεθαύριο, στις 21 Μαΐου στις 19.00' εδώ απ' έξω στη Βουλή μας να κάνουμε φασαρία, μία συγκέντρωση στην πλατεία Συντάγματος όπου θα κάνουμε φασαρία με ό,τι έχουμε, με σφυρίχτρες, με βουβουζέλες, ουρλιάζοντας με τα πνευμόνια μας. Θα κάνουμε φασαρία για τον πολιτισμό μας, που καταδικάστηκε σε απόλυτη σιωπή.

Σας ευχαριστώ πολύ που με ακούσατε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Καλώς, ευχαριστούμε.

Εισερχόμεθα στον τρίτο κύκλο των ομιλητών με πρώτο ομιλητή, τον οποίο καλούμε στο Βήμα, τον κ. Ιωάννη -Μιχαήλ Λοβέρδο. Θα ακολουθήσουν η κ. Αγαθοπούλου, ο κ. Παπαδημητρίου, ο κ. Καστανίδης και ο κ. Καϊρίδης. Είναι η πρώτη πεντάδα του τρίτου κύκλου, που ξεκινάει τώρα.

Έχετε τον λόγο, κύριε Λοβέρδο.

ΙΩΑΝΝΗΣ - ΜΙΧΑΗΛ (ΓΙΑΝΝΗΣ) ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, με προκάλεσε ο καλός μου φίλος Κλέων Γρηγοριάδης και δεν μπορώ να αφήσω αναπάντητα αυτά που είπε.

Πράγματι, αγαπητέ Κλέων, στο θέατρο «ΕΜΠΡΟΣ» είχα δει συγκλονιστικές παραστάσεις από έναν κολοσσό όπως ήταν ο Μπαντής, ο Καταλειφός και η Ράνια Οικονομίδου. Φαντάζομαι και εσείς θα έχετε δει τις ίδιες παραστάσεις. Στο αυτοδιαχειριζόμενο «ΕΜΠΡΟΣ» πόσες παραστάσεις έχετε δει; Εγώ καμία. Και ο περισσότερος κόσμος, δηλαδή, καμία. Ξέρετε, το να καταλαμβάνεις ένα δημόσιο κτήριο για να κάνεις δήθεν πολιτιστικές εκδηλώσεις είναι παράνομο στη χώρα μας και σε όλες τις χώρες του κόσμου. Εκτός αν εσείς το θεωρείτε φυσιολογικό πράγμα. Εμείς δεν το θεωρούμε. Εμείς το θεωρούμε κατάντια και παρακμή το θέατρο «ΕΜΠΡΟΣ» του Μπαντή να καταντήσει έτσι όπως κατήντησε.

Και θέλω να πω και κάτι άλλο. Εάν η δική σας αντίληψη για τον πολιτισμό είναι οι βουβουζέλες, λυπάμαι, αλλά δεν είναι η δική μας. Για εμάς είναι παρακμή. Έχουμε διαφορετικές αντιλήψεις, είναι θεμιτό. Γι' αυτό υπάρχουμε εδώ να λέμε τις απόψεις μας και ο ελληνικός λαός κρίνει και αποφασίζει και επιλέγει αυτούς που θέλει να τον κυβερνούν.

Το ίδιο έγινε και το 2019 και η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη με Υπουργό Δικαιοσύνης τον Κώστα Τσιάρα φέρνει αυτό το νομοσχέδιο το οποίο, απ' ό,τι καταλαβαίνω, προκαλεί μεγάλες αντιδράσεις στην Αντιπολίτευση και κάποιες αντιδράσεις και στο εσωτερικό της Νέας Δημοκρατίας, το παραδέχομαι. Είναι απόλυτα φυσιολογικό γιατί οι Βουλευτές υπάρχουν για να βουλεύονται, όπως λέει και ο ρόλος τους, και έχουν δικαίωμα να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους και να ψηφίζουν κατά συνείδηση.

Είπε ο κ. Ραγκούσης, ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ, ότι το νομοσχέδιο του Τσιάρα και του Μητσοτάκη, γιατί είναι συνολικό, είναι της Κυβέρνησης, δεν είναι μόνο του Τσιάρα αποσκοπεί στο να πάρει ψηφάλακια, ότι έχει τέτοιο σκοπό, να κερδίσουμε ψήφους. Μα, αν ο σκοπός αυτού του νομοσχεδίου ήταν να κερδίσει ψήφους η Νέα Δημοκρατία, δεν θα το έφερνε καν. Θα έκανε αυτό που είχατε κάνει και εσείς, που λέτε ότι είστε

και δικαιωματιστές, δηλαδή δεν θα κάναμε καμμία αλλαγή στο οικογενειακό δίκαιο και ειδικά στο θέμα της επιμέλειας των τέκνων γιατί αυτό έχει φθορά απ' όποια πλευρά και αν το πάρεις. Δεν θα το φέρναμε αυτό το νομοσχέδιο. Αν ήταν άλλος στη θέση του Κυριάκου Μητσοτάκη και του Κώστα Τσιάρα, είμαι βέβαιος δεν θα το έφερναν. Και ενδεχομένως να έκαναν και καλά, για πολιτικούς λόγους μπορεί να έπρεπε και να το κάνουν.

Όμως, έχουμε ξεχάσει πότε έγινε η τελευταία αλλαγή και αναθεώρηση του οικογενειακού δικαίου. Έγινε το 1983 επί κυβερνήσεως του ΠΑΣΟΚ και του Ανδρέα Παπανδρέου. Από τότε δεν έχει γίνει καμμία άλλη. Από τότε έχουν αλλάξει, κοντεύουν και σαράντα χρόνια, τα πάντα. Ακόμα και στο θέμα των διαζυγίων έχετε αντιληφθεί ότι έχουμε υπερδιπλάσια διαζύγια, δυστυχώς, δυστυχέστατα σήμερα απ' ό,τι είχαμε το 1983; Έχετε καταλάβει ότι τα παιδιά κάποιων εξ αυτών των γάμων, που γίνονται ομαλά δεν γίνονται αντικείμενο αντιπαράθεσης μεταξύ των γονέων, αλλά σε πάρα πολλές περιπτώσεις τα παιδιά γίνονται μπαλάκι ανάμεσα στους δυο γονείς και πολύ σκληρά μάλιστα, και πολύ ανέντιμα θα έλεγα σε ορισμένες περιπτώσεις;

Αυτήν τη στιγμή το νομοσχέδιο αυτό αποσκοπεί, κατά τη γνώμη μου, και αυτή υποθέτω είναι και πρόθεση του κ. Τσιάρα στο να προστατέψει το παιδί και όχι τους γονείς. Το παιδί είναι προτεραιότητά μας γιατί το παιδί έχει ανάγκη και τους δυο του γονείς, αγαπητές φίλες και φίλοι. Έχει ανάγκη και τους δυο γονείς.

Και ξέρετε μπορεί ένα διαζύγιο να είναι πολύ σκληρό και να έχουν συγκρουστεί οι γονείς. Μπορεί να είσαι κακός σύζυγος, αλλά μπορεί να είσαι καλός γονιός. Υπάρχει διαφορά μεταξύ του ενός και του άλλου. Μπορεί εγώ να χώρισα με τη γυναίκα μου και να έχω πάθος εναντίον της, αλλά αυτό δεν σημαίνει πως είμαι κακός πατέρας. Όπως αντίστροφα μια γυναίκα, την οποία ο άντρας της την απατούσε, την έδερνε, την κακοποιούσε και έχει μίσος εναντίον του πρώην άντρα της, όμως παρ' όλα αυτά έχει το παιδί το δικαίωμα να μεγαλώνει και με τους δυο γονείς του.

Φυσικά καταλαβαίνω ότι υπάρχουν πάρα πολύ μεγάλες αντιδράσεις και από τη μία μεριά και από την άλλη, και από τους πατεράδες και από τις μαμάδες. Θεωρούν, γιατί βάζουν τα προσωπικά τους βιώματα όλοι μπροστά, ότι θίγονται από αυτό το νομοσχέδιο. Το νομοσχέδιο αυτό δεν είναι κάτι τέλειο, δεν είναι κάτι το καταπληκτικό, δεν είναι κάτι το υπέροχο. Είναι μία προσπάθεια, που καταβάλει η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη και της Νέας Δημοκρατίας να εξισορροπήσει τα πράγματα από το 1983. Είναι μια μετριοπαθής μεταρρύθμιση, που θα συμβάλει στον προστατεύσει κατά το δυνατό το παιδί στο μεγάλωμά του ώστε να μπορέσει να είναι έχει και τους δυο γονείς μαζί του.

Από εκεί και πέρα, όπως πολύ σωστά έχει ειπωθεί, είναι θέμα των δικαστηρίων. Κάθε περίπτωση είναι διαφορετική. Δεν είναι όλες οι περιπτώσεις το ίδιο. Όπως δεν είμαστε όλοι το ίδιο στη ζωή έτσι δεν είναι και οι περιπτώσεις των οικογενειών ίδιες. Άλλη οικογένεια χωρίζει μια χαρά και μπορεί να ζει μια χαρά τα παιδιά τους και να μεγαλώνουν αγαπημένα και σε άλλες οικογένειες είναι στα μαχαίρια οι γονείς. Κάθε περίπτωση είναι και διαφορετική. Αυτό δεν θα το κρίνουμε εμείς. Δεν θα το κρίνει ούτε η Κυβέρνηση ούτε η Βουλή. Θα το κρίνουν τα δικαστήρια.

Εκεί που θα συμφωνήσω είναι στην αναγκαιότητα να υπάρχουν καλύτερα δικαστήρια. Ξέρετε, οι δικαστές δεν είναι εξοικειωμένοι με αυτά τα θέματα και χαίρομαι, που περιλαμβάνεται η προσπάθεια αυτή για να γίνουν κάποια σεμινάρια στους δικαστές.

Εγώ θα συμφωνήσω και με την Αντιπολίτευση, και με το Κίνημα Αλλαγής και με τον ΣΥΡΙΖΑ που το είπε, ότι κάποια στιγμή θα πρέπει να διαμορφώσουμε και οικογενειακά δικαστήρια και εδώ στην Ελλάδα όταν υπάρχουν οι δυνατότητες αυτές, γιατί πρέπει να γίνει μεγάλη προσπάθεια. Είναι μια μεταρρύθμιση που θα ήθελα να τη δω, αλλά δεν γίνεται από τη μια στιγμή στην άλλη.

Και τελειώνω λέγοντας, επειδή το ανέφερε και ο κ. Ραγκούσης και σύσσωμη η Αντιπολίτευση, είπε ο κ. Ραγκούσης ότι δεν μας κάνει κακό η στάση, που τήρησαν η κ. Γιαννάκου και η κ. Κεφαλογιάννη. Φυσικά και δεν μας κάνει κακό. Και οι δύο κυρίες συνάδελφοι, τις οποίες εκτιμώ ιδιαίτερα, είχαν όχι μόνο δικαίωμα να τα πουν, αλλά κατέδειξαν κάτι πολύ περισσότερο απ' όλα, ότι η Νέα Δημοκρατία είναι ένα μεγάλο κόμμα το οποίο περιλαμβάνει πολλές απόψεις στις τάξεις της, ένα μεγάλο φιλελεύθερο και ιδίως

δημοκρατικό κόμμα, που ο κάθε Βουλευτής έχει το δικαίωμα της άποψής του και αυτό είναι η πεμπτούσια της δημοκρατίας και του κοινοβουλευτισμού. Ελπίζω το παράδειγμα της Νέας Δημοκρατίας να το ακολουθήσετε και εσείς στην Αντιπολίτευση.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει τώρα η κυρία...

ΚΛΕΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, ο αγαπητός συνάδελφος της Νέας Δημοκρατίας είπε κάτι και θέλω ένα λεπτό τον λόγο για να το αποκαταστήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Εντάξει.

ΚΛΕΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητέ κύριε Λοβέρδο, κύριε συνάδελφε, φοβάμαι ότι είτε δεν καταλάβατε ή για κάποιον λόγο δεν σας έβγαине το αστείο που επιβράβευσε ο κύριος Υπουργός με το... Αναφέρθηκα στις βουβουζέλες και στα ουρλιαχτά από τα πνευμόνια μου εννοώντας, όπως σαφώς είπα, ότι κάνουμε φασαρία σε μια συγκέντρωση -δεν παράγουμε τέχνη- μεθαύριο εδώ στο Σύνταγμα και θα έρθουμε να κάνουμε φασαρία για τον πολιτισμό, που εσείς καταδικάσατε όλοι μαζί στη σιωπή.

Κι επίσης να σας πω ότι κι εγώ υπέρ της νομιμότητος είμαι, κύριε Λοβέρδο. Δεν είμαι υπέρ του να καταλαμβάνουν χώρους. Εσείς όμως αντιλαμβάνεστε την ηθική παρανομία ή νομιμότητα, όπως το κρίνει κανείς, που ένας χώρος τόσο ευάγωγος και τόσο χρήσιμος είναι παρατημένος από όλες τις ελληνικές κυβερνήσεις στην τύχη του και να ρημάζει;

Λέω λοιπόν ότι σαφώς παράνομο είναι κανείς να καταλαμβάνει έναν χώρο, αλλά είναι πολύ παράνομο ηθικά η Ελλάδα έναν τέτοιο χώρο ιστορικό, με τέτοια ιστορία, να τον αφήνει στην τύχη του.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Καλώς, εντάξει, κύριε Γρηγοριάδη.

Θα δώσουμε τον λόγο τώρα στην κ. Ειρήνη - Ελένη Αγαθοπούλου από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΕΙΡΗΝΗ - ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κύριε Υπουργέ που μόλις φύγατε από την Αίθουσα, κύριε Υφυπουργέ, Αναπληρωτή Υπουργέ, σήμερα περιμέναμε, μετά από τις δηλώσεις και της κ. Πελώνη, ότι εξετάζετε τις προτάσεις της αντιπολίτευσης και μπορείτε να κάνετε δεκτές κάποιες τροπολογίες.

Περιμέναμε να έρθετε και να εισηγηθείτε κάποιες από τις αλλαγές που σας εισηγηθήκαμε τόσο τα κόμματα της αντιπολίτευσης, Βουλευτές του κόμματός σας, η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής, όπως ανέφερε και ο κ. Ξανθόπουλος, ο Συνήγορος του Πολίτη, η ολομέλεια των συλλόγων των δικηγόρων, η Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων, η ΕΕΔΑ, η Διεθνής Αμνηστία, οι γυναίκες και φεμινιστικές οργανώσεις από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Σας καταθέτω εδώ, σε περίπτωση που δεν το έχετε δει, το υπόμνημά τους. Εκατόν τέσσερις μέχρι στιγμής οι φορείς, που το υπογράφουν.

Όλοι αυτοί που ανέφερα λοιπόν, ω του θαύματος, συμφωνούμε σε βασικές αλλαγές που πρέπει να γίνουν: στην κατάργηση του «εξίσου» από το άρθρο 15, 13, στην κατάργηση του αριθμητικού τεκμηρίου του χρόνου επικοινωνίας, στην αλλαγή του στενού ορισμού του συμφέροντος του τέκνου του άρθρου 15, 11 και στα θέματα ενδοοικογενειακής βίας. Αυτά είναι τα βασικά για εμάς.

Αντί λοιπόν να λάβετε υπ' όψιν αυτές προτάσεις των κομμάτων και των φορέων και να τοποθετηθείτε επ' αυτών, μέχρι στιγμής σήμερα δεν εισηγηθήκατε καμμία αλλαγή και οι Βουλευτές της αντιπολίτευσης που τοποθετήθηκαν είναι φανερό ότι δεν έχουν παρακολουθήσει τον διάλογο όλων αυτών των ημερών, απλά ήρθαν να διαβάσουν το non paper του Υπουργείου. Δεν άκουσαν ούτε τις αντιρρήσεις των φορέων ούτε τις καταγγελίες για ομάδες συμφερόντων, που εξυπηρετεί το νομοσχέδιο ούτε για τα υπάρχοντα προβλήματα που δεν λύνει. Και δεν απάντησαν σε τίποτε απ' αυτά.

Επίσης, κύριοι Υπουργοί, ούτε εσείς ακούσατε, απ' ό,τι φαίνεται, τις σοβαρότατες καταγγελίες για τις πιέσεις που δέχτηκε το Υπουργείο από ισχυρά λόμπι, τα οποία ξόδεψαν εκατομμύρια για διαφημίσεις και υποχρέωσαν και δημόσιους φορείς να κάνουν χορηγίες διαφημίσεων. Γιατί αν τα είχατε ακούσει, θα μπαίνατε στον κόπο να τα σχολιάσετε. Ούτε εσείς ούτε οι Βουλευτές σας, κανείς δεν διέψευσε.

Από την άλλη, όμως, δεν παραλείψατε να αναφέρετε δημόσια την κ. Γιαννάκου και την κ. Κεφαλογιάννη και να πείτε ότι αντιδρούν στο νομοσχέδιο βάσει προσωπικών βιωμάτων τους και τις κρίνετε γι' αυτό, γιατί σύμφωνα με εσάς, δεν πρέπει να νομοθετούμε βάσει προσωπικών βιωμάτων και αναφορών.

Και ρωτώ: Αλήθεια; Αλήθεια το λέτε εσείς αυτό; Γιατί αν γνωρίζουμε καλά, στη νομοπαρασκευαστική του κ. Τέντε υπήρχαν, τουλάχιστον, δύο μέλη που προσπάθησαν να νομοθετήσουν βάσει προσωπικών βιωμάτων, δύο μέλη τα οποία είχαν ασυμβίβαστο με τον ρόλο τους στην επιτροπή. Μήπως αυτά τα δύο μέλη ήταν τελικά και αυτά που μειοψήφησαν στις ψηφοφορίες εντός της επιτροπής για τα σημαντικά άρθρα του νομοσχεδίου, όπως ακούσαμε στην ακρόαση των φορέων με το συντριπτικό 16, 2, αλλά τελικά που οι δικές τους προτάσεις ήταν αυτές που έγιναν δεκτές από το Υπουργείο; Θα απαντήσετε σε αυτό;

Πάντως αισθάνομαι ότι ό,τι ήταν να πούμε σε εσάς το είπαμε αυτές τις μέρες και όχι μόνο εμείς, όπως σας ανέφερα, αλλά όλοι οι φορείς, η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής και ούτω καθεξής. Δεν ακούτε, δεν θέλετε να ακούσετε ή είστε σε διατεταγμένη υπηρεσία.

Θέλω να απευθυνθώ στην Υφυπουργό Εργασίας αρμόδια για θέματα ισότητας και οικογενειακής πολιτικής, που θα έπρεπε να είναι σήμερα εδώ, αλλά η απουσία της όλες αυτές τις μέρες είναι εκκωφαντική.

Μέχρι χθες νομίζαμε ότι απουσίαζε γιατί διαφωνούσε με τις διατάξεις του νομοσχεδίου και δεν ήθελε να διαταράξει τη συνοχή της Κυβέρνησης. Εχθές την προδώσατε και είπατε ότι έχει συνεργαστεί μαζί μας και έχει καταθέσει προτάσεις. Και αν αυτό ισχύει, είναι ακόμα χειρότερο από την αρχική μας υπόθεση. Διότι αν η Υφυπουργός αρμόδια για θέματα ισότητας συμφωνεί με ένα νομοσχέδιο το οποίο έχουν καταδικάσει και ζητούν την απόσυρσή του γυναικείες οργανώσεις απ' όλο το πολιτικό φάσμα, από τη Δεξιά μέχρι την άκρα Αριστερά, κάτι πάει πάρα πολύ λάθος με τις πολιτικές που διαμορφώνει το Υπουργείο που είναι αρμόδιο για την έμφυλη ισότητα.

Και άρα, η κ. Συρεγγέλα δεν τοποθετείται γιατί διαφωνεί με το νομοσχέδιο, αλλά συμφωνεί και προσπαθεί να αποφύγει την κοινωνική κατακραυγή και το στίγμα της μοναδικής κυβερνητικής εκπροσώπου αρμόδιας για θέματα ισότητας από τη Μεταπολίτευση και μετά, που παράγει πολιτικές αντίθετες με την ισότητα των φύλων.

Σήμερα έβγαλε ανακοίνωση ο σύλλογος εργαζομένων της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και μας είπε κάτι ακόμη πιο σοβαρό, ότι ουδέποτε ζητήθηκε από το προσωπικό της υπηρεσίας να συμμετάσχει στον διάλογο για το οικογενειακό δίκαιο, γιατί σύμφωνα με την Υφυπουργό και πρώην γενική γραμματέα, ο διάλογος αυτός αφορούσε μόνο το παιδί και όχι την ισότητα των φύλων. Και πάλι ρωτώ: Σοβαρά;

Η δική σας αιτιολογική έκθεση γράφει ότι με τις διατάξεις του παρόντος νόμου καθιερώνεται η αρχή της ισότητας των γονέων στις ευθύνες και τα δικαιώματα έναντι του τέκνου. Θεωρείτε ότι η ισότητα των γονέων απέναντι στα παιδιά τους, εντός κι εκτός γάμου θα πω εγώ, δεν είναι θέμα ισότητας των φύλων, αλλά είναι θέμα στεγνά ενός νομοσχεδίου, που ορίζει την επιμέλεια των παιδιών; Τι πιο αναχρονιστικό θα ακούσουμε εδώ μέσα;

Θέλω να σας πω επίσης εδώ, κύριε Υπουργέ, για τα θέματα ισότητας των φύλων ότι το 86% των γάμων, που λύνονται συναινετικά, όπως ανέφερε ο κ. Παγκούσης και άλλοι ομιλητές, όπου αποφασίζουν οι γονείς εάν η μητέρα ή ο πατέρας θα έχει την επιμέλεια, πάλι στη συντριπτική πλειοψηφία η μητέρα παίρνει την επιμέλεια και όχι γιατί το λέει κάποιος νόμος ή κάποιος δικαστής, αλλά γιατί με αυτά τα πρότυπα οικογένειας μεγαλώνουμε στην ελληνική κοινωνία.

Μακάρι να ήταν αλλιώς, να είχαν και οι γυναίκες περισσότερο

ελεύθερο χρόνο για τον εαυτό τους και οι άνδρες να συμμετείχαν εντός και εκτός γάμου περισσότερο στην ανατροφή των παιδιών τους. Όλοι το θέλουμε αυτό. Αλλά αυτό δυστυχώς δεν συμβαίνει μέχρι σήμερα.

Κι αυτό που σας λέμε από την πρώτη επιτροπή είναι ότι αυτό δεν γίνεται απλά πατώντας ένα κουμπί, απλά αλλάζοντας αυτόν εδώ τον νόμο. Γι' αυτό η από κοινού επιμέλεια δεν μπορεί να είναι υποχρεωτική και δεν μπορεί επίσης η υποχρεωτικότητα να μπαίνει πλαγίως. Υποχρεωτική δεν είναι πουθενά στην Ευρώπη και θα καταδικαστούμε από ευρωπαϊκά και διεθνή δικαστήρια γι' αυτό.

Και τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας ότι είναι ξεκάθαρο ότι το νομοσχέδιο ακουμπά σε θέματα ισότητας φύλων. Εάν δεν το έκανε, η «CEDAW», η επιτροπή παρακολούθησης της σύμβασης του ΟΗΕ για την εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων κατά των γυναικών, δεν θα έθετε ερωτήματα στη χώρα μας και για το οικογενειακό δίκαιο.

Κι ανάμεσα στα ερωτήματα που στέλνει, στα οποία ζητά απαντήσεις και τα οποία τα είχατε πριν ξεκινήσετε να νομοθετείτε, αλλά δεν τα λάβετε υπ' όψιν, είναι εάν υπάρχουν διατάξεις, που να συμπεριλαμβάνουν και τα ομόφυλα ζευγάρια στις ρυθμίσεις του οικογενειακού δικαίου και αν υπάρχει πρόβλεψη για τη θέσπιση καταβολής διατροφής τέκνου από την πολιτεία σε περίπτωση, που δεν καταβάλλεται η εκδικασμένη διατροφή.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει η Η' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ**)

Θα σας καταθέσω όλο το ερωτηματολόγιο της «CEDAW» αναλυτικά, σε περίπτωση που δεν το έχετε δει. Τα ξέρετε όμως αυτά τα ερωτήματα πριν νομοθετήσετε.

Κι επίσης, και η επιτροπή «GREVIO» που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, τον Σεπτέμβριο θα σας στείλει ερωτηματολόγιο πάλι για αξιολόγηση και να περιμένετε ότι θα σας ρωτά για το οικογενειακό δίκαιο και θα είναι κόλαφος η έκθεσή της, γιατί η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης παραβιάζεται από το νομοσχέδιο αυτό και η αναφορά της στο άρθρο 1 δεν σώζει την κατάσταση ούτε η αναφορά στη σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού.

Το συμφέρον του τέκνου δεν είναι αυτό που υπηρετείται από αυτό το νομοσχέδιο. Θα το βρούμε μπροστά μας, θα το βρείτε μπροστά σας και θα είμαστε εδώ, για να τα ξανα συζητήσουμε.

Ευχαριστώ πολύ.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Ειρήνη - Ελένη Αγαθοπούλου καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Ευχαριστώ πολύ, κυρία συνάδελφε.

Τον λόγο έχει ο κ. Παπαδημητρίου από τη Νέα Δημοκρατία.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ (ΜΠΑΜΠΗΣ) ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Νομίζω ότι δεν έχει τύχει να μιλήσω με άλλο Προεδρείο. Αυτό είναι καλό.

Η αλήθεια είναι ότι θέλω, κατά πρώτον, να σας πω ότι ήμουν σε δυσκολία για το πώς μπορεί κανείς να τοποθετηθεί στα ζητήματα που ευλόγως έφεραν Βουλευτίνες της Νέας Δημοκρατίας, εν μέρει και η Αντιπολίτευση, στη συζήτησή μας. Και ωφεληθήκα πάρα πολύ από τη συζήτηση, που είχαμε στο Κοινοβούλιο. Αυτό είναι πολύ καλό και θα ήταν ακόμη καλύτερο, εάν τη συζήτηση αυτή είχαμε κατορθώσει να την πάμε στην κοινωνία και να πάρουμε και από εκεί την αντίδραση και τη γνώμη των ανθρώπων που αυτοί θα κληθούν και να εφαρμόσουν τον νόμο και να λειτουργήσουν, να ζήσουν μέσα στο καινούργιο νομικό πλαίσιο.

Διότι, μεταξύ μας τώρα, το πιο σημαντικό είναι αυτό που πιστεύουν οι άνθρωποι όταν λένε «θα κάνω παιδί» και κυρίως, αυτό που πιστεύει η γυναίκα όταν παίρνει την απόφαση και συναινεί στη δημιουργία ενός παιδιού. Και δυστυχώς, όταν έχουν περάσει κοντά σαράντα χρόνια από την προηγούμενη αλλαγή, όταν τόσο λίγο ασχολούνται τα σχολεία, οι γυναίκες ή οι άνθρωποι που πρέπει 'ασχολούνται με τη -θα έλεγα- μόρφωση, αλλά έστω με την πληροφόρηση, όταν ακόμη και τα δικαστήρια δεν ασχολούνται

σε βάθος και με την ισχυρή πεποίθηση ότι εκείνη τη στιγμή έχουν να κάνουν κάτι πολύ σημαντικό και απλώς διεκπεραιώνουν, τότε πράγματι η κοινωνία μας δεν είναι έτοιμη να αντιμετωπίσει με καλό τρόπο περιπτώσεις δύσκολες.

Ευτυχώς, όμως, στις περισσότερες περιπτώσεις -και θα μου επιτρέψετε να κάνω κάτι διαφορετικό από αυτό που έκανα επί τριάντα και βάλε χρόνια, να βλέπω την καλή πλευρά και από την άλλη- και ολοένα σε περισσότερες περιπτώσεις, οι άνθρωποι συμπεριφέρονται με ώριμο τρόπο, τουλάχιστον, σε ό,τι αφορά τα παιδιά.

Δεν πιστεύω ότι η κουλτούρα του Χόλυγουντ είναι πιο σημαντική από την κουλτούρα που έχουμε οι Ελληνίδες και οι Έλληνες στα ζητήματα αυτά. Διότι ξέρω πόσο πολύ τούτη εδώ η κοινωνία αγαπά τα παιδιά της και τα προσέχει, τα έχει φιλντισένια.

Και δεν νομίζω ότι πρέπει να αφήσετε, κύριε Υπουργέ, το Χόλυγουντ να επιμορφώνει περισσότερο τις γενιές, που καλούνται τώρα να φέρουν νέες ζωές δίπλα μας από εσάς. Άρα, χρειάζεται να ριζούμε οπωσδήποτε μεγάλο βάρος στην επιμόρφωση των δικαστών και αυτοί, βεβαίως, χρειάζονται και τον κατάλληλο χρόνο για να το πετύχουν.

Κυρίως, όμως, θα πάρω την πρόταση που κατάθεσε ο Γενικός Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος, ο κ. Κουτσούμπας, λέγοντας σε κάτι που νομίζω ότι όλοι συμφωνούμε, ότι πρέπει να δοθεί μεγάλο βάρος σε αυτό που λέμε συμβουλευτική. Και χρειάζεται έτσι κι αλλιώς σε πάρα πολλές στιγμές της ζωής. Επομένως, το να αποκτήσουμε περισσότερους ικανούς επαγγελματίες σε αυτή τη δουλειά είναι εξαιρετικά σημαντικό.

Αν, λοιπόν, παρατηρήσουμε, θα δούμε -και τονίστηκε απ' όλες και όλους τους ομιλητές- ότι τα περισσότερα διαζύγια είναι συναινετικά. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι έχουμε ξεκινήσει και προσπαθήσει να βρούμε μία καλύτερη λύση, σε μία πολύ κακή κατάσταση. Διότι κανείς δεν χωρίζει, εάν δεν υπάρχει εύλογος λόγος, δυνατός κλονισμός. Αυτό λένε και οι στατιστικές.

Το γεγονός, όμως, ότι το συναινετικό διαζύγιο έχει επικρατήσει, το γεγονός ότι και η πλειοψηφία που είχε η Βουλή στην προηγούμενη περίοδο και τώρα, ακόμη περισσότερο με την ηλεκτρονική δυνατότητα μπορούμε να πάμε γρήγορα. Αυτό σημαίνει ότι σε αυτήν την περίοδο, που είναι πολύ δύσκολη, δεν δημιουργούμε περαιτέρω τριβές. Άρα, όλο το βάρος μπορεί να πέσει -όντως- στα παιδιά και στον τρόπο με τον οποίο θα συνεχιστεί η κοινή ζωή, σε ό,τι αφορά στην μόρφωση και στην επιμέλεια των παιδιών.

Άρα, αυτό που λέει ο νόμος κατά ευτυχή εφαρμογή και του Συντάγματος, δηλαδή την από κοινού επιμέλεια των παιδιών, είναι το σημαντικό. Και δεν υπάρχει κανείς λόγος ν' αλλάξει αυτό, κύριε Υπουργέ, όταν ερχόμαστε να δούμε την περίπτωση -ας το πούμε- της δυσκολίας ή του ατυχήματος στην κοινή ζωή. Άρα, το από κοινού είναι αυτό που πρέπει να μας εμπνέει και το ισότιμο είναι αυτό που πρέπει να οδηγεί τα βήματα των γονέων, είτε ζουν μαζί είτε δεν ζουν.

Το να μην ζουν δύο γονείς, που δεν θέλουν να ζουν, μαζί είναι πράξη ελευθερίας. Και αυτή είναι η θετική πλευρά, η πράξη ελευθερίας, που πρέπει να εμπνέει τις πράξεις τους και προφανώς, τη συνεπιμέλεια των παιδιών, ένας όρος που πρέπει να καθιερωθεί.

Και σας ευχαριστώ, κύριε Τσιάρα, που το φέρντε στη Βουλή και που επιτέλους θα κάνουμε κάτι καινούργιο σ' έναν τομέα δύσκολο, αλλά καίριο, στο να ανταποκριθούμε δηλαδή στο πώς βλέπουν οι νεότεροι άνθρωποι αυτήν την υπόθεση, του έχουμε μαζί ένα παιδί, δύο παιδιά ή περισσότερα.

Παρατηρώ, επίσης, ότι οι περισσότεροι γάμοι λύνονται σε ηλικίες πάνω από τα σαράντα χρόνια, κυρίως, βεβαίως για τους άνδρες και λιγότερο για τις γυναίκες -αναμενόμενο- και ότι οι περισσότεροι γάμοι, που λύνονται έχουν πίσω τους μία κοινή ζωή δέκα ετών. Άρα και αυτά είναι στοιχεία που πρέπει να μας κάνουν να ελπίζουμε ότι αυτό με το οποίο ασχοληθήκαμε εν εκτάσει -και καλά κάναμε- είναι οι λίγες -πρέπει να ελπίζουμε- περιπτώσεις που υπάρχει δυσκολία.

Επειδή, όμως, αυτές οι περιπτώσεις που υπάρχει δυσκολία, κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι περιπτώσεις τραγικές και επικίνδυνες συνάμα, θα πρότεινα να βρείτε έναν

τρόπο -κι έχετε βάλει τη λέξη «οριστική», η οποία, να μεν είναι σωστή- να ενισχύσουμε ακόμη περισσότερο τα ασφαλιστικά μέτρα και τη δυνατότητα των δικαστηρίων και κυρίως, των εισαγγελέων, να ενεργούν γρήγορα και να έχουν ευθύνη γι' αυτό. Διότι δεν θα πάψουν να υπάρχουν οι περιπτώσεις κατά τις οποίες οι πράξεις βίας, που έχουν εκδηλωθεί και έχουν οδηγήσει στο διαζύγιο δικαίως -και έτσι πρέπει να είναι- μπορούν να οδηγήσουν σε ακόμη μεγαλύτερη βία και σε ακόμη χειρότερες καταστάσεις. Άρα πρέπει να το ενισχύσετε αυτό με την πρώτη ευκαιρία, ώστε ο εισαγγελέας, ο δικαστής, η αστυνομία βεβαίως να έχουν ευθύνη σ' αυτό το ζήτημα. Εκεί θα έχουμε κάνει ένα βήμα. Και εδώ θα είμαστε, μετά από αρκετά χρόνια, όταν πλέον θα έχει γίνει κτήμα η νέα κατάσταση, η συνεπιμέλεια, να δούμε τι άλλο θα χρειαστεί ν' αλλάξουμε. Κάποιοι θα είναι εδώ ακόμη και κάποιοι θα το κάνουν στη θέση ημών.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ σας ευχαριστώ πολύ, κύριε συνάδελφε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κυρία Πρόεδρε, μπορώ να έχω τον λόγο, σας παρακαλώ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Μάλιστα, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Σας ευχαριστώ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αντιλαμβάνεστε ότι δεν μπήκα στον πειρασμό ν' απαντήσω, σεβόμενος την κοινοβουλευτική διαδικασία, μιας και πρέπει ν' ακουστούν όλες οι απόψεις.

Επειδή αύριο το πρωί θα υπάρξουν κάποιες νομοτεχνικές βελτιώσεις, νομίζω ότι είναι σημαντικό να γίνουν γνωστές στο Σώμα κάποιες εξ αυτών από σήμερα.

Θέλω να σας πω ότι ουσιαστικά, λαμβάνοντας υπ' όψιν όσα η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής κατέθεσε στην έκθεσή της, στο άρθρο 7 του σχεδίου νόμου προστίθεται στην παράγραφο 1 το «ως εξής». Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 1510 του Αστικού Κώδικα, μετά τις λέξεις «από κοινού» προστίθενται οι λέξεις «και εξίσου» και το εδάφιο διαμορφώνεται ως εξής...

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν ακούστηκε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Θα το διευκρινίσω, κύριε Ξανθόπουλε.

«Η μέριμνα για το ανήλικο τέκνο είναι καθήκον και δικαίωμα των γονέων -γονική μέριμνα- οι οποίοι την ασκούν από κοινού και εξίσου».

Μιλάμε για το 1510, ούτως ώστε να εναρμονίζεται με το συγκεκριμένο άρθρο του νομοσχεδίου.

Η δεύτερη επισήμανση αφορά στο πρώτο εδάφιο της εσωτερικής παραγράφου 2 του άρθρου 8 του σχεδίου νόμου. Μετά τις λέξεις «και σε διαμεσολάβηση» προστίθεται η φράση «εξαιρουμένων των περιπτώσεων άσκησης ενδοοικογενειακής βίας, όπως ο νόμος ορίζει», ...

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Αυτό είναι σωστό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): ... ούτως ώστε να κλείσει και το τελευταίο παράθυρο αμφισβήτησης που, κατά τη γνώμη μας, υπήρχε σε όλη, θα έλεγα, τη δομή του νομοσχεδίου, αλλά προκειμένου να μην υπάρχει κανένα άλλο τέτοιο ζήτημα.

Τέλος, στο πέμπτο εδάφιο του άρθρου 17 του σχεδίου νόμου μετά τις λέξεις «ιδίως δε» προστίθενται οι λέξεις «η διεθνής σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού και», προκειμένου να γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στη σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ σας ευχαριστώ, κύριε Υπουργέ.

Ο κ. Καστανίδης από το Κίνημα Αλλαγής έχει τον λόγο.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το υπό ρύθμιση θέμα είναι ένα πεδίο εύλεκτων κοινωνικών σχέσεων. Μπορεί κανείς συχνά να συναντήσει, αντί της λογικής, την προσωπική σύγκρουση και το πάθος.

Γι' αυτό και όλη αυτήν την περίοδο συναντήσαμε συγκρουόμενες μεταξύ τους απόψεις στο δημόσιο διάλογο, όχι μόνο μέσα

στη Βουλή σήμερα ή στην κοινοβουλευτική επιτροπή αλλά και στον επιστημονικό διάλογο και μεταξύ φορέων.

Αυτός ήταν ο λόγος, κύριε Υπουργέ, που κατά την τελευταία συνεδρίαση της κοινοβουλευτικής επιτροπής σας πρότεινα να αναζητήσουμε πεδία συγκλίσεων και να συνεδριάσετε, πριν από την έναρξη της Ολομέλειας, μαζί με τους εισηγητές των κομμάτων, προκειμένου να βρούμε κοινά αποδεκτές λύσεις, που πιστεύω ότι ακόμη και τώρα μπορούμε να βρούμε.

Η κοινή γονική μέριμνα είναι απολύτως αναγκαία και επιθυμητή. Δεν νομίζω ότι κανένας μπορεί να διαφωνήσει σε αυτό. Όμως, όταν λύεται ο γάμος, θα πρέπει να βρούμε εκείνους τους λειτουργικούς κανόνες, ώστε να είναι πραγματιστική και ωφέλιμη για το παιδί η άσκηση της κοινής γονικής μέριμνας. Ειδάλλως, μπορεί να προσκρούσουμε σε ανυπέρβλητα προβλήματα της καθημερινότητας.

Θα κάνω μερικές προτάσεις, κύριε Υπουργέ, καθιστώντας τον ρόλο μου συνθετικό και ελπίζω να μας ακούσετε.

Ξεκινώ από τις παρατηρήσεις της Επιστημονικής Επιτροπής της Βουλής. Υποθέτω ότι ορθά διαγνώσατε πως η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής στην έκθεσή της δεν είναι κολακευτική για τις ρυθμίσεις τις οποίες εισηγείστε. Θα έλεγα ότι είναι μάλλον καταδικαστική και θα σας πρότεινα και άλλες ιδέες της να υιοθετήσετε, όπως πριν από λίγο ανακοινώσατε δύο από αυτές και οι βελτιώσεις που εισηγείστε είναι θετικές.

Και εξηγούμαι. Στο πρώτο άρθρο του νομοσχεδίου ορίζεται ως ερμηνευτικός κανόνας των διατάξεων του νομοσχεδίου ιδίως η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και άλλες διεθνείς συμβάσεις. Ορθά αποδέχαστε την παρατήρηση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής ότι μεταξύ των συμβάσεων, που πρέπει να αναφέρονται και συνιστούν ερμηνευτικό κανόνα για τις διατάξεις που εισηγείστε, πρέπει να είναι και η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Διότι είναι περίεργο να ορίζεται ως παιδικοκεντρική η προσπάθεια της Κυβέρνησης και η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού να μη θεωρείται ότι είναι ερμηνευτικός, καθοδηγητικός κανόνας. Άρα είναι ορθή η ενσωμάτωση που αποδεχθήκατε.

Δεύτερον, επίσης η Επιστημονική Υπηρεσία σας είπε ότι από τη στιγμή, που επιλέγουμε να αναφερθούμε στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης θα πρέπει και να την σεβαστούμε απολύτως.

Μέχρι τώρα η διαμεσολάβηση, που είναι μια λύση, μια δυνατότητα για το ζευγάρι που φιλονικεί, μπορούσε να αφορά όλη την έκταση της φιλονικίας, ακόμη και την ενδοοικογενειακή βία. Όμως, η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης ρητά απαγορεύει τη διαμεσολάβηση σε περίπτωση ενδοοικογενειακής βίας. Άρα, θα έπρεπε να εξαιρέσουμε τη διαμεσολάβηση σε τέτοιες περιπτώσεις και, συνεπώς, σωστά γίνεται η διόρθωση.

Όμως, θα πρέπει να προχωρήσετε και σε άλλες βελτιώσεις. Λέτε ότι η γονική μέριμνα, η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας, όταν λύεται ο γάμος, πρέπει να υπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Η έκφραση «βέλτιστο συμφέρον» είναι αντιεπιστημονική και δεν συναντάται ούτε στα κείμενα των διεθνών συμβάσεων ούτε στον ισχύοντα Αστικό Κώδικα ούτε στη νομολογία των ανωτάτων δικαστηρίων της χώρας.

Το «βέλτιστο συμφέρον» δεν σημαίνει απολύτως τίποτα. Είναι το συμφέρον του παιδιού. Όπως μάλιστα ορίζει η ελληνική νομολογία, το συμφέρον του παιδιού είναι το σύνολο των ηθικών, πνευματικών και βιοτικών του δικαιωμάτων, που με τον σεβασμό τους διευκολύνεται η δημιουργία μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας. Άρα λοιπόν δεν προσθέτει τίποτα, μάλλον σύγχυση δημιουργεί, η διατύπωση «βέλτιστο συμφέρον».

Σας παρακαλώ να αποσύρετε, να διαγράψετε τη λέξη «βέλτιστο». Αρκεί αυτό που σας προτείνει η νομοπαρασκευαστική επιτροπή, ότι δηλαδή η κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας πρέπει να υπηρετεί το συμφέρον του παιδιού.

Επόμενη παρατήρηση. Λέτε ότι η γονική μέριμνα πρέπει να ασκείται, στην περίπτωση της λύσης του γάμου, από κοινού και εξίσου. Τι σημαίνει «και εξίσου»;

Δεν σας βοηθάει το «εξίσου» σε τίποτα και θα το εξηγήσω. Αν η εξίσου άσκηση της κοινής γονικής μέριμνας έχει την έννοια του «ισότιμου», δεν το έχετε ανάγκη, διότι ήδη καθιερώνεται ως κα-

νόνας στο άρθρο 5 του νομοσχεδίου σας, στην τρίτη παράγραφο, η αρχή της ισότητας, όπου καταγράφεται επακριβώς ότι η απόφαση του δικαστηρίου πρέπει επίσης να σέβεται την ισότητα μεταξύ των γονέων και να μην κάνει διακρίσεις εξαιτίας ιδίως του φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της φυλής, της γλώσσας, της θρησκείας και λοιπά.

Εάν εννοείτε «ισόχρονη», τότε θα πρέπει να το δηλώσετε, να το εντάξετε στο κείμενό σας. Όμως, αυτό είναι λάθος, διότι θα δημιουργήσει πολλά πρακτικά ζητήματα. Γι' αυτό και σας προτείνω να υιοθετήσετε μια πολύ πιο νουνεχή διατύπωση της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής.

Διαβάζω για τις κυρίες συναδέλφισσες και τους κυρίους συναδέλφους τη διατύπωση της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, που την θεωρώ πιο δόκιμη: «Ο γονέας με τον οποίον δεν διαμένει το τέκνο διατηρεί το δικαίωμα της κατά το δυνατόν ευρύτερης προσωπικής επικοινωνίας».

Αυτή η ευρύτερη προσωπική επικοινωνία καταδικάζει και το 1/3 που ως τεκμαρτό χρόνο εισηγείστε. Θα μπορούσε να είναι πολύ περισσότερο από το 1/3 ή λιγότερο, αλλά πάντως η δυνατότητα της ευρύτερης προσωπικής επικοινωνίας είναι μια όμορφη διατύπωση, πολύ πληρέστερη και συνεκτικότερη από αυτήν, που εισηγείστε. Σας προτείνω, λοιπόν, να αποστείτε από το «εξίσου» και τον τεκμαρτό χρόνο του 1/3. Το ξαναδιαβάζω. «Ο γονέας με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο διατηρεί το δικαίωμα της κατά το δυνατόν ευρύτερης προσωπικής επικοινωνίας με αυτό».

Τελειώνω με το εξής. Υπάρχει ένα θέμα αντισυνταγματικότητας το οποίο επισημαίνει η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής. Είναι προφανές ότι για την καθημερινή διαχείριση των υποθέσεων του παιδιού πρώτος πρέπει να παίρνει την απόφαση ο γονέας με τον οποίο διαμένει το παιδί. Όταν είναι θέματα σοβαρότερα, όχι της ημερήσιας φροντίδας, εκεί βεβαίως πρέπει να υπάρχει πάντοτε συνεννόηση μεταξύ των δύο γονέων. Αλλά ορίζεται ότι και για τα θέματα της καθημερινότητας αποτελεί υποχρέωση του γονέος με τον οποίο διαμένει το παιδί να ενημερώνει οπωσδήποτε, για να έχει τη σχετική έγκριση από τον άλλο γονέα. Αυτό είναι μια μονομερής και δυσβάσταχτη σύμβαση μεταξύ των δύο μερών του διαλυμένου γάμου. Διότι ο μὲν ένας δεν έχει την ευθύνη της καθημερινότητας, ο άλλος έχει την ευθύνη της καθημερινότητας, αλλά τον υποχρεώνετε να ενημερώνει και πιθανότατα να καθυστερούν αποφάσεις για ζωτικής σημασίας συμφέροντα του παιδιού. Ορθά κατά την άποψή μου επισημαίνεται ότι αυτή η ετεροβαρής σχέση μπορεί να εγείρει και ζητήματα αντισυνταγματικότητας. Συνεπώς, κύριε Υπουργέ, θα σας πρότεινα να μην είναι υποχρεωτική η ενημέρωση και η έγκριση για θέματα της καθημερινής φροντίδας του παιδιού από τον γονέα, που δεν διαμένει με το παιδί.

Ελπίζω να υπάρξουν συνθετικές λύσεις μέχρι το τέλος. Γιατί σε τέτοιου είδους καυτά, ζέοντα, κοινωνικά προβλήματα δεν χωρεί η στενή αντίληψη αλλά η συνεννόηση.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο έχει ο κ. Καιρίδης από τη Νέα Δημοκρατία.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΙΡΙΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ξεκινήσω λέγοντας ότι συμφωνώ με την ομιλία του κ. Καστανίδη και τον συγχαίρω για την ομιλία του σήμερα το πρωί. Ήταν πραγματικά μία πολύ συγκινητική ομιλία στο πλαίσιο της επετειακής εκδήλωσης της Βουλής μας για την Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου. Μακάρι να μπορούσα να πω τα ίδια και για την ομιλία του η οποία μόλις προηγήθηκε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε ένα πάρα πολύ σοβαρό νομοσχέδιο σε ένα πάρα πολύ σοβαρό ζήτημα, μία πολύ σοβαρή τομή που κάνει η Κυβέρνησή μας, η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, τον εκσυγχρονισμό του οικογενειακού μας δικαίου. Ακούστηκαν πάρα πολλά και στις επιτροπές και σήμερα. Δεν ακούστηκε ωστόσο το μείζον θεωρώ, το οποίο πρέπει να ακουστεί. Όσο μετριοπαθής, συναινετικός και χαμηλών τόνων που μπορεί κανείς και πρέπει να είναι σε ένα τέτοιο ζήτημα, που αγγίζει χιλιάδες οικογένειες, αν θέλει να είναι στοιχειωδώς ειλικρινής θα πρέπει να παραδεχθεί την αλήθεια, ότι έχουμε να κά-

νουμε σήμερα με μία τραγωδία. Η κατάσταση σήμερα είναι τραγική. Επηρεάζει εκατοντάδες χιλιάδες οικογένειες, εκατοντάδες χιλιάδες παιδιά και κάθε χρόνο προστίθενται δεκάδες χιλιάδες νέες οικογένειες και νέα παιδιά, πάνω από δέκα χιλιάδες τον χρόνο, διαζευγμένων τα οποία ως επί το πλείστον, ακόμα και όταν δεν πηγαίνουν στα δικαστήρια και λύνονται τα ζητήματα συναινετικά, επειδή υπάρχει η νομολογία, μεγαλώνουν και αναγκάζονται να μεγαλώσουν χωρίς τον έναν τους γονιό ως επί το πλείστον.

Η γονεϊκή αποξένωση είναι ένα μείζον πρόβλημα της κοινωνίας μας και εμείς καλούμαστε τώρα να απαντήσουμε αν θα επιτρέψουμε να συνεχιστεί σε βάρος των παιδιών μας και σε βάρος της ίδιας της κοινωνίας μας, τι κοινωνία θέλουμε, τι παιδιά θέλουμε, όταν ξέρουμε από την επιστήμη το μεγάλο πλήγμα που αυτό αποτελεί για την ανάπτυξη τους. Είμαστε, λοιπόν, αναγκασμένοι από την τραγική πραγματικότητα την οποία πρέπει με ειλικρίνεια να αναγνωρίσουμε, να προχωρήσουμε σε αλλαγή.

Δεύτερον. Δεν είμαστε εκεί που ήμασταν το 1983 όταν εισήχθη το παρόν οικογενειακό δίκαιο. Η κοινωνία μας έχει αλλάξει. Τα σαράντα χρόνια που μεσολάβησαν έχουν δει διαφορετικά τον ρόλο των πατεράδων. Δεν είμαστε εκεί που ήταν οι δικοί μας πατεράδες και οι δικοί μας παππούδες. Οι σημερινοί πατεράδες - και το λέω ως νέος πατέρας ο ίδιος και με προσβάλλει οποιαδήποτε άλλοι τύπου προσέγγιση - είναι πάρα πολύ μπλεγμένοι στην ανατροφή των παιδιών τους. Ενδιαφέρονται τα μάλα και συμμετέχουν σ' αυτήν εντός γάμου αλλά και όταν αυτός δεν πάει καλά θέλουν και μπορούν εκτός γάμου.

Το να έρχεται η ακραία λαϊκίστικη, αν θέλετε, Δεξιά να επικαλείται το μοντέλο μιας παραδοσιακής οικογένειας, που δεν υπάρχει πια όπου η μάνα είναι στο σπίτι τροφός και ο πατέρας κυνηγός εκτός σπιτιού και δεν ασχολείται με τα παιδιά, να το δεχθώ. Αλλά να έρχεται να συνεπικουρούν αυτή την παρωχημένη αντίληψη και οι αυτοαποκαλούμενοι προοδευτικοί στη Βουλή, εντός και εκτός, νομίζω ότι μιλάμε για μια παραδοξότητα και μια πραγματικά περίεργη συμμαχία η οποία θα πρέπει να σας προβληματίσει, κύριε συνάδελφε.

Μας τα είπε, πάρα πολύ ωραία, ο κ. Συντυχάκης σήμερα και μας εξέπληξε με τον συγκριτικό κατάλογο των χωρών, που μας έδωσε. Δεν τα λέμε εμείς. Τα λέει ο εκπρόσωπος του Κομμουνιστικού Κόμματος. Για να δείτε πόσο τραγικά πίσω και μόνη είναι η Ελλάδα σε σχέση με τους υπόλοιπους, που έχουν προχωρήσει στην από κοινού επιμέλεια.

Τρίτον, ακούστηκε μια άλλη παραδοξότητα. Θα καθοδηγούμε εμείς τον δικαστή; Δεν το κατάλαβα αυτό. Ο ρόλος της νομοθετικής εξουσίας, ο ρόλος της Βουλής ως του αυθεντικού εκφραστή της λαϊκής κυριαρχίας δεν είναι να βάζει το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κινηθεί ο δικαστής; Είμαστε κράτος των δικαστών ή κράτος της λαϊκής κυριαρχίας η οποία εκφράζεται μέσα από τη Βουλή; Ψηφίζονται οι νόμοι και αυτούς καλούνται να εφαρμόσουν τα δικαστήρια. Αυτό το πλαίσιο επιχειρεί το νομοσχέδιο με ένα μαχητό τεκμήριο. Δίνει μια κατεύθυνση αλλά αφήνει τον δικαστή ανάλογα με την περίπτωση και τις ιδιαίτερες περιστάσεις να αποφασίσει, να κρίνει και να καταλήξει.

Η βασική αρχή είναι ότι κατ' αρχάς ως κανόνας ό,τι ισχύει εντός γάμου ως προς τα παιδιά θα πρέπει να ισχύει και εκτός και γι' αυτό καλωσορίζουμε την αλλαγή ώστε το 1513, κύριε Υπουργέ, να εξομοιωθεί με το 1510 εντός γάμου από κοινού και εξίσου κατ' αρχάς και εκτός γάμου. Εκτός βέβαια αν ο δικαστής κρίνει διαφορετικά και αν υπάρχουν οι ιδιαιτερότητες βάσει των οποίων χρειάζομαστε την εξαίρεση. Αλλά αυτό ως αρχή και μπούσουλας.

Οριστική. Ακούστηκαν πολλά για την οριστική απόφαση. Να επιτρέψουμε κάθε τύπου μήνυση; Ξέρουμε πώς γίνονται αυτά, καμμία φορά και καταχρηστικά για να είμαστε ειλικρινείς, να στερείται ένας γονιός την επιμέλεια.

Εγώ να συμφωνήσω με τον κ. Παπαδημητρίου ότι χρειάζεται μεγάλη προσοχή και οι εισαγγελείς και οι αρχές της πολιτείας να βρίσκονται σε εγρήγορση. Όμως, το νυν οικογενειακό δίκαιο, η υπάρχουσα σήμερα κατάσταση στο άρθρο 1537, κύριε Ξανθόπουλε, ορίζει το πολύ προοδευτικό, αυτό το οποίο όλοι μνηστέ, και λέει ότι ο γονέας εκπίπτει από τη γονική μέριμνα, αν καταδι-

κίστηκε τελεσίδικα σε φυλάκιση, τουλάχιστον, ενός μηνός για αδίκημα, που διέπραξε με δόλο και που αφορά τη ζωή, την υγεία και τα ήθη του τέκνου. Τώρα θέλει καταδίκη τουλάχιστον ενός μηνός. Ποιο είναι λοιπόν το πρόβλημα;

Είναι προφανές ότι υπάρχουν κακοποιοτικές συμπεριφορές, ότι υπάρχουν γονείς, που δεν θα έπρεπε να είναι γονείς και θα πρέπει να είμαστε πάρα πολύ ευαίσθητοι στο μεγάλο αυτό ζήτημα. Αλλά, είναι άλλο αυτό το ζήτημα και άλλο η τραγωδία την οποία επιχειρούμε σήμερα να γιατρέψουμε με μια ουσιαστική τομή, ακούγοντας τη νομολογία του δικαστηρίου του Συμβουλίου της Ευρώπης και τις βέλτιστες ευρωπαϊκές πρακτικές, τον Συνήγορο του Πολίτη, τις επιστημονικές οργανώσεις, μία σπουδαία δουλειά που έγινε στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή και την οποία κάποιος προσπαθούν να απαξιώσουν και, βεβαίως, όλη αυτή την προσπάθεια που έκανε ο Υπουργός, ο κ. Τσιάρας.

Δεν είμαστε εδώ για να επαναλαμβάνουμε τοιτάτα ή να κάνουμε αντιπολίτευση για την αντιπολίτευση. Είμαστε εδώ για να δίνουμε λύσεις στα μεγάλα προβλήματα του ελληνικού λαού και αυτό το νομοσχέδιο δίνει λύσεις, είναι τομή, είναι ουσιαστική μεταρρύθμιση. Και θέλω πραγματικά, γιατί ξέρω τον αγώνα που έχει κάνει, να συγχαρώ τον Υπουργό μας, ο οποίος αντιστάθηκε στις πιέσεις, τόλμησε εκεί που κάποιος παλαιότερα δεν είχαν τόλμησει. Διότι αυτή είναι μία υπόθεση εικοσαετίας, κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι σημερινή η προσπάθεια. Και επιτέλους το 2021 εναρμονιζόμαστε με αυτά, που γίνονται στη βόρεια Ευρώπη, τη δυτική Ευρώπη και στέλνουμε ένα μήνυμα συμφιλώσεως, συνεννόησης σε μια νέα κουλτούρα ανάμεσα στους δύο γονείς. Χαμηλώνουμε τους τόνους, σκύβουμε στο πρόβλημα και δίνουμε ουσιαστικές λύσεις.

Συγχαρητήρια, λοιπόν, και με πολλή χαρά και εγώ, όπως και η Πλειοψηφία του Σώματος, θα προχωρήσουμε στην υπερψήφιση της νομοθετικής σας πρωτοβουλίας, κύριε Υπουργέ.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει η κ. Χρηστίδου από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΡΑΛΛΙΑ ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πριν αναφερθώ κι εγώ στο νομοσχέδιο, θέλω να κάνω με τη σειρά μου μία αναφορά, με αφορμή την ημέρα, στους Έλληνες του Πόντου, των οποίων ο ξεριζωμός και η γενοκτονία συνιστούν μία από τις πιο μαύρες σελίδες στην ιστορία της ανθρωπότητας και του Ελληνισμού. Μόνο η ζωντανή μνήμη μπορεί να αποτρέψει την επανάληψη τέτοιων εγκλημάτων, να προωθήσει την ειρηνική συνύπαρξη μεταξύ των λαών και να δικαιώσει την ιστορική μας μνήμη.

Ερχόμαστε, λοιπόν, σήμερα να συζητήσουμε ένα νομοσχέδιο, που έχει δυστυχώς καταφέρει να πείσει πέραν πάσης αμφιβολίας μόνο εκείνους, που το απορρίπτουν. Εμείς το απορρίπτουμε. Είμαστε σίγουροι για την επιλογή μας και μπορούμε να την τεκμηριώσουμε. Όσοι το υποστηρίζουν το κάνουν επειδή είναι επιβεβλημένο από το κομματικό τους καθήκον.

Χρειάζταν αλλαγή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το οικογενειακό δίκαιο; Πρωτίστως θεωρούμε ότι χρειαζόνταν πόροι, στελέχωση με εξειδικευμένο προσωπικό, πραγματογνώμονες σε δομές, ώστε να μπορεί το νομικό πλαίσιο, που ήδη υπάρχει να τίθεται σε εφαρμογή όπως πρέπει, με κρίσεις κατά περίπτωση, με μέσα, με εισηγήσεις και μετά από έρευνα.

Κάνει τίποτα από όλα αυτά το νέο νομοσχέδιο; Σαφώς και όχι. Μήπως κινείται σε μία τροχιά επικαιροποίησης του ήδη προοδευτικού νόμου του 1983; Όχι, αν και θα έπρεπε. Φέρατε ένα νομοσχέδιο, που κινείται ακριβώς στην αντίθετη κατεύθυνση, ένα νομοσχέδιο που το διαβουλευτήκατε επιλεκτικά, με ορισμένους μόνο από τους ενδιαφερόμενους, με προχειρότητες, με αλληλοεπικαλύψεις, με σκόπιμες ασάφειες, ένα νομοσχέδιο που δεν ακολούθησε τις εισηγήσεις της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής που ο ίδιος ο Υπουργός όρισε, με κάποιες εξαιρέσεις στις οποίες θα αναφερθώ παρακάτω. Γιατί απ' ό,τι φάνηκε εκ των υστέρων η επιτροπή διαφώνησε με πολύ βασικά σημεία του νομοσχεδίου, που είχαν προαποφασιστεί.

Πρόκειται για ένα νομοσχέδιο που δεν ξέρουμε τελικά από ποι-

ους ακριβώς συντάχθηκε, ένα νομοσχέδιο, που δίδαξε εξαρχής τόσο βαθιά ενδιαφερόμενους και κοινωνία, ώστε να θεωρείται αποτυχημένο πριν καν εφαρμοστεί.

Πώς υπολείπεται νομικά το νέο νομοσχέδιο σε σχέση με το παλιό; Ο υφιστάμενος νόμος ξεκάθαρα και χωρίς συμψηφισμούς τοποθετεί στο κέντρο του οικογενειακού δικαίου το συμφέρον του παιδιού και αφήνει τα υπόλοιπα να τα κρίνει ο δικαστής κατά περίπτωση.

Το νέο νομοσχέδιο εννοεί να επέμβει εκ των άνω -και επιμένουμε σε αυτό- στον δικαστή, γιατί θέλει να του δώσει μια κατεύθυνση, έστω και έμμεση. Οπότε, τεχνηέντως φέρνει μέσα στο πλάνο και τα συμφέροντα των γονιών, ταυτιζόμενα μαζί με τα συμφέροντα του παιδιού, πράγμα, όμως, που φυσικά δεν ισχύει πάντοτε. Δεν σημαίνει ότι το συμφέρον του μπαμπά ή της μαμάς ταυτίζεται απόλυτα και με το συμφέρον του παιδιού. Συγχέει τη μέριμνα με την επιμέλεια, εισάγει από την πίσω πόρτα ισοππετες και απαράδεκτες λογικές που δεν υπήρχαν προηγουμένως, ενώ παραγνωρίζει αρχές της ισότητας των φύλων.

Πάμε τώρα στο περίφημο «Εξίσου». Ωραία η τροποποίηση αυτή όπου εξισώνεται το 1510 με το 1513. Πώς γίνεται η γονική μέριμνα πριν από τον γάμο να ασκείται από κοινού και εξίσου και το ίδιο να συμβαίνει και μετά τη λύση του γάμου; Πώς καθορίζεται αυτό το «Εξίσου»; Από την αρχή σας το λέμε, από την πρώτη συνεδρίαση των επιτροπών. Πώς καθορίζεται το «Εξίσου»; Ισότιμα; Ισόχρονα; Ο κύριος Υπουργός λέει ότι «δεν προσπαθούμε να βάλουμε από την πίσω πόρτα την υποχρεωτικότητα». Πώς γίνεται αυτό; Τίθεται τέτοιο ζήτημα ή δεν τίθεται; Γιατί δεν απαλείφεται αυτός ο όρος; Έχει δημιουργήσει τόσα προβλήματα. Βγάλτε τον. Γιατί τόση επιμονή; Τα δικαστήρια αύριο θα κρίνουν με βάση τις διαβεβαιώσεις του Υπουργού από το Βήμα της Βουλής; Όχι. Θα κρίνουν σύμφωνα με το γράμμα του νόμου.

Για να ενισχυθούν, λοιπόν, όλα τα παραπάνω έρχεται και το υποχρεωτικό ένα προς τρία του χρόνου με τον κάθε γονιό, άλλη μία ασαφής και οριζόντια ρύθμιση, καθώς δεν ξέρουμε ακόμα και σήμερα σε ποιο 1/3 του χρόνου αναφέρεται, σε ποιες ηλικίες, αλλά και τις συνέπειες που θα φέρει αυτή η διάταξη. Τι συνέπειες θα έχει στους υπολογισμούς, παραδείγματος χάριν, των διατροφών;

Με τις δύο αυτές αλλαγές θυμίζουμε ότι είναι αντίθετη η συντριπτική πλειοψηφία των φορέων που υποστηρίζει την απόφαση κατά περίπτωση και όχι την οριζόντια νομοθέτηση.

Πάμε τώρα στο άρθρο 14. Προς τη σωστή κατεύθυνση η νομοτεχνική βελτίωση αυτή. Όμως, η διατήρηση των γονικών δικαιωμάτων έως την πρωτοβάθμια δικαστική απόφαση με χρονική διάρκεια δύο έως πέντε έτη σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας ή σεξουαλικών αδικημάτων αντίκειται στη σύμβαση της Κωνσταντινούπολης.

Δεν είμαστε σύμφωνοι με αυτό. Πρέπει να το αφαιρέσετε. Σας το λένε όλοι, σύσσωμη η Αντιπολίτευση και σημαντικά στελέχη του δικού σας κόμματος. Δεν ακούτε. Το ότι αναφέρει το νομοσχέδιο τη σύμβαση στην αρχή του δεν σημαίνει ότι την παρακολουθεί ορθά και στις διατάξεις του. Επιπλέον, δεν χρειάζεται να πούμε ότι για γονείς πρόσφυγες και μετανάστες δεν γίνεται λόγος. Επίσης, δεν υπάρχουν και οι νέες μορφές οικογένειας. Άρα, για ποιον εκσυγχρονισμό μιλάμε;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Κλείνω, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το νομοσχέδιο, που συζητάμε σήμερα επιδιώκει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις συγκεκριμένων ομάδων συμφερόντων, κάνοντας όμως παράλληλα τεράστια ζημιά στην αναζήτηση της συναίνεσης στο διαζύγιο. Είναι βέβαιο ότι θα αυξήσει τις κοστοβόρες δικαστικές διαμάχες, που σε βάθος χρόνου θα ευνοούν τον οικονομικά δυνατότερο γονιό, τα τοξικά διαζύγια και το πιο σημαντικό την ταλαιπωρία των παιδιών και όλα αυτά σε μια ήδη δύσκολη οικονομική και κοινωνική συγκυρία σαν αυτή που περνάμε.

Το οικογενειακό δίκαιο δεν είναι πεδίο μάχης για να διαλέξουμε πλευρά, όπως έκανε το Υπουργείο. Αφουγκραζόμαστε τον πόνο, την ανάγκη για σταθερότητα και επικοινωνία όλων των γονιών με τα παιδιά τους, αλλά σολομώντειες λογικές δεν ταιριάζουν

ζουν σ' ένα τόσο ευαίσθητο θέμα που έχει να κάνει με τη ζωή των παιδιών. Και γι' αυτό επιμένουμε: Δομές που θα πλαισιώνουν τους δικαστές δημόσιες και δωρεάν με τακτική διαμεσολάβηση, παιδοψυχιάτρους, κοινωνικούς λειτουργούς, με διερεύνηση κάθε υπόθεσης σε βάθος, ενώ ως βέλτιστη λύση χρειαζόμαστε οικογενειακά δικαστήρια, καθώς το οικογενειακό δίκαιο απαιτεί εξειδίκευση.

Η έλλειψη υποστήριξης του νομοσχεδίου από τους Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, η κριτική που δέχθηκε από σύσσωμη την Αντιπολίτευση, αλλά και από σημαντικά, όπως σας είπα και πριν, μέλη της Συμπολίτευσης, ενώ παράλληλα έφεραν και συγκεκριμένες τροπολογίες δεν αφήνει κανένα περιθώριο για αμφιβολία. Εσείς κάνετε πως δεν καταλαβαίνετε.

Γι' αυτό σήμερα, λοιπόν, καταψηφίζουμε. Καταψηφίζουμε επειδή καταλαβαίνουμε την τεράστια ταλαιπωρία μιας οικογένειας, που σπάζει σε δύο κομμάτια και πρέπει να βρει νέες ισορροπίες χάριν του παιδιού ή των παιδιών. Καταψηφίζουμε γιατί ειλικρινά πιστεύουμε ότι το νέο νομοσχέδιο δεν βοηθά καθόλου στο να βρεθούν αυτές οι ισορροπίες, απεναντίας δημιουργεί προϋποθέσεις για ακόμα περισσότερες αντεγκλήσεις και διαμάχες με το παιδί ή τα παιδιά στη μέση. Γι' αυτό καταψηφίζουμε και καλούμε και τους άλλους Βουλευτές της Συμπολίτευσης να πράξουν το ίδιο.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εμείς ευχαριστούμε, κυρία συνάδελφε.

Τον λόγο έχει τώρα η κ. Παπακώστα από τη Νέα Δημοκρατία. **ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ - ΠΑΛΙΟΥΡΑ:** Κυρία Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ και κύριε Υφυπουργέ, αγαπητοί συνάδελφοι, θα μου επιτρέψετε να δώσω τα θερμά μου συγχαρητήρια, κύριε Υπουργέ, σε σας γιατί τολμήσατε να φέρετε σήμερα εδώ προς νομοθέτηση το αυτονόητο.

Νομίζω ότι από την πρώτη στιγμή που η Νέα Δημοκρατία είχε αναλάβει τη διακυβέρνηση του τόπου δεν κάνει τίποτε άλλο παρά να νομοθετεί για το αυτονόητο. Άκουσα από την προηγούμενη ομιλήτρια του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και από άλλους ομιλητές της Αντιπολίτευσης, ότι δεν υπάρχει λόγος να μεταρρυθμίσουμε το οικογενειακό δίκαιο. Το έχω ακούσει και άλλες φορές. Το ίδιο ειπώθηκε και στα νομοσχέδια, που φέραμε για την παιδεία. Η ίδια επιχειρηματολογία ακούγεται ακόμα και για το εργασιακό που θα έρθει τις επόμενες εβδομάδες.

Δηλαδή οι δήθεν προοδευτικές δυνάμεις αυτού του τόπου θέλουν μια κατεστημένη νοοτροπία σαράντα ετών να συνεχίζει να επιβάλλεται κι εμείς οι δήθεν συντηρητικές δυνάμεις, που προσπαθούμε να τις μεταρρυθμίσουμε, δεν είμαστε οι σωστοί, δεν είμαστε προς τη σωστή κατεύθυνση.

Η Νέα Δημοκρατία δεν κάνει τίποτα άλλο παρά να τολμά να μεταρρυθμίζει το αυτονόητο, έχοντας σύσσωμη την κοινωνία δίπλα της. Ακούστηκε μια απίστευτη επιχειρηματολογία όλες αυτές τις ημέρες και στις επιτροπές και σήμερα από τους ομιλητές της αντιπολίτευσης.

Και φτάσαμε στο σημείο ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ, ο κ. Ραγκούσης, να υποδείξει σήμερα στον Υπουργό Δικαιοσύνης ότι κακώς νομοθετεί, ότι κακώς φέρνει το παρόν νομοσχέδιο και ότι θα αρκούσε να υποδείξει στους δικαστές τι θα πρέπει να κάνουν; Η βασική αρχή του Συντάγματος δηλαδή, η διάκριση των εξουσιών θα πρέπει να παρακαμφθεί; Είναι δυνατόν να ακούγεται στη Βουλή των Ελλήνων αυτό το πράγμα; Αυτό βεβαίως μπορεί στη λογική και στη νοοτροπία του ΣΥΡΙΖΑ να φαντάζει λογικό. Αυτό έχει δείξει στο παρελθόν. Στη δική μας λογική, όμως, και τη φιλοσοφία αυτό είναι ανεπίτρεπτο, είναι αντισυνταγματικό και παράνομο.

Και θα ήθελα να θέσω ένα απλό ερώτημα: Αν σ' αυτήν εδώ τη Βουλή αντί όλων ημών, βρισκόταν τα παιδιά και αντί για εμάς νομοθετούσαν αυτά, τι θα ψήφιζαν, τι θα αποφάσιζαν σήμερα εδώ; Μόνο αν αναλογιστούμε την ανάγκη μιας παιδικής ψυχής στην απόλαυση της γονεϊκής φροντίδας και της μέριμνας, αλλά και τη συμβολή αυτή στη διαμόρφωση μιας ισορροπημένης προσωπικότητας, τότε μόνο ίσως μπορούσαμε να δούμε με διαύγεια για ποιον λόγο και τι ακριβώς νομοθετούμε σήμερα.

Ενδεχομένως είναι από τις ελάχιστες φορές που βρισκόμαστε στη διαδικασία νομοθέτησης κι οφείλουμε περισσότερο από ποτέ να γκρεμίσουμε τα ιδεοληπτικά οχυρά που μας περικλείουν και να προσεγγίσουμε το ευαίσθητο αυτό θέμα της αναμόρφωσης του οικογενειακού δικαίου με επίκεντρο πλέον το παιδί.

Είναι γεγονός αδιαμφισβήτητο ότι οι διαπροσωπικές σχέσεις έχουν μεταβληθεί άρδην από την τελευταία νομοθετική πρωτοβουλία το 1983 σχετικά με το οικογενειακό δίκαιο της χώρας μας. Κοινωνιολογικές αλλαγές οι οποίες ακολούθησαν και στο ήδη υπάρχον μοντέλο της οικογένειας είναι ήδη εύλογο να οδηγούν και σε μεταβολή του μοντέλου του χωρισμού. Παρ' όλα αυτά η απόκτηση παιδιών είναι συνυφασμένη με τη γονική μέριμνα η οποία πρώτα και κύρια αποτελεί καθήκον και δευτερευόντως δικαίωμα για τους γονείς.

Το καίριο ερώτημα λοιπόν που διαμορφώνεται σήμερα είναι κατά πόσον το διαζύγιο είναι ή η λύση ενός συμφώνου συμβίωσης θα πρέπει να μεταβάλει το καθήκον αυτό είτε προσαιξάνοντάς το προς τη μια πλευρά, είτε ελαττώνοντάς το προς την άλλη. Το καθήκον ως γονιός και της μέριμνας που το συμπληρώνει δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι προνόμιο καμίας πλευράς αποκλειστικά. Και ο λόγος δεν είναι άλλος από την αδήριτη ανάγκη των παιδιών για την ισότιμη γονική φροντίδα και μέσα σε έναν γάμο ή συμβίωση, αλλά και όταν αυτά πάψουν να ισχύουν.

Βρισκόμαστε ήδη εδώ και αρκετές δεκαετίες ενώπιον ενός νομοθετικού χάσματος γενεών -θα μου επιτρέψετε την έκφραση- κατά πολύ αποκλίνων με την κοινωνική πραγματικότητα του 2021. Η κοινωνία, ωστόσο, σήμερα αισθάνεται πιο έτοιμη από ποτέ, ώστε με την ισχυρή και τολμηρή πολιτική βούληση της Κυβέρνησης να συνδιαμορφώσει ένα σύγχρονο μοντέλο ανατροφής το οποίο αφ' ενός δεν θα περιθωριοποιεί κανέναν γονέα και αφ' ετέρου θα προσφέρει στο παιδί την όσο το δυνατόν επαρκέστερη κατανομή χρόνου μεταξύ των δύο γονιών του.

Το παρόν νομοθέτημα, λοιπόν, συνιστά μια γενναία και μία πραγματικά ευαίσθητη μεταρρύθμιση καθώς αγγίζει την οικογένεια και επικεντρώνεται στο συμφέρον του παιδιού το οποίο καλούμαστε να προσεγγίσουμε και να θωρακίσουμε. Πρόκειται για μία πρωτοβουλία, που θα φέρει τη χώρα μας πιο κοντά στην ευρωπαϊκή κοινότητα, απομακρύνοντάς την από τις καταδικαστικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και συμμορφώνοντάς την με τις επιταγές της κοινωνίας μας, με τις επιταγές του σήμερα.

Πρωταρχική ρύθμιση λοιπόν του νομοσχεδίου είναι η μετάβαση από το παρωχημένο στερεότυπο του ενός γονέα απόντα και του άλλου αποκλειστικά επιφορτισμένου με την επιμέλεια του παιδιού στο πλέον υγιές πρότυπο της ισότιμης επαγγελματικής και κοινωνικής ζωής. Ενυπνείδητα δηλαδή παρόντες και οι δύο στη ζωή και την ανατροφή των τέκνων τους ως ισότιμοι πλέον γονεϊκοί πυλώνες.

Με τις νέες διατάξεις λοιπόν θεσπίζεται το μαχητό τεκμήριο του 1/3 για την επικοινωνία του παιδιού με τον γονέα με τον οποίο δεν διαμένει. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η αυξημένη και ισόρροπη επικοινωνία των παιδιών και με τους δύο γονείς. Έτσι, αμφότεροι οι γονείς μπορούν να έχουν ποιοτικό χρόνο επικοινωνίας με τα παιδιά τους, συμβάλλοντας ουσιαστικά με την παρουσία τους στην ομαλή ψυχική και πνευματική τους ανάπτυξη.

Άλλωστε, όπως ορίζεται και στο άρθρο 18 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, αποτελεί δικαίωμα του παιδιού η ανατροφή του και από τους δυο γονείς χωρίς διάκριση σε σχέση με την ύπαρξη, την διατήρηση ή μη του νομικού δεσμού των γονέων. Οι μητέρες και οι πατέρες οφείλουν να είναι εξίσου παρόντες στην ανατροφή του παιδιού τους. Από κοινού και εξίσου, λοιπόν, η γονική μέριμνα...

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Ολοκληρώνω, κυρία Πρόεδρε.

...γεγονός που θα συμβάλει με θετικό πρόσημο στον συναισθηματικό κόσμο του παιδιού και θα αποτελέσει μια σωστή βάση για την βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ των γονέων και την αποφυγή των ερίδων. Στόχος, κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι να στηρίξουμε τη μία ή την άλλη πλευρά, να βρούμε νικητές και ητ-

τημένους γιατί στο τέλος απαλείφεται το συμφέρον του παιδιού, το οποίο θα πρέπει να είναι πάντα το κύριο μέλημά μας.

Εξίσου σημαντικός πυλώνας του παρόντος νομοσχεδίου αφορά τη διευθέτηση των διαφορών μεταξύ των γονέων με τελευταίο στάδιο τον φυσικό δικαστή. Η διαμεσολάβηση συνεισφέρει, όπως καταδεικνύει η πρακτική, στο να δημιουργηθεί κατάλληλο πλαίσιο συνεννόησης, προκειμένου οι διαφορές να λυθούν εξωδικαστικά και σε πολύ πιο σύντομο χρονικό διάστημα.

Αξίζει, βεβαίως, να αναφερθεί στο σημείο αυτό πως η Φιλανδία ήδη εφαρμόζει τη διαμεσολάβηση εδώ και περίπου ένα αιώνα, από το 1929. Θα πρέπει κάποια στιγμή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να αντιληφθούμε -και το οφείλουμε αυτό πρωτίστως στα παιδιά που φθείρεται ο ψυχισμός τους μέσα από μακροχρόνιες και αργόσυρτες δικαστικές διαδικασίες και διαμάχες- πως στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν μιλάμε για ψυχρές δικαστικές αποφάσεις αλλά για ανθρώπινες ζωές.

Ολοκληρώνοντας, λοιπόν, την τοποθέτησή μου θα ήθελα να επισημάνω πως είναι ίσως η μοναδική φορά, που δεν σχολίασα την αντιπολιτευτική κριτική και στάση ή την έλλειψη επαρκών προτάσεων ίσως γιατί στη σημερινή ημέρα δεν χωρούν ιδεοληψίες ή πολιτικοί διαξιφισμοί και ίσως γιατί δεν μπορούμε να τα θυσιάσουμε όλα στο βωμό της πολιτικής και δη της μικροπολιτικής. Εν προκειμένω συζητούμε επί του πιο μεταρρυθμιστικού με κοινωνικό πρόσημο, τολμηρού και συνάμα αυτονόητου νομοθετικού βήματος εδώ και δεκαετίες, για ένα νομοσχέδιο που συγκέντρωσε πάνω από δεκαπέντε χιλιάδες σχόλια στη διαβούλευσή του και με ποσοστό 80% να τάσσονται υπέρ των διατάξεών του. Ομολογούμενως πρωτοφανές και παράλληλα ενθαρρυντικό διότι μας υποδηλώνει πως βρισκόμαστε πλέον στη σωστή κατεύθυνση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η σπουδαιότητα της ψήφισης του παρόντος νόμου δεν έγκειται απλά και ψυχρά στο ότι εναρμονιζόμαστε με την προοδευτική ευρωπαϊκή νομοθεσία, αλλά στο ότι αντανakλούνται μέσα από αυτό οι κοινωνιολογικές αλλαγές των τεσσάρων αυτών δεκαετιών με κύριο μέλημα το όφελος του παιδιού, που αποτελεί άλλωστε και τον πυρήνα της κοινωνίας μας.

Το προτεινόμενο νομοσχέδιο αποτελεί μία παιδοκεντρική μεταρρύθμιση η οποία ενισχύει και κυρίως προασπίζει το πραγματικό συμφέρον του παιδιού ως το πρωταρχικό και κυρίαρχο κριτήριο για τη ρύθμιση των γονέων και των τέκνων τους.

Γνωρίζουμε όλοι μας ότι τέλειοι γονείς δεν υπάρχουν. Υπάρχουν, όμως, γονείς που ξέρουν να δίνουν την ψυχή τους και τη ζωή τους ακόμα για τα παιδιά τους τα οποία αγαπούν περισσότερο από την ίδια τους τη ζωή. Και για αυτούς τους γονείς...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Ολοκληρώστε, κυρία συνάδελφε.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ - ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Ολοκληρώνω, κυρία Πρόεδρε.

...οφείλει να στηρίζει και να υπηρετεί κάθε κράτος δικαίου που σέβεται, όχι μόνο τον εαυτό του, αλλά και την ίδια την κοινωνία.

Δεν θα μπορούσα σήμερα παρά να αισθάνομαι πραγματικά υπερήφανη, όχι μόνο με το θεσμικό μου ρόλο ως Βουλευτής, αλλά και ως νομικός, ως μητέρα γιατί η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας τόλμησε για μία ακόμη φορά να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων αφουγκραζόμενη πρωτίστως την ίδια την κοινωνία η οποία και στέκεται σύσσωμη για ακόμη φορά στο πλάι της.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ, κυρία συνάδελφε.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Καππάτος από την Νέα Δημοκρατία.

ΠΑΝΑΓΗΣ ΚΑΠΠΑΤΟΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Αξιότιμοι κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα είναι η Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου, που ξεκίνησε από την Οθωμανική Αυτοκρατορία το 1916. Τιμάμε την μνήμη των Ελλήνων του Πόντου, που χάθηκαν σε αυτά τα δύσκολα χρόνια με την ευχή ο Ελληνισμός να ευημερεί ώστε να μην ξαναζήσει τέτοια γεγονότα.

Σε ότι αφορά το νομοσχέδιο, που συζητάμε: Το νομοθετικό πλαίσιο για το οικογενειακό δίκαιο στη χώρα μας έρχεται από το

μακρινό 1983. Τα παιδιά που γεννήθηκαν τότε σήμερα είναι ενήλικες σαράντα χρονών περίπου. Οι κοινωνικές αλλαγές, που έχουν συμβεί από τότε στην κοινωνία μας και στις ανθρώπινες σχέσεις είναι κοσμογονικές. Διαβάζουμε τα στοιχεία για την εξέλιξη των διαζυγίων στην Ελλάδα. Η οικονομική κρίση της τελευταίας δεκαετίας, αλλά και οι συνέπειες της πανδημίας έχουν συμβάλει στην αύξηση των αιτήσεων για διαζύγιο. Μέσα σε αυτή την πραγματικότητα υπάρχουν τα παιδιά των χωρισμένων ζευγαριών, τα παιδιά που δεν μπορούν να επεξεργαστούν την κατάσταση, που βιώνουν και οι συνέπειες ενός διαζυγίου τα ακολουθεί για όλη τους τη ζωή.

Το σημερινό πλαίσιο αποκλειστικής επιμέλειας και διατροφής οδηγεί σε συγκρούσεις. Οι σχέσεις γονέα και παιδιού, πολύ συχνά, γίνονται μέρος μιας εμπορικής συναλλαγής ή ακόμα χειρότερα μιας πολεμικής ατμόσφαιρας με το παιδί να βρίσκεται στη μέση της αντιδικίας. Αρκετές υποθέσεις φτάνουν στη δικαιοσύνη και σε αυτές εμπλέκεται η ευρύτερη οικογένεια των δυο γονέων. Ενώ, λοιπόν, τα παιδιά πρέπει να είναι το επίκεντρο του νομοθετικού πλαισίου και να προστατεύονται όσο περισσότερο γίνεται από τις αρνητικές συνέπειες των διαζυγίων παρατηρούμε ότι αυτό δεν συμβαίνει στο βαθμό που θα έπρεπε. Επομένως, το νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τις σχέσεις των γονέων και τέκνων αποτελεί μια αναγκαία παρέμβαση στο ευρύτερο οικογενειακό δίκαιο της χώρας μας.

Οι κοινωνικές εξελίξεις επιβάλουν την προσαρμογή της νομοθεσίας. Όπως έχει πει επανειλημμένως ο κύριος Υπουργός πρόκειται για ένα νομοσχέδιο με παιδοκεντρικό χαρακτήρα. Όλοι γνωρίζουμε σε αυτή την Αίθουσα ότι το νομοσχέδιο δημιούργησε μια μεγάλη συζήτηση στη δημόσια σφαίρα και αυτό είναι λογικό, καθώς αφορά πολλούς συμπολίτες μας που καλούνται να διαχειριστούν μια ψυχοφθόρα κατάσταση στην καθημερινότητά τους, μια κατάσταση που παραμένει ψυχοφθόρα ακόμα και όταν μιλάμε για ένα συναινετικό διαζύγιο. Η γονική αποξένωση παραμένει πρόβλημα για τα παιδιά ακόμα και όταν αυτά έχουν διαζευγμένους γονείς που διατηρούν καλές σχέσεις.

Βεβαίως ένα νομοσχέδιο δεν μπορεί να αντιμετωπίσει κάθε περίπτωση ξεχωριστά. Αυτό είναι η ευθύνη της ελληνικής δικαιοσύνης η οποία κρίνει τι είναι το καταλληλότερο για τα παιδιά. Οσπόσο το νομοσχέδιο μπορεί να βελτιώσει τη συνολική εικόνα και το κυριότερο να συμβάλει στην οικοδόμηση μιας διαφορετικής νοοτροπίας στην ελληνική κοινωνία σε ό,τι αφορά τη σχέση γονέων-παιδιών μετά τα διαζύγιο. Το νομοσχέδιο καθιερώνει ως βάση τη συνεπιμέλεια, αυτό που αποτελεί καθήκον και των δυο γονέων με δυνατότητα παρεκκλίσεων κατόπιν συμφωνίας.

Ζούμε στην Ελλάδα όπου υπάρχουν συγκεκριμένες κοινωνικές πραγματικότητες. Θεωρώ ότι δεν πρέπει το νομοθετικό μας πλαίσιο να αναπαράγει το κοινωνικό στερεότυπο ότι ο πατέρας δεν έχει ισότιμη συμμετοχή στην ανατροφή των παιδιών και ότι αυτό αποτελεί ευθύνη κυρίως της μητέρας. Το ορθό είναι να λάβουμε υπ' όψιν τις σημερινές πραγματικότητες στην κοινωνική και επαγγελματική ζωή και στην άσκηση γονικής μέριμνας από τους δυο γονείς.

Το νομοσχέδιο διαπνέεται από την αρχή της μη διάκρισης μεταξύ των γονέων και της κοινής γονικής μέριμνας από τους δυο γονείς μετά το διαζύγιο, κάτι που ισχύει στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Το επιχείρημα μάλιστα ότι η συνεπιμέλεια μπορεί να λειτουργήσει μόνο σε ζευγάρια, που έχουν χωρίσει χωρίς συγκρούσεις και δικαστικές διενέξεις είναι παρελκυστικό. Η συντριπτική πλειοψηφία των γονέων, που χωρίζουν το κάνουν γιατί οι σχέσεις τους δεν ήταν ιδανικές αν όχι ήδη συγκρουσιακές. Σε διαφορετική περίπτωση δεν θα χωρίζαν. Αυτή η λογική μάλιστα μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να αποτελέσει αιτία πρόκλησης εντάσεων με σκοπό τη διεκδίκηση της αποκλειστικής γονικής μέριμνας.

Ακούω την κριτική ότι πράγματι η συνεπιμέλεια μπορεί να δημιουργήσει ένα καθεστώς εναλλασσόμενης κατοικίας για τα παιδιά. Όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ας αναρωτηθούμε ποιος είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την ψυχολογία των παιδιών; Αυτός που προέρχεται από τον διαμοιρασμό του χρόνου τους σε διαφορετικά στίπια ή ο κίνδυνος από την αποξένωση των παιδιών από τον πατέρα τους ή την μητέρα τους; Για την αξία

της διαμεσολάβησης ως νομικού εργαλείου έχουμε ξαναμιλήσει πρόσφατα σε αυτή την Αίθουσα.

Πέρα από την νομική πτυχή του θέματος διαβάζω τα συμπεράσματα της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας. Είναι σημαντικό το νομοθετικό πλαίσιο να δίνει τη δυνατότητα της συνεπιμέλειας, κυρίως όμως να ενθαρρύνει τη συμβουλευτική διαμεσολάβηση για τους γονείς με στόχο τη διαχείριση των συγκρούσεων και την αποφυγή ακραίων αντιδράσεων που επιβαρύνουν την ψυχосоματική λειτουργία των παιδιών. Θα πρέπει να αναφερόμαστε στην ανάγκη καθιέρωσης μιας γενικότερης κουλτούρας συνεννόησης, κάτι το οποίο εμπεριέχεται στον νόμο που συζητάμε σήμερα.

Ακούω με ενδιαφέρον και σεβασμό την κριτική που ασκείται ιδίως σε ό,τι αφορά το μαχητό τεκμήριο για το 1/3 του χρόνου επικοινωνίας του παιδιού με τον κάθε γονέα. Θεωρώ ότι ο νόμος είναι αρκετά ευέλικτος με την προϋπόθεση ότι αναφερόμαστε στο συμφέρον των παιδιών πρωτίτως, καθώς ο νόμος δεν ρυθμίζει γενικά το διαζύγιο. Η διάκριση μεταξύ γονικής μέριμνας και επιμέλειας δεν καταργείται και η επιμέλεια συνεχίζει να αποτελεί αντικείμενο χωριστής ρύθμισης όταν αυτό χρειάζεται.

Επίσης, παραμένει η δυνατότητα προσφυγής στη δικαιοσύνη, η οποία μπορεί να ρυθμίζει διαφορετικά τη γονική μέριμνα. Ο δικαστής μπορεί να προστατεύσει τη μητέρα και το παιδί σε ειδικές περιπτώσεις, όπως ακριβώς συμβαίνει και σήμερα. Παραμένει η δυνατότητα της δικαιοσύνης να κρίνει με αντικειμενικά κριτήρια και με τα οποία θα αποφασίζει για τη γονική μέριμνα για το συμφέρον του παιδιού.

Τέλος, καθώς μιλάμε για τη συμμετοχή της δικαιοσύνης και των δικαστών ως φυσικών προσώπων σε τόσο ευαίσθητα ζητήματα δεν θα μπορούσα να μην αναφερθώ στις προβλέψεις του νόμου για την εκπαίδευση των δικαστών. Η οργάνωση επιμορφωτικών προγραμμάτων για εννιάκοσιους δικαστές πρώτης γραμμής είναι κρίσιμο στοιχείο για την αφομοίωση του νόμου.

Σε αυτό το πλαίσιο θα ήθελα να τονίσω ότι το σημερινό νομοθετικό πλαίσιο λόγω παλαιότητας δεν μπορεί να ενσωματώσει ικανοποιητικά τις προόδους, που έχουν γίνει σε κλάδους της επιστήμης, όπως η ψυχολογία, η οποία είναι καθοριστικός σύμβουλος για να αντιληφθούμε τι επιπτώσεις έχει για τα παιδιά μια τόσο δύσκολη διαδικασία.

Για τον ίδιο λόγο είναι απαραίτητη και η προσαρμογή της δικαιοσύνης, η οποία καλείται να κρίνει την τύχη οικογενειών με αποφάσεις που επηρεάζουν καθοριστικά τη μετέπειτα ζωή των παιδιών. Πρόκειται για ιδιαίτερα σύνθετες αποφάσεις στις οποίες πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν οι εξελίξεις στην επιστήμη, όπως είναι η ψυχολογία. Ορθώς το νομοσχέδιο προβλέπει την εκπαίδευση των δικαστικών μας.

Ως δικηγόρος που έχω αντιμετωπίσει αρκετές φορές υποθέσεις, που αφορούν τη διεκδίκηση παιδιών από διαζευγμένους γονείς βλέπω ότι το νομοσχέδιο ενδιαφέρεται για το παιδί γιατί γι' αυτό έχουμε υποχρέωση και να προβλέψουμε και να προστατέψουμε ως οικογένεια, ως κοινωνία, ως κράτος δικαίου. Γι' αυτό κρίνω ότι το νομοσχέδιο είναι προς τη σωστή κατεύθυνση και το στηρίζω.

Θεωρώ, λοιπόν, ότι δεν πρέπει να παραταθεί η αδράνεια και η καθυστέρηση στη μεταρρύθμιση του νομοθετικού πλαισίου για τις σχέσεις γονέων και τέκνων.

Συγχαρητήρια, κύριε Υπουργέ, για την τόλμη να προχωρήσετε σε αυτήν την απαραίτητη μεταρρύθμιση, η οποία αντανάκλα την αποφασιστικότητα του Πρωθυπουργού και της Κυβέρνησης για τις αποφασιστικές τομές προς όφελος της κοινωνίας, όπως δεσμεύτηκε η Νέα Δημοκρατία στους Έλληνες πολίτες.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ πολύ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Κοτρωνιάς από τη Νέα Δημοκρατία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ: Κυρία Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κύριε Υφυπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι φανερό ότι πρόκειται για την πρώτη μεγάλη αναμόρφωση του οικογενειακού δικαίου τριάντα οκτώ χρόνια μετά τον ν. 1329/83.

Σήμερα συζητάμε για μια σημαντική μεταρρύθμιση, η οποία

έχει ξεκάθαρα ως κέντρο της το παιδί και όχι όπως ακούστηκε ασφαλώς τους γονείς. Συζητάμε ένα νομοσχέδιο, που φιλοδοξεί με αυτόν τον παιδοκεντρικό του χαρακτήρα να αλλάξει τη φιλοσοφία του οικογενειακού δικαίου και να την προσαρμόσει στην εποχή μας με βάση όλες τις σύγχρονες, επιστημονικές και κοινωνιολογικές αντιλήψεις πάνω στις σχέσεις γονέων και την ανατροφή των παιδιών, θεσιζοντας σχεδόν το αυτονόητο, δηλαδή την από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας και από τους δύο γονείς σε περίπτωση διαζυγίου ή λύσης του συμφώνου συμβίωσης.

Κυρίες και κύριοι, δηλώνω υπέρμαχος της ισότητας των δύο φύλων, ανδρών και γυναικών και της ισότιμης αντιμετώπισης των υποχρεώσεων τους και των δικαιωμάτων τους σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής. Πιστεύω ότι η μητέρα και ο πατέρας, ισότιμα και με τα χαρακτηριστικά που τους έχει δώσει η ίδια η φύση, πρέπει να υποχρεώνονται, αλλά και να διευκολύνονται στην επιμέλεια της ανατροφής των παιδιών που οι ίδιοι έχουν φέρει στον κόσμο, αλλά και να λαμβάνουν και οι δύο τις ευθύνες αυτής της επιμέλειας. Αυτό κάνει το νομοσχέδιο, αν θέλουμε να το δούμε αντικειμενικά και χωρίς να επικεντρωνόμαστε σε υποπεριπτώσεις τις οποίες πολλές φορές γενικεύουμε.

Αλήθεια, είναι κανείς που πιστεύει ότι η σημερινή κοινωνία μπορεί να λειτουργήσει στις συνθήκες που υπήρχαν το '83; Πόσα διαζύγια είχαμε το '83 και πόσα σήμερα; Πόσες ήταν τότε οι εργαζόμενες γυναίκες; Υπήρχε τότε σύμφωνο συμβίωσης; Η κοινωνική ενημέρωση και πληροφόρηση είναι η ίδια; Τα παιδιά και η ανατροφή τους έχουν τις ίδιες απαιτήσεις;

Κυρίες και κύριοι, η Κυβέρνηση μπορούσε να μην ασχοληθεί με ένα θέμα που καίει και όμως, με αίσθηση καθήκοντος και ευθύνης, τολμά και προχωρά στην πρώτη μεγάλη αναμόρφωση του οικογενειακού δικαίου, με στόχο τη βελτίωση της θέσης του παιδιού και με γνώμονα τον σεβασμό στην ισότητα των δύο φύλων, τον σεβασμό στα δικαιώματα των γυναικών και στην ισορροπημένη παρέμβαση στην κοινωνία χωρίς ακρότητες.

Το εν λόγω νομοσχέδιο παρουσιάζει πέντε καινοτομίες:

Πρώτον, την από κοινού και εξίσου άσκηση της γονικής μέριμνας μετά τον χωρισμό των δύο γονέων.

Δεύτερον, εντάσσει τη διαμεσολάβηση ως πρόδρομο στάδιο πριν οι διαζευγμένοι καταλήξουν στον φυσικό δικαστή.

Τρίτον, εισάγει την θέσπιση μαχητού κριτηρίου για το 1/3 του χρόνου επικοινωνίας του παιδιού με τον κάθε γονέα, μια καινοτομία που επίσης θα βοηθήσει στη συνεννόηση πριν τον δικαστή.

Τέταρτον, θεσπίζει αντικειμενικά κριτήρια με τα οποία ο δικαστής θα κρίνει πώς πρέπει να κατανείμει τη γονική μέριμνα.

Και πέμπτον, προβλέπει την επιμόρφωση και την προσαρμογή των δικαστών στη νέα αυτή φιλοσοφία σε ό,τι αφορά τα θέματα του οικογενειακού δικαίου. Και είναι γεγονός ότι το νομοσχέδιο έτυχε ευρύτατης δημοσιότητας και διαβούλευσης συγκεντρώνοντας μακράν κάθε άλλο νομοσχέδιό τα περισσότερα σχόλια κατά τη διαβούλευση. Μάλιστα αποτέλεσε και για πολλούς ένα ιδιότυπο πεδίο αντιπαράθεσης.

Κυρίες και κύριοι, το παρόν νομοσχέδιο δεν είναι ασφαλώς πεδίο πολιτικής αντιπαράθεσης και πολύ περισσότερο δεν μπορεί να είναι πεδίο μάχης των δύο φύλων ούτε όχημα για να μεταφέρονται στη Βουλή τα βιώματα και οι κοινωνικές εμπειρίες του καθενός μας. Το νομοσχέδιο εκσυγχρονίζει το οικογενειακό δίκαιο και καθιερώνει την συναινετική επιμέλεια των παιδιών η προστασία των οποίων αποτελεί και τον κύριο στόχο του.

Παρακολούθησα και άκουσα με προσοχή τις τοποθετήσεις όλων των φορέων κατά την ακρόαση της Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης και Δικαιοσύνης. Η αίσθησή μου είναι ότι, παρά τις επιμέρους διαφοροποιήσεις τους σε κάποια θέματα, το νομοσχέδιο καλύπτει με τη φιλοσοφία του την πλειοψηφία των φορέων. Και, πράγματι, το νομοσχέδιο ανταποκρίνεται σ' αυτό που η ελληνική κοινωνία ζητάει σήμερα και μάλιστα με τις προσθήκες που κατέθεσε ο αρμόδιος Υπουργός διευκρινίζονται ακόμα περισσότερο όσα αποτέλεσαν σημεία κριτικής, αφού πλέον ξεκαθαρίζει ότι δεν προβλέπει υποχρεωτική συνεπιμέλεια ούτε προφανώς ότι ήταν προϊόν κοινωνικών πιέσεων. Αντίθετα, ανταποκρίνεται στις συστάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για αλλαγή νομοθεσίας και διαφορετική επικοινωνία μεταξύ παιδιών και γονέων, βελτιώ-

νει τη θέση της χώρας μας η οποία καλείται κάθε τόσο από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για παρόμοιες περιπτώσεις και βελτιώνει το όλο πλαίσιο καθορισμού των όρων της συνεπιμέλειας των παιδιών.

Βασικός άξονας του παρόντος αποτελεί η διατήρηση της κοινής παρουσίας και συμμετοχής και των δύο γονιών στην ανατροφή των παιδιών τους και μετά τη λήξη του γάμου ή του συμφώνου συμβίωσης. Διαφυλάσσεται δηλαδή η αρχή της ισότητας των γονικών ευθυνών και δικαιωμάτων απέναντι στο παιδί έχοντας ως στόχο τον τελικό ωφελούμενο, που, όπως είπα και πριν, δεν είναι άλλος από το ίδιο το παιδί, το οποίο θα συνεχίσει να απολαμβάνει τη φροντίδα και των δύο γονιών του. Και ας καταλάβουν όποιοι ή όποιες θεωρούν αποκλειστικό τους δικαίωμα την επιμέλεια ότι έχουν λάθος.

Στο πλαίσιο αυτό προσδιορίζεται με τρόπο σαφή η νόμιμη κατοικία του παιδιού, ενώ παράλληλα καθορίζονται οι πράξεις στις οποίες αποφασίζει από μόνος του ο γονέας με τον οποίο αυτό διαμένει, καθώς και οι περιπτώσεις στις οποίες υποχρεούνται να αποφασίζουν από κοινού οι δύο γονείς.

Για την αντιμετώπιση των δυσχερειών, που ενδέχεται να προκύψουν κατά την συνεπιμέλεια το παρόν νομοσχέδιο ανάγει τη συναινετική επικοινωνία των γονέων σε νόμιμη υποχρέωσή τους προκειμένου να καταλήξουν σε αμοιβαία αποδεκτές λύσεις είτε μόνοι τους είτε με τη βοήθεια διαμεσολαβητή όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο.

Σε περίπτωση βέβαια αδιεξόδου, όπως γινόταν πάντα, υπάρχει πάντα η προσφυγή στο δικαστήριο, το οποίο θα προσφέρει την ενδεδειγμένη λύση ανά περίπτωση. Η εκδίκαση των συγκεκριμένων υποθέσεων, σύμφωνα με το παρόν νομοσχέδιο θα γίνεται από δικαστές και αυτό είναι, όπως είπα, μία από τις καινοτομίες του νομοσχεδίου, οι οποίοι θα έχουν παρακολουθήσει ειδικά επιμορφωτικά σεμινάρια της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών από εξειδικευμένο προσωπικό, όπου ανάμεσα στα γνωστικά αντικείμενα κατάρτισής τους θα περιλαμβάνονται και οι διεθνείς συμβάσεις, με βασικότερη τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης.

Η ρύθμιση αυτή έρχεται ως απάντηση σε μία ακόμα ανησυχία που ακούστηκε, ιδιαίτερα αυτή της κατάλυσης δήθεν της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης η οποία, όπως αναφέρεται ρητά και στο άρθρο 1, αποτελεί τη βάση στην οποία οι διατάξεις του παρόντος θα ερμηνεύονται και θα εφαρμόζονται.

Επιπλέον, με το άρθρο 14 αναφέρονται τα κριτήρια αξιολόγησης κακής άσκησης των γονικών καθηκόντων, συμπεριλαμβανομένης της βίαιης και κακοποιητικής συμπεριφοράς και ορίζονται οι ανάλογες συνέπειες στις οποίες συμπεριλαμβάνεται η μερική ή ολική αφαίρεση γονικής μέριμνας ή της συνεπιμέλειας ή της επιμέλειας. Σε κάθε περίπτωση ο δικαστής μπορεί να παρεκκλίνει από το μαχητό πλέον τεκμήριο του 1/3, σύμφωνα με τη συνολική στάση του γονέα που κατηγορείται για τη βία, με αποτέλεσμα την προστασία των υπολοίπων μελών της οικογένειας, όπως συμβαίνει και μέχρι σήμερα.

Τέλος, στο πλαίσιο εκσυγχρονισμού του υφιστάμενου νομικού πλαισίου εντάσσονται και οι ρυθμίσεις στις οποίες προβλέπεται το άυλο συναινετικό διαζύγιο, καθώς και η εξομοίωση των εκτός γάμου παιδιών με εκείνα εντός γάμου, στην εφαρμογή των διατάξεων για τη γονική μέριμνα μετά το διαζύγιο ή την ακύρωση του γάμου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με δεδομένο ότι το μοντέλο της σύγχρονης ελληνικής οικογένειας έχει αλλάξει, με ζητούμενο την ολοένα και πιο ισότιμη συμμετοχή και των δύο γονέων στην ανατροφή των παιδιών, είναι χρέος μας να διαφυλάξουμε τον ρόλο και των δύο αυτών γονιών εξίσου και μετά τη λήξη ενός γάμου. Και είναι προφανές και βέβαιο ότι το νομοσχέδιο αυτό προσφέρει μία νέα βάση διαλόγου για τους χωρισμένους γονείς και αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τους δικαστές, ώστε να παίρνουν την καλύτερη απόφαση για το συμφέρον των παιδιών.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Βερναρδάκης από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

‘Ισως έχουν ειπωθεί πάρα πολλά. Ας κάνουμε κάτι διαφορετικό. Έλαβα μία επιστολή το πρωί από έναν πολίτη και νομίζω ότι έχει μία ιδιαίτερη σημασία να σας διαβάσω ορισμένα αποσπάσματα, γιατί αναφέρεται στο νομοσχέδιο.

Είναι μία γυναίκα που γράφει τα εξής: «Ήμουν τυχερή. Δεν υπήρξα θύμα σεξουαλικής κακοποίησης, είχα την ατυχία όμως να υπάρξω θύμα ενδοοικογενειακής βίας, κακοποιητικής συμπεριφοράς και σταθερού bullying μέσα στο γάμο μου. Το νομοσχέδιο με έχει κάνει να ξαναβλέπω εφιάλτες, πεντέμισι χρόνια μετά την ηρωική έξοδο, που έφερε μετά από καιρό ο περιοριστικός όρος να μη με προσεγγίζει σε συγκεκριμένη ακτίνα ο πρώην σύζυγος και εν τέλει το διαζύγιο που δεν μου το έδινε, βγήκε κάποια στιγμή μετά από χρόνια αυτόματα. Δεν είμαι η μόνη.

«Ξερφάρω στο διαδίκτυο, μπαίνω στα social media, φωνές, κραυγές. Έχω υπάρξει παιδί ενός τρομακτικά συγκρουσιακού διαζυγίου. Οι γονείς μου σύρθηκαν και με έσυραν στα δικαστήρια για χρόνια, πολλά χρόνια. Για την ακρίβεια πέρασα την πρώιμη εφηβεία μου, μέχρι και τα πρώτα μου ενήλικα χρόνια σε αιθουσες δικαστηρίων και γραφεία δικαστών. Θυμάμαι το διαζύγιο των γονιών μου και τρέμω» γράφει μία γυναίκα. «Παρακαλώ τον πρώην να πάρνει τα παιδιά. Για πολύ καιρό με εκβίαζε και δεν τα έπαιρνε το σαββατοκύριακο ή τις καθημερινές που είχε ορίσει το δικαστήριο και μετά στο καπάκι μου έκανε και μήνυση για παρεμπόδιση επικοινωνίας».

Δεν είναι οι μόνες που τρέμουν στο ενδεχόμενο να περάσει ο νόμος-τέρας, μανάδες θύματα ενδοοικογενειακής βίας, μανάδες που οι πατεράδες δεν δίνουν διατροφή για το παιδί τους, που συνεχίζουν να κανιβαλίζουν την πρώην σύζυγο με σαδισμό, σε κάθε μικρή ρωγμή και χαραμάδα, που δημιουργείται στην επικοινωνία για το παιδί ή τα παιδιά.

Βρίσκονται μπροστά στην εφιαλτική προοπτική να μπορεί ο κακοποιητικός πατέρας και πρώην σύζυγος, αυτός που ενώ δεν πληρώνει διατροφή, τις τραβολογεί για ψύλλου πήδημα στα δικαστήρια -όπως μου συνέβη- να συνεχίσει να τις κακοποιεί με τις γνώριμες τακτικές bullying, αφού βάζει ξανά πόδι εντός, από την πίσω πόρτα για να ελέγχει τη ζωή της.

Η διατροφή για το παιδί στην ισόχρονη συνεπιμέλεια δεν θα υπάρχει φυσικά και αυτοί, που την σκαπούλαραν έτσι κι αλλιώς, οι ίδιοι που έχουν τα λεφτά να αφισοκολλούν μια πρωτεύουσα με πανάκριβες διαφημίσεις και τις διασυνδέσεις, ώστε η ΣΤΑΣΥ να φιλοξενεί τις αφίσες αυτές δωρεάν, θα γλιτώνουν τη διατροφή στο εξής και με τη βούλα του νόμου. Μήπως για αυτό τον λόγο γίνεται τόσο lobbying από την λίσκα των ενεργών πατεράδων, με προφίλ φάντασμα, όπως κατήγγειλε η πρώην υπουργός και Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Μαριέττα Γιαννάκου, που ξεπαθώνουν ξαφνικά και η Κυβέρνηση έρχεται να τους κάνει όλα τα χατίρια, εισάγοντας τις υποχρεωτικές πολλαπλές απευθείας επαφές και συνδιαλλαγές των γονέων, ακόμα και σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας σε αντίθεση με τις διατάξεις της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης; Και μετά μας φταίει ο Ερντογάν; Και όλα αυτά χωρίς καν την πρόβλεψη ίδρυσης οικογενειακών δικαστηρίων που έχουν νομοθετηθεί από το 1996»; Αυτά και άλλα πολλά σε μία επιστολή η οποία είναι συγκλονιστική.

Και νομίζω, κύριε Υπουργέ, ότι στον κόσμο αυτόν θα πρέπει να απευθυνθείτε. Αυτό τον κόσμο θα πρέπει να ανησυχείτε ότι δεν τον πείθετε. Αυτός ο κόσμος είναι που ανησυχεί και είναι πολλός κόσμος, είναι υπαρκτός κόσμος.

Έχουν ειπωθεί πολλά, όπως είπα και στην αρχή της ομιλίας μου, για αυτό το νομοσχέδιο. Δεν θα αναφέρω. Θα κάνω μόνο δύο μικρές παρατηρήσεις. Διατείνεστε ότι το νομοσχέδιό σας είναι παιδοκεντρικό.

Κύριε Υπουργέ, το πόσο ενδιαφέρεστε για τα παιδιά φαίνεται από τη συμπεριφορά που επιφυλάξατε στον θεσμό «Το Σπίτι του Παιδιού», ένα συγκροτημένο και επίπονο έργο, που ανέλαβαν και έφεραν εις πέρας ειδικοί επιστήμονες, ψυχολόγοι, καθηγητές, νομικοί, παράγοντες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, εισαγγελικοί λειτουργοί, με έτοιμα κτήρια, έτοιμο προσωπικό, έτοιμο θεσμικό πλαίσιο. Το παραλάβατε. Σας είχα κάνει και επίκαιρη ερώτηση και μου είπατε ότι ναι, συμφωνούμε και προχωράμε.

Έχουν περάσει δύο χρόνια και το μόνο που έχετε καταφέρει

είναι να το διαλύσετε. Το μόνο που έχετε καταφέρει είναι να κάνατε ξανά απευθείας αναθέσεις για ζητήματα τα οποία είχαν επιλυθεί. Και καταφέραμε οι ανήλικοι, τα θύματα των κακοποιητικών συμπεριφορών να έχουν έναν φιλικό χώρο στη ΓΑΔΑ, να αναλαμβάνει η Αστυνομία και αυτό το καθήκον. Καταφέρατε να καταστήσετε την Αστυνομία ανώτερη δύναμη από όλο το σύγχρονο νομικό και επιστημονικό κόσμο. Δεν ξέρω αν το έχετε καταλάβει, αλλά έχετε ευτελίσει κάθε έννοια νομικού φιλελευθερισμού και κάθε έννοια σοβαρότητας ενός σύγχρονου κράτους.

Ένα δεύτερο σημείο είναι πολύ σημαντικό. Υπάρχει ένα βασικό ερώτημα που πλανάται. Ποιος νομοθετεί σε αυτή τη χώρα; Η Βουλή, τα κόμματα, οι Βουλευτές, οι αντιπροσωπευτικές κοινωνικές οργανώσεις ή οργανωμένα οικονομικά κέντρα, που χρηματοδοτούν καμπάνιες προς ίδιον όφελος; Αγνοήθηκαν εδώ συστηματικά οι γυναικείες και φεμινιστικές οργανώσεις, οι τοποθετήσεις έγκριτων νομικών, η ολομέλεια των δικηγορικών συλλόγων, ο Συνήγορος του Πολίτη, η Διεθνής Αμνηστία, οι ολομέλειες των δικηγορικών συλλόγων...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Ο Συνήγορος του Πολίτη;

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ: Ο Συνήγορος του Πολίτη βεβαίως, βεβαίως, στο σύνολό του. Θα απαντήσετε.

Σας το έχουν επισημάνει και Βουλευτές ή Βουλευτίες του κόμματός σας. Κάτι σοβαρό συμβαίνει για να μη συμφωνούν όλοι αυτοί με τον νόμο σας. Και επειδή το οικογενειακό δίκαιο είναι ένα κατ' εξοχήν δίκαιο κοινωνικών σχέσεων, που είναι ώριμες προς ρύθμιση και για αυτό ενδύονται ή πρέπει να ενδύονται με πολύ μεγάλη έμπρακτη κοινωνική συναίνεση, προκαλεί μεγάλη απορία ο τρόπος που επιλέγετε να νομοθετήσετε. Ποιος νομοθετεί σε αυτή τη χώρα, κατά το παλιό ερώτημα «ποιος κυβερνά αυτή τη χώρα»; Αυτό είναι το ερώτημα, που πλανάται σήμερα στην ελληνική κοινωνία.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει ο Υφυπουργός κ. Κώστηρας για εννιά λεπτά.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΤΣΗΡΑΣ (Υφυπουργός Δικαιοσύνης): Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Ξεκινώντας, θα ήθελα κατ' αρχάς να αναφερθώ κι εγώ στην Ημέρα Μνήμης των εκατόν δύο χρόνων από τη Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου, μιας μέρας θηριωδίας, μίας μέρας δράματος γι' αυτούς τους ανθρώπους. Η ελληνική Βουλή τίμησε σήμερα την ημέρα αυτή και αναμφίβολα οφείλουμε όλοι να «θυσιάζουμε» αυτήν την ημέρα για να θυμόμαστε τη θηριωδία, που έλαβε χώρα εκατόν δύο χρόνια πριν και να κάνουμε το παν και για τη διεθνοποίηση του συγκεκριμένου ζητήματος, προκειμένου πραγματικά να υπάρξει μια ιστορική δικαίωση αυτής της ημέρας και των ανθρώπων, που χάθηκαν και εκδιώχθηκαν εκείνη την περίοδο.

Δεύτερον, ο κ. Βερναρδάκης αναφερόμενος στην ομιλία του στη γενικότερη προστασία των ανηλίκων και τις πολιτικές της Κυβέρνησης, έκανε λόγο για το «Σπίτι του Παιδιού». Σας ενημερώνω, κύριε Βερναρδάκη, ότι τις επόμενες μέρες θα παραδοθεί και θα είναι έτοιμο προς λειτουργία το «Σπίτι του Παιδιού» της Αθήνας. Οφείλω να ομολογήσω ότι στο Υπουργείο Δικαιοσύνης κάναμε μια τεράστια προσπάθεια για να αρθούν δυσλειτουργίες διοικητικές, τεχνικές, νομικές σε ένα προβληματικό νομικό πλαίσιο, το οποίο, ειρήσθω εν παρόδω, θα χρειασθεί αλλαγές. Όμως, εμείς οφείλουμε να κάνουμε το παν με το υφιστάμενο πλαίσιο, ώστε να λειτουργήσουμε το «Σπίτι του Παιδιού».

Επίσης, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι υπάρχει υπό επεξεργασία ένα εθνικό σχέδιο δράσης για τα δικαιώματα του παιδιού. Η χώρα μας συμμετέχει ενεργά στο Συμβούλιο της Ευρώπης για τη δημιουργία της πολιτικής για τα δικαιώματα του παιδιού 2022 - 2027, φτιάχνοντας έτσι για πρώτη φορά ένα πλαίσιο ολοκληρωμένης ενεργούς πολιτικής συμμετοχής του Υπουργείου σε σχέση με τα δικαιώματα του παιδιού. Ως εκ τούτου, επειδή η χώρα μας το 2019, σύμφωνα με το Scoreboard της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήταν τελευταία, ουραγός στη φιλική δικαιοσύνη στα παιδιά, καλό είναι να μιλάμε με έργα και όχι να αναφερόμαστε

θεωρητικά σε πράγματα τα οποία θα μπορούσατε να είχατε λύσει και δυστυχώς δεν το πράξατε.

Έρχομαι τώρα στο τι κάνουμε με το σημερινό νομοσχέδιο που φέρνει το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Πράγματι αγγίζουμε και ασχολούμαστε νομοθετικά με ένα ευαίσθητο ζήτημα, με ένα ζήτημα το οποίο αφορά τις σχέσεις γονέων και τέκνων, σχέσεις ευαίσθητες και εύθραυστες, που αφορούν τη σχέση του παιδιού με τους γονείς του, ειδικά μετά τη λύση του γάμου και αφού οι γονείς του αποφασίσουν ότι δεν θα είναι μαζί στη ζωή.

Με αυτό, λοιπόν, το νομοσχέδιο όχι μόνο δεν καταργούμε δικαιώματα, αλλά αντιθέτως ενισχύουμε τα ήδη υπάρχοντα και δίνουμε νέα εργαλεία και στους γονείς και στον δικαστή, προκειμένου να μπορεί να επιλύει αυτά τα πολύ ευαίσθητα ζητήματα. Επίσης, εκσυγχρονίζουμε το πλέγμα των διατάξεων του οικογενειακού δικαίου μετά από τριάντα οκτώ χρόνια, μία ανάγκη που αναγνωρίσαμε όλοι και στις επιτροπές και στη συζήτηση στην Ολομέλεια. Επιπλέον, αναγνωρίσαμε ότι το νομικό πλαίσιο του '83 υπήρξε, πράγματι, καινοτόμο για την εποχή του και έλυσε προβλήματα. Όμως, τριάντα οκτώ χρόνια μετά, με τις αλλαγές που έχουν επέλθει τόσο σε επίπεδο κοινωνίας, όσο και σε επίπεδο ανθρώπινων σχέσεων, αλλά και στην ίδια τη φύση και τη μορφή της οικογένειας, προφανώς και χρειάζονταν αλλαγές. Και αυτές οι αλλαγές έχουν ως αποκλειστικό γνώμονα το συμφέρον του παιδιού, όπως αυτό πράγματι διασφαλίζεται και από τη σχέση και από την επικοινωνία και από τη φυσική παρουσία και των δύο γονέων στην ανατροφή του, στη ζωή του, στην καθημερινότητά του.

Είναι πράγματι μια δύσκολη και σύνθετη εξίσωση και το Υπουργείο Δικαιοσύνης πήρε μια πρωτοβουλία η οποία είναι προϊόν συζήτησης και κουβέντας με την επιστημονική κοινότητα και πολλών αποδοχών σε πολλά ζητήματα, που έγιναν από τη δημόσια διαβούλευση και μετά από τον Υπουργό.

Και επειδή ακούω μία μονοθεματική, επιτρέψτε μου την έκφραση, αντίληψη για τους φορείς και τις θέσεις των φορέων, ξέρετε είναι σημαντικό το ότι γίνεται διάλογος. Όμως, είναι σφάλμα το να οικειοποιούμαστε πράγματα τα οποία δεν ειπώθηκαν, προκειμένου να δημιουργήσουμε εντυπώσεις.

Μια και έγινε προηγουμένως αναφορά στον Συνήγορο του Πολίτη, θα ήθελα να πω ότι ούτε εμείς οικειοποιούμαστε τον Συνήγορο του Πολίτη, ούτε έχουμε πρόθεση να εργαλειοποιήσουμε τη θέση του. Όμως, η θέση του ήταν πολύ πιο προωθητική της δικής μας νομοθετικής πρωτοβουλίας. Μιλούσε ανοιχτά για πολύ πιο υποχρεωτικής φύσεως ρυθμίσεις από το μετρημένο, λογικό και καινοτόμο βήμα που κάνουμε. Η «Κοινωνιολογική Εταιρεία», επίσης, έθεσε συγκεκριμένα ζητήματα τα οποία ήταν υπέρ της συνεπιμέλειας.

Όσον αφορά τώρα την Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής, προφανώς και τη λαμβάνουμε υπ' όψιν μας. Μάλιστα, ο Υπουργός ανέφερε ήδη σημαντικές τεχνικές αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο, οι οποίες λαμβάνουν υπ' όψιν και το κομμάτι αυτό.

Και επειδή άκουσα να μιλάτε για κόλαφο, σας υπενθυμίζω ότι στο ζήτημα το οποίο ήταν από τα βασικά σημεία κριτικής, στο ζήτημα δηλαδή της οριστικής δικαστικής απόφασης για τη γονική μέριμνα, η Επιστημονική Υπηρεσία αναφέρεται σε νομοτεχνική βελτίωση. Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι η φράση «για ενδοοικογενειακή βία» θα πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής: «Για τα αδικήματα που προβλέπονται στον ν.3500/2006 και τον Ποινικό Κώδικα», τα τρία συγκεκριμένα άρθρα. Δεν αναφέρεται στο ότι η ύπαρξη οριστικής απόφασης παραβιάζει κάποια υπερνομοθετικής ισχύος διάταξη, ώστε να μιλάμε για «κόλαφο» για ένα ζήτημα για το οποίο κακώς ασκήθηκε κριτική. Μάλιστα, θέλω να επιμείνω σε αυτό και το είπα και στις επιτροπές. Κακώς και εσφαλμένα προσπαθούμε να περάσουμε ότι υπάρχει δήθεν ανοιχτό «παράθυρο» για κακοποιητικούς γονείς. Διότι και όσον αφορά στην επικοινωνία, η οποία είναι το μείζον, η πρώτη βαθμίδα σχέσης του παιδιού με τον γονέα που είναι κακοποιητικός, του αφαιρείται η επικοινωνία χωρίς δικαστική απόφαση. Δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη στο νομοθετικό πλαίσιο.

Όπως πολύ σωστά είπε προηγουμένως ο κ. Πλεύρης, όσον αφορά στη διάταξη για τη γονική μέριμνα και την κακή άσκηση της, δεν προβλέπεται δικαστική απόφαση στο υφιστάμενο πλαι-

σιο. Δεν προβλέπεται τίποτα για την ενδοοικογενειακή βία. Εδώ, λοιπόν, μπαίνει μια ρητή πρόβλεψη η οποία διασφαλίζει και θέτει συγκεκριμένα ένα πλαίσιο κανόνων το οποίο έχει στη διάθεσή του ο δικαστής και θα αξιολογήσει προφανώς κάθε περίπτωση ξεχωριστά με τα κριτήρια, που του δίνει ο νόμος και με την κατεύθυνση που του δίνει το νομοθετικό πλαίσιο. Ο νομοθέτης δεν είναι ατάραχος. Δεν μπορεί να νομοθετεί ατάραχος μπροστά σε μια οδυνηρή πραγματικότητα.

Επίσης, ξέρετε τι λέει το σχέδιο νόμου στο θέμα της επικοινωνίας και του τεκμηρίου του 1/3 που αναφέρθηκε και για το οποίο είπαμε ότι είναι μαχητό και ότι είναι ένα εργαλείο στη διάθεση του δικαστή, ο οποίος μπορεί να το χρησιμοποιεί και να αξιολογεί κάθε περίπτωση ξεχωριστά; Αυτό το είπα και στην επιτροπή, αλλά βλέπω ότι και σήμερα δεν υπάρχει καμμία αναφορά από κανέναν σε αυτό. Λέει το εξής: «Σε κάθε περίπτωση εάν δεν διαταράσσεται η καθημερινότητα του παιδιού». Οπότε, για όλα τα ερωτήματα ακραίων περιπτώσεων που τίθενται, όπως τι θα γίνει αν ο ένας γονέας μένει εδώ και ο άλλος μένει πεντακόσια χιλιόμετρα μακριά ή τι θα γίνει στην περίπτωση που ο ένας γονέας έχει την «άλλα» συμπεριφορά και ο άλλος έχει την «ωμέγα» συμπεριφορά, μπαίνει μία δικλίδα ασφαλείας περί μη διατάραξης της καθημερινότητας του τέκνου. Επίσης, λέει ότι το δικαστήριο μπορεί να διατάξει κάθε πρόσφορο μέσο, ιδίως την εκπόνηση εμπειριστατωμένης έκθεσης κοινωνικών λειτουργών ή ψυχιάτρων ή ψυχολόγων. Αυτές είναι δικλίδες ασφαλείας, τις οποίες ο νομοθέτης τις θέτει στη διάθεση του δικαστή, προκειμένου αυτός να αξιολογήσει και να έχει εργαλεία στα χέρια του για να κρίνει την κάθε περίπτωση ξεχωριστά.

Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να θέτουμε ένα πλαίσιο, να θεσπίζουμε κατευθυντήριες γραμμές και να δίνουμε μοντέρνα και σύγχρονα εργαλεία τα οποία θα βοηθήσουν και τον διαμεσολαβητή και τους γονείς, αλλά και τον δικαστή στην περίπτωση, που μια ευαίσθητη υπόθεση φτάσει στο δικαστήριο και κληθεί να την επιλύσει. Όλα αυτά ο δικαστής θα τα έχει στα χέρια του.

Το σημερινό καθεστώς έφτασε σε ένα όριο και πρέπει να προχωρήσουμε. Και επειδή αντιλαμβάνομαι ότι οι διαφορές, που υπάρχουν «οχυρώνονται» πολλές φορές σε μεμονωμένες νομικές προβλέψεις του υφιστάμενου καθεστώτος και κυρίως σε νομολογιακές καταστάσεις, θα ήθελα να σας πω ότι το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο είναι πολύ πιο γενικό. Είναι ένα πλαίσιο στο οποίο αν γίνει κακή χρήση, μπορεί να οδηγήσει μονόπλευρα σε συγκεκριμένα δεδομένα.

Εμείς εδώ θέτουμε ένα πλαίσιο το οποίο έχει κατεύθυνση, έχει ουσία, έχει υπόβαθρο, δίνει εργαλεία στο δικαστή και προφανώς δεν τον υποκαθιστά. Και απορώ πώς ακούστηκε αυτό και πώς τέθηκε στον διάλογο. Το είπε η ίδια η Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων, ο εκπρόσωπος της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών. Και η ολομέλεια των δικηγορικών συλλόγων ήταν υπέρ στο να υπάρξει αναμόρφωση του νομικού πλαισίου. Όλοι, λοιπόν, συμφωνούμε σε αυτό.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υφυπουργού)

Κυρία Πρόεδρε, τελειώνω. Αν έχετε την καλοσύνη, θα ήθελα δύο λεπτά ακόμα.

Όσον αφορά δε το συμφέρον του παιδιού, το οποίο αναφέρεται και το οποίο διατρέχει όλα τα διεθνή κείμενα, και τη Διεθνή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού και τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι προφανώς συνδεδεμένο με την επικοινωνία και την παρουσία των γονέων στην καθημερινότητά του και στην ανατροφή του.

Για τη δε αναφορά για αόριστη νομική έννοια που δόθηκε εμείς επινοούμε, σας υπενθυμίζω ότι υπάρχει το συμφέρον του παιδιού και μάλιστα, η ύπαρξη του νομοθέτη σε αυτή τη λειτουργία έχει αναγνωριστεί και από τον Άρειο Πάγο σε απόφασή του το 2019, την υπ' αριθμόν 1016/2019, που αναφέρεται ρητά στον ρόλο του νομοθέτη στη συμπερίληψη των κριτηρίων που μπορούν να αξιολογούνται.

Τελειώνω με το εξής. Είχα αρκετά να πω, αλλά δεν θέλω να καταχραστώ τον χρόνο. Ήθελα να διευκρινίσω, όμως, αυτό το θέμα για την κακοποίηση γιατί θεωρώ ότι γίνεται μία στρεβλή ερμηνεία και δημιουργεί κακή αντίληψη στο κοινό. Διότι με το συγ-

κεκριμένο νομοσχέδιο παύουν όλα τα «παράθυρα» τέτοιου είδους περιστατικών με ρητό τρόπο. Το ξαναλέω, στην επικοινωνία δεν χρειάζεται καν απόφαση. Μπορεί να τη διακόψει ο δικαστής. Στη γονική μέριμνα υπάρχει ένας εκ των λόγων των ενδεικτικών αναφερόμενων στην οριστική απόφαση. Ο Υπουργός στην αλλαγή που έγινε προηγουμένως για το θέμα της διαμεσολάβησης είπε ότι πράγματι θα υπάρχει ρητή εξαίρεση των περιπτώσεων, που αφορούν στην ενδοοικογενειακή βία. Κλείνουν, λοιπόν, όλα τα «παράθυρα» ενός πράγματι πολύ ευαίσθητου ζητήματος.

Κι επειδή υπάρχει η συζήτηση ο νομοθέτης τι ρόλο έχει έναντι του δικαστή και της νομολογίας, έχει σημαντικό ρόλο, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι. Δεν μπορεί να μένει απαθής. Φτιάχνει πλαίσιο, δίνει μια κατεύθυνση, καλλιεργεί μια κουλτούρα, λειτουργεί παιδαγωγικά. Και αυτός ο παιδαγωγικός του ρόλος είναι βασικό στοιχείο αυτής της συνεργασίας, που έχουν όλες οι εξουσίες προκειμένου να μπορέσουμε να έχουμε το βέλτιστο πραγματικά αποτέλεσμα.

Για το κομμάτι αυτό εγώ θα καταθέσω στα Πρακτικά, μιας και αναφέρθηκε και η επιστημονική κοινότητα και ο διάλογος που έχει, ένα πολύ ενδιαφέρον άρθρο το οποίο διάβασα στα «ΝΕΑ» στις 24 Μαρτίου 2021, ενός εκλεκτού καθηγητή της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, του Αντώνη Καραμπατζού, ο οποίος αναφέρει ρητά: «Η παιδαγωγική - κατευθυντήρια λειτουργία που μπορούν να επιτελέσουν τέτοιοι κανόνες προεπιλογής δεν είναι διόλου αμελητέα. Εισάγουν ένα νομοθετικό πρότυπο που αποτελεί ισχυρό σημείο αναφοράς-αφετηρίας για τα εμπλεκόμενα μέρη ή τα δικαστήρια, από το οποίο ωστόσο εκείνα μπορούν να αποστούν». Είναι η πεμπτουσία, για μένα, αυτού του νομοθετήματος και της κουλτούρας που καλλιεργεί και στους γονείς και στον διαμεσολαβητή και στον δικαστή.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν είναι καθηγητής οικογενειακού δικαίου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΤΣΗΡΑΣ (Υφυπουργός Δικαιοσύνης): Είναι Αστικού Δικαίου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ (ΝΑΝΤΙΑ) ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Ενοχικό δικαιο δίδασκε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΤΣΗΡΑΣ (Υφυπουργός Δικαιοσύνης): Κυρία Γιαννακοπούλου, καθηγήτης της Νομικής Σχολής είναι.

Δεν αναφέρθηκε σε οικογενειακό δίκαιο. Αναφέρθηκε σε ένα άρθρο το οποίο κατά την άποψή μου είναι σημαντικό. Η άποψη η επιστημονική...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ (ΝΑΝΤΙΑ) ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ:... (Δεν ακούστηκε)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΤΣΗΡΑΣ (Υφυπουργός Δικαιοσύνης): Δεν καταλαβαίνω γιατί αυτή η ενόχληση. Δεν θέλω να σκεφτώ άλλα πράγματα. Δεν καταλαβαίνω την ενόχληση.

Επειδή μιλήσαμε για τον διάλογο της επιστημονικής κοινότητας, ο οποίος, πράγματι, ήταν ευρύς και δημόσιος και έγινε και στη Βουλή και έγινε και εκτός Βουλής, καταθέτω ένα άρθρο το οποίο θεωρώ ότι είναι άξιο να το αξιολογήσουμε.

(Στο σημείο αυτό ο Υφυπουργός Δικαιοσύνης κ. Γεώργιος Κώτσης καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Ολοκληρώνω, λοιπόν, θεωρώντας ότι το συγκεκριμένο νομοσχέδιο έχει στο επίκεντρο το παιδί, έχει στο επίκεντρό του το συμφέρον του παιδιού, κάνει ένα βήμα μετρημένο, λογικό, πραγματικά μεταρρυθμιστικό και δίνει χώρο για τον δικαστή προκειμένου αυτός να μπορέσει να αξιολογήσει και να δημιουργηθεί ένα άλλο πλαίσιο.

Και θεωρώ ότι θα ήταν καλό και ορθό να μην κρυφούμε πίσω από επιμέρους σημειακές διαφωνίες και να προτάξουμε το μείζον, το συμφέρον του παιδιού, την ανάγκη αλλαγής του νομοθετικού πλαισίου μετά από τριάντα οκτώ χρόνια και να το στηρίξουμε, να το ψηφίσουμε, γιατί θα είναι μία σημαντική τομή στην αλλαγή του οικογενειακού δικαίου μετά από τόσα χρόνια.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ σας ευχαριστώ, κύριε Υφυπουργέ.

Τον λόγο τώρα έχει η κ. Αλεξοπούλου από τη Νέα Δημοκρατία.

Θα σας παρακαλούσα, κύριοι συνάδελφοι, ακριβώς επειδή είναι πολύ σοβαρό το θέμα υπάρχει σχετική ανοχή, αλλά να μην ξεπερνάμε κατά πολύ τα όρια.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ: Κυρία Πρόεδρε, ζήτησα από την κ. Αλεξοπούλου να προηγηθώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κανένα πρόβλημα. Τον λόγο, λοιπόν, έχει ο κ. Κεγκερογλου από το Κίνημα Αλλαγής.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε. Ευχαριστώ και τη συνάδελφο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εξαρχής θέλω να τονίσω αυτό που είπα και στην επιτροπή ότι ασχολούμαστε και έχουμε καταταθεί οι διαφορετικές απόψεις και υπάρχουν οι διαφορετικές επιστημονικές απόψεις εκ των πραγμάτων, με την επίλυση ενός προβλήματος αφού αυτό έχει προκληθεί και διογκωθεί. Και ξανατονίζω ότι η πολιτεία έπρεπε και πρέπει να λειτουργεί προληπτικά με τις αναγκαίες συμβουλευτικές δομές και υπηρεσίες για την οικογένεια και το παιδί, για να ανακοπεί η μεγάλη αύξηση, πράγματι, των χωρισμών που υπάρχει, αλλά και τα συνακόλουθα προβλήματα κυρίως στις περιπτώσεις που έχουμε συγκρουσιακές καταστάσεις.

Ας πάρουμε, όμως, τα πράγματα από την αρχή. Ως Κίνημα Αλλαγής προσήλθαμε στη συζήτηση του νομοσχεδίου για τις τροποποιήσεις του οικογενειακού δικαίου πρώτα απ' όλα με το βάρος της μεγάλης προοδευτικής μεταρρύθμισης του 1983, αλλά και με τη διαπίστωση ότι σήμερα αδιαμφισβήτητα υπάρχει πρόβλημα εφαρμογής, υπάρχει μια αρνητική πραγματικότητα εξαιτίας μιας διαμορφωμένης δικαστηριακής πρακτικής, που οδηγεί πολλές φορές σε μονομερείς αποφάσεις. Το αποτέλεσμα δείχνει καθαρά ότι πολλοί πατέρες αδικούνται, όπως και πολλές μητέρες σε άλλες περιπτώσεις και το κυριότερο, δεν υφίσταται μηχανισμός παρακολούθησης.

Το θέμα, όμως, δεν είναι σήμερα να πούμε αν είμαστε με τις απόψεις των πατεράδων ή των μητέρων, τους παππούδες και τις γιαγιάδες, τα προσωπικά βιώματα και δράματα των οποίων σε όποιες περιπτώσεις υπάρχουν, όχι απλώς γνωρίζουμε, αλλά αναγνωρίζουμε και σεβόμαστε απόλυτα.

Το διακύβευμα είναι να μην μετατρέπεται το παιδί σε μήλον της έριδος, σε σάκο του μποξ, αλλά να προστατευθεί και να διασφαλιστεί το καλύτερο μέλλον του. Πιστεύω ότι σε αυτό συμφωνεί όλη η Ολομέλεια. Σε αυτό οφείλουν να συνδράμουν η πολιτεία με τη δικαιοσύνη και την επιστήμη, αλλά και οι δύο γονείς, με κανόνες και αποφάσεις των δικαστηρίων στην περίπτωση που δεν υπάρξει συμφωνία και επιτυχής διαμεσολάβηση.

Δυστυχώς, η μεταρρύθμιση του 1996 για τα τμήματα οικογενειακών δικαστηρίων δεν υλοποιήθηκε από τη δικαιοσύνη στην οποία ανατέθηκε. Το νομοσχέδιο θα μπορούσε να είναι μια καλή ευκαιρία για τον εκσυγχρονισμό διατάξεων του οικογενειακού δικαίου και για βελτιώσεις σύμφωνα με τις νέες κοινωνικές συνθήκες για την αντιμετώπιση του πραγματικού προβλήματος που λέμε ότι υπάρχει. Γιατί, όμως, να μην είχαμε συζητήσει ήδη για την οριστική λύση που δεν είναι άλλη από τα οικογενειακά δικαστήρια;

Το νομοσχέδιο, όπως έρχεται, δεν λύνει το πρόβλημα, όπως υποστηρίζετε τουλάχιστον. Μιλάει για «εξίσου» και ταυτόχρονα νομοθετεί το ένα τρίτο. Σας είπα και στην επιτροπή: γιατί όχι 40% ή γιατί όχι 50-50; Ενώ συστήσατε νομοπαρασκευαστική επιτροπή, τροποποιήσατε εκ των υστέρων κάποιες διατάξεις χωρίς να το αναπέμψετε στην επιτροπή και να τύχει της τελικής νομικής επεξεργασίας της ίδιας της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, που είναι στην κατεύθυνση της ανάγκης αλλαγών, διατύπωσε σαφείς και χρήσιμες προτάσεις. Δεν εισακούστηκε σε πάρα πολλές από αυτές. Πολλοί ειδικοί υποστηρίζουν ότι οι προτεινόμενες διατάξεις του νομοσχεδίου παραβιάζουν διεθνείς συμβάσεις και κανονισμούς, όπως η Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού, v.2101/1992, την ευρωπαϊκή οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων βίας και τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού επιδιώκει την εξασφάλιση τόσο της συνυπευθυνότητας των γονέων για την ανατροφή όσο και των προσωπικών σχέσεων και της άμεσης επαφής του παιδιού με τους δύο γονείς.

Υποχρέωση της χώρας μας με βάση το Διεθνές και το Ενωσιακό Δίκαιο είναι η κατοχύρωση στον νόμο και η διαφύλαξη στην πράξη του συμφέροντος του παιδιού και δευτερευόντως της νέας οικογενειακής ζωής των γονέων του. Στο δε Συμβούλιο της Ευρώπης το νομοσχέδιο έτυχε αρνητικών σχολίων για συγκεκριμένα ζητήματα που θέτει. Και πώς να μην ήταν αρνητικά τα σχόλια, όταν υπάρχουν θέματα που έχουν να κάνουν με την ενδοοικογενειακή βία και το πότε θα έχει δικαίωμα ή όχι ο ένας γονέας να ασκεί τα καθήκοντα ανάλογα με το αν είναι οριστική ή τελεσίδικη η απόφαση ή οτιδήποτε άλλο;

Νομίζω ότι είναι ξεκάθαρο από τις παρατηρήσεις, αλλά ακόμα και από την αντιπαράθεση που υπάρχει -που δεν αρνείστε ούτε εσείς ως Κυβέρνηση ότι υπάρχει μία διχαστική, στην καλύτερη περίπτωση, αντιπαράθεση για το νομοσχέδιο- ότι κινείται σε λάθος αντίληψη. Επιχειρεί να αντιμετωπίσει προβλήματα πολυσύμβατα, κοινωνικά με έναν ποσοτικό τρόπο, με έναν μηχανισμό προκρούστειας κλίνης.

Εμείς πιστεύουμε σε μία άλλη αντίληψη για την επίλυση του προβλήματος, που θα μας βγάλει από την αδιέξοδη συζήτηση. Την έχουμε καταθέσει ήδη. Σας την καταθέσαμε στην επιτροπή και πριν, την είχαμε και στο προεκλογικό μας πρόγραμμα του 2019. Η θέση μας είναι ότι η γονική μέριμνα πρέπει να ασκείται από κοινού. Αυτό προβλέπεται και από το ισχύον και πρέπει να δούμε πώς διασφαλίζεται. Βασική και αδιαπραγμάτευτη προτεραιότητα πρέπει να είναι το συμφέρον του παιδιού και πολιτικοί, δικαιοσύνη, επιστήμονες, γονείς οφείλουν να το υπηρετήσουν. Πρόληψη, πολιτικές διαπαιδewγησης, σχολές γονέων, δομές και υπηρεσίες οικογενειακού προγραμματισμού, υποστήριξη και συμβουλευτική οικογενειών σε κάθε δήμο. Κάθε ζευγάρι πρέπει να τους έχει δίπλα του πριν αποφασίσει να τεκνοποιήσει, αλλά και πριν αποφασίσει να χωρίσει. Πιστεύουμε στο ρόλο της πραγματικής διαμεσολάβησης και των ειδικών επιστημόνων. Και, βέβαια, το οικογενειακό δικαστήριο πρέπει να υπάρχει ως τελευταία καταφυγή για μία δίκαιη λύση.

Απαιτείται, λοιπόν, μία νέα, προοδευτική μεταρρύθμιση με στόχο τη δημιουργία των οικογενειακών δικαστηρίων, που θα υποστηρίζονται από ειδικό επιστημονικό προσωπικό, κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχιάτρους, ψυχολόγους. Η δημιουργία των οικογενειακών δικαστηρίων λέτε ότι είναι δύσκολη και πάει μακριά. Με αυτή την έννοια λένε και κάποιοι από τους γονείς, «Ε, μα εμείς θέλουμε τώρα λύση». Ναι, μπορούν να λειτουργήσουν τώρα, άμεσα, σε εφετειακό επίπεδο -ξεκινήστε σε εφετειακό επίπεδο- τμήματα οικογενειακών δικαστηρίων με νόμο και όχι να είναι στην ευχέρεια της δικαιοσύνης, όπως το άφηνε ο νόμος του 1996. Αυτό θα δώσει τη λύση από μόνο του, γιατί θα ξέρουν εκ των προτέρων ότι δεν θα υπάρχει η τελική απόφαση που ελπίζουν ορισμένοι και από οποιαδήποτε πλευρά και θα συνδράμουν την προσπάθεια της διαμεσολάβησης αν δεν συμφωνήσουν από την αρχή και από μόνοι τους. Ανατρέπει την αρνητική πρακτική η οποία υπάρχει σήμερα.

Τελειώνω λέγοντας ότι οι τοποθετήσεις μας δεν είναι δογματικές. Από τις προτάσεις μας έγινε φανερό ότι εκτός από την ξεκάθαρη τοποθέτησή μας πως το νομοσχέδιο δεν λύνει το πρόβλημα δεν είμαστε a priori αντίθετοι σε κάθε θετική διάταξη -και για το συγκεκριμένο νομοσχέδιο- όπως ειπώθηκε από ορισμένους. Οι θετικές διατάξεις θα ψηφιστούν, αλλά οι διατάξεις που περιπλέκουν το πρόβλημα και οδηγούν σε νέα αδιέξοδα, προφανώς και δεν θα ψηφιστούν από εμάς. Η πρότασή μας είναι ζωντανή, ισχύει και μπορούμε να την υλοποιήσουμε για να είμαστε δίπλα στο παιδί και όχι μακριά ή απέναντί του.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει η κ. Αλεξοπούλου από τη Νέα Δημοκρατία.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ: Σας ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Υπουργέ, επιτρέψτε μου αρχικά να τιμήσω με τη σειρά μου από το Βήμα της Βουλής των Ελλήνων τους εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες του Πόντου, που

κυνηγήθηκαν και σφαγιάστηκαν για τη χριστιανική τους πίστη και το ελληνικό τους αίμα. Δεν λησμονούμε. Κρατάμε ζωντανή την ιστορία του ξεριζωμού και θα αγωνιστούμε με κάθε πρόσφορο μέσο για τη διεθνοποίηση της ανεπίτωτης τραγωδίας. Πολλές χώρες έχουν ήδη αναγνωρίσει αυτό το έγκλημα είτε με αποφάσεις, είτε με επίσημες αναφορές τους. Ήρθε η ώρα να αξιοποιήσουμε τη διεθνή συγκυρία και να αναδείξουμε προς ολόκληρη τη διεθνή κοινότητα το δικό μας ολοκαύτωμα.

Περνώ ευθύς αμέσως, κυρία Πρόεδρε, στην ομιλία μου, ξεκινώντας με την εξής σκέψη: Δεν είναι δυνατόν οι γυναίκες στον 21^ο αιώνα να συντηρούμε ακόμα το δίλημμα για το αν θα εργαστούμε, αν θα κάνουμε καριέρα ή αν θα κάνουμε οικογένεια. Είτε εντός είτε εκτός γάμου η σύγχρονη γυναίκα έχει -και πρέπει αυτό να εξασφαλιστεί από την πολιτεία- το δικαίωμα στην εργασία και στην κοινωνική ζωή και δεν επιτρέπεται εμείς οι ίδιες να επιβεβαιώνουμε αυτά τα στερεότυπα. Βεβαίως, το ζητούμενο είναι να είμαστε εντός γάμου, εντός μιας ομαλής και στοργικής συμβίωσης. Όμως, όταν αυτό δεν είναι εφικτό, δεν έρχεται το τέλος του κόσμου. Δεν τελειώνει ούτε η ζωή της μητέρας, ούτε του πατέρα και σίγουρα ούτε των παιδιών. Πρέπει απλά να εξασφαλίζεται μια σύγχρονη προσέγγιση στο πλαίσιο της υπεύθυνης συνεννόησης και της πολιτισμένης συμπεριφοράς, ώστε και οι δύο να συνεχίζουν τον κοινωνικό, οικογενειακό και εργασιακό τους βίο πάντα και πάνω από όλα, με κύριο μέλημα το συμφέρον και το μέλλον των παιδιών.

Γι' αυτό θα ήθελα να σας συγχαρώ, κύριε Υπουργέ, για τη νομοθετική πρωτοβουλία, που αναγνωρίζει εμπράκτως, στο πλαίσιο της ισότητας των δύο φύλων, τη συνυπευθυνότητα των δύο γονέων στην επιμέλεια του παιδιού τους και που παράλληλα μεριμνά ώστε οι διαφορές και τα προβλήματά τους να μη γίνουν και δικά του προβλήματα. Είναι θέμα κοουλτούρας και είμαι βέβαιη ότι οι νέοι Έλληνες κι οι νέες Ελληνίδες ήδη αντιμετωπίζουν αυτό το θέμα με τεράστια ωριμότητα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η οικογένεια είναι, πράγματι, το θεμέλιο κάθε πολιτισμού και κάθε ανθρωπίνης κοινωνίας, είναι ο χώρος στον οποίο μεγαλώνουμε και αναπτυσσόμαστε, το καταφύγιο στο οποίο διαμορφώνεται ο ψυχισμός, η προσωπικότητα και ο χαρακτήρας μας, είναι η θερμοκοιτίδα που μας γαλουχεί μέχρι την ώρα που θα στηριχτούμε στα δικά μας εφόδια για να αντιμετωπίσουμε τον κόσμο. Αποτελεί έναν ζωντανό οργανισμό που εξελίσσεται και αναμορφώνεται για να ανταποκριθεί σε κάθε εποχή και στις προκλήσεις της κάθε εποχής.

Πολλά έχουν αλλάξει τα τελευταία χρόνια στη δομή και στη λειτουργία της ελληνικής οικογένειας. Οι ρόλοι έχουν μεταβληθεί και προσαρμοστεί στις επιταγές της σύγχρονης ζωής. Η μητέρα εργάζεται και δεν παραμένει συνεχώς στο σπίτι, αλλά και ο σύγχρονος πατέρας έχει ενεργό συμμετοχή στην καθημερινή φροντίδα των παιδιών και του νοικοκυριού. Μαζί προσπαθούν να βρουν τη νέα ισορροπία μεταξύ εργασίας και οικογενειακών υποχρεώσεων, πράγμα όχι πάντα εύκολο.

Βεβαίως, είναι ιδανικό να υπάρχουν δύο γονείς που συνεργάζονται αρμονικά, ενωμένοι και αγαπημένοι κάτω από την ίδια στέγη. Αυτό, όμως, απ' ό,τι φαίνεται, καθίσταται ολοένα και δυσκολότερο και αντικατοπτρίζεται σε αριθμούς και στατιστικές τις οποίες δεν μπορούμε απλώς να αγνοούμε. Στις σύγχρονες κοινωνίες, όπως και στη χώρα μας, τα διαζύγια, δυστυχώς, ολοένα και αυξάνονται, οι άνθρωποι χωρίζουν πιο εύκολα, ενώ στη μέση όλων αυτών βρίσκονται τα παιδιά. Αυτά τα παιδιά οφείλουμε να προστατεύσουμε. Σε αυτά τα παιδιά οφείλουμε να δώσουμε τη δυνατότητα να έχουν πάντα και τους δύο γονείς.

Είναι αναγκαίο, λοιπόν, σαράντα σχεδόν χρόνια από την τελευταία αναμόρφωση του θεσμικού μας πλαισίου, να προσαρμοστούμε ώστε να συμβαδίσουμε με τα νέα δεδομένα και να αντιμετωπίσουμε μια διαφορετική κοινωνική πραγματικότητα. Το παρόν νομοσχέδιο θέλει να δώσει και εκείνα τα εργαλεία, τα οποία θα επιτρέψουν σε δύο ανθρώπους, που δεν μπορούν ή δεν θέλουν να είναι πια μαζί, να μεριμνήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για τα τέκνα τους και κυρίως να κάνουν τη μετάβαση από τη συμβίωση στο χωρισμό όσο το δυνατόν πιο ανώδυνη.

Παράλληλα, δίνει το δικαίωμα σε κάθε γονέα να διατηρήσει την επικοινωνία του και τη σχέση του με το παιδί. Οι δύο γονείς

είναι το ίδιο σημαντικοί και πολύτιμοι και δεν χωρούν εδώ νικητές και ηττημένοι.

Επειδή, όμως, ακόμα και σε αυτό το ευαίσθητο και ουσιώδες νομοθέτημα η εσκεμμένη παρερμηνεία διατάξεων και η μικροπολιτική περισσεύουν, προτού πούμε τι ρυθμίζει αυτό το σχέδιο νόμου νομίζω ότι αξίζει τον κόπο να πούμε τι δεν ρυθμίζει.

Το παρόν σχέδιο νόμου, λοιπόν, δεν ρυθμίζει τις διαφορές των γονέων, δεν χειρίζεται τις εκατέρωθεν απαιτήσεις ή αιτιάσεις ενός διαζυγίου, ούτε και χειρίζεται ζητήματα διατροφής, δεν επιβάλλει τον τρόπο χειρισμού της επιμέλειας στους γονείς ούτε και αφαιρεί το δικαίωμά τους να αποφασίσουν οι ίδιοι το καλύτερο γι' αυτούς σενάριο διαχείρισης και, φυσικά, δεν αφαιρεί το δικαίωμα προσφυγής σε δικαστήριο για λόγους που κάθε γονέας μπορεί να κρίνει επαρκείς. Δεν αναίρεται, λοιπόν, κανένα υπάρχον δικαίωμα. Αντίθετα, θεσπίζονται διατάξεις για την ενίσχυσή τους.

Εναρμονίζουμε τη νομοθεσία μας τόσο με τη σύγχρονη πραγματικότητα, όσο και με το πνεύμα των διεθνών συμβάσεων, αλλά και με τις καλές πρακτικές όλων των προηγμένων χωρών του κόσμου και των εταίρων μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το συμφέρον του παιδιού, όπως αναφέρουν όλες οι σύγχρονες μελέτες, είναι η επικοινωνία και η ανατροφή του και από τους δύο γονείς, που το αγαπούν ακόμα και όταν αυτοί έχουν αποφασίσει να ζήσουν χωριστά.

Μετά τον χωρισμό και οι δύο γονείς έχουν λόγο και ρόλο, δικαιώματα και υποχρεώσεις. Αυτό όμως ήταν ουσιαστικά πάντα έτσι. Το νομοσχέδιο εισάγει το εξής, την από κοινού άσκηση γονικής μέριμνας και από τους δύο γονείς, που έχουν καθήκον και δικαίωμα στην επιμέλεια του τέκνου, την επίβλεψη, τη μόρφωση, την ανατροφή του, αλλά και τη διαχείριση της περιουσίας του και την εκπροσώπησή του σε κάθε υπόθεση. Για όλα τα κρίσιμα ζητήματα για τη ζωή και το μέλλον του έχουν λόγο και οι δύο γονείς.

Εισάγει επίσης τη διαμεσολάβηση ως μέσο επίλυσης των διαφορών αντί της ψυχοφθόρου δικαστικής οδού, εφόσον οι γονείς δεν καταφέρουν να ρυθμίσουν από μόνοι τους τα ζητήματά τους. Απώτερος στόχος και με αυτή την πρωτοβουλία είναι η όσο το δυνατόν πιο ομαλή και ήρεμη διακοπή της συμβίωσης προς όφελος πάντα του παιδιού. Τίθεται μια ελάχιστη βάση για τον χρόνο επικοινωνίας του τέκνου με τον γονέα με τον οποίο δεν διαμένει, ώστε να εξασφαλίζεται επαρκής επικοινωνία αλλά και ποιοτικός, ουσιαστικός χρόνος του τέκνου και με τους δύο γονείς.

Τέλος, το νομοσχέδιο βοηθάει το έργο της δικαιοσύνης εισάγοντας αντικειμενικά κριτήρια για την κακή άσκηση της γονικής μέριμνας. Βεβαίως είναι πάντα στην κρίση του δικαστή να λάβει υπ' όψιν του και άλλα κριτήρια για να αποφασίσει, η απარიθμησή τους όμως ορίζει μια ξεκάθαρη βάση αναφοράς και απομακρύνει κάθε περιθώριο παρερμηνείας.

Επιπλέον, καταρτίζονται επιμορφωτικά προγράμματα στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών ώστε οι δικαστές να εξοικειωθούν πλήρως με το νέο πλαίσιο και να αφομοιώσουν τη νέα φιλοσοφία που αυτό προωθεί.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα ψηφίζουμε ένα νομοσχέδιο το οποίο έρχεται στα χέρια μας κατόπιν εξαντλητικής διαβούλευσης, με πρωτόγνωρο αριθμό σχολίων και παρεμβάσεων από άτομα και φορείς, από τα οποία τελικά έχει τη συναίνεση ενός ευρύτατου κομματιού της ελληνικής κοινωνίας. Η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη και η ηγεσία του Υπουργείου χειρίζονται ένα ευαίσθητο και ακανθώδες ζήτημα με την αποφασιστικότητα, την προσοχή και την αξία που του πρέπει, μετρημένα με ένα θεσμικό πλαίσιο ξεπερασμένο από την ίδια την πραγματικότητα.

Δίνουμε μια διέξοδο σε ένα μείζον θέμα, που ταλανίζει την κοινωνία μας και κυρίως τα χιλιάδες παιδιά που χρειάζεται να υποστούν την τρικυμία ενός ταραχώδους διαζυγίου των γονέων τους αλλά και πολλές γυναίκες, που αλλιώς είχαν φανταστεί τη ζωή τους και αλλιώς τους τα έφερε η μοίρα. Όταν υπάρχουν στη μέση παιδιά δεν υπάρχει χώρος να διαλέξουμε στρατόπεδο, υπάρχει χώρος μόνο για αγάπη, φροντίδα και συνεννόηση για την ορθή ανατροφή τους.

Ως Βουλευτής, ως γυναίκα, ως μητέρα σάς καλώ να υπερψηφίσετε αυτό το νομοσχέδιο.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Σας ευχαριστώ, κυρία συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Λιούπης από τη Νέα Δημοκρατία.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΙΟΥΠΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ημέρα μνήμης η σημερινή, εκατόν δύο χρόνια από τη Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου. Η διατήρηση της ιστορικής μνήμης είναι καθήκον μας. Ο αγώνας όλων μας για τη διεθνή αναγνώριση της Γενοκτονίας συνεχίζεται. Πέρασαν σαράντα οκτώ χρόνια από το '83 που είχε για τελευταία φορά αναμορφωθεί ο Αστικός Κώδικας στο κομμάτι των οικογενειακών σχέσεων. Σε αυτό το διάστημα έχει αλλάξει σημαντικά τόσο ο ενεργός ρόλος των γονέων που διαδραματίζουν στη ζωή των παιδιών τους όσο και ο τρόπος που προσεγγίζουμε ως κοινωνία την ανατροφή των παιδιών. Η έννοια της ενσυναίσθησης κυριαρχεί πλέον και με βάση αυτή επιδιώκουμε να μεγαλώνουμε τα παιδιά με έμφαση στη συναισθηματική τους ισορροπία, ώστε να εξελιχθούν σε ενήλικες οι οποίοι θα ενδιαφέρονται για τον συνάνθρωπό τους. Το νομοσχέδιο λοιπόν έχει ως γνώμονα το συμφέρον του παιδιού και μόνο, όπως επιτάσσει και η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Η διαμεσολάβηση δεν έχει κερδίσει ακόμα έδαφος στην Ελλάδα έναντι της δικαστικής οδού. Οι Έλληνες δείχνουν εμπιστοσύνη -και ορθά- στη δικαιοσύνη. Όμως η προσπάθεια που γίνεται στο σημερινό νομοσχέδιο είναι να εμπεδωθεί το στάδιο της διαμεσολάβησης ως μία ταχύτερη, περισσότερο ευέλικτη και λιγότερο δαπανηρή διαδικασία, από την οποία βγαίνουν κερδισμένες και οι δύο πλευρές και κυρίως τα παιδιά. Το νομοσχέδιο ορίζει με σαφήνεια ότι η γονική μέριμνα ασκείται από κοινού και εξίσου από τους δύο γονείς μετά τη λύση του γάμου ή την ακύρωση του συμφώνου συμβίωσης. Η ρύθμιση επεκτείνεται και στα παιδιά που γεννήθηκαν εκτός γάμου, όταν αναγνωρίζονται από τον πατέρα τους.

Η γονική μέριμνα είναι μια ευρεία έννοια. Περιλαμβάνει την επιμέλεια του προσώπου του τέκνου, τη διοίκηση της περιουσίας του και την εκπροσώπησή του σε κάθε υπόθεση, δικαιοπραξία ή δίκη. Βεβαίως εξακολουθεί να υφίσταται η δυνατότητα μόνο ο ένας γονέας να ασκεί αποκλειστικά την επιμέλεια του παιδιού, εφόσον οι δύο πλευρές το αποφασίσουν ή το δικαστήριο το κρίνει ως καλύτερη λύση για τον ανήλικο.

Εισάγεται για πρώτη φορά μαχητό τεκμήριο σε σχέση με τον ελάχιστο χρόνο επικοινωνίας του παιδιού, που ορίζεται στο 1/3 του συνολικού χρόνου. Στη συντριπτική πλειονότητα των δικαστικών αποφάσεων αυτό συμβαίνει έτσι κι αλλιώς, δηλαδή με βάση τη νομολογία αυτός ή περίπου αυτός είναι ο χρόνος επικοινωνίας, που επιδικάζεται συνήθως στο γονέα με τον οποίον δεν μένει σταθερά το παιδί.

Οι επιστημονικές έρευνες καταδεικνύουν πόσο σημαντικό ρόλο παίζει στην ψυχρσύνθεση του παιδιού η επαφή και επικοινωνία του και με τους δύο γονείς. Στην ακρόαση των φορέων στο στάδιο των επιτροπών αναλύθηκε διεξοδικά από ειδικούς ψυχολόγους ότι τα παιδιά ωφελούνται πολύ όταν περνούν τουλάχιστον το 35% του χρόνου τους με κάθε γονέα. Προς αποφυγή οποιασδήποτε παρερμηνείας το τεκμήριο είναι μαχητό, δηλαδή εναπόκειται αποκλειστικά στην κρίση του φυσικού δικαστή να ορίσει τον χρόνο επικοινωνίας, ο οποίος μπορεί να είναι λιγότερος ή περισσότερος από το 1/3. Δεν δεσμεύεται ούτε υποκαθίσταται ο δικαστής στον καιρό ρόλο του. Οι οικογενειακές σχέσεις δεν μπορούν να μπουν σε καλούπι. Πρέπει να κρίνονται κατά περίπτωση και εξατομικευμένα, όπως ορίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα διεθνή κείμενα. Το σημερινό νομοσχέδιο σέβεται πλήρως την ανάγκη αυτή, γιατί κάθε παιδί είναι μοναδικό και κάθε οικογενειακή σχέση είναι διαφορετική.

Εισάγονται για πρώτη φορά αντικειμενικά κριτήρια, που καθιστούν κακή την άσκηση της γονικής μέριμνας, περιγράφονται ενδεικτικές και όχι περιοριστικές περιπτώσεις, όπως η υπαίτια μη συμμόρφωση σε δικαστικές αποφάσεις, η παρεμπόδιση της επικοινωνίας του παιδιού με τον γονέα που δεν διαμένει συνήθως, αλλά και αντίστροφα, η αδιαφορία του γονέα να επικοινωνεί με

το παιδί του, η αδικαιολόγητη άρνηση του γονέα να καταβάλλει διατροφή, η οριστική δικαστική απόφαση που καταδικάζει τον γονέα για ενδοοικογενειακή βία ή για εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας. Η διάταξη συνιστά μια κατευθυντήρια γραμμή για τους δικαστές και ταυτόχρονα έναν κατάλογο που λειτουργεί αποτρεπτικά για τους γονείς. Και πάλι οι περιπτώσεις είναι ενδεικτικές. Εναπόκειται στον δικαστή να κρίνει εάν, για παράδειγμα, κάποιος είναι ακατάλληλος να επικοινωνεί με το παιδί του επειδή έχει ασκηθεί ποινική δίωξη εις βάρος του αλλά δεν έχει καταδικαστεί ακόμα για ενδοοικογενειακή βία.

Τέλος, μία από τις σημαντικότερες καινοτομίες του νομοσχεδίου είναι η πρόβλεψη για προγράμματα επιμόρφωσης δικαστών στο πλαίσιο της Εθνικής Σχολής Δικαστών. Διατυπώνεται σταθερά η άποψη από κάποιες πλευρές ότι θα πρέπει να ιδρυθούν στην Ελλάδα οικογενειακά δικαστήρια. Στην πραγματικότητα μεγάλη σημασία είναι η διαρκής επιμόρφωση των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών. Μάλιστα με τις σημερινές διατάξεις ορίζεται ρητά ότι οι δικαστές που δικάζουν υποθέσεις που αφορούν τις σχέσεις γονέων - τέκνων έχουν συμμετάσχει προηγουμένως σε ειδικά σεμινάρια επιμόρφωσης προκειμένου να εντυφλήσουν στο πνεύμα των νέων διατάξεων.

Συνολικά η δημόσια συζήτηση για τον ρόλο και των δύο γονέων μετά το διαζύγιο και τον χρόνο που πρέπει να διαθέτει κάθε γονιός με το παιδί του πυροδότησε και διαφωνίες αλλά και εποικοδομητικές προτάσεις. Εξάλλου η μεγάλη απήχηση που είχε το σχέδιο νόμου στην κοινωνία προκύπτει και από τη μεγάλη συμμετοχή στο στάδιο της διαβούλευσης με περίπου δεκαπέντε χιλιάδες σχόλια.

Το σημερινό νομοσχέδιο δεν αλλάζει άρδην το νομοθετικό πλαίσιο προς όφελος της μιας ή της άλλης πλευράς, δεν επιλέγει πλευρά, αφού δεν είναι αυτός ο ρόλος του νομοθέτη. Αναδεικνύει την προστασία των παιδιών και προσαρμόζει το νομικό πλαίσιο στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας. Πρόκειται, κύριε Υπουργέ, για μια θαρραλέα μεταρρύθμιση. Οι νέες διατάξεις αντικατοπτρίζουν την αδιαμφισβήτητη ανάγκη να αλλάξουμε νοοτροπία όλοι μας: κοινωνία, γονείς, δικαστές.

Θα χρειαστεί καιρός έως ότου αντιληφθούμε ότι προς όφελος του παιδιού δεν είναι η αποξένωσή του από τον έναν γονέα ούτε η άρνηση καταβολής της διατροφής ή οι διαρκείς δικαστικές διαμάχες για κάθε απλό ζήτημα. Έχουμε καθήκον ως κοινωνία να φροντίσουμε τα παιδιά μας. Εξάλλου τα παιδιά πάντα αντανάκλουν το είδος της φροντίδας που παίρνουν.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Το λόγο τώρα έχει η κ. Καφαντάρη από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, δεν μπορώ να μην αναφερθώ και εγώ σήμερα για την Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων Ποντίων. Τιμούμε τη θυσία τους. Δηλώνουμε ότι η ιστορική μνήμη πρέπει να διατηρείται, η ιστορική αλήθεια να αναδεικνύεται και πάντα η ιστορική μνήμη είναι δύναμη για τους λαούς και σε παγκόσμιο επίπεδο να μην επιτρέψουμε από εδώ και πέρα εθνοκαθάρσεις και βέβαια ποτέ πια προσφυγιά.

Έρχομαι τώρα στο σχέδιο νόμου το οποίο συζητάμε. Κύριοι Υπουργοί, φέρατε ένα ακόμα νομοσχέδιο το οποίο εκτός του ότι αποτελεί προϊόν κακής νομοθέτησης, αποδεικνύει όμως συγχρόνως, κύριε Υπουργέ, μια καθεστωτική αντίληψη της Κυβέρνησης. Ζήτησε εδώ μέσα δηλώσεις και από Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας ότι τέλος πάντων αυτό το νομοσχέδιο έτυχε αποδοχής από φορείς. Ακούσαμε Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας να μιλάει ότι είμαστε σε μία κοινωνία μητριαρχίας. Ακούσαμε διάφορα πράγματα εδώ.

Πόσο έξω από την πραγματικότητα είστε σαν Νέα Δημοκρατία, σαν Κυβέρνηση; Σε ποιο κόσμο πραγματικά ζείτε όταν αφήνετε να ακούγονται τέτοια πράγματα; Και πώς αλλιώς να μην χαρακτηρίσουμε αυτή την καθεστωτική αντίληψη αυτής της Κυβέρνησης στο ότι η Κυβέρνηση σύστησε μία νομοπαρασκευαστική επιτροπή με έγκριτους νομικούς και επιστήμονες ειδικούς, το πόρισμα της οποίας δεν το έλαβε υπ' όψιν στο εν λόγω σχέδιο νόμου.

Η Κυβέρνηση δεν έκανε ουσιαστικό διάλογο με τους αρμόδιους φορείς. Δεν είδε δε και τις γυναικείες οργανώσεις. Η Κυβέρνηση δεν αφουγκράστηκε τις αντιδράσεις που έχουν δημιουργηθεί στην κοινωνία με το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, τις αντιδράσεις που υπάρχουν στον επιστημονικό κόσμο που έχει σχέση με το οικογενειακό δίκαιο, -παιδοψυχιατρική εταιρεία αναφέρω ενδεικτικά- τις αντιδράσεις στον πολιτικό κόσμο, το ότι όλη η αντιπολίτευση είναι αντίθετη, τα κόμματα και βέβαια τις αντιδράσεις οι οποίες υπάρχουν και μέσα στο ίδιο της το κόμμα.

Αυτά πραγματικά δείχνουν, παρά τις επιμέρους τροποποιήσεις -που κάποιες από τις οποίες όπως αυτό το «εξίσου» που εμείς λέμε «ισότιμα» και αν δεν γίνει αυτό τέλος πάντων να εξαλειφθεί- ότι είστε αποφασισμένοι να προχωρήσετε. Δεν λάβατε υπ' όψιν τις προτάσεις και τις αντιρρήσεις που διατυπώθηκαν εδώ στο κοινοβούλιο στη δεύτερη συνεδρίαση-ακρόαση εξωκοινοβουλευτικών φορέων.

Και βέβαια φέρντε ένα νομοσχέδιο -και αυτό είναι το πολύ σημαντικό- μέσα στην κρίση της υγείας, της πανδημίας που περνάτε μια σειρά πράγματα με αφορμή αυτή την πανδημία, μέσα σε πρωτόγονες συνθήκες λειτουργίας του κοινοβουλίου έχει ανοίξει η αγορά, ανοίγουν το ένα μετά το άλλο οι διάφορες δραστηριότητες και η Βουλή λειτουργεί όπως λειτουργεί ακόμα, για ένα άκρως ευαίσθητο ζήτημα, που έχει να κάνει με το παιδί.

Εγώ όμως θα σταθώ σε ένα πράγμα συγκεκριμένα, στην απουσία της Υπουργού της Υφυπουργού Οικογένειας, που δημιουργήσατε σαν καινούργια Κυβέρνηση Νέας Δημοκρατίας Υφυπουργείο οικογένειας. Πού είναι η Υφυπουργός; Δεν συμμετέχει, δεν ακούστηκε, δεν δέχτηκε γυναικείες οργανώσεις να συζητήσουν. Διότι -λέει- το παιδί, όπως λέει και η ανακοίνωση του συλλόγου των εργαζομένων στην γενική γραμματεία, δεν αφορά την αρμοδιότητα του Υπουργείου. Διάβασα δε ότι έκανε και δήλωση ότι το νομοσχέδιο είναι σχετικό, δεν αντίκειται στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης.

Όταν αναφέρεται ότι τα γονικά δικαιώματα δραστών ενδοοικογενειακής βίας ή σεξουαλικών εγκλημάτων δύναται να παύσουν, να περιοριστούν μετά από πρωτόδικη δικαστική απόφαση που τους καταδικάζει, παραβιάζεται έτσι η υποχρέωση της Ελλάδας να μην θέτει σε κίνδυνο τα δικαιώματα και την ασφάλεια όσων έχουν υποστεί ενδοοικογενειακή βία και των παιδιών, που αντιμετωπίζουν κακοποιητικό περιβάλλον. Είναι αντίθετο στη Σύμβαση Κωνσταντινούπολης, αντίθετο βέβαια και στα δικαιώματα του παιδιού.

Φαίνεται λοιπόν ότι είστε αποφασισμένοι να προχωρήσετε. Νομοθετείτε για ένα 3%. Πολλοί συνάδελφοι από την αντιπολίτευση όχι μόνο από τον ΣΥΡΙΖΑ αναφέρθηκαν ότι υπάρχουν στατιστικά στοιχεία. Και εγώ το επαναλαμβάνω, το 86% των διαζυγίων είναι συναινετικά, από το υπόλοιπο 14% μόνο το 7% συνεχίζει μετά το αρχικό στάδιο της προσωρινής διαταγής και των ασφαλιστικών μέτρων και ασκεί κύρια αγωγή και στο εφετείο φτάνει μόνο το 3%.

Όλα αυτά όμως δημιουργούν σοβαρά ερωτηματικά γιατί το κάνετε. Γιατί κανείς δεν υποστηρίζει από όλους μας ότι δεν υπάρχουν προβλήματα στην εφαρμογή του υπάρχοντος οικογενειακού δικαίου, το οποίο για την εποχή του ήταν πρωτοποριακό και είναι πολύ σημαντικό.

Υπάρχουν προβλήματα μεταξύ διαζευγμένων γονέων σε σχέση με την επικοινωνία και την επαφή με τα παιδιά. Ας λύσουμε λοιπόν αυτά τα προβλήματα που η ζωή έχει αποδείξει, όχι όμως φέρνοντας ένα διχαστικό νομοσχέδιο, που δημιουργεί αντίπαλα στρατόπεδα μέσα στην κοινωνία. Ξοδεύτηκε και πάρα πολύ χρήμα και το είπαμε και στην πρώτη επιτροπή. Είχα τοποθετηθεί σχετικά. Και όλα αυτά δημιουργούν ερωτηματικά. Είναι ένα νομοσχέδιο, που παραβιάζει τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και γενικά τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Από παιδοκεντρικό το οικογενειακό δίκαιο, από παιδοκεντρική αντίληψη και θεώρηση με αυτό που φέρντε πάμε στη λογική τη γονεοκεντρική.

Υπάρχουν προβλήματα, όπως είπα πριν, στο οικογενειακό δίκαιο του 1983, που ήταν πρωτοπόρο για την εποχή του και προϊόν διαβούλευσης σημαντικής με τους αρμόδιους επιστημονικούς, νομικούς φορείς. Εφαρμόστε λοιπόν, αφού υπάρχουν ζητήματα, κάποιες δομές υποστήριξης, οικογενειακών κοινωνικών λειτουργ-

γούς, παιδοψυχολόγους. Επιτάσσει ο ν.2447/1996 κάποια πράγματα μεταξύ των οποίων και τα οικογενειακά δικαστήρια. Δείξτε ότι λειτουργείτε υπέρ των συμφερόντων, πραγματικά, του παιδιού και όχι υπέρ μιας μειοψηφικής άποψης μέσα στην κοινωνία.

Με αυτό το νόμο -και κλείνω κυρία Πρόεδρε- αντί να λύνετε υπαρκτά ζητήματα, δημιουργείτε περισσότερα που θα τα βρούμε μπροστά μας. Μιλάω για την κοινωνία συνολικά. Και πολύ φοβάμαι όμως ότι το θύμα για άλλη μία φορά θα είναι το παιδί. Και δεν νομίζω ότι κανείς από εμάς θέλει κάτι τέτοιο.

Λοιπόν κάντε δεκτές κάποιες προτάσεις όχι μόνο της Αντιπολίτευσης αλλά των σχετικών επιστημονικών φορέων, του νομικού κόσμου της χώρας μας. Και αν δεν τις κάνετε δεκτές, παρακαλώ αποσύρετε το.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Τον λόγο τώρα έχει η κ. Βιλιάλη από τη Νέα Δημοκρατία.

ΜΑΡΙΑ - ΕΛΕΝΗ (ΜΑΡΙΛΕΝΑ) ΣΟΥΚΟΥΛΗ - ΒΙΛΙΑΛΗ: Ευχαριστώ, πολύ κυρία Πρόεδρε.

Σήμερα Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων θα ήθελα και εγώ να προσθέσω και τη δική μου φωνή στην διαρκή προσπάθεια για την δικαίωσή τους. Δεν λησμονούμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καλούμαστε σήμερα να τοποθετηθούμε στην Ολομέλεια του ελληνικού Κοινοβουλίου για ένα παράπολο σημαντικού νομοσχέδιο. Διότι κάθε νομοσχέδιο, που ρυθμίζει τις διαπροσωπικές σχέσεις των ανθρώπων απαιτεί μεθοδική τεκμηρίωση και δημιουργική προσέγγιση.

Ιδιαίτερα όμως όταν ένα νομοσχέδιο αφορά το ευαίσθητο ζήτημα της γονεϊκής ευθύνης έναντι των τέκνων τότε το ρυθμιστικό πλαίσιο αποκτά χαρακτηριστική ζωτικής σημασίας. Και ναι, έχουμε μπροστά μας ένα τολμηρό νομοσχέδιο, που έρχεται να ενσωματώσει έπειτα από σαράντα χρόνια την παρούσα κοινωνική πραγματικότητα, τη δυναμική αλλαγή των κοινωνικών ρόλων στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία, αλλά κυρίως τα νέα επιστημονικά δεδομένα που συνοδεύουν την εξέλιξη του οικογενειακού δικαίου διεθνώς.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ιδιαίτερα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και όχι μόνο, θα μπορούσαμε και εμείς ακολουθώντας το στρεβλό παράδειγμα μίας συντηρητικής πολιτικής πρακτικής να μην αλλάζουμε τίποτα, υπεκφεύγοντας στο γνωστό πλέον σε όλους «το σκεφτήκαμε, αλλά δεν προλάβαμε» ώστε να αναμένουμε ότι η ακινησία θα μας προσφέρει το ώριμο φρούτο της κοινωνικής αποδοχής.

Η Κυβέρνησή μας όμως και ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης δεν ειναι αυτοι που τον αδιεξοδο δρομο. Έχουμε λάβει ξεκάθαρη εντολή να μεταρρυθμίσουμε τη χώρα σε όλα τα επίπεδα ώστε να μπορέσουμε να εκμεταλλευτούμε τις τεράστιες αναπτυξιακές δυνατότητες, που έχει η χώρα μας προς όφελος όλων των πολιτών. Αυτήν την εντολή έχουμε, αυτήν την εντολή τηρούμε και θα συνεχίσουμε να την τηρούμε στο έπακρο.

Η Ελλάδα αλλάζει και φυσικά μετασχηματίζεται και κοινωνικά. Χρέος κάθε ευνομούμενης πολιτείας είναι να παρεμβαίνει αποτελεσματικά και να επιβληθεί την κοινωνική δυναμική προς τη θετικότερη κατεύθυνση. Μια ανάλογη θεσμική επιλογή δεν μπορεί παρά να περιλαμβάνει τη μέριμνα της πολιτείας μας έναντι των παιδιών, που θα εξασφαλίζει την ύπαρξη ενός πολύπλευρου πλαισίου, που θα βασίζεται στα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα και που θα επιτρέπει στα τέκνα να αναπτύσσονται συναισθηματικά, να αναπτύσσονται γνωστικά, να αναπτύσσονται στη συμπεριφορά τους με τρόπο ωφέλιμο. Είναι ένα πλαίσιο φυσικά, που θα πρέπει να είναι λειτουργικό για τα παιδιά οι γονείς των οποίων αποφασίζουν να χωρίσουν.

Και εδώ δεν μιλάμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για ένα μεμονωμένο ή μικρής κλίμακας κοινωνικό γεγονός. Μιλάμε για μία εδραιωμένη κοινωνική πραγματικότητα. Σε κάθε χίλιους κατοίκους αντιστοιχούν περίπου πέντε γάμοι, αλλά και δύο διαζύγια. Επομένως ο τρόπος άσκησης της γονεϊκής μέριμνας ή αν θέλετε της γονεϊκής ευθύνης αποτελεί κομβικό σημείο τόσο για την ψυχοσωματική ανάπτυξη του παιδιού όσο έστω και εμμέσως για τη διαπροσωπική σχέση των πρώην συζύγων, που παραμένουν όμως διά παντός γονείς.

Το νομοσχέδιο ορθώς υιοθετεί τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα της βιβλιογραφίας σε διάφορους τομείς της επιστημονικής έρευνας ενώ παράλληλα εκπέμπει ένα ισχυρό παιδευτικό μήνυμα, που διαπερνά οριζόντια ολόκληρη την ελληνική κοινωνία. Ωφέλιμο για το παιδί είναι η δημιουργία στενής και ευεργετικής επαφής και με τους δύο γονείς. Η δημιουργία ουσιαστικής σχέσης με τους δύο γονείς τόσο με ποιοτικούς όσο και με ποσοτικούς όρους κρίνεται απαραίτητη για την ύπαρξη πρωτογενών συναισθηματικών δεσμών για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

Οι σύγχρονες έρευνες έχουν αποδείξει ότι όταν η γονική μέριμνα ασκείται από κοινού υπάρχει τεκμηριωμένη συσχέτιση με τη θετική γνωστική ανάπτυξη του παιδιού καθώς και με τη μετέπειτα λειτουργικότητά του στο πεδίο των διαπροσωπικών του σχέσεων, εντάσσεται πιο εύκολα στο κοινωνικό περιβάλλον, αλλά και γνωστικά αναπτύσσεται καλύτερα.

Σύμφωνα με παρόμοιες έρευνες παρατηρούνται επίσης σημαντικά μικρότερα επίπεδα στρες ενώ ακόμα και στο πεδίο της σωματικής υγείας η διαφορά είναι μεγαλύτερη προς όφελος της κοινής γονικής μέριμνας. Είναι αποτελέσματα επιστημονικών ερευνών που δεν αμφισβητούνται.

Τέλος, και αυτό το επιστημονικό εύρημα το βρήκα ιδιαίτερα ενδιαφέρον γιατί ακούστηκε το αντίθετο από πολλούς συναδέλφους στην Αίθουσα, παρατηρείται ότι τα επίπεδα έντασης μεταξύ των δύο γονιών μελώνονται αρκετά με την άσκηση της κοινής γονικής μέριμνας.

Επομένως ο στρατηγικός στόχος που εξάγεται όταν προσπαθήσουμε να τεκμηριώσουμε επιστημονικά το τι πραγματικά σημαίνει ωφέλιμο για τα παιδιά σε μία κυρίαρχα παιδοκεντρική προσέγγιση είναι εκτιμώ κοινά παραδεκτός. Και το συγκεκριμένο νομοσχέδιο τηρεί αυτήν την αρχή, που προκύπτει από την επιστημονική έρευνα, προσφέροντας παράλληλα, αν θέλετε, και την αναγκαία στρατηγική κατεύθυνση στην προσέγγιση του συγκεκριμένου ζητήματος επιβουλώοντας την ελληνική δικαιοσύνη στην εφαρμογή του ρυθμιστικού πλαισίου, φυσικά λαμβάνοντας κάθε φορά τη μοναδικότητα και την ατομικότητα της κάθε περίπτωσης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, από την εξαγωγή του συμπεράσματος για το πώς μπορούμε να υπηρετήσουμε το συμφέρον των παιδιών με τον καλύτερο τρόπο προκύπτει εμμέσως και μία άλλη βασική αρχή του νομοσχεδίου, η οποία αφορά τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να λειτουργούν οι δύο γονείς ακόμα και μετά τον τερματισμό του έγγαμου βίου τους. Και εκεί το μήνυμα είναι ξεκάθαρο όπως και το επιβουλωτικό πλαίσιο για την ενδυνάμωσή του. Το περιεχόμενο του μηνύματος περικλείει την έννοια της συνείδησης, της συνεννόησης και της συνεργασίας των γονιών για την καλύτερη και πολύπλευρη εξυπηρέτηση των αναγκών του παιδιού.

Ενώ προβλέπεται πλέον και η οδός της διαμεσολάβησης για την εξεύρεση βέλτιστων λύσεων προς όφελος των παιδιών χωρίς την προσφυγή στα δικαστήρια. Προς αυτήν την κατεύθυνση, δηλαδή της μη προσφυγής στη δικαιοσύνη εκτιμώ ότι θα επιβουλωθεί και η ξεκάθαρη ρυθμιστική οριοθέτηση για την κακή άσκηση της γονικής μέριμνας αφού η απουσία γκριζών ζωνών στο νομοθετικό πλαίσιο γνωρίζουμε ότι λειτουργεί αποτρεπτικά για κάθε έναν από τους δρώντες, που προσπαθούν να κρυφτούν πίσω από νομοθετικές ασάφειες. Ο κάθε γονιός θα αναλαμβάνει τις συνέπειες των πράξεών του.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γνωρίζουμε πλέον ότι άσκηση της γονικής μέριμνας έναντι των παιδιών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την εξέλιξη της ενήλικης ζωής τους και αυτό μας επιφορτίζει ατομικά, αλλά και συλλογικά με την τεράστια ευθύνη να επιδιώκουμε πάντα την καλύτερη οδό για τη φροντίδα τους. Σήμερα όμως η επιστήμη μας προσφέρει τους βασικούς άξονες ώστε να επιτύχουμε αυτόν τον πολυπόθητο στόχο παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχει χρυσή συνταγή κομμένη και ραμμένη στα μέτρα όλων. Και το νομοσχέδιο κινείται προς αυτήν τη σωστή κατεύθυνση εκπέμποντας τα σωστά μηνύματα προς την ελληνική κοινωνία.

Παραμένει όμως προσωπική μου πεποίθηση, αλλά και πολιτική μου επιδίωξη και τελειώνω με αυτό, κυρία Πρόεδρε, ότι σήμερα περισσότερο από ποτέ είναι αναγκαία η δημιουργία ενός αποτε-

λεσματικού ρυθμιστικού πλαισίου, που θα εκκινεί και θα καλλιεργεί την έννοια της ορθής γονεϊκής διαπαιδαγώγησης για όλους τους πολίτες, που θέλουν να γίνουν γονείς. Αυτό το βήμα οφείλουμε να το τολμήσουμε ώστε οι μελλοντικές γενιές να προσφέρουν ακόμα πιο πολύχρωμους ανθούς στην όμορφη πατρίδα μας.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ, κυρία συνάδελφε.

Τον λόγο έχει ο κ. Μανωλάκος από τη Νέα Δημοκρατία.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΝΩΛΑΚΟΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Θα μου επιτρέψετε να ενώσω και εγώ τη φωνή μου με τους υπόλοιπους συναδέλφους για τη σημερινή Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων. Η αναγνώριση της Γενοκτονίας από την Τουρκία είναι η ελάχιστη δυνατή συγγνώμη για τις τριακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες θύματά τους. Εμείς οι νέοι Έλληνες δεν πρόκειται ποτέ να ξεχάσουμε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σαράντα σχεδόν χρόνια από την προηγούμενη μεγάλη νομοθετική παρέμβαση η Κυβέρνησή μας με ευαισθησία και υπευθυνότητα τολμά ρηξικέλευθες αλλαγές στο οικογενειακό μας δίκαιο και το φέρνει πιο κοντά στη σύγχρονη πραγματικότητα προς όφελος χιλιάδων γονέων και παιδιών που μέχρι σήμερα βασανίζονταν από αβελτηρίες και παρωχημένες διατάξεις.

Είναι κοινά αποδεκτό ότι οι σχέσεις των δύο φύλων πλέον είναι πολύ διαφορετικές, με τη γυναίκα να βρίσκεται σε πολύ καλύτερη κατάσταση απ' ό,τι στο παρελθόν, αλλά η κοινωνία να έχει εξελιχθεί και να απαιτείται προσαρμογή της νομοθεσίας. Κατά συνέπεια, η Κυβέρνηση πολύ ορθά έρχεται να ανταποκριθεί σε μία προσδοκία της κοινωνίας και μια νομική αναγκαιότητα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε κάθε χωρισμό οι γονείς δεν πρέπει να ξεχνούν ότι ακόμη και αν παύουν να είναι σύζυγοι ή σύντροφοι, παραμένουν όμως πάντα γονείς και το συμφέρον των παιδιών επιτάσσει να διασφαλίζονται οι καταλληλότερες συνθήκες για την προστασία του ψυχισμού και την ομαλή ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους.

Το παρόν νομοσχέδιο έχει την πρόθεση να δώσει λύση σε όλες τις περιπτώσεις, ιδίως εκεί που αποτυγχάνουν οι γονείς να ρυθμίσουν μόνοι τους τη σχέση τους με τα παιδιά τους. Με ποιο τρόπο όμως προσπαθεί να το κάνει αυτό; Με σημαντικές καινοτομίες, με τη συμπλήρωση κενών και τη διασαφήνιση ζητημάτων, που συχνά μέχρι τώρα έρχονταν δικαστικής διευθέτησης και με κύριο μέλημα το συμφέρον των παιδιών, έτσι ώστε αφ' ενός να διευκολύνεται η συνεννόηση και το συναινετικό κλίμα μεταξύ των γονιών και αφ' ετέρου όπου οι τεταμένες σχέσεις δεν ευνοούν την εξεύρεση συναινετικών λύσεων να παρέχεται ένα εξαιρετικό εργαλείο στο φυσικό δικαστή, που θα κληθεί να δώσει την ορθή λύση.

Έχω τη γνώμη ότι το νομοσχέδιο στο μεγαλύτερό του μέρος το επιτυγχάνει και πιο συγκεκριμένα στα πολύ θετικά στοιχεία του νομικού πλαισίου, κύριε Υπουργέ, είναι ο θεσμός διαμεσολάβησης, ο οποίος αξιοποιείται και στο οικογενειακό δίκαιο ενθαρρύνοντας τη συναινετική εξεύρεση πρόσφορης λύσης και αποτρέποντας την άσκοπη καταφυγή στο δικαστήριο. Και η πρόβλεψη των προγραμμάτων ειδικής κατάρτισης και επιμόρφωσης των δικαστών, που θα κληθούν να δικάσουν οικογενειακές διαφορές πιστεύω ότι είναι το πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση των οικογενειακών δικαστηρίων, που πρέπει να αποτελεί την επόμενη μεγάλη τομή στο οικογενειακό μας δίκαιο και η καθιέρωση αντικειμενικών κριτηρίων για την κακή ή καταχρηστική άσκηση της γονικής μέριμνας.

Σε ό,τι αφορά, μάλιστα, τις περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας, εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, έχω την αίσθηση, κύριε Υπουργέ, ότι για την εξασφάλιση της προστασίας των παιδιών θα πρέπει να γίνει ακόμα αυστηρότερη η διαπίστωση και για την έκπτωση από τη γονική μέριμνα και τη στέρηση του δικαιώματος επικοινωνίας να μην απαιτείται η καταδίκη γιατί μπορεί να αργήσει να έρθει αυτή, αλλά να αρκεί η τελεσίδικη παραπομπή του γονέα σε δίκη.

Από την άλλη πλευρά, κύριε Υπουργέ, επιτρέψτε μου να σας πω ότι υπάρχουν δύο σημεία, τα οποία προσωπικά με προβληματίζουν ιδιαίτερα και μπορεί να οδηγήσουν σε παρερμηνείες, όπως διατυπώνονται στο νομοσχέδιο, γεγονός το οποίο μου έχουν επισημάνει αρκετοί συντοπίτες μου στον Πειραιά και ιδιαίτερα καταξιωμένοι νομικοί.

Πρώτον, στο άρθρο 7 ορίζεται ότι η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας συνεχίζεται και μετά το χωρισμό των γονέων. Ξεκαθαρίζει έτσι ένα ακανθώδες ζήτημα, το οποίο με το ισχύον δίκαιο δημιουργούσε αφορμές για δικαστικές διαμάχες, ακολουθώντας σοφά την επί σειρά ετών νομολογική πρακτική.

Όμως, έχω τη γνώμη ότι αρκεί η γονική μέριμνα να ασκείται από κοινού. Η εξίσου άσκηση που προβλέπει η διάταξη, παρά τις αγαθές προθέσεις των συντακτών του νομοσχεδίου, φοβούμαι ότι θα ανοίξει τον ασκό του Αϊόλου για παρερμηνείες και παρεξηγήσεις, που μπορούν να οδηγήσουν στην άποψη ότι εισάγεται με τον τρόπο αυτό η υποχρεωτική εναλλασσόμενη κατοικία του τέκνου και η υποχρεωτική ισόχρονη διαμονή και στους δύο γονείς, παραβλέποντας τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε μεμονωμένης περίπτωσης.

Δεύτερον, στο άρθρο 13 καθιερώνεται μαχητό τεκμήριο 1/3 του συνολικού ελάχιστου χρόνου επικοινωνίας με φυσική παρουσία του γονιού με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο. Προκύπτει ερωτηματικό –τουλάχιστον εγώ δεν το διαπίστωσα στο νομοσχέδιο– ποιο συνολικού χρόνου. Της μέρας, της εβδομάδας, του ελεύθερου χρόνου;

Θεωρώ ότι είναι ορθότερο να εκλείψει το μαχητό τεκμήριο του ελάχιστου χρόνου και σε περίπτωση διαφωνίας να δίνει τη λύση ο δικαστής ελεύθερα, με την πρόβλεψη της κατά το δυνατόν ευρύτερης επικοινωνίας και λαμβάνοντας υπ' όψιν τις ιδιαιτερότητες κάθε περίπτωσης. Θα παρακαλούσα, κύριε Υπουργέ, να τα βλέπατε πάλι εκ νέου.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, καταλήγοντας θεωρώ ότι το παρόν νομοσχέδιο σε γενικές γραμμές δίνει λύσεις, αλλάζοντας ένα ξεπερασμένο νομικό πλαίσιο και προσφέρει ένα εξαιρετικό εργαλείο στο δικαστή για την καλύτερη απονομή της δικαιοσύνης.

Επίσης, η συζήτηση που διεξάγεται μέχρι σήμερα για το νομοσχέδιο αυτό από το πρωί κατέδειξε και κάτι εξαιρετικά σημαντικό. Ποιο είναι αυτό; Ότι στο κόμμα μας, τη Νέα Δημοκρατία, που ίδρυσε ο αείμνηστος Κωνσταντίνος Καραμανλής, μπορούμε να διαφωνούμε, μπορούμε να έχουμε διαφορετικές απόψεις και να τις εκφράζουμε με πνεύμα δημοκρατικό και συναινετικό.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ, κύριε συνάδελφε, σας ευχαριστώ.

Τον λόγο έχει η κ. Πούλου από το ΣΥΡΙΖΑ.

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Σας ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Θα ήθελα να τιμήσω και εγώ από αυτό το βήμα τη μνήμη των εκατοντάδων χιλιάδων θυμάτων της Γενοκτονίας των Ποντίων. Είναι χρέος και καθήκον μας να τιμούμε τη μνήμη του ελληνικού πληθυσμού από τον Πόντο, που ξεριζώθηκε βίαια από τον τόπο του. Οφείλουμε να αγωνιζόμαστε διαρκώς ενάντια σε κάθε βαρβαρότητα και κάθε έγκλημα κατά της ανθρωπότητας μέχρι την τελική δικαίωση και αναγνώριση της ιστορικής αλήθειας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε σήμερα ένα νομοσχέδιο που αφορά ολόκληρη την κοινωνία και τον πυρήνα της, την οικογένεια, και διερωτώμαι αν υπάρχει έστω και ένας στο ελληνικό Κοινοβούλιο που να μην έχει γνώση και σχετική εμπειρία.

Όμως, ακόμη μία φορά φαίνεται πως η Κυβέρνηση αγνοεί τη διαβούλευση, τις θέσεις των φορέων, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, της επιστημονικής κοινότητας, τις προηγούμενες σχετικές επεξεργασίες, την Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής. Για ποιο λόγο άραγε; Για να ικανοποιήσει μήπως συμφέροντα και απαιτήσεις συγκεκριμένων ομάδων πίεσης;

Η προχειρότητα της νομοθέτησης, η επιμονή της Κυβέρνησης να μην διαβουλευθεί ουσιαστικά και συναινετικά μās οδηγεί σε αυτό το ερώτημα, αλλά και στη διαπίστωση ότι πρόκειται για ένα από τα πλέον αμφιλεγόμενα και διχαστικά νομοσχέδιά της. Κα-

τάφερε να καλλιεργήσει συνθήκες οξυτάτης πώλωσης στην κοινωνία και μέσα σε κάθε ενδιαφερόμενη οικογένεια. Έστησε ψευδεπίγραφα στρατόπεδα υποτιθέμενων μεταρρυθμιστών και υποτιθέμενων οπισθοδρομικών και εξαναγκάζει τους πολίτες να διαλέξουν πλευρά.

Κύριοι Υπουργοί, καταφέρατε δε και το ακατόρθωτο, να διχάσετε όχι μόνο την κοινωνία αλλά και την ίδια την Κυβέρνηση και τον ίδιο σας το κόμμα. Πώς αλλιώς να εξηγήσουμε τη χαρακτηριστική απουσία της Υφυπουργού Εργασίας και της Γενικής Γραμματέως, αρμόδιων για θέματα οικογένειας και ισότητας των φύλων, από τη σχετική επεξεργασία του νομοσχεδίου; Πώς αλλιώς να εξηγήσουμε ότι ελάχιστοι Βουλευτές σας τοποθετήθηκαν στις επιτροπές, ενώ μάλιστα δύο σημαντικά στελέχη σας, πρώην Υπουργοί, η κ. Γιαννάκου και η κ. Κεφαλογιάννη, διαφοροποιήθηκαν ανοιχτά;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, λόγω της τεράστιας σημασίας του θεσμού της οικογένειας για την κοινωνία μας η ρύθμιση των ζητημάτων που την αφορούν γίνεται στο υψηλότερο επίπεδο από τον Αστικό Κώδικα, το Σύνταγμα, τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, καθώς και τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Η σχέση των ρυθμίσεων του παρόντος νομοσχεδίου με αυτό το πολύτιμο εγχώριο και διεθνές πλέγμα προστασίας είναι εντελώς προβληματική. Ας δούμε γιατί. Το ελληνικό οικογενειακό δίκαιο, όπως αποτυπώθηκε στον πρωτοπόρο ν.1329/1983, είναι ένα από τα πιο προοδευτικά παγκοσμίως. Κι αυτό γιατί βάζει με τρόπο ξεκάθαρο στο επίκεντρο της μέριμνας για την οικογένεια το συμφέρον του παιδιού. Τι εννοούμε όμως «συμφέρον του παιδιού»; Εννοούμε ένα σύνολο παραγόντων, που στοχεύουν στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη των ανηλίκων σε ανεξάρτητες και υπεύθυνες προσωπικότητες.

Επομένως, το συμφέρον του παιδιού πρέπει να προστατεύεται ως υπέρτατη και απόλυτη αξία η οποία δεν σχετικοποιείται από άλλες αξίες. Αυτών τον ξεκάθαρο στόχο πρέπει να έχουν όχι μόνο οι σχετικές δικαστικές αποφάσεις αλλά και οι νομοθετικές πρωτοβουλίες.

Η Κυβέρνηση όμως το ξεχνά. Με το άρθρο 1511 του Αστικού Κώδικα για την άσκηση της γονικής μέριμνας όχι μόνο ιεραρχείτε, κύριοι Υπουργοί, αυθαίρετα τα κριτήρια, που καθορίζουν το συμφέρον του παιδιού αλλά τα συμπλέκετε απαράδεκτα με τις σχέσεις των γονέων. Ενώ μέχρι τώρα απόλυτη προτεραιότητα ήταν το συμφέρον του παιδιού, οδηγούμαστε πλέον σε μια κατάσταση όπου στο επίκεντρο μπαίνουν τα δικαιώματα των γονέων. Είστε υπεύθυνοι γι' αυτή την αναχρονιστική ανατροπή. Αντί το συμφέρον του παιδιού ως του πιο ευαίσθητου και πολύτιμου κρίκου στην οικογενειακή αλυσίδα να καθορίζει τις σχέσεις των γονέων, πλέον θα είναι οι σχέσεις και επομένως οι προτεραιότητες, οι επιδιώξεις, οι επιθυμίες, οι σκοπιμότητες, οι ανταγωνισμοί των γονέων που θα καθορίζουν την τύχη του. Θεωρείται πλέον το παιδί ως προσάρτημα της σχέσης των γονέων και δυστυχώς σε κάποιες περιπτώσεις καταλήγει άθυρμα στις συγκρούσεις μεταξύ τους. Και βέβαια δεν είναι λίγες οι διατάξεις του νομοσχεδίου που επιβεβαιώνουν αυτή τη μεταφορά της έμφασης από το παιδί στους γονείς.

Στην επιτροπή αναφέρθηκαν αναλυτικά τα νομικά επιχειρήματα και από τους φορείς και από τους συναδέλφους Βουλευτές. Χαρακτηριστικά, με το νέο άρθρο 1513 του Αστικού Κώδικα εισάγεται εκ του πονηρού, θα έλεγα, η δυνατότητα να ερμηνευτεί η λέξη «εξίσου» που αφορά στη γονική μέριμνα όχι ως ισότητα αλλά ως ισόχρονα. Αυτό θα οδηγήσει σε υποχρεωτικά εναλλασσόμενη κατοικία και επομένως επικίνδυνες καταστάσεις αν δεν υπάρχει συναίνεση των γονέων. Μόλις πριν από αυτό το βήμα και συνάδελφός της Νέας Δημοκρατίας είχε την απορία, διότι, κύριοι Υπουργοί, δεν τα έχετε ξεκαθαρίσει αυτά.

Τι σας ενδιαφέρει εδώ, λοιπόν; Σας ενδιαφέρει να είναι ευχαριστημένοι οι συγκεκριμένοι γονείς, που θέλετε να εξυπηρετήσετε και όχι το όφελος του παιδιού. Γιατί ενδέχεται σε πολλές περιπτώσεις, όπως προβλέπει το άρθρο 1510 του Αστικού Κώδικα που ορίζει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα να είναι προς το συμφέρον του παιδιού, να περνά

περισσότερο χρόνο με τον ένα από τους δύο γονείς και όχι εξίσου.

Επιπλέον, με το άρθρο 1520 του Αστικού Κώδικα εισάγεται τεκμήριο χρόνου φυσικής παρουσίας του παιδιού με τον γονέα με τον οποίο δεν διαμένει, στο 1/3 του συνολικού, χωρίς να αποσαφηνίζεται σε ποιον χρόνο αναφέρεστε. Στον ελεύθερο χρόνο; Στον χρόνο της ανάπαυσης; Της προετοιμασίας για το σχολείο; (Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξης της ομιλίας της κυρίας Βουλευτή)

Με την αλλαγή αυτή προσπαθείτε να επηρεάσετε την ομολογία κατανομής του χρόνου επικονωνίας, ωστόσο το μόνο που θα καταφέρατε είναι να προκαλέσετε σοβαρά προβλήματα στα παιδιά, στους γονείς τους, αλλά κυρίως στους δικαστές, που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν πολλές αντιδικίες για τη διευθέτηση του χρόνου και του υπολογισμού των διατροφών στη συνέχεια.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ε' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ**)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το παρόν νομοσχέδιο δεν μπορεί να δώσει καμμία δίκαιη και βιώσιμη λύση στο υπαρκτό ζήτημα επικαιροποίησης και εκσυγχρονισμού του ν.1329 μετά από σαράντα χρόνια εφαρμογής του. Δεν αποτελεί μεταρρύθμιση αλλά απορρύθμιση του οικογενειακού δικαίου. Αντί να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες στην εφαρμογή των σχετικών δικαστικών αποφάσεων, αντί να δημιουργήσει κοινωνικές δομές στελεχωμένες με ειδικευμένους κοινωνικούς επιστήμονες, που θα βοηθούν τους δικαστές, αντί να εφαρμόσει επιτέλους τον ν.2447/1996 για τη συγκρότηση οικογενειακών δικαστηρίων, επιβάλλει την υποχρεωτική διαμεσολάβηση καταπατώντας τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και υποβάλλοντας σε επιπλέον έξοδα τους γονείς.

Η Κυβέρνηση αποτυγχάνει συνολικά στον κεντρικό στόχο της ρύθμισης θεμάτων επιμέλειας που επιδιώκει δήθεν με το παρόν νομοσχέδιο. Έχει εκφραστεί κάποιος εναντίον της συνεπιμέλειας; Όχι. Όλοι συμφωνούμε. Η κυβέρνηση μάλιστα ΣΥΡΙΖΑ ήταν εκείνη, που για πρώτη φορά ετοίμασε εισηγητική έκθεση για την συνεπιμέλεια, την οποία θα μπορούσε να αξιοποιήσει η σημερινή Κυβέρνηση. Όχι μόνο δεν το κάνει αλλά νομοθετεί από το μηδέν γκρεμίζοντας αντί να βελτιώσει το υπάρχον πρωτοποριακό για την εποχή νομοθετικό πλαίσιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Παρακαλώ, συντομεύετε, κυρία συνάδελφε.

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Και ενώ όλοι μας θα συμφωνούσαμε με ευρεία διαβούλευση και συναίνεση να βελτιώσουμε το υπάρχον πλαίσιο, η Κυβέρνηση επιβάλλει την αναγκαστική συνεπιμέλεια χωρίς την ευρεία αποδοχή της κοινωνίας. Ο νόμος κινδυνεύει να μείνει ανεφάρμοστος, γιατί εξαναγκάζει σε συνεπιμέλεια γονείς που έχουν πολύ κακές και ενδεχομένως ανταγωνιστικές ως προς το παιδί σχέσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο κύριος Υπουργός δεν μας εξήγησε μέχρι σήμερα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Παρακαλώ, κυρία συνάδελφε.

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Τελειώνω με αυτή μου τη φράση, κύριε Πρόεδρε. Σας παρακαλώ, την ανοχή σας.

Δεν μας εξήγησε, λοιπόν, μέχρι σήμερα ο κύριος Υπουργός γιατί δεν έλαβε υπ' όψιν το ολοκληρωμένο σχέδιο που εκπόνησε η νομοπαρασκευαστική επιτροπή που ο ίδιος στο Υπουργείο του συνέστησε. Ένα σχέδιο αποτέλεσμα της συνεργασίας έμπειρων νομικών, ειδικευμένων επιστημόνων, ψυχιάτρων, ψυχολόγων και λοιπών.

Κύριε Υπουργέ, να μας απαντήσετε.

Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Ο κ. Βασιλειάδης από τη Νέα Δημοκρατία έχει τον λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (ΛΑΚΗΣ) ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ: Αρχικά να πω δυο μόνο λόγια για τη σημερινή ημέρα. Η 19^η Μαΐου έχει καθιερωθεί ως η Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου. Εκατόν δύο χρόνια μετά οι τριακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες ψυχές δεν θα ησυχάσουν και οι ξεριζωμένοι από τις πατρογονικές εστίες οικογένειες δεν θα δικαιωθούν αν δεν αναγνωριστούν από σύσσωμη τη διεθνή κοινότητα.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, σήμερα είναι μια ιδιαίτερη στιγμή για την τρέχουσα κοινοβουλευτική περίοδο. Έχουμε μπροστά μας ένα σχέδιο νόμου, που άπτεται ενός σημαντικού κοινωνικού ζητήματος. Η πρωτοφανής συμμετοχή πολιτών στη διαδικασία της διαβούλευσης με περίπου δεκαπέντε χιλιάδες σχόλια σε διάστημα ενάμισι έτους δείχνει ακριβώς την αγωνία της κοινωνίας για την έκβαση της σημερινής νομοθετικής διαδικασίας.

Επιτρέψτε μου όμως να ξεκινήσω την τοποθέτησή μου με μια παρατήρηση. Οι κοινωνίες εξελίσσονται. Ο νόμος ακολουθεί την εξέλιξη αυτή. Είναι στην ίδια τη φύση της νομοθετικής διαδικασίας να ακολουθεί ένα κοινωνικό φαινόμενο και όχι να προηγείται αυτού.

Τι έχουμε μπροστά μας, λοιπόν; Έχουμε το κοινωνικό φαινόμενο της λύσης ενός γάμου με τις αλλαγές, που φέρνει στις σχέσεις των τέκνων με τους διαζευγμένους πλέον γονείς.

Η παρατήρησή μου είναι, κύριε Πρόεδρε, ότι το νομικό πλαίσιο, που διέπει το κοινωνικό αυτό φαινόμενο βασίζεται σε ένα νόμο του 1983, τον ν.1329. Όλες και όλοι θα συμφωνήσουν ότι η ελληνική κοινωνία, η ελληνική οικογένεια, οι ρόλοι των γονέων, οι σχέσεις με τα παιδιά, τα πρότυπα έχουν εξελιχθεί σημαντικά τα τελευταία, σχεδόν, σαράντα χρόνια -και με ολοένα γρηγορότερους ρυθμούς θα πρόσθετα. Άρα, νομίζω ότι η πρώτη παραδοχή, που θα πρέπει να κάνουμε είναι ότι την αναμφίβολη αυτή εξέλιξη οφείλει να ακολουθήσει και η αντίστοιχη νομοθετική πρωτοβουλία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η άποψή μου είναι ότι το υπό συζήτηση σχέδιο νόμου καλύπτει επαρκώς και αποτελεσματικά την ανάγκη αυτή. Πρόκειται για μία ιδιαίτερα προσοδευτική μεταρρύθμιση, η οποία έχει ως βασικό οδηγό το αληθές και πραγματικό συμφέρον του παιδιού σε σχέση με τους γονείς του. Η Κυβέρνηση και το Υπουργείο Δικαιοσύνης εισάγουν πέντε καινοτομίες στο δικαϊκό μας σύστημα.

Το σχέδιο νόμου εδράζεται στην αρχή της μη διάκρισης μεταξύ των γονέων, καθώς καθιερώνεται η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας και από τους δύο γονείς μετά το διαζύγιο, προ-άγονται εναλλακτικές μέθοδοι επίλυσης των οικογενειακών διαφορών, όπως η διαμεσολάβηση, θεσπίζεται τεκμήριο ενός τρίτου, τουλάχιστον για την επικοινωνία του παιδιού με τον κάθε γονέα, καθιερώνονται αντικειμενικά κριτήρια κακής άσκησης της γονικής μέριμνας, τα οποία λαμβάνονται υποχρεωτικά υπ' όψιν από το δικαστήριο, όπως η μη καταβολή της διατροφής ή η διάρρηξη των σχέσεων του παιδιού με τον άλλο γονέα. Τέλος, προβλέπεται η θέσπιση ειδικών προγραμμάτων επιμόρφωσης στην Εθνική Σχολή Δικαστών από εξειδικευμένους επιστήμονες, κοινωνικούς και δικαστικούς λειτουργούς.

Έρχομαι τώρα στις συνεδριάσεις της αρμόδιας επιτροπής. Αρχικά, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να χαιρετίσω την απόφαση του Προεδρείου να συμπεριληφθεί στη διαδικασία και η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η απόφαση αυτή είχε και πρακτικό αποτέλεσμα, καθώς επέτρεψε τη συμμετοχή περισσότερων φορέων και συναδέλφων, ημών συμπεριλαμβανομένων. Αλλά, και συμβολικό χαρακτήρα, καθώς καθίσταται σαφές από τη Βουλή των Ελλήνων ότι το ζήτημα του σχεδίου νόμου είναι ζήτημα ισότητας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ωστόσο, τόσο στις εργασίες της επιτροπής όσο και στον γενικότερο δημόσιο διάλογο η στάση της αντιπολίτευσης -και λυπάμαι που το λέω αυτό- θεωρώ ότι δεν ανταπεξήλθε στην περίπτωση. Και αναφέρομαι δυστυχώς σε όλα τα κόμματα, με προεξέχον βέβαια το κόμμα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης.

Τι είδαμε τις προηγούμενες μέρες και βλέπουμε και σήμερα εδώ σ' αυτήν την Αίθουσα; Μία στοχευμένη προσπάθεια στρέβλωσης της πραγματικότητας και καλλιέργειας κλίματος διχασμού ακόμα και στην ίδια την κοινωνία. Η ίδια γνωστή τακτική σας, να χωρίζατε σε στρατόπεδα ακόμα και για τόσο σημαντικά ζητήματα όπως το οικογενειακό περιβάλλον των παιδιών. Να χωρίζομαστε μονίμως πότε σε μνημονιακούς και αντιμνημονιακούς και πότε σε μαμάδες και μπαμπάδες. Και παρά τη στάση σας αυτή, να επιχειρείτε να κατηγορήσετε την Κυβέρνηση ότι το σχέδιο νόμου είναι γονοκεντρικό. Λοιπόν, δεν είναι και αυτό είναι το πρόβλημά σας καθώς φαίνεται.

Μιλήσατε από την πρώτη στιγμή για υποχρεωτική συνεπιμέλεια, ενώ κάτι τέτοιο δεν προκύπτει πουθενά στο σχέδιο νόμου. Αναφέρατε ότι το νέο πλαίσιο ευνοεί κακοποιητικούς γονείς. Επίσης, κάτι τέτοιο δεν προκύπτει πουθενά. Τουναντίον, θεσπίζονται κριτήρια κακής άσκησης της γονικής μέριμνας, που ενισχύουν τη δυνατότητα του δικαστή να δώσει την επιμέλεια μόνο στον ένα γονέα, στερώντας από τον κακοποιητικό γονέα την επικοινωνία με το παιδί.

Αγνοείτε σκόπιμα τα πορίσματα των επιστημόνων, που εν συνόλω συμφωνούν για τις ευεργετικές για την ψυχική υγεία και την ανάπτυξη του παιδιού επιπτώσεις της από κοινού γονικής μέριμνας και του ίσου χρόνου των γονέων με το παιδί. Το ζήτημα είναι ιδιαίτερος σοβαρό και πραγματικά λυπάμαι που χάθηκε η ευκαιρία να έχουμε γόνιμο διάλογο για ένα κοινωνικό ζήτημα που προσφέρεται για ευρείες συναινέσεις.

Τα κόμματα της αντιπολίτευσης δυστυχώς απέδειξαν ότι δεν θέλουν να συμμετέχουν στις γενναίες μεταρρυθμίσεις, που προωθεί η Κυβέρνηση και αγκαλιάζει η κοινωνία. Η μεγαλύτερη απόδειξη είναι ότι, παρά τη δριμεία κριτική σας, δεν προσήλθατε με συγκεκριμένες προτάσεις επί των άρθρων, όπως έκαναν αρκετοί φορείς. Και μάλιστα πολλές απ' αυτές ενσωματώθηκαν από την ηγεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης ακριβώς επειδή η Νέα Δημοκρατία αντιλαμβάνεται ότι το ζήτημα αυτό δεν προσφέρεται για στείρα πολιτική αντιπαράθεση.

Κλείνοντας, κύριε Πρόεδρε, εκφράζω τη στήριξή μου στο υπό συζήτηση σχέδιο νόμου, το οποίο θεωρώ ότι ρυθμίζει δίκαια και ισότιμα τις σχέσεις γονέων και τέκνων μετά το διαζύγιο, δίνοντας στους Έλληνες δικαστές τα αναγκαία εργαλεία, αλλά και την απαραίτητη εκπαίδευση για να κρίνουν κατά περίπτωση με κύριο άξονα το συμφέρον του παιδιού.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Ki εμείς ευχαριστούμε για την τήρηση του χρόνου.

Συνεχίζουμε τώρα με τον κ. Θεόδωρο Δρίτσα από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες Υπουργέ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σήμερα το πρωί λίγο πριν έρθω εδώ στην Αίθουσα της Ολομέλειας της Βουλής για να συμμετάσχω ως θεώρηση υποχρέωσή μου στην Ημέρα Μνήμης για τη Γενοκτονία των Ποντίων βιαστικά άκουσα την ΕΡΤ1 στην πρωινή ζώνη με τους δύο δημοσιογράφους, που έχουν επί τετράωρο την παρουσίαση των θεμάτων έναν κύριο -δεν θυμάμαι το όνομά του- ο οποίος ήταν εκεί με την ιδιότητα του δικηγόρου και μέλους της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής.

Υπερασπίστηκε το νομοσχέδιο -δικαίωμά του- αλλά δεν έμεινε εκεί. Ως κομματικός εγκάθετος χρησιμοποίησε όλη τη γραμμή για την οποία ευθύνεστε δυστυχώς εσείς, κύριε Υπουργέ, για να μιλήσει ευθέως, αλλά και με σειρά υπονοουμένων εναντίον της κ. Γιαννάκου, της κ. Κεφαλογιάννη, της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, του συνόλου της Αντιπολίτευσης με τόσο απαξιωτικό τρόπο, που αν είναι δυνατόν αυτόν να τον είχατε μέλος της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής! Οι δε δημοσιογράφοι σιγοντάρizαν και ούτε η διεύθυνση της ΕΡΤ ούτε οι δημοσιογράφοι είχαν την ευαισθησία να έχουν και έναν αντίλογο ταυτόχρονα ή μετά.

Ωραία δημοκρατία έχετε, κύριε Υπουργέ. Πολύ ωραία δημοκρατία και πολύ ωραίους τεχνοκράτες στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή. Ειρήσθω εν παρόδω, ξέρουμε ότι ο Πρόεδρος της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, κορυφαίος δικαστικός, δεν έχει συμφωνήσει με το νομοσχέδιο. Ποιος είναι αυτός, που το ζητάει αυτό το νομοσχέδιο δεν το έχετε αποκαλύψει, αλλά το πανελλήνιο βοά, το ξέρουν όλοι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Πείτε το! Αν υπάρχει κάτι, πείτε το!

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Λόμπι πλουσίων, μονομάνων, που συνδέεται με τον Πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Ποιος είναι αυτός; Να μάθουμε.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Ποιος είναι αυτός; Ονοματεπώνυμο πάρα πολλά.

Δώστε μου λίγο χρόνο, κύριε Πρόεδρε, διότι με διέκοψε ο Υπουργός.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Δευτερόλεπτα σας διάκοψε. Πείτε τα ονόματα.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Δεν ξέρω ονόματα ούτε συγκρατώ ονόματα ούτε συγκρατώ ονόματα.

Όπως είπε και ο κ. Λοβέρδος έχουν δικαίωμα αυτοί οι άνθρωποι να έχουν τα βιώματά τους και να διεκδικούν. Είναι άλλο πράγμα αυτό. Δεν νομοθετούμε με βιώματα. Σεβαστά τα βιώματα. Τη δέχομαι την επιχειρηματολογία του κ. Λοβέρδου. Τον άκουσα το πρωί. Απολύτως σεβαστά τα βιώματα και η αγωνία. Άλλο αυτό και άλλο το λόμπι που έχει, όπως είπε η κ. Γιαννάκου, δυνατότητα να κάνει διαφημίσεις, που έχει γραμμή συγκροτημένη. Έχω συμμετάσχει σε αρκετές διαδικτυακές συνομιλίες, σε συζητήσεις αυτήν την περίοδο και έχω ακούσει εκπροσώπους αυτής της σχολής σκέψης να επαναλαμβάνουν συνεχώς τα ίδια στερεότυπα επιχειρήματα με «σκονάκι». Οργανωμένη η ιστορία. Θεμιτή για την προσωπική τους αγωνία, απολύτως θεμιτή.

Το ζήτημα, όμως, είναι η Κυβέρνηση, ο Πρωθυπουργός, το Υπουργείο. Εκεί είναι το ζήτημα, δεν είναι οι άνθρωποι αυτοί. Δεν έχουμε με κανέναν απ' αυτούς κανένα πρόβλημα. Αλλά, τουλάχιστον, να μην φτάνουμε σε αυτόν τον εκφυλισμό της δημοκρατίας στη χώρα μας. Γιατί όλα είναι αλληλένδετα.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, το νομοθέτημα αυτό, όπως ισχυρίζεται η αιτιολογική έκθεση, η ρητορική του Υπουργού, έχει ως κέντρο το συμφέρον του παιδιού και τα δικαιώματα του παιδιού. Το πρωί ακούστηκε -θα επαναλάβω- στη γενοκτονία εγκληματική καταστολή του ποντιακού Ελληνισμού βρήκαν τον θάνατο δεκάδες χιλιάδες παιδιών. Εκατομμύρια στον Α' και στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Στην Παλαιστίνη σήμερα δεκάδες και δύο του ισραηλινού λαού παιδιά. Δεν κάνουμε διάκριση. Και δεν εξεγείρεται κανείς; Δεν εξεγείρεται! Αντίθετα, μιλάμε για το δικαίωμα του Ισραήλ στην «αυτοάμυνα». Αν είναι δυνατόν!

Λοιπόν, τα δικαιώματα περιγράφονται με συγκεκριμένο τρόπο. Κι επειδή είναι δύσκολο να περιγραφούν πλήρως, τουλάχιστον να συμφωνήσουμε σε μερικά πολύ βασικά.

Πρώτο δικαίωμα του παιδιού η αγάπη απ' όλους, πέραν του νόμου. Κανένα νόμος δεν μπορεί να το λύσει αυτό. Αυτό είναι η πρώτη τιμή προϋπόθεση.

Δεύτερον, οι σταθεροί όροι διαβίωσης του παιδιού. Οι σταθεροί όροι διαβίωσης. Αυτός ο τεμαχισμός του 1/3, του 50-50, του ενός του άλλου τι σχέση έχει με το δικαίωμα του παιδιού; Το σταθερό περιβάλλον, το σταθερό σχολικό περιβάλλον, οι σταθεροί όροι ζωής και ανάπτυξης δεν μπορούν να συνδυαστούν με επιμέλεια, με την αγάπη, με το ένα ή με το άλλο;

Το τρίτο που πρέπει να θίξουμε είναι το εξής. Συνοδεύει το νομοσχέδιό σας κάποια μελέτη των δεδομένων, που έχουν διαμορφωθεί απ' όλες αυτές τις δεκαετίες που εφαρμόζεται ο νόμος του 1983; Διότι χρησιμοποιείτε το επιχείρημα, ενώ στην πραγματικότητα έχουμε φτάσει στο πολύ θετικό σημείο να είναι το 86% των διαζυγίων συναινετικά -πρέπει να μελετηθεί όμως αυτό, οι όροι και οι κανόνες- και σε ποσοστό πάνω από 90% οι δικαστικές αποφάσεις να δίνουν την επιμέλεια στη μητέρα, και θεωρείτε ότι φταίει ο νόμος του 1983, σύμφωνα με τα επιχειρήματα, που τίθενται υπέρ του νομοσχεδίου. Δεν φταίει ο νόμος του 1983, όσες βελτιώσεις και αν χρειάζεται να γίνουν, γιατί όντως έχουν αλλάξει τα δεδομένα στην κοινωνία.

Το στερεότυπο της γυναίκας, που ο μόνος της ρόλος είναι να είναι μάνα και νοικοκυρά, αυτό είναι! Θα παρέμβετε σε αυτά τα ζητήματα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Θέλω ένα λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Παρακαλώ.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Δεν έχω καταχραστεί τον χρόνο, κύριε Πρόεδρε. Είχα και τη διακοπή.

Θα υπάρξει από τη μεριά της Κυβέρνησης προστασία του παιδιού, προστασία της μητέρας και του γονιού; «Κράμερ εναντίον Κράμερ» θα αναδείξουμε; Και θα έχουμε δήθεν ένα νομοσχέδιο, που λύνει το πρόβλημα για τους μπαμπάδες;

Για να δούμε στην έρευνά σας, αν θέλετε να την κάνετε, πόσοι μπαμπάδες διεκδίκησαν την επιμέλεια και στο συναινετικό δια-

ζύγιο επί δεκαετίες. Δεν είναι ρόλος για τους μπαμπάδες. Ευτυχώς έχει αρχίσει να αλλάζει αυτό. Ευτυχώς έχει αρχίσει να αλλάζει. Αλλά είναι δυνατόν με αυτούς τους όρους να τα κάνετε αυτά τα πράγματα;

Και με αυτή την έννοια, η ενδοοικογενειακή βία -έχουμε γυναικοκτονία το 2021-...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Παρακαλώ. Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Και το αγνοείτε;

Και θα δώσετε απαγόρευση να ασκεί επιμέλεια ένας πατέρας που ασκεί ενδοοικογενειακή βία, όταν θα οριστικοποιηθεί η τελική απόφαση μετά από τρία και πέντε χρόνια;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Αυτά δεν είναι ρυθμίσεις για να πάει μπροστά η κοινωνία ούτε είναι ρυθμίσεις, που επιτρέπουν...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Κύριε συνάδελφε, έχετε φτάσει στα δέκα λεπτά.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Τελείωσα, σας παρακαλώ!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Μα, σας παρακαλώ κι εγώ!

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Να μην ολοκληρώσω τη φράση μου;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Στα δέκα λεπτά ποτέ δεν θα την ολοκληρώσετε.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Δεν είναι δέκα λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Δέκα λεπτά.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Σας παρακαλώ!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Εγώ σας παρακαλώ.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Δεν είναι άσκηση προεδρείου αυτή. Σας παρακαλώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Η άσκηση του προεδρείου είναι...

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Δεν είστε παιδονόμος ούτε αστυφύλακας. Ρυθμίζετε τη συνεδρίαση. Σας παρακαλώ να ολοκληρώσω τη φράση μου. Είναι δυνατόν;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Μην μπερδεύετε...

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Μα, μπορεί να μην ολοκληρώσω τη φράση μου;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Κύριε συνάδελφε, μην μπερδεύετε το νομοσχέδιο της συνεπιμέλειας με το θέμα του προεδρείου. Εγώ σας επέτρεψα για ένα λεπτό που μου είπατε, φτάσατε τα εννέα και σαράντα πέντε και σταμάτησα το χρόνο. Έχετε φτάσει δέκα και...

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Είχα τη διακοπή από τον Υπουργό. Ολοκληρώνω τη φράση μου σας λέω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Το είπατε πέντε φορές. Παρακαλώ ολοκληρώστε.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Λοιπόν, αν θέλετε να καταργήσετε την δυνατότητα του Βουλευτή να ολοκληρώσει τη σκέψη του, κάντε το. Αλλά αυτό δεν είναι άσκηση των καθηκόντων του προεδρείου. Δεν έχει νόημα τώρα να συνεχίσω. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Κύριε Δρίτσα, δεν είναι τώρα ώρα για επαναστατικές διαδικασίες. Θα προχωρήσουμε στη διαδικασία.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Πρέπει να διδαχθείτε από άλλους συναδέλφους σας πώς ασκούν τα καθήκοντα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Έχω διδαχθεί και από την ΕΡΤ και από την προηγούμενη κυβέρνηση, έχω την άποψή μου γι' αυτά.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Είστε αγύριστο κεφάλι. Τι να κάνουμε; Γνωστό αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Παρακαλώ, τον λόγο έχει ο κ. Κωνσταντόπουλος Δημήτριος από το Κίνημα Αλλαγής.

Κύριε Κωνσταντόπουλε, ελπίζω κι εσείς να είστε μέσα στον χρόνο σας, μην έχουμε μετά αντιπαραθέσεις.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες

και κύριοι συνάδελφοι, κύριοι Υπουργοί, βρισκόμαστε σήμερα σαράντα χρόνια μετά τη μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου με το ν. 1329/1983, που φέρει τη σφραγίδα του ΠΑΣΟΚ, τη σφραγίδα της κυβέρνησης Ανδρέα Παπανδρέου. Αποδείχθηκε στην πράξη ότι ήταν μία μεταρρύθμιση βαθιά προοδευτική και μάλιστα, θα έλεγα, μπροστά από την εποχή της. Και η αξία της σήμερα αναγνωρίζεται όχι από τη δική μας και μόνο παράταξη, αλλά απ' όλες τις πολιτικές δυνάμεις.

Το νομοθέτημα αυτό, αγαπητοί συνάδελφοι, έθεσε ως προτεραιότητα το συμφέρον του παιδιού και όχι την εξουσία και τη δύναμη των γονέων. Έδωσε τέλος στην πατριαρχία και τις αναχρονιστικές αντιλήψεις, με την καθιέρωση της ισότητας των γονέων.

Εδώ, αγαπητοί συνάδελφοι, θα πρέπει να τονιστεί το εξής. Στην εφαρμογή ωστόσο του οικογενειακού δικαίου και ιδίως στα ζητήματα της επιμέλειας των παιδιών μετά το διαζύγιο, που είναι ο πυρήνας του σημερινού νομοσχεδίου το ερώτημα είναι ένα. Ανταποκρίνονται οι δικαστικές αποφάσεις σήμερα στις ανάγκες και το συμφέρον του παιδιού;

Η απάντηση, δυστυχώς, αγαπητοί συνάδελφοι, όσο και να το ψάξουμε, είναι ότι πολύ συχνά αυτό δεν συμβαίνει. Βλέπουμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των δικαστικών αποφάσεων είναι μονόπλευρη. Η επιμέλεια ανατίθεται στη μητέρα και ο πατέρας έχει δικαίωμα επικοινωνίας, που εξαντλείται σε λίγες μέρες του μήνα, συν φυσικά τις διακοπές. Τα προβλήματα πολλά.

Γι' αυτό, εδώ θα πρέπει να επιρωθεί ότι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε οικογένειας συχνά δεν αξιολογούνται. Πολλές οι καταγγελίες ότι δεν τηρείται η επικοινωνία. Πολλές οι καταγγελίες ότι δεν καταβάλλεται η διατροφή. Ένας κύκλος αντιπαραθέσεων λοιπόν και συγκρούσεων με θύμα ποιο άλλο; Το παιδί.

Αγαπητοί συνάδελφοι, σε ένα τέτοιο περιβάλλον ένα νομοσχέδιο για το μέλλον των παιδιών, όπως αυτό που συζητάμε απόψε, οφείλει να αποτυπώνει τις σύγχρονες επιστημονικές απόψεις και αντιλήψεις, οφείλει να είναι αποτέλεσμα διαβούλευσης και όχι να εξελίσσεται σε μια μάχη χαρακωμάτων ανάμεσα στους δύο γονείς, οφείλει να είναι παιδοκεντρικό και όχι γονεοκεντρικό, να δίνει λύσεις ιδίως σε περιπτώσεις που οι γονείς δεν μπορούν να τα βρουν, δεν μπορούν να συνεννοηθούν. Τότε είναι λοιπόν που αναδεικνύεται ο ρόλος του νομοθέτη. Έτσι λοιπόν, αγαπητοί συνάδελφοι, να μη φτάνουμε να καταλήγει η επιμέλεια σε ένα «μπρα ντε φερ» μεταξύ των γονέων.

Άκουσα με μεγάλη προσοχή τις απόψεις των φορέων, που κλήθηκαν προς ακρόαση και το συμπέρασμα, αγαπητοί συνάδελφοι και αγαπητέ Υπουργέ, είναι ότι με τις ρυθμίσεις που φέρνετε δεν καταφέρνετε ούτε να τους καθησυχάσετε και, μάλιστα, όσους φοβούνται τις αλλαγές στη γονική μέριμνα, ούτε να ικανοποιήσει, θα έλεγα, το νομοσχέδιο αυτό όσους τάσσονται υπέρ της πλήρους θεσμοθέτησης της συνεπιμέλειας.

Και τούτο γιατί; Διότι, αγαπητοί συνάδελφοι, δεν αποτυπώνει ξεκάθαρες απόψεις. Τι κάνει; Κινείται ανάμεσα στο φόβο και την ατολμία. Κι εδώ θα πρέπει, κύριε Υπουργέ, να τονιστεί -και το πιστεύω- ότι με τις άκαμπτες νομικές ρυθμίσεις, που περιέχει θα δημιουργήσει πολλά προβλήματα.

Αγαπητοί συνάδελφοι, η γονική μέριμνα πρέπει να ασκείται και από τους δύο γονείς. Αυτό το λένε οι επιστήμονες, το λέει η λογική, το λέμε όλοι. Το παιδί έχει ανάγκη την επαφή και με τους δύο γονείς για να έχει εσωτερική ισορροπία, για να μπορέσει να αναπτύξει το προσωπικότητά του, να αναπτύξει υγιείς σχέσεις με τους γύρω του. Έτσι, λοιπόν, ξεκινώντας από εκεί και προσπαθώντας να βάλουμε την άσκηση της γονικής μέριμνας σε καλούπια με αριθμούς και ποσοστά τελικά, κύριε Υπουργέ, δεν βοηθάτε τον διαμεσολαβητή καθώς και τον δικαστή. Δηλαδή δίνετε μια ποσόδωση στον δικαστή και ουσιαστικά δεν μιλάμε για το απλό πράγμα που χρειάζεται, την εφαρμογή της. Δηλαδή το πώς θα εφαρμοστεί. Κατά το δοκούν; Γιατί στο τέλος οι ποσοστώσεις ανάγονται ως αξιώματα.

Και ως γνωστόν, αγαπητοί συνάδελφοι, το αξίωμα δεν αποδεικνύεται και άρα δεν έχει και ευελιξία διότι έχει ρητή και απόλυτη αναφοράς. Ταυτόχρονα, στην απარიθμηση των περιπτώσεων αφαίρεσης της γονικής μέριμνας, δηλαδή της πιο βαριάς κύρωσης που μπορεί να επιβληθεί σε κάποιο γονέα, αντί να θέσετε

στο επίκεντρο τα δικαιώματα και τη φροντίδα του παιδιού, δίνετε το βάρος στη συμπεριφορά των γονέων.

Ορίζετε, κύριε Υπουργέ, για παράδειγμα ότι η γονική μέριμνα αφαιρείται σε περίπτωση συναισθηματικής αποξένωσης του παιδιού από τον άλλον γονέα και τούτο φυσικά δίχως κάποια ιδιαίτερη προϋπόθεση, ενώ την ίδια στιγμή απαιτείται οριστική δικαστική απόφαση για να αφαιρεθεί η γονική μέριμνα σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας ή εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας. Δηλαδή φάσκουμε και αντιφάσκουμε.

Ωστόσο, κύριε Υπουργέ, όλοι γνωρίζουμε τους ρυθμούς με τους οποίους κινείται η ελληνική δικαιοσύνη. Γνωρίζουμε ότι μια πρωτόδικη απόφαση μπορεί να κάνει δύο, τρία, ακόμη και πέντε χρόνια να εκδοθεί. Και ως τότε γονείς και παιδιά μένουν απροστάτευτοι απέναντι στη βία. Τούτο, όμως, δεν συνάδει ούτε με τη σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, ούτε με τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Εδώ η ευθύνη, κύριε Υπουργέ, είναι δική σας. Εσείς νομοθετείτε κι εσείς πρέπει να δώσετε λύση. Και πρέπει να βγάλετε από την ομηρία γονείς και παιδιά. Είναι καθήκον σας, κάντε το πράξη.

Ολοκληρώνοντας, αγαπητοί συνάδελφοι, θα ήθελα να πω πως οποιαδήποτε μεταρρύθμιση οικογενειακού δικαίου πρέπει να έχει στο επίκεντρο το συμφέρον του παιδιού, να αποκαθιστά τις στρεβλώσεις που όλοι παραδεχόμαστε ότι σήμερα υπάρχουν και φυσικά έρχονται στις δικαστικές αίθουσες.

Κι αν ακόμη, όπως ακούστηκε από πολλούς, το 86% των διαζυγίων εκδίδονται συναινετικά, η ουσία είναι ότι ακόμα και έτσι η ρύθμιση της επιμέλειας των παιδιών δεν ακολουθεί ουσιαστικά την πεπατημένη. Άρα, το πρόβλημα παραμένει.

Αγαπητοί συνάδελφοι, η μεταρρύθμιση του 1983 έθετε τις βάσεις. Καθήκον όλων μας σήμερα είναι να προτείνουμε τις αλλαγές που θα εκσυγχρονίζουν το οικογενειακό δίκαιο. Για μας, για το Κίνημα Αλλαγής, για το ΠΑΣΟΚ πυρήνα του νέου οικογενειακού δικαίου πρέπει να αποτελεί η λειτουργία των οικογενειακών δικαστηρίων με εξειδικευμένους δικαστές, που θα έχουν τη συνδρομή επιστημονικού προσωπικού που θα προσεγγίζει τις οικογενειακές διαφορές με χαρακτηριστικά συμφιλωτικό και φιλικό προς την οικογένεια. Πρόκειται για έναν θεσμό, θεσμός που νομοθετήθηκε το 1996, ωστόσο, από τότε δεν λειτουργήσε ποτέ.

Ακούσαμε όλες τις παρατάξεις, αγαπητοί συνάδελφοι, και όλους τους φορείς να τάσσονται υπέρ του θεσμού, ο οποίος λειτουργεί με επιτυχία επί σειρά ετών σε άλλες χώρες και ουσιαστικά να μας δίνει το παράδειγμα.

Σας καλούμε, κύριε Υπουργέ, να το κάνετε πράξη. Άκουσα έναν συνάδελφο να αναφέρει ότι ένα βαρέλι παλιό καλό κρασί κινδυνεύει από δύο λέξεις, οι οποίες λέξεις ουσιαστικά είναι το δηλητήριο, όπως είναι οι λέξεις «εξίσου» και «1/3». Θα σας πω το εξής. Το βαρέλι κινδυνεύει και από την ακινησία γιατί το βαρέλι, αν ουσιαστικά μπαίνει σ' αυτό αέρας, τότε το κρασί...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ολοκληρώστε, κύριε συνάδελφε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: Γι' αυτό λοιπόν θέλω να πω, αγαπητέ Υπουργέ, ότι η χρυσή τομή είναι το εφικτό και αυτό πρέπει να επιτευχθεί από όλους μας.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε.

Ακολουθεί τώρα η κ. Στεργιανή Μπιζίου από τη Νέα Δημοκρατία.

ΣΤΕΡΓΙΑΝΗ (ΣΤΕΛΛΑ) ΜΠΙΖΙΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το διαζύγιο στην Ελλάδα ήταν κάποτε ένα περιθωριακό φαινόμενο στη ζωή των ζευγαριών. Έως το 1984 είχαμε πέντε διαζύγια ανά δέκα χιλιάδες κατοίκους. Το 1992 οκτώ διαζύγια την ίδια αναλογία πληθυσμού, ενώ το 2018 φτάσαμε στα δεκαοκτώ διαζύγια ανά δέκα χιλιάδες κατοίκους.

Προφανώς υπάρχει μια έντονα αυξητική τάση στα διαζύγια τη δεκαετία 2008-2018 που ξεπερνά το 45%. Στη συντριπτική πλειοψηφία τους τα ζευγάρια που χωρίζουν έχουν παιδιά. Αναντίρρητα οι δόμές της ελληνικής κοινωνίας, οι σχέσεις των ζευγαριών αλλά και η σχέση των γονέων με τα παιδιά έχουν αλλάξει πολύ

τα σαράντα χρόνια, που έχουν μεσολαβήσει από τη δημιουργία του ισχύοντος οικογενειακού δικαίου. Έχουν αλλάξει οι ρόλοι των δύο φύλων, έχει διαφοροποιηθεί η συμμετοχή των δύο γονέων, της μητέρας και του πατέρα, στην ανατροφή των παιδιών.

Για πολλά χρόνια η κοινωνία, ακόμα και οι ειδικοί, υποτιμούσαν τον ρόλο του πατέρα στην οικογένεια και στην ανάπτυξη του παιδιού θεωρώντας ότι η επίδρασή του έχει μικρότερη σημασία από εκείνη της μητέρας. Σήμερα όμως πληθώρα επιστημονικών ερευνών συνηγορεί στο ότι ο πατέρας, μέσω της αλληλεπίδρασής του με το παιδί και μέσω της εμπλοκής του στη ζωή, διαδραματίζει έναν μοναδικό και κρίσιμο ρόλο στην ψυχική υγεία και στην προσωπικότητά του σε όλα τα στάδια της ανάπτυξης.

Τα παιδιά μετά το διαζύγιο χρειάζονται εξίσου τον χρόνο και την ασχολία και των δύο γονέων τους και δεν υπάρχει ούτε εμπειρική, ούτε επιστημονική βάση για την αποκλειστική μητρική επιμέλεια. Οι επιστημονικές μελέτες, αλλά και η εμπειρία της καθημερινότητας μάς διδάσκουν ότι τα παιδιά, που έχουν και τους δύο γονείς στη ζωή τους μετά το διαζύγιο έχουν καλύτερη ποιότητα ζωής, παρουσιάζουν καλύτερα αναπτυξιακά αποτελέσματα, βελτιωμένες ακαδημαϊκές επιδόσεις, ανεβασμένους δείκτες ψυχολογικής, συναισθηματικής και κοινωνικής ευημερίας, ενώ μειώνεται η συχνότητα εμφάνισης των προβληματικών συμπεριφορών.

Υπάρχει λοιπόν ξεκάθαρος συσχετισμός μεταξύ της παρουσίας των δύο γονέων και της ψυχικής κατάστασης και των αναπτυξιακών επιδόσεων των παιδιών. Επιδεικνύοντας ευαισθησία και κοινωνικά αντανakλαστικά το Υπουργείο Δικαιοσύνης έρχεται να αντιμετωπίσει τα νέα αυτά κοινωνικά δεδομένα και να τα ενσωματώσει τη νομοθεσία μας. Ενισχύοντας τον ούτως ή άλλως παιδοκεντρικό χαρακτήρα του οικογενειακού δικαίου, εισάγει καινοτομίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της σύγχρονης οικογένειας και πρωτίστως στις ανάγκες των παιδιών.

Από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας. Δεν υπάρχει επιστημονική έρευνα, που να αρνείται ότι το παιδί ωφελείται από την παρουσία και των δύο γονέων στη ζωή του. Με τη συγκεκριμένη ρύθμιση αναδεικνύεται η μοναδικότητα του ρόλου που επιτελεί ο κάθε γονιός, ενώ ταυτόχρονα μειώνονται οι αντιδικίες αφού οι διαζευγμένοι ξέρουν εκ των προτέρων ότι θα κληθούν να αποφασίζουν μαζί για τη ζωή του παιδιού τους.

Για πρώτη φορά εισάγεται τεκμήριο ελάχιστου χρόνου επικοινωνίας, διασφαλίζοντας πως ο γονέας, που δεν διαμένει με το τέκνο θα έχει ουσιαστική επικοινωνία μαζί του και δεν θα είναι ο επισκέπτης της μίας ώρας στη ζωή του. Καθιερώνεται η διαμεσολάβηση ως υποχρεωτικό στάδιο στην επίλυση των οικογενειακών διαφορών. Η διαμεσολάβηση δίνει την ευκαιρία στους γονείς να ανακαλύψουν από μόνοι τους ποιο μοντέλο επικοινωνίας και επιμέλειας ταιριάζει στη δική τους ξεχωριστή περίπτωση πριν φτάσουν στον φυσικό δικαστή και πριν καταλήξουν σε αντιδικία.

Η φύση της διαδικασίας της διαμεσολάβησης, το συμβιβαστικό κλίμα και η εχεμύθεια, που τη χαρακτηρίζουν συμβάλλουν στη βελτίωση των σχέσεων των δύο πλευρών και την εξομάλυνση των αντιθέσεων.

Τέλος, θεσπίζονται για πρώτη φορά κριτήρια κακής άσκησης της γονικής μέριμνας. Εφοδιάζουμε τον δικαστή με ένα επιπλέον εργαλείο προκειμένου ευκολότερα να οριοθετεί την ακατάλληλη γονική συμπεριφορά. Πρόκειται για μια ενδεικτική αρίθμηση μη αποδεκτών συμπεριφορών, που δεν περιορίζουν τον δικαστή ο οποίος παραμένει ο τελικός κριτής της κατάστασης. Στην κατεύθυνση αυτή οργανώνονται επιμορφωτικά προγράμματα για τους δικαστές, που θα δικάζουν υποθέσεις οικογενειακών διαφορών στελεχωμένα από εξειδικευμένους ψυχολόγους, κοινωνιολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς.

Αυτή η αναφορά σε παραδείγματα κακής άσκησης της γονικής μέριμνας βοηθά και τους γονείς, αφού τους δίνει ένα σημείο αναφοράς ώστε να γνωρίζουν εκ των προτέρων ποια συμπεριφορά τους μπορεί να οδηγήσει στην απώλεια της επιμέλειας.

Τόσο οι επιστημονικές μελέτες και οι έρευνες, όσο και η καθημερινή πρακτική καταδεικνύουν ότι οι συνθήκες στην Ελλάδα είναι ώριμες για την αλλαγή του υπάρχοντος καθεστώτος.

Η νομοθετική πρωτοβουλία, που συζητάμε σήμερα έχει προ-

καλέσει έντονη δημόσια συζήτηση και στην ουσία αποτελεί ανταπόκριση της πολιτείας στην συζήτηση αυτή, μια συζήτηση που δεν είναι μόνο σημερινή, αλλά εξελίσσεται εδώ και χρόνια ταυτόχρονα με τις αλλαγές στην κοινωνία, στις δομές και στα πρότυπα της οικογένειας.

Η συναίνεση και η συνεννόηση είναι προϋποθέσεις απαραίτητες προκειμένου οι διαζευγμένοι γονείς να αναπτύξουν ισότιμο το γονεϊκό ρόλο. Δημιουργείται, λοιπόν, με αυτό το νομοθέτημα το πλαίσιο εκείνο, που ωθεί τους γονείς προς την κατεύθυνση να αποδεχθούν τη συνεργασία στην ανατροφή των παιδιών τους, γιατί η ανατροφή ενός παιδιού είναι πρώτιστα κατοχυρωμένο ατομικό δικαίωμα των παιδιών που η πολιτεία μας οφείλει να προστατεύσει.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Σας ευχαριστώ, κυρία Μπίζιου και για την τήρηση του χρόνου.

Τον λόγο έχει ο κ. Κωνσταντίνος Ζαχαριάδης από το ΣΥΡΙΖΑ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Σήμερα είναι Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων. Είναι ένα από τα πιο στυγερά εγκλήματα στην παγκόσμια ιστορία με εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς. Τιμάμε τη μνήμη όσων έχασαν τη ζωή τους εξαιτίας του εθνικισμού και του μίσους, όσων βασανίστηκαν, ταλαιπωρήθηκαν και μαθαίνουμε την ιστορία μας για να μην την ζήσουμε ξανά.

Θέλω να έρθω στο νομοσχέδιο. Αυτή η Κυβέρνηση, κύριε Τσιάρα, έχει ένα τρομερό ταλέντο, που όσο περνάει ο χρόνος αυτό το ταλέντο το εξελίσσει. Έχει απόλυτη αδυναμία να δημιουργήσει πεδίο συνθέσεων και συναινέσεων ακόμα και σε ζητήματα, τα οποία είναι πολύ λεπτά και πολύ ευαίσθητα, όπως αυτό το οποίο συζητούμε σήμερα.

Όλη η Αντιπολίτευση, κύριε Κώτση, είναι απέναντί. Σημαντικά στελέχη της Συμπολίτευσης με ισχυρό πολιτικό πρόσημο, με σημαντικές διαφοροποιήσεις, όπως η κ. Γιαννάκου και η κ. Κεφαλογιάννη, επίσης, έχουν δημιουργήσει ένα κλίμα το οποίο δείχνει ότι δεν μπορείτε να πείσετε ούτε τους Βουλευτές της δικής σας πλευράς.

Δεν θέλω, όμως, να μείνω μόνο στα στενά όρια του Κοινοβουλίου. Αυτό το οποίο έχετε φέρει σήμερα προς ψήφιση έχει φέρει μεγάλη διαίρεση και μεγάλη πόλωση όσων έχουν ειδικό ενδιαφέρον για το ζήτημα. Δεν μπορείς να πετύχεις σε τέτοια θέματα συναινέσεις και δεν μπορείς να δημιουργήσεις πραγματικό πεδίο λύσεων εάν δεν έχεις ένα ήπιο κλίμα σύνθεσης και αντίληψης των επιχειρημάτων της άλλης πλευράς.

Σήμερα δεν μαλώνουμε στο Κοινοβούλιο η Νέα Δημοκρατία με τον ΣΥΡΙΖΑ, με το Κίνημα Αλλαγής, με το ΚΚΕ, με το ΜέΡΑ25. Σήμερα συζητάμε ένα λεπτό και ευαίσθητο θέμα, που έπρεπε να είχαμε εξαντλήσει τα περιθώρια της σύνθεσης, της συναίνεσης και της συνεννόησης.

Γιατί, λοιπόν, προκύπτει αυτό το φαινόμενο; Ξύπνησε μια μέρα η Αντιπολίτευση και λέει: Α, τι ωραίο θέμα αυτό, να δημιουργήσουμε ένταση; Όχι, αλλά διότι αυτό, που φέρνετε μετατοπίζει το κέντρο βάρους του σημερινού παιδοκεντρικού οικογενειακού δικαίου και της επιμέλειας, υποβαθμίζει και σχετικοποιεί την έννοια του συμφέροντος του παιδιού και κατατείνει να είναι γονεοκεντρικό.

Αγνοήθηκε το πόρισμα της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής. Δεν είναι πρωτοφανές αυτό; Αγνοήθηκε η άποψη σημαντικών κοινωνικών και επιστημονικών φορέων. Λοιδορήθηκαν οι Βουλευτές της Συμπολίτευσης επειδή διαφωνούσαν και ερμηνεύτηκαν οι θέσεις τους από το Υπουργείο ως βιωματικές.

Αυτή είναι η συζήτηση και ο διάλογος που πρέπει να γίνεται στο Κοινοβούλιο σε τέτοια ζητήματα, κύριε Υπουργέ; Χρειάζονται αλλαγές στο υφιστάμενο πλαίσιο το σημερινό; Βεβαίως χρειάζονται. Υπάρχουν σοβαρά ζητήματα; Βεβαίως υπάρχουν σοβαρά ζητήματα. Πού εντοπίζονται αυτά; Κυρίως στην δυσκολία, στην ατελή εφαρμογή, στη μη εφαρμογή της δικαστικής απόφασης που εκδόθηκε.

Κάναμε ως πολιτεία όσα έπρεπε με βοηθητικούς μηχανισμούς για να αμβλύνουμε αυτές τις καταστάσεις με κοινωνιολόγους, με παιδοψυχολόγους, με κοινωνικούς λειτουργούς; Όχι, δεν τα κά-

ναμε. Υπάρχουν και λειτουργούν εξειδικευμένοι δικαστές, οικογενειακά δικαστήρια; Όχι, δεν υπάρχουν. Λέει το νομοσχέδιο κάτι για αυτά, υπάρχει κάποια πρόνοια, κάποια συζήτηση; Κατατίθενται από διάφορες πλευρές του Κοινοβουλίου. Όχι.

Εμείς ως ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία είμαστε υπέρ της συνεπιμέλειας. Βρήκατε προσχέδιο νόμου και αιτιολογική έκθεση στο Υπουργείο. Εδώ, όμως, εσείς φέρνετε έναν κορσέ. Φέρνετε μία αναγκαστική συνεπιμέλεια, που θα οξύνει τα προβλήματα που διακηρυκτικά λέτε ότι θέλετε να λύσετε. Ορίζετε το 1/3. Γιατί όχι το 40% ή το 43% που είναι και της μόδας, αύριο έχουμε τον εκλογικό νόμο για τους ΟΤΑ ή το 25%;

Οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας λένε ότι το νομοσχέδιο δεν είναι πιστό στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών και στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Μπορούμε να προχωρήσουμε παρακάτω χωρίς αυτό;

Για εμάς, λοιπόν, το πόρισμα της Επιτροπής Τέντε θα μπορούσε να είναι η βάση για μια προοδευτική μεταρρύθμιση και έναν εκσυγχρονισμό του οικογενειακού δικαίου. Εσείς, όμως, αυτό το ακυρώσατε, το πετάξατε, φέρατε ένταση, φέρατε όξυνση.

Τι δημιουργείτε, λοιπόν, στην πράξη με αυτό το νομοσχέδιο, κύριε Υπουργέ; Δημιουργείτε γονείς δύο ταχυτήτων, τον γονέα 1/3 και τον γονέα 2/3 γονέα. Ο γονέας 1/3 έχει κυρίως προνομιακή μεταχείριση και ο γονέας 2/3 έχει υποχρεώσεις κυρίως.

Να σας ρωτήσω κάτι; Η Υφυπουργός οικογενειακής πολιτικής και ισότητας των φύλων απουσιάζει παντελώς. Είναι δυνατόν; Η γενική γραμματεία οικογενειακής πολιτικής και ισότητας είναι επίσης απολύτως απών. Είναι δυνατόν; Σε καμμία, μα σε καμμία άλλη ευρωπαϊκή χώρα δεν υπάρχει υποχρεωτική συνεπιμέλεια μετά το διαζύγιο. Αν διαφωνούν οι γονείς προσφεύγουν στα δικαστήρια και εκεί λαμβάνονται οι αποφάσεις.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Εδώ τι γίνεται;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ: Κατά τη γνώμη μας έτσι έπρεπε να γίνεται και εδώ.

Σας είπα, κύριε Υπουργέ, να δούμε λοιπόν πού είναι ατελείς οι αποφάσεις, πού δεν εφαρμόζονται οι αποφάσεις. Λέτε εσείς τώρα 2/3, 1/3. Έχουμε ένα ζευγάρι που χωρίζει. Ο ένας μένει στη Νέα Ιωνία, ο άλλος μένει στη Γλυφάδα. Πού θα πηγαίνει το παιδί σχολείο;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δεν γίνεται αυτό;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ: Που θα πηγαίνει το παιδί σχολείο θέλω να μου πείτε, κύριε Υπουργέ; Πού θα κάνει την αθλητική του δραστηριότητα;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Φυσικά και είναι όπως τα λέτε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ: Πού θα παίζει το μπάσκετ του;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Κύριε συνάδελφε, συνεχίστε. Μην γίνεται διάλογος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ: Άρα, λοιπόν, εγώ δεν βάζω θέμα προθέσεων, υπάρχει ζήτημα. Βρισκόμαστε σε φάση κρίσης, βρισκόμαστε σε φάση δυσκολίας. Εδώ, όμως, πρέπει να λειτουργήσουμε θεραπευτικά στα ζητήματα, να τα αναγνωρίσουμε, να δούμε τις θετικές πρακτικές από το εξωτερικό και όχι να έχουμε τέτοια ένταση και τέτοια πόλωση μεταξύ μας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε και για το χρόνο, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο έχει ο κ. Ανδρέας Νικολακόπουλος από τη Νέα Δημοκρατία.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κύριες και κύριοι συνάδελφοι, δεν μπορώ να μην αναφερθώ στην ιδιαιτερότητα της σημερινής ημέρας, της Ημέρας Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου, έναν αιώνα περίπου μετά από αυτό το θλιβερό γεγονός συμπατριώτες μας Έλληνες θανατώθηκαν, εκτοπίστηκαν ξεριζώθηκαν. Είναι υποχρέωσή μας, λοιπόν, να τιμούμε τη μνήμη τους, να θυμόμαστε και να αγωνιζόμαστε για δικαίωση και αναγνώριση αυτής της μέρας.

Προχωρώ στο παρόν σχέδιο νόμου, το οποίο αποτελεί μία ακόμα μεταρρύθμιση της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, μία μεταρρύθμιση στο οικογενειακό δίκαιο έναν τομέα του Αστικού Δικαίου με σημαντικό κοινωνικό αντίκτυπο. Από τη διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε, αλλά και γενικώς από τις απόψεις, που διατυπώθηκαν μέχρι σήμερα έχουν διαπιστωθεί πολλά προβλήματα, τα οποία έχουν εμφανιστεί στις σχέσεις των γονέων και των τέκνων μετά τη διακοπή της συμβίωσης ή την λύση του γάμου, προβλήματα τα οποία έχω διαπιστώσει και εγώ ως λειτουργός της δικαιοσύνης, δικηγόρος και νομικός παραστάτης σε τέτοιου είδους υποθέσεις, οι οποίες από τη φύση τους έχουν μια ιδιαίτερη ευαισθησία, αφού αντανakλούν στον ψυχισμό, στην πρόοδο και την ανάπτυξη των τέκνων, αλλά και στην ομαλή κοινωνική και οικογενειακή ζωή.

Όλοι έχουμε διαπιστώσει σφοδρές αντιδικίες και μάλιστα για μεγάλο χρονικό διάστημα και με σειρά δικών για διάφορα ζητήματα μεταξύ γονέων, μετά τη διακοπή της συμβίωσης. Το 2016 εισήχθησαν προς εκδίκαση εννέα χιλιάδες επτακόσιες ενενήντα εννιά υποθέσεις. Το 2019 φτάσαμε στις δεκαπέντε χιλιάδες οκτακόσιες εξήντα τρεις υποθέσεις. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει την αναγκαιότητα στην αναμόρφωση του οικογενειακού δικαίου, τριάντα οκτώ χρόνια μετά τον νόμο 1329.

Είναι αντιδικίες οι οποίες περνάνε αναπόφευκτα με διάφορους τρόπους και βαθμούς στα παιδιά και έχουν αρνητικό αντίκτυπο στη σχέση με τους γονείς και είναι βέβαιο ότι πρέπει να εστιάσουμε στην προσπάθεια επίλυσης των διαφορών αυτών συναινετικά και εξωδικαστικά, με ουσιαστική συμμετοχή στην προσπάθεια αυτή και των δικηγόρων και των δικαστών, αλλά και των διαμεσολαβητών.

Στο παρόν σχέδιο νόμου λοιπόν υπάρχουν δύο σημαντικές προβλέψεις. Ενθαρρύνεται η επίλυση των διαφορών με διαμεσολάβηση από εξειδικευμένους διαμεσολαβητές, έτσι ώστε η προσφυγή στο δικαστήριο να αποτελεί την ύστατη επιλογή. Επιπλέον, προβλέπεται ειδική εκπαίδευση που θα παρέχεται στους νέους δικαστές, που θα ασχολούνται με τις ευαίσθητες αυτές υποθέσεις από την Εθνική Σχολή Δικαστών και ειδικά σεμινάρια επιμόρφωσης για τους ήδη υπηρετούντες δικαστές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πρέπει λοιπόν όλοι να συμφωνήσουμε ότι σε τέτοιες υποθέσεις οι γονείς πρέπει να ενθαρρύνονται να επιλύουν τις διαφορές τους εξωδικαστικά και να υπάρχει διαμεσολάβηση όπου χρειάζεται, για να δίδεται η απαραίτητη στήριξη σε γονείς, έτσι ώστε να αποφεύγονται αντιδικίες.

Μπαίνοντας στην ουσία όμως των αντιδικιών, που έχουν προκύψει σε τέτοιες υποθέσεις, θα πρέπει να εστιάσουμε στα σοβαρότερα προβλήματα. Και θα αναφερθώ σε αυτά που έχω διαπιστώσει από την εμπειρία μου στο χειρισμό τέτοιων υποθέσεων.

Παρατηρείται το φαινόμενο να δημιουργείται μια απομάκρυνση από το τέκνο του γονέα, που δεν έχει την επιμέλεια, απομάκρυνση που οφείλεται στο γεγονός είτε επειδή ο χρόνος επικοινωνίας δεν είναι επαρκής είτε επειδή ο γονέας δεν συμμετέχει σε σημαντικές αποφάσεις, που αφορούν το τέκνο ή διαφωνεί με κάποιες από αυτές, πράγμα που αποτελεί άλλο ένα σοβαρό σημείο τριβής με τον άλλο γονέα.

Υπάρχουν όμως πάνω σε αυτό το θέμα και δύο άλλες σοβαρές περιπτώσεις που αποξενώνουν, θα μπορούσα να πω, έναν γονέα από το τέκνο του, περιπτώσεις που δυστυχώς συμβαίνουν. Παρατηρείται το φαινόμενο γονέας να αλλάζει τον τόπο διαμονής του και τον τόπο διαμονής του τέκνου του σε τόπο μακρινό σε σχέση με την κατοικία του άλλου γονέα, φαινόμενο που είναι ιδιαίτερα συχνό σε γάμους με γονείς, που κατάγονται από διαφορετικές περιοχές, αλλά και σε γάμους μεταξύ αλλοεθνών.

Ακόμα πιο σοβαρή είναι η περίπτωση που ένας γονέας, ο οποίος αναλαμβάνει την επιμέλεια και διαμένει με το τέκνο, με ψυχολογική πίεση και πόλεμο, στρέφει το ανήλικο τέκνο εναντίον του άλλου γονέα, μεταφέροντας ουσιαστικά τα δικά του προβλήματα με τον άλλο γονέα στο παιδί και χρησιμοποιώντας το παιδί για να εκδικηθεί τον πρώην σύζυγό του. Σε αυτές τις περιπτώσεις παραβιάζεται το δικαίωμα επικοινωνίας με τον γονέα που το παραβιάζει, να οχυρώνεται πίσω από την άρνηση του παιδιού να

επικοινωνήσει με τον άλλο γονέα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πραγματικά είναι από τις περιπτώσεις που εγώ ως δικηγόρος δυσκολεύτηκα πολύ να αντιμετωπίσω και είναι και περιπτώσεις, που ο δικαστής δεν μπορεί πολλές φορές να τις αντιμετωπίσει επαρκώς, μη διαθέτοντας μέχρι σήμερα την απαραίτητη επιστημονική υποστήριξη από εξειδικευμένους ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς.

Και βέβαια είναι πολύ συχνό το φαινόμενο γονέας να παραβιάζει την υποχρέωση διατροφής, όπως αυτή έχει καθοριστεί από το δικαστήριο, γεγονός το οποίο μπορεί να προσέχεται είτε από την ένταση των αντιδικιών είτε ακόμα και από την απομάκρυνση από το τέκνο, εξαιτίας ακριβώς αυτής της περιορισμένης επικοινωνίας. Διότι δυσκολεύομαι να αντιληφθώ αλλιώς την άρνηση ενός γονέα να συνεισφέρει στα αναγκαία για την ανατροφή του τέκνου του.

Όλα αυτά είναι προβλήματα τα οποία έχουν ανακύψει τα τελευταία χρόνια και είναι βέβαιο ότι υπήρχε ανάγκη νομοθετικής παρέμβασης. Σε αυτά τα ζητήματα δίνει λύση το παρόν σχέδιο νόμου. Θεσπίζεται μαχητό τεκμήριο στο ένα τρίτο του χρόνου επικοινωνίας του παιδιού με τον γονέα που δεν θα διαμένει περισσότερο χρόνο με το παιδί, σύμφωνα με το άρθρο 13, που αντικαθιστά το άρθρο 1520 του Αστικού Κώδικα.

Το συγκεκριμένο τεκμήριο βοηθά στην από κοινού συνεργασία των γονέων στην επιμέλεια των τέκνων τους και δημιουργεί όχι μόνο προϋποθέσεις για περισσότερο χρόνο, αλλά και για ποιοτικό χρόνο επικοινωνίας με το παιδί, ειδικά από τον γονέα με τον οποίο δεν κατοικεί. Διότι, όπως έχει διαπιστωθεί σε αρκετές περιπτώσεις, η μη επικοινωνία του τέκνου με το γονέα και αντίστροφα οδηγεί σε έντονες μεταβολές της ψυχικής του υγείας, μεταβολές που διογκώνονται κατά την ανάπτυξη του.

Θεσπίζονται επίσης, στο παρόν σχέδιο νόμου, βασικά αντικειμενικά κριτήρια κακής άσκησης γονικής μέριμνας, στο άρθρο 14 που αντικαθιστά το άρθρο 1532 του Αστικού Κώδικα, όπως η μη καταβολή διατροφής, η μη τήρηση των δικαστικών αποφάσεων και των συμφωνιών των διαζευγμένων γονέων ως προς την επικοινωνία του άλλου γονέα και η διάρρηξη των σχέσεων του παιδιού με τον άλλο γονέα. Έτσι αξιολογείται ο τρόπος ασκήσεως των καθηκόντων, που επιβάλλει το λειτουργήμα των γονέων ως από κοινού ασκούντων τη γονική μέριμνα ώστε, εάν κριθεί αυτό αναγκαίο, να επανακαθορίζονται από το αρμόδιο δικαστήριο η κατανομή και ο ειδικότερος τρόπος άσκησης αυτής.

Και εδώ θα πρέπει να διευκρινίσω ότι κάθε περίπτωση είναι πάντα διαφορετική. Ο αρμόδιος δικαστής θα έχει την ευχέρεια να εξετάζει τις ιδιαιτερότητες κάθε περίπτωσης και να σταθμίζει διαφορετικά όπου χρειάζεται τα πράγματα και να λαμβάνει την κατάλληλη απόφαση, με γνώμονα πάντα το συμφέρον του τέκνου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το παρόν σχέδιο νόμου αποτελεί μια αναγκαία για τη σύγχρονη κοινωνία μεταρρύθμιση, που έρχεται να ρυθμίσει βασικά ζητήματα στις σχέσεις πατέρα και μητέρας προς όφελος των παιδιών. Ενισχύεται ο ρόλος και των δύο γονέων σε σχέση με την ανατροφή των τέκνων. Ενισχύεται και ενθαρρύνεται η συνεργασία μεταξύ των δύο γονέων. Ενισχύεται ο ρόλος του διαμεσολαβητή και ενισχύεται ο ρόλος και η θέση του δικαστή στην αντιμετώπιση των ευαίσθητων αυτών υποθέσεων.

Πρόκειται για ένα νομοσχέδιο με καθαρά παιδοκεντρικό χαρακτήρα. Έχει στόχο το συμφέρον του παιδιού και είμαι βέβαιος ότι με τη μεταρρύθμιση αυτή, πολλά από τα προβλήματα, που εμφανίζονται μέχρι σήμερα κατά την εφαρμογή του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, θα αντιμετωπιστούν. Σας καλώ λοιπόν να ψηφίσουμε το παρόν σχέδιο νόμου.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Σας ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε και για τον χρόνο.

Συνεχίζουμε με τον κ. Ιωάννη Μελά από τη Νέα Δημοκρατία και ολοκληρώνουμε με τους συναδέλφους από το ΣΥΡΙΖΑ, την κ. Αναστασία Γκαρά και τον κ. Σωκράτη Φάμελλο.

Κύριε Μελά, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΛΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Να ενώσω και εγώ τη φωνή μου μαζί με τους υπόλοιπους συναδέλφους για τη σημερινή μέρα, ημέρα μνήμης για τους Έλληνες του Πόντου. Χάθηκαν εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες και νομίζω ότι αυτήν την ημέρα πρέπει να την τιμούμε και να της δίνουμε τη σημασία και την αξία που πρέπει.

Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υφυπουργέ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, καλούμαστε να συζητήσουμε και να ψηφίσουμε ένα νομοσχέδιο το οποίο αναφέρεται σε ένα μεγάλο κοινωνικό ζήτημα, στην επόμενη μέρα ενός διαζυγίου. Οι αλλαγές που εισάγονται με το παρόν νομοσχέδιο αφορούν τις σχέσεις των γονέων και των παιδιών στην περίπτωση διαζυγίου.

Η μεταρρύθμιση αυτή στο οικογενειακό δίκαιο έρχεται μετά από τριάντα οκτώ χρόνια και κρίνεται πλέον αναγκαία, γιατί σε αυτά τα χρόνια η επαφή μεταξύ γονέων και παιδιών στην καθημερινότητα της οικογένειας έχει αλλάξει. Έχουν διαφοροποιηθεί τόσο ο ρόλος του πατέρα όσο και της μητέρας μέσα στην οικογένεια. Έχουν αυξηθεί και έχουν αλλάξει τόσο οι ανάγκες όσο και οι υποχρεώσεις των παιδιών και των γονέων. Έχει μετασχηματιστεί ο θεσμός της οικογένειας, ο οποίος όμως παραμένει ισχυρός για την ελληνική κοινωνία. Άλλη ήταν η Ελλάδα του 1983 και άλλη είναι η Ελλάδα του 2021.

Όλες αυτές οι απαιτήσεις λοιπόν της σύγχρονης εποχής οδήγησαν στη διαμόρφωση των συγκεκριμένων ρυθμίσεων του νομοσχεδίου. Το συγκεκριμένο σχέδιο νόμου είναι προϊόν μακράς διαβούλευσης και συζήτησης με όλες τις πλευρές και όλους τους αρμόδιους φορείς, μία δύσκολη, λόγω του ευαίσθητου χαρακτήρα του αντικείμενου του νομοσχεδίου και παράλληλα σημαντική πρωτοβουλία, που έφερε εις πέρας το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Τι κάνουμε λοιπόν με το συγκεκριμένο σχέδιο νόμου; Θεσπίζουμε ένα νέο θεσμικό πλαίσιο, που θα διέπει τις σχέσεις των γονέων και των τέκνων μετά τη διακοπή της συμβίωσης των συζύγων ή το διαζύγιο. Καθιερώνεται η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας και από τους δύο γονείς. Θεσπίζεται το μαχητό τεκμήριο του 1/3 για την επικοινωνία του παιδιού με το γονέα με τον οποίο δεν διαμένει. Έτσι διασφαλίζεται η ισόρροπη επικοινωνία του παιδιού και με τους δύο του γονείς.

Καθιερώνονται σαφή και αντικειμενικά κριτήρια κακής άσκησης γονικής μέριμνας, όπως η ενδοοικογενειακή βία ή η μη καταβολή της διατροφής και άλλα.

Ο δικαστής σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας ή κρίνοντας τη γενικότερη στάση του γονέα, θα μπορεί να περιορίζει ή και να ακυρώνει την επικοινωνία του γονέα με το παιδί. Δεν υπάρχει καμία ανοχή για εμάς στα περιστατικά της ενδοοικογενειακής βίας. Προστατεύονται τόσο οι γυναίκες, όσο και τα παιδιά από τέτοια φαινόμενα. Να σημειωθεί ότι όλες οι διατάξεις θα εφαρμόζονται και θα ερμηνεύονται, σύμφωνα με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών, τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης.

Επίσης, εισάγονται εναλλακτικές μέθοδοι επίλυσης των οικογενειακών διαφορών, όπως είναι η διαμεσολάβηση. Τέλος, θεσπίζονται ειδικά προγράμματα της Εθνικής Σχολής Δικαστών για την επιμόρφωση των δικαστών, που θα δικάζουν τις οικογενειακές διαφορές από εξειδικευμένους επιστήμονες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι συγκεκριμένες ρυθμίσεις έχουν στο επίκεντρο το παιδί. Επιδιώκουμε να δημιουργήσουμε ένα νομικό πλαίσιο, ώστε οι γονείς να συνεννοούνται για να επιλύσουν τις διαφορές τους εξωδικαστικά, να αποφεύγονται οι αντιπαραθέσεις και οι φιλονικίες μεταξύ τους που βλέπουν τα παιδιά, όπως επίσης να έχουν και οι δύο γονείς παρουσία και λόγο στην ανατροφή και στην πρόοδο των παιδιών τους.

Είναι λάθος να συζητάμε για «νικητές» και «ηττημένους» γονείς. Το διαζύγιο ή η χωριστή συμβίωση γονέων είναι μια εξέλιξη, που μπορεί να συμβεί στη ζωή ενός ζευγαριού και η πολιτεία οφείλει να προνοήσει για να εξασφαλίσει την ομαλή ανατροφή του παιδιού. Πρόκειται αδιαμφισβήτητα για ένα μεγάλο κοινωνικό ζήτημα. Είναι σαφές ότι δεν πρόκειται να λυθεί μόνο με νομοθετικές ρυθμίσεις, καθώς υπερβαίνει ακόμα και τον δικό μας ρόλο.

Στόχος της πρωτοβουλίας, όμως, είναι η παρουσία και των δύο

γονέων στην καθημερινότητα και τις ανάγκες των παιδιών. Πολύς φορές όταν υπάρχει η λύση ενός γάμου ή η χωριστή συμβίωση, ο ένας από τους δύο γονείς εξαφανίζεται από τη ζωή του παιδιού και γίνεται συνήθως ο «πατέρας του σαββατοκύριακου» ή η «μητέρα του σαββατοκύριακου», κάτι που έχει δυσάρεστες και αρνητικές συνέπειες στην ψυχολογία και την πρόοδο των παιδιών.

Ο ρόλος του πατέρα και της μητέρας στη ζωή των παιδιών είναι διαφορετικός, ουσιαστικός και καθοριστικός. Ο ένας δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αντικαταστήσει τον άλλον. Αυτό, λοιπόν, επιδιώκουμε να διασφαλίσουμε με το παρόν νομοσχέδιο, να μεγαλώνουν τα παιδιά με την παρουσία και των δύο γονιών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το συγκεκριμένο νομοσχέδιο έχει συγκεντρώσει πολλές αντιδράσεις και επιμέρους διαφωνίες. Είναι εύλογο και απολύτως κατανοητό να συμβαίνει κάτι τέτοιο. Δεν μιλάμε ούτε για ένα οικονομικό νομοσχέδιο, ούτε για ένα νομοσχέδιο που αφορά τα εργασιακά. Δεν έχει ιδεολογικό, δεν έχει κομματικό χαρακτήρα και ξεπερνάει τα στεγανά της Αριστεράς και της Δεξιάς. Αφορά την καθημερινότητά μας, τον σκληρό πυρήνα της οικογένειας και ευαισθητά ζητήματα. Δεν φτιάξαμε ένα νομοσχέδιο υπέρ των μπαμπάδων και κατά των μαμάδων, ούτε υπέρ των μαμάδων και κατά των μπαμπάδων. Είναι ένα νομοσχέδιο υπέρ των παιδιών και της ορθής ανατροφής τους. Γι' αυτό αφορά τόσο το παρόν όσο και το μέλλον του τόπου μας. Διότι αν δεν γεννηθούν παιδιά, αν δεν γεννηθούν Έλληνες πολίτες, δεν έχουμε μέλλον. Αν τα Ελληνόπουλα δεν ανατραφούν με τα πρότυπα της οικογένειας, με την εικόνα του πατέρα και την εικόνα της μητέρας, ανεξάρτητα με το αν οι γονείς είναι ή δεν είναι μαζί, τότε η ελληνική κοινωνία του μέλλοντος θα είναι αλλοιωμένη. Σε αυτά, λοιπόν, τα ζητήματα πρέπει να μένουμε μακριά από κάθε είδους λαϊκισμό και σκοπιμότητες.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Και επειδή όλη μέρα κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου ακούσαμε για «lobby» που νομοθετεί, για «φίλους» του Πρωθυπουργού, αφήνοντας υπονοούμενα για «βαλίτσες», για «γραμμές» στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και για χρηματοδοτήσεις σε καμπάνιες, θα θέλαμε πραγματικά να μας πείτε και να μας ονοματίσετε ποιοι είναι αυτοί, γιατί εσείς που ξέρετε αφήνετε εμάς τους Βουλευτές, που δεν ξέρουμε να πείσουμε σε μια πλάνη, να πείσουμε σε μια παγίδα που μας στήνει κάποιο «lobby», κάποιες «ομάδες», οι «Νεφελίμ», οι «Ελοχίμ», ο Υπουργός, ο Υφυπουργός. Θα πρέπει να μας πείτε τι είναι αυτό που εννοείτε. Διότι αν δεν το πείτε, κάτι άλλο συμβαίνει.

Και αυτό που πρέπει να βάλουμε καλά στο μυαλό μας όσοι βρισκόμαστε σ' αυτήν την Αίθουσα είναι ότι σε τέτοια ζητήματα χρειάζεται ωριμότητα και υπευθυνότητα από όλους μας, σε όποια πλευρά του Κοινοβουλίου κι αν βρισκόμαστε.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Κι εμείς ευχαριστούμε, κύριε Μελά.

Συνεχίζουμε τώρα με τον ΣΥΡΙΖΑ και την κ. Αναστασία Γκαρά και θα ολοκληρώσουμε με τον κ. Σωκράτη Φάμελλο.

Ορίστε, κυρία Γκαρά, έχετε τον λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΓΚΑΡΑ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Ημέρα τιμής και μνήμης σήμερα της βαρβαρότητας, που έχει υποστεί ο ποντιακός λαός, ημέρα όμως που μας θυμίζει το χρέος μας για την ιστορική δικαίωση, αλλά και την αποτροπή κάθε ειδεχθούς εγκλήματος κατά της ανθρωπότητας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε σήμερα ένα νομοσχέδιο, που αφορά σε πολύ σημαντικά και πολύ ευαίσθητα ζητήματα του οικογενειακού δικαίου σε μία κοινωνία και σε ένα πλαίσιο που συνεχώς αλλάζει, νέες ανάγκες και υποχρεώσεις αναδύονται, νέες μορφές κοινωνικών σχέσεων και συμπεριφορών αναδεικνύονται. Καλούμαστε, λοιπόν, να νομοθετήσουμε υπερασπιζόμενοι κεκτημένα δικαιώματα του παιδιού, στοχεύοντας πάντα στη βελτίωση των συνθηκών ζωής.

Δυστυχώς, όμως, η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας δεν αξιοποιεί αυτή τη δυνατότητα να εκσυγχρονίσει το νομικό πλαίσιο συμπεριλαμβανοντας εργαλεία, που θα απαντούν στις σύγ-

χρονες σημερινές ανάγκες τόσο του παιδιού όσο και των γονέων, αλλά φέρνει ένα νομοσχέδιο μη συμπεριληπτικό, ένα νομοσχέδιο αναχρονιστικό με πολλά προβλήματα και κινδύνους στην εφαρμογή του, ένα νομοσχέδιο που δυστυχώς στρέφει το βλέμμα στο παρελθόν μέσα από μία γενικότερη συντηρητική πολιτική αντίληψη, όπως και σε άλλα επίπεδα, όπως ο νόμος για τα εργασιακά που καταργεί το οκτάωρο και μας γυρίζει δεκαετίες πίσω ή όπως τα νομοθετήματα για τη διάλυση της δημόσιας εκπαίδευσης.

Το κυριότερο χαρακτηριστικό τού υπό συζήτηση νομοσχεδίου είναι η μεταβολή του χαρακτήρα του οικογενειακού δικαίου από παιδοκεντρικό σε γονεοκεντρικό. Το παιδί παύει πλέον να έχει αυθύπαρκτη, ανεξάρτητη προσωπικότητα με δικαιώματα. Το βάρος πέφτει στις ανάγκες των γονέων και όχι στις ανάγκες του ίδιου του παιδιού. Πρόκειται για μεταβολή στην οποία έχει αντιδράσει σύσσωμος ο νομικός και επιστημονικός κόσμος της χώρας, γυναικείες και διεθνείς οργανώσεις, ακόμα και συνάδελφοί μας της Συμπολίτευσης.

Ωστόσο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα μου επιτρέψετε να αναφέρω πως η πρακτική της συνεπιμέλειας δεν εισάγεται σήμερα στο νομικό μας πλαίσιο και στην καθημερινότητά μας. Παρά τις προσπάθειες των κυρίων Υπουργών, αλλά και των συστημικών μέσων ενημέρωσης να μας παρουσιάσουν τη συνεπιμέλεια ως κάτι καινοτόμο, κάτι που νομοθετείται σήμερα και θα λύσει προβλήματα γονέων και παιδιών, είναι αναγκαίο να τονίσουμε, χάρη της αλήθειας, πως η συνεπιμέλεια είναι ήδη ρυθμισμένη από το ισχύον δίκαιο και εφαρμόζεται στην πλειονότητα των περιπτώσεων των διαζυγίων. Στις περιπτώσεις, μάλιστα, που υπάρχει αδυναμία να ρυθμιστεί, παρεμβαίνει η ίδια η δικαιοσύνη.

Μέχρι σήμερα, κάθε παιδί ήταν μία μοναδική ιστορία την οποία εξέταζε ξεχωριστά ο δικαστής ανάλογα με τις ανάγκες και το συμφέρον του παιδιού. Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου, όμως, εισάγεται αυθαίρετα και οριζόντια ο ορισμός του συμφέροντος του παιδιού, το ίδιο συμφέρον για όλα τα παιδιά, αφαιρώντας ουσιαστικά από τον δικαστή τη δυνατότητα να κρίνει εξατομικευμένα και κατά περίπτωση.

Ο νόμος του 1983 που ισχύει ακόμη και σήμερα έχει χαρακτηριστεί από όλους και όλες ως προοδευτικός και επαρκής. Προφανώς χρειάζεται μία νέα θεώρηση, έναν εκσυγχρονισμό υπό το πρίσμα των εξελίξεων στο θεσμικό και κοινωνικό πεδίο, αλλά και ενίσχυση με υποστηρικτικές δομές. Γι' αυτό και επί της κυβερνητικής θητείας του ΣΥΡΙΖΑ είχαμε αναλάβει και είχαμε προχωρήσει σχετική νομοθετική πρωτοβουλία και επεξεργασία σε αντίθετη, βέβαια, κατεύθυνση από αυτή, που φέρνετε εσείς σήμερα.

Κατά την επεξεργασία του νομοσχεδίου, κύριε Υπουργέ, προσαπλήσατε να μας πείσετε ότι οι ρυθμίσεις για την επιμέλεια, που νομοθετείτε σήμερα αφορούν στο 90% των διαζευγμένων στη χώρα. Ωστόσο, σύμφωνα με τα στοιχεία, που έχουν παρουσιαστεί από επίσημους φορείς, οι συγκεκριμένες ρυθμίσεις αφορούν περίπου στο 3%, καθώς το 86% περίπου των διαζυγίων είναι συναινετικά και ήδη έχουν συμφωνήσει και ασκούν τη συνεπιμέλεια.

Ωστόσο, εσείς και η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας επιλέξατε να εξυπηρετήσετε συγκεκριμένα συμφέροντα με παχυλά «πορτοφύλια», όπως έχει καταγγελλθεί από συναδέλφους μας της Συμπολίτευσης, κάτι στο οποίο δεν έχετε απαντήσει, κύριε Υπουργέ.

Κυρίες και κύριοι, το ζήτημα της συνεπιμέλειας, η βελτίωση της ζωής των διαζευγμένων γονέων, η στήριξη και η προστασία της μητρότητας και κυρίως η βελτίωση της ζωής των παιδιών αντιμετωπίζονται με την παρουσία ενός ισχυρού κράτους πρόνοιας, με αύξηση του οικογενειακού εισοδήματος, με την ενίσχυση της εργασίας, με την προστασία της εργασίας, με τη λειτουργία κοινωνικών υπηρεσιών στήριξης και με δομές επιστημονικών που θα συνεπικουρούν τους δικαστές στις αποφάσεις τους σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Θα είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον, ξέρετε, να συζητούσαμε σήμερα τις προϋποθέσεις για τη λειτουργία των οικογενειακών δικαστηρίων, δομές που θα μπορούν να λειτουργούν σε συνθήκες επιστημονικής εξειδίκευσης, θα εξετάζουν ξεχωριστά κάθε περίπτωση με τα χαρακτηριστικά της και θα φροντίζουν για το πραγ-

ματικό συμφέρον του παιδιού ανάλογα με τις πραγματικές του ανάγκες.

Για όλα αυτά, βέβαια, το σημερινό νομοσχέδιο που προτείνετε δεν αναφέρει το παραμικρό, ούτε λέξη. Οριζόντιες και υποχρεωτικές λύσεις, όπως ο εξαρχής καταμερισμός του χρόνου, η αναγκαστική συνεπιμέλεια οδηγούν, δυστυχώς, σε νέα πρόβλημα.

Το μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αντιτίθεται με το νομοσχέδιο και ζητά την απόσυρση του. Γυναίκες και διεθνείς οργανώσεις, φορείς, επιστήμονες έχουν κάνει ουσιαστικές επιστημονικές για τα προβληματικά σημεία. Ακόμη και η έκθεση της Επιστημονικής Επιτροπής της Βουλής συνιστά ένα κόλαφο ενάντια στο νομοσχέδιο. Όχι μόνο δεν τις λάβετε υπ' όψιν, κύριε Υπουργέ, φροντίσατε παράλληλα να μείνουν στην αφάνεια όλες οι αντίθετες φωνές.

Κλείνοντας, κύριοι Υπουργοί, δεν θα μπορούσα σε καμία περίπτωση να παραλείψω την αναφορά στην προβληματική διάταξη, που αφορά στους κακοποιητικούς γονείς. Με μία αδιανόητη πρόταση ο κακοποιητικός γονέας, ακόμη κι αν έχει καταδικαστεί, θα μπορεί να έχει επικοινωνία με το παιδί και πρόσβαση στην κακοποιημένη πρώην σύζυγο μέχρι την οριστική απόφαση. Αυτό σημαίνει πέντε με έξι χρόνια κατά τα οποία η κακοποιημένη σύντροφος και τα παιδιά παραμένουν δυστυχώς απροστάτευτα. Το τεκμήριο αθωότητας, δηλαδή, μπαίνει πιο πάνω από την ασφάλεια γυναικών και παιδιών. Κι εδώ σας καλώ να ξαναδούμε τη συγκεκριμένη διάταξη.

Κύριε Υπουργέ, δεν μπορούμε να παίζουμε με τις ψυχές των παιδιών. Δεν μπορούμε να παίζουμε με τις ψυχές κανενός ανθρώπου. Κανείς δεν μπορεί να κρίνει το συμφέρον του παιδιού οριζόντια, παραγνωρίζοντας τις πραγματικές ανάγκες και το συμφέρον των παιδιών. Τα παιδιά και οι σχέσεις τους με τους γονείς δεν είναι μαθηματικές εξισώσεις ίδιες για όλους. Είναι ξεχωριστές μοναδικές περιπτώσεις.

Σας καλούμε, λοιπόν, να αποσύρετε αυτό το νομοσχέδιο και άμεσα να ανοίξουμε έναν ανοιχτό, δημοκρατικό διάλογο που θα συμπεριλαμβάνει όλες τις απόψεις και θα αφορά όλες τις μορφές οικογένειας και γονεϊκότητας. Θα εξετάζει τις σύγχρονες ανάγκες και ιδιαιτερότητες και θα αφορά στην ενίσχυση δομών και πολιτικών ενίσχυσης της οικογένειας, της γονεϊκότητας, με σεβασμό στα δικαιώματα και τις ανάγκες του παιδιού. Κι έτσι, θα υποστηρίξουμε και τον πραγματικό θεσμό της συνεπιμέλειας.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστώ.

Ολοκληρώνεται η διαδικασία με τον κ. Φάμελλο από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριοι Υπουργοί, ενώνω κι εγώ τη φωνή μου αποτινάζοντας τιμή στα θύματα της Γενοκτονίας των Ποντίων, αλλά και στα θύματα της προσφυγιάς, ζητώντας την αναγνώριση της Γενοκτονίας και ζητώντας να συμβάλλουμε όλοι ώστε να μην έχουμε προσφυγιά, πόλεμο, πόνο και αδικίες.

Οφείλω, όμως, να μεταφέρω στο ελληνικό Κοινοβούλιο και μια θετική είδηση. Εγκρίθηκε πριν από λίγο από την ολομέλεια του Ευρωκοινοβουλίου η τροπολογία της Αριστεράς η οποία είχε υπογραφεί από όλους τους Ευρωβουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ για άρση των περιορισμών, που δημιουργεί η πατέντα στην παραγωγή και διακίνηση του εμβολίου. Ψηφίστηκε από Σοσιαλιστές και Πράσινους, αλλά καταψηφίστηκε από την Ακροδεξιά και τη Δεξιά του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος.

Δυστυχώς, οι Ευρωβουλευτές της Νέας Δημοκρατίας καταψήφισαν τη ρύθμιση, που αναγνωρίζει το εμβόλιο ως κοινωνικό αγαθό και ζητάει την πρόσβαση όλων σε φθηνά και γρήγορα εμβόλια για να καταπολεμήσουν την πανδημία. Για μένα προσωπικά δεν ήταν έκπληξη η καταψήφιση αυτής της ρύθμισης από τους Ευρωβουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, αλλά απόδειξη ότι τα συμφέροντα των κομμάτων, τα συμφέροντα της Νέας Δημοκρατίας είναι μαζί με τα συμφέροντα των φαρμακοβιομηχανών, αλλά δεν είναι μαζί με τα συμφέροντα της κοινωνίας, δεν είναι μαζί με την υγεία.

Κύριε Υπουργέ, αγαπητέ κύριε Τσιάρα, οφείλω να ομολογήσω ότι το θέμα, που έχετε να λύσετε είναι δύσκολο. Εξάλλου, δεν μπορεί παρά να είναι ευαίσθητο και κρίσιμο ένα θέμα που συνδέεται με ένα διαζύγιο, που συνδέεται με τη ζωή δύο μελών, που χωρίζουν την κοινή ζωή και με τα παιδιά που υπάρχουν σε αυτή την κοινή ζωή. Γι' αυτό κι έχει συγκεντρώσει την προσοχή ενός τόσο μεγάλου τμήματος της κοινωνίας.

Καλώς συγκροτήθηκε νομοπαρασκευαστική επιτροπή -κι εμείς είχαμε αναλάβει αντίστοιχη πρωτοβουλία- καλώς εισήχθη το θέμα στην πολιτική ατζέντα. Είχαμε πράγματα να προσθέσουμε σε ένα νομοθέτημα υψηλής πολιτικής στάθμης και υψηλής επιστημονικής επάρκειας, αλλά που είχαν περάσει σαράντα-σαράντα πέντε χρόνια στην εφαρμογή του.

Οφείλω να πω, κύριε Τσιάρα, ότι κι εγώ στον οικογενειακό μου κύκλο είχα εμπειρίες από εφαρμογή αυτού του νόμου η οποία δεν ακολουθήθηκε από τις αρχές της δίκης και απ' τα δικαστήρια και είχαν ως θύματα και τον πατέρα και το παιδί. Περιμένα κι εγώ μία πολιτική τομή η οποία θα ήταν μια απάντηση, μια κοινωνική μεταρρύθμιση, έτσι ώστε να έχουμε λύσεις και μια καλύτερη ζωή κυρίως για τα παιδιά. Κύριε Υπουργέ, οφείλω να πω ότι διαψεύστηκα.

Είναι και αυτό το νομοσχέδιο μία απόδειξη αυτού, που κάνει μόνιμα τη Νέα Δημοκρατία. Χρησιμοποιεί ένα πραγματικό κοινωνικό πρόβλημα για να εξαπατήσει έτσι τις κοινωνικές ομάδες που ενδιαφέρονται, για να περάσει από πίσω την εξυπηρέτηση συμφερόντων. Και οφείλω να πω ότι όχι απλά δεν βοηθάτε με αυτή τη ρύθμιση να λύσουμε ένα πρόβλημα, που έπρεπε να το λύσουμε -με τη λειτουργία των δικαστηρίων, παραδείγματος χάριν, και με την εφαρμογή των αποφάσεων των δικαστηρίων- αλλά είμαι σίγουρος ότι πολλαπλασιάζετε τα προβλήματα. Και έτσι και εξαπατάτε την κοινωνία και εξυπηρετείτε λίγα συμφέροντα.

Δεν γίνεται καμία ουσιαστική παρέμβαση, κύριε Υπουργέ, στα δικαστήρια. Αντίθετα, γίνεται και μία οπισθοχώρηση σε αντιεπιστημονικές, θα έλεγα, αναχρονιστικές ρυθμίσεις. Δηλαδή, αντί να πάμε πιο μπροστά με την επιστήμη και την κοινωνία, σε αυτό που λέμε εξατομικευμένη ρύθμιση και λύση, μας πάτε πίσω. Είναι απίστευτο το πώς με βίαιες και οριζόντιες επιλογές πάτε να λύσετε ένα κοινωνικό πρόβλημα. Μα, δεν είναι μαθηματικά, δεν είναι μηχανική, όπως είναι η δική μου επιστήμη. Έχετε να αντιμετωπίσετε ένα θέμα κοινωνικό και θα δημιουργήσετε και δικαστικά αδιέξοδα.

Είναι δυνατόν οι πυλώνες των δικαιωμάτων, δηλαδή οι παγκόσμιες συνθήκες, για τα δικαιώματα του παιδιού και της γυναίκας, να μπαίνουν, τελικά, ως νομοτεχνικές γιατί σας πίεσαν δύο εβδομάδες όλες οι υπόλοιπες κοινοβουλευτικές ομάδες και ήρθε και η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής να σας κατακρίνει; Είναι ντροπή για την Ελλάδα του 2021 να περνάμε με νομοτεχνική τις παγκόσμιες συμφωνίες, να αγνοείτε τη νομοπαρασκευαστική επιτροπή που εσείς φτιάξατε, να αγνοείτε το νομικό κόσμο, το δικαστικό κόσμο, τους επιστήμονες του παιδιού.

Και οφείλω εδώ να πω, ότι πέρα από την εξαπάτηση και την υποκρισία, έχετε και ένα ακόμα στοιχείο, που είναι σε όλες σας σχεδόν τις νομοθετικές πρωτοβουλίες σαν Νέα Δημοκρατία: Αγνοείτε και υποτιμάτε την επιστήμη για δύο λόγους: Πρώτον, γιατί θέλετε να περάσετε ντε και καλά το δικό σας. Γι' αυτό φимώσατε όλη την επιστημονική κοινότητα, η οποία είχε προετοιμάσει άλλες προτάσεις, αλλά και τη νομοπαρασκευαστική. Το κάνετε, όμως, και για έναν ακόμη λόγο: Η πολιτική σας, κύριε Τσιάρα, στο DNA της είναι αναχρονιστική και αντιεπιστημονική. Ως Νέα Δημοκρατία, ως πολιτικός χώρος αποστρέφεστε όσους σκέφτονται και όσους έχουν άποψη, γιατί σας χαλάνε, πολύ απλά, τα σχέδια.

Η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής, όμως, αποτελεί ακόμα μία απόδειξη του αντιεπιστημονικού και αναχρονιστικού χαρακτήρα και των σοβαρών νομικών τεχνικών προβλημάτων, που έχει η ρύθμισή σας. Βλέπουμε από τη δημοσιότητα σήμερα -αν θέλετε, εκθέτετε και τη χώρα- ότι οκτώ ευρωπαϊκά δίκτυα, εκατόν τέσσερις παγκόσμιες γυναίκες οργανώσεις, συλλογικότητες από τριάντα χώρες καταγγέλλουν την Ελλάδα. Αντί, δηλαδή, να λύσετε ένα πρόβλημα, να βοηθήσετε να έχουμε μία μεταρρύθμιση κοινωνική, προοδευτική, δημιουργείτε πρόβλημα και στη

χώρα μας. Αντί να ακούτε το παιδί, φιμώνετε το παιδί σε αυτό το νομοσχέδιο. Αδιαφορείτε για το παιδί, το οποίο έχει προβλήματα και πρέπει να τα λύσουμε, το οποίο το αντιμετωπίζετε ως αντικείμενο, ως προϊόν και όχι ως το κέντρο της φροντίδας και της μέριμνας των γονέων, αλλά και της πολιτείας. Δεν λαμβάνει υπ' όψιν το νομοσχέδιο αυτό ούτε τα δικαιώματα ούτε τη βούληση του παιδιού.

Η Επισημονική Υπηρεσία της Βουλής, ανέδειξε την προχειρότητα αυτού του νομοσχεδίου. Απογυμνώνει τα επιχειρήματά σας και αποδεικνύει ότι στόχος σας είναι η υποχρεωτική συνεπιμέλεια και η εναλλασσόμενη κατοικία. Και προσπαθείτε να το κρύψετε υποκριτικά πίσω από δικαιολογίες ότι πάτε να λύσετε κάποιο πρόβλημα. Και, προφανώς, αυτή η αλλαγή που επιχειρείτε, θα αλλάξει και τη σημερινή κοινωνική βάση, με αποτέλεσμα να πολλαπλασιαστούν τα προβλήματα και ως προς τα συναινετικά διαζύγια. Αντί, δηλαδή, να βοηθήσουμε στα μη συναινετικά και να βρούμε μια λύση για το 10%, θα πολλαπλασιάσετε τα μη συναινετικά, γιατί δυναμιτίζετε τη συναίνεση που είχε διαμορφωθεί ως κοινωνική βάση, ως κοινωνική αντίληψη.

Χρειαζόμασταν ένα υπόδειγμα της εξατομικευμένης ρύθμισης και έρχεστε με αυθαίρετα τεχνικά κριτήρια να δημιουργήσετε προβλήματα εκεί που δεν υπάρχουν. Και οδηγείτε σε δυστοπικές καταστάσεις τα πιο εύαλτα άτομα, δηλαδή γυναίκες μονογονεϊκών οικογενειών, που είναι άνεργες ή εργαζόμενες με πολύ χαμηλές αμοιβές, που θα αναλάβουν όλες τις εντάσεις της ανατροφής και της διατροφής και θα συμπίεστούν περαιτέρω. Γιατί; Διότι έτσι έχετε εσείς μία δυστοπική κοινωνία στο πολιτικό σας μοντέλο. Γι' αυτό και αποδυναμώνετε όλες τις πολιτικές τις κοινωνικές, της μέριμνας, της πρόνοιας. Και φέρνετε και αυτό το νομοσχέδιο για να συμπίεσετε ακόμα περισσότερο και να απορρυθμίσετε αυτές τις κοινωνικές ομάδες, να τις κάνετε ευάλωτες και έτσι να είναι διαχειρίσιμες.

Και προφανώς, με το νομοσχέδιο του κ. Χατζηδάκη έρχεστε να απορρυθμίσετε και τα εργασιακά τους δικαιώματα και το ωράριο εργασίας. Άρα, ούτε πρόνοια ούτε οικογενειακή γαλήνη ούτε μέριμνα ούτε εργασιακά δικαιώματα. Αυτό είναι το δυστοπικό μέλλον το οποίο ετοιμάζετε.

Όμως, δεν σας νοιάζουν όλα αυτά. Δεν έχετε κοινωνικό προφίλ στην πολιτική σας. Δεν σας ενδιαφέρει η κοινωνία ούτε η επιστήμη σας ενδιαφέρει. Σας ενδιαφέρει μόνο πώς θα τακτοποιήσετε κάποιους συγκεκριμένους με κάποια συμφέροντα. Γι' αυτό και αν εμείς μπορούμε στη λογική να διορθώσουμε τα τεχνικά λάθη, αισθάνομαι κύριε Ξανθόπουλε, ότι πελαγοδρομούμε ή ότι επί αδίκω μιλάμε. Δεν υπάρχει περίπτωση να αντιληφθούν τα τεχνικά λάθη, που έχουν κάνει διότι είναι πολιτικές επιλογές, δεν είναι απλά λάθη, δηλαδή ότι τους έφυγε μία λέξη. Αυτό αποκαλύπτει και η πιθανότητα και η δυνατότητα που βγήκε σήμερα στην Ολομέλεια, να έχουν ακούσει οι ενδιαφερόμενοι τις κυβερνητικές συνομιλίες για την εξυπηρέτηση αυτών των συμφερόντων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Είναι, λοιπόν, αντιεπισημονικό, το νομοσχέδιο, αντικοινωνικό, εξυπηρετεί συμφέροντα, υποκριτικό αλλά και με αντιδημοκρατικές μεθοδεύσεις σε μια Βουλή με περιορισμούς, χωρίς συμμετοχή όλων των Βουλευτών. Δεν ξέρω αν θα οδηγηθείτε και σε διά αλληλογραφίας ψηφοφορία για να φιμώσετε όποια φωνή δεν έχει βγει ακόμα στην Ολομέλεια αλλά είναι αντίθετη με το νομοσχέδιο αυτό.

Αν έχετε την πολιτική τόλμη, κύριε Τσιάρα, αφού και η δικαιοσύνη είναι στοιχείο της δημοκρατίας, πάρτε τώρα την απόφαση να μην είναι διά αλληλογραφίας η ονομαστική ψηφοφορία και να είναι μυστική των Βουλευτών μέσα στην Αίθουσα, για να δούμε και τους υπόλοιπους Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας τι στάση θα κρατήσουν. Διότι οι διαφωνίες των δυο γυναικών Βουλευτών της Νέας Δημοκρατίας είναι απόδειξη, ότι δεν μετράνε μόνο οι καρέκλες, κύριε Τσιάρα, υπάρχουν και άνθρωποι και αξίες και προσωπικότητες. Εσείς πιθανά για μία καρέκλα δέχεστε να εξυπηρετήσετε οποιοδήποτε συμφέρον. Όμως, υπάρχουν πολιτικοί ακόμα, που έχουν λόγο και το ότι διατυπώνουν τον λόγο αυτό εδώ μέσα δεν είναι δείγμα δημοκρατίας, διότι οι προβοκάτσιες εναντίον των Βουλευτών, που διαφώνησαν αποδεικνύουν ότι έχετε αντιδημοκρατικότητα και στο DNA του κόμματός σας. Και δεν είναι απόδειξη καλής νομοθέτησης το ότι υπάρχουν και διαφωνούντες Βουλευτές, είναι απόδειξη –και ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε- ενός κακού νόμου.

Ο κ. Μητσοτάκης προωθεί ένα κακό, άδικο, αναχρονιστικό και αντικοινωνικό νομοσχέδιο. Αυτή την ευθύνη αναλαμβάνετε και οφείλετε έστω και τώρα να πάρετε πίσω αυτό το νομοσχέδιο.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Απλώς θέλω να πω ότι δεν υπάρχει μυστική ψηφοφορία εντός της Βουλής. Εννοείτε ονομαστική. Ο κ. Φάμελλος εννοούσε ονομαστική και όχι μυστική.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): ... (Δεν ακούστηκε).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Νομίζω ότι δεν υπάρχει μυστική ψηφοφορία. Οι ψηφοφορίες είναι με βάση...

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ: ... (Δεν ακούστηκε).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Κύριοι συνάδελφοι, δέχεστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 22.52' λύεται η συνεδρίαση για αύριο ημέρα Πέμπτη 20 Μαΐου 2021 και ώρα 10.00', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: νομοθετική εργασία: συνέχιση της συζήτησης και ψήφησης του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης «Μεταρρυθμίσεις αναφορικά με τις σχέσεις γονέων και τέκνων και άλλα ζητήματα οικογενειακού δικαίου».

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ